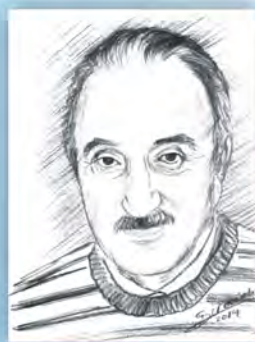
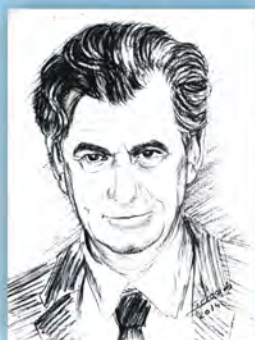

Oameni ai Vâlcei la ceas aniversar

- schițe de portret -
(2014)

**Editura Antim Ivireanul,
Râmnicu-Vâlcea, 2015**

Oameni ai Vâlcei la ceas aniversar

- schițe de portret -
(2014)

• ediție alcătuită și îngrijită de
Eugen Petrescu și Gabriela Crăciun •

Editura Antim Ivireanul,
Râmnicu-Vâlcea, 2015

Editor: Eugen Petrescu
Corector: Gabriela Crăciun
Traducător: Gabriela Crăciun

Portrete în cărbune: Violeta Scrociob

Ilustrații foto din colecțiile: Eugen Petrescu, Gheorghe Sporiș, Lucian Tudose, Primăria Municipiului Râmnicu-Vâlcea

Tehnoredactor: Simona Dobrete

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Oameni ai Vâlcei la ceas aniversar: schițe de portret (2014) / Eugen Petrescu, Gabriela Crăciun, Ioan Soare, ...; ed. omagială îngrijită de Eugen Petrescu și Gabriela Crăciun; pref.: Ioan Barbu. - Râmnicu-Vâlcea:

Editura Antim Ivireanul, 2015

Index

ISBN 978-606-8745-11-4

- I. Petrescu, Eugen
- II. Crăciun, Gabriela
- III. Soare, Ion
- IV. Barbu, Ioan (pref.)

008 (498-35 Vâlcea): 929

Volu omagial publicat sub egida Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” și a Ligii Scriitorilor Români – Filiala Vâlcea, cu sprijinul Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, Primăriei Municipiului Râmnicu-Vâlcea și Preacuviosului Părinte Ieromonah Onisifor Petrescu.

Coperta I și 4: portretele vâlcenilor omagiați în 2014, realizate în cărbune de Violeta Scrociob.

Coordonator: Eugen Petrescu

Autori și colaboratori: Preasfințitul Emilian Lovișteanul; Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugărițoiu, Dumitru Cățoi, Gabriela Crăciun, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitrașcu, Carmen Mărculescu Farcaș, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboș, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăești, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătrașcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Ionuț Săraru, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu, Zenovia Zamfir.

Prefațator: Ioan Barbu

Vâlceni omagiați în anul 2014:

- Constantin Mateescu, 31 ianuarie 2014, 85 de ani;
- Nelu Barbu, 1 februarie 2014, 70 de ani;
- Corneliu Medvedov, 17 februarie 2014, 60 de ani;
- Nicolae Radu, 25 februarie 2014, 80 de ani;
- Chesarie Gheorghescu, 12 martie 2014, 85 de ani;
- Elena Georgescu, 17 martie 2014, 75 de ani;
- George Anca, 12 aprilie 2014, 70 de ani;
- Florin Zamfirescu, 12 aprilie 2014, 65 de ani;
- George Mirea, 25 aprilie 2014, 85 de ani;
- Laurențiu Stilea, 26 aprilie 2014, 80 de ani;
- Nicolae State-Burluși, 20 mai 2014, 65 de ani;
- Lazăr Comănescu, 4 iunie 2014, 65 de ani;
- Felix Sima, 6 iunie 2014, 65 de ani;
- Doru Moțoc, 12 iunie 2014, 75 de ani;
- Viorel Dianu, 16 iunie 2014, 70 de ani;
- George Rotaru, 16 iunie 2014, 65 de ani;
- Petru Pistol, 23 iunie 2014, 70 de ani;
- Veniamin Micle, 7 iulie 2014, 75 de ani;
- Leon Dură, 9 iulie 2014, 55 de ani;
- Titina Nica Țene, 10 iulie 2014, 70 de ani;
- Virgil Oprescu-Runceanu, 12 iulie 2014, 55 de ani;
- Iulian Comănescu, 19 iulie 2014, 75 de ani;
- Nineta Popa, 19 iulie 2014, 55 de ani;
- Mugur Constantin Isărescu, 1 august 2014, 65 de ani;
- Gheorghe Deaconu, 22 august 2014, 70 de ani;
- Gelu Stratulat, 27 septembrie 2014, 65 de ani;
- Ion Parhon, 7 octombrie 2014, 70 de ani;
- Dumitru Bondoc, 16 octombrie 2014, 65 de ani;
- Nicolae Bănică-Ologu, 21 noiembrie 2014, 65 de ani;
- Nicolae Manolescu, 27 noiembrie 2014, 75 de ani;
- Adina Daniela Dumitrescu, 1 decembrie 2014, 70 de ani;
- Florentin Smarandache, 10 decembrie 2014, 60 de ani.

Prefață

Ioan Barbu

Eugen Petrescu s-a remarcat de la primele cărți publicate în peisajul istorico-literar și memorialistic al Vâlcii. Este înzestrat cu o manieră aparte în tratarea subiectelor noi, astfel introducându-l pe cititor, de fiecare dată, într-un mediu necunoscut și neexploatat artistic, pe deplin.

Aș putea spune că subiectele din istorie au fost greul predilect al scrierilor sale, aruncând asupra acestora o lumină adevărată. Pentru Eugen Petrescu, istoria neamului face parte din sufletul său, reprezintă o lume în care se simte bine, eroii care ne sunt icoane îi hrănesc visuri, îi croiesc idealuri strălucite. De scurtă vreme – și viețile „eroilor de lângă noi” îl pasionează, găsind în aceste vieți, incluse, aspirații, frumuseți nebănuite, care se scurg liniștit și masiv, dincolo de aspectele ei tragice și crude.

Aceste „schite de portret” incluse în al doilea volum al său (coautor, Gabriela Crăciun), sugestiv intitulat „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar” (2014), descriu în cuvinte calde, nimic patetic și artificial, vieți firești, dar cu rezultate superioare în diferite domenii ale activității.

Volumul de față, propus pentru a-l prefața, cuprinde portretele a 32 de personalități care, în 2014, au aniversat 85 de ani, 80 de ani, 75 de ani de viață etc. Pe toți îi cunosc, sunt pentru mine, fiecare în parte, o lumină în fereastra timpului petrecut împreună: scriitorii Constantin Mateescu, Nicolae Manolescu, Nicolae Radu, Doru Moțoc, George Mirea, arhim. Chesarie Gheorghescu, arhim. Veniamin Micle, dascălii sau oamenii de cultură Elena Georgescu, Laurențiu Stilea, Iulian Comănescu – și toți ceilalți (spațiul mă obligă să mă opresc aici).

Cu acest proiect editorial, inițiativă care merită toate laudele, Eugen Petrescu și Gabriela Crăciun reușesc să mărturisească (și să amintească) vâlcenilor, mândri de Țara lor, *o veche țară a lupilor getici*, că aici am avut și avem un popor de creatori ai „locului”, în frunte cu

scriitori și artiști plastici admirabili, cu oameni de știință și de cultură eminenți, cu sportivi care au dus gloria Tricolorului în lume.

Această carte pe care o răsfoiți acum, stimați cititori, este un model și alora, ca instrument de răspândire a exemplului unor personalități din România, acea Românie profundă ce își vede de ale ei, de împlinirea rostului ei în Europa Unită, ca răspuns al locului în fața neo-fanarioșilor dezlănțuiți.

Volumul de față aduce o contribuție prețioasă la dezvoltarea patrimoniului cultural al Vâlciei, pământ străvechi, de fapt un mic univers într-o Românie care va trebui să-și promoveze valorile cu o mai vie intensitate și o mai mare eficiență.

Preface

Ioan Barbu

Eugen Petrescu made himself known from the first books published in the literary historical and memorialist landscape of Vâlcea. He is endowed with a peculiar style in treating new subjects, this way inviting the reader into an unknown place that is not entirely artistically exploited.

I could say that historical topics were the hard work that he preferred in his writings, wrapping them in the light of truth. For Eugen Petrescu, the history of the people is part of his soul, representing a world where he feels good; the heroes that stand as icons in front of us feed his dreams, building bright ideals for him. During the last years, the lives of the heroes among us have interested him as he has found hidden in them aspirations, unsuspected beauties flowing calmly and massively, beyond their tragic and cruel aspects.

These „portrait sketches” included in his second volume (coauthor, Gabriela Crăciun), suggestively entitled *People from Vâlcea at anniversary time* (2014), describe in warm words, nothing pathetic or artificial, normal lives but with high results in different activity areas.

This volume, proposed for prefacing, includes the portraits of 32 personalities who, in 2014, celebrated 85 years old, 80 years old, 75 years old etc. I know them all. Each one of them represents a light in the window of the time we spent together: the writers Constantin Mateescu, Nicolae Manolescu, Nicolae Radu, Doru Moțoc, George Mirea, the archimandrite Chesarie Gheorghescu, the archimandrite Veniamin Micle, the teachers or the cultured men Georgescu, Laurențiu Stilea, Iulian Comănescu - and all the others (the space forces me to stop here).

With this editorial project, an initiative that deserves all the praise, Eugen Petrescu and Gabriela Crăciun manage to confess (and to remind) people from Vâlcea, proud of their Country, *an old country*

of the Getic wolves, that here we had and still have a people of creators of the „place“, starting with wonderful writers and artists, brilliant scientists and cultured men and sportsmen that have led the glory of our flag into the world.

Dear readers, this book that you are now looking through, is a role-model for the others, as a tool of spreading the example of some personalities from Romania, that deep Romania minding its own business and seeking the fulfillment of its purpose in the United Europe, as an answer of the place to the raging Neo-Phanariots.

This volume brings a great contribution to the development of the cultural patrimony of Vâlcea, the ancestral land, which is in fact a small universe in Romania, a country which will have to promote its values with livelier intensity and greater efficiency.

**Notă editorială:
Vâlceni omagiați în anul 2014**

Eugen Petrescu

Pe lângă activitatea de cercetare și realizarea unor volume cu caracter istoric, între preocupările mele publicistice și editoriale se află și lucrările cu caracter omagial, publicate ca unic autor (*Nicolae M. Mazilu. Documentar biobibliografic*, Ed. Antim Ivireanul, 2014; *Gherasim Cristea (1914-2014). Documentar biobibliografic*, Ed. Antim Ivireanul) sau în colective de autori, ca prim autor și coordonator (*Părintele Dumitru Bălașa – o viață în slujba crucii și a neamului DacoRomân*, Ed. Petrescu, 2009; *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani – volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2010; *Personalități vâlcene. Părintele Constantin Mănescu la 50 de ani – volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2010; *Centenar Pr. Dumitru Bălașa (1911-2011) – mărturii inedite*, Ed. Petrescu, 2011; *Bartolomeu Anania – evocări*, Ed. Petrescu, 2011; *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiș la 60 de ani – volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2011; *Personalități de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române. Înaltpreasfințitul Părinte Gherasim Cristea – Arhiepiscop al Râmnicului, la 97 de ani*, Ed. Petrescu, 2011; *Poetul martir Vasile Militaru (1886-1959)*, Ed. Petrescu, 2012; *Personalități vâlcene. 75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu. Volum omagial*, Ed. Petrescu, 2012; *Personalități vâlcene. Cercetătorul și scriitorul Marian Pătrașcu la 60 de ani. Volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2013; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș*, Ed. Fortuna, 2013; *Șaptezeci. Gheorghe Cărbunescu, omul care respiră prin muzică*, Ed. Rotipo, 2013; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Ed. Rotipo, 2014; *Personalități militare române. In memoriam general de brigadă Nicolae M. Mazilu (1927-2012)*, Ed. Antim Ivireanul, 2014; *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2013)*, Ed. Antim Ivireanul, 2014), la care se adaugă numeroasele articole și studii biografice și biobibliografice publicate în diferite reviste de cultură, ziare și volume colective.

Așa se explică și apariția acestui volum ce pune în valoare personalități din domeniul științelor, culturii și sportului românesc, pentru realizarea cărui au fost studiate mai multe dicționare, enciclopedii și monografii locale în vederea stabilirii acelor vâlceni (născuți în/sau adoptați de județul Vâlcea), care în 2014 au împlinit vârste „rotunde” și „semirotonde” și întrunesc condițiile necesare prezenței într-o astfel de lucrare.

După această selecție, am format un grup de lucru alcătuit din oameni cu un statut bine definit în lumea științifică și culturală locală și națională (filologi, istorici, teologi etc.) – istorici ai culturii, critici literari, scriitori, jurnaliști, publiciști și artiști plastici cu o bogată experiență precum: Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugărițoiu, Dumitru Cățoi, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitrașcu, Carmen Mărculescu Farcaș, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboș, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Emilian Lovișteanul, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăești, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătrașcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu și Zenovia Zamfir. Pe lângă aceștia, am adus alături de mine și doi tineri aflați la început de drum, filologul Gabriela Crăciun și istoricul Ionuț Săraru, în dorința de a le dezvolta simțul datoriei și de a continua, la rândul lor, peste ani, această activitate de valorizare și de eternizare a acelor oameni care, prin faptele lor ziditoare de *Neam*, au mișcat sau mișcă *Țara* către înainte.

Dacă primul volum, din seria *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, dedicat omagiărilor din 2013, pune în valoare numele a 20 vâlceni cu vârste cuprinse între 35 și 80 de ani, prezentul volum, cel de-al doilea, dedicat omagiărilor din 2014, pune în valoare 32 de nume cu vârste cuprinse între 55 și 85 de ani, ordonate în funcție de luna și ziua în care s-au născut purtătorii lor, marea majoritate fiind personalități de anvergură, cărturari luminați, oameni care fac parte din elita intelectuală a României. Așa se face că lucrarea se deschide cu filologul și scriitorul Constantin Mateescu (născut la 31 ianuarie 1929 la Râmnicu-Vâlcea), continuă cu filologul și scriitorul Nelu Barbu (născut la 1 februarie 2014 în comuna Căldăraru, județul Argeș), cineastul Corneliu Medvedov (născut la 17 februarie 1954 în Râmnicu-Vâlcea), medicul scriitor Nicolae Radu (născut la 25 februarie 1934 în comuna Galicea), monahul cărturar Chesarie Gheorghescu (născut la 12 martie 1929 în comuna Oșești, județul Vaslui), istoricul Elena

Georgescu (născută la 17 martie 1939 la Râmnicu-Vâlcea), filologul și scriitorul George Anca (născut la 12 aprilie 1944 în comuna Budești), actorul, regizorul și profesorul universitar Florin Zamfirescu (născut la 12 aprilie 1949 la Călimănești), filologul și scriitorul George Mirea (născut la 25 aprilie 1929 în comuna Măgura, județul Constanța), profesorul și antrenorul Laurențiu Stilea (născut la 26 aprilie 1934 în comuna Tomșani), preotul publicist Nicolae State-Burluși (născut la 20 mai 1949 în comuna Ciofrângenii, județul Argeș), diplomatul Lazăr Comănescu (născut la 4 iunie 1949 la Horezu), scriitorul Felix Sima (născut la 6 iunie 1949 în comuna Mihăești), filologul și scriitorul Doru Moțoc (născut la 12 iunie 1939 la Sibiu, județul Sibiu), filologul și scriitorul Viorel Dianu (născut la 16 iunie 1944 în comuna Stoilești), istoricul George Rotaru (născut la 16 iunie 1949 în comuna Dănicei), filologul și scriitorul Petru Pistol (născut la 23 iunie 1944 în comuna Scundu), monahul cărturar Veniamin Micle (născut la 7 iulie 1939 în comuna Șișești, județul Maramureș), preotul scriitor Leon Dură (născut la 9 iulie 1959 în comuna Dăești), scriitoarea Titina Nica-Țene (născută la 10 iulie 1944 în comuna Șușani), preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu (născut la 12 iulie 1959 în comuna Runcu), economistul și politicianul Iulian Comănescu (născut la 19 iulie 1939 în comuna Vaideeni), interpreta cântecului popular românesc Nineta Popa (născută la 19 iulie 1959 în comuna Boișoara), academicianul Mugur Constantin Isărescu (născut la 1 august 1949 la Drăgășani), folcloristul și etnologul Gheorghe Deaconu (născut la 22 august 1944 în comuna Ciofrângenii, județul Argeș), profesorul, dirijorul și compozitorul Gelu Stratulat (născut la 27 septembrie 1949 în comuna Nămolosa, județul Galați), criticul literar și de teatru Ion Parhon (născut la 7 octombrie 1944 la Râmnicu-Vâlcea), istoricul Dumitru Bondoc (născut la 16 octombrie 1949 în comuna Costești), istoricul Nicolae Bănică-Ologu (născut la 21 noiembrie 1949 în comuna Mischii, județul Dolj), filologul, scriitorul și criticul literar Nicolae Manolescu (născut la 27 noiembrie 1939 la Râmnicu-Vâlcea), scriitoarea Adina Daniela Dumitrescu (născută la 1 decembrie 1944 în comuna Grădiștea) și se încheie cu matematicianul și publicistul Florentin Smarandache (născut la 10 decembrie 1954 la Bălcești).

Făcând o ierarhie pe vârste, cartea cuprinde mai multe categorii de omagiați: 85 de ani, 80 de ani, 75 de ani, 70 de ani, 65 de ani, 60 de ani și 55 de ani. Astfel, avem trei omagiați la 85 de ani (Constantin Mateescu, Chesarie Gheorghescu și George Mirea), doi omagiați la 80

de ani (Nicolae Radu și Laurențiu Stilea), cinci omagiați la 75 de ani (Elena Georgescu, Doru Moțoc, Veniamin Micle, Iulian Comănescu și Nicolae Manolescu), opt omagiați la 70 de ani (Nelu Barbu, George Anca, Petru Pistol, Viorel Dianu, Adina Daniela Dumitrescu, Titina Nica-Țene, Gheorghe Deaconu și Ion Parhon), nouă omagiați la 65 de ani (Lazăr Comănescu, Florin Zamfirescu, Nicolae State-Burluși, Felix Sima, George Rotaru, Mugur Constantin Isărescu, Gelu Stratulat, Dumitru Bondoc și Nicolae Bănică-Ologu), doi omagiați la 60 de ani (Corneliu Medvedov și Florentin Smarandache) și trei omagiați la 55 de ani (Leon Dură, Virgil Oprescu-Runceanu și Nineta Popa).

Ca și la ediția anterioară, cu mici rezerve față de anumite persoane, sunt onorat să fiu contemporan cu cei incluși în acest volum omagial colectiv, pe care l-am îngrijit cu suflet și dăruire, ca pe un copil. Mai mult de atât, trăiesc o bucurie aparte când știu că trei dintre aceștia sunt din generația mea, 1959: preotul scriitor Leon Dură, născut pe 9 iulie, preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu, născut pe 12 iulie și marea interpretă a cântecului popular românesc, lovișteanca Nineta Popa, născută pe 19 iulie 1959, eu fiind născut patru luni mai târziu, la 12 noiembrie, și împlinind, ca și aceștia, în 2014, o vârstă „semirotondă”, 55 de ani.

Structura volumului este simplă. După o prefață semnată de scriitorul și jurnalistul Ioan Barbu și această notă editorială, intitulată *Vâlceii omagiați în anul 2014*, ambele traduse în limba engleză, de către Gabriela Crăciun, urmează partea principală a lucrării, intitulată *Oameni și „anotimpuri” – schițe de portret, eseuri biografice, mărturii și evocări*, unde facem cunoștință cu omagiații din acest an, fiecăruia fiindu-i dedicat un portret în cărbune, realizat de pictorița Violeta Scrociob, apoi un studiu biografic ce cuprinde o sinteză a vieții, activității și operei acestuia și un scurt eseu, realizate de subsemnatul (E. Petrescu), în calitatea de coordonator al lucrării, ca elemente introductive, traduse, de asemenea, în limba engleză. Continuăm cu una sau mai multe schițe de portret sau eseuri biografice realizate de scriitorii și publiciștii enumerați mai sus și un mic *album foto-documentar*, alcătuit, în funcție de spațiul disponibil, din două sau mai multe ilustrații foto ce îl reprezintă pe omagiat, singur sau în grup, realizate cu prilejul unor evenimente din viața acestuia, urmate de edificii din patrimoniul spiritual și cultural vâlcean, în mare parte, opere de arhitectură religioasă și laică, ilustrații ce scot în evidență câteva din ocupațiile noastre tradiționale, portul popular din diferite

zone ale județului etc. Inițial, am dorit să realizăm un capitol special, foto-documentar, ca la volumul anterior, dar, din păcate, colecțiile avute la îndemână ne-au oferit un număr restrâns de fotografii, motiv pentru care am ales această variantă.

Urmează o retrospectivă privitoare la volumul anterior (ed. 2013), care motivează apariția acestui nou volum (ed. 2014), alcătuită dintr-o *Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlciei la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013”* și o scurtă prezentare a dublului eveniment editorial desfășurat la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea cu prilejul lansării ediției anterioare, realizată de profesorul și publicistul Gheorghe Pantelimon sub titlul *Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și eroii culturii vâlcene*. Ultima parte este destinată unui *indice de nume* în care sunt prezentați, în linii mari, cei ce și-au pus semnătura pe această lucrare: autori și colaboratori.

* *

Nu există eveniment cultural în județul Vâlcea la care academicianul Dan Zamfirescu – vâlcean după mamă, din Vaideeni, să fie invitat și să nu amintească de fiecare dată faptul că „Vâlcea e sufletul românesc”, că „aici s-a născut cultura română”, și că „aici curge cultura, aici curg valorile românismului”.

Se știe prea bine că Vâlcea este un vechi, puternic și curat izvor de valori umane ce asigură, alături de alte vetre strămoșești, trăinicia noastră ca neam, iar acest volum, prin valorile prezentate – liant al trecutului cu viitorul românesc, vine să întărească cele spuse de către distinsul om de știință și de cultură.

Mulțumim autorilor, colaboratorilor și celor ce s-au implicat financiar în realizarea acestui volum omagial, dedicat celor 32 de nume ce fac onoare județului Vâlcea, străvechiul ținut dintre Olt și Olteț, mai nou – din a doua jumătate a secolului trecut, dintre Topolog și Olteț, oameni ce se dăruiesc cu trup și suflet unui ideal comun: eternizarea neamului românesc prin credință, știință, cultură și artă.

Editorial note:
Vâlceeni omagiați în anul 2014
(People from Vâlcea celebrated in 2014)

Eugen Petrescu

Apart from researching and writing historical volumes, among my publicistic and editorial interests there are the reverential papers, published as single author (*Nicolae M. Mazilu. Documentar biobibliografic*, Antim Ivireanul Publishing House, 2014; *Gherasim Cristea (1914-2014). Documentar biobibliografic*, Antim Ivireanul Publishing House) or collective authorship, as first author and coordinator (*Părintele Dumitru Bălașa – o viață în slujba crucii și a neamului DacoRomân*, Petrescu Publishing House, 2009; *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani – volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2010; *Personalități vâlcene. Părintele Constantin Mănescu la 50 de ani – volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2010; *Centenar Pr. Dumitru Bălașa (1911-2011) – mărturii inedite*, Petrescu Publishing House, 2011; *Bartolomeu Anania – evocări*, Petrescu Publishing House, 2011; *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiș la 60 de ani – volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2011; *Personalități de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române. Înaltpreasfințitul Părinte Gherasim Cristea – Arhiepiscop al Râmnicului, la 97 de ani*, Petrescu Publishing House, 2011; *Poetul martir Vasile Militaru (1886-1959)*, Petrescu Publishing House, 2012; *Personalități vâlcene. 75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu. Volum omagial*, Petrescu Publishing House, 2012; *Personalități vâlcene. Cercetătorul și scriitorul Marian Pătrașcu la 60 de ani. Volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2013; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș*, Fortuna Publishing House, 2013; *Șaptezeci. Gheorghe Cărbunescu, omul care respiră prin muzică*, Rotipo Publishing House, 2013; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Rotipo Publishing House, 2014; *Personalități militare române. In memoriam general de brigadă Nicolae M. Mazilu (1927-2012)*, Antim Ivireanul Publishing House, 2014; *Oameni ai Vâlceii la ceas aniversar. Schițe de portret (2013)*, Antim Ivireanul

Publishing House, 2014), to which numerous articles, biographic and bibliobiographic studies – published in different cultural magazines, newspapers and collective volumes – can be added.

This is why this volume appeared in the first place. It valorizes personalities from different areas like the Romanian science, culture and sports. In writing this volume, various dictionaries, encyclopedias and local monographies were studied in order to find out who among the culture men from Vâlcea (born in/or adopted by Vâlcea county) turned „round” and „half round” ages in 2014, and fulfill the necessary conditions for their presence in such a paper.

After this selection, we formed a working group made up of high-ranking people from the scientific, local and national cultural world (philologists, historians, theologians etc.) – cultural historians, literary critics, journalists, publicists and artists with a high experience such as: Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugărițoiu, Dumitru Cățoi, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitrașcu, Carmen Mărculescu Farcaș, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboș, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Emilian Lovișteanul, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăești, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătrașcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu and Zenovia Zamfir. Apart from these, I brought along two young people at the beginning of their career, the philologist Gabriela Crăciun and the historian Ionuț Săraru, in order to inculcate them the sense of duty and to continue in their turn, over the years, this activity of praising and eternising those people who, through their nation building facts, moved or still move the *Country* forward.

If in the first volume from the series *Oameni ai Vâlciei la ceas aniversar*, dedicated to people celebrated in 2013, valorizes the name of 20 people from Vâlcea with ages between 35 and 80 years old, this volume, the second one, dedicated to people celebrated in 2014, valorizes 32 names with ages between 55 and 85 years old, ordered in keeping with the month and day they were born, the majority being important personalities, brilliant scholars, people belonging to the Romanian intellectual elite. That is precisely why the work opens with the philologist and writer Constantin Mateescu (born on January 31, 1929 in Râmnicu-Vâlcea), continues with the philologist and writer Nelu Barbu (born on February 1, 2014 in Căldăraru commune, Argeș county), the filmmaker Corneliu Medvedov (born on February 17, 1954 in Râmnicu-

Vâlcea), the physician writer Nicolae Radu (born on February 25, 1934 in Galicea commune), the scholar monk Chesarie Gheorghescu (born on March 12, 1929 in Oșești commune, Vaslui county), the historian Elena Georgescu (born on March 17, 1939 in Râmnicu-Vâlcea), the philologist and writer George Anca (born on April 12, 1944 in Budești commune), the actor, director and professor Florin Zamfirescu (born on April 12, 1949 in Călimănești), the philologist and writer George Mirea (born on April 25, 1929 in Măgura commune, Constanța county), the teacher and coach Laurențiu Stilea (born on April 26, 1934 in Tomșani commune), the publicist priest Nicolae State-Burluși (born on May 20, 1949 in Ciofrângenii commune, Argeș county), the diplomat Lazăr Comănescu (born on June 4, 1949 in Horezu), the writer Felix Sima (born on June 6, 1949 in Mihăești commune), the philologist and writer Doru Moțoc (born on June 12, 1939 in Sibiu, Sibiu county), the philologist and writer Viorel Dianu (born on June 16, 1944 in Stoilești commune), the historian George Rotaru (born on June 16, 1949 in Dănicei commune), the philologist and writer Petru Pistol (born on June 23, 1944 in Scundu commune), the scholar monk Veniamin Micle (born on July 7, 1939 in Șișești commune, Maramureș county), the priest-writer Leon Dură (born on July 9, 1959 in Dăești commune), the writer Titina Nica-Țene (born on July 10, 1944 in Șușani commune), the priest-writer Virgil Oprescu-Runceanu (born on July 12, 1959 in Runcu commune), the economist and politician Iulian Comănescu (born on July 19, 1939 in Vaideeni commune), the Romanian country music singer Nineta Popa (born on July 19, 1959 in Boișoara commune), the academician Mugur Constantin Isărescu (born on August 1, 1949 in Drăgășani), the folklorist and ethnologist Gheorghe Deaconu (born on August 22, 1944 in Ciofrângenii commune, Argeș county), the teacher, director and composer Gelu Stratulat (born on September 27, 1949 in Nămolosa commune, Galați county), the literary and theatre critic Ion Parhon (born on October 7, 1944 in Râmnicu-Vâlcea), the historian Dumitru Bondoc (born on October 16, 1949 in Costești commune), the historian Nicolae Bănică-Ologu (born on November 21, 1949 in Mischii commune, Dolj county), the philologist, writer and literary critic Nicolae Manolescu (born on November 27, 1939 in Râmnicu-Vâlcea), the writer Adina Daniela Dumitrescu (born on December 1, 1944 in Grădiștea commune) and ends with the mathematician and publicist Florentin Smarandache (born on December 10, 1954 in Bălcești).

Considering the age hierarchy, the book encloses various categories of praised people: 85 years old, 80 years old, 75 years old, 70 years old, 65 years old, 60 years old and 55 years old. Thus we have three people we are celebrating at their 85 years old (Constantin Mateescu, Chesarie Gheorghescu and George Mirea), two at 80 years old (Nicolae Radu and Laurențiu Stilea), five at 75 years old (Elena Georgescu, Doru Moțoc, Veniamin Micle, Iulian Comănescu and Nicolae Manolescu), eight at 70 years old (Nelu Barbu, George Anca, Petru Pistol, Viorel Dianu, Adina Daniela Dumitrescu, Titina Nica-Țene, Gheorghe Deaconu and Ion Parhon), nine at 65 years old (Lazăr Comănescu, Florin Zamfirescu, Nicolae State-Burluși, Felix Sima, George Rotaru, Mugur Constantin Isărescu, Gelu Stratulat, Dumitru Bondoc and Nicolae Bănică-Ologu), two at 60 years old (Corneliu Medvedov and Florentin Smarandache) and three at 55 years old (Leon Dură, Virgil Oprescu-Runceanu and Nineta Popa).

As well as in the previous edition, with small reserves towards certain people, I am honored to be contemporary with those included in this collective reverential volume that I coordinated with all my heart and soul, just like I would have taken care of a baby. Moreover, I feel some special joy when I know that three of them are from my generation, 1959: the priest-writer Leon Dură, born on July 9, the priest-writer Virgil Oprescu-Runceanu, born on July 12, and the great Romanian country music singer, the woman from Lovișteea, Nineta Popa, born on July, 1959, and I being born four months later, on November 12, and turning as well as them a „half round” age in 2014, 55 years old.

The structure of the volume is simple. After a preface signed by the writer and journalist Ioan Barbu and this editorial note entitled *Vâlceni omagiați în anul 2014*, both being translated into English by Gabriela Crăciun, the main part of the paper follows, being entitled *Oameni și „anotimpuri” – schițe de portret, eseuri biografice, mărturii și evocări*, where we meet the people we are celebrating this year, each of them being dedicated a coal portrait painted by the artist Violeta Scrociob, then a biographical study containing a brief of their life, activity and work and a short essay written by the undersigned (E. Petrescu), as coordinator of the paper, both being introductory elements translated into English. We continue with one or more portrait sketches or biographical essays written by the writers and publicists listed above and a short *photo-documentary album* made up of two or more photos (depending on the space available)

representing the ones we are celebrating, photos alone or in groups taken at special events in their lives, followed by buildings from the spiritual and cultural patrimony of Vâlcea, mostly works of a religious and laic architecture, illustrations pointing out some of our traditional occupations, the national costume from different areas of the county etc. At the beginning, we wanted to write a special chapter, a photo-documentary one, as in the previous volume, but unfortunately, the collections at hand offered us a limited number of photographs, this being the reason why we chose this variant.

What comes next is a retrospective on the previous volume (ed. 2013) which motivates the release of this new volume (ed. 2014), made up of an *Editorial note of the volume „Oameni ai Vâlçii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013”* and a short presentation of the double editorial event which took place at „Antim Ivireanul” County Library, Vâlcea, on the occasion of releasing the previous edition written by the teacher and publicist Gheorghe Pantelimon under the title *Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și eroii culturii vâlcene*. The last part is destined to a name index in which those who placed their signature in this book, authors and collaborators are briefly presented.

* *

There is no cultural event in Vâlcea county where the academician Dan Zamfirescu – from Vâlcea, after his mother, from Vaideeni – is invited and doesn't remind each time that „Vâlcea is the Romanian soul”, that „it was here where the Romanian culture was born”, and that „it's here where the culture flows, it's here where the Romanian values flow”.

It's well known that Vâlcea is an old, strong and clean source of human values which assure, along with other ancestral hearths, our endurance as people, and this volume comes to strengthen those said by the honorable scientist and culture man through the valuable people presented – a link between the Romanian past and future.

We give thanks to the authors, collaborators and those who involved themselves financially in bringing this reverential volume to light, a volume that is dedicated to the 32 names that honour Vâlcea county, the ancestral land between Olt and Olteț, and lately – since the second half of the past century – between Topolog and Olteț, people who devote themselves heart and soul to a mutual ideal: eternising the Romanian people through faith, science, culture and art.

OAMENI ȘI „ANOTIMPURI”

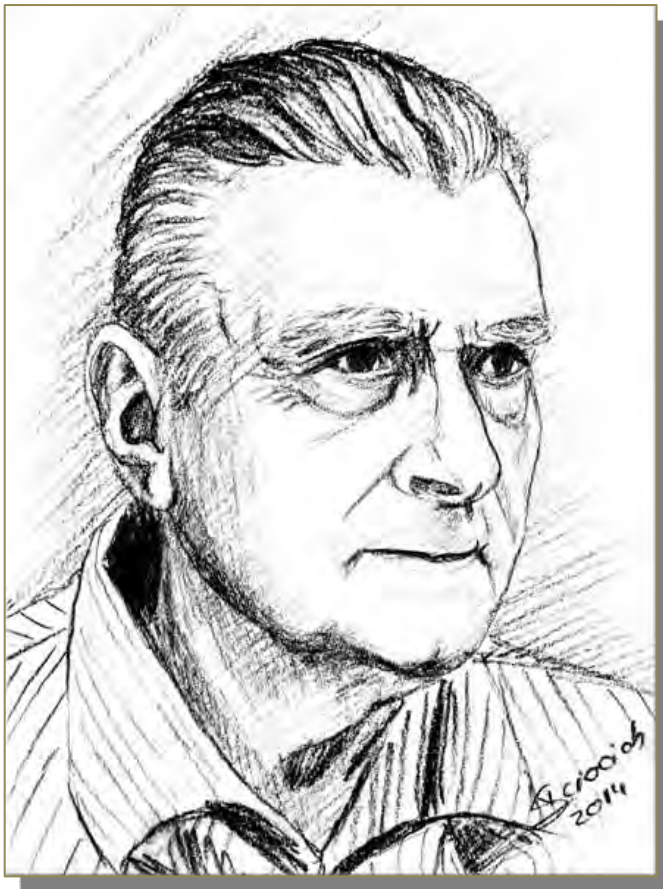
**- SCHIȚE DE PORTRET, ESEURI BIOGRAFICE,
MĂRTURII ȘI EVOCĂRI -**

LIMBA ROMÂNĂ

PATRIA MEA

<https://www.facebook.com/NuLimbiIMoldovenesti>

CONSTANTIN MATEESCU, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 31 ianuarie 1929, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; filolog, profesor; publicist (debut în revista „Flacăra”, 1965), scriitor – prozator, eseist, dramaturg, critic și istoric literar (debut editorial cu volumul „Rochia cu anemone” – culegere de schițe și povestiri, 1966); autor a peste 50 de volume – nuvele, povestiri, romane, memorialistică, eseu, teatru, critică și istorie literară; referent științific la Institutul de Istorie și Filosofie al Academiei Române (1950-1952), redactor la Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătate (1954-1958), profesor la Școala Agricolă din comuna Nucet, județul Dâmbovița (1959-1961) și la Liceul „Dumitru Moțoc” din București (1961-1987); membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1967); Cetățean de Onoare al Județului Vâlcea (2013) -

* *

Constantin Mateescu, decanul de vârstă al scriitorilor vâlceeni contemporani, membri ai Uniunii Scriitorilor din România: Nicolae Manolescu, George Anca, Constantin Zărnescu, Ioan Barbu, Doru Moțoc, Ilie Gorjan, Ion Soare, George Voica, Veronica Tamaș, Felix Sima, Nicolae Radu, Dinu Săraru, Leon Dură, Petru Pistol, Viorel Dianu, Ștefan Dumitrescu, Mihăiță Mihai – Loviște, George Achim etc., se definește în istoria literaturii noastre ca unul dintre cei mai valoroși și mai prolifici creatori de slovă românească.

Opera publicată, una consistentă și apreciată de criticii literari și de iubitorii de literatură bună, îl situează pe vâlceanul nostru în galeria marilor valori ale culturii românești. De apreciat faptul că din universul său creativ nu lipsește vatra natală, Râmnicu-Vâlcea, mai multe lucrări de ficțiune și de evocare documentară: „Memoria Râmnicului” (1979), „Râmnicul de odinioară” (1993), „Râmnicul, Râmnicul...” (1994), „Cartea Râmnicului” (1999), „Râmnicul uitat” (2003) etc., contribuind la îmbogățirea patrimoniului cultural-spiritual vâlcean.

Pentru a-l cinsti cum se cuvine pe venerabilul scriitor, la cei 85 de ani de viață, printr-o schiță de portret bine documentată, am apelat la un confrate al Domniei Sale, filologul și scriitorul vâlcean Ion Soare, un apreciat critic și istoric literar și un recunoscut „mateescolog”.

CONSTANTIN MATEESCU, 85 YEARS OLD

- born on January 31, 1929, in Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County; philologist, professor; publicist (debut made in Flacăra magazine, 1965), writer – prose writer, essayist, playwright, critic and literary historical (editorial debut with the volume Rochia cu anemone – an anthology of short stories and narratives, 1966); author of over 50 volumes – novellas, narratives, novels, memorialistics, essays, drama, criticism and literary history; scientific reviewer at the Institute of History and Philosophy of the Romanian Academy (1950-1952), redactor at the Romanian Institute for Cultural Relations with Foreign Countries (1954-1958), teacher at the Agricultural School in Nucet commune, Dâmbovița County (1959-1961) and at „Dumitru Moțoc” High School in Bucharest (1961-1987); member of the Writers’ Union of Romania (since 1967); Honourable citizen of Vâlcea County (2013) -

**

Constantin Mateescu, the oldest of the Romanian contemporary writers, members of the Writers' Union of Romania: Nicolae Manolescu, George Anca, Constantin Zărnescu, Ioan Barbu, Doru Moțoc, Ilie Gorjan, Ion Soare, George Voica, Veronica Tamaș, Felix Sima, Nicolae Radu, Dinu Săraru, Leon Dură, Petru Pistol, Viorel Dianu, Ștefan Dumitrescu, Mihăiță Mihai – Loviște, George Achim etc., is to be defined in the history of our literature as one of the most valuable and prolific creators of Romanian letters.

The work he published, a consistent one, which was appreciated by literary critics and good literature lovers, places our man from Vâlcea in the gallery of great values of the Romanian culture. Worthy of appreciation is the fact that the native hearth never misses from his creative universe, Râmnicu-Vâlcea, various fictional works and evocateur documentaries: „Memoria Râmnicului” (1979), „Râmnicul de odinioară” (1993), „Râmnicul, Râmnicul...” (1994), „Cartea Râmnicului” (1999), „Râmnicul uitat” (2003) etc., contributing to the enrichment of the cultural and spiritual patrimony from Vâlcea.

In order to praise the venerable writer accordingly, at the age of 85 years old now, I turned to one of his fellow members, the philologist and writer from Vâlcea, Ion Soare, an appreciated critic and literary historian and renown „mateescologist”.

Un scriitor profesionist: Constantin Mateescu

Ion Soare

Am avut plăcerea și privilegiul să-l cunosc mai bine decât alții, pe acest Om de o urbanitate perfectă și de o noblețe evidentă, dar neostentativă, pe care i-au creat-o vasta cultură bine asimilată și, deopotrivă, proveniența sa din vechi familii de moșneni – români și ar(o)mâni. Cunoștința noastră s-a înfiripat încă din primii ani ai deceniului opt din secolul trecut, pe când destinul profesional mi-a îndreptat pașii spre domeniul părănd arid, dar interesant până la fascinație, al documentelor de arhivă. Trei lucruri ne-au legat în mod sigur, de la început: dragostea pentru Râmnic (orașul natal al Maestrului), pasiunea pentru literatură și atracția către documentele de arhivă, în special pentru cele literare sau referitoare la „orașul domniei” lui Mircea, care a fost și este, nu mai puțin, și al Domniei Sale; această din urmă pasiune îl va ajuta pe scriitor să scrie o carte devenită clasică în domeniu – *Memoria Râmnicului* (reluată în *Cartea Râmnicului*), citită și citată de majoritatea cercetătorilor în domeniu (pentru unii, devenită chiar... „bun comun”!).

M-a frapat, de la prima întâlnire cu scriitorul, expresia – blazon de noblețe întipărită pe chipul luminat de un surâs prietenos și oarecum timid. Imaginația asociativă m-a purtat fără voie spre un cavaler sau un aristocrat din alte vremuri și spații. Când l-am auzit vorbind, mi-am dat seama că omul de lângă mine își

deschidea sufletul în fața semenilor, cu o sinceritate și o dăruire absolute, de care numai copiii și florile sunt în stare. Și am mai distins în lumina zâmbetului său, o rază poznaș-îndrăzneată de adolescent teribilist și o alta, ironică, de moralist discret și inteligent până la înțelepciune.

Am avut, atunci, o revelație ciudată: că interlocutorul meu nu putea fi raportat la ceea ce numim „vârstă”, sau că într-însul sălășluiesc pașnic toate vârstele laolaltă, caracteristică rară la oameni, dar indispensabilă și benefică la artiștii adevărați, în special la plâsmuitorii de ficțiuni literare. În următoarele minute, cât a durat discuția noastră, m-am convins că nu mă înșelasem: cu glas domol, ușor melancolic, scriitorul mi-a vorbit despre Râmnicul cel vechi – la ora aceea, demolat în bună parte, împreună cu casa sa din spatele gării –, despre râmniceni, despre literatură (mi-a rămas în minte și în suflet, îndemnul pe care mi l-a adresat atunci, de a scrie!)

I-am descoperit, chiar în timpul convorbirii, talentul – rar – de a face să reînvie în fața ochilor minții, oameni care au fost, zidiri care nu mai sunt, trecutul care nu se mai întoarce; talent concretizat cu strălucire în romanele, povestirile și memoriile sale. Într-un presupus, dar posibil *Exegi monumentum*, Constantin Mateescu ar putea spune că, peste timp, oamenii îl vor iubi, pentru că și-a pus în operă toată sensibilitatea, delicatețea și generozitatea sufletului său, dragostea pentru oameni și pentru adevăr.

De decenii, în fiecare an, scriitorul revine în orașul natal, ca o ilustrare *sui generis* a mitului eternei reîntoarceri. Atașamentul său peren pentru Râmnicul Vâlci și al copilăriei sale, și-a găsit expresia în cele câteva cărți pe care autorul i le-a dedicat frumoasei așezări dintre Capela și Olt... La acestea, se adaugă mai multe creații ficționale a căror acțiune se petrece în Râmnic, precum *Bal la Casa Ofițerilor* – una dintre cele mai cunoscute și citite cărți ale scriitorului (chiar dacă – după mărturiile autorului – ea nu intră în topul personal al preferințelor sale!).

Din evocarea unor locuri și case vechi, scăpate ca prin minune de furia oamenilor și a timpului, din documente fidele sau din amintiri răzlețe, dar înregistrate și îndeosebi rediate, cu o acuitate extraordinară, de memoria și sufletul său, autorul creează, propune și impune un oraș indicibil de frumos, luându-și o revanșă strălucită în fața așezării care l-a ivit. *Et in Mateescienso Rimnico nos!*

* *

Sărbătoritul din acest an este unul dintre cei mai importanți scriitori ai literaturii române, în ciuda unor sincope de receptare cauzate de orbirile câtorva critici estetizanți, selectivi și impresioniști, gata oricând să prefere analizelor aplicate și obiective, o reluare a personalităților omologate de decenii și chiar de secole, sau să practice – oportunist – o ploconire în fața modelelor literare de ultimă oră. Din fericire, nume mari ale criticii și istoriei noastre literare s-au pronunțat nu o dată, pertinent și responsabil, asupra personalității și operei acestui original și dăruit slujitor al literelor românești, unul dintre puținii scriitori profesioniști pe care i-am cunoscut; nu pentru că ar trăi de pe urma scrisului (ceea ce ar fi dificil,

mai ales în zilele noastre!), ci fiindcă acest complex mod de creație artistică reprezintă însăși rațiunea sa de a exista.

Scriitorul se află într-o perfectă concordanță cu Omul purtând același nume: o distincție aristocratică se constată la multe dintre personajele sale, iar lumea revolută care îi populează o bună parte dintre cărți, seamănă izbitor cu cea din Râmnicul copilăriei și al adolescenței sale, ori cu cea a Bucureștiului de altădată în care scriitorul și-a trăit studenția și o bună parte din viață (unde viețuiește și în prezent, cu excepția celor circa cinci luni pe an, în care și-l revendică Râmnicul, ca „habitat de vară”). Simpla enumerare a operelor scriitorului și a studiilor care i-au fost dedicate, ar umple multe pagini, constituind o bază solidă pentru o consistentă biobibliografie sau un punct de plecare pentru o monografie.

Dintre zecile de exegeți ai scriitorului, se cuvine menționat numele unui alt vâlcean vestit, cel al criticului literar Eugen Negrici, care s-a exprimat de mai multe ori, sintetic și la obiect, la adresa creației literare a confratelui său, oferind judecăți de valoare subtile și memorabile. „Constantin Mateescu – scrie Domnia Sa – e un evocator de lumi și un creator de personaje pe fundalul mediului lor social. Se situează adică în cea mai bună tradiție a prozei noastre clasice și (...) ne-a relevat substanța umană a unei lumi pierdute”, dar recuperate prin el. Același critic, remarcând capacitatea de analist a prozatorului, apreciază că acesta „se ferește de speculația gratuită și abstractă”, manifestând „un sentimentalism filtrat” și este, nu o dată, „liric, dar fără cultul greșos pentru lirism”. Sunt tot atâtea virtuți esențiale ale scriitorului râmnician, constatate de un profesionist al criticii literare românești.

Un alt „mateescolog”, Liviu Grăsoiu, abordând problema debutului literar relativ târziu al prozatorului de origine vâlceană, aprecia că acest fapt s-a datorat refuzului autorului „de a da scrieri realizate la comandă (...). Față de ei, Constantin Mateescu a păstrat distanța cuvenită, nu i-a atacat fățiș, ci prin ricoșeu, adică prin proza sa elegantă, respirând o atmosferă amintind de arta marilor interbelici”.

O mare realizare a scriitorului, unică în peisajul literar românesc postdecembrist, intitulată *Jurnal*, este o creație memorialistică în cinci volume la care se adaugă cele câteva „completări” care i-au urmat – operă care merită, indubitabil, calificativul de *monumentală*, nu numai datorită dimensiunilor sale puțin comune, ci aspectului său de adevărată cronică a unei perioade de peste o jumătate de veac, cultural-literare în primul rând, dar cu numeroase și reprezentative plonjări în realitățile socio-economice și chiar politice ale timpului.

O bună parte din creațiile sale apărute în perioada „postdecembristă”, fac o critică virulentă a comunismului în „variantă” românească, așa cum în perioada anterioară reflectase, literar, lumea interbelică. Abordând tematica operei sale din punct de vedere... temporal, se observă o anumită nesincronizare a subiectelor și a personajelor sale, cu cele ale „timpului trăit”. La ceas aniversar, îi dorim scriitorului atâția ani și cărți, în care să reușească o oglindire corespunzătoare, și a realităților pe care le trăim în ceea ce renumitul antropolog Claude Karnoouh numea *post-comunism*. La mulți ani, Maestre!

Imagini din Râmnicu-Vâlcea, anii 1960-1970

Hala (1902-1904)

Tribunalul Județean Vâlcea (1900)

Zona centrală

NELU BARBU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 1 februarie 1944, în satul Burdea, comuna Căldăraru, județul Argeș; filolog; profesor; animator cultural, publicist, scriitor (dramaturg și eseist; debut editorial în 2007), istoric și critic literar (autor a numeroase articole, recenzii și eseuri cu tematică diversă, publicate în revistele de cultură și în ziarele locale; autor și coautor al mai multor volume de critică literară, teatru, poeme dramatice, legate de viața și opera scriitorilor vâlceni și păstorilor băbenari etc.); profesor de limba și literatura română la Școala Generală Ionești-Marcea (1968-1969), profesor și director coordonator la Școala Generală Băbeni-Români (1969-1980), profesor la Școala Ajutătoare Băbeni (1980-1982), profesor (1982-2008) și director adjunct (1987-1989) în cadrul Liceului „George Țârnea” din Băbeni, județul Vâlcea, inspector școlar în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea (1990-1991), director al Casei de Cultură „Dragoș Vrânceanu” (1993-

2000); primar al comunei Băbeni (devenită ulterior oraș) în zilele Revoluției din Decembrie 1989 și imediat următoare, consilier local în cadrul Consiliului Local al orașului Băbeni (1992-2000; 2008-2012); președinte al Cercului „Casa de sub pădure” (1977 – în prezent), co-fondator și director al revistei de cultură „Casa de sub pădure” (2004 – în prezent); instructor al Ansamblului Folcloric „Dor” (1990-2000) al Trupeii de teatru „Histrionii” și al Formației „Doruleț”, de pe lângă Liceul „George Țârnea” Băbeni (1982-2007); președinte al Fundației Culturale „Dor – Dragoș Vrânceanu” (1991 – în prezent), membru al Societății Culturale „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea, al Forumului Cultural al Râmnicului și al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din județul Vâlcea; președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Băbeni din cadrul Filialei Județene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2007 – în prezent), membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, al Uniunii Naționale a Epigramaștilor din România și al Ligii Scriitorilor Români -

* *

Prin contribuția adusă la educarea timp de mai multe decenii a generațiilor tinere, la valorificarea tradițiilor și obiceiurilor păstorilor băbenari, la valorizarea și eternizarea unor oameni de seamă ridicați din satele situate între râurile Bistrița și Luncavăț, la gurile de vărsare în bătrânul și legendarul Olt, profesorul Nelu Barbu rămâne unul dintre cei mai valoroși fii adoptivi ai județului Vâlcea.

Pentru toate acestea, eu și părintele Constantin Mănescu-Hurezi, vom încerca, fiecare în felul său, portretizarea acestui om harnic și bun la suflet, truditore pe „ogoarele” învățământului și culturii românești cu rezultate dintre cele mai frumoase.

NELU BARBU, 70 YEARS OLD

- born on February 1, 1944, in Burdea village, Căldăraru commune, Argeș county; philologist; teacher; cultural entertainer, publicist, writer (playwright and essayist; editorial debut in 2007), historian and literary critic (author of numerous articles, reviews and various theme essays published in cultural magazines and local newspapers; author and coauthor of various literary criticism volumes, drama, dramatic poems about the life and work of the writers from Vâlcea and shepherds from Băbeni etc.); Romanian language and literature teacher at Ionești-Marcea Secondary School (1968-1969), teacher and coordinator headmaster at Băbeni-Români Secondary School (1969-1980), teacher at „Școala Ajutătoare”, Băbeni (1980-1982), teacher (1982-2008) and deputy headmaster (1987-1989) at „George Țârnea” High School from Băbeni,

Vâlcea county, school inspector at Vâlcea County School Inspectorate (1990-1991), director of „Dragoș Vrânceanu” House of Culture (1993-2000); mayor of Băbeni commune (later become town) during the days of the December 1989 Revolution and immediately afterwards, local counsellor at the Local Council of Băbeni town (1992-2000; 2008-2012); president of „Casa de sub pădure” Circle (1977 – until present), co-founder and director of „Casa de sub pădure” cultural magazine (2004 – until present); instructor of „Dor” Folkloric Assembly (1990-2000), of „Histrionii” theatre repertory and of „Doruleț” Band near „George Țârnea” High School, Băbeni (1982-2007); president of „Dor – Dragoș Vrânceanu” Cultural Foundation (1991 – until present), member of „Anton Pann” Cultural Society, Râmnicu-Vâlcea, of the cultural forum of Râmnic and of the Association for seniors from Education, Science and Culture – Vâlcea; president of „Cultul Eroilor” sub subsidiary, Băbeni inside „Matei Basarab” Vâlcea County Subsidiary of „Regina Maria” National Association of Heroes’ Cult (2007 – until present), member of the Professional Journalists Union from Romania, of the Romanian Epigrammatists’ National Union and of the Romanian Writers’ League -

* *

Through the contribution brought for decades to the young generations, to the capitalization of traditions and customs of the shepherds from Băbeni, to the appraisal and eternizing of some important people born in the villages placed between Bistrița and Luncavăț rivers, at the outfalls in the old and legendary Olt, the teacher Nelu Barbu remains one of the most valuable foster sons of Vâlcea county.

For all of these, me and father Constantin Mănescu-Hurezi will try, each in his own way, to render a close image of this hardworking and kind hearted man, a toiler on the „fields” of the Romanian education and culture, with out of the best results.

Nelu Barbu, valențe și împliniri

Eugen Petrescu

S-a născut la 1 februarie 1944, în satul Burdea, comuna Căldăraru, județul Argeș și este fiul lui Stancu și Gherghina Barbu, oameni care au fost dăruiți cu opt copii. Numele de botez a fost Lucian, dar bunica a insistat ca în certificatul de naștere nepotul ei să fie trecut Nelu. Părinții, oameni harnici, chibzuiți și înstăriți (proprietari a șaizeci de hectare de pământ) au fost etichetați chiaburi de către regimul comunist.

Satul natal, așezare situată la extrema sudică a județului Argeș, la hotar cu localitățile Siliștea-Gumești a lui Marin Preda, județul Teleorman și Tufeni, județul Olt, dă numele Câmpiei Găvanu Burdea din marea Câmpie Română.

Formarea pentru viață. Nelu Barbu a urmat cursurile primare la școala din satul natal, între anii 1951-1955, îndrumător în familie fiindu-i bunicul Marin Barbu, fost șef de post la Băicoi, județul Prahova și primar al localității în perioada interbelică. În clasele I și a II-a, l-a avut învățător pe Vasile Brânzei, basarabean, apariție pitorească în sat, activist de partid venit cu Sovrompetrol (societate sovieto-română înființată în 1945, a cărei activitate era explorarea, exploatarea, transformarea și comercializarea petrolului brut și derivatelor petrolului). Peste ani, învățătorul Vasile Brânzei a devenit personaj literar în cartea lui Nelu Barbu, *Coama Stejarului*, în care este prezentată moartea conducătorului politic sovietic Stalin. Clasele a III-a și a IV-a le-a urmat cu învățătoarea Ghina Prunaru (Mihalcea), fina părinților săi. În clasa a IV-a, avea să câștige concursul de citit literatură, cu romanul *Descult* de Zaharia Stancu. În școala primară, a fost premiant în toți anii de curs.

Cursurile gimnaziale le-a urmat și încheiat tot ca premiant, în comuna natală, între anii 1955-1958. Școala aflându-se situată la patru km de satul natal, pe toată perioada studiilor a stat la internat, sub aripa protecție a profesorului Ion Ștefănescu – directorul școlii și prietenul tatălui său.

După încheierea studiilor gimnaziale, dorind să-și continue studiile, s-a înscris la Liceul din Costești – Argeș, dar conducerea instituției i-a respins dosarul pe motivul că este fiu și nepot de chiaburi. În această situație, este nevoit să urmeze cursurile Școlii Profesionale de Industrializarea Lemnului din Curtea de Argeș, între anii 1958-1960, o perioadă frumoasă din viața sa. Aici este premiant și câștigător al Concursului „Mihail Sadoveanu” din cadrul Casei de Cultură „George Topârceanu” timp de doi ani consecutivi. Premiile concursurilor au constat în două tabere gratuite: una la Izvorul Mureșului, în Munții Cincului, la trecătoarea Ghimeș Palanca, unde se află monumentul lui Emil Rebreanu, fratele lui Liviu Rebreanu. Acolo învață să schieze în vacanța de iarnă. Al doilea premiu: o tabără la Eforie Sud (fostă Vasile Roaită), în vacanța de vară, anul al II-lea, unde beneficiază de croaziere de vis cu vaporul de-a lungul întregului litoral românesc. Este impresionat de vestigiile istorice, portul și acvariul din Constanța. Din perioada aceea, reține cu emoție versurile de pe statuia lui Ovidiu: „O, tu ce treci pe-aicea, / Dacă-ai iubit vreodată, / Te roagă pentru dânsul, / Să-i fie somnul lin”.

La 1 august 1960, cu diplomă în meseria de „Mașinist utilaje fabrici cherestea”, este repartizat la o instituție de profil din Băbeni, județul Vâlcea. Venit pentru o lună și jumătate – între timp tatăl îi obținuse transferul la Fabrica de cherestea Roșiorii de Vede – rămâne pentru toată viața la Băbeni. Aici o cunoaște pe Marina Păvăloiu – fiică de ungureni înstăriți, dată și ea afară de la Liceul „Vasile Roaită” din Râmnicu-Vâlcea, pentru că tatăl ei

refuzase nu numai înscrierea în întovărășire, dar și în colectiv. Episodul va fi transfigurat în poemul dramatic amintit, „protagonist” de tristă amintire – instructorul de partid Udeci din Bogdănești: „Ori te-nscrii, ori te îneci, / Ori la Colectiv te treci, / De Udeci nu poți să treci!”

Ulterior, acesta și-a continuat studiile la Băbeni, în perioada 1960-1961 și 1964-1965, unde a fost coleg cu George Țârnea, la secția serală, fiind pe toată perioada premiant.

În perioada 1965-1968, urmează cursurile de zi ale Facultății de Filologie din cadrul Institutului Pedagogic din Craiova. Devine receptiv la cultură și are ca mentori literari pe profesorii universitari doctori docenți: Alexandru Piru, decan, Ion Zamfirescu (literatură universală), Barbu Theodorescu (fost secretar al lui Nicolae Iorga) și asistenții pe atunci: Sina Dănciulescu, Eugen Negrici și Marin Beșteliu, viitori profesori universitari doctori docenți, membri ai Uniunii Scriitorilor din România.

Continuă studiile de diferență la Facultatea de Limba și Literatura Română din cadrul Universității București, între anii 1968-1971. De asemenea, între anii 1971-1973, parcurge cursurile post-universitare la Universitatea Politică și de Conducere, Filiala Craiova, apoi, în anii 1969, 1978 și 1985 parcurge o serie de cursuri de perfecționare organizate pentru directorii de școli și în specialitate.

Activitatea profesională, administrativă, politică, civică și culturală. Pe linie profesională, activitatea omagiatului nostru, desfășurată între anii 1960-1991, este una complexă și de apreciat: de la muncitor circularist la U.F.E.T Băbeni (1 august 1960 – 1 aprilie 1961) și recepționar T.E.S.A administrativ (1 aprilie 1961 – 1 septembrie 1965) îl găsim profesor de limba și literatura română la Școala Generală Ionești-Marcea, județul Vâlcea (1968-1969), profesor și director coordonator la Școala Generală Băbeni-Români, județul Vâlcea (1969-1980), profesor de limba și literatura română la Școala Ajutătoare Băbeni, județul Vâlcea (1980-1982), profesor (1982-2008) și director adjunct (1987-1989) în cadrul Liceului „George Țârnea” din Băbeni, județul Vâlcea și inspector în specialitatea limba și literatura română în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea (1990-1991). Publică mai multe articole și eseuri în presa vâlceană prin care susține ca liceul din Băbeni să poarte numele lui George Țârnea.

Pe lângă activitatea în învățământul preuniversitar vâlcean, Nelu Barbu desfășoară de-a lungul anilor, începând cu 1960, o bogată activitate științifică, literară, culturală și civică. Astfel, între 1960-1965, este membru în brigada artistică și în corul sindicatului la Întreprinderea Forestieră Băbeni, membru al formației de teatru ce a funcționat în cadrul Școlii Generale Băbeni-Români, 1969-1980 (coordonatori fiind profesorii Dumbrăvescu Emil și Ionescu Georgel), președinte al Cercului „Casa de sub pădure” (1977 – în prezent), co-fondator (alături de George Achim și Bogdan Florian Popian) și director al

revistei de cultură „Casa de sub pădure” (2004 – în prezent); primar în perioada Revoluției din Decembrie 1989, consilier local orășenesc (1992-2000; 2008-2012) și președinte C.F.S.N și C.P.U.N. Băbeni (1989-2000); director al Casei de Cultură „Dragoș Vrânceanu” (1993-2000), instructor al Ansamblului Folcloric „Dor” (1990-2000) și al Formației „Dorul”, de pe lângă Liceul „George Țârnea” Băbeni (1982-2007), președinte al Fundației Culturale „Dor – Dragoș Vrânceanu” (1991 – în prezent), membru al Societății Culturale „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea, membru al Forumului Cultural al Râmnicului, președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Băbeni din cadrul Filialei Județene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2007 – în prezent), membru al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din județul Vâlcea.

Opera. Pe linie literar-științifică și creativă, publicistică și editorială, Nelu Barbu desfășoară o bogată activitate de istoric și critic literar, dramaturg, eseist, exeget al operei lui Dragoș Vrânceanu (*Dragoș Vrânceanu, poetul transhumanței, al cetății și al pământului natal*, I, II, III, eseu critic; *Dragoș Vrânceanu, o voce distinctă în lirica românească*, I, II, III, eseu critic; *Arc peste timp*, dialog imaginar cu Dragoș Vrânceanu sub genericul: *Mai vin lângă voi, prieteni...*, evocare; *Dragoș Vrânceanu în scrisori inedite, studiu de istorie literară*; *De la Eugenio Mantale la Dragoș Vrânceanu*, studiu critic de literatură comparată), a scriitorilor Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, George Țârnea, Dragoș Serafim, George Voica, George Achim, Ilie Gorjan, Mihai Sporiș și animatorilor culturali Ion Dănuț, Nicolae Bebeșel (portretistică) ș.a. De asemenea, publică o serie de articole, recenzii și eseuri cu tematică diversă, dar și comunicări privind Revoluția Română din Decembrie 1989, în revistele de cultură și în ziarele locale. Are în pregătire restituirea operei lui Mircea Vrânceanu pentru care are în manuscris eseu „Între apriorism și trăirism” și „Dragoș Vrânceanu – poetul Vlahostratei” – monografie critică.

Începând cu 2007, Nelu Barbu publică mai multe volume ca unic autor sau în colaborare: *In memoriam Dragoș Vrânceanu (1907-2007)*, 2007 (în colaborare), *Casa de sub pădure*, critică literară, vol. II, 2007, 350 pagini (în colaborare), *Păstoritul vâlcean în lumina istoriei*, 2008 (în colaborare), *George Țârnea – Om și poet*, 2008 (în colaborare); din ciclul *Odiseea unui neam*, 2010-2011, publică volumele: *Alifantul* (teatru), (I, 2010), *Jurământul* – poem dramatic (II, 2010), *Sânzienele* – poem dramatic (III, 2010); colaborator la *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. II, *Localități Urbane*, Editura Fortuna, Râmnicu-Vâlcea, 2012 (coordonator: prof. dr. Ion Soare), *Respirația Logosului* – umor liric, Editura „Cercul de la Păltiniș”, Sibiu, 2013.

Despre toate acestea, distinsul scriitor Emil Lungeanu avea să spună: „Tot ce scrie confratele și prietenul profesor Nelu Barbu este o binecuvântare pentru destinul Cărții Românești.”

Referințe. Apreciat în domeniile amintite, Nelu Barbu este prezent în paginile mai multor lucrări (dicționare, enciclopedii, monografii etc.) cu referințe ce pun în valoare personalitatea sa: Ion I. Dănuleț, *De la Jina la Băbeni, punte peste Carpați și veacuri* (Ed. Adrianso, 2008, pp. 91-95), Petre Petria, *Vâlcea în timp și spațiu. Fapte și date* (Ed. Conphys, 2008, p. 115), *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I (Ed. Fortuna, 2010, p. 833) și *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. II, (Ed. Fortuna, 2012, Capitolul XII – Personalități, p. 443), Eugen Petrescu, *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiș la 60 de ani – volum aniversar* (Ed. Petrescu, 2011, pp. 135-143). Despre opera și personalitatea profesorului Nelu Barbu au mai scris: Maria Diana Popescu, George Achim, Florian Copcea, Florentin Popescu, Ion Nicolescu, Costea Marinoiu, Mihai Sporiș, Ilie Gorjan, George Voica, Maria Niculescu, Nicolae Dinescu, Petre Cichirdan, Ion Măldărescu, Corina-Maria Zat, Nicolae Dragoș, Constantin Zărnescu, Gheorghe Păun, Emil Lungeanu, Eliza Roha ș.a.

Pentru a întregi oarecum această schiță de portret, dedicată profesorului scriitor Nelu Barbu, vom parcurge câteva note critice selectate din mulțimea de referințe publicate în ultimii ani sau aflate în manuscris. Astfel, în subcapitolul *Note critice* publicat la paginile 97-105 în volumul *Sânzienele* (Ed. Conphys, 2010), cititorul poate descoperi note semnate de scriitori cu o bogată operă literară dar și de oameni din alte sfere culturale:

George Achim, p. 97: „S-au spus multe cuvinte frumoase despre autor, «profesorul de română și al poeziei marelui Dragoș Vrânceanu», cum îl alint uneori, pentru că a avut inspirația cândva, când uitarea se așternuse peste «Casa de sub pădure», să le readucă aminte urmașilor acestui brand, că Băbeniul mai există, iar «poezia este încă vie cu poetul primindu-ne în pridvor»... Și, cum timpul a avut răbdare, iată-l azi lăudat, aplaudat întru totul și primind coroana. *Odiseea unui neam* este un «monument» al memoriei ținutului în care talentul de povestitor pitoresc al lui Nelu Barbu se redescoperă pe sine”.

Ion I. Dănuleț, p. 98: „Pentru universul ciobănesc al ungenilor, cu îndeletniciri care impun dragoste și sacrificii fără rezerve, domnul profesor Nelu Barbu este unul din rarii creatori de cultură, impresionat de vitalitatea exemplară a acestor oameni, de solidaritatea, de vigoarea și de hărnicia lor. Autorul se contopește cu sufletul comunității, cu împlinirile și năzuințele acesteia”.

Gheorghe Deaconu, p. 98: „Cercetătorul literar s-a afirmat ca exeget al operei unor scriitori din spațiul vâlcean (Dragoș Serafim, George Țârnea, George Voica) și mai ales al creației lui Dragoș Vrânceanu, la a cărei memorie stă de veghe într-o vreme și-ntr-o lume tot mai străine de duhul „Casei de sub pădure...”.

Nicolae Dragoș, p. 98: „Scriitorii zonali dau liantul literaturii naționale. Mulți dintre ei se văd brazi pe vârfuri de munte și până la urmă, nu lasă nimic în urmă, dar ca și după Dragoș Vrânceanu, după Nelu Barbu va rămâne ceva pentru comunitate”.

Ilie Gorjan, p. 100: „Parcă, evidențindu-se pe sine, travaliul său în opera pe care a creat-o, autorul reușește să aducă în actualitate farmecul, substanța și eficiența învățământului românesc interbelic în contrast cu tarele organizatorice și metodologice ale sistemului educațional actual din țara noastră. De altfel, trilogia *Odiseea unui neam* constituie o formă indirectă de pleoarie a autorului față de cel care i-a fost mentor spiritual, un adevărat remember la adresa scriitorului din Băbeni, Dragoș Vrânceanu, care, în opinia lui Nelu Barbu, reprezintă o conștiință poetică perenă ce duce la idealuri”.

Costea Marinoiu, p. 101: „Om care toată viața a zidit, iar ca scriitor a fost culegător de stele, le-a așternut cu iscusință pe ogorul înșorit al literelor, iar ca profesor a clădit destine umane cărora le-a cultivat gusturile despre artă și frumos. Opera lui Nelu Barbu ne invită la un recurs istoric, și în același timp la realitățile vetrei strămoșești ale Băbenilor. Autorul duce mai departe tradiția literaturii dramatice zămislite cu talent de mulți scriitori vâlceni: Gib Mihăescu, Bogdan Amaru, Alexandru Popescu, Valeriu Anania, Malvina Urșianu, Valeriu Sârbu, Gheorghe Vlad, Doru Moțoc. Un refugiu în imaginație și-n ficțiune, teatrul lui ne invită la un recurs istoric”.

Maria Niculescu, p. 102: „Profesorul Nelu Barbu a consemnat cu mintea, a simțit cu inima și a făurit această epopee pastorală, astfel încât tot atâtea generații să poată povesti despre ceea ce a făptuit, cine a fost și ceea ce a lăsat în urmă [...] ...a demonstrat că viața înseamnă simțire, ființă și expresie deopotrivă, pentru a avea sens și reverberații asupra urmașii urmașilor. Scriitorul își soarbe cuvântul din trăirea semenilor lui”.

Alexandru Popescu Mihăești, p. 103: „Teatrul lui Nelu Barbu este o oază de lumină, de esență a vieții, care mă răscolește pentru că transfigurează evenimente pe care le-am trăit. Este uluitor modul în care a plăsmuit și a relatat psihologia oamenilor de vârste diferite. Iată, prin intermediul literaturii, ne întâlnim!”

Mihai Sporiș, p. 103, 104: „Când sui oamenii ca într-un pelerinaj inițiativ pe vârful de munte, și cunoaștem multe locuri de Nedei, coborârea de acolo pare realmente una din cerul nemuritorilor. Aici se ivește *poetul*, vocea interioară, și ea prezentă în aceea agora a destinului. Profesorul Nelu Barbu este un *poet generic* care îi conține simultan pe Eminescu, cu mesajul Doinei sale și pe Dragoș Vrânceanu – poetul transhumanței”.

George Voica, p. 104: „Meritul incontestabil al domnului profesor Nelu Barbu e îndeosebi acela de fin psiholog, al cărui ochi penetrează adâncul din om, dar și preocuparea unei societăți umane în devenire, conștiință de faptul că, dincolo de vicisitudini, de deșezădăcinare, menirea ei este de a evolua, de a prospera, chiar dacă inima îi este supusă vifonițelor de dor nemărginit, de alean! [...] în poem, surprinde o realitate a veacurilor trecute, dar și o oglindă în care cei de azi își văd chipul și firea, dorul și tumultul inimii, mereu fremătânde, visul

împlinit, zborul spre înălțimi, spre Dumnezeu, și-n spre stele mari, licărind de-a pururi peste repede trecătoare, suflare de viață ce ni s-a dat...”

Constantin Zărnescu, p. 105: „Epopoea lui Nelu Barbu, lider al comunității, dotat cu o fină psihologie, se constituie într-un veritabil și exhaustiv *album trăit* al băbenarilor ungureni (românii vechi), al rumânilor (românii fabuloși) și al rudarilor (românii din sud). Autorul evită cu abilitate căderea în dogma pedagogică, iar teatrul său istoric și poetic cultivă caracterul profund românesc al personajelor și legenda bunului român, sintetizând calea de mijloc a vieții și aspirația către autonomia esteticului”.

La rândul lor, poeții și prozatorii Nicolae Dragoș și Eliza Roha vin să completeze tabloul cercetătorului și creatorului de literatură Nelu Barbu cu o serie de referințe publicate sau aflate în manuscris:

Nicolae Dragoș: „Poemele *Alifantul* și *Jurământul*, apărute la Editura Conphys, în 2010, vin să întregescă fericit scrierile ce poartă semnătura ilustrului profesor cu vocație didactică de excepție, care, de-a lungul deceniilor, s-a apropiat de marile valori ale literaturii române..., de generații de elevi. [...] În fapt, prin elogiul adus păstorilor care s-au așezat și în Băbeni, ca și în Vaideeni, Novaci sau Polovragi, autorul îi înfățișează pe toți aceștia ca pe adevărați și demni bărbați făuritori de istorie, păstrători ai limbii, credinței și tainelor coeziunii sufletești moștenite de la înaintași, ca liant de nezdruncinat. Conectați în simetrie, prin trăiri și fapte la zestrea clădită prin jertfe eroice, demni de înaintașii lor, urmașii, prin vremuri, prin veacuri, își scriu la rându-le, propriile pagini de adânc patriotism, ale căror virtuți traversează și poemul dramatic prin care autorul *Jurământului*, domnul Nelu Barbu, se legitimează în fața propriei conștiințe, dar și a colectivității căreia s-a dedicat cu devotament, mai ales prin transfigurarea obiceiurilor ancestrale precum cel al nuntirii din poemul dramatic *Sânzienele*”. (*Mărturii de demnă devoțiune*, în *Curierul de Vâlcea*, nr. 6462, 20 feb. 2013)

Eliza Roha (București, 8 iulie 2014): „Se spune că omul sfințește locul. Iată că scriitorul Nelu Barbu, profesor de limba și literatura română, născut în Câmpia Găvanu-Burda, satul Burda-Argeș, a înnobilat, prin înrădăcinarea sa, localitatea Băbeni de Vâlcea, aducându-i prinos de înaltă spiritualitate românească. Personalitate puternică și complexă, s-a impus în viața culturală a localității, a orașului Râmnicu-Vâlcea și a întregului județ, ca dascăl, director de școală, promotor al vieții culturale, prezență marcantă a festivalurilor culturale, concursurilor literare, a emisiunilor culturale de radio și tv, a editorialelor din presa locală și nu numai, aducându-și o contribuție decisivă la îmbogățirea zestrei de suflet a locuitorilor acestor mirifice meleaguri oltenești. [...]

Oameni din stirpea domnului profesor Nelu Barbu ridică prin eforturile și dăruirea lor ștacheta nivelului cultural, într-o armonie a conviețuirii de zi cu zi, adunând boabe prețioase în sîpetul cu zestre culturală al rumânilor. Dragostea față de tezaurul cultural și folcloric al țării, dar și priceperea sa

și-au găsit ecou nu numai în organizarea activităților culturale, ca păstrător al datinilor și valorilor culturale oltenesti ctitorind muzee, reviste și cenacluri literare, aducând în atenție autorii valoroși ai comunității respective, dar și prin opera sa literară, a cărei unicitate și valoare nu pot fi contestate, ci, din contră, timpul conferindu-i merituorii aprecieri. [...]

Alifantul, fragment de viață rurală dintre cele două războaie mondiale, poemele dramatice *Jurământul* și *Sânzienele*, o epopee pastorală de mare frumusețe și încărcătură spirituală, se înscriu, în totalitatea lor, ca un imn adus memoriei înaintașilor, buni păstrători ai identității culturale și de neam a românității. Numeroasele diplome și premii acordate domnului prof. Nelu Barbu de înalte instanțe literar-culturale din țară și străinătate atestă valoarea personalității și a scrierilor sale.

Dragostea scriitorului Nelu Barbu pentru oamenii și locurile păstorite cultural de domnia sa este convertită într-o operă literară distinctă, originală, definitiv ancorată în patrimoniul spiritual românesc din vechime și actualitate, de pe teritoriul istoric al țării și de pretutindeni”.

Cu prilejul aniversării ziei de naștere, în alocuțiunile rostite, doi buni prieteni ai omagiatului nostru spuneau printre altele:

Bogdan Popian (Băbeni, 1 feb. 2014): „Când spui Băbeni, te gândești imediat la Dragoș Vrânceanu. Când amintești de Dragoș Vrânceanu nu poți să nu pronunți imediat numele... Nelu Barbu! Și nu pentru că ar fi o rudă, un prieten sau, de ce nu, un rival în ale poeziei. Ci pentru simplul fapt că, dacă este să numim un „împătimit” în ale „Casei de sub pădure”, alt nume nu ne vine în gând”.

George Voica (Băbeni, 1 feb. 2014): „Într-o iarnă cu finlandeze zăpezi, aproape de Siliștea – Gumeștii lui Marin Preda, se naște-n Câmpia Găvanu-Burdea o fărâmă de om cu ochii albaștri, mirați de nesfârșitele ninsori și de limpezimea tăcerii din margini de sat.

Era al patrulea prunc din cei opt pe care o țarancă în maramă de crin, de pe Argeș în jos, avea să-i aducă pe lumea aceasta fremătândă în nesfârșite, neostoite dureri... [...]

Iată-l, de-acum, împlinit luminat, la ani 70, ca un măr domnesc a doua oară în floare, bogat în rodnice seve și-n faguri de tei, care, astăzi, mai mult ca oricare din noi, aici, la Băbeni, a pus în valoare cultura și spiritul locului, neamului, alături de ancestralii ciobani, de la care el și-a luat nu doar urmași, ci tot ce ei mai de preț au avut și-or avea din adâncă vechime: dârzenia, hărnicia, demnitatea și dorul de-Ardeal, de cântec domol, duios lăcrimând pe plaiuri și munți cu izvoare de lacrimi curgând pe Calea Lactee, la vale...

Și, fiindcă astăzi, cărțile sale sunt în straie de in curat și subțire, Băbenarii știu pe deplin respectul să-i poarte, căci valoarea cetății stă-n fapte și-n slove în inimi săpate!... [...] Iar noi, alătura-ți suntem, sărbătoritul, și azi, când finlandeze ninsori peste retina noastră, de-acuma, coboară!

La Mulți Ani, Nelule Barbu, prieten din vremi de demult! (Alocuțiune publicată sub titlul *Prieten din vremi de demult!*, în *Curierul de Vâlcea*, nr. 6686, 11 feb. 2014)

Distincții, diplome și premii. Ca o recunoaștere profesională și culturală, începând cu 1969, profesorului Nelu Barbu i-au fost decernate mai multe distincții și peste șaptezeci de diplome și premii la mai multe concursuri și festivaluri naționale (Jina, județul Sibiu, Novaci și Baia de Fier, județul Gorj, Corbi, județul Argeș) și internaționale (Chișinău, Paris, Cladovo, Heidelberg). De asemenea, pentru cinstirea memoriei eroilor și martirilor neamului a fost evidențiat în ședințele de lucru și recompensat cu o serie de diplome. Este deținător al Premiului Internațional de Literatură „Mihai Eminescu”, al Premiului de Literatură și Jurnalistică „Pamfil Șeicaru” și al Premiului Uniunii Naționale a Epigramiștilor din România, Filiala Hunedoara. Deține și Diploma de Onoare „Gheorghe Lazăr”, clasa I, Diploma, Medalia și Discul de Aur la Congresul Internațional de Dacologie (2014), pentru eseu *Dacii în poezia lui George Coșbuc*. Pentru travaliul său creator, a primit în 2013 din partea Clubului Iubitorilor de Cultură, cu sediul în municipiul Curtea de Argeș, județul Argeș, titlul de Cetățean de Onoare al Românisimului.

Profesorul Nelu Barbu – formator de valori umane, fin cercetător al vieții păstorilor băbenari, inițiator și organizator a numeroase acțiuni culturale pentru promovarea folclorului și tradițiilor păstorești, cărturar și promotor al cultului eroilor în rândul tinerei generații, este un model pentru tinerii dascăli vâlceni.

La ceas aniversar, îi urăm prietenului și colaboratorului nostru, profesorul Nelu Barbu, ani mulți cu sănătate și împliniri alese pe drumul vieții.

Cu Nelu Barbu în lumea Sânzienelor

Constantin Mănescu-Hurezi

În urmă cu douăzeci și trei de ani, în octombrie 1992, atras de plaiurile mioritice din vecinătatea locurilor natale, făceam cunoștință cu satele Urșani și Tănăsești, care mă chemaseră aici, fără să le fi văzut niciodată. Și mai aflam că în vecinătatea Urșanilor se mai afla o așezare vestită de oieri, români din Transilvania de origine. Determinați de persecuțiile stăpânirii habsburgice, și-au părăsit satele peste munți, așezându-se pe moșia Vai de Ei a mănăstirii Bistrița din județul Vâlcea. Acestor români veniți din Transilvania, din Mărginimea Sibiului, din Jina, din Vinerea, Cioara, Tărtăria și Loman, sate cunoscute în istoria frământată a Transilvaniei secolului al XVIII-lea, ca centre ale mișcării religioase împotriva uniației și purtătoare, mai târziu, a flăcării

răscoalei țaranilor din anul 1784, localnicii din părțile noastre le-au zis „ungureni”, adică veniți din părțile ungurești sau din Imperiul austro-ungar. Cu aceste nume îi întâlnim în „Catastihurile de ungureni și sârbi”, întocmite ani la rând de slujbașii Vistieriei (1819-1831), și un nume de familie transmise până la ora actuală, care ne amintesc de numele satelor transilvănene părăsite: numele de Vinereanu desemnează pe cei din Vinerea, Săscioreanu din Săsciori, Tărtăreanu din Tărtăria, Cioranu de la Cioara, Jinaru din Jina, Mărgineanu din Mărginime, și exemplele pot continua. Prin tăria lor de caracter prin care au înfruntat vitregiile vremurilor, prin hărnicia, cinstea și sufletul lor de români, autentici, aducând cu ei portul popular, obiceiurile legate de păstorit și mândrul nostru tricolor, acești oameni așezați în secolul al XVIII-lea în vecinătatea Hurezilor lui Brâncoveanu au transformat denumirea de *Vai de Ei* într-un renume, în denumirea de *Vaideeni*, care a devenit de-a lungul timpului simbolul transumanței, al oieritului, al acestui obicei pe care-l avem moștenire de la geto-daci.

Cu timpul, având colegi de școală din localitatea Băbeni, am aflat că acești păstori, căutând locuri prielnice pentru vitele lor, s-au stabilit la Băbeni, formând un nucleu numit Băbeni Ungureni, spre deosebire de cealaltă parte a localității, numită Băbeni Români. Cel care m-a făcut să mă aplec spre sufletul și spre preocupările acestor ungureni din Băbeni este profesorul Nelu Barbu, pe care l-am cunoscut la întâlnirile Societății Culturale „Anton Pann” de la Râmnicu-Vâlcea, precum și la Casa de sub pădure, unde ani de-a rândul ne-am întâlnit cu spiritul și cu preocupările literare ale lui Dragoș Vrânceanu.

Vrednic urmaș al acestuia, pe tărâm cultural, profesorul Nelu Barbu și-a dedicat întreaga viață și energie creatoare Băbenilor Ungureni, aplecându-se cu dăruire și cu răbdare de dascăl asupra rădăcinii păstorilor, mai ales celor din Mărginimea Sibiului, ce cu veacuri în urmă, vitregiți, și-au găsit libertatea la frații lor din Nordul Olteniei. Așa cum mărturisea Ion I. Dănuț în 2010, când apărea poemul dramatic „Jurământul” al lui Nelu Barbu, „cu netăgăduita înțelepciune de intelectual, în toate acțiunile întreprinse, acesta a urmărit promovarea dezvoltării economice și spirituale a comunității cu specific aparte”. Faptul că Nelu Barbu s-a contopit cu sufletul localității Băbeni, cu împlinirile și năzuințele acesteia, este afirmat de același Ion I. Dănuț, care ne spune: „Pentru universul ciobănesc al ungurenilor, cu îndeletniciri care impun dragoste și sacrificii fără rezerve, Nelu Barbu este unul din rarii creatori de cultură, impresionat de vitalitatea exemplară a acestor oameni, de solidaritatea, de vigoarea și de hărnicia lor”.

Deși domnul profesor Nelu Barbu nu e fiu de cioban, sufletul său rămâne de-a pururi alături de vlašii din Jina, propunându-și să zugrăvească, în scrierile sale, „odiseea unui neam”, pe care nu o putem înțelege dacă nu îndrăgim muntele, dacă nu am fost până acum atrași de farmecul lui, dacă nu

a fost vara la o stână și nu am făcut cunoștință cu personajele dacice prezente pe vârfuri de munți: baci, băcițe, cu starostele lor, veri și văruțe, sau nu am gustat din produsele tradiționale ale ciobanilor: brânza de burduf, cașul dulce, smântâna, pastrama, tocanul sau bulzul. Oamenii care nu au dat înapoi în fața greutăților, oierii au început această odisee, călcând peste munți ca niște împărați-păstori din Țara Făgăduinței și au întemeiat în Regat, în afară de Vaideeni și Băbeni, și alte localități de frunte: Corbi, Novaci, Polovragi, dar și mai mult în jos, înspre Dunăre, la Lăcrița, dovedind astfel că neamul acesta de valahi, coborâtor din geto-daci, nu a fost oricine, ci sabie și scut pe pământul moșilor noștri. Depunând jurământul pe o cruce de lemn, pe care Iisus Hristos a sângerat ca și azi, oierii din Jina și-au luat sarica pe umeri și Doru-n desagi, urmând prin neguri spre munți, ca mai apoi, să-i prindă primăvara pe plaiuri cu Sânzienne, în Regat.

Acestui frumos episod din ciclul *Odiseea unui neam*, Nelu Barbu i-a dedicat poemul dramatic *Sânzienele* prin care autorul, folosind nume reale din viața comunității băbenarilor, ne introduce în lumea mitică a acestor personaje precreștine și transformă poemul într-o frescă a unui neam mândru, neamul ungurenilor. Pe de altă parte, el ne prezintă importantul moment al perpetuării neamului ungurenesc prin unire, adică prin nuntă și transformarea tinerelor băcițe în Sânzienne și viitoare mame. Această nuntă are loc în Munții Lotrului, în ziua de 24 iunie, când e ziua de Drăgaică în Muntenia și Sânzienele în Transilvania, zi în care Biserica Ortodoxă sărbătorește Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Care este legătura între Sânzienne și această sărbătoare creștină? Este cunoscut faptul că urmele Revelației primordiale s-au păstrat aproape la toate popoarele de pe glob, fiind prezente în datini și obiceiuri strămoșești. La străbunii noștri, de pildă, credincioșii daco-romani, exista o datină străveche proveniență autohtonă, al cărei nume dac s-a pierdut, însă s-a păstrat cel daco-roman de Sânzienne. Numele Drăgaică s-a suprapus peste cel de Sânzienne în feudalismul timpuriu, în perioada influenței slave în vocabular. El denumește, nu numai obiceiul și sărbătoarea populară ce avea loc la 24 iunie, în luna lui Cireșar, ci și o plantă, o floare care își are rosturile ei în cadrul sărbătorii și obiceiului Drăgaica, precum și protagonistul obiceiului, despre care ne vorbește pentru prima dată la noi Dimitrie Cantemir. Acesta, în lucrarea sa „Descrierea Moldovei”, ne spune: „După cum se vede, prin Drăgaică o înțeleg pe Ceres. Căci în acea vreme a anului când încep să se coacă semănăturile, toate fetele țăranilor din satele învecinate se adună și o aleg pe cea mai frumoasă dintre ele, căreia îi dau numele de Drăgaica. O petrec pe ogoare cu mare alai, o găsesc cu cunună împletită din spice și cu multe basmale colorate și-i pun în mâini cheile de la jitnițe”. Astfel, fetele drăgaice sunt un fel de vestale, de preotese ale zeițelor Ceres și Diana, zeități agrare frecvent adorate în Dacia Romană. Unii specialiști, afirmă că termenul Sânziana este de origine latină, derivând de la expresia Sancta Diana (Sandiana), întrebuițată de creștini cu sens peiorativ,

pentru păgânii adoratori ai zeiței Diana. Vasile Pârvan era de părere că Diana ar fi o divinitate getică al cărei nume a fost schimbat.

Ana Radu Chelariu consideră că forma Sânziana, pe care o pune în legătură cu Cosânzeana, trebuie asociată cu mitul din legenda Soarele și Luna, în care soarele dorește să se căsătorească cu sora sa, care refuză, invocând interdicția incestului, și pe care Dumnezeu o transformă ulterior în lună. Astfel, sânziană ar veni de la un mai vechi „Sandiena”, „Zeița Soarelui”. Această ipoteză este de acord cu celebrarea acestei sărbători în jurul solstițiului de vară (21 iunie), odată cu „marea răscruce în cursa soarelui”, când puterea acestuia este la apogeu și apoi începe să scadă. Solstițiul de vară era celebrat de multe religii precreștine, inclusiv de gnosticism. Sărbătoarea Sânzienelor, din această perspectivă, acoperă astfel, ca toate solstițiile și echinocțiile, o perioadă de criză, o perioadă de intensă comunicare între cele două lumi, a viilor și a morților, dominată de primejdii, de amenințarea spiritelor malefice, dar și de multiple posibilități de intervenire cu succes în firea și mersul lucrurilor. Acest mister ce învăluie sărbătoarea constituie baza inspirației romanului *Noaptea de Sânzieni* a lui Mircea Eliade. Așadar, vechiul nume de Sânziana avea atribute agrare, amintind și de riturile aratului și semnătului noaptea pe lună plină, pentru a rodi din plin. La români s-au păstrat până în pragul secolului al XIX-lea unele rituri agrare pe lună plină (aratul de un bărbat în plină vigoare și începutul semănatului de o tânără nevastă însărcinată), deci un sincretism între riturile agrare ale zeiței cerealelor și ale zeiței lunii.

Persoanele care participau la datina Drăgaicei erau fete tinere virgine, îmbrăcate în ii și fote noi de sărbătoare și având capetele acoperite cu marama albe deasupra cu cununițe de flori numite Sânzieni. Erau încinse la brâu tot cu sânzieni, iar în mâini țineau spice de grâu și seceri cu dinți. Porneau din sat dimineața la răsăritul soarelui, alergând cu maramele fluturând, râzând și chicotind, până ajungeau la ogorul cu rodul cel mai bogat. Aici se jucau hore libere și hore închise, după care se întorceau în sat tot în fugă, fluturându-și maramele, până ajungeau în sat. La intrarea în sat le întâmpinau flăcăii cu ulcele cu apă și le stropeau simbolic pentru fertilitatea solului. Aici, întâi se întindea hora Drăgaicelor, vesele și sprintene, în bățătura satului, în care puteau intra în joc numai fete tinere, de aceeași vârstă și condiție virginală. Hora Drăgaicelor se desfășura deci în formă închisă, numai între Drăgaice, și rar în formă deschisă și între celelalte fete din sat. Din bățătura satului, Drăgaicele plimbau hora lor pe la unele case din sat, îndeosebi la casele plugarilor vrednici, ale căror roade îi făceau demni de admirația întregii comunități sătești.

După ce Drăgaicele sărbătoreau fertilitatea cerealierei a solului, luau cununa de sânzieni pe care o purtasera pe cap și o ascundeau în cele mai limpezi izvoare sau în apă curată, ferită. Tânărul care găsea această cunună era alesul celei ce o ascunsese și astfel taina se făcea cunoscută tuturor, pentru că cei doi tineri ajungeau la cununie. În acest ritual se reflectă

profunda curăție sufletească a neamului nostru. În ceea ce-i privește pe munteni și mai ales pe păstori, aceștia au păstrat până astăzi multe tradiții și obiceiuri vrednice de luat în seamă, legate de sărbătoarea Drăgaicelor sau a Sânzienelor, ca de exemplu: nedeile și ciumărcile – întâlniri de bucurie pe vărfurile sau pe versantele Carpaților; sâmbrele – alesul oilor; focurile din Oaș și Maramureș; târgul fetelor sau distracțiile controlate de pe înălțimile Apusenilor, de la Muntele Găina.

Acea tradiție a „coroniței cu spice”, simbol al zeiței Ceres la romani (zeița grâului și a recoltelor) este, așadar, de proveniență păgână, dar ea a fost păstrată în tradiția noastră sfântă ca un ecou al bucuriei pentru vrednicie, în următoarele împrejurări din viața omului: la mirese prin „coroniță”, la miri prin „floarea miresii”, la tineri, prin flori și falduri multicolore la nuntă și mai ales la bradul cununiei ca simbol al fidelității veșnice. De asemenea, coronița de flori (sânzienele) împodobeste fruntea copiilor merituoși la învățătură și cu o purtare demnă, fiind bucuria părinților și mângâierea rudelor și prietenilor, la sfârșitul anului școlar, în iunie, când se culeg roadele învățaturii.

Dar această sărbătoare păgână, Drăgaica sau Sânzienele, avea să prefigureze, prin riturile și semnificațiile ei, o sărbătoare creștină, și anume Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, care a fost fixată de Biserică și trecută în calendar după Sinodul al VII-lea Ecumenic (787). *Sanctus (dics) Johannis*, adică Ziua Sfântului Ioan, este o sărbătoare cu bază biblică, despre care ne vorbește Sfântul Evanghelist Luca (Cap. I, 5-80), fixată la 24 iunie, cu șase luni înainte de Nașterea Domnului (Luca I, 36). Această sărbătoare creștină are o semnificație care o apropie de Drăgaică, și anume dezlegarea pântecelui Elisabetei, soția preotului Zaharia din Vechiul Testament, care nu a cântărit înaintea lui Dumnezeu pentru că nu avea copii, în condițiile în care, la evrei, o familie care era steapă era considerată blestemată de Dumnezeu să i se stingă neamul. Cei doi soți au stăruit în post și rugăciune și Dumnezeu le-a răsplătit credința, curăția și răbdarea prin faptul că Elisabeta a născut pe cel care avea să fie înainte mergătorul și botezătorul Mântuitorului, despre care Însuși Fiul lui Dumnezeu a spus: „Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul” (Matei XI, 11). Zămislirea și nașterea Sfântului Ioan Botezătorul sunt o dovadă a faptului că cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu.

Pe de altă parte, Nașterea Sfântului Ioan s-a pus în calendar la 24 iunie, după solstițiul de vară, când ziua începe să scadă și noaptea se mărește. Nașterea Domnului s-a pus la 25 decembrie, după solstițiul de iarnă, când ziua se mărește și noaptea scade. De ce au rânduit așa Sfinții Părinți? Pentru că nașterea Sfântului Ioan a avut loc la sfârșitul Legii Vechi, când învățătura ei scade și în locul ei vine în lume lumina lui Hristos care biruiește întunericul necredinței și alungă noaptea neștiinței și a păcatului, și aduce pe

pământ o lege nouă, Legea Harului. Aceasta o spune chiar Sfântul Ioan Botezătorul: „Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez” (Ioan III, 30).

Legat de sărbătoarea Sânzienelor (Nașterea Sfântului Ioan) este și obiceiul „paparudelor”. Paparudele sau invocarea ploii reprezintă o datină a colindului și strigătul celor mici la „locuitorul pustiei” și deșertului să trimită ploaie la vreme, ca și în vremea lui Ilie. Tradiția specifică străbunilor noștri și practica aveau loc între sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan (24 iunie) și răpirea la cer a Sfântului Proroc Ilie (20 iulie), în luna lui Cuptor, când pământul are nevoie de umezeală. Un alt obicei îl reprezintă bâlciul din ziua de Drăgaică, ceea ce reprezintă bucuria tuturor manifestată în afara comunității. Este un obicei vechi cu distracții populare (mai ales călușarii) și schimb de marfă, așa cum era și la poporul biblic, în afara templului din Ierusalim. Tradiția este vie mai ales în părțile Buzăului și începutul acesteia se pierde în milenii. Bâlciul respectiv a fost îngăduit și de către voievozii neamului românesc. „Drăgaica” era cunoscută mai ales în Imperiul Otoman, Țările Române fiind gazda contactelor comerciale între Orient și Occident de-a lungul veacurilor, pe mare sau pe uscat. Tradițiile, obiceiurile și datinile legate de sărbătoarea Sânzienelor au rezistat de-a lungul timpului, fiindcă au avut în același timp un teren prielnic la strămoșii noștri și un motiv sfânt de evlavie și izbăvirea neamului omenesc: Nașterea Înaintemergătorului și Botezătorului Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

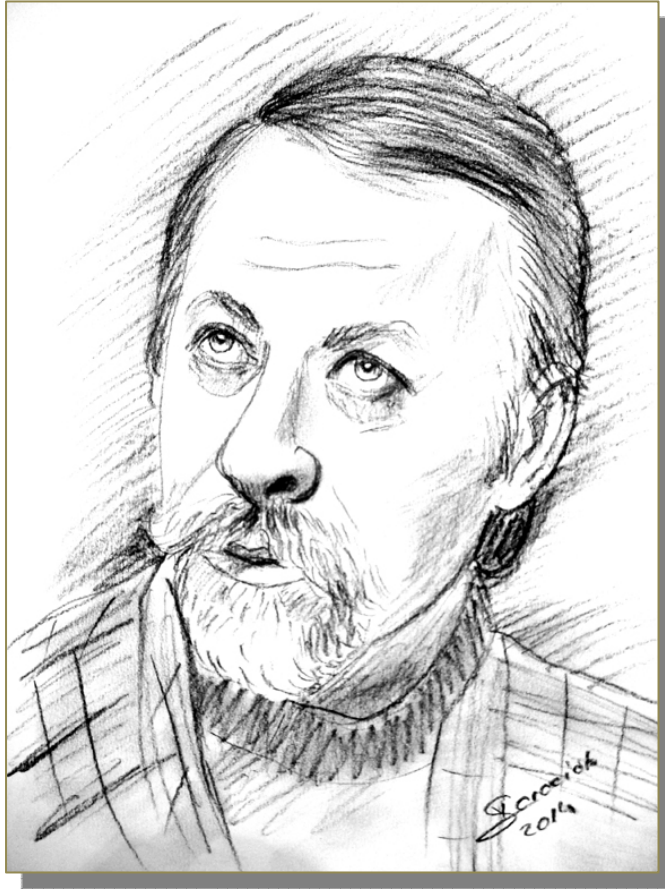
Aceasta este lumea Sânzienelor, pe care ne-a adus-o în actualitate profesorul Nelu Barbu în scrierile sale. Mitologie, istorie autentică, tradiții cu adânci semnificații în viața unui popor care a stat neclintit ca o stâncă în fața vitregiilor vremurilor, înfrățindu-se cu locurile pe unde l-au purtat pașii. Toate acestea se regăsesc în „Odiseea unui neam”, în poemele dramatice ale prietenului nostru Nelu Barbu, caracterizat „prin răbdare și înțelegere, generozitate și profesionalism, modestie și umor, așa cum arăta Corina-Maria Zat în postfața volumului „Sânzienele”. Aspirația către frumos, către autonomia esteticului, către bine și adevăr care răzbate din paginile poemului, reprezintă de fapt aspirația ființei autorului spre aceste valori perene ale sufletului omenesc. Autorul ne prezintă, ca simbol al acestei purități trupești și sufletești, mioara, adică oaia tânără de la vârsta de un an până la doi ani, pe care fecioarele de aceeași condiție virginală cu mioara o stropesc cu apă și pe gâtul căreia așează coronița de Sânziene. Acesta este mesajul sărbătorii: trecerea fetelor fecioare la o nouă condiție de viață, la o nouă stare, trecerea lor de la „feticie” la „nevestie”, ritual în care însuși Dumnezeu coboară ca să binecuvânteze coacerea și maturizarea în bune condiții a bobului, pregătind astfel începutul seceratului. Asemenea bobului de grâu, fetele aflate în pragul căsătoriei trebuiau să se împlinescă, să se maturizeze și tocmai în acest scop străbăteau holdele, împrumutând de la ele condiția lor, statutul lor, evoluția lor. Felicităm pe profesorul Nelu Barbu pentru întreaga sa activitate pe tărâmul educației și culturii și îi dorim ani frumoși și roade noi în ogorul Domnului, care este format din sufletele oamenilor.

Păstoritul - ocupație tradițională în zona Băbeni

CORNELIU MEDVEDOV, 60 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 17 februarie 1954, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; cineast; conferențiar universitar; realizator de emisiuni de televiziune, animator cultural, publicist (debut 1971, în revista „File vâlcene”), co-fondator al unor ziare și reviste; autor a peste 2000 de articole și studii despre istoria filmului românesc și universal, publicate în reviste de prestigiu; autor al primului dicționar dedicat operatorilor români; cameraman, asistent de regie și regizor secund la Studioul Cinematografic Buftea (1984-1990); realizator al unor emisiuni social-politice și culturale, anchete, reportaje și filme documentare, difuzate în țară și în străinătate (1997-1999); a predat diferite cursuri de specialitate la Academia de Radio și Televiziune „Tudor Vornicu” din București (1997-2005), Facultatea de

Imagine a Universității Media (1998-2005), Colegiul Tehnic Media (2005-2010), Facultatea de Arte a Universității „Hyperion” din București (1992 – în prezent); vicepreședinte al Academiei de Radio și Televiziune „Tudor Vornicu”, membru al Uniunii Cineaștilor din România, membru al Organizației Internaționale a Jurnaliștilor (din 1990), membru fondator și membru onorific al unor fundații și asociații culturale din România, Venezuela și Brazilia -

* *

Prin Corneliu Medvedov, tezaurul cultural național își îmbogățește zestrea generatoare de civilizație, complexitatea activității sale fiind una de excepție și cu un rol determinant pentru lumea televiziunii și a filmului românesc, pentru tinerele generații de cineaști, regizori și realizatori de emisiuni de radio și televiziune.

În rândurile următoare, cititorul face cunoștință cu omagiatul nostru, cu viața și activitatea sa, printr-o scurtă dar elocventă schiță de portret realizată de filologul și scriitorul Ioan St. Lazăr, critic și istoric literar, un maestru al valorizării culturii românești și personalităților sale.

CORNELIU MEDVEDOV, 60 YEARS OLD

- born on February 17, 1954, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County; filmmaker; senior lecturer; television director, cultural entertainer, publicist (debut in 1971, in File vâlcene magazine), newspapers and magazines co-founder; author of over 2000 articles and studies about the history of the Romanian and the universal film, published in famous magazines, author of the first dictionary dedicated to Romanian operators; cameraman, assistant director and second assistant director at Buftea Cinematographic Studio (1984-1990); sociopolitical and cultural shows director; research, reports and documentary films director, films that were broadcast in the country and abroad (1997-1999); He taught various scientific courses at Tudor Vornicu Radio and Television Academy in Bucharest (1997-2005), at the Faculty of Image of Media University (1998-2005), Media Technical College (2005-2010), the Faculty of Arts, Hyperion University, Bucharest (1992 – present time); vicepresident of Tudor Vornicu Radio and Television Academy, member of the Filmmakers’ Union from Romania, member of the International Organization of Journalists (since 1990), founding member and honorary member of several cultural foundations and associations from Romania, Venezuela and Brazil -

* *

With Corneliu Medvedov, the national cultural thesaurus enriches its cultural dowry, the complexity of his activity being an exceptional one and having a determining role for the world of the Romanian film and television for the young generations of filmmakers, directors and radio and television shows director.

In the following lines, the reader will be introduced to the one we are praising, with his life and activity, through a short but eloquent portrait sketch done by the philologist and writer Ioan St. Lazăr, critic and literary historian, a master of Romanian culture and personalities appraisal.

Corneliu Medvedov – 60

Ioan St. Lazăr

A scrie despre operatorul și regizorul de film, apoi publicistul și azi, profesorul de imagine de film Corneliu Medvedov nu este ușor, întrucât diversitatea activităților sale, în care mereu a pus în joc o libertate funciară și o creativitate perpetuă, poate fi deconcertantă pentru un nespecialist.

S-a născut la 17 februarie 1954, în Râmnicu-Vâlcea, într-o familie ai cărei trei feciori, Daniel, Cornel și Gabriel, și o fată, Margareta, au avut toți înclinații artistice, fiecare în felul său ajungând pe diferite trepte de performanță.

În adolescență, ca elev al Liceului Sportiv „Vasile Roaită” (azi, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”), a participat, între anii 1965-1973, ca gimnast, la concursurile naționale, obținând de trei ori titlul de campion republican. Totodată, a urmat și cursurile de cine-foto la Școala Populară de Artă din Râmnicu-Vâlcea, absolvite în 1972, cu media 10, acordată de regretatul regizor Gheorghe Marinescu (Goange), cel care l-a îndemnat și în realizarea primelor filme de cineamator, unele dintre acestea fiind premiate la concursuri naționale.

În iulie 1973 a intrat ca student la Facultatea de Imagine, Film și Televiziune din cadrul Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică (I.A.T.C), dar, la sfârșitul anului I, a fost exmatriculat și trimis pe „șantierele patriei”, deoarece filmul său de examen, „Bună dimineța, Doamnă, capitala țării noastre” – „un cine-verité, inspirat din viața tinerilor bucureșteni” – a fost considerat „o sfidare a realităților socialismului și o încălcare a moralei comuniste”.

În perioada 1975-1980, pe diferite șantiere – la Voineasa și Brezoi, la Combinatul Chimic ori la Galeria Cârligu Mare, ca și la metrourile din București – a practicat „23 de meserii diferite”, fiind totodată, cu intermitențe, și profesor suplinitor la unele școli din județul nostru. În aceeași perioadă, a fost colaborator al Televiziunii Române, participând, ca operator de film, la realizarea a mai mult de 300 de emisiuni. În același timp, s-a prezentat an de an

la examenul de admitere la aceeași facultate de la I.A.T.C., abia în anul 1980 fiind admis – pe primul loc, cu nota 10 la proba de specialitate.

A absolvit Facultatea de Imagine Film și Televiziune în anul 1984, în fruntea promoției sale, obținând nota 10 și la lucrarea de licență cu tema „Metaforă și stil în plastica lui Ovidiu Gologan”.

Între anii 1984-1990, a fost angajat la Studioul Cinematografic de la Buftea, lucrând succesiv – în calitate de cameraman, apoi asistent de regie și regizor secund – cu regizorii Sergiu Nicolăescu, Nicolae Corjos, Andrei Blaier, Geo Saizescu, Constantin Vaeni și Dan Pița.

Evenimentele din decembrie 1989 i-au adus funcția de președinte al Sindicatului Asistenților Artistici din Studioul Cinematografic Buftea, funcție din care a demisionat în februarie 1990, în urma grevei foamei organizate de cinești. De atunci, a renunțat definitiv la practicarea cinematografeiei, pentru a se dedica exclusiv presei scrise și învățământului cinematografic.

Contribuind la fondarea unora dintre ele, ziarele și revistele *Zig Zag*, *Indiscret*, *Secvența*, *Vox- Pop- Rock*, *Atlas Supermagazin*, *Automarket* ș.a. l-au avut în funcții de conducere.

Din 1997 până în 1999 a fost angajat, prin concurs la Televiziunea Română, ca realizator al unor emisiuni social-politice și culturale, anchete, reportaje și, îndeosebi, filme documentare, difuzate ca atare și în străinătate.

Din 1997 până în 2005 a susținut cursul „Secretele manipulării prin televiziune”, la Academia de Radio și Televiziune „Tudor Vornicu” din București, fondată de către publicistul Aristide Buhoiu. Totodată a predat cursuri de specialitate la Facultatea de Imagine a Universității Media, în perioada 1998-2005, iar mai apoi, la Colegiul Tehnic Media, în intervalul 2005-2010.

Din anul 1999, s-a transferat la Facultatea de Arte a Universității „Hyperion” din București, unde preda, încă din 1992, cursul de imagine de film și de televiziune. În anul 1998, la aceeași facultate, obținuse prin concurs titlul de lector universitar, devenind titularul cursului de artă fotografică. De atunci, în cadrul multor ediții ale Festivalului Internațional „Hyperion”, a organizat Salonul de artă fotografică și a participat, cu diverse comunicări, la colocviile anuale desfășurate în profilul foto-film, fiind inclus și în volumele colective corespunzătoare (spre exemplu, vol. „Personalitatea cinematografului latino-american”). Din anul 2013 este conferențiar universitar la aceeași facultate.

Activitatea publicistă a lui Corneliu Medvedov este deosebit de complexă, fiind încununată, nu o dată, cu distincții importante.

Debutul timpuriu în presă în 1971, cu articolul „E. A. Poe și cinematograful” în revista „File vâlcene”, l-a stimulat la o producție dinamică, ce însumează azi peste 2000 de articole și studii despre istoria filmului românesc și universal, publicate în reviste prestigioase, precum: *Cinema*, *Suplimentul literar-artistic al Scânteii Tineretului*, *Viața studențească*, *Almanahul „Știință și*

tehnică”, *Femeia*, *Expres Magazin*, *Evenimentul Zilei*, *Ziua*, *Ziua Magazin*, *Ecart*, *Cărăbuș*, *Zău ș.a.*, unde a susținut și rubrici permanente de specialitate.

Participând la organizarea unor festivaluri cinematografice studențești, a editat și o seamă de lucrări, precum Caietul-program al Festivalului de Film de la Costinești, ediția 1984, volumul „Imagine '86” (primul dicționar al operatorilor de film), precum și volumul „Ovidiu Gologan, un cineast pentru mileniul trei”, 1996, care a reprezentat prima (și singura, încă) monografie dedicată unui operator autohton și pentru care, în 1997, Uniunea Cineaștilor i-a acordat lui Corneliu Medvedov, Medalia Jubiliară „Paul Menn”, pentru „merite deosebite aduse istoriei filmului românesc.”

A semnat articole despre cineaști și actori români, incluse în volumele Nicolae Cabel, „Victor Iliu”(1977), Nicolae Cabel, „Victor Iliu, surâsul rezistențelor” (2011), Virgil Petrovici, „Pădurea spânzuraților” – un film de Liviu Ciulei (2002) ș.a.; a publicat postfața la volumul trilingv „Ciganos – poeme în trecere” de Atico Vilas-Boas Da Mata (2007).

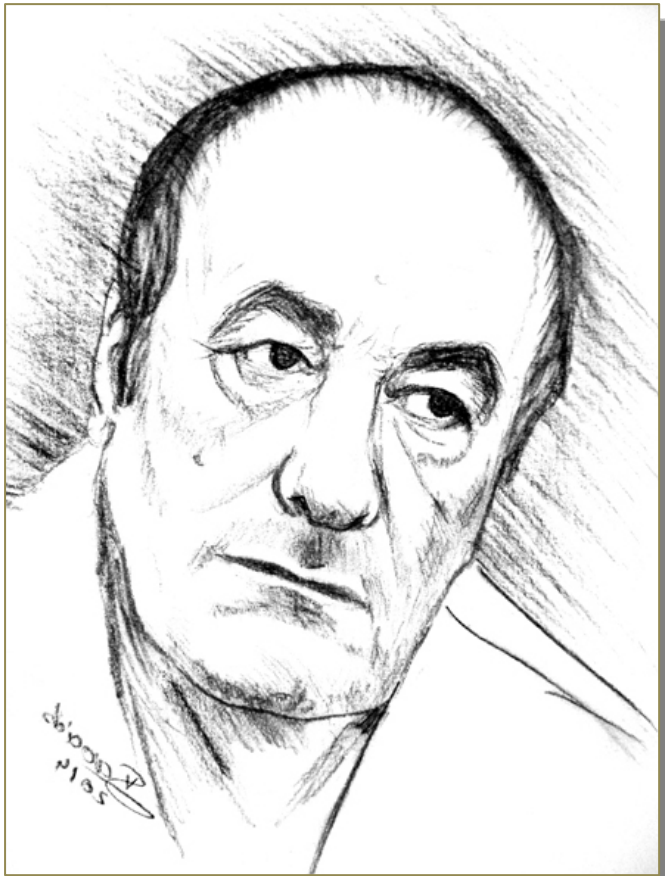
Este autorul scenariului original pentru filmul de ficțiune „Ninge peste Don Quihote”, în cadrul concursului inițiat de UNITER, cu sprijinul Programului PHARE pentru Democrație, scenariu pentru care, în anul 1995, a obținut Premiul Consiliului Europei.

Din anul 2003 este protagonist al mai multor emisiuni de profil cinematografic, precum „Artele spectacolului”, la Radio România Cultural (realizator, Julieta Țintea), unde a prezentat rubrica săptămânală „Memoria peliculei”, dedicată unor personalități ale filmului românesc și universal (2003-2005) sau la emisiunile „Scena și ecranul” și „Amintiri cu și despre actori” (realizator Mariana Colan), tot la Radio România Cultural (2008-2013); subiecte analoge a abordat și la Televiziunea România de Mâine, ca invitat al criticului Eugen Atanasiu (2008-2010).

Corneliu Medvedov este membru al Uniunii Cineaștilor din România – secția Critică, și membru al Organizației Internaționale a Jurnaliștilor (din 1990, când datorită unei burse acordate de Guvernul Franței, a absolvit cursul de perfecționare în presa scrisă, al Universității din Lille, făcând aplicații practice la cotidianul „Le Parisien”). Este, de asemenea, membru fondator și membru onorific al unor fundații și asociații culturale din România, Venezuela și Brazilia.

Anvergura națională și internațională la care s-a manifestat cu talent, inteligență și onestitate artistică, face din Corneliu Medvedov unul dintre cei mai importanți performeri ai generației sale, aducând deopotrivă, onoare și locului său natal, în care a trăit prima parte a formației sale.

NICOLAE RADU, 80 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 25 februarie 1934, satul Cremenari, comuna Galicea, județul Vâlcea; medic primar anestezie și terapie intensivă, doctor în științe medicale; șef Secție Anestezie și Terapie Intensivă la Spitalele Grivița (actualul Sfânta Maria) și Titan din București, din 1994 stabilit în Franța; scriitor (poet și prozator-memorialist, debut editorial în 2001, cu volumul de versuri „Rugăciune pentru cuvinte”), autor al mai multor volume de beletristică; autor a cinci cărți de specialitate (1969-1988) și a peste 70 de lucrări și studii științifice publicate sau comunicate cu diverse ocazii; ctitor (alături de alți credincioși ortodocși) al bisericii de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae”, Cremenari; membru fondator al Societății de Anestezie și Terapie Intensivă din România (1990), al Societății Române de Acupunctură (1990),

al Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din România, al Asociației Scriitorilor din București și al Uniunii Scriitorilor din România (2008); Cetățean de Onoare al comunei Galicea, județul Vâlcea -

* *

Asemenea confratelui său, celebrul medic scriitor Andrei Pandrea, trăitor și el în Franța, la Paris, cel ce a pus în valoare prin cuvântul scris frumusețea și istoria Țării Loviștei (în perioada activității sale la Boișoara, în anii '60 și ulterior, în urma repetatelor vizite), medicul scriitor Nicolae Radu, la fel de celebru, „dăruit terapeut al sufletului românesc”, cum frumos îl definește distinsul nostru colaborator Ion Soare, pune în valoare, prin opera sa, locurile natale – frumusețea, legendele și istoria lor.

Viața renumitului om de știință și cultură, ce nu-și uită niciodată vatra străbună, opera și stilul literar ce îl definesc ca scriitor, ne sunt prezentate pe scurt, dar cu acuratețe, de către filologul și scriitorul Ion Soare. De asemenea, distinsul profesor Gheorghe Pantelimon, un apreciat om de cultură și formator de valori umane, născut în aceeași vatră cu omagiatul nostru, Cremenari, pune în valoare, printr-o scurtă schiță de portret, personalitatea acestuia.

NICOLAE RADU, 80 YEARS OLD

Eugen Petrescu

*- born on February 25, 1934, Cremenari village, Galicea commune, Vâlcea county; primary care physician in the area of anesthesiology and intensive care, medical doctor (established in France since 1994); writer (poet and fiction writer- memorialist, editorial debut in 2001, with the lyrical volume *Rugăciune pentru cuvinte*), author of several belletristic volumes; author of five specialty books (1969-1988) and over 70 papers and scientific studies published or presented on different occasions; founder (along with other orthodox believers) of the wooden church with the titular saint „Sfântul Nicolae”, Cremenari; founding member of the Anaesthesia and Intensive Care Society from Romania (1990), of the Romanian Society of Acupuncture (1990), of the Society of Physician Writers and Publicists from Romania, of the Writers' Association from Bucharest and of the Writers' Union from Romania (2008); Honorable Citizen of Galicea commune, Vâlcea county -*

* *

As well as his fellow member, the famous doctor and writer, Andrei Pandrea, dweller in France, Paris, the one who showed the beauty and the history of the Country of Lovișteea (During his activity at Boișoara, in the 60s

and eventually, after repeated visits) through the written word, the doctor and writer Nicolae Radu, as famous as the former, „a gifted therapist of the Romanian soul” (as our honorable co-worker Ion Soare beautifully defines him, shows the native places through his work- their beauty, legend and history.

The life of this renown scientist and cultured man who never forgets his ancestral hearth, the work and the literary style that define him, are briefly but accurately presented by the philologist and writer Ion Soare. The honorable teacher Gheorghe Pantelimon, an appreciated cultured man and a human values trainer, born in the same hearth as the one we are now celebrating, in Cremenari, also valorizes the latter’s personality through a portrait sketch.

Macondo-ul lui Nicolae Radu

Ion Soare

Nicolae Radu este de profesie medic (cu specializare în anestezie și terapie intensivă), practician și teoretician apreciat deopotrivă în țară și în străinătate, cu funcții de răspundere pe măsura competențelor sale și cu numeroase cărți, tratate și manuale în „palmares”, autor a peste 70 de lucrări și studii științifice publicate sau comunicate cu diverse ocazii specifice. Acesta este, în câteva cuvinte, omul de știință cu numele menționat, vindecător al sufletului și al psihicului multor semeni ai săi.

În ceea ce-l privește pe scriitorul cu același nume, „povestea” sa a început nu demult – doar cu un deceniu și jumătate în urmă, dar a fost una de succes, ca să nu spunem de excepție!, căci aceasta este la fel de uimitoare și complexă, ca și aceea – științifică – a medicului. De fapt, ea își trage izvoarele din frageda pruncie a scriitorului, petrecută în mirificul ținut al Cremenarilor Vâlcii. Cu multe decenii în urmă, un copil sensibil și setos de cunoaștere, cu ochii larg deschiși spre minunile din jur ale lumii și vieții, spre natura și oamenii unei localități care reprezenta, la scară mică, întreaga natură și sufletul acestui popor și care – pentru particularitățile și istoria sa, va atrage atenția lui Iorga însuși –

Există în „Cazul / Dosarul Nicolae Radu”, încă două „file” la fel de surprinzătoare: după o viață întreagă de experiențe și împliniri, omul și-a păstrat întreaga încredere în semenii săi și dragostea pentru ei, frumusețea și puritatea sentimentelor, uneori frizând absolutul, ca la idealistii incurabili. Pe de altă parte, ca și în cazul lui Constantin Mateescu, Domnia Sa reprezintă un argument viu, *sui generis*, al acelei veșnice reîntoarceri la „obârșii”: pe oriunde l-ar fi purtat pașii – în București, în Franța (unde s-a și stabilit în anul 1994, împreună cu familia) sau prin alte părți ale țării natale, medicul Nicolae

Radu a păstrat și a dus peste tot cu sine, în suflet și în minte, icoanele dragi ale satului natal; mai mult, s-a întors deseori pentru a se pleca adânc înaintea lor și a se lăsa din nou pătruns de acel *spiritus loci*.

Aici, la Cremenari, a ctitorit o frumoasă bisericuță din lemn, și-a durat o casă trainică – un alt simbol al unirii sale cu pământul moșilor și strămoșilor săi și plănuiește acum să alcătuiască (a început deja lucrul la ea) o istorie a comunei care l-a ivit. Și a mai purtat medicul Nicolae Radu încă două „poveri dulci” și nobile în ființa sa, de-a lungul întregii vieți: talentul de artist al cuvântului și dorința de a face să învie, prin forța evocării și a metaforei, ființele tari precum cremenea și sufletele / caracterele minunate de frumoase ale moșnenilor cremănari care au sfințit acele locuri, făcând pământul lor să rodească, creând valori materiale și spirituale perene.

Scriitorul, ținut „la obroc” atâta vreme, de către omul și slujitorul științelor exacte (în speță, medicina), a ieșit pe neașteptate la iveală în anul 2001, când a publicat volumul de versuri *Rugăciune pentru cuvinte*, carte considerată de scriitorul Doru Moțoc „un volum editorial oarecum ezitant, autorul părând să nu poată opta decisiv între poezie, jurnal, memorialistică sau roman de ficțiune, deși se mișcă dezinvolt în fiecare dintre ele”. Au urmat, la intervale scurte, *Cerbul de la tufanul trăznit* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Conphys, 2002), *Memorie uitată* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Antim Ivireanul, 2005), *Paradisul Mateilor* (Pitești, Paralela 45, 2007), *Memorie resuscitată. Idoli uitați. Portrete* (Pitești, Paralela 45, 2007) ș.a. – volume de proză în cel mai larg sens al cuvântului, adică de ceea ce nu este scris în versuri. Criticul sagace care sălășluiește în dramaturgul Doru Moțoc, răzbătând rareori la lumină, a remarcat o trăsătură distinctă a creațiilor confratelui său: amestecul de stiluri și – am adăuga noi – de specii, căci orice carte scrisă de Nicolae Radu se lasă greu încadrată într-un gen sau într-o specie (amintind, prin aceasta, de un alt vestit medic scriitor – de savantul Andrei Pandrea, trăitor la Paris).

În ceea ce privește conținutul cărților sale, autorul însuși se caracterizează cel mai bine: „...am adunat amintiri, întâmplări povestite de alții, concepții filosofice, deseori divergente. Și mai ales învățăminte din propria experiență. Toate – amestecate și legate între ele prin atașamentul structural pentru locuri, un adevărat ferment, s-au constituit într-o plămadă cu dezvoltare lentă, insidioasă” (*Cerbul de la tufanul trăznit (...)*, p. 11). În acest sens, titlurile volumelor grăiesc de la sine.

Un prim lucru demn de remarcat la acest original scriitor: oricare dintre cărțile sale am analiza-o, constatăm lipsa tramei unice, cu care ne obișnuise literatura tradițională; clasicul subiect nu mai are un rol exclusiv, el fie lipsind, fie diminuându-se în mod deliberat sau fiind completat cu alte „motive” existențiale, într-un soi de barocă țesătură, ca viața însăși. Deși elementele memorialiste par a predomina, scriitorul nu se lasă stăpânit de ele și în niciun caz nu se re-crează, necum nu se multiplică în calitate de personaj, cum se

întâmplă în atâtea jurnale și *Memorii* ale altor scriitori, de la noi și de aiurea. El este, deseori, martorul prezent la desfășurarea unor întâmplări semnificative, pe care se străduiește să le retrăiască și să le reflecte cât mai exact; uneori, apare el însuși ca personaj, alteori devine *raisonneur* sau filosof, de la caz la caz; în toate situațiile, memoria sa afectivă funcționează fără greș. El are intuiția / arta de a evita amănuntul nesemnificativ și a scoate din faptele descrise, învățăminte de viață nu o dată surprinzătoare prin adevărul și profunzimea lor. Sentimentul său de prețuire și dragoste pentru locurile și oamenii ținutului natal, pentru istoria și tradițiile lor, este complexă și emoționantă. Pentru el, colțul său de țară numit Cremănari, este un ținut mirific, făcut și binecuvântat în mod special de către Creator, chiar în timpul Facerii, ca eventual loc de popas și reculegere pentru El: „A luat o bucată de Pământ și a pus-o, cu mâna Lui, pe malul stâng al Oltului, pe care de-abia îl desenase, după ce-i croise albie printre munți (...). A ieșit, așa cum vezi, un sat așezat la înălțime, o cetate unde nu poți să ajungi decât după ce obosești urcând pieptișuri grele... Dumnezeu a vrut, desigur, ca locul Lui de odihnă să fie apărat contra celor ce veneau cu gânduri rele”.

Cine a mai vorbit atât de frumos despre pădurea copilăriei sale, ca despre o altă fabuloasă „dumbravă minunată”? Satul de pe Olt, re-creat de Nicolae Radu, este un Macondo românesc având și el ceva din miraculosul, măreția și tragismul aceluia; dar despre oamenii pământului său, care sunt și ei pe măsură, părănd că au, într-adevăr, plămada lor specială, scânteia Divinității?; cum este / a fost, de pildă, „Neica” Gheorghe Bălășoiu – o cruce de om frumos la chip”, cu „doi ochi ca două izvoare de lumină”, având calitatea de a vedea „inima cum se zbate, gândurile cum se nasc și se frământă”, la port, la suflet și la vorbă? Și totul, reflectat cu har scriitoricesc, în îmbinări de cuvinte și metafore neașteptate, deseori scilpitoare, multe dintre ele – memorabil-aforistice, cu verb scăpărător, în fraze care curg și „cântă” frumos, asemenea versetelor biblice: parcă simți concret, pe buze și în suflet, dulceața limbii române! Și lasă multă înțelepciune în urma lor, doar undele Oltului mai învăluie astfel și seamănă fluturași și mici granule de aur pe prundiș!...

„De ce ne îndepărtăm de paradisul dăruit de Creator la venirea noastră pe lume?” – pare a fi laitmotivul operei lui Nicolae Radu. „Sfâșiați între curiozitate și dorința de revenire în paradis, ne rătăcim și ne întoarcem – conchide autorul. Materia și spiritul care suntem nu-și pot găsi odihna într-o lume străină, ele trebuiesc restituite locului de unde au plecat”. În cărțile sale, Nicolae Radu le-a restituit cu strălucire.

Încerc un sentiment de mândrie că satul meu se află situat în apropiere de Cremănarii-Macondo ai medicului scriitor Nicolae Radu și că pot să spun: „Și eu l-am cunoscut / îl cunosc pe acest dăruit terapeut al sufletului românesc!”.

Nicolae Radu – o personalitate marcantă a medicinei și culturii românești

Gheorghe Pantelimon

Trebuie să mărturisesc că nu mi-am imaginat că voi avea privilegiul să exprim, într-o carte dedicată unor oameni de seamă ai Vâlciei, câteva gânduri și sentimentele pe care le nutresc pentru medicul și scriitorul Nicolae Radu, o persoană de mare valoare, cu merite și calități deosebite, care face parte din elita intelectuală a României.

Sunt convins că demersul de a reliefa viața și activitatea sa prodigioasă este onorant, dar temerar, cu certitudine incomplet, domnia sa fiind o personalitate complexă, polivalentă, care a influențat destine, convingeri și modul de viață al multor semeni. Subliniez că sunt puternic legat afectiv de familia domniei sale, pentru care am avut permanent un respect deosebit. Fratele distinsului medic, regretatul inginer Gheorghică Ghiță, care a părăsit devreme scena vieții, a fost nașul meu de botez. Este tatăl destoinicului primar al localității Vlădești din județul Vâlcea, inginerul Sorin Ghiță. Mă mândresc cu faptul că suntem consăteni și ne-am născut pe meleagurile încărcate de istorie ale Cremerarilor, o localitate cu oameni dârzi, parcă dăltuiți în cremene, buni creștini, buni gospodari, urmași ai foștilor moșneni.

Medic de renume și unul dintre scriitorii români importanți s-a născut pe 25 februarie 1934, într-o familie onorabilă. În clasele primare s-a format sub îndrumarea învățătorului Dumitru Tomulescu, un dascăl adevărat, cu un orizont cultural impresionant, care, mai târziu, a fost și mentorul meu. În anul 1952, a absolvit Colegiul Național „Alexandru Lahovari” din Râmnicu-Vâlcea, unitate etalon a învățământului preuniversitar românesc, cu profesori eminenți. Printre colegii săi de promoție se numără inginerul Emilian Tomulescu, fiul vestitului învățător Dumitru Tomulescu, medicul Gheorghe Mămularu, profesorul Gheorghe Simeanu, care a condus mai târziu învățământul vâlcean, profesorul Radu Vișan, fostul meu diriginte din liceu ș.a.

Toate întâlnirile de pe parcursul vieții cu Nicolae Radu au avut pentru mine valențele unei sărbători, constituind un motiv de emoție profundă. Ele îmi trezesc sentimente de nostalgie, amintindu-mi de anii copilăriei și ai adolescenței, perioadă în care studentul în medicină și mai târziu tânărul medic era idolul nostru, al liceenilor din Cremerari. Rememorez cu plăcere și recunoștință că atunci când venea acasă la noi mă sfătuia să mă aplec în mod serios asupra studiului, să descifrez tainele cărților, să pătrund în universul lor fascinant, să-mi înnobilez mintea și sufletul citind, mai ales capodoperele

literaturii universale. Vorbea cu aceeași convingere și înflăcărare cum stăruia și ilustrul meu profesor de limba română din liceu, Constantin Gibescu.

Am nutrit întotdeauna sentimente de admirație față de intelectualul cu vocație Nicolae Radu. Știu că nu a primit nimic facil de la viață, că tăria de caracter și personalitatea sa puternică l-au ajutat să surmonteze adversitățile, fiind un luptător și un învingător. Sunt convins că a urmat, cu înțelepciune, îndemnul celebrului artist român Constantin Brâncuși: „Creează ca Dumnezeu, comandă ca un rege și muncește ca un sclav!”.

În 1959 a absolvit Facultatea de Medicină Generală din București, iar în 1974, Facultatea de Filozofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, devenind în același an, Doctor în Științe Medicale.

A fost unul dintre cei mai apreciați anesteziști reanimatori din domeniu, profesând ca medic primar și Șef de Secție Anestezie și Terapie Intensivă la Spitalele Grivița (actualul Sfânta Maria) și Titan din București. Fiind un specialist de marcă, a salvat din ghearele morții zeci de mii de oameni, alinându-le suferința. O perioadă a lucrat în străinătate.

În paralel, s-a afirmat și în cercetarea științifică de specialitate. În 1969, a publicat un Manual de Anestezie și Reanimare, la Editura Medicală. Este autor și coautor a peste 70 de lucrări științifice, în domeniul medicinei umane, printre care menționăm: „Imunopatologie Chirurgicală”, „Manual de Anesteziologie”, „Antibioticele și imunitatea”, „Manual de terapie intensivă”, apărute la Editura Academiei și la Editura Medicală, în perioada 1984-1988.

Sensibilitatea specifică celor care poartă halate albe, talentul și erudiția „l-au făcut” și un doctor al slovelor, al rimelor. În 1968, a debutat în presa literară la revista „Amfiteatru”. Fiind un scriitor fecund, opera sa literară este bogată și cuprinde romane, nuvele, poezii, eseuri, memorii etc. Dintre creațiile care s-au bucurat de un real succes menționăm: „Rugăciune pentru cuvinte”; „Poezii”; „Cerbul de la Tufanu' trăznit”; „Memorie uitată”; „Paradisul Mateilor”; „Memorie resuscitată. Iodoli uitați. Portrete”; „Cerbul Acteon”; „Memorie incomodă”; „Memorii afective”.

În creațiile sale, prozatorul redă universul vechiului sat natal de moșneni de pe stânga Oltului, Cremenari, readuce în atenție locuri, oameni și întâmplări care i-au marcat istoria, descrie povestea familiei din care se trage etc. Unele cărți au fost lansate în citadela cărții vâlcene, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, avându-l ca organizator și moderator pe renumitul ziarist și scriitor Ioan Barbu, președinte de onoare al cotidianului „Curierul de Vâlcea”, un prieten statornic al doctorului. Pe 23 aprilie 2015, de Ziua Internațională a Cărții, a avut loc prezentarea oficială a cărții „Abecedar pentru avansați”, un volum de proză estetică, un veritabil îndreptar de înțelepciune, care așa cum consemna Ioan Barbu „după ce o citești îți redă pofta de a trăi în adevăr și frumos”. În viitor, talentatul medic-

scriitor intenționează să-și grupeze scrierile în trei volume – sub genericul „Opere complete”.

Cărțile sale au fost apreciate nu numai de public, dar și de colegii de breaslă. Vom consemna câteva opinii ale specialiștilor:

„Cremenari!” exclamă scriitorul patetic. Nume de oameni înfrățiți cu piatra, nume cu rezonanțe muzicale, cu ecouri ce vin din istorie și se reproduc în pădure, nume de piatră lovită cu oțelul, să plângă, să cânte, să scapere scânteii, să aprindă focul, să biruie tăria fierului, să-l facă sabie, care varsă, la nevoie, sânge” (Ion Rotaru).

„Nicolae Radu este un fin observator, având acel ochi clinic grație căruia poate întrezări, dincolo de strictul traseu biografic al apropiaților, natura lor intimă și însușirile latente. Urmarea este o galerie de figuri vii, dătătoare de desfătare estetică” (Sorin Lavric).

„Filonul din care s-a hrănit Nicolae Radu se găsește în mirificul Cremenari al Vâlcii unde domnia sa a văzut lumina zilei și unde și-a petrecut copilăria și adolescența. De aici și-a extras caratele scrisului, care s-au concentrat în lingouri de poezie, nuvele, romane, evocări și eseuri” (Claudia Voiculescu).

„Nicolae Radu este un scriitor atipic, ajuns la literatură după patruzeci de ani de slujire a Zeului medicinei; a conservat în adormire gena literară moștenită de la înaintașii înfrățiți cu piatra din Cremenarii Vâlcii, hrănind-o și sporind-o cu experiența unei vieți aspre dintr-un secol nemilos” (Ion Barbu).

„Un scriitor de o frapantă originalitate mi se pare a fi domnul Nicolae Radu. Autor al câtorva cărți care, din păcate, nu s-au bucurat de priza critică pe care ar fi meritat-o, Nicolae Radu ni se prezintă, la o lectură atentă, ca un autor stăpân pe uneltele sale și, în același timp, dificil de situat într-o descendență literară certă” (Doru Moțoc).

Nicolae Radu este membru al Uniunii Mondiale a Medicilor Scriitori, al Uniunii Scriitorilor din România, al Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din România. În 2014, cu ocazia împlinirii respectabilei vârste de 80 de ani, a primit Marele Trofeu și Diploma de Onoare, „Curierul de Vâlcea – 24” și Trofeul „Cerurile Oltului”, „pentru bogata, prolifică și excepțională sa creație literară”.

Din anul 1994, s-a stabilit, împreună cu distinsa sa soție, doamna Olguța, medic psihiatru, în Franța, în orașul Bourg-en Bresse, situat în estul Hexagonului, între Lyon și Geneva (Elveția) și s-a dedicat mai ales literaturii. Tot în Franța lucrează ca medic rezident și fiul lor, Mircea Radu. Trebuie subliniat că sensibilitatea, generozitatea, devotamentul și răbdarea doamnei Olguța i-au oferit climatul necesar de afirmare a talentului său literar.

Deși se află departe de țară, nu a uitat satul natal pe care îl iubește cu ardoare, cu simțire românească, nu i-a uitat pe locuitorii acestor frumoase

plaiuri, despre care a scris cu multă căldură și considerație, nu a uitat Vâlcea și România.

În curtea casei părintești, a ridicat o casă mândră. Cu ani în urmă, a înfrățit satul Cremenari al Galicei cu o localitate franceză. În 2005, în sat a fost sfințită biserica „Sfântul Nicolae” ctitoria familiilor Olga și Nicolae Radu, Florian și Dida Mărăcine, în prezența regretatului ierarh Gherasim Cristea, arhiepiscopul Râmnicului.

Când revine la „obârșie” participă la diferite manifestări, în cadrul Festivalului Cultural „Teodosie Rudeanu”, la slujbele religioase de la Biserica monument istoric din Cremenari, în cimitirul căreia își dorm somnul de veci părinții săi Ion și Ioana Radu, discută cu oamenii, se interesează de problemele lor sociale, referitoare la asphaltarea arterelor de circulație, introducerea apei curente ș.a., intervine la autoritățile locale și județene, fiind la înălțimea titlului de Cetățean de Onoare al Comunei Galicea.

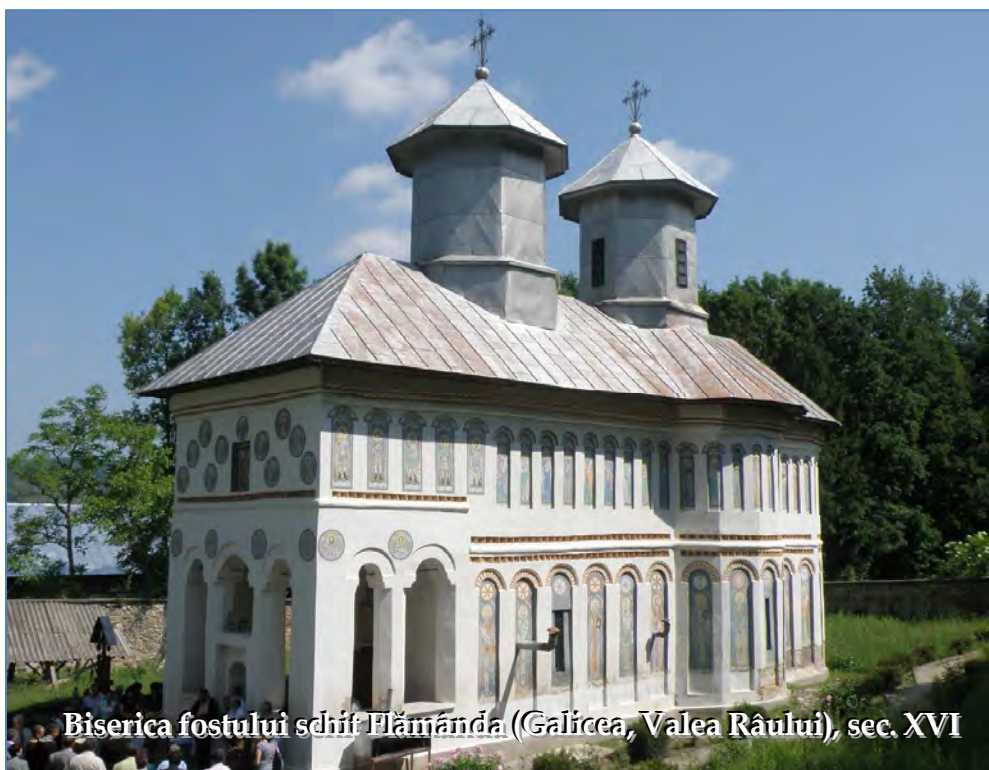
Povestea vieții reputatului medic și scriitor Nicolae Radu nu are sfârșit.

Și eu mă fălesc că sunt unul dintre fiii satului Cremenari de unde au pornit în lume mulți oameni de valoare, printre care, la loc de frunte, se află Nicolae Radu, o personalitate de anvergură, un cărturar luminat, un om al faptelor mari, animat de idealuri înalte. Cu toată afecțiunea și prețuirea îi urez ani mulți și rodnici de viață, alături de familie, de nenumărații prieteni, de toți cei dragi și aceeași putere de creație, pentru a ne bucura cu alte opere redutabile.

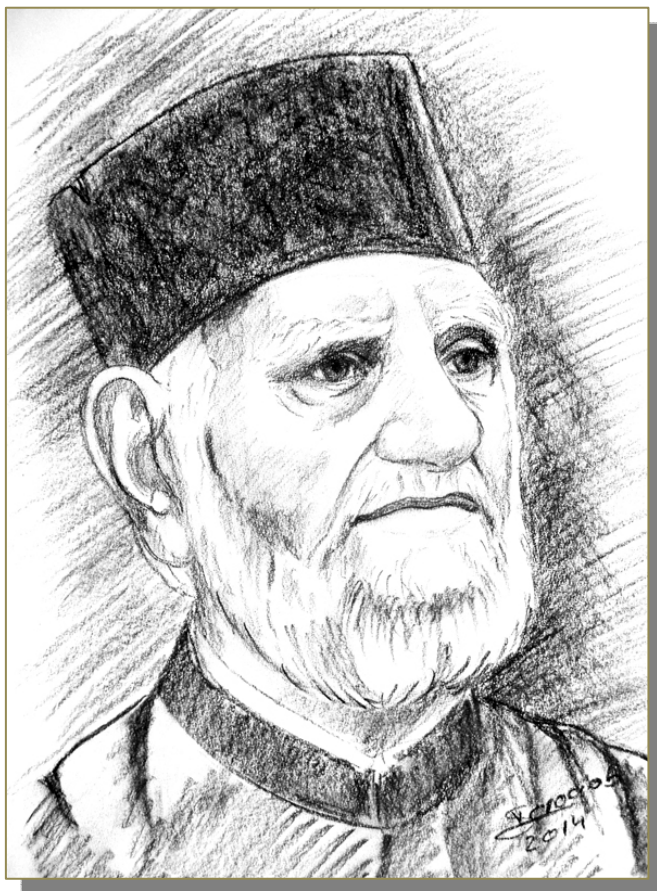

Biblioteca Județeană
„Anifim Ivireanu”, Vâlcea – lansare de carte

Biserica fostului schiț Flămânda (Galicea, Valea Râului), sec. XVI

CHESARIE GHEORGHESCU, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 martie 1929, comuna Oșești, județul Vaslui; teolog, profesor; doctor în teologie (1980, îndrumător pr. dr. Dumitru Stăniloae); monah, cu titlul de arhimandrit; cercetător și publicist – autor al mai multor articole, studii și volume cu caracter teologic; preot slujitor și duhovnic la Mănăstirea Dintr-un Lemn, comuna Frâncești, județul Vâlcea (1964-1972; 1988-1989; 1994 – în prezent); profesor la Seminarul Teologic Curtea de Argeș (1972-1977), exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor (1977-1988), stareț al Mănăstirii Curtea de Argeș (1989-1994); pătimitor în lagărele de exterminare fizică și psihică ale regimului comunist (1960-1964): Uranus, Jilava, Dej și Gherla; membru al Asociației Foștilor Deținuți Politici din România – Filiala Vâlcea -

* *

Prin cei 74 de ani de viață monahală, de teolog, cărturar, preot slujitor și duhovnic, profesor de seminar teologic și stareț, și prin felul de a fi: harnic, modest, iscusit, smerit etc., părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu se alătură celor mai alese figuri ecleziastice ale timpului său, care, conștiente de înalta misiune încredințată lor prin hirotonie, au devenit slujitori ai lui Dumnezeu, ai Bisericii sale și ai oamenilor, în cel mai frumos și curat mod, trăindu-și viața după regulile și rânduielile creștine.

CHESARIE GHEORGHESCU, 85 YEARS OLD

- born on March 12, 1929, Oșești commune, Vaslui county; theologian, teacher; with a PhD in theology (1980, counsellor pr. dr. Dumitru Stăniloae); monk, with the title of archimandrite; researcher and publicist – author of various articles, studies and theological volumes; serving priest and confessor at „Dintr-un Lemn” Monastery, Frâncești commune, Vâlcea county (1964-1972; 1988-1989; 1994 – until present); teacher at Curtea de Argeș Theological Seminary (1972-1977), exarch of the monasteries belonging to The Archepiscopate of București (1977-1988), abbot at Curtea de Argeș Monastery (1989-1994); victim in communist concentration camps of physical and psychical extermination (1960-1964): Uranus, Jilava, Dej and Gherla; member of the Ex Political Prisoners’ Association from Romania – Vâlcea subsidiary -

* *

Through the 74 years of monastic life, of being a theologian, a scholar, a serving priest and a confessor, a teacher at the theological seminary and an abbot, and through his character: hard-working, modest, crafty, apologetic etc., the archimandrite father Chesarie Gheorghescu joins the elite of the ecclesiastic figures of his time. Being aware of the great mission entrusted through ordainment, they became the servants of God, of His Church and people, in the most beautiful and clean way, living their lives according to the Christian rules and traditions.

Părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu, monahul cărturar de la Mănăstirea Dintr-un Lemn

Eugen Petrescu

Eroul acestei schițe de portret s-a născut la 12 martie 1929, în comuna Oșești, județul Vaslui, părinții săi fiind Neculai și Anghelina Gheorghescu. La botez, a primit numele Constantin. După absolvirea școlii elementare, în anul 1945, la vârsta de 16 ani, intră ca novice în obștea Mănăstirii Cozia din Eparhia Râmnicului, unde, dând dovadă de vocație monahală prin disciplina canoanelor și de ascultare față de părintele arhimandrit Ghermano Dineață (d. 1971) – starețul așezământului și față de duhovnicul său – părintele ieromonah Nifon Băicuș (d. 1978), adevărate modele de viață monahală, la 23 aprilie 1949, după încheierea perioadei de noviciat, este tuns rasofor și primește haina monahală și numele de Chesarie. La 8 iulie 1956, este hirotonisit de către Preasfințitul Iosif Gafton (d. 1984) – Episcop al Râmnicului și Argeșului,¹ în treapta de diacon, iar la 15 august 1958, în treapta de ieromonah (preot).

---

¹ În ianuarie 1944, la insistențele patriarhului Nicodim Munteanu, la București era ales ca episcop al Argeșului PS Iosif Gafton, arhiereul-vicar al Patriarhiei Române. Un an mai târziu, în mediul bisericesc bucureștean se vorbea că acesta va fi urmașul întâistătătorului. Evenimentele au luat însă un alt curs, patriarh ajungând mitropolitul Justinian Marina, care a legat o frumoasă și durabilă prietenie cu episcopul Iosif Gafton.

Încă din 1949, anul contopirii eparhiei Râmnicului cu eparhia Argeșului și formarea Episcopiei Râmnicului și Argeșului, cu sediul la Râmnicu-Vâlcea, al cărei episcop a fost ales PS Iosif Gafton acesta era semnalat de către organele de securitate cu manifestări dușmănoase la adresa regimului „democrat-popular“. Astfel, la praznicul Nașterii Maicii Domnului din 1949, de la Mănăstirea Hurezi, chiriarhul râmnicean afirma la predică faptul că „oamenilor le-au fost luate toate averile – pământ, bani, aur și case –, dar credința nu le-o poate lua nimeni“. Acest comportament a pus pe jar organele de partid, care au ordonat Securității ca episcopul să ajungă în „supraveghere atentă“. Cu toate atenționările pe care le primise, episcopul Iosif a continuat să aibă aceeași atitudine. Astfel, în anul 1950, a doua zi de Crăciun, acesta a spus: „Noi nu trebuie să ne lăsăm credința, căci suntem români, și cel care se va lăsa de credință să i se usuce mâinile și limba. Nu trebuie să ridicăm mâinile unul împotriva celuilalt și să nu aplecați urechile la cei ce spun că nu este Dumnezeu“. Ca urmare, Securitatea a deschis un dosar de urmărire informativă împotriva episcopului Iosif Gafton, cu numele conspirativ „Bărbosul” și a constatat că, prin diferite persoane de încredere, acesta oferea ajutoare în bani și materiale familiilor preoților aflați în detenție politică; că oferea sprijin unor foști demnitari eliberați din închisoare, precum generalul Paul Teodorescu, fost ministru al aerului în perioada interbelică și ctitor al Mănăstirii Dintr-un Lemn; că aproba reintegrarea preoților eliberați din temniță, atât în 1952, cât și în 1964, la parohiile pe care aceștia le ocupaseră, deși, nu de puține ori, Departamentul cultelor bloca astfel de demersuri; că ar susține activitățile clandestine ale „Oastei Domnului“, cunoscut fiind faptul că el însuși condusese o astfel de filială pe când era preot paroh la Biserica „Sfânta Ecaterina“ din București; că în jurul său avea numai persoane cu „trecut dușmănos“, precum foști misionari în Transnistria etc.

Având înclinații către învățătură, este trimis la Seminarul Teologic Monahal de la Mănăstirea Neamț, pe care îl absolvă în 1955, ca șef de promoție, cu calificativul „excepțional”. În același an, intră la Institutul Universitar Teologic din București, iar după încheierea primului an de studii, în 1956, este trimis de Patriarhul Justinian Marina,² la Academia Teologică din Zagorsk – Moscova, unde continuă studiile la zi, ca bursier, timp de patru ani. După absolvire, în mai 1960, își ia licența în teologie cu teza: *Cele mai importante opere de teologie fundamentală ale lui N. J. Rojdestvenski, V. D. Kudreavtev-Platonov și S. S. Glagolev și miza lor pentru teologie*, și obține titlul de *Candidat bogoslovia Moskovoskoi duhovnoi Akademi* („candidat” – licențiat în teologie), cu calificativul „excepțional” și conduită exemplară.

Între 1956-1960, în timpul studenției la Lavra Serghiev-Posad (Zagorsk), slujește la Zagorsk-Moscova și la Odessa, în calitate de diacon, primii doi ani și de preot, în ultimii doi ani, în limbile rusă, română și greacă.

După obținerea licenței, la Academia Teologică de la Moscova, revine în țară în toamna lui 1960, și susține la București examenul de echivalență a diplomei de licență după care intră în anul I la cursurile de doctorat (Magisteriu), secția sistematică (Dogmatică și teologie fundamentală), ulterior, așa cum vom vedea, fiind exclus pentru „trădare de patrie”.

Nemulțumit de măsurile luate de regimul comunist împotriva Bisericii și monahismului românesc prin Decretul nr. 410 din anul 1959,³ prin care se urmărea îngrădirea activității bisericii și desființarea mănăstirilor, acesta revine la Moscova cu intenția de a pleca de acolo în Occident pentru a divulga la Paris, Roma și Atena și, eventual, în Statele Unite ale Americii intențiile regimului ateu de la București, prevăzute în decretul amintit, dar niciodată cu gândul de a părăsi definitiv țara. Pleacă, la risc, din Moscova, în luna noiembrie 1960, și ajungând la Zurich, Paris, Roma și Atena intră în legătură cu mai mulți cetățeni români și străini cărora le prezintă situația Bisericii din România, vorbindu-le totodată despre arestarea marilor personalități teologice

---

² Justinian Marina, Ioan numele de botez, s-a născut la 22 februarie 1901 în satul Suești, comuna Stănești, județul Vâlcea și s-a stins din viață la 26 martie 1977 la București; a fost al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, după Nicodim Munteanu, între 1948 și 1977.

³ Regimul politic comunist ateu vedea în mănăstiri un potențial refugiu pentru opozanți, precum și un însemnat focar de credință și libertate națională, adică un mare pericol pentru existența sa, iar organele de represiune vedeau în călugări o adevărată „armată neagră”, potrivnică intereselor statului comunist. Una dintre cele mai drastice măsuri împotriva vieții monahale românești a fost Decretul 410, adoptat de regimul comunist la 28 octombrie 1959, o „reformă monahală”, hotărâtă în mod independent față de Sinodul Bisericii Ortodoxe, prin aplicarea căruia, prin forță și amenințări, anii 1959-1964 au devenit cea mai grea perioadă din istoria monahismului românesc. Prin punerea în aplicare a prevederilor acestui odios decret antiromânesc, numeroși călugări și călugărițe au luat drumul pribegiei, printre aceștia aflându-se și marele duhovnic al neamului, ieromonahul Arsenie Boca. Conform unui document al Securității, datat în luna aprilie 1960, unul dintre cei care s-au opus sistematic noului decret a fost Justinian Marina – patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

și laice, care făcuseră parte din faimosul lot „Rugul Aprins”:⁴ Alexandru Făgețeanu, poetul Sandu Tudor – unul dintre inițiatorii mișcării, arhim. Dr. Benedict Ghiuș, arhim. Sofian Boghiu, arhim. Felix Dubneac, arhim. Roman Braga, arhim. Grigore Băbuș, ierom. Arsenie Papacioc, pr. dr. Dumitru Stăniloae, savantul Alexandru Mironescu, Șerban Mironescu, Gheorghe Dabija, dr. Vasile Voiculescu și mulți alții.

De asemenea, la Ambasada Americană din Atena și la redacția greacă a ziarului *I Fonis tis Elefterias*, prezintă și critică decretul bolșevic dat de Gheorghe Gheorghiu Dej⁵ ce desființa monahismul în România, informații publicate ulterior în ziarul amintit.

După două-trei săptămâni de călătorie prin Occident, se întoarce cu avionul de la Atena la București. După câteva zile de urmărire, pentru a i se cunoaște anturajul și complicii, la 8 decembrie 1960, este arestat de organele de securitate și anchetat timp de un an și 28 de zile, apoi condamnat la 17 ani de pușcărie (10 ani de temniță grea pentru „trădare de patrie” și 7 ani pentru răspândire de „literatură interzisă”). Anii de detenție îi petrece în arestul organelor de represiune (securitate și miliție) din București, și la penitenciarele Uranus, Jilava, Dej și Gherla, unul dintre colegii săi de suferință fiind Nicolae Steinhardt.⁶

---

⁴ În anul 1945, mănăstirea Antim din București devenea centrul spiritualității ortodoxe românești, locul în care câțiva călugări și preoți, intelectuali laici (profesori universitari, artiști plastici, muzicieni, studenți etc.) și-au propus să trăiască în spiritul „Rugăciunii lui Iisus” sau „Rugăciunea inimii”. Întâlnirile au început să aibă loc în mod regulat, în fiecare joi, la biblioteca sau în pridvorul așezământului, iar din februarie 1946, membrii ei îi dau și o formă organizată din punct de vedere legal. Astfel, un grup format din Sandu Tudor, Vasile Voiculescu, Alexandru Mironescu, Gheorghe Dabija, Anton Dumitriu, Paul Sterian, ajutați de starețul mănăstirii, Vasile Vasilachi, transmite o cerere către Patriarhul Nicodim în care solicită binecuvântarea acestuia pentru funcționarea grupului „Rugul Aprins al Maicii Domnului”, binecuvântare primită. Așa a luat ființă Rugul Aprins – denumire inspirată după un pasaj biblic (*Ieșirea*, cap. 3,1-4), organizație cultural-spirituală cunoscută și cu numele de „Grupul de la Mănăstirea Antim, devenită în scurt timp foarte populară în rândul românilor. Aceasta a funcționat legal până în vara anului 1948 când, după instalarea noului patriarh, Justinian Marina, pe considerentul că activitatea acestei mișcări din sânul Bisericii Ortodoxe Române este o conspirație legionară, „subversivă și contrarevoluționară”, regimul comunist a luat măsura desființării ei într-un mod agresiv prin arestarea membrilor acesteia și condamnarea lor la muncă silnică pe viață sau la ani grei de temniță.

⁵ Gheorghe Gheorghiu, supranumit Dej (n. 8 nov. 1901, Bârlad – d. 19 martie 1965, București) a fost liderul comunist al României din 1948 până la moartea sa și Președinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române în perioada 21 martie 1961 – 18 martie 1965.

⁶ Nicolae Aurelian Steinhardt, pseudonim Antisthius (n. 29 iulie 1912, Pantelimon, jud. Ilfov – d. 30 martie 1989, Baia Mare) – scriitor și critic literar, publicist. La 31 dec. 1959 a fost arestat de către organele de securitate ale regimului comunist și condamnat în lotul „Pillat – Noica”, la 13 ani de muncă silnică, sub acuzația de „crimă de uelțire contra ordinii sociale”. În timpul detenției a avut de pătimit la Jilava, Gherla și Aiud. De origine evreiască, s-a convertit la religia creștină ortodoxă în închisoarea de la Jilava, luând numele de Nicolae. A fost tuns în monahism la 16 august 1980 la mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia, Maramureș.

Este eliberat la 2 august 1964 și, fiind considerat *persona non grata*, este trimis cu domiciliul forțat, timp de șapte ani, la Mănăstirea Dintr-un Lemn din județul Vâlcea, unde a avut de îndurat o serie de restricții. Cu toate acestea, cu acordul ierarhului Episcopiei Râmnicului și Argeșului – Preasfințitul Iosif Gafton (un bun apărător al intereselor bisericești, care contraveneau, evident, intențiilor regimului comunist), aici slujește ca preot și duhovnic, deși avea interdicție civică de 10 ani, sub raport politic.

În 1972, Patriarhul Justinian Marina dispune transferul părintelui Chesarie de la Mănăstirea Dintr-un Lemn la Seminarul Teologic din Curtea de Argeș unde este numit profesor de dogmatică și studiu biblic. Timp de cinci ani, 1972-1977, contribuie la pregătirea și formarea spirituală a două serii de absolvenți, astăzi, marea lor majoritate slujind în altarele bisericilor ortodoxe din Transilvania. În 1977, sub păstoria Patriarhului Justin Moisescu⁷ este numit exarh al Mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor. În timpul exarhatului său, anii 1977 – 1988, au fost primiți în mănăstirile din eparhia Bucureștilor circa 300 de tineri (băieți și fete), părintele Chesarie oficiind personal tunderea lor în monahism. De asemenea, sub îndrumarea sa, s-au format călugări de o aleasă ținută, astăzi, unii dintre aceștia ocupând diferite ierarhii bisericești în cadrul Sfântului Sinod sau în cadrul unor mari mănăstiri ortodoxe.

În următorii trei ani, parcurge la zi cursurile de doctorat în teologie la Institutul Universitar Teologic din București, catedra de teologie dogmatică, secția sistematică, unde are ca îndrumător pe distinsul teolog pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, precum și pe renumiții patrologi Ioan G. Coman, Petru Rezuș, Emilian Vasilescu, Ioan Rămureanu, Nicolae Nicolaescu și Nicolae Ghițescu. La 30 iunie 1980 își susține teza de doctorat cu titlul *Iconomia Dumnezeiască și Iconomia Bisericească în învățătura Ortodoxă*, și obține titlul de *Doctor în Teologie* (Diploma nr. 1576/11 iulie 1980), cu calificativul „foarte bine” (nota 9,43). O primă variantă a acestei teze, *Învățătura ortodoxă despre iconomia dumnezeiască și iconomia bisericească*, a fost publicată în revista *Studii Teologice* (nr. 3-6/1980, p. 297-516).

În 1988, Patriarhul Teoctist Arăpașu,⁸ dispune îndepărtarea sa din funcția de exarh al Bucureștilor și este trimis din nou la Mănăstirea Dintr-un

---

⁷ Justin Miosescu (n. 5 martie 1910, Cândești, jud. Argeș – d. 31 iulie 1986, București), al patrulea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1977-1986.

⁸ Teoctist Arăpașu, pe numele de mirean Toader (n. 7 februarie 1915, com. Tocileni, jud. Botoșani – d. 30 iulie 2007, București), patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1986-2007.

Lemn, dar Preasfințitul Gherasim – Episcopul Râmnicului și Argeșului,⁹ se pare la rugămintea episcopului-vicar al eparhiei, Preasfințitului Calinic,¹⁰ îl numește în anul următor, 1989, stareț la mănăstirea Curtea de Argeș.¹¹ În 1994 revine la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde slujește și în prezent, ca preot și duhovnic al sfântului așezământ.

După căderea regimului comunist, părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu devine membru al Asociației Foștilor Deținuți Politici din România – Filiala Vâlcea.

Cu toate restricțiile impuse de regimul comunist, părintele arhimandrit Chesarie reușește să publice începând cu anul 1969 mai multe articole. Astfel, opera sa publicistică cuprinde articole și studii de teologie, convorbiri duhovnicești, predici, îndrumări de viață monahală, îndrumări pentru creștini, publicate în diverse reviste de teologie din țară și străinătate, din care amintim câteva: *Tradiție și Biserică*, în „Glasul Bisericii”, an XXVIII, 1969, nr. 3-4, p. 303-318; *Revelație divină*, în „Glasul Bisericii”, an XXVIII, 1969, nr. 5-6, p. 551-566; *Învățătura despre Maica Domnului în Ortodoxie și Catholicism*, în „Ortodoxia”, an XXII, 1970, nr. 3, p. 382-399; *Învățătura despre recapitularea lui Hristos în teologia ortodoxă*, în „Studii Teologice”, an XXIII, 1971, nr. 3-4, p. 211-223; *Învățătura despre unirea ipostatică la Sfântul Ioan Damaschin*, în „Ortodoxia”, an XXIII, 1971, nr. 2, p. 181-193; *Studii de hristologie în teologia românească*, în „Studii Teologice”, an XXIII, 1971, nr. 7-8, p. 466-482; *Prea cinstirea Maicii Domnului în Biserică*, în „Glasul Bisericii”, an XXXIII, 1973, nr. 5-6, p. 556-566; *Despre iconomia divină și cea bisericască în teologia ortodoxă*, în „Glasul Bisericii”, an XXXV, 1976, nr. 9-10, p. 891-900; *Învățătura ortodoxă despre iconomia dumnezeiască și iconomia bisericască* (teză de doctorat) în „Studii Teologice”, an XXXIII, 1980, nr. 3-6, p. 297-516; *Sfântul Dimitrie cel Nou și Cuviosul stareț Gheorghe de la Cernica*, în volumul: *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*, București, 1987, p. 272-280 și 500-510;

---

⁹ Gherasim Cristea, pe numele de mirean Gheorghe (n. 14 nov. 1914, com. Munteni-Buzău, jud. Ialomița – d. 9 aprilie 2014); stareț al mănăstirii Căldărușani (1952-1970), arhieru-vicar al Episcopiei Dunării de Jos (1970-1975), arhieru-vicar al Episcopiei Râmnicului și Argeșului (1975-1984), episcop al Râmnicului și Argeșului (1984-1990), episcop al Râmnicului (1990-2009), arhiepiscop al Râmnicului (2009-2014), locțiitor de arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei (mai-octombrie 2000); membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

¹⁰ În timpul exarhatului părintelui Chesarie în Arhiepiscopia Bucureștilor (1977-1988), PS Calinic Argatu a fost stareț al mănăstirii Sinaia (1977-1981) și al mănăstirii Cernica (1981-1985), iar la momentul la care facem referire era episcop-vicar al Episcopiei Râmnicului și Argeșului, cu titlul de Argeșeanul și cu sediul la mănăstirea Curtea de Argeș (1985-1990), ulterior episcop al Argeșului și Teleormanului, în prezent arhiepiscop al Argeșului și Muscelului.

¹¹ Unele surse îl dau ca preot slujitor la biserica mănăstirii Curtea de Argeș.

Cuviosul arhimandrit Gheorghe, stareșul mănăstirii Cernica, în „Glasul Bisericii”, an XLVI, 1987, nr. 5, p. 63-81.

Cât privește opera editorială, aceasta este reprezentată de câteva volume cu caracter teologic: *Învățătura Ortodoxă despre Iconomia Divină și Iconomia Bisericească* (ediția a II-a), Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2001, 455 pagini (o lucrare de referință ce se situează „printre puținele cercetări pe această problematică extrem de spinoasă”, spune Constantin Mihai, în revista „Rost” (sept. 2008, anul VI, nr. 67, p. 32); *Studii de teologie fundamentală și apologetică*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2003; *Iisus Hristos. Calea, Adevărul și Viața noastră*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2004.

Fiind marginalizat, despre viața și activitatea părintelui arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu s-a scris abia după Decembrie 1989, atunci când presa și-a căpătat libertatea de exprimare și a aflat de existența sa și de necazurile prin care acesta a trecut în anii de tristă amintire ai comunismului. Astfel, în cinstea sa au fost publicate trei volume de referințe: Ștefan Georgescu, *Părintele Arhimandrit Chesarie. Momente triste și raze de lumină din viața sa*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2005; Dr. Magda Manolache, *Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu. La 50 de ani de slujire preoțească la altarul sfânt al Bisericii Străbune*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2006; Dr. Magda Manolache, *Părintele Arhimandrit Chesarie. Pro memoria*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2008.

Tot despre distinsul monah-cărturar au fost publicate mai multe articole (referințe) în revistele de teologie și în ziarele locale și regionale, cinci dintre acestea fiind găzduite de revista „Rost” – publicație de cultură creștină și politică, nr. 67 din septembrie 2008 (număr dedicat părintelui arhimandrit sub titlul: *Părintele Chesarie Gheorghescu. Un model*), și semnate de Constantin Mihai, „Pentru o teologie lucrătoare” (p. 31-33), Preasfințitul Irineu Pop, „Părintele Chesarie Gheorghescu. Repere biografice” (p. 34, 35) și „Un model: Arhimandritul Dr. Chesarie Gheorghescu (p. 36-38), Ramona Nuț, „Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu. O comoară a ortodoxiei românești” (p. 39, 40), Monahia Miriam-Felicia Cărămădaru, „O viață întru Hristos” (p. 41, 42).

Părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu este prezent, alături de alte nume mari al Bisericii Ortodoxe Române, în „Dicționarul Teologilor Români”, realizat de pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu.

În 2007, Preasfințitul Irineu Pop,¹² unul dintre ucenicii părintelui Chesarie Gheorghescu spunea despre acesta: „Îl prețuim și îl respectăm, păstrându-l viu exemplu în ceea ce privește dragostea pentru studii, setea de cunoaștere, înflăcărea pentru slujirea cu loialitate a Bisericii și a Patriei, râvna mistuitoare pentru promovarea și înflorirea monahismului nostru, un adevărat model de muncă și slujire”.¹³

De asemenea, în 2008, ierarhul ardelean publică în numărul din septembrie 2008, al revistei „Rost”, număr dedicat, așa cum am văzut, părintelui arhimandrit Chesarie Gheorghescu următoarele: „În galeria distinșilor preoți și monahi care au ilustrat monahismul ortodox român aproape timp de 60 de ani, un loc de frunte s-ar cuveni să-l ocupe și Părintele Arhimandrit Dr. Chesarie Constantin Gheorghescu de la Mănăstirea Dintr-un Lemn, care încă din 1945 s-a dăruit cu toată ființa, puterea și capacitatea sa creatoare în slujba Bisericii strămoșești, a învățământului teologic și a monahismului nostru ortodox, atât de încercat în ultimii 50 de ani. Se știe, de fapt, că acest smerit slujitor al altarului și om al atâtor nedrepte suferințe îndurate din partea diriguitorilor seculari și chiar eclesiastici din perioada dictaturii ateiste de la noi, a rămas marginalizat și chiar persona non grata, tocmai pentru că, atât în calitatea sa de cetățean român, cât și de îndrumător spiritual în sânul monahismului românesc (exarh, profesor sau stareț), a dovedit cu prisosință în întreaga sa viață că numai cele ce sunt ale Cezarului se cuvine a da Cezarului, iar cele ce sunt ale lui Dumnezeu, numai lui Dumnezeu (Matei 22, 21; Marcu 12, 17), nefiind nimănui îngăduit să închine, din lașitate, cele spirituale în slujba potențailor atei din perioada comunistă, atitudine care să sperăm că a luat sfârșit o dată cu marele eveniment providențial din decembrie 1989”.¹⁴

La 12 martie 2008, cu prilejul aniversării a 80 de ani de viață, Preafericitul Daniel – Patriarhul României, i-a adresat Părintelui Arhimandrit Chesarie Gheorghescu următorul mesaj:

„Preacuvioase Părinte Arhimandrit,

Împlinirea celor 80 de ani de viață ne oferă bucuria de a vă felicita și de a vă adresa urări de sănătate și mult ajutor în lucrarea pastoral-misionară pe care o desfășurați în Biserica Mântuitorului Hristos.

---

¹² Irineu Pop, pe numele de mirean Ionel Pop (n. la 2 iulie 1953, comuna Băsești, județul Maramureș): episcop-vicearh al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (1990-2011) și arhiepiscop al Alba-Iuliei (din 2011), membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; viața monahală și-a început-o la 1 august 1978 la mănăstirea Sinaia din Arhiepiscopia Bucureștilor, stareț fiind protosinghelul Calinic Argatu (actualul arhiepiscop al Argeșului și Muscelului), iar exarh al Arhiepiscopiei Bucureștilor era părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu.

¹³ Text preluat din „Viața Vâlcii”, 22 ian. 2007.

¹⁴ PS Irineu Pop, *Un model: Arhimandritul Dr. Chesarie Gheorghescu*, în revista „Rost”, nr. 67, sept. 2008, p. 36.

Cunoscut și prețuit duhovnic al Mănăstirii Dintr-un Lemn, teolog erudit și monah riguros, ați confirmat prin activitatea Preacuvioșiei Voastre chemarea pe care ați simțit-o și urmat-o încă din tinerețe.

Studiile de teologie de la Academia Teologică din Moscova precum și teza de doctorat despre problema iconomiei divine și a iconomiei bisericești în învățătura ortodoxă, alcătuită sub îndrumarea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, sunt repere ce relevă preocuparea cărturărească și căutarea duhovnicească.

Vă mulțumim în mod deosebit pentru lucrarea pe care ați desfășurat-o ca exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, într-o perioadă de încercări pentru Biserica Ortodoxă Română și în special pentru monahism. În anii grei de închisoare și domiciliu forțat ați suferit cu nădejde, arătând că teologia luptătoare este teologia rugăciunii, răbdării și speranței.

În numele ostenitorilor de la Centrul Eparhial București, al monahilor și monahiilor acestei eparhii, vă dorim zile îndelungate, spor în viață și credință.

Mulți și buni ani!

Cu prețuire și binecuvântare,

† Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

* *

*

Am avut fericita ocazie să-l cunosc pe părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu la sfârșitul anului 2003, la Mănăstirea Dintr-un Lemn, după plecare dintre noi a mamei mele. Mersesem să mă rog pentru sufletul ei.

După aceea, l-am revăzut în urmă cu câțiva ani, cu ocazia unui pelerinaj organizat de Societatea Culturală „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea pe la mai multe mănăstiri din Eparhia Râmnicului, printre care și cele două de la Frâncești: Dintr-un Lemn și Surpatele. Am fost în chilia sa, am vorbit, iar unu dintre noi, mai norocos, a primit în dar și cărțile sale.

Ulterior, ne-am revăzut, întâmplător, în Râmnicu-Vâlcea, de mai multe ori. Dar cea mai emoționantă revedere a fost în ziua de 11 noiembrie 2013, când ne-am întâlnit la Biserica „Toți Sfinții” din Râmnicu-Vâlcea cu prilejul dezvelirii și sfințirii unei plăci memoriale – pe care sunt inscripționate 118 nume (87 nume de laici și 29 nume de preoți de mir și monahi – printre care și părintele Chesarie Gheorghescu, și numele a două monahii), operă realizată de Parohia „Toți Sfinții” (preot paroh Constantin Cârstea) și Asociația Foștilor Deținuți Politici din România – Filiala Vâlcea, în amintirea eroilor neamului și a foștilor deținuți politici anticomuniști, care s-au jertfit pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, pentru libertatea și demnitatea poporului roman. Părintele Chesarie s-a aflat în mijlocul mai multor pătimitori în lagărele de exterminare fizică și psihică ale

regimului comunist, printre care și Iosif Bjoza – președintele asociației la nivel național, care a rostit un cuvânt cutremurător.

Ultima oară când ne-am întâlnit, a fost în vara lui 2015, iar dumnealui multiplica niște iconițe la un centru de specialitate. Spunea că se pregătește să plece la București pentru o investigație medicală. Era vorba de o suferință mai veche, la inimă. Atunci mi-a dat mesajul pe care i l-a transmis Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în urmă cu cinci ani, la aniversarea a 80 de ani de viață. Părea într-un fel satisfăcut și împăcat cu gândul că după atâta amar de ani, de marginalizare, întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a făcut un gest frumos, de apreciere și de recunoaștere a sa ca un om devotat Bisericii și neamului său, dar pedepsit și izolat pe nedrept în mai multe momente ale vieții sale.

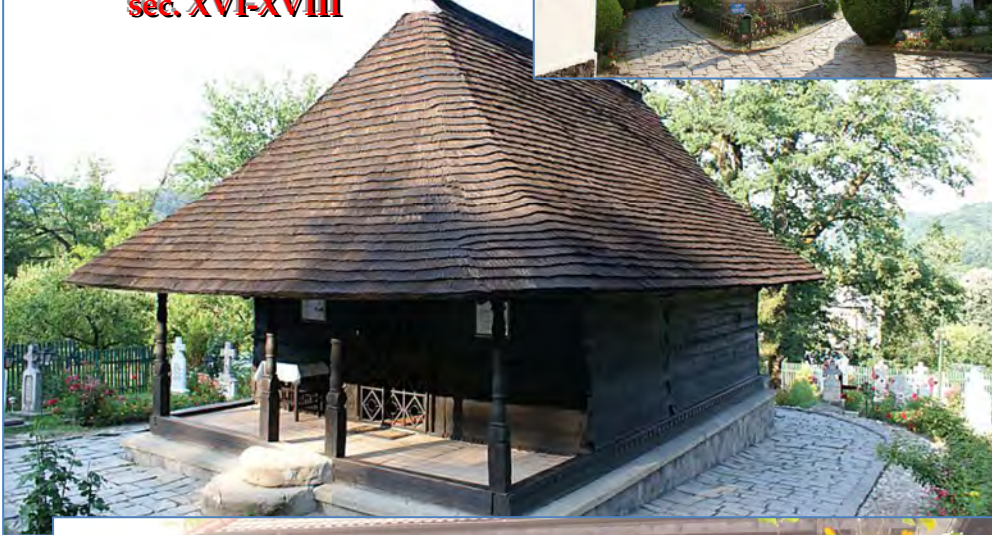
La ceas aniversar, 85 de ani de viață, de suferință dar și împliniri, de lacrimi și bucurii, îi urăm și noi – îngrijitorii acestui volum omagial, venerabilului monah cărturar, arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu, de la Mănăstirea Dintr-un Lemn, ani mulți cu sănătate și împlinirea misiunii pământene după gândul și dorința sa.

Arhim. dr. Chesarie Gheorghescu, în mijlocul elevilor seminariști de la Seminarul Teologic din Curtea de Argeș (1975).

(c) Daniil Iacsa 2014

**Mănăstirea Dintr-un Lemn
(Frâncești, Dezrobîți),
sec. XVI-XVIII**

**Biserica „Toti Sfinții”, Râmnicu-Vâlcea:
dezvelirea și sfințirea Plăcii memoriale dedicată Foștilor Deținuți
Politici Anticomuniști din România. (11 nov. 1911)**

ELENA GEORGESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută Ciobanu, la 17 martie 1939, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; cercetător istoric, muzeograf; doctor în istorie (1971); publicist; autoare a unor articole studii istorice publicate în revistele de specialitate, în presa centrală și locală; autoare și coautoare a mai multor volume de istorie națională; cercetător în cadrul Institutului de Studii Istorice și Social Politice din București (1961), cercetător-muzeograf în cadrul muzeului instituției amintite (1961-1975) și șef secție (1975-1990); începând cu 1976 a predat în mediul universitar cursul „Probleme fundamentale de istorie” și, ulterior, cursul „Turism istoric”; membră a Asociației „Forumul Cultural al Râmnicului” (din 2001), a Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din județul Vâlcea și a Filialei Județene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” -

* *

Pe distinsa doamnă Ileana Georgescu am cunoscut-o târziu, prin 2007, la una din ședințele de lucru ale Forumului Cultural al Râmnicului. M-a impresionat plăcut, încă de la început, prin felul de a se manifesta față de colegi și prieteni. Ulterior, din dorința de a continua activitatea soțului – profesorul universitar doctor docent Titus Georgescu, în cadrul Filialei Județene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, al cărei membru a fost până în ultima clipă de viață, s-a înscris în organizația noastră, unde, în limita posibilităților, contribuie la valorizarea și eternizarea faptelor de eroism ale poporului român.

Așa se face că, alături de alți români patrioți, în 2012 și-a adus contribuția la realizarea Troiței Eroilor și Martirilor „Înălțarea Domnului” Izvorul Arnotei, ridicată de filiala vâlceană pe muntele Arnota (comuna Costești, județul Vâlcea), la altitudinea de 1012 metri. De asemenea, pe linie publicistică ne-a onorat cu un material dedicat vieții istoricului și arhivistului Corneliu Tamaș, intitulat „Corneliu Tamaș, un om căruia istoricii îi datorează mult”, publicat în „Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș”, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2013, pp. 66-70 (ediție omagială îngrijită de Eugen Petrescu și publicată sub egida Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”).

La ceas aniversar, doi buni prieteni – istoricul Gheorghe Dumitrașcu și filologul Carmen Mărculescu Farcaș, pun în valoare printr-o schiță de portret și un interviu viața și activitatea distinsei doamne.

ELENA GEORGESCU, 75 YEARS OLD

- born under the name of Ciobanu, on March 17, 1939, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; historical researcher, museographer; with a PhD in history (1971); publicist; author of some articles, historical studies in scientific magazines, in the central and local press; author and coauthor of various national history volume; researcher for the Institute of Historical and Socio-Political Studies from Bucharest (1961), museographer-researcher for the museum belonging to the same institution (1961-1975) and department chief (1975-1990); starting with 1976, she taught the course entitled „Fundamental problems of history” at the university and later the course called „Historical Tourism”; member of the „Cultural Forum of Râmnic” Association (since 2001), of the Seniors’ Association from Education, Science and Culture from Vâlcea county and of „Matei Basarab” county subsidiary from Vâlcea which belongs to „Regina Maria” National Association of Heroes’ Cult -

**

I met the honorable lady Ileana Georgescu in 2007, at one of the work sessions at the Cultural Forum of Râmnic. She impressed me in a good way from the very beginning through her way of interacting with co-workers, friends. Subsequently, out of her need of continuing her husband's activity – the docent professor doctor Titus Georgescu, for „Matei Basarab” Vâlcea County Subsidiary of „Regina Maria” National Association of Heroes' Cult, whose member he was until the moment he passed away – joined our organization, where as much as it can, contributes to the appraisal and eternizing of the heroic deeds of the Romanian people.

This is how together with other patriot Romanians, she contributed in 2012 to the achievement of „Înălțarea Domnului” Heroes and Martyrs Roadside Crucifix, Arnota River, which happened thanks to the subsidiary from Vâlcea. The roadside crucifix was placed in the Arnota Mountains (Costești commune, Vâlcea county), at the altitude of 1012 metres. She also honoured us in publicistics with a work dedicated to the historian and archivist Corneliu Tamaș, entitled „Corneliu Tamaș, un om căruia istoricii îi datorează mult”, published in „Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș”, Râmnicu-Vâlcea, Fortuna Publishing House, 2013, pp. 66-70 (reverential edition coordinated by Eugen Petrescu and published under the aegis of „Pr. Dumitru Bălașa” Historical Research Center which belongs to „Regina Maria” National Association of Heroes' Cult).

At anniversary time, two good friends of hers – the historian Gheorghe Dumitrașcu and the philologist Carmen Mărculescu Farcaș, valorize, through a portrait sketch and an interview, the life and activity of this honorable lady.

Elena Georgescu – istoric, cercetător, publicist

Gheorghe Dumitrașcu

Din școala tradițională de prestigiu a județului Vâlcea, care a dat oameni devotați și formați în spiritul muncii creative, în folosul semenilor, face parte și doamna Elena (Ileana) Georgescu, care s-a distins prin cercetări privind istoria modernă și contemporană a României, a contribuit la cunoașterea și punerea în practică a unei metodologii privind rolul educativ al activității muzeistice, în scopul afirmării identității românești, a tradițiilor și a cultivării conștiinței naționale.

A văzut lumina zilei la Râmnicu-Vâlcea, la 17 martie 1939, și a făcut parte dintr-o familie de oameni onești, formați în cultul munci, iubitori de meleaguri vâlcene și de oamenii acestor locuri.

Trăind într-un mediu urban cu largi ramificații culturale în Oltenia și nu numai, s-a format în timp, la școala primară de fete, 1945-1949, și tot în Râmnic a urmat Liceul de fete între anii 1949-1955. Continuă pregătirea urmând facultatea de istorie a Universității București absolvind – așa cum era atunci, după 5 ani de studiu, în anul 1961, cu specialitatea istoria României.

În vremea studenției, a fost marcată de marea și complexa personalitate a unor profesori, care i-au fost modele în viață și în cariera sa: Andrei Oțetea, Ion Nestor, Emil Condurache, Aurelian Sacerdoțeanu – vâlcean din Costești, Dumitru Tudor, Dumitru Berciu, Gh. Georgescu – Buzău, Gheorghe Ștefan – decanul facultății și vâlcean din Fântâțești, Dumitru Almaș, Vasile Maciu, Achim Popescu – vâlcean din Păușești-Măglași, Nicolae Ciachir ș.a. Studentă fiind, era fascinată de cursurile profesorilor amintiți, care impresonau prin mulțimea faptelor și conexiunile lor pe care ni le transmiteau. Am beneficiat și eu de profesorii menționați, fiind student la aceeași facultate. Aceste orizonturi larg deschise în istorie, i-au îndreptat pașii predominant spre domeniul cercetării științifice, al dorinței de a cunoaște cât mai mult. În ultimul an de studenție, a făcut practică la Institutul de Studii Istorice și Social Politice, reținută la repartiție ca cercetător, împreună cu alți colegi de grupă, trecând apoi la Muzeul ce aparținea de Institutul menționat. De la mentorii săi, împrumutase exigență, rigoare în desfășurarea cercetărilor tematice. Formația sa de istoric s-a cristalizat treptat începând din vremea studenției și după aceea, prin mult studiu individual.

În octombrie 1961, s-a căsătorit cu istoricul Titu Georgescu, profesor universitar doctor docent, care i-a fost nu numai soț, ci și îndrumător în arta cercetării științifice a istoriei.

La Muzeu, pentru reliefarea mărturiilor concrete îndeosebi cu material specific muzeistic, pentru a reprezenta conținutul unei tematici privind momente de istorie, a inițiat și a folosit o metodologie nouă în expunerea materialului, dar și a comentariilor ce însoțeau publicul în timpul vizitelor.

Fiind promovată profesional ca șef de secție, și conform noii structuri a Muzeului, a acordat o atenție deosebită cercetării perioadei de început a istoriei de la geto-daci până la Primul Război Mondial și Unirea cea Mare din 1918, cât și perioadei anilor 1930-1940, de care se ocupase pentru lucrarea de licență.

Ca urmare a unei bogate informații desprinse din sursele documentare cercetate în arhive și biblioteci din Capitală și din țară (Iași, Galați), în anul 1971 își susține teza și obține titlul de doctor în istorie.

Activitatea specific muzeistică i-a oferit posibilitatea unei palete largi de cercetare în diferite direcții, ca și în perioade diferite de istorie. A avut discuții cu oameni participanți la evenimente și mai ales posibilitatea cercetării în Arhive și Biblioteci centrale, ceea ce a însemnat un mare câștig pentru pregătirea sa profesională.

De asemenea, a desfășurat muncă de teren, în urma căreia au fost recuperate mărturii diferite, care au completat informațiile documentare, intrând în circuitul științific.

Concluziile și rezultatele activității desfășurate le-a folosit participând la sesiuni și simpozioane ale muzeelor din Capitală și din unele orașe ale țării, a colaborat la elaborarea unor volume de documente și de presă din perioada sfârșitului de secol XIX, a contribuit la realizarea unor muzee județene.

În cadrul schimbului de experiență și al colaborării cu muzeele de istorie din fostele țări socialiste Iugoslavia, Polonia, China, URSS, Germania, a participat la realizarea unor expoziții pentru străinătate cu momente importante din istoria României, reflectând totodată relațiile bilaterale trecute și prezente, cât și unele realizări ale țării noastre în acei ani.

A inițiat și a organizat în colaborare cu Asociația Filateliștilor din România interesante expoziții tematice de filatelie și maximafilie (cărți poștale ilustrate), privind idealurile noastre naționale – unitatea și independența, diferite momente importante din istorie, frumusețile naturii și valori ale României reflectate în monumente culturale, istorice, religioase ș.a.

Fiind apreciată pentru activitatea științifică și metodică, dar având și înclinația spre activitatea didactică, a fost cooptată în corpul didactic universitar, predând cursul „Probleme fundamentale de istorie” introdus în tot învățământul superior românesc din anul 1976.

Calmul, siguranța și precizia documentară, stilul îngrijit în abordare, preocuparea sa pentru adevărul istoric, și inedit s-au reliefat în dezbaterile organizate cu reprezentanții muzeelor din țară, unde Elena Georgescu și-a afirmat punctele de vedere susținând și promovând noi criterii de abordare.

Între temele predilecte care au constituit o prioritate în cercetarea și preocupările sale se pot menționa: momente de istorie sub deviza – unitate, independență, progres; rolul culturii în realizarea idealurilor naționale; conservarea tradițiilor în slujba apărării identității; rolul progresist al femeii în societate; personalități din tradițiile afirmării femeilor în România; rolul și importanța muzeografiei pentru salvarea, colecționarea și prezentarea patrimoniului național; tradiții revoluționare și democratice ale poporului român; începuturile mișcării muncitorești și socialiste până la 1918 ș.a.

Ca rezultat al cercetării științifice și muzeistice a publicat studii și articole în unele reviste de specialitate, în presa centrală și locală: „Revista muzeelor și monumentelor”, „Studii și articole de istorie”, „Magazin istoric”, „Studii Vâlcele”, „Forum V”, „Seniorii”, „Cultura vâlceană”, în ziarul „Orizont” s.a. – unele materiale semnate Elena Ciobanu.

Dintre cărțile sale de referință publicate amintim: „Tezaur din veacul trecut”, București, 1971; „1 Mai în România 1890-1970” (coautor), București, 1970; „Mișcarea revoluționară și democratică a femeilor din România” (coautor), Craiova, 1975.

Pentru activitatea desfășurată a primit ordine și medalii ca: Ordinul „Meritul Cultural” cl. III – 1973; Medalia „Tudor Vladimirescu” cl. I – 1966; Medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” – 1972.

Este membru activ al Asociației „Forumul Cultural al Râmnicului”, de la înființarea sa în 2001, și membru al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură Vâlcea. În ambele asociații culturale are contribuții pentru buna desfășurare a activității acestora.

După o muncă de câțiva ani, împreună cu alți oameni de cultură și profesori lucrează la pregătirea unui volum dedicat istoricului Titu Georgescu.

Doamna Elena Georgescu este și va rămâne „un om” printr-o excesivă modestie, echilibru, printr-un caracter demn de admirat, printr-o perseverență curajoasă în confruntările cu asprele lovituri ale vieții. Se remarcă prin respect și dragoste pentru semenii Domniei Sale.

Prietenele și colegii „Seniori” și „Forumiști” au cuvinte frumoase de respect și prețuire pentru Ileana Georgescu.

Elena Georgescu

- interviu realizat de profesor Carmen Mărculescu Farcaș -

Carmen Mărculescu Farcaș

– Appreciată colegă și prietenă, ca fiice ale străvechiului oraș de la poalele Capelei, ne știm de multă vreme: eu, pe tine mai întâi, ca fiică a părinților tăi, Ion și Maria Ciobanu, bune cunoștințe cu ai mei, apoi apropiată prietenă, colegă de școală primară și de liceu cu sora mea, Medeea. Desigur, că prin ea nici eu nu îți eram străină. Studiile, preocupările, datul sorții ne-au dus pentru zeci de ani în locuri și în lumi diferite. După o lungă perioadă de timp, ai revenit în orașul copilăriei și al adolescenței tale.

„Asociația Seniorilor” ne-a adus aproape și vechea relație a devenit prietenie. Și cum prietenii nu sunt întotdeauna comozi, iată-mă în situația ușor ingrată, dar și plăcută de a sonda în amintirile și în adâncul ființei tale, spre a reface un drum de viață, despre care intuiția îmi spune că nu a fost ușor, dar a fost înnobilit de frumoase realizări profesionale și personale.

M-aș bucura dacă prin evocarea unor momente de viață, am reconstitui mai întâi câte ceva din atmosfera anilor petrecuți în perioada școlii primare și liceale. Ce învățau, ce bucurii aveau copii și apoi adolescenții epocii tale, la ce visau ei?

Elena Georgescu

– Atunci, funcționau reperele celor 7 ani de acasă, completate firesc de școală, unde se făcea nu numai „carte” dar și „educație”.

Din anii școlii primare mi-a rămas întipărită în minte și în suflet imaginea învățătoarei noastre, doamna Elena Olteanu, care cu tact, cu multă dragoste, competență și căldură pedagogică, ne-a introdus în lumea mirifică a cititului și a scrisului, a primelor taine ale vieții.

Mă întrebi de bucurii și visuri ale generației noastre; unele desigur erau copilării firești. Dar era perioada imediat de după război. Acum pare poveste, dar nu este. Iarna elevele aduceau fiecare zilnic câteva bucăți de lemn pentru încălzirea claselor. Știau părinții, nu comentau. Noi nu știam multe, foarte multe. De altfel nici nu erau prea multe oferte tentante, pentru a ne înfiripa visuri.

Am fost crescuți în spiritul modestiei, al răspunderii și al dăruirii; înțelesesem că trebuia să învățăm bine, respectam și prețuiam îndemnul și efortul părinților, pentru ca noi să urcăm pe scara vieții cu o treaptă mai sus. Era o atitudine dominantă pentru toți – părinți și copii.

În acea perioadă de puritate sufletească a copilăriei, s-au înfiripat primele, cele mai frumoase și adevărate prietenii, unele începute încă din anii „Grădiniței nr. 1”, care se afla în curtea bisericii „Toți Sfinții” și continuată în liceu, devenind trainice în timp, existând și astăzi la cei 75 de ani cât avem.

Dintre acestea, pot menționa pe Ica Constanța Dalben (Trincă Geleriu), Maria Buta (Efrim), Dori Dumitrescu (Ștefănescu), Medeea Mărculescu – sora ta, Marcela Popescu (Lăzărescu) ș.a. Este adevărat că în timp, s-au adăugat și alte colege și prietene, cu care din 1999 până în 2015, ne-am întâlnit de 16 ori, în jur de 30 de colege, în momente încărcate firesc cu amintiri, cu multă afecțiune și bucuria revederii. Unii spun că suntem singura serie de eleve ale orașului, care realizăm acest lucru deosebit.

Carmen Mărculescu Farcaș

– „Liceul de fete”, azi Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, însă cu profil mixt, pe care amândouă l-am frecventat, dar la distanță de ani, a avut remarcabile cadre didactice ce ne-au oferit instrucție, știință, dar și învățatură pentru viață. Care dintre ele a lăsat o urmă mai adâncă asupra formației tale viitoare și care te-a făcut să optezi pentru profesiunea căreia i te-ai dedicat?

Elena Georgescu

– Clădirea liceului, unde am învățat noi, s-a demolat ulterior, azi existând Arhivele Județene. Întotdeauna trec pe acolo cu nostalgie, dar și cu mulțumire, că pe acel loc s-a construit o clădire nouă pentru „tezaurul județului”.

În anii liceului, am avut într-adevăr profesoare renumite, cum au fost: Valeria Săndulescu, Ecaterina Zinelli, Maria Bădescu, Maria Ababii, Elena Stănescu, Maria Lucescu, Maria Iliescu ș.a., care ne-au deschis căii de cunoaștere, înțelegere și aprofundare a principalelor discipline umaniste și științifice, prin programa școlară a vremurilor, atât cât se permitea și se impunea. Mai târziu ne-am dat seama cât de mult am beneficiat noi, dumnealor fiind formate în școala românească dinainte de 1944.

Tuturor profesoarelor mele, chiar și pe cele cărora nu le-am pomenit numele aici, le păstrez respect, recunoștință și le trimit un gând de mulțumire.

Cu interes și aplicație, în special pentru disciplinele umaniste, în ultima clasă de liceu înclinam spre istorie, plus sfatul doamnei diriginte Bădescu, care îmi recomandase să devin profesoară. Ca dirigintă ne observase în timp și ne dădea sfaturi orientative.

După un examen cu 17 candidați pe un loc, am reușit împreună cu alți 60 colegi la Facultatea de Istorie a Universității București, devenind studentă pentru 5 ani, așa cum era atunci.

Carmen Mărculescu Farcaș

– Cum au fost anii facultății? Ce domenii ale istoriei ți-au plăcut în mod deosebit?

Elena Georgescu

– Din multele ramuri ale istoriei, m-am simțit atrasă de istoria universală modernă și îndeosebi de istoria României. La început, pentru că luasem și notă mare la examen, mi-a plăcut etnografia, avându-l ca profesor pe cunoscutul și apreciatul Ion Vlăduțiu.

În anul III, am ales pentru specializare istoria modernă și contemporană a României, a poporului meu, despre care cu cât aflam mai multe, doream să știu și mai mult, crescându-mi sentimentul de respect și de patriotism.

Și la facultate, pot afirma cu mândrie, dar și cu recunoștință, că am fost încă o serie de studenți care au avut norocul și onoarea de a avea între alții și profesori de renume, și ei erau formați tot în școala veche. Pregătirea de un înalt nivel, ținuta universitară a acestora, ne-au marcat în mod deosebit pe toți, fiindu-ne reale modele. Majoritatea erau profesori, dar și istorici cercetători. Am resimțit consecințele mai târziu.

Poate nu întâmplător, din seria noastră unii absolvenți s-au remarcat ulterior, risipiți și prin țară. M-am îmbogățit citind din rezultatele activității lor științifice, îmi amintesc cu plăcere de ei, mă bucur mult când îi întâlnesc sau când îi mai aud vorbind despre istoria țării noastre căreia i-au rămas devotați. Între aceștia, George Potra, Aurică Simion, Constantin Botoran din Vâlcea, Zoe Condurachi (Petre), Gheorghe Dumitrașcu (Constanța), Ana Brescan (Grama) la Sibiu, Mihăilescu Bârliba (Piatra-Neamț), Alexandru Repan; menționez și câțiva colegi din serile anterioare și ulterioare: Răzvan Teodorescu, Ioan Scurtu, Ion Bulei, Constantin Bușe, Marian Ștefan, Gheorghe Dumitrașcu (Vâlcea), Gh. I. Ioniță, Stelian Neagoe, Gheorghe Iscriu ș.a. Cred că din cauza tinereții și a fondului curat sufletească, a domnit în lumea noastră studentească atunci o atmosferă de caldă prietenie, o colegialitate deosebită. Nu îmi amintesc și nici nu vreau să știu că ar fi existat atunci sentimente de invidie, dorința de afirmare cu orice chip și alte manifestări „accidentale”, multe nedeterminate de noi, dar trecute la rubrica fapte „negative”.

Dominantă era, ca preocupare, prezența la cursuri, seminarii, mult studiu individual și obligatoriu din bibliografia recomandată, colocviile și examenele, cam 10 pe an, la care să obținem note cât mai bune chiar și pentru bursă de merit. Au fost și momente triste, dureroase pentru unii dintre noi. Se discuta puțin sau deloc.

Carmen Mărculescu Farcaș

– Care a fost drumul tău în continuare după terminarea facultății?

Elena Georgescu

– Împreună cu alți colegi pentru ultima practică studentească anuală, am fost repartizată la Institutul de Studii Istorice și Social Politice. Era perioada când, dintr-o serie sau două înainte sau după noi, Institutul selecta în urma practicii cadre tinere, cu pregătire profesională și cu înclinații spre cercetare. Responsabil pentru practica grupului de studenți, era atunci Titu Georgescu, secretarul științific al Institutului.

Când s-a făcut repartitia, din grupul nostru, au fost reținuți pentru cercetare câțiva colegi, inițial Aurică Simion, ulterior Constantin Botoran și eu; alți colegi deși propuși și ei pentru cercetare, au optat însă pentru învățământ.

Pentru mine, acum a intervenit destinul. După absolvire și repartitie, în ultima mea vacanță din iulie, Titu Georgescu a mers ca de obicei la Olănești. Într-una din zile a venit ferm la părinți și m-a cerut de soție, eu nerealizând că între timp mă alesese, după ce mă observase, mă analizase bine cu tact și din umbră.

În octombrie 1961, s-a întemeiat „cuibul nostru“. A fost începutul unei frumoase și fructuoase perioade din viețile noastre, bazate pe dragoste, înțelegere, comuniune sufletească și profesională, ajutor reciproc. În timpul facultății, nu mi-a fost profesor, dar l-am privit, și l-am simțit, ca profesor toată viața.

Carmen Mărculescu Farcaș

– Știu că, în afară de munca profesională, ai fost o dăruită soție pentru un om de știință de aleasă ținută intelectuală. Ai fost și mamă bună și responsabilă pentru cei doi băieți gemeni ajunși azi buni profesioniști în domeniile lor. Cum ai putut împăca obligațiile profesionale cu dăruirea în viața de familie?

Elena Georgescu

– Conform repartiției, după absolvire în august, m-am prezentat la serviciu ca cercetătoare la Institut. Dar, pentru că legea nu permitea ca soț și soție să lucreze în aceeași instituție, am fost transferată la Muzeul care aparținea de Institut. Nu după mult timp, Muzeul s-a închis, întrucât conform noilor indicații primite, trebuiau schimbate complet profilul și conținutul tematic al Muzeului, integrând în Istoria Patriei, mișcarea revoluționară, democratică și activitatea partidului comunist.

Pentru aceasta, s-a desfășurat o intensă muncă de cercetare și de teren. În vederea elaborării tematicii noi, au trebuit consultate lucrări de specialitate, pentru a se reda contextul general al istoriei noastre prin material ilustrativ, prin grafice cu date statistice despre viața economică, socială în diferite perioade. Trebuia evidențiată contribuția poporului român la războaiele de independență și pentru unitate. S-au selectat mărturii, aprecieri ale unor personalități în legătură cu evenimentele respective.

Noi, cercetătorii muzeografi, am avut în acest context, o mare șansă prin accesul la Arhivele Naționale, la Biblioteca Națională, în toate secțiile: fonduri de presă a vremii, manuscrise, carte rară, cartografie, numismatică, cabinetul de stampe și fotografii, foi volante. S-a cercetat și în Arhiva Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Acum îmi reproșez că nu mi-am dedicat timp și cercetării privind istoria orașului meu natal, nevalorificând posibilitățile de care am beneficiat.

Am avut posibilitatea atunci, să discutăm și cu participanți la unele evenimente. Am cunoscut o seamă de oameni al căror nume este consemnat în pagini de istorie din diferite perioade, cunoscuți pentru activitatea desfășurată în viața politică, publicistică sau culturală ș.a.

Am avut bucuria onorantă de a cunoaște pe profesorii Iorgu Iordan, Petre Constantinescu – Iași, Mihail Cruceanu, pe avocatul scriitor Petre Pandrea, pe socialistul Anton Alexandrescu (vâlcean), sau pe urmașii unor familii renumite: Ella Negruzi, Dimitrie Voinov, G. Diamandy, V. Gh. Morțun ș.a.

Prin munca de teren interesantă, am adus ca și colegii mei diferite materiale ce purtau patima vremii: fotografii, documente, obiecte personale, în vederea îmbogățirii colecțiilor Muzeului. Ele au fost ulterior predate Muzeului Național; o parte dintre cele foarte valoroase fiind din aur, au fost predate Băncii Naționale.

Paralel cu activități pe profilul muzeului, mi-am întocmit o bogată documentare, pregătind lucrarea de doctorat pe care am susținut-o în anul 1971, obținând titlul de doctor în istorie.

Am mai participat la organizarea unor expoziții aniversare sau comemorative privind momente din istoria țării noastre. La unele mai deosebite, s-a colaborat cu colegii de la Muzeul Național de Istorie, de la Muzeul Militar sau în cadrul schimbului de experiență, cu muzee din țările socialiste.

În același timp, am predat studenților cursul „Probleme fundamentale de istorie”, introdus în tot învățământul superior din 1976, și câțiva ani, cursul „Turism istoric” organizat de Ministerul Turismului.

Carmen Mărculescu Farcaș

– Ce motive v-au readus în Râmnicu-Vâlcea după mulți ani petrecuți în București?

Elena Georgescu

– După ieșirea la pensie a soțului meu, el și-a exprimat dorința unei vieți liniștite, în afara vacarmului bucureștean. A optat pentru Râmnicu-Vâlcea, având vechi legături profesionale de peste 40 de ani cu oameni de cultură din oraș, prin participarea la activități științifice, inspecții de grad, având la doctorat și vâlceni. Totodată era recunoscător, apelor de la Olănești, care i-au întărit sănătatea. Nu în ultimul rând au contat și legăturile cu familia mea. A venit prin transfer de la Universitatea „Spiru Haret” din București, la filiala acesteia din Râmnicu-Vâlcea. Din păcate, s-a bucurat, nu cât și-a dorit, de zonă și de oameni.

Spre infinita mea tristețe, a plecat dintre noi la 75 de ani în anul 2004.

Carmen Mărculescu Farcaș

– Și acum, în încheiere, un cuvânt despre gândurile și bucuriile de azi ale profesoarei Ileana Georgescu?

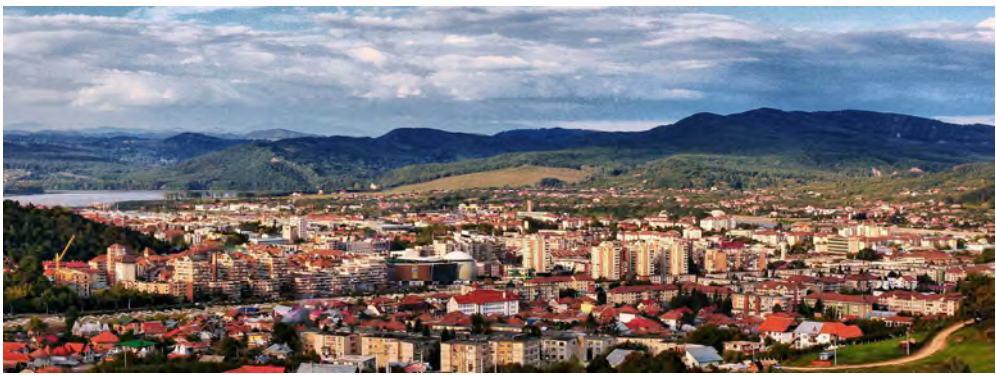
Elena Georgescu

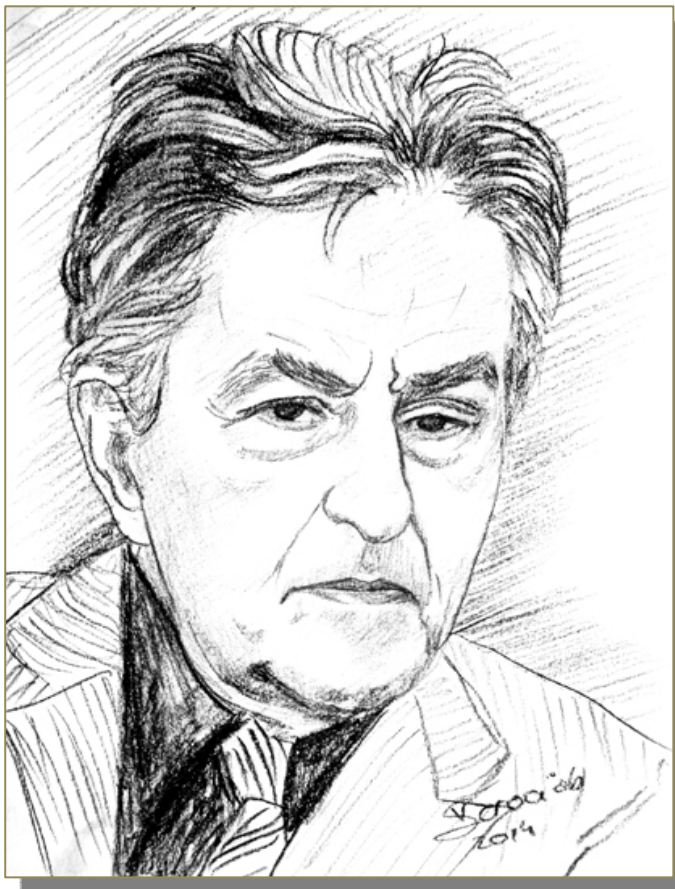
– În primul rând să fac, dacă pot și cât pot, bucurii oamenilor și dacă pot să-i ajut. Să nu îmi reproșez nimic.

Păstrez ca pe un bun de preț amintirea, vorbele înțelepte și îndemnurile soțului meu, chiar dacă s-au împlinit 54 de ani de la căsătorie. Citesc în continuare cărți de specialitate pentru a mă pune la curent cu noile afirmații, descoperiri, din domeniul istoriei, mă interesez de viața culturală a orașului și a județului meu, de evenimentele istorice ale țării mele și ale lumii întregi. Îmi place să călătoresc și dincolo de cărți, să aflu noutăți privind valorile și frumusețile țării, să-mi hrănesc admirația și respectul pentru creatorii de pe meleagurile României, de care sunt mândră. În dorința de a cunoaște mai mult și de a comunica cu oameni speciali, deosebiți, particip la unele ședințe ale Forumului Cultural al Râmnicului ca membră și de asemenea la activitățile variate, interesante, pline de conținut ale Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură. În amintirea soțului meu, care a fost membru al Asociației Naționale „Cultul Eroilor” – Filiala Județeană Vâlcea, m-am înscris în această organizație, aducându-mi aportul, în limita posibilităților, la realizarea programelor de cinstire a eroilor și martirilor neamului inițiate de conducerea acesteia. Mă bucur să fiu între oameni purtători de lumini, într-o atmosferă creativă, stimulatorie, prietenoasă. Din partea mea, pentru membrii celor trei organizații și pentru oamenii care fac cultură în oraș și în județ păstrez un gând sincer de mulțumire.

Imagini din Râmnicu-Vâlcea, iunie 2014

GEORGE ANCA, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 aprilie 1944, satul Ruda, comuna Budești, județul Vâlcea; filolog (licențiat în 1966), profesor de limba și literatura română, cu specializări la Universitatea din Roma (1973, limba și literatura italiană) și la Universitatea din Delhi (1981, limba și literatura sanscrită), doctor în filologie (Universitatea din București, 1974); scriitor – poet, prozator, eseist, dramaturg (debut publicistic în revista „Luceafărul”, cu poezia „Frunză moartă”, 1961; debut editorial cu volumul de versuri „Invocații”, Editura pentru Literatură, 1968; creator al unui nou stil literar, denumit „dodism”; pseudonime: Gh. Miloșești, Gh. Grigorescu, Horace Gage), critic literar, enciclopedist, traducător, editor (a editat mai multe cărți și reviste în România și India, precum și cursuri universitare); autor al unei impresionante opere literare (peste 80 de volume de poezie, proză, eseuri și teatru) publicată în

patru limbi: română, engleză, hindi și sanscrită; fondator al revistei „Liber” (decembrie 1989); redactor la Radiodifuziunea Română (1967-1969), redactor la revista „Colocvii” (1969-1971), metodist și inspector la Ministerul Învățământului (1971-1976), lector universitar la Facultatea de Ziaristică din București (1976-1977), lector/professor visiting la Universitatea din New Delhi (1977-1984, 2002-2003), director al Bibliotecii Centrale a Institutului Politehnic din București (1984-1987) și director general al Bibliotecii Pedagogice Naționale „I.C. Petrescu” (din 1988), profesor asociat la Universitatea din Oradea, conferențiar la Universitatea „Valahia” din Târgoviște; participant cu o serie de studii și comunicări științifice la diferite congrese și întâlniri internaționale, pe teme diferite (literatură universală și comparată, antropologie culturală, etnologie, educație, biblioteconomie, politologie, indianistică etc.) în peste 25 de țări (Anglia, Argentina, China, Franța, Germania, Grecia, India, Israel, Italia, Iugoslavia, Coreea, Malta, Maroc, Mauritius, Mexic, Moldova, Norvegia, Portugalia, Republica Sud-Africană, România, Rusia, SUA, Suedia, Thailanda, Trinidad-Tobago etc.); membru în Authors Guild of India (din 1978), președinte fondator și organizator al Academiei Internaționale „Mihai Eminescu” în New Delhi (1981) și al Grupului Român pentru Pugwash, vicepreședinte al Societății de Etnologie din România, președinte fondator al Asociației Culturale Româno-Indiene (1992), membru în International Association of Educators for World Peace și în International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, membru al Uniunii Scriitorilor din România; Cetățean de Onoare al comunei Budești, județul Vâlcea, Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea -

* *

Mărturisesc că am avut marea onoare să-l am colaborator pe distinsul om de știință și cultură George Anca la realizarea volumului „Centenar Pr. Dumitru Bălașa (1911-2011)”, publicat la Editura Petrescu din Râmnicu-Vâlcea în 2011 (coordonatori: Eugen Petrescu și Elena Adelina Olteanu). Aici, la paginile 143 și 144, găsim un material dedicat regretatului preot cărturar, Dumitru Bălașa, realizat în stilul George Anca, intitulat: „Parigraha părintelui Dumitru Bălașa”.

Este recunoscut și apreciat faptul că universul cultural-spiritual și științific stăpânit de omagiatul nostru este imens. Aceast fapt i-a permis realizarea unei opere fabuloase, ce-l adaugă fără rețineri în galeria titanilor culturii românești.

Am ales ca prezentarea Domniei Sale în acest volum, într-o sumară, dar cuprinzătoare schiță de portret, să fie realizată de către scriitorul Ion Soare, consătean, prieten și bun cunoscător al vieții și împlinirilor literare și științifice ale acestuia, critic și istoric literar ce se bucură de o reală apreciere în domeniu.

GEORGE ANCA, 70 YEARS OLD

- born on April 12, 1944, Ruda village, Budești commune, Vâlcea county; philologist (licensed in 1966), Romanian language and literature professor, with specializations at the University of Rome (1973, Italian language and literature) and at the University of Delhi (1981, Sanskrit language and literature), with a PhD in philology doctor în filologie (Universitatea of Bucharest, 1974); writer – poet, fiction writer, essayist, playwright (publicistic debut in „Luceașărul”, with the poem „Frunză moartă”, 1961; editorial debut with the lyrical volume „Invocații”, Editura pentru Literatură Publishing House, 1968; creator of a new literary style called al unui nou „dodism”; pseudonyms: Gh. Miloșești, Gh. Grigorescu, Horace Gage), literary critic, encyclopedist, translator, editor (he edited various books and magazines from Romanian and India, as well as university courses); author of an impressive literary work (over 80 volumes of poetry, fiction, essays and drama) published in four languages: Romanian, English, Hindi and Sanskrit); founder of „Liber” magazine (December, 1989); editor at the Romanian Radio fusion (1967-1969), editor at „Colocvii” magazine (1969-1971), Methodist and inspector at the Ministry of Education (1971-1976), lecturer at the Faculty of Journalism from Bucharest (1976-1977), lecturer/ visiting professor at the University from New Delhi (1977-1984, 2002-2003), director of the Central Library of the Polytechnics Institute from Bucharest (1984-1987) and general director of „I.C. Petrescu” National Pedagogical Library (since 1988), associated professor at the University from Oradea, senior lecturer at „Valahia” University from Târgoviște; participant with a series of studies and scientific sessions at different congresses and international meetings, on different topics (universal and compared literature, cultural anthropology, ethnology, education, library science, politology, Indianistic science etc.) in over 25 countries (England, Argentina, China, France, Germany, Greece, India, Israel, Italy, Yugoslavia, Korea, Malta, Morocco, Mauritius, Mexico, Moldavia, Norway, Portugal, South African Republic, Romania, Russia, the USA, Sweden, Thailand, Trinidad-Tobago etc.); member in Authors Guild of India (since 1978), founding member and organizer of „Mihai Eminescu” International Academy in New Delhi (1981) and of the Romanian Group Pugwash, the vice-president of the Ethnology Society from Romania, founding president of the Romanian and Indian Cultural Association (1992), member in the International Association of Educators for World Peace and in the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences,

member of the Writers' Union from Romania; Honorable Citizen of Budești commune, Vâlcea county, Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea municipality, Vâlcea county -

* *

I confess I had the honour of having the refined scientist and culture man George Anca as collaborator at writing the volume „Pr. Dumitru Bălașa (1911-2011)”, published at Petrescu Publishing House from Râmnicu-Vâlcea in 2011 (coordinators: Eugen Petrescu and Elena Adelina Olteanu). Here, at the pages 143 and 144, we find a material dedicated to the the regretted scholar priest, Dumitru Bălașa, written in George Anca's style, entitled: „Parigraha părintelui Dumitru Bălașa”.

It is admitted and appreciated the fact that the spiritual and cultural universe mastered by the one we are celebrating is enormous. This thing allowed him to write a fabulous work, which undoubtedly adds him to the gallery of the Romanian titans of the Romanian culture.

I decided that His Worship's introduction in this volume, in a short but ample portrait sketch, should be done by the writer Ion Soare, a countryman, friend and good connoisseur of his life and literary achievements, a critic and literary historian who is widely appreciated in the area.

„Un performer internațional”: George Anca

Ion Soare

A-1 „prinde” pe acest „performerul internațional” – cum îl numea Fiona Jordan din Australia – într-o schiță de portret, este ca și cum am încerca să surprindem printr-o singură imagine, un microcosmos de trăiri, sentimente, gânduri și idei, căci înfăptuirile scripturale și cele cultural-spirituale „practice” ale cărturarului GEORGE ANCA sunt de o complexitate și o diversitate impresionante, comparabile cu cele ale marilor spirite ivite pe pământ românesc, dar nu numai. Cu inerentă subiectivitate, îngemănând biograful și bibliograful, vom cuteza să operăm o selecție din ele, trasând doar un număr mic de linii și tușe ale unui virtual „portret” integral, pe care – cu siguranță – viitorii artiști ai cuvântului îl vor realiza în toată completudinea lui...

Cu circa șapte decenii în urmă, la 12 aprilie 1944, în satul Ruda din comuna Bercioiu (aparținând pe atunci de județul Argeș) – azi, comuna Budești din județul Vâlcea, venea pe lume Gheorghe – cel de-al doilea copil al familiei Elisaveta și Ion ANCA. Primii ani de școală, micul Anca Gheorghe (devenit, mai târziu, „George”) îi va urma la „Școala Veche” din satul natal.

Foștii săi colegi din clasele mai mari și-l amintesc ca pe un soi de copil năzdrăvan și sportiv, permanent pus pe șotii și giumbușlucuri, din care nu lipsea rostogolitul peste cap! Au ținut, însă, minte și un alt aspect, cel puțin la fel de important: la învățătură, George se instalase de la bun început, confortabil, pe locul I de pe podiumul premianților; fără ostentație, însă, ci firesc și ușor, aproape ca într-o joacă și manifesta o curiozitate puțin comună, trăsături care îl ajutau să parcurgă cu repeziciune carte după carte. Cu asemenea „deprinderi”, nu i-a fost greu, desigur, să-și păstreze aura de legendă și o poziție de frunte, nici la Școala Medie din Găești (azi Colegiul Național „Vladimir Streinu”) și nici mai târziu, ca student la Facultatea de Filologie a Universității din București, unde va fi la fel de scriitor în vastul domeniu al Literelor și în special în activitatea creativă.

În 1966, și-a susținut teza de licență cu tema *Mitul lui Zalmoxis în poezia lui Mihai Eminescu și Lucian Blaga*, iar în 1974 – doctoratul, cu teza *Baudelaire și poezii români – corespondențe ale spiritului poetic*. Anii de studenție au fost hotărâtori pentru George Anca, tânărul veșnic iscoditor și inventiv, „bolnav” de carte și de literatură. Prezența și fascinația cărților îi vor procura de-a lungul întregii vieți, acea inefabilă stare de confort special și de bucurie, dar și sentimentul tonic de „convivialitate” culturală cu marile spirite ale țării și ale lumii. Poate că exemplul personal al marelui critic și istoric literar George Călinescu – unul dintre profesorii săi – îl va fi „inspirat” să urmeze, în 1973 – la Universitatea din Roma, un curs de specializare în limba și literatura italiană; din această perioadă, datează și o parte din corespondența sa cu Mircea Eliade, din ale cărui scrisori transpar respectul și prețuirea pe care savantul le nutrea față de tânărul său emul.

Debutul său publicistic, în 1961, în revista „Luceafărul” (cu poezia *Frunză moartă*), îl va face remarcat de timpuriu în rândul colegilor săi și apoi – al tinerilor scriitori, prefigurând o afirmare editorială precoce, care nu va întârzia mult: în 1968, la Editura pentru Literatură, în colecția „Luceafărul”, îi va apărea volumul de versuri *Invocații*, urmat – peste doi ani – de romanul *Eres* (la Editura „Eminescu”), iar în 1976, la aceeași editură, de noul volum de versuri – *Poemele părinților*. Toate cele trei cărți s-au bucurat, la apariție, de o atenție deosebită din partea criticii de specialitate. Laurențiu Ulici, Marian Popa, Nicolae Baltag și Dana Dumitriu sunt doar câțiva dintre recenzenții și cronicarii săi. Cauza principală o constituia stilul utilizat, deosebit de al tuturor confracților; „ermetism”, „manierism”, „expresie criptică”, „iz de dicteu automat”, „exprimare eliptică” – sunt doar câteva dintre aprecierile acordate scriiturii sale. În mod neoficial, acest mod de a scrie a fost numit „dodism”. Etimologic vorbind, „încadrarea” ni se pare restrictivă și doar parțial justificată; ci doar o anumită adecvare de natură terminologică ar îndreptăți denominația. Cea mai bună și mai completă interpretare a stilului lui George Anca, ni se pare a o fi dat criticul literar Ioan

St. Lazăr, care, coborând în profunzimea poeziei și prozei acestuia și dovedind subtilități analitice de mare finețe, se ridică la generalizări esențiale, de care viitorii „ancologi” vor trebui să țină seama: „Consecvența – scrie fostul coleg de facultate al Protagonistului – cu care George Anca a continuat un drum propriu în literatură (...), proiectând concretul vieții pe un ecran mitic sau coborând mitul în realitatea curentă, îmbibându-l de pulsația ei, păstrându-l pe „pământ”, ni se pare azi remarcabilă prin rezultatele ei, (...) se va înconșura totodată de o vrăjită aură muzicală, fie-n decantările versurilor, fie-n euritmiiile prozei”. În acest stil care l-a consacrat, nu lipsit de riscul unei anumite dificultăți de receptare – asumat din start de autor – și-a elaborat scriitorul cele mai multe dintre creațiile sale în versuri, proză, teatru și chiar unele eseuri sau lucrări de critică literară, atât în țară, apoi în perioada indiană și în anii care i-au urmat.

Afirmam cândva – și ne reiterăm aprecierea – că George Anca este creatorul nu numai al unui stil nou, ci și al unui limbaj original, asemenea marilor creatori din literatura noastră. Extrapolând titlul (și conținutul) unui prim roman al său, o bună parte din creația sa este un „Eres” generalizat, abătându-se frecvent de la „canoanele” literare cunoscute – la noi și aiurea – și constituind o reușită tentativă de primenire a literaturii noastre și nu numai, căci poliglotia sa de cunoscător la perfecție a limbilor engleză, franceză, italiană și hindi, îl ajută să scrie cu ușurință în toate aceste limbi (uneori, alternativ, în același text; „ca într-un idiom universal” – spune același Ioan St. Lazăr!). Recent, unul din monștrii sacri ai criticii și istoriei literare românești, Marian Popa, i-a dedicat volumul monografic *Anca*, publicat în două ediții, la două edituri diferite), lucrare ce se constituie într-un studiu aplicat și riguros privind originalul stil al „rudeanului”; un (re)început al recunoașterii, nu doar de succes, ci triumfător, pe deplin meritat de protagonistul cărții respective.

În 1977, în viața cărturarului s-a întâmplat un eveniment care îi va marca în mod hotărâtor devenirea ulterioară: așa cum scria un poet ocazional, „Din nouri de eres, descinse teafăr / în patria lui Buddha Sakya Muni”, ca profesor de limba și literatura română la Universitatea din Delhi, în timp ce soția sa, care l-a secondat în toți acești ani, era examinatoare la examenele de română și ilustrator la Oxford University Press – India. „Perioada indiană” din viața cărturarului, derulată (cu o întrerupere) între anii 1977 și 2003, a fost printre cele mai fertile în plan și cultural-spiritual și literar: aici va edita colecția „Biblioteca Mihai Eminescu” și revista de poezie „The Milky Way”, în care va publica poeme originale, dar îndeosebi traduceri – în engleză și în hindi – din mari poeți români. Eminescolog de profunzime, tot aici a întemeiat Institutul Academic de Studii „Mihai Eminescu” (International Academy EMINESCU), condus de scriitoarea indiană Amrita Pritam și avându-l ca organizator pe George Anca. În 1983, sub egida acestui institut,

el se va îngriji de publicarea, pentru prima oară în sanscrită, a capodoperei eminesciene *Luceafărul*, în traducerea efectuată de Urmila Rani Tricha, asistată de el, lucrarea fiind ilustrată de artistul plastic Rodica Anca. De asemenea, în „Latinitas” – „Bulletin of Romanian Circle „Mihai Eminescu”, a publicat o *Antologie indo-română de poezie*, îngrijită împreună cu poetul Ion Iuga. Tot atunci, a editat o serie de cărți în limba engleză, printre care *10 indian poems*, *Nana in the Himalaya*, *Ardhanariswara* (poeme dramatice închinare eminescologului italian Rosa del Conte), *Parinior* (poeme dramatice și narațiuni dedicate lui Mircea Eliade), *Pancinci* etc. În India, va descoperi un echivalent al dodiilor, *mantrale*, și va scrie *Mantra*, *Sonhind* și cunoscutele *Indodii*, dar și numeroase studii și eseuri privitoare la punctele de convergență dintre opera lui Eminescu și cultura indiană, pe care, ulterior, le va aduna în volumul *Indoeminescology*.

După întoarcerea în țară (2003), va ține un curs de literatură indiană, în care indoeminescologia – o știință *sui generis* întemeiată de el, va ocupa un loc important, iar studierea influențelor și relațiilor cultural-spirituale dintre culturile celor două țări – India și România, va îmbrăca forme originale și va cunoaște noi modalități de promovare, una dintre acestea fiind înființarea *Asociației Culturale Româno-Indiene/ Romanian-Indian Cultural Association* (prescurat, *R.I.C.A.*), al cărei președinte fondator este și care are o asociație corespondentă în India, cu un program analog. Activitatea de bază a asociației este focalizată pe valorile și evenimentele majore privind relațiile româno-indiene, prin organizarea unor acțiuni de mare importanță și impact.

În cadrul unor schimburi culturale benefice pentru ambele țări, personalități indiene cultural-literare de prestigiu vor fi invitate nu o dată în România, Printre acestea: eminescologul de talie mondială Amita Bhowse, sanscritologul și poetul Satyavrat Shastri, dr. Uma Shastri, Rajiv Dogra – fost ambasador al Indiei în România și scriitor etc. Toți acești oaspeți de seamă au ajuns, datorită indianistului român, și în județul natal al cărturarului. În anul 2000, diplomatul scriitor Rajiv Dogra, împreună cu George Anca și cu Sorin Zamfirescu – primarul de atunci al Râmnicului-Vâlcea, în prezența a numeroși oameni de cultură, au dezvelit – pe peretele nord-vestic al clădirii Palatului Copiilor din municipiu – placa comemorativă MIHAI EMINESCU și GURUDEV RABINDRANATH TAGORE, mărturisind peste veacuri despre relațiile culturale și de prietenie dintre cele două țări. Asemenea lui Constantin Mateescu – confratele și prietenul său, George Anca revine în mod frecvent la „obârșii”. Prin rădăcini adânci și trainice, el a rămas legat pentru totdeauna de Vâlcea și de oamenii săi, inclusiv – și mai ales! – de satul său natal. La Râmnic, al cărui cetățean de onoare este (ca și al comunei natale, Budești), dar și în alte localități vâlcene, el a participat, de-a lungul deceniilor, la o serie de manifestări culturale importante, împrăștiind cu generozitate luminile vastei sale erudiții.

În paralel cu activitatea cultural-literară, educatorul și pedagogul social cu același nume au desfășurat, timp de aproape trei decenii, o activitate cultural-educativă de excelență, ca director la Biblioteca Institutului Politehnic din București (1984-1987) și în special după anul 1988, ca manager al Bibliotecii Centrale Pedagogice „I. C. Petrescu”. Pe lângă numeroasele inițiative benefice pentru pregătirea cadrelor didactice, pentru învățământul și cultura română în general, managerul a înființat (între anii 1989-2008) revista cu un titlu încărcat de semnificații – „Liber”, care a devenit, în scurt timp, o platformă editorială importantă pentru generosul program al întemeietorului său. Nu au lipsit factorul emulativ și reciprocitatea: de-a lungul deceniilor, enciclopedistul George Anca a conferențiat și a prezentat comunicări la diferite congrese și întâlniri internaționale, pe cele mai diferite teme (literatură comparată, antropologie, etnologie, educație, biblioteconomie, politologie, indianistică etc.) în peste 25 de țări, din Australia până în Canada și din Republica Sud-Africană până în Norvegia; a ajuns și în Hawaii, pe urmele și pentru promovarea Mirei Simian.

Totodată, acest scriitor polivalent și cărturar de seamă al României a dovedit întotdeauna o mare responsabilitate socială și un înalt spirit civic, promovând sau apărând nu o dată, cu prestigiul și autoritatea sa, marile valori mondiale și naționale – umane și culturale deopotrivă. Exemplificând, a avut răsunet în epoca respectivă, campania din 1994, desfășurată de el în revista „Liber”, (și) în calitate de vicepreședinte al Societății de Etnologie din România (președinte al acesteia fiind prestigiosul etnolog Romulus Vulcănescu) pentru apărarea și eliberarea patriotului român Ilie Ilașcu.

În luna noiembrie 2009, neobositul scriitor și om de cultură George Anca a inițiat o nouă structură organizatorică – „Colocviile de marți”, manifestare care, în scurt timp, și-a câștigat un binemeritat renume, întrucât, cu o competență mai presus de laude a coordonatorului lor, „colocviile” promovează în mod consecvent cultura și literatura românilor în context național și internațional; scriitori valoroși, oameni de artă și de știință români din diaspora și din țară, își găsesc „loc și timp” la întrunirile de pe strada Calderon 39, din București, unde amfitrionul George Anca oficiază săptămânal, ca într-un adevărat templu al culturii.

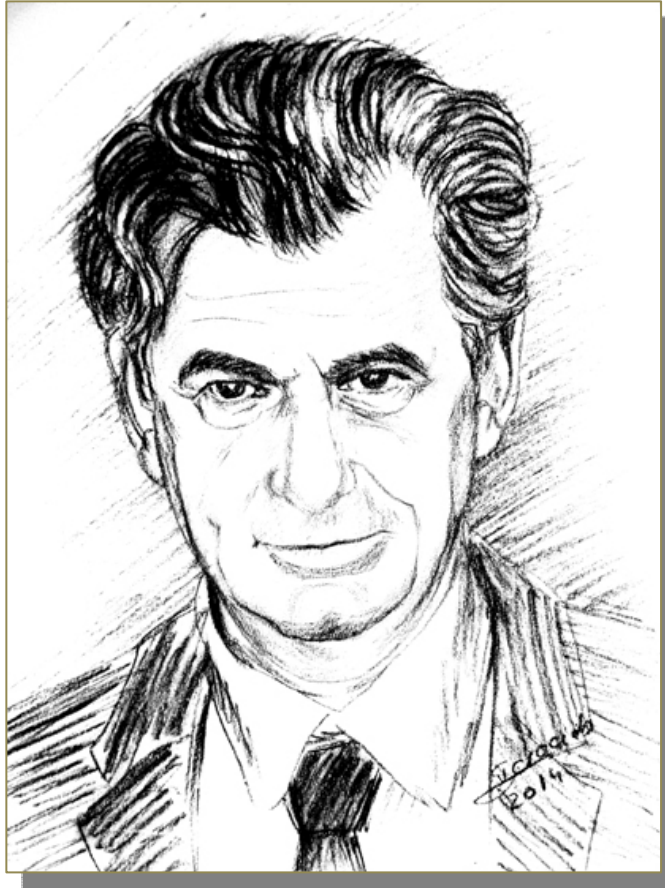
La ceas aniversar, îi dorim sărbătoritului aceeași miraculoasă energie și putere de muncă, pentru a-și duce la bun sfârșit proiectele culturale și tulburătoarele sale eresuri, „abia-nțelese, pline de-nțelesuri”, pentru îmbogățirea zestrei cultural-literare a lumii și a țării, întru nemurirea gurii vâlcene de rai, cu care s-a logodit pentru totdeauna!

Muzeul Satului Vâlcean (Bujoreni) - casă tradițională

FLORIN ZAMFIRESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 aprilie 1949, orașul Călimănești, județul Vâlcea; actor de scenă și film (1971 – în prezent), regizor de teatru (1974 – în prezent); doctor în arte (2002); scriitor (autor a două volume) și publicist; actor la Teatrul de Stat din Târgu Mureș (1971-1973) și Teatrul Giulești, în prezent Odeon (1973-1996), director adjunct artistic la Teatrul Odeon (1991-1994); profesor universitar (1996 – în prezent) și rector al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică (2000-2008), profesor la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (1997-2004); membru în juriul Festivalului Internațional de Teatru Experimental din Cairo, Egipt (2001) -

* *

Actorii Dem Rădulescu și Florin Zamfirescu, doi uriași ai filmului și ai scenei românești, alături de alte mari valori ale universului cultural-spiritual național născute în vatra vâlceană, poziționează Vâlcea, prin geniile pe care le-a dat, între județele țării cu un rol major în arta, cultura și știința românească. De aceea, suntem datori să-i cinstim și să-i prețuim pe toți, așa cum se cuvine, ori de câte ori avem ocazia. Iar publicarea acestei cărți omagiale este una dintre ocazii.

La ceas aniversar, despre distinsul actor, regizor și profesor universitar Florin Zamfirescu, s-a oferit să scrie câteva rânduri Fenia Driva, autoare a unor lucrări de valorizare și de eternizare a personalităților vâlcene-călimăneștene, o veche cunoștință și prietenă a acestuia.

FLORIN ZAMFIRESCU, 65 YEARS OLD

- born on April 12, 1949, Călimănești town, Vâlcea county; stage and film actor (1971 – until present), theatre director (1974 – at the moment); with a PhD in Arts (2002); writer (author of two volumes) and publicist; actor at The State Theatre from Târgu Mureș (1971-1973) and Giulești Theatre, at the moment, Odeon (1973-1996), deputy artistic manager at Odeon Theatre (1991-1994); professor (1996 – at the moment) and chancellor of the National University of Theatrical and Cinematographic Art (2000-2008), professor at „Lucian Blaga” from Sibiu (1997-2004); member in the jury of the Experimental Theatre International Festival from Cairo, Egipt (2001) -

* *

The actors Dem Rădulescu and Florin Zamfirescu, two giants of the film and of the Romanian stage, together with other great values of the national cultural and spiritual universe, born in the hearth of Vâlcea, place Vâlcea, through the geniuses it has given us, among the country's counties with a major role in the Romanian art, culture and science. That is why we are indebted to suitably praise and value all of them every time we have the opportunity. The publishing of this reverential book is one of those occasions.

At anniversary time, Fenia Driva, an old friend and acquaintance of his, author of some works of appraising and eternizing the personalities from Călimănești-Vâlcea, offered to write a few words about the honorable actor, director and professor, Florin Zamfirescu.

Florin Zamfirescu – actorie sau magie

Fenia Driva

Florin Zamfirescu s-a născut la 12 aprilie 1949 la poalele muntelui Cozia, în orașul stațiune balneară Călimănești, „perla Oltului”, cum o numea istoricul Nicolae Iorga, părinții săi fiind învățătorul Constantin (Cotică) Zamfirescu și Elisabeta (Coana Zizi, n. Popescu). Cei doi copii ai familiei, Florin și Raluca, au ales același drum, al Artei și al Scenei.

Florin urmează cursurile primare gimnaziale și liceale în localitatea natală, iar în anul 1971, devine student al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale” din București – Facultatea Arta Actorului, clasa profesorului Constantin Moruzan. A intrat pe primul loc și a terminat ca șef de promoție.

Ori de câte ori vine acasă, devine sentimental. A mărturisit-o la aniversarea Bibliotecii Orășenești „A. E. Baconsky”, la cincizeci de ani de existență, aniversare ce s-a petrecut la 21 iulie 2000. E firesc să fie așa, pentru că aici, înainte de a deveni marele actor, a fost aplaudat la scenă deschisă de sute și sute de spectatori prezenți la șezătorile literare, recitalurile de poezie unde singur sau alături de Raluca Zamfirescu (sora sa, actriță și ea, acum la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești), Tudor Dumitru Savu (scriitorul de mai târziu), Paula Morcov (scriitoarea Paula Adriana Cozian), Ligia Olănescu (Ligia Olănescu Rizea, sociolog, om de cultură) făceau adevărate spectacole. Tot atunci, și nu numai atunci, își amintea Florin Zamfirescu de doamna Florica Driva, bibliotecara șefă care îl solicita la serile de poezie. Iată ce spune la acea aniversare: *„Am spus sute, zeci de mii de versuri aici. Acum aș prefera să nu fiu actor, să nu spun versuri, ci să vă spun o foarte scurtă și frumoasă poveste. Peste drum de casa noastră era Biblioteca Comunală, unde am citit toate cărțile. Apoi m-am dus la Biblioteca Stațiunii, iar acolo am început să fiu chemat pentru a recita la serile literare. Sunt produsul acestei biblioteci”*.

Într-o emisiune la Televiziunea Română 1, intitulată *Aventura urbană*, redactor Răzvan Petrișor, care a pornit pe urmele aviațoarei Ioana Cantacuzino aici, la Călimănești, având ca suport cartea Feniei Driva, *Prințesa Ioana Cantacuzino la Călimănești*, Irina Raluca îi lua un interviu actorului Florin Zamfirescu la Librăria Crețulești din București. Și atunci Florin Zamfirescu spunea: *„Biblioteca din Călimănești, care nu se numea A. E. Baconsky, era condusă de o doamnă căreia îi port o amintire definitivă, doamna Driva, și care avea o fiică, Fenia, bibliotecară și ea de o viață, acum*

este pensionară, m-a descoperit în clasa a VI-a ca recitator și până am terminat liceul frecventam biblioteca unde se făceau recitaluri de poezie. Mă lăsa în depozit, unde răsfoiam poezii în neștire și la un moment dat îmi spuneam: Doamna Driva, am găsit un poet Verhaeren, este extraordinar, și imediat doamna Driva scria un afiș și recitalul era gata... cu spectatori din oamenii veniți la odihnă...”.

Își mai amintește Florin Zamfirescu în acel interviu de aceste locuri, de oamenii săi. Într-o zi de 31 iulie 2014, la Biblioteca Orășenească „A. E. Baconsky” din Călimănești s-a petrecut o lansare de carte *Scriitori și autografe* de Fenia Driva, dedicată memoriei mamei sale, doamnei Florica Driva, iar sub genericul „*Bibliotecari care au fost – Florica Driva, 90 de ani de la naștere*”, actorul Florin Zamfirescu a trimis o „*scrisoare deschisă*” care a fost prezentată de Fenia Driva: *De câte ori auzim despre cineva, bărbat sau femeie, că este bibliotecar, căpătăm o mină superioară. Doar dacă facem un mic efort de memorie, ne amintim că și Eminescu a început ca bibliotecar, că Lucian Blaga a sfârșit tot făcând parte din această breaslă de oameni care și-au aprofundat cunoștințele și și-au căutat liniștea creației în Biblioteci... Aș vrea sub acest principiu să amintesc acum de minunata doamnă Florica Driva, bibliotecara de-o viață întreagă a Bibliotecii Orășenești din Călimănești, care astăzi poartă numele „A. E. Baconsky”.*

Am deschis ochii, spiritual vorbind, adoptat de doamna Driva și de Biblioteca pe care o conducea. Acolo în depozitul de cărți, am descoperit și proza, dar și poezia. Acolo, grație invitațiilor doamnei Driva, am cunoscut personalități proeminente ale culturii române. Și nu numai privirea caldă de culoarea florilor de tei a minunatei doamne, m-a făcut să trec peste primele mele emoții, mi-a dat curajul să mă afirm ca actor român. Binecuvântate fie seratele de poezie din Biblioteca din Călimănești, cele care m-au ajutat să mă definesc și să-mi aprofundez cultura despre scriitorii care au scris piese de teatru și cea poetică. Fericită localitatea care poate beneficia de pasiunea și generozitatea unor asemenea oameni, cum a fost și rămâne doamna Driva, care a sădit definitiv semințe ale devenirii într-o foință în niște tineri din Călimănești, care astăzi sunt scriitori, poeți, actori, sau pur și simplu oameni de cultură.

Sper ca, acolo de unde sunteți, Doamnă, auziți mulțumirile unui învățăcel, care vă va spune totdeauna: sărut-mâna doamnă Driva!

Florin Zamfirescu, 19 iulie 2014, ora 13⁰⁰, Călimănești

* *

Debutul absolut al marelui actor de mai târziu s-a produs la 27 martie 1966, când o țară întreagă și noi, cei de acasă, priveam cu emoție la televizor emisiunea-concurs prezentată de Mihai Florea „Dialog de la distanță”, unde Florin Zamfirescu uimea prin maturitatea și originalitatea interpretării baladei „Meșterul Manole”, obținând un mare succes, încununat cu lauri.

Ca student la I.A.T.C., a jucat în stagiunea 1970/1971 la Studioul „Casandra” în spectacolele: *Comedia Vremii* de C. Facca (Ianache), *Lăpușeanu* după C. Negruzzi (Mitropolitul), *A murit Tarelkin* de Suhovo-Kobalin (Varvarin) – lucrare de licență.

În același timp, face parte din colectivul de studenți care realizează spectacolul numit „Divertisment ‘70”, spectacol care devine emblema și mândria generației sale și pe care îl aduce și acasă, la Călimănești, cu viitorii actori ai scenei românești: Gelu Nițu, Iulian Vișa, Dan Micu, Cristian Berger, Tamara Crețulescu, Mircea Diaconu, Maria Dumitrașcu, Mircea Bijac, Gelu Colceag, Ștefan Velniciuc, Mihai Perșa, Ioana Crăciunescu, Gabriel Iencec, Florin Zamfirescu (aceștia erau studenții anului al IV-lea de la I.A.T.C. București).

Activitatea teatrală. În perioada 1971-1973 pe Florin Zamfirescu îl găsim la Teatrul de Stat din Târgu Mureș (repartiție obligatorie) unde joacă în: *Săptămâna patimilor* de Paul Anghel (Kesarion), *Unchiul Vania de Cehov* (Teleghin), *Prințesa Turandot* de C. Gozzi (Altounkan), *Războiul vacii* de R. Avermaete (Țăranul), *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (Ipingescu), *Insula* de M. Sebastian (Boby), *Speranța nu moare în zori* de Romulus Guga (Picolo), *Juaquin Mourietta* de Pablo Neruda (Adalberto). Tot aici, la deschiderea oficială a noului edificiu de cultură, azi Teatrul Național Târgu Mureș, joacă în *Marele fluviu își adună apele* de Dan Tărchilă (Milan). Ulterior, prin mutarea la București, a jucat pe scena Teatrului Giulești (1973-1990) astăzi Teatrul Odeon (1990-1996).

Până în prezent, palmaresul actoricesc al omagiatului nostru numără peste 35 de roluri principale, interpretate pe diferite scene, inclusiv pe cea a Teatrului Național sau a Teatrului Bulandra. La Teatrul Giulești (Odeon): *Năpasta* de I. L. Caragiale (Ion Nebunul), *Cine ucide dragostea* de P. Vintilă (Zeno), *Pasărea Shakespeare* de D. R. Popescu (Cezar), *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu (Jorj), *Steaua fără nume* de M. Sebastian (Miroiu), *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (Rică Venturiano), *Zidarul* de Dan Tărchilă (Manole), *Woytzeck* de G. Buhner (Woytzeck), *Arta conversației* de Ileana Vulpescu și George Bănică (Pavel), *Anonimul Venețian* de G. Bertto (El), *Pescărușul* de Cehov (Sorin), *Regele Lear* de W. Shakespeare (Edgar).

După 1989 joacă la Teatrul Național București, în piesele: *Retro de Carmen Galin* (Ginerele), *Au pus cătușe florilor* de F. Arrabal (Pronos), *Richard al III-lea* de W. Shakespeare (Clarence), *La țigănci* după M. Eliade (Gavrilescu), *Pericle* de W. Shakespeare (Pericle), *Carlo contra Carlo* de P. Ioachim (Gottzi), *Don Juan a la Russe* de Cehov (Glagoliev), *Filoctet de Sofocle* (Odisseu), *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale (A. Dandanache), *Îngerul albastru* după H. Mann (prof. Unrat), *Veronica se pregătește să moară* după P. Coelho (Doctorul), *Marchizul de Sade* (Sade), *Cymbeline* de W. Shakespeare (Cymbeline).

Activitatea cinematografică. De-a lungul anilor a jucat în peste treizeci de filme, din care amintim: *Așteptarea* (1971, debut pe ecran), *Capcana* (regizor M. Marcus, 1973), *Dincolo de pod* (M. Veroiu, 1975), *Mere roșii* (Al. Tatos, 1975), *Iarba verde de acasă* (Stere Gulea, 1977), *Înainte de tăcere* (A. Vissarion, 1978), *Vacanță tragică* (C. Vaeni, 1979), *Năpasta* (A. Vissarion, 1982), *De ce trag clopotele Mitică* (Lucian Pintilie, 1982; 1990), *Moromeții* (Stere Gulea, 1987), *Senatorul melcilor* (Mircea Danieluc, 1995), *Filantropica* (Nae Caranfil, 2001), *Pentru o mare iubire* (Kathe Kranz, Austria), *Prea târziu* (Lucian Pintilie), *Orient Express* (Sergiu Nicolaescu, 2004), *Moartea domnului Lăzărescu* (Cristi Puiu), *Femeia visurilor* (Dan Pița, 2005), *Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii* (2005), *Restul e tăcere* (2008), *Weekend cu mama* (2009), *Killing time* (2012), *Poziția copilului* (2013).

Filme și piese de teatru pentru televiziune. A jucat diferite roluri în serialele de televiziune: *Lumini și umbre*, regia Andrei Blaiier și Mihai Constantinescu (24 episoade), *Adio Europa*, regia Tudor Mărăscu, *Ultimul stinge lumina*, în regia lui Gelu Colceag, *În derivă* (serial HBO produs în România); telenovele: *Iubire ca-n filme*, *Inimă de țigan*, *Regina*; piese de teatru: *Steaua fără nume* de M. Sebastian, *Don Carlos de Schiller*, *Don Juan și dragostea pentru geometrie* de Max Frisch, *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu etc.

Activitatea regizorală. Începând cu anul 1988 a regizat mai multe piese de teatru din care amintim: *Visul unei nopți de vară* de W. Shakespeare, la sudioul Casandra (1988); *La Locandiera* de C. Goldoni, la Teatrul „Toma Caragiu”, Ploiești (1989); *Năpasta* de I. L. Caragiale, la Teatrul „Mihai Eminescu”, Chișinău (1990); *Gaițele* de Al. Kirîțescu, la „Casandra” și Teatrul Mic, București (1992); *Există teatru?*, spectacol coupé după Cehov și Giraudoux, la „Casandra” (1995); *Casa de pe graniță* de S. Mrozeck, la teatrul Româno-American, București (1995); *Adunarea femeilor* de Aristofan și *Conu Leonida cu reacțiunea* de I. L. Caragiale, la Teatrul Mihai Eminescu, Botoșani (1996); *Norii* de Aristofan, la Teatrul Sică Alexandrescu, Brașov (1997); *Trei Surori* de Cehov, la „Casandra” (1999); *Visând o limbă în care să ne înțelegem cu toții* (2000); *Gaițele* de Al Kirîțescu (2002); *Norii* de Aristofan (2003); *Vulpoiul*, la Teatrul Radu Stanca, Sibiu (2005).

Trebuie știut că de-a lungul carierei, actorul, regizorul și profesorul Florin Zamfirescu a participat la mai multe turnee și festivaluri internaționale: Iugoslavia, Italia, URSS, Grecia, Italia, Ungaria, Austria, Elveția, Germania, Anglia, Portugalia, Canada, SUA, Egipt, Tunisia etc.

Pe lângă activitatea profesională, Florin Zamfirescu a îndeplinit și funcția de director artistic la Teatrul Odeon (1991-1994), iar în 1996 a devenit profesor de arta actoriei la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale” București și rector al acestei instituții (2000-2008).

Despre rolul său în învățământul universitar, Florin Zamfirescu spunea într-un interviu că niciodată nu s-a gândit că ar putea deveni cadru didactic: „*Sunt actor, dar am devenit și dascăl de viitori actori și datorită lor – regizor, chiar scenograf când e cazul, mă rog, om complet de teatru. Mă pasionează munca asta și stau în Institut toată ziua. Viitorul teatrului românesc este pe mâini bune, căci foarte mulți din studenții mei sunt foarte talentați, cu toții sunt îndrăzneți, știu bine ce vor și țin să se afirme cât mai repede*”.

Opera literară. Actorul Florin Zamfirescu este autorul volumului *Actorie și magie. Aripi pentru Ycar*, apărut la Editura Privirea, 2003. O lucrare vastă și cu mare încărcătură ideatică, adresată atât profesioniștilor artei teatrale, cât și tinerilor care încearcă să îmbrățișeze cariera actricească. Cu această lucrare, intitulată *Actorie și magie*, Florin Zamfirescu a devenit doctor în arte.

În 2005, la Editura 20 lei, îi apare cartea *Catifea: povestiri erotice*. Iată ce spune criticul Al. Cisteleanu, despre această carte, în prefață: „*Florin Zamfirescu e, de multă vreme, mai mult decât un nume. Nume, firește, în sensul de renume. E de-a dreptul un brand. Indiferent cum ar fi cartea, succesul ei – măcar public – ar fi dinainte garantat... „Catifea” e, însă o carte care-și poate face singură gloria. O glorie strict cuvenită, nu măsluită, nu ajutată.*”

Recunoașteri publice. Fumoasa carieră a marelui actor a fost încununată de succes și recompensată public prin decernarea unor medalii, premii, ordine și diplome din care prezentăm câteva: Medalia de Aur, 1965, Bienala I. L. Caragiale, recitator (1965); Marele Premiu, Dialog la Distanță (27 martie 1966); Premiu de interpretare masculină la Festivalul Tineretului de la Piatra Neamț cu „*Piccolo*” din *Speranța nu moare în zori*, în regia lui Dan Micu, 1975; Premiu de interpretare la Bacău cu piesa „*Caractere*”, în regia lui George Bănică, 1978; Marele Premiu „*Leul de Aur*” la Arezzo, Italia cu piesa „*Năpasta*”, regia Alexa Visarion, 1979; Ordinul „*Meritul Cultural*”, clasa a III-a, 1984; Premiul revistei *Flacăra* (pentru modestie!!!), 1985; Premiul Criticii „*cel mai bun actor al anului 1997*”, pentru rolurile Glagoliev și Fouquiller Tinville; Ordinul Național Pentru Merit, în Grad de Cavaler, 2002; Diploma de Excelență în Cinematografia Română, 2003; Premiul revistei *VIP*, pentru cartea *Catifea*, 2006; Premiul revistei *Confidențial* pentru regie, la spectacolul *Iubire confort II*, 2009.

* *

*

În 2009, eram consilier pe probleme de cultură la Primăria orașului Călimănești și aveam antecedente în a da nume unor instituții de cultură, exemplu fiind Biblioteca Orășenească din Călimănești, căreia i s-a spus din 16 decembrie 1991 Biblioteca Orășenească „*A. E. Baconsky*”, la propunerea mea. În numeroasele discuții purtate cu inginerul Ilie Amuzan, primarul localității, într-una din zile i-am spus: „*Domnule primar, ce-ar fi să-i dăm un*

nume Casei de Cultură și să-i spunem Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”? Și-a făcut ucenicia aici și bănuiesc că lui i-am face o mare bucurie, mai ales că împlinește și o vârstă frumoasă în acest an, 60 de ani”.

Zis și făcut, și l-am sunat pe Florin Zamfirescu să-i dau vestea. Era în trafic și mi-am dat seama la capătul firului că el, actorul Florin Zamfirescu, era teribil de emoționat. Au și actorii emoții, nu-i așa? Chiar dacă nu sunt la scenă deschisă...

Așa că a venit și acea zi de 19 mai 2009, când, în ședința Consiliului Local al orașului Călimănești s-a aprobat ca această instituție de cultură să poarte numele actorului Florin Zamfirescu, iar apoi, la ora 17.00, a avut loc dezvelirea firmei cu numele său. Cuvântul de deschidere a fost rostit de către inginerul Ilie Amuzan, primarul orașului. DE asemenea, au fost rostite alocuțiuni de către invitați și în aplauze a luat cuvântul actorul Florin Zamfirescu. Într-o sală neîncăpătoare, la ora 18.00, Compania de Teatru D'AYA din București a prezentat spectacolul de teatru *Iubire confort II*, de Nicolae Duțu, în regia lui Florin Zamfirescu. În distribuție, Gabriel Fătu, Olimpia Olari. Director de proiect Horațiu Mălăele.

Florin Condurățeanu spunea într-o emisiune televizată: *„Este greu să-l premiezi pe actorul Florin Zamfirescu, pentru el aplauzele spectatorilor fac cât o mie de premii”*. Acolo, la Casa de Cultură, la dezvelirea firmei, aplauzele pentru el, actorul Florin Zamfirescu, născut la Călimănești, au fost pe măsură. Florin Zamfirescu a declarat atunci: *„Se petrece un moment istoric. Este momentul la care cred că s-a referit Goethe, când a spus <clipă, stai!> Este un moment la care nu am visat”*.

Începând din vara anului 2009, în fiecare an, la Casa de Cultură „Florin Zamfirescu” din Călimănești se desfășoară Tabăra Națională de Teatru, la care participă studenți de la UNATC și aspiranți la actorie sub coordonarea actorului și profesorului universitar Florin Zamfirescu și a altor actori și cadre universitare. Pentru exemplificare voi prezenta sumar, în ordine cronologică, edițiile I-V: Tabăra Națională de Teatru, ediția I, 2009, 1-14 iulie, desfășurată sub coordonarea profesorului universitar Florin Zamfirescu și a asistenților universitari, doctori în arte Florentina Tilea și Ștefana Samfira; Tabăra Națională de Teatru, ediția a II-a, 2010, 12-24 iulie, desfășurată sub coordonarea asistentului universitar Ștefana Samfira, cu participarea studenților din anul III de la UNATC. Au fost jucate piesele de teatru: *Cerere în căsătorie* de A. P. Cehov (18 iulie 2010, ora 18.00), *Stele în lumina dimineții* de A. Galin (24 iulie 2010, ora 18.00), *Prânzul cel lung* de Thornton Wilder, coordonator prof. univ. dr. Florin Zamfirescu și *Șantaj*, de Ludmila Razumovskaia, coordonator asist. univ. dr. Ștefana Samfira (25 iulie 2010, ora 18.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a III-a, 2011, 4-18 iulie, coordonatori: prof. univ. dr. Florin Zamfirescu, asist. univ. dr. Florentina Tilea, asist. univ. dr. Ștefana Samfira și prof. univ. Alexandru Sinca, *Ultima*

șansă, prezentat de absolvenții UNATC, clasa Florin Zamfirescu (16 iulie 2011, ora 19.00) și *Prima șansă*, prezentat de aspiranții la meseria de actor (17 iulie 2011, ora 19.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a IV-a, 2012, 12-19 iulie: Parcul Central: *Spectacol stradal – magie, jonglerii, jocuri, teatru, sport* (12 iulie ora 20.00), Parcul Central: *Recital de poezie și muzică* (13 iulie ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”: *Concert – Stress control* (14 iulie 2012, ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”: *Atelier de Creație 1 – Poveste, Cerșetorii, Actorii* (15 iulie 2012, ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”: *Atelier de Creație 2 – Momente coregrafice, Clovnii, Țăranii, Transformări* (16 iulie 2012, ora 20.00), *Atelier de Creație 3 – O noapte furtunoasă, Masca, Vătraiul, Momente coregrafice* (17 iulie 2012, ora 20.00), *Atelier de Creație 4 – Moștenirea, O noapte furtunoasă, Dreptul la replică* (18 iulie 2012, ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”: *Prima Șansă* (19 iulie 2012, ora 20.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a V-a, 2013, 18-29 iulie, coord. prof. univ. dr Florin Zamfirescu, prof. asociat Mircea Constantinescu, lector univ. Ștefana Samfira, lector univ. Bogdana Darie, lector univ. Marius Galea. Au fost prezentate următoarele spectacole: Parcul Hotelului Central: piesa de teatru *Frații Karamazov*, după Dostoievski, regia Bogdana Darie (21 iulie 2013, ora 20.00), *Seară de muzică și poezie – animație* (25 iulie, ora 20.00), piesa de teatru *Servieta de doc*, regia Ștefana Samfira (26 iulie, ora 20.00), *Concert de muzică – susținut de studenții participanți la tabără* (27 iulie, ora 20.00), *Prima șansă*, spectacol susținut de aspiranții la meseria de actor (28 iulie, ora 20.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a VI-a, 2014, 10-20 iulie: piesa de teatru *Visul unei nopți de iarnă* (14 iulie, ora 19.00), piesa de teatru *Îmi place cum miroși* (17 iulie, ora 19.00), piesa de teatru *Gâlceava zeilor* (19 iulie, ora 19.00), *Prima șansă*, spectacol susținut de aspiranții la meseria de actor (20 iulie, ora 20.00).

Cu speranța că Tabăra Națională de Teatru se va desfășura și în vara lui 2015, aplauzele din partea publicului spectator vor fi pe măsură, atât pentru aspiranți sau studenți cât și pentru mentorul lor, Florin Zamfirescu – actorul și profesorul din clasa selectă a marilor talente românești, a cărui vocea, mimică și mișcarea devin o simfonie armonioasă în jocul pe care-l face pe scenă.

Surse bibliografice:

Arhiva Casei de Cultură „Florin Zamfirescu”, Mapă Tabăra Națională de Teatru;

Caranfil, Tudor, *Dicționar de filme românești*, București, Editura Litera Internațional, 360 pagini.

Driva, Feniă, *Călimănești și oameni ai săi – dicționar*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Offsetcolor, 2006, pp. 188-194.

Florea, Mihai, *Prietenii mei concurenții: formații și portrete de artiști amatori*, București, Editura Eminescu, 1976, p. 56.

Lazăr, Ion, *Arta narațiunii în filmul românesc: 50 de secvențe antologice*, București, Editura Meridiane, 1981, pp. 17, 259, 288, 296-299, 304.

Modorcea, Grig, *Dicționarul cinematografic al literaturii românești*, București, Editura Cartea Românească, 2003, p. 16.

Petria, Petre, *Vâlcea – oameni de știință, cultură și artă. Dicționar*, vol. I, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1996, p. 424.

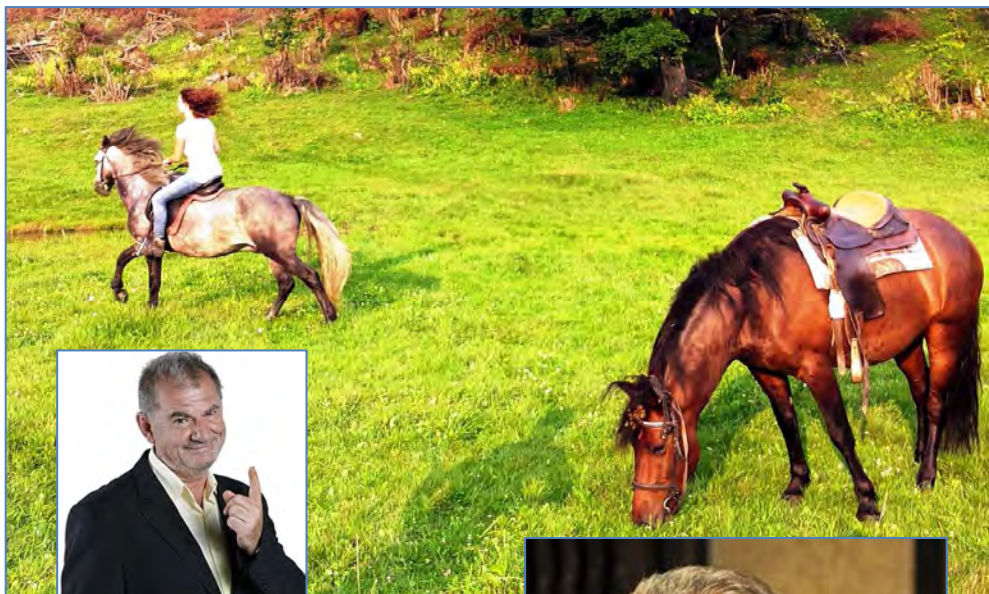
Săceanu, Amza, *Teatrul ca lume*, București, Editura Meridiane, 1985.

Zamfirescu, Florin, *Catifea: povestiri*, București, Editura 20 de lei, 2005.

Periodice naționale și locale:

Omul zilei – Florin Zamfirescu, în *Jurnalul Național*, anul V, nr. 1185, 19-20 aprilie 1997, p. 5.

Driva, Fenia, *Călimănești 617*, în *Cozia Info*, anul I, nr. 14, 16-22 mai 2005, p. 2.

Schitul Cozia Veche (Călimănești, Căciulata), sec. XVII

Mănăstirea Cozia (Călimănești, Căciulata), sec. XIV

Biserica Bolniță a Mănăstirii Cozia, sec. XVI

Mănăstirea Stănișoara (Călimănești, Căciulata), sec. XVIII

GEORGE MIREA, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 25 aprilie 1929, comuna Măgura, județul Constanța; pătimitor în anii tinereții în lagărele de exterminare fizică și psihică ale regimului comunist; filolog, doctor în litere; ziarist (redactor – realizator de emisiuni de radioteleviziune), scriitor (eseist, romancier), critic și istoric literar, publicist; realizator al emisiunii „Odă limbii române” – o adevărată lecție de limba, literatura și cultura română, pentru românii de pretutindeni, transmisă de Radioteleviziunea Română între anii 1967-1991 și emisiunea „Povestea vorbei”, transmisă între anii 1991-1993; autor a numeroase articole publicate în presă și în revistele de cultură, autor a zece volume – trei romane, trei cărți de critică și eseistică literară, două volume de memorialistică și un volum de corespondență, publicate după 1989, la care se adaugă teza de doctorat

publicată în 1983, aceasta fiind lucrarea de debut editorial; donator al unui important număr de cărți bibliotecilor din comuna Prundeni (Călina) și orașul Băile Olănești și Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, Vâlcea (căreia i-a donat la 23 aprilie 2014 un număr de 308 volume de beletristică); membru al Academiei de Științe, Literatură și Arte din Oradea; Cetățean de Onoare al orașului Băile Olănești (2004) -

* *

George Mirea – omul care le-a vorbit în limba maternă, pe calea undelor, timp de peste două decenii fraților români din toate zărilor, nu este un fiu legitim al Vâlciei, ci un îndrăgostit de plaiurile vâlcene, un fiu adoptiv al acestora. Sutele de zile petrecute la Băile Olănești, de-a lungul anilor, care, adunate, însumează circa șase ani, l-au determinat pe omagiatul nostru să-și revendice dreptul de a fi considerat și vâlcean, aici, la noi, după locul în care s-a născut și a copilărit (Măgura, Dobrogea) și după cel în care s-a stabilit ulterior (București), considerându-se acasă. Ne onorează faptul că Domnia Sa – o distinsă personalitate a neamului românesc, a cărui ținută morală, profesională și creativă este una de excepție, își atribuie cu drag statutul de vâlcean. Acest fapt, demonstrează frumusețea și atractivitatea acestor locuri și căldura oamenilor cel le stăpânesc.

Scriitorul Ion Soare, un admirator și un susținător al omagiatului nostru, creionează la ceas aniversar o scurtă dar interesantă schiță de portret în cinstea acestuia.

GEORGE MIREA, 85 YEARS OLD

- born on April 25, 1929, Măgura commune, Constanța county; victim during his youth in communist concentration camps of physical and psychical extermination; philologist, with a PhD in Letters; journalist (editor – radiotelevision filmmaker), writer (essayist, novelist), critic and literary historian, publicist; filmmaker of the show „Odă limbii române” – a true lesson of the Romanian language, literature and culture for Romanians from everywhere, aired by The Romanian Radio Television, between 1967-1991 and the show „Povestea vorbeii”, aired between 1991-1993; author of numerous articles published in press and culture magazines, author of ten volumes – three novels, three critical and literary essay books, two memorialist volumes and one correspondence volume, published after 1989, to which the PhD thesis is added when published, in 1983, this being the editorial debut paper; donor of a significant number of books to the librarians from Prundeni commune (Călina) and Băile Olănești town and „Antim Ivireanul” County Library, Vâlcea (to which he donated, on April 23, 2014, a number of 308 belletristic

volumes); member of the Sciences, Literature and Arts from Oradea; Honorable Citizen of Băile Olănești town (2004) -

* *

George Mirea – the man who has spoken to his Romanian brothers from all over the world in his mother tongue and through the waves for decades, is not a legitimate son of Vâlcea, but a foster son, enamoured of the places from Vâlcea. The hundreds of days spent at Băile Olănești over the years, that summed up rise to about six years, determined the man we are now celebrating to claim the right of being considered a Vâlcea dweller, here, in our area, this being the third place that he considered home after the one he was born in and raised (Măgura, Dobrogea) and after the one where he established himself subsequently (Bucharest). It's an honour that he – a refined personality of the Romanian people, whose moral, professional and creative conduct is an exceptional one, fondly attributes himself the statute of belonging to Vâlcea. This fact proves the beauty and attractiveness of these places and the warmth of the people owning them.

The writer Ion Soare, an admirer and upholder of the one we are now celebrating, outlines, at anniversary time, a short but interesting portrait sketch in his honour.

Un promotor al culturii, literaturii și limbii române: scriitorul George Mirea

Ion Soare

Atunci când oamenii de cultură nutresc gânduri frumoase și generoase, iar faptele le sunt pe măsura intențiilor și elanurilor, înfăptuirile lor capătă trăinicie în timp, iar semenii le „omologhează” ca atare, inscripționându-le, cu dreaptă recunoștință, în bronzul și în marmura istoriei. De-a lungul deceniilor, Omul și Scriitorul GEORGE MIREA ar fi putut să se manifeste ca unul dintre cei mai vindicativi și revendicativi dizidenți; l-ar fi îndreptățit la aceasta domiciliul forțat care i-a fost impus în prima tinerețe, și munca „La Canal”, fără incriminări politice justificate, adică fără a i se fi alcătuit vreun dosar cu învinuiri concrete. Mai mult, pe acest profesor înzestrat, intelectual rasat și prozator atipic, nedreptățile îndurate nu l-au înrăit, necum nu l-au transformat într-un dușman al gliei românești: inteligent, cu un puternic spirit de dreptate și mare iubitor de adevăr, Domnia Sa nu a făcut greșeala pe care o comit mulți – aceea de a confunda un regim opresiv și trecător, cu vatra eternă a strămoșilor, care îi naște, îi leagă și îi hrănește pe toți fiii săi, până dincolo de ființă și

neființă. Altruist din fire și cu o înțelegere superioară a lucrurilor și a oamenilor, în special – a comandamentelor culturale, Domnia Sa a continuat, de-a lungul întregii vieți, să șlefuiască și să așeze pietre prețioase la temelia culturii și literaturii române, dovedindu-se o conștiință scriitoricească de prestigiu într-o societate preocupată până la obsesie de profitul material, subminată de individualism și corupție.

Parcă sub forma unei compensații tardive, oferite de viață, Domnia Sa a fost realizatorul celei mai cunoscute și eficiente emisiuni de la Radioteleviziunea Română (între anii 1967-1991): „Odă limbii române” – o autentică și prelungită lecție de limba, literatura și cultura română, pentru românii de pretutindeni (ca, de altfel, și emisiunea „Povestea vorbei”, „spusă” la TV între 1991-1993). În cadrul emisiunii menționate, acest autentic patriot român (nu ne este jenă, ca unora, să promovăm această sintagmă și să credem în frumusețea, valabilitatea și viabilitatea noțiunii pe care o acoperă!) a lansat și a promovat numeroși oameni de cultură și artă din toată țara: scriitori, artiști plastici, muzicieni etc., atât prin intermediul emisiunii sale difuzate în eter, cât și „în deplasare” în principalele orașe ale țării, prin mijlocirea unor reușite manifestări de profil, organizate în instituțiile de cultură. Intensa activitate de „predare” la această „catedră”, timp de aproape un sfert de veac, nu i-a lăsat prea mult răgaz să scrie, deși sevele pământului Dobrogei și ale strămoșilor sădiseră în el, de mic, harul îmbinării expresive a cuvintelor limbii pe care o va sluji cu atâta dăruire. Așa se explică faptul că, exceptând câteva „metaantologii” literare de succes și teza sa de doctorat – *Junimea – implicații lingvistice*, publicată la Iași în 1983, înzestratul autor și-a scris *după 1989* toate celelalte cărți, care l-au făcut cunoscut nu numai în țară, ci și dincolo de fruntariile acesteia: trei romane, trei cărți de critică și eseistică literară și două volume de memorialistică. Romanele sale – *Borne pentru drumul din vis* (Iași, Ed. Junimea, 1990), *Moartea cocoșilor tenori* (Oradea, Ed. Cogito, 1993) și *Vine o zi când...* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Alutus, 2000) – reprezintă adevărate universuri ficționale, prin soliditatea construcțiilor, prin arhitectura lor literară minuțios concepută, dar – paradoxal! – creând o senzație extraordinară de viață; prin mulțimea de personaje bine individualizate, zugrăvite prin tușe apăsate care le fac memorabile și care gravitează – într-un fel sau altul – în jurul unor eroi-pivoți ce trec dintr-un roman în altul, alcătuind un mic ciclu romanesc. Mesajul său, mai direct sau mai aluziv, este frumos și generos; verticalitatea sa caracterială, integritatea morală și curajul de a fi tot timpul egal cu sine însuși se regăsesc în multe dintre cele mai reușite personaje ale sale.

Și a venit vremea *Memoriilor... ficționale*. Scrise la o vârstă potrivită menționatului gen de scrieri, acestea reprezintă o demonstrație literară de o forță rar întâlnită în literatura noastră, în care își dau mâna mai toate virtuțile scriitoricești ale lui George Mirea: multitudinea de „personaje” – actori pe marea scenă a vieții, sinceritatea demersului epic auctorial, gama completă a umorului și impresia acută de document de viață – toate acestea într-un

amestec insolit frizând, uneori, senzaționalul! Recent, Domnia Sa a publicat și un volum de corespondență, original și interesant nu numai prin conținut și structură, ci și prin ideea, generoasă, care stă la baza cărții – aceea de a împărtăși tuturor niște „fragmente de trăire elevată în plan spiritual, trăire tensionată, febrilă, participativă” (G. M.). Nu vom detalia mulțimea de *Scrisori literare, interviuri, dedicații, note, autografe către și de la... George Mirea* – cum glăsuiește, nu fără originalitate, titlul volumului, ci, plecând de la motivația din introducere (*Justificare*) a demersului său epistolar, constatăm o evidentă continuitate și, totodată, unitate a operei acestui scriitor, pe care dicționarele și istoriile literare viitoare vor trebui – printr-o atentă citire și o dreaptă cinstire – să-l așeze la locul convenit în panteonul literar al țării, căci volumul se constituie într-o prelungire *sui generis* a ODEI de pe vremuri. Toate „personajele” din carte (în fapt, personalități reale), mai mult sau mai puțin „episodice”, sunt legate, într-un fel sau altul, de acel minunat demers cultural: prin calitatea lor de slujitori ai limbii și literaturii române, prin noblețe și spirit civic, prin anvergura zborului existențial și ideatic, prin aleasă omenie. De fapt, „Cântarea” ziaristului de odinioară a luat amploare, extinzându-se la oameni și la comandamentele epocii, dar nu la cele materialist-vulgare, ci la cele superioare, care au darul de a-i transforma pe indivizi în Oameni și de-a împrăști printre ei și în ei, scânteile Divinității.

Originalitatea acestui critic și istoric literar, romancier și memorialist (amintind de A. Mirea, nu numai prin nume, talent și umor, ci și prin... caleidoscopic!), se reflectă și în totala lipsă de complexe și de inhibiție cu care se exprimă (trăsătură întâlnită în mai tot ce scrie autorul) despre mari teme și opere, despre „monștri sacri” ai literaturii, iar judecățile sale de valoare sunt drepte – cel puțin în intenție – la modul absolut, căci oportunismul critic și parti-pris-urile îi repugnă. „Am fost neabătut cu ochii pe scriitorii din țară, nu din provincie – mărturisea cândva autorul –, despre care am scris cu pasiune, dacă nu cu patimă, dar întotdeauna cu dreptate!”. Curat... curaj sinucigaș în a afirma că și provincia produce valori, într-o perioadă încă dominată, conservator și suficient, de „centrism cultural”; nu este de mirare că George Mirea n-a fost și nu este nici astăzi „în mila domnilor!”, cum spunea cu amărăciune un cronicar român.

La începutul anului 2014, distinsul Om și Scriitor cu acest nume și-a dovedit încă o dată atașamentul și dragostea pentru cultură, pentru literatură și – totodată – pentru județul pe care l-a îndrăgit pentru totdeauna, făcând o importantă donație de carte Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea. „Darul” a constat în 308 volume de literatură, multe dintre acestea fiind ediții princeps, ediții rare sau îmbogățite cu autografe prețioase ale unor mari personalități române din domeniile culturii și literaturii, precum Al. Philippide, Constantin Noica, Marin Preda, Lucian Blaga, Emil Botta, Adrian Marino, Gheorghe Bulgăr, George Munteanu, Edgar Papu, Nicolae

Manolescu, Silvia Kerim, Victor Crăciun, Ileana Mălăncioiu, Ana Blandiana... În oferta de DONAȚIE pe care a făcut-o, donatorul își motiva demersul său prin „legăturile mele permanente cu această presigioasă instituție de cultură, care trece de o jumătate de secol”; în același document, scriitorul preciza că „am mai făcut donații la biblioteca din Călina, din Olănești (...) și Bibliotecii de Etnologie MIHAI POP, din cadrul acestei mari unități de carte (n.a.: BJAI Vâlcea)”.

Inaugurarea Fondului de carte „George Mirea” a avut loc chiar în ziua de „Sfântul Gheorghe” a anului 2014 (23 aprilie), începând cu ora 16.00, constituind un frumos și delicat pretext pentru sărbătorirea unei venerabile vârste (semirotonde) a scriitorului. Pentru realizarea acestui important eveniment, Bibliotecii Județene I s-au raliat Forumul Cultural al Râmnicului și Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură; și-au adus contribuția, de asemenea, Societatea Culturală „Anton Pann” și Fundația Culturală ART-EMIS. Programul comun care a fost alcătuit cu această ocazie, s-a intitulat *George MIREA – 85 sau Talent și noblețe*. Potrivit uzanțelor, cuvântul final i-a aparținut celui omagiat; în cuvinte vibrante, emoționate și emoționante, vorbitorul și-a prezentat profesiunea sa de credință care l-a călăuzit în viață și legăturile sale culturale și sentimentale cu Vâlcea, cu municipiul Râmnicu-Vâlcea, cu Prundeniul și cu alte localități ale județului. Alocuțiunea sa, sinceră și avântată, din care răzbătea fluidul nevăzut al afecțiunii, a creat în rândurile auditoriului acea empatie tulburătoare având ca urmare continuarea discuțiilor în spațiosul hol de la intrarea bibliotecii, într-o atmosferă distinsă și destinsă. Marelui prieten și promotor al culturii, inclusiv al celei locale, amicii vâlceni (Valentin Smedescu, Ioana Pârnuță, Ioan Barbu, Doru Moțoc, Ioan St. Lazăr, Gh. Deaconu, Ion Horia Horăscu, Ion Soare ș.a.) i-au răspuns cu aceleași calde sentimente de dragoste și prețuire.

Poate că din vremea zecilor de promovări prin faimoasa sa emisiune, ale scriitorilor și artiștilor vâlceni, dobrogeanul de origine, stabilit în București, se va fi îndrăgostit iremediabil de frumosul ținut al Vâlcii, cu o iubire niciodată împărțită îndeajuns, în special la nivelul autorităților locale (excepție făcând cele din orașul Băile Olănești, care i-au acordat, cu ani în urmă, și titlul de „Cetățean de onoare al orașului Băile Olănești”). Suntem convinși că acest lucru nu-l preocupă prea mult, domnia sa fiind – de facto –, prin tot ceea ce a întreprins în folosul culturii și limbii neamului românesc, un neomologat CETĂȚEAN DE ONOARE AL ROMÂNIEI. Îl așteptăm cu nerăbdare pe „Nea Mirea” – cum îi spun(eau) mai tinerii săi colegi, amici și colaboratori, să revină în județul lui Vâlcu-Vâlcea și să ne spună, iarăși și iarăși, spre bucuria noastră: *Cu tot ce sunt, aparțin acestui pământ!*

Lansare de carte la Prundeni

Schitul Iezer (Băile Olănești, Cheia), sec. XVI

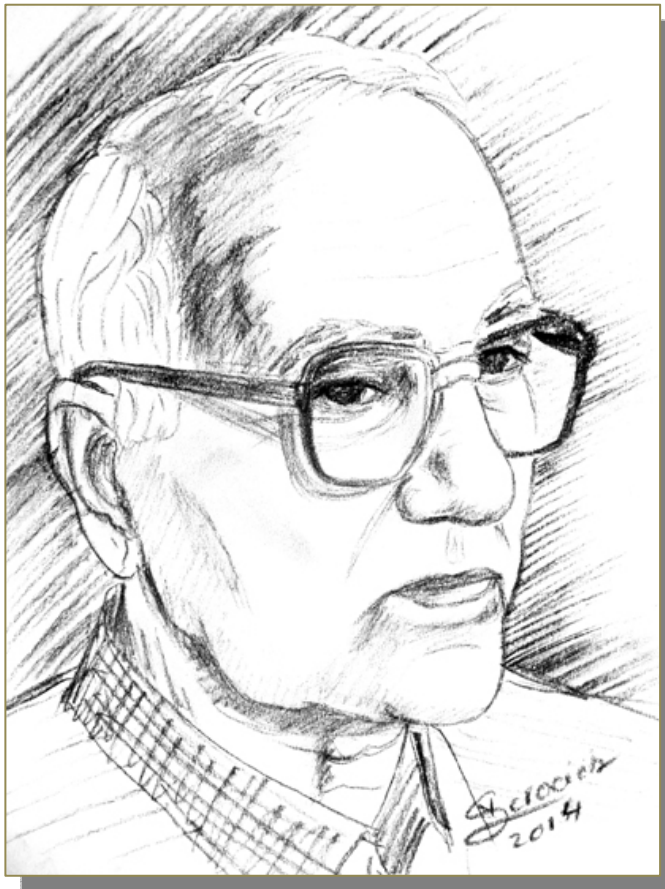

Schitul Pahomie (Băile Olănești, Cheia), sec. XVII

Schitul Pătrunsa (Bărbătești), sec. XVIII

LAURENȚIU STILEA, 80 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 26 aprilie 1934, sat Foleștii de Sus, comuna Tomșani, județul Vâlcea; licențiat în educație fizică și sport, specializarea volei (1957); sportiv de performanță; profesor în cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu” (astăzi Colegiul Național „Alexandru Lahovari”) și al Liceului „Vasile Roaită” (astăzi Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”), ambele din Râmnicu-Vâlcea, director al Clubului Sportiv Școlar din Râmnicu-Vâlcea, membru în Comitetul Federației Române de Volei și în Colegiul Central al Antrenorilor, arbitru de categoria I și antrenor federal de volei, antrenor al echipei naționale de volei juniori, tineret și seniori și conducător al delegației României la diverse competiții internaționale, promotor al voleiului vâlcean, formator și șlefuitor de valori aflate în cartea de aur a

voleiului românesc precum: Laurențiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoș Popescu, Emil Alexe, Lucian Cristescu, Daniel Droc, Marius Mărgărit, Ciprian Dârnescu etc.; publicist, autor și coautor al unor volume, materiale metodice și articole pe teme sportive și monografice publicate în diverse reviste; membru al Forumului Cultural al Râmnicului și al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, fondator și președinte al Fundației „Fiii satului” din Foleștii de Sus, comuna Tomșani (2000 – în prezent); Cetățean de Onoare al comunei Tomșani (2000), Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (31 mai 2012) -

* *

Venit pe lume într-o veche și frumoasă familie vâlceană, puternic ancorată în spiritul tradițional românesc, distinsul profesor octogenar Laurențiu Stilea completează prin viața sa exemplară galeria ziditorilor de valori umane, a personalităților model. Sportiv și formator de sportivi de performanță, creator de școală sportivă românească, iubitor de istorie și cultură, se dăruiește și la această vârstă, cu trup și suflet, mișcării sportive și culturale, două din mulțimea de elemente ce definesc un popor.

La cei 80 de ani, neîncovoiat de bătrânețe și de boli, profesorul Stilea calcă drept și sigur, cu vigoarea oșteanului valah de odinioară, a moșneanului potecaș de la poalele Builei, lăsând în continuare urme profunde în ținutul ce l-a dăruit neamului spre ai fi de folos într-o scurtă dar importantă etapă din lungul său parcurs prin istorie.

Doi vâlceni, profesorul Gheorghe Pantelimon și pictorița Violeta Scrociob, buni prieteni ai eroului aceastei schițe de portret, și-au exprimat dorința să publice câteva rânduri în prezentul volum omagial; sunt referințe și gânduri alese despre viața și activitatea celui ce și-a zidit nemurirea pământeană prin faptele sale frumoase.

LAURENȚIU STILEA, 80 YEARS OLD

- born on April 26, 1934, Foleștii de Sus village, Tomșani commune, Vâlcea county; licensed in Physical Education and Sports, volleyball field (1957); performance sportsman; teacher at „Nicolae Bălcescu” High School (i.e. nowadays „Alexandru Lahovari” National College) and at „Vasile Roaită” High School (i.e. nowadays „Mircea cel Bătrân” National College), both from Râmnicu-Vâlcea, manager of the School Sport Club from Râmnicu-Vâlcea, member in the Volleyball Romanian Federation Committee and in the Central College of Entrepreneurs, category I referee and federal

volleyball coach, coach of the National Volleyball team for juniors, youth and seniors, and leader of the Romanian delegation at different international competitions, promoter of the volleyball from Vâlcea, trainer and „polisher” of the valuable people that are to be found in the golden book of the Romanian volleyball, such as: Laurențiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoș Popescu, Emil Alexe, Lucian Cristescu, Daniel Droc, Marius Mărgărit, Ciprian Dârnescu etc.; publicist, author and coauthor of some volumes, methodical materials, sports and monographic articles published in various magazines; member of the Cultural Forum of Râmnic and of Seniors’ Association from Education, Science and Culture from Vâlcea county, founder and president of „Fiii satului” Foundation from Foleștii de Sus, Tomșani commune (2000 – until present); Honorable Citizen of Tomșani Commune (2000), Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea town (May 31, 2012) -

* *

Born in an old and beautiful family from Vâlcea, that is strongly anchored in the Romanian traditional spirit, the honorable octogenarian teacher Laurențiu Stilea becomes through his exemplary life one of the human values builder, one of the model personalities. A sportsman and a performance sportsmen trainer, creator of Romanian sports schools, history and culture lover goes heart and soul into the sport and cultural movement, two of the many things that define a nation.

At his 80s, untouched by the old age and by sicknesses, the teacher Stilea treads with the vigor of the formerly Wallachian soldier, of the freeholder from the feet of Buila, leaving along deep traces in the land he offered to the nation in order to serve them in a short but important stage from its long course through history.

Two people from Vâlcea, the teacher Gheorghe Pantelimon and the artist Violeta Scrociob, good friends of this sketch portrait hero, expressed their wish of publishing a few words in this reverential volume; there are exquisite references and thoughts about the life and activity of the one who built his earthly immortality through his beautiful deeds.

Profesorul și antrenorul emerit Laurențiu Stilea, întemeietorul școlii vâlcene de volei

Motto: „*Cel ce radiază în juru-i intenții bune și iubire nu poate fi primit decât cu simpatie și cu brațele deschise!*”
(Mihail Sadoveanu)

Gheorghe Pantelimon

Inițiativa Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, a destoinicului său președinte Eugen Petrescu, de a reuni în tipărituri, sub genericul *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, biografiile unor persoane care își aduc contribuția la dezvoltarea acestor meleaguri, este meritorie.

Misiunea de a contura activitatea laborioasă a profesorului, antrenorului emerit, a omului de aleasă ținută profesională și morală – Laurențiu Stilea – este una dificilă, dar mă onorează. Fiind una din marile personalități ale sportului vâlcean și românesc, biografia sa este spectaculoasă, complexă, bogată în date și fapte notabile, de ordin profesional, sportiv, civic, familial, greu de sintetizat.

Practic, ea se confundă cu istoria remarcabilă a ascensiunii voleiului vâlcean. Fiindcă profesorul, pedagogul, antrenorul cu vocație, Laurențiu Stilea și-a dăruit cu generozitate întreaga viață nobilei sale profesii, învățământului, educației, sportului și are meritul incontestabil de a fi conectat voleiul vâlcean la circuitul performanței naționale și internaționale.

S-a născut la 26 aprilie 1934, în fosta comună Foleștii de Sus, astăzi sat component al localității Tomșani, din județul Vâlcea. Provine dintr-o familie de vechi intelectuali, care i-au asigurat o educație aleasă. Părinții, cu care se mândrește, Elena și Vasile Stilea, au fost învățători haretieni. Tatăl său a construit școala din Folești, iar pentru această realizare, regele Ferdinand I i-a conferit, pe 10 martie 1925, *Medalia Răsplata Muncii pentru Construcțiuni Școlare, clasa a II-a*. Copilul Laurențiu a urmat cursurile primare în comuna natală, apoi Liceul „Alexandru Lahovari” din Râmnicu-Vâlcea, pe care l-a absolvit în anul 1953. La această unitate de prestigiu a învățământului românesc, o adevărată citadelă a științei și culturii, a avut profesori celebri. A iubit dintotdeauna sportul, așa că în același an, 1953, a fost admis la Institutul de Cultură Fizică și Sport București, specializarea volei, pe care l-a absolvit în 1957. Deși i s-a propus să lucreze în învățământul superior, l-au atras ca un

magnet plaiurile vâlcene, orașul de la poalele Capelei, pe care îl consideră cel mai frumos din lume.

A debutat în învățământ în anul 1957, la Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, care avea și școală sportivă, iar în anul 1959, a trecut la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”. În 1957, l-am văzut pe proaspătul absolvent în sala de sport a liceului, eu fiind elev în clasa a VII-a și i-am admirat ținuta elegantă. În acei ani, s-a născut fenomenul volei în Râmnic, legat de promotorul său, Laurențiu Stilea, care ulterior s-a afirmat viguros la nivel național și internațional.

Pe baza unor cercetări științifice aprofundate, tânărul profesor a dorit să demonstreze că elevul oltean-vâlcean dispune de agerime, de calitățile fizice și psihice care caracterizează un învingător, iar reușitele sale în plan profesional au validat ipoteza.

Activitatea sa prodigioasă de profesor și antrenor de înaltă clasă, care se întinde pe durata a 46 de ani, axată pe pregătirea elevilor în domeniul sportului de performanță, la Liceul „Vasile Roaită”, devenit ulterior Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” și la Clubul Sportiv Școlar din Râmnicu-Vâlcea nu s-a încheiat în 1996, când s-a pensionat. Din 2007 până în 2011 a fost consilier și colaborator în pregătirea echipei de volei a Școlii Gimnaziale Nr. 10, antrenată de profesorul Ovidiu Oltean. Și în prezent, pe baza experienței valoroase pe care a acumulat-o, este în măsură să dea îndrumări competente pentru disputa la fileu. Dăruirea și priceperea cu care realiza selecția elevilor dotați pentru sport, pentru volei, din tot județul, precum și rezultatele înregistrate au fost remarcate și la nivel central, în perioada 1967-1986 fiind desemnat antrenor al echipei naționale de volei juniori, tineret și seniori și conducătorul delegației tricolorilor la diverse competiții internaționale. Este important să subliniem că a făcut parte din elita antrenorilor de volei, titlul de antrenor emerit fiind o mândrie pentru sportul vâlcean și românesc. Realizările sale sunt binecunoscute și recunoscute în lumea sportivă, a admiratorilor voleiului, un sport al eleganței, cât și de opinia publică, fiind intens mediatizate, de aceea vom trece în revistă numai câteva din succesele raportate.

De-a lungul fecunde sale cariere profesionale, a pregătit 40 de echipe finaliste, masculine și feminine, de minivolei, speranțe, cadeți, juniori, școlari, de divizia A și B. Zeci de ani a format tineri voleibaliști și a dus echipele vâlcene pe primele locuri în turneele naționale și internaționale. În 1968, la Turneul Internațional de Speranțe Olimpice, un veritabil campionat mondial de tineret, echipa României, care avea în componență și trei elevi vâlceni și ca antrenor secund pe Laurențiu Stilea, a învins în finală echipa URSS. În 1972-1973, era antrenor principal al lotului național de tineret care a participat la Turneul Internațional de Volei Masculin de la Râmnicu-Vâlcea, în compania formațiilor Cehoslovaciei, Poloniei și Olandei, competiția fiind câștigată de tricolori. De asemenea, la Turneul Capitalei,

desfășurat la București, la care s-au întrecut echipe din foste state socialiste, printre care ale URSS, Cehoslovaciei, Bulgariei și țării gazdă, România s-a clasat pe primul loc.

Un număr de șase sportivi, absolvenți ai Liceului „Mircea cel Bătrân”, selecționați în reprezentativa de seniori a României, au câștigat 18 medalii – 7 de aur, 3 de argint și 8 de bronz, la Jocurile Olimpice și Jocurile Balcanice, la Campionatele Mondiale și Europene. Numele lor este înscris în cartea de aur a voleiului românesc: Laurențiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoș Popescu și Emil Alexe. Mulți dintre discipolii profesorului Stilea „i-au călcat pe urme” mentorului: Laurențiu Dumănoiu a primit titlul de maestru emerit al sportului, Elena Gheorghescu-Novac și Radu Dumitrescu pe cel de maestru al sportului; Cristian Popescu, Dragoș Popescu și Emil Alexe au fost medaliați pe plan internațional; Lucian Cristescu, Daniel Droc și Marius Mărgărit au devenit antrenori de loturi naționale; Ciprian Dârnescu, antrenor la Centrul Național de Volei al României de la Târgu Mureș și al echipei naționale de junioare mici; atletul, voleibalistul și fotbalistul Florin Cheran, antrenor emerit și maestru emerit al sportului etc. Dar cel mai valoros produs „marca Stilea” este voleibalistul vâlcean de legendă Laurențiu Dumănoiu, cu o carieră sportivă impresionantă, de mare succes. Născut pe 23 iulie 1951 la Râmnicu-Vâlcea a fost „descoperit” și pregătit de Laurențiu Stilea, artizanul voleiului vâlcean, cel care a pregătit prima echipă campioană a Râmnicului. Laurențiu Dumănoiu face parte din cercul select al sportivilor români care au participat la Jocurile Olimpice (München 1972 și Moscova 1980) și au fost medaliați. La Moscova, a obținut medalia de bronz, singura cucerită de voleiul vâlcean și românesc. Totodată, maestrul Dumănoiu se mândrește cu șase prezențe la Campionatul European, două la Campionatul Mondial, cu peste 100 de turnee internaționale, cu titlul de cel mai bun voleibalist al anului, obținut în țară în nenumărate rânduri. Este, într-adevăr, un palmares grandios. Din păcate, într-o zi tristă din octombrie 2014, o boală necruțătoare i-a curmat nedrept și prea devreme viața acestui mare campion, un adevărat as al voleiului românesc.

Antrenorul emerit Laurențiu Stilea este convins, din propria experiență, că pentru a obține asemenea rezultate profesorul și antrenorul trebuie să aibă viziune, premoniție și o pregătire științifică, metodică, de specialitate solidă, să fie la curent cu noutățile pe plan internațional din domeniul sportului în care este specializat, să muncească cu devotament, cu ardoare. La fel de important este să le cultive sportivilor dorința de a fi învingători. În opinia sa cel mai răscolitor sentiment îl trăiești atunci când urci pe podiumul de premiere, privești cum se înalță tricolorul românesc și ascuți Imnul Național.

Domnia sa este cunoscut ca o personalitate plurivalentă. De-a lungul timpului a deținut mai multe funcții pe linie profesională, sportivă, administrativă. A fost director adjunct al Liceului „Vasile Roaită” din

Râmnicu-Vâlcea, director al Clubului Sportiv Școlar din municipiul nostru, coordonator al claselor sportive de la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” (1990), vicepreședinte al Consiliului Raional de Educație Fizică și Sport Râmnicu-Vâlcea (1968), președinte al Comisiei Județene de Volei din anul 1960, iar din 1990, președinte onorific, membru în Comitetul Federației Române de Volei și în Colegiul Central al Antrenorilor, arbitru de categoria I al acestui for în 1975 și antrenor federal, în perioada 2001-2003, achitându-se în mod conștiincios, responsabil, de atribuțiile ce i-au revenit. A îmbinat, în mod armonios, cu tact pedagogic, munca de profesor, de educator, cu cea de antrenor. A fost părintele spiritual a numeroase generații de elevi, care s-au realizat în viață și s-au integrat socio-profesional, în țară și în străinătate. Unii dintre ei au ajuns miniștri, secretari de stat, consuli, parlamentari, directori, medici, ingineri, profesori, artiști etc. Este interesant că maestrul Stilea ține și acum legătura cu mulți dintre foștii săi elevi de care este legat sufletește, cu care se mândrește, iar ei îl stimează și îi sunt recunoscători. Fiindcă îndrumătorul lor, un dascăl stilat, cu principii sănătoase, generos, deschis dialogului, un model autentic din toate punctele de vedere le-a insuflat dorința de a fi campioni nu numai în sport, dar și în viață, dragostea și pasiunea pentru frumos, pentru dreptate și adevăr, iubirea față de semeni.

Ca o binemeritată recompensă, pentru contribuția excepțională adusă la promovarea sportului vâlcean și românesc, din inițiativa cotidianului *Monitorul de Vâlcea*, susținută de Forumul Cultural al Râmnicului și de Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, Laurențiu Stilea și Laurențiu Dumănoiu, două nume de rezonanță în voleiul românesc, au primit, pe 31 mai 2012, titlul de „*Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu Vâlcea*”, pentru merite deosebite în promovarea sportului vâlcean și românesc.

Înfăptuirile renumitului profesor sunt evidențiate în numeroase volume, în lucrări de specialitate și enciclopedii. La rândul său, a publicat mai multe cărți, materiale metodice, articole pe teme sportive, în diverse publicații, mai recent în revistele *Studii vâlcene*, *Seniorii*, *Cultura Vâlceană* ș. A. Acesta se numără printre realizatorii capitolului „Sport” din *Enciclopedia Județului Vâlcea*, volumul II – localități urbane, tipărită în anul 2012 la Editura Fortuna din Râmnicu-Vâlcea. De asemenea, a făcut parte din colectivul de autori ai volumului *75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu* (ediție omagială îngrijită de Eugen Petrescu), publicat la Editura Petrescu din Râmnicu-Vâlcea în 2012.

Și soția sa, distinsa profesoară Eugenia Stilea, a absolvit tot Institutul de Cultură Fizică și Sport din București, în anul 1956, și a slujit, la rândul ei, toată viața, învățământul și sportul vâlcean, obținând rezultate deosebite, numeroase distincții, titluri și medalii. Doi dascăli de suflet, care au făcut din sport, artă, apreciați și stimați de colegi, de elevi, de părinți, de cei pasionați de sport și nu

numai de ei, pentru că și-au dedicat viața școlii, comunității și au contribuit la gloria sportului vâlcean și românesc. Și în prezent, cei doi sunt persoane active și participă la manifestările inițiate de Forumul Cultural al Râmnicului, de Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului, de alte instituții culturale și sportive. Laurențiu Stilea este membru al Consiliului de conducere al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, organizație neguvernamentală cu activitate bine apreciată. Profund atașat de satul românesc, Laurențiu Stilea nu poate sta departe de casa părintească de la Tomșani care i-a legănat copilăria și i-a înaripat gândurile, de glia străbună, de oamenii locului, care îl stimează și pe care îi prețuiește. Din anul 2000 este președinte al Fundației „Fiii satului” din Foleștii de Sus.

Cu prilejul împlinirii respectabilei vârste de 80 de ani, profesorul Laurențiu Stilea a fost celebrat, cu fast, pe măsura meritelor sale. La manifestările aniversare, organizate pe 25 aprilie 2014 de Inspectoratul Școlar Județean, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” și Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, au participat reprezentanți ai administrației județene și municipale, deputați în Parlamentul României, oameni de cultură, colegi de breaslă, preoți, ziaristi, rude, prieteni, foști sportivi, tineri elevi din municipiu și județ, din București, Craiova, Cluj-Napoca ș.a., dovadă concludentă că sărbătoritul are prieteni în toată țara și se bucură de apreciere, pentru tot ce a făurit durabil pe parcursul vieții.

Activitatea sa rodnică de protagonist, de fondator, de șlefuitor de talente în volei, un sport îndrăgit în țară și în lume, îl situează la loc de frunte, printre cei mai apreciați profesori din județul Vâlcea și din România.

Iată încă o confirmare verosimilă că omul sfințește locul. Spre satisfacția sa și a noastră, tradiția frumoasă a voleiului vâlcean este dusă mai departe de profesori inimoși ca Nicoleta și Marius Mărgărit, Constantin Dumitrașcu, Cristian Iancu, Constantin Cadelcu ș. A.

Pentru cele opt decenii de viață trăite demn și frumos, pentru tot ce a înfăptuit temeinic, prin muncă onestă și perseverență, pentru bucuriile aduse în sufletele jucătorilor și ale admiratorilor voleiului, domnul profesor Laurențiu Stilea (Lorel cum îi spun soția și prietenii) merită toată considerația.

La ceas aniversar îi dorim, din toată inima, cu toată dragostea și prietenia, un sincer și călduros „La mulți ani!”, sănătate și bucurii alături de familie, de toți cei dragi!.

Modelele sunt nemuritoare

Violeta Scrociob

Deasupra izvorului Bistriței, vârful Arnotei stă la datorie: semeț, de la începuturi, străjuiește partea de nord a văii, înfrățindu-se cu văzduhul.

Dacă ai prilejul vreodată să ajungi la Mânăstirea Bistrița, nu rata o plimbare ceva mai sus, la Mânăstirea Arnota. De acolo, nu la mare distanță, numai cât să faci puțină mișcare, ajungi în vârf, acolo unde oamenii cu drag de istorie și neam s-au învrednicit să ridice o troiță, loc de rugăciune pentru sufletele celor pieriți acolo în timpuri tulburi. Ajungi în vârf, respiri aer ozonat fără să te sature de el și, încet-încet, te cuprinde sentimentul că ești gata de zbor. Te regăsești acolo așa cum ești: doar tu și nimic altceva care să îți altereze sufletul. Îți arunci o privire pe firul ușor sinuos al Bistriței și vezi în depărtare așezările de pe valea ei înșiruite ca într-o salbă. Ceva mai la vale, găsești satul Folești de Sus, vatră care dăinuie de mult timp. Documentele vremii îi atestă existența. Oameni harnici, gospodari au făcut ca acest sat să înflorească nu numai material, dar și spiritual. Rând pe rând, a dat generații de oameni din ce în ce mai capabili, mai inteligenți, care au făcut cinste localității. Intrând în sat dinspre nord, la aproape 10 minute de mers la pas, pe partea stângă, se ivește o casă cu o arhitectură aparte: înaltă, sobră, cu ferestre alungite ca niște ochi iscoditori. Se mândrește cu unicul liliac mov existent în zonă, aflat lângă gard, la drum.

„Mamă, cine stă aici?” întrebam pe vremea când mama încă mă ținea de mână. „Aici a trăit domnul Stilea, îmi spunea, învățătorul meu”. Pe atunci, în 1973, o mai vedeam uneori, prin curte sau trecând pe drum, pe doamna Stilea: tăcută, întotdeauna elegantă și sobră, asemenea casei pe care o stăpânea. Doar ea mai rămăsese acolo. Domnul învățător, plecat într-o lume mai bună, veghea de acolo, iar copiii erau plecați la oraș.

De aici, mama începea să depene firul poveștii; cum învățau ei, copiii, veniți care de pe unde, într-una din camerele acestei case. Nu uita niciodată să spună cât de corect, dar și aspru, era domnul învățător. Ascultam cu sufletul la gură poveștile mamei, imaginându-mă în lumea aceea, cu mulți ani în urmă, când în clase persista mirosul de motorină impregnat în scândură, tratament împotriva dăunătorilor. Încercam să îmi imaginez condeiele și tăblițele pe care scriau copiii, neînțelegând de ce nu aveau caiete. Nu înțelegeam de ce a trebuit pedepsit cu bătaie nea' Ion Voican, pentru că îi spărsese tăblița mamei. Da, era sărăcie pe

atunci, și ca să poată merge la școală copiii din familiile mai numeroase încălțau pe rând opincile. O tăbliță era greu de procurat și destul de scumpă pentru ei.

Mama avea un scris caligrafic, demn de invidiat. Minute în șir îi admiram scrisul și nu de puține ori își amintea ce minuni făcea nuielușa domnului învățător când era vorba de scris. Povestea ei mai totdeauna se termina așa: „Lorel este ceva mare la sport, pe la Vâlcea”. Așa îmi spunea mama și de fiecare dată când vorbea despre această familie, vedeam în ochii ei o sclipire de mândrie pentru faptul că avusese onoarea să fie eleva domnului Vasile Stilea. În anul 1977, destinul m-a aruncat la oraș, în Râmnic. Printr-un concurs de împrejurări, am venit să susțin un examen pentru a putea intra în rândurile gimnastelor râmnicene. Astfel, am rămas elevă a liceului pe atunci Vasile Roaită, actual Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”. Și acum, parcă, aud ritmul susținut de prima mea antrenoare, Eugenia Stilea, cu bățul de bambus al vreunei panglici, lovindu-l ușor de pantalonul sport albastru pe care îl purta. În sala de sport răsună un amalgam de zgomote: mingea voleibaliștilor sau a baschetbaliștilor bătută de parchet, pianul la care doamna Luminița interpreta vreo melodie pentru exercițiile noastre de gimnastică ritmică și, din când în când, vocile ridicate ale antrenorilor care făceau neconținut observații elevilor sportivi. Uneori, concentrată fiind la elementul de repetat, vedeam lungindu-se o rază de lumină care pătrundea de afară prin ușa de la intrarea în sală, care se deschidea încet. Priveam într-acolo instinctiv: o siluetă de bărbat bine construit, elegant negreșit îmbrăcat în sacou de cele mai multe ori din velur, calca grav și totodată lejer, într-o cadență particulară. Avea o ținută demnă, capul ridicat, privirea iscoditoare și pășea asemenea unui rege grijuliu cu curtenii săi. Această sală constituia o părticică din „regatul sportiv” de care îngrijea domnul profesor Laurențiu Stilea. Atunci l-am văzut pentru prima dată. Era atât de înalt, iar eu atât de mică, micime care se accentua comparativ cu statura sa! Încet, cu privirea parcă plutind asupra tuturor, s-a îndreptat spre noi, gimnastele. După câteva cuvinte spuse cu voce mică soției dumnealui – doamna antrenoare Eugenia Stilea, aceasta a arătat cu privirea în direcția mea. Domnul profesor mi-a făcut semn să mă apropiez de ei. M-am apropiat sfioasă, cu inima bătând repede-repede: „Ce faci, măi? Tu ești fata lui Sabin?” Așa s-a desfășurat prima noastră întrevedere, însă mulți ani după aceea, personalitatea sa a continuat să mă intimideze. În acel timp auzeam frecvent numele său și desigur, nu se putea altfel, având în vedere faptul că din anul 1978 deținea funcția de director adjunct al Liceului „Vasile Roaită” din Râmnicu-Vâlcea.

Având rădăcini puternice, într-un neam care a avut mari contribuții pe mai multe planuri inclusiv în învățământ, domnul profesor Laurențiu

Stilea a crescut drept, susținut de o conduită morală de excepție, beneficiind de o educație pe măsură, într-o familie de intelectuali, educație care își are izvorul într-un timp îndepărtat, dacă socotim că și bunicul domniei sale, om de vază, fiind primarul comunei Folești, era de asemenea de o înaltă ținută morală. Deși clasele primare le-a absolvit în comuna natală, micuțul Laurențiu Stilea a fost adus de valul vieții aici, în Râmnic. Astfel, s-a înscris la gimnaziu la actualul Colegiu Național „Alexandru Lahovari”, unde a continuat și studiile liceale. Cum în anumite momente ale vieții trebuie să pui în balanță unele decizii, tânărul Laurențiu Stilea, absolvent de liceu de acum, alege să urmeze cursurile Institutului de Cultură Fizică și Sport din București (chiar și împotriva dorinței tatălui său), cursuri pe care le absolvă în anul 1957. Fiind un luptător prin excelență, a refuzat postul de asistent universitar la Institutul Militar de Educație Fizică și Sport București, din motive numai de el știute. După două luni nelipsite de peripeții, a fost încadrat la Școala Sportivă Elevi de pe lângă actualul Colegiu Național „Alexandru Lahovari”. În anul școlar 1958-1959, se opune programului deja conceput al Comisiei ministeriale și locale, propunând înființarea Secției de volei, propunere care s-a soldat cu o reușită, ca atare, aceasta funcționând deja din primul an. Desigur, domnul profesor Stilea a avut o viață tumultuoasă petrecută între casă, școală, deplasări, cantonamente și competiții atât naționale cât și internaționale. Drept rezultat, lista cu realizări din viața sportivă, pedagogică și organizatorică s-ar putea întinde pe mai multe pagini. Fără să exagerez cu enumerarea lor, aș dori să amintesc câteva dintre acestea.

Elev fiind, a obținut locul al IV-lea la Campionatul republican școlar de Gimnastică sportivă băieți, București, 1951 și locul al II-lea la faza regională de aruncare a greutății. Tot ca elev a fost component al echipelor de volei băieți și căpitan de echipă.

În timpul studenției, a fost component al echipei de volei a Institutului de Cultură Fizică din București în campionatul „Onoare” al capitalei și al Campionatelor universitare; a fost nominalizat printre cei 10 studenți din anul I, pe baza rezultatelor la învățătură, pentru a studia în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (U.R.S.S.); în anul II, a fost selecționat printre cei 25 studenți ai Institutului pentru pregătirea unui program special cu participarea României la un concurs național organizat de Republica Democrată Germană (R. D. G.), numit „Gimnistrada”.

După absolvirea cursurilor universitare, îl găsim la Râmnicu-Vâlcea în postura de profesor, antrenor, jucător și căpitan de echipă la divizionară B „Stejarul” și la echipa Școlii Militare de Geniu (1957-1959); responsabil Cerc pedagogic al profesorilor de educație fizică și sport din Râmnicu-Vâlcea (1960-1963); vicepreședinte cu jumătate de

normă în Consiliul Raional de Educație Fizică și Sport, Vâlcea (1968); director adjunct la actualul Colegiu Național Mircea cel Bătrân Râmnicu-Vâlcea (1978-1979); director Clubul Sportiv Școlar din Râmnicu-Vâlcea (1979-1988); responsabil al Comisiei de metodică a profesorilor de educație fizică și sport din cadrul Liceului „Vasile Roaită” (1969-1979 și 1990-1996); președinte al Comisiei Județene de Volei, Vâlcea (1960-1984). În perioada 1969-1990, tot ca o preocupare pe linie sportivă se înscrie și proiectarea și confecționarea de aparate ajutătoare pentru învățarea corectă, rapidă și timpurie a elementelor și procedeele tehnice de bază din jocul de volei.

Profesorul Laurențiu Stilea remarcă și pe linie culturală, acesta fiind fondatorul Fundației „Fiii Satului Folești de Sus” (2000). De asemenea, pe linie publicistică se înscrie între autorii vâlcenii de articole și studii, unele cu caracter monografic, publicate în lucrări de autor sau colective și în revistele locale de cultură.

Aici am reliefat doar o mică parte din viața sportivă, pedagogică, organizatorică și publicistică a domnului profesor Laurențiu Stilea, nemaivorbind de performanțele olimpice care vizează spațiul internațional. Aproape toate aceste lucruri se regăsesc în cartea *Senior 75*, apărută la Editura Almarom din Râmnicu-Vâlcea, în anul 2009, cu prilejul aniversării a 75 de ani de viață.

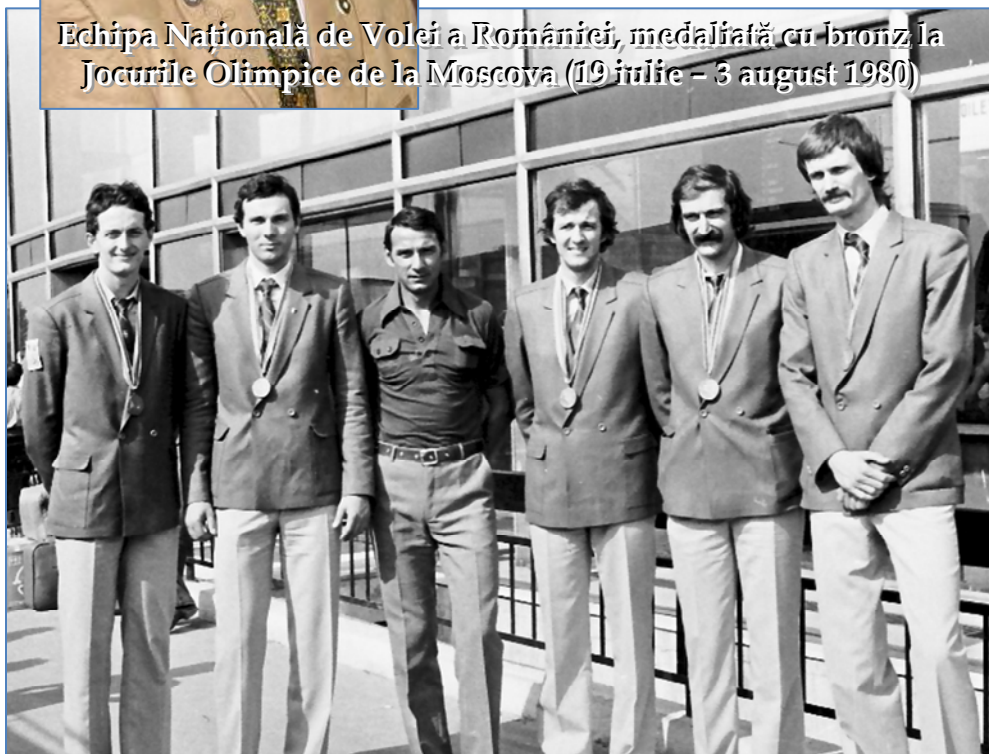
Concluzionând, se poate spune, fără exagerare, că domnul Laurențiu Stilea este una din pietrele de temelie ale sportului vâlcean de performanță, descoperitor și formator al unor mari sportivi care au făcut cinste urbei, oameni pentru care s-a cântat în semn de onoare imnul patriei (valabil și pentru doamna profesoară Eugenia Stilea, soția celui omagiat).

Să nu uităm totuși și partea nevăzută a lucrurilor, nevăzută pentru mulți dintre noi. Fiecare om are nevoie de un suport moral care să echilibreze și să completeze toate celelalte calități ale sale. În acest sens, cea despre care vorbim poartă un nume: Eugenia Stilea. Domnia sa este cea care a vegheat din umbră, și nu numai, ca totul să decurgă așa cum ar fi normal, fiind la rândul ei un renumit om al sportului, dar și un bun exemplu de conduită morală. Toate acestea se reflectă și în viața de familie și în educația pe care au imprimat-o celor doi copii: Laurențiu și Ileana.

Când pătrund în antreul casei lor, de fiecare dată mă simt ca într-un sanctuar, dat fiind faptul că mă întâmpină o vitrina neîncăpătoare pentru o mulțime de distincții, ordine și medalii ale celor doi soți, sportivi de înaltă performanță, dovezi care par să îți vorbească fiecare despre istoria lor. Se pot aminti aici: titlul de „Profesor fruntaș” (1968), „Antrenor emerit” (1993), Cetățean de Onoare al comunei Tomșani (2000), „Placheta Omagială”, decernată de Prefectura Județului Vâlcea (2008), Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2012). De asemenea, între multe

altele mi-a fost atrasă privirea de o „Diplomă de fidelitate”, decernată familiei Stilea de Primăria municipiului Râmnicu-Vâlcea, în 2009, „pentru puterea de a-și apăra dragostea ce i-a unit de acum o jumătate de veac până astăzi”. Deci și pe plan familial, cei doi pot constitui un model de cuplu, chiar dacă aceste modele sunt greu de găsit în acest tsunami cotidian.

Toate acestea fiind zise, rămân cu sentimentul de mare onoare că sunt contemporană cu asemenea oameni, că drumurile noastre s-au intersectat și îmi doresc ca Dumnezeu să vegheze asupra lor, atât cât destinul le va fi rezervat.

**Mănăstirea Arnota
(Costești, Bistrița),
sec. XVII**

**Cula Greceanu
(Măldărești),
sec. XVIII**

Cula Duca (Măldărești), sec. XIX

NICOLAE STATE, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 20 mai 1949, satul Burluși, comuna Ciofrângenii, județul Argeș; supranume literar Burluși, după satul natal; teolog; diacon (1978-1989) și preot la Catedrala Episcopală (Arhiepiscopală, din 2009) „Sfântul Nicolae”, Râmnicu-Vâlcea (1989-2011), preot paroh la Parohia „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Râureni, Râmnicu-Vâlcea (2011 – în prezent); editor, publicist; autor al mai multor articole publicate în revistele de cultură; fondator și director al Editurii „Buna-Vestire”, Râmnicu-Vâlcea (1991), membru fondator (1991) și secretar general al Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (1998 – în prezent), președinte al Asociației Ortodoxe „Pro-Vita”, filiala Vâlcea (1992 – în prezent), director al Tipografiei Episcopale „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul” (2000-2007),

membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului (2001), co-fondator (2003) și co-organizator al Memorialului „Pr. Dumitru Bălașa”, fondator al Casei Memoriale „Poetul Ion Ene Frișcea”, Ciofrângenii, Argeș (2004); fondator al Sindicatului liber „Pastorul cel Bun” (2008); Cetățean de Onoare al comunei Ciofrângenii, județul Argeș -

* *

Argeșean prin naștere și vâlcean prin adopție, preotul Nicolae State-Burluși se remarcă în lumea culturală vâlceană, după 1990, în mod special prin prezența și prin contribuția sa la numeroasele evenimente organizate de instituțiile și organizațiile de profil și prin obiceiul de a dăruii, cu aceste ocazii, cărți de rugăciuni și alte obiecte de cult: iconițe, calendare etc. De asemenea, se remarcă prin donațiile de carte laică și religioasă, în țară și în străinătate, motiv pentru care, cu ani în urmă, regretatul om de cultură Costea Marinou l-a alintat cu numele de „Badea Cârțan contemporan”; prin organizarea unor evenimente de valorizare și de eternizare a unor personalități contemporane: poetul țăran Ion Ene Frișcea, preotul cărturar Dumitru Bălașa, scriitorul Alexandru Horezeanu, mitropolitul Bartolomeu Anania, inventatorul și inovatorul Dumitru Panu-Misăilescu ș.a.

Ajuns la o vârstă semirodundă, mai mulți colegi și prieteni: preoții Ion Buga, Dumitru Cățoi și Nicolae Moga, profesorii Alexandru Popescu-Mihăești, Ioan St. Lazăr și Gabriela Crăciun, teologul Stelian Gomboș și inginerul Marian Pătrașcu, pun în valoare și alte elemente ce-l definesc pe omagiat ca preot și cetățean al Râmnicului.

NICOLAE STATE, 65 YEARS OLD

- born on May 20, 1949, Burluși village, Ciofrângenii commune, Argeș county; with the literary nickname – Burluși, after the native village; theologian; deacon (1978-1989) and priest at „Sfântul Nicolae” Episcopal Cathedral (Archiepiscopal, since 2009), Râmnicu-Vâlcea (1989-2011), vicar priest at „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Parish, Râureni, Râmnicu-Vâlcea (2011 – until present); editor, publicist; author of various articles published in cultural magazines; founder and manager at „Buna-Vestire” Publishing House, Râmnicu-Vâlcea (1991), founding member (1991) and general secretary of „Sfântul Antim Ivireanul” Cultural Foundation (1998 – until present), president of „Pro-Vita” Orthodox Association, Vâlcea subsidiary (1992 – until present), manager of „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul” Episcopal Typography (2000-2007), founding member of the Cultural Forum of Râmnic (2001), co-founder (2003) și co-organizer of „Pr.

Dumitru Bălașa” Memorial, founder of „Poetul Ion Ene Fripcea” Memorial House, Ciofrângenii, Argeș (2004); founder of „Pastorul cel Bun” Free Union (2008); Honorable Citizen of Ciofrângenii commune, Argeș county -

* *

Born in Argeș and adopted by Vâlcea, the priest Nicolae State-Burluși stands out in the cultural world of Vâlcea, after 1990, especially through his attendance and contribution to the numerous events organized by profile institutions and organizations and through his habit of offering, on different occasions, prayer books and other cult objects: small icons, calendars etc. He also stands out for the laic and religious book donation inside the country and abroad, a reason why, long years ago, the lamented cultural man, Costea Marinoiu, fondly named him „the contemporary Badea Cârțan”; through the organization of some events of appraisal and eternizing of some contemporary personalities: the peasant poet Ion Ene Fripcea, the scholar priest Dumitru Bălașa, the writer Alexandru Horezeanu, the metropolitan Bartolomeu Anania, the inventor and inovator Dumitru Panu-Misăilescu ș.a.

At a half round age, various colleagues and friends: the priests Ion Buga, Dumitru Cățoi and Nicolae Moga, the teachers Alexandru Popescu-Mihăești, Ioan St. Lazăr and Gabriela Crăciun, the theologian Stelian Gomboș and the engineer Marian Pătrașcu also valorize other elements that define the person we are now celebrating as priest and citizen of Râmnic.

Părintele Nicolae State sau despre măsurile puse de Dumnezeu în Om

Ion Buga, Dumitru Cățoi

Cu mulțumire și fără falsă smerenie, recunosc că Bunul Dumnezeu, Cel care „nu dă Duhul cu măsură”, a revărsat și asupra mea darul ales al zugrăvirii unor chipuri luminoase ce s-au profilat pe cerul contemporan mie, numai cu cuvântul, o îndeletnicire pe care Emil Cioran o numește inspirat: „Exerciții de admirație”, poate cea mai frumoasă carte a sa. Fac aluzie – în ceea ce mă privește – la un buchet de portrete literare, intitulat „Minipatologie contemporană”, o carte deosebit de apreciată la vremea ei. Desigur, galeria de portrete deschisă atunci ar putea fi continuată până la Parusia Domnului, fiindcă nu vor lipsi cei ce Îl așteaptă cu candela inimii aprinsă, în ciuda furtunilor și a bântuieilor „din văzduh și nearătate” care năvălesc asupra „omului de sub vremei”. Cu Hristos ne ridicăm spre Răsăritul cel de Sus, cu fața descoperită în Duhul Adevărului care ne face liberi. Și așa,

cu stiloul pe post de penel, la rugămintea unuia din nesfârșiții prieteni ai lui, iată-mă în fața părintelui frate Nicolae State Burluși, cu plăcuta și – credeam eu – ușor de realizat misiune de a-i prinde chipul în plasa cuvântului măiestrit și îndelung exersat în speță.

Iată însă că – vorba lui Marin Sorescu – „pretutindenii hălăduiește misterul”, și de unde socoteam că lucrul va fi ușor și simplu, a trebuit să recunosc că m-am blocat întocmai ca un iscusit orator – în cazul nostru – predicator, în fața „pildei Semănătorului”, singura care, în ciuda aparenței de simplitate maximă, este deslușită de Însuși El, Autorul.

Există în Evanghelia după Ioan o expresie uluitoare de simplă și totuși adânc-neajunsă, cu referire la Iisus, Cel din condiția Învierii: „Erau împreună Simon-Petru și Toma, cel numit Geamănul, și Natanael și fiii lui Zevedeu și alți doi din ucenicii lui Iisus”.

Acești șapte ucenici – de fapt cei mai reprezentativi, după cum îi întâlnim în perioada uceniciei lor pe lângă Iisus, se întorseseră la viața lor de dinaintea de marea chemare, viața de pescar, o viață simplă, mereu lipsită și mereu în primejdie. Ceea ce și confirmă versetul următor: „Și au ieșit și s-au suit în corabie, dar în noaptea aceea nu au prins nimic”. Și acum vine fraza de care am pomenit: „Iar făcându-se dimineată, Iisus a stat la țârm; dar ucenicii n-au știut că este Iisus”. Dar, vă veți întreba, ce legătură are portretizarea unui atât de cunoscut și iubit coleg și prieten universal – vreau să cred că n-a reușit să-și facă niciun dușman –, părintele Nicolae State, cu episodul pescuirii minunate și cu Iisus care „a stat la țârm”; iar eu vă spun că are, fiindcă, întocmai ca pescarii acelei nopți eșuate, când am dat să încep povestea, m-am trezit că nu știam începutul, în ciuda faptului că părintele Nicolae „stă la țârmul oceanului de amintiri minunate” parcă dintotdeauna.

Și pentru că nu-mi amintesc de unde și cum a venit în această prezență atât de naturalizată încât nici nu mi-aș putea imagina un timp și un spațiu din care să lipsească, am alergat la un coleg și prieten comun, mai prieten cu el decât mulții lui prieteni, părintele Dumitru Cătoi, cu care am împărțit și încă mai împărțim, o adolescență, o tinerețe studiantilă și o misiune preoțească de peste o jumătate de veac.

Surpriza a fost și mai mare când nici părintele Dumitru – întocmai ca și mine – nu-și mai amintește începutul, fiindcă prezența fratelui nostru drag este atât de firească și indiscutabilă, atât de vie și benefică, încât „așa a fost dintotdeauna”, ca să citez răspunsul celui de-al treilea prieten. Așa cum se întâmplă cu limba română, pe care o vorbim toți, dar nu sunt puțini cei care n-ar putea spune fără greșală alfabetul. Desigur un reper există, și anume – studenția. În vremea aceea existau două facultăți de teologie, la București și la Sibiu, pentru absolvenții celor cinci seminarii teologice, trei în Regat și două în Ardeal. Și trebuie să recunoaștem că pentru vremea aceea era ceea ce trebuia, și numai cât trebuia. Așadar, ne întâlneam la Institutul Teologic de

grad universitar din București trei corpuri de armată duhovnicească – Neamț, Buzău și Craiova, amestecându-ne și contopindu-ne într-o singură unitate, aducând fiecare în vistieria comună zestrea lui specifică, dobândită de la Dumnezeu și îmbogățită prin râvna și jertfa dascălilor – cei mai mulți fiind cărturari și sacerdoți de renume, „cu bun chip”, cum spune Evanghelia.

Fiecare ceată își avea un căpitan al ei, nu neapărat premiantul la învățătură, ci în virtutea unor calități mai greu de definit teoretic; era vorba de o experiență de viață, de o autoritate care impunea de la sine, nu aceea *potestas*, forța brută care domină prin frică.

Nicolae State domina într-un mod cu totul atipic, printr-o bunătate care contrasta flagrant cu statura lui de excepție. Era vorba de o noblețe funciară, aceea frumusețe bogată, cu care Dumnezeuul Carpatin a amprentat sufletul acestui popor cu cel mai frumos leagăn de sub soare – Plaiul mioritic.

Într-o mișcare de adâncime, pentru cel ce știe să asculte și să descifreze, aude vuietul îndelung înstrunit al legendarului râu haiducesc – Oltul, frate geamăn al Mureșului, primul purtând în vijelie sângele învolburat al unui neam neîmblânzit, al doilea purtând în unda lui domoală lacrimile și mânia înăbușită de roata nemiloasă a unei Istории pururea-răstignite. Aceasta era alcătuirea de taină a acestui oltean care, asemeni lui Badea Gheorghe din Cârțișoara, parcă e mereu coborând din Ardeal spre Dunăre, cu Oltul în sânge și cu lumina sudului pe chip, starea blândeții celui ce petrece în viața-i ca o rugăciune. Ai zice că lui îi închină Marin Sorescu această icoană poetică: „Ardealul, starea mea de spirit / Cu care mă gândesc la țară, / De parc-aș respira lumină / Și existență milenară”.

Revenind la biografia concretă, firul se rupe chiar de la început, fiindcă eu am plecat la Atena, unde am rămas doi ani (1969-1971), și revenind la București pentru anii III-IV, pe acel tânăr înalt și luminos nu l-am mai găsit; ceva se întâmplase, ceva grav, despre care nu știam nimic.

Din acest punct continuă părintele Dumitru, care știe că prietenul nostru oltean, a avut o mare supărare din pricina căreia a trebuit să întrerupă studiile, este luat în armată și, într-o zi, – relatează părintele – văd îndreptându-se spre mine niște pași de militar, și cum eram aplecat asupra unei găleți cu mortar (munceam la zidirea unei biserici noi, în parohia mea) nu-i vedeam fața, mai ales că la înălțimea lui trebuia să mă ridic, eu însă eram îngropat în cărămizi, mortar și toate cele ale zidăriei. Când m-a salutat și mi-a zis pe nume, l-am recunoscut pe fostul coleg de un an de la București, care își făcea stagiul militar prin părțile noastre, căutându-mă în mod expres în parohia de la Călțuna (Buzău). Când mi-am cerut scuze că mă găsește plin de moloz, în ținută de muncitor necalificat, mi-a zis: „Cât aș fi vrut să fiu și eu în situația ta, să ridic cu mâinile mele o biserică, nu să-mi pierd vremea cu lucruri inutile.” Dumnezeu i-a ascultat ruga și Nicolae State avea să devină unul din cei mai cunoscuți slujitori ai Altarului din voievodala zonă a

Argeşului și Vâlcii, iubit de Dumnezeu și de oameni, slujind mulți ani la centrul episcopal din Râmnicu-Vâlcea, având o voce plăcută, cu acel timbru inconfundabil al imnologiei bizantine.

Timp de treisprezece ani, cu statura lui de elegant sfeșnic împărătesc, slujind ca protodiacon al Catedralei Arhiepiscopale, a împodobit cu vocea lui atât de personalizată, bogatele slujbe în istoricul templu vâlcean. Domina nu numai prin statura regelui biblic (Saul), ci mai ales prin credință și frumusețe duhovnicească. Această dominanță a lui s-a dovedit salvatoare într-o capricioasă clipă a istoriei noastre de ultimă oară, când numai vocea-i fermă, binecunoscută, a reușit să acopere vacarmul creat de o masă de manevră incitată de politrucii nostalgici împotriva regelui Mihai, în vizită la Râmnicu-Vâlcea, acoperind cu un „Tatăl nostru” coborând parcă din cer, „în glas de tunet”, stingând furia celor care, fără să știe ce cer, își cereau osânda, care, din nenorocire, a și venit, aducând atâta pustiire într-un ținut atât de înzestrat de Dumnezeu.

Reamintind expresia evanghelică – „Iisus a stat la țărnișă” –, era acolo, nu venea la țărnișă dintr-un punct oarecare, de la o distanță anume, pur și simplu „stătea” acolo, așa cum eternitatea nu vine și nu pleacă, ci „stă”, e toată statura, fără nicio altă completare sau explicare, și eu, mai mult decât părintele Dumitru nu-mi amintesc nimic altceva decât că, de foarte mulți ani – poate că dintotdeauna – fratele Nicolae „stă” în fața mea, cu statura lui alungită spre cer, cu pașii lui uriași, având mereu aceeași adresă: Omul.

Cred că l-am reîntâlnit în locul care avea să se identifice cu el, marca împărătească a zonei – tipografia cărților bisericești, Tipografia eparhială. Zeci de ani, dacă nu-l găseai nicăieri în altă parte, sigur îl aflai printre mașini și meșteri tipografi, de ziceai că e acolo din vremea mult credinciosului voievod Matei Basarab, un nesfârșit ucenic al egumenului Meletie Macedoneanul, cei care, cu cheltuială și cu osteneală au adus tiparnița de la Kiev (1635), acel dar neprețuit al mitropolitului kievean, de obârșie moldovean – Petru Movilă (1597-1647).

Pe drept cuvânt i s-a spus cu dragoste și umor oltenesc „Badea Cârțan”, în amintirea fenomenalului slujitor al cărții – țăranișă român Gheorghe din Cârțișoara – care, exact cu un secol înainte (1849-1911) crează Drumul Cărții peste Carpați, cu dus și întors, transportând peste 250.000 de titluri de cărți și reviste, adică o bibliotecă de stat ambulantă. Desigur, asemenea înaintașului său bibliofor, din aceeași pricină a avut de pătimit, plătind un greu tribut de suflet și de sânge, depășind – cu ajutorul Dumnezeului-Cuvânt și aceste încercări, restabilindu-și sănătatea trupească, precum și bucuria lui de-o viață – aceea de a duce în toate laturile Țării, roadele acestui topos literar – Râmnicul tipografic al Basarabilor (incluzând aici și pe Cantacuzini și mai ales pe Brâncoveanu, cel mai strălucit bărbat român din toate timpurile, și nu mai puțin – dincolo de timp, în viața veșnică).

Înainte a unei intervenții chirurgicale de mare risc, m-a rugat să merg la spitalul unde era internat ca să se spovedescă, împărtășindu-se la capela spitalului. O asemenea smerire de sine – aceea de a cere unui coleg să-ți primească mărturisirea lăuntrului tău cel plin de taine, nu întotdeauna luminoase – este un caz rar, iar acest lucru revelează o altă însușire a personalității creștine a părintelui Nicolae.

Nu mai puțin delicat a fost și faptul de a-mi încredința feciorii săi, să le zidesc sufletul la Seminarul Teologic din București, unde lucram în vremea aceea, iar rodul a fost pe măsura așteptărilor noastre, răsărind în ograda sacră a Vâlcii un vlăstar sacerdotal, asemenea întru toate părintelui său, prelungindu-I cu încă o generație, prezența lucrătoare la „locul cel preaînalt”, în catedrala episcopală, părintele State jr. având în grijă și sectorul social al Arhiepiscopiei, îngrijind ca pe „frații lui mai mici” pe nevoiașii de tot felul – săracii, bătrânii, însingurații etc., după codul mântuirii prezentat de Mântuitorul în impresionantul tablou al Judecății de Apoi (Mt. 25, 31-46). Faptul că Silviu poartă numele mamei este doar o minimă expresie a unei mari iubiri, fapt mărturisit adesea de pr. Nicolae: „Dacă n-ar fi fost Silvia, m-aș fi pierdut demult; e darul cel mai prețios pe care mi l-a făcut Dumnezeu.”

Revenind la celălalt martor – părintele Dumitru, își amintește de una din cele mai emoționante surprize pe care numai părintele Nicolae știa să le facă. Era o iarnă crâncenă – povestește el – și noi aveam botezul băiatului, zăpada era uriașă și înghețată, iar la vremea aceea mașinile erau rare. Singura soluție era sania trasă de cai voinici, în stare să lupte cu nămeții înghețați, ca într-un peisaj siberian. Nu ne venea a crede când am văzut venind din localitatea vecină o sanie care îl aducea pe Nicu și pe Silvia, ea fiind din comuna noastră – Smeeni, și când a aflat că noi aveam botez cu băiatul cel mic, a tocmii o sanie și a venit să participe la bucuria noastră, înfrutând toată vitregia acelei ierni în care încremenise până și aerul.

Un alt aspect mai rar, sau poate unicat, este acela în care, tot la soroacele rânduite de Biserică pentru rugăciune, postire și împărtășire, cu deosebire la Sfintele Paști, în loc ca penitentul să meargă la duhovnic pentru spovedanie, în cazul acesta fenomenul este inversat; Părintele își ia uneltele sacre în mașină și vine în București ca să spovedească pe copiii părintelui Dumitru, oameni cu copii și cu slujbe importante și care și l-au ales duhovnic din copilărie, simțindu-l ca pe un alt părinte al lor.

Și pentru că nimic nu este întâmplător în lumea lui Dumnezeu, această migrație *in sacris* – pelerinajul Sfintei Taine a Pocăinței – are în ultima vreme un revers la fel de emoționant. Să mă explic: La rugăciunile părintelui Nicolae și nu numai, „Păstorul cel Mare al oilor, Domnul nostru, Iisus Hristos” (Evr. 13, 20) trimite Bisericii Vâlcene un arhipăstor pe măsura vredniciei turmei cuvântătoare din acest ținut cu o densitate fără pereche a semnelor de putere a credinței și a evlaviei. Venirea Arhiepiscopului Varsanufie în cetatea

Basarabilor – Radu cel Mare, Matei Basarab, Constantin Brâncoveanu – este marea bucurie și mângâiere a vâlcenilor, întinerindu-l evident și minunat. Iar fenomenul de care vorbeam – metanoia reversibilă – constă în aceea că, în sens invers cu venirea duhovnicului Nicolae la București, la aceleași soroace vezi curgând spre Rm. Vâlcea personalități ale vieții cultural-artistice la duhovnicul lor, Părintele Varsanufie cum îi spun popularului arhieru, de care nu se despart, în ciuda unor dificultăți pe care le presupune distanța și greutatea drumului, a vârstei ș.a.

Un asemenea fenomen am mai cunoscut în tinerețe, când, mulțime de credincioși se îndreptau spre Cluj, unde părintele lor drag, arhieru-vicar Justinian Chira, cu epitrahilul la îndemână îi spovedea și îi mângâia cu dragoste și căldură, încât se întorceau acasă nou-născuți: „Tare mi-s dragi, frate Ioane, mânce-i tata pe ei!” – îmi spunea, cerându-și oarecum iertare că mă lăsa o vreme, ca să-i sloboade, căci veneau de departe. De aceea și Dumnezeu l-a încărcat de zile și de roade, având la cei 94 de ani ai săi aceeași viteză creștinească, slujind în taină o nădejde dusă până la capăt (cf. In. 13, 1).

Dar lucrul cel mai vrednic de subliniat – ceva care pare să vină din veacuri străbune, cu anevoie de înțeleș și de crezut astăzi – este acela în care, de decenii deja, în jurul părintelui Nicolae – „marca părintelui State”, după expresia bunului prieten și colaborator, profesorul Ioan St. Lazăr – se structurează întreaga spiritualitate vâlceană, o spiritualitate multiformă, prolifică și cu greutate auriferă care, uneori pare să ambiționeze o rivalitate cu Capitala sau cu alte metropole binecunoscute ale culturii române.

Este, cred, o taină a acestui ținut, și dacă îmi amintesc bine, ceea ce a constituit marea și autentică glorie a patriarhului Justinian Marina, un vultur nepereche înălțat din acest ținut născător de bărbați providențiali (dacă ne gândim numai la pentada Brâncoveanu și e de ajuns pentru toată creștinătatea decadentă a a veacului XVIII și urm.), a fost – desigur, la o altă scară – aceeași uriașă virtute de a aduna și potența toate valorile vremii lui – profesori, cărturari, literați, artiști, arhitecți, oameni politici de toate orientările etc., bineînțeleș că în tot acest tumult înalt, direcția uluitoarei investiții era una singură: Biserica.

Cerându-mi iertare pentru lipsa de modestie, nu pot să nu amintesc că ultimul asupra căruia s-a oprit ochiul lui de vultur, aruncându-mă în marea vârtoare a „luptei celei bune” (2 Tim. 4, 7), am fost eu cel atât de timid și „sauvage”, obligându-mă foarte. Amintirea aceea – 22 Decembrie 1969 –, una pentru eternitate, m-a ajutat să-mi explic și rarissima virtute de centru coordonator și catalizator a celui ce avea să-mi fie coleg și frate de Altar străbun, chiar în acel an hotarnic și hotărâtor de destin teologal și literar – 1969, în „Toamna Patriarhului”.

Coborând iarăși cuvântul la părintele Nicolae, luând aminte la avertismentul Mântuitorului din Evanghelia Sa: „Vai vouă, când toți oamenii

vă vor vorbi de bine” (Lc. 6, 26), ne oprim aici cu prezentarea – abia schițată – a fratelui nostru drag – Preotul Nicolae State-Burluși, fiind încredințat că la puținul nostru vor adăuga alți mulți prieteni, mult mai mult.

Părintele Nicolae State-Burluși, „Badea Cârțan contemporan”

Ioan St. Lazăr

Când, în urmă cu cinci ani, porneam o carte despre *Părintele Nicolae State-Burluși – Badea Cârțan contemporan, la 60 de ani* (Rm. Vâlcea, Editura Antim Ivireanul și Asociația Ortodoxă „Provita”, 2009) –, parcă nu bănuiam cât de multe (peste 30!) și frumoase referințe și mărturii voi antologa, luminând diferitele fațete ale personalității unuia dintre cei mai cunoscuți clerici vâlceni din zilele noastre.

Născut la 20 mai 1940, în satul Burluși, din părinți agricultori (Ion și Domnica), în comuna Ciofrângenii a județului Argeș, o zonă ce n-a fost colectivizată, părintele Nicolae State-Burluși și-a făcut studiile primare și gimnaziale în comuna natală, apoi Seminarul Teologic de la Craiova și Facultatea de Teologie de la București (promoția 1982).

Căsătorit în 1973 cu doamna Silvia din Eforie Sud, cu care are doi copii: Ion-Claudiu și Vasile-Silviu, amândoi licențiați în teologie, a funcționat, din anul 1975, la Episcopia Râmnicului; aici, în intervalul 1975-1978 a fost magazioner, din 1978 până în 1989, diacon, iar din 1989 până în 2011, preot la Catedrala Episcopală. Din anul 2011 este preot paroh la biserica cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Râureni.

Din anul 1990, deopotrivă cu atribuțiile ecleziiale, s-a implicat tenace și eficient în multiple activități sociale și culturale, dobândind un rol tot mai însemnat ca exponent al Bisericii, în ONG-uri nou înființate. Din anul 1991 este fondator și director al Editurii de carte religioasă „Buna-Vestire” și, din același an, membru fondator al Fundației Culturale „Sf. Antim Ivireanul”, al cărei secretar general a devenit din anul 1998. Din 1992 este președinte al Asociației Ortodoxe „Pro-Vita”, filiala Vâlcea. În intervalul 2000-2007 a fost Directorul Tipografiei Episcopale „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul”. Din anul 2001 este membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului. În 2004 a fondat, în satul său natal, Casa memorială „Poetul Ion Ene Fripea”, la care periodic se desfășoară întâlniri ale iubitorilor de cultură și artă din județele Vâlcea și Argeș. În anul 2008 a fondat Sindicatul liber „Păstorul cel Bun” (cu activitate în Râmnicu-Vâlcea și Craiova).

În toate aceste atribuții, s-a dovedit un factor activ, responsabil și persuasiv, polarizând în jurul său oameni de bine, de afaceri, politicieni, iubitori ai artei și culturii, elevi și tineri, enoriași ș.a. În cadrul Asociației „Pro-Vita”, părintele State-Burluși a inițiat an de an acțiuni de binefacere pentru familiile cu mulți copii și alte greutăți și a stimulat salvarea de la avort a peste 350 de copii. Ca editor de carte a contribuit la dotarea cu tomuri de factură religioasă a peste 300 de biblioteci publice orășenești, comunale și școlare din țară, din Republica Moldova, precum și din diaspora, unde a făcut donații la românii din Ungaria, Italia Germania, Austria ș.a; pentru acest act de difuzare a cărții în mod gratuit publicului de toate vârstele, dar mai ales cel școlar, părintele Nicolae State-Burluși a fost numit „Badea Cârțan contemporan” (de către cercetătorul și publicistul vâlcean Costea Marinoiu). Participant cu prețioase contribuții proprii la numeroase evenimente, manifestări sociale, cultural-spirituale din județ și din țară, părintele Nicolae State-Burluși este, în felul său, o voce din cadrul societății civile, purtând în publicul larg cuvântul binefăcător al Bisericii.

În cartea menționată, s-au consemnat cele aproape 50 de tipărituri realizate de către Editura Buna-Vestire, între care: *Pustnicul din Carmel* (1992), *Rugăciuni pentru toți copiii* (1995), *Tatăl nostru*, comentat și explicat pentru copii (1995), *Cele 12 vineri ale anului...* (1996), *Acatistul de la Râmnic* (2003), *Drumul Crucii* (2003), diverse acatiste, volume de versuri semnate de Leon Dură (1993, 1994), Alexandru Mircescu (1995), Ion Marinescu (1995, 2004), Alexandru Horezeanu (1996, 1998, 2000), Speranța Nisipeanu (2001), Ion Ene Frișcea (1995, 2004), plachete dedicate Episcopului Iosif (Gafton) al Râmnicului și Argeșului (1999) și directorului Marian Creangă (2003), antologiile Bartolomeu Valeriu Anania, *Du-te, vreme, vino, vreme!* și *Preotul Dumitru Bălașa, „patriarhul de Drăgășani”*, *la 90 de ani* (ambele în 2001) ș.a.

O bibliografie selectivă a prezenței părintelui Nicolae State-Burluși cu articole proprii în presa vâlceană sau în volume colective completează prima parte, documentară, a cărții pentru ca, în continuare, să se includă o antologie de texte personale (articole, recenzii, evocări); acestea din urmă se referă la personalități ecleziale (ÎPS Bartolomeu al Clujului, PS Gherasim al Râmnicului, ÎPS Irineu al Olteniei), oameni de știință și cultură (Dumitru Panu-Misăilescu, Marian Creangă și preoții Ion Drușu, Ioan D. Ciucă, Dumitru Bălașa), prezentați cu lucrări proprii semnificative, precum și la o seamă de evenimente cultural-spirituale rezonante.

Am inclus apoi o selecție de articole din presa vâlceană referitoare la activitatea complexă a părintelui Nicolae State-Burluși ca editor, colportor și donator de carte religioasă, ori de protagonist al manifestărilor publice, articolele fiind semnate de publiciști precum Marin Bulugea, Constantin Cârstoiu, Petre Cichirdan, Sorin Găitânariu, Costea Marinoiu, pr. Nicolae

Moga, Ramona Nuț, Romeo Popescu, Ionica Vasâi, Constantin Zărnescu ș.a. Reținem câteva titluri: *Cartea religioasă vâlceană după 1989*, *Acatistul de la Râmnic*, *Preoți de la Râmnic*, *Preoți vâlceni în Europa*, *Manifestare vâlceană în Argeș, pe Valea Făureasa*, *De dincolo de Styx, un poet* (Ion Fripcea – n.n.) și-a reunit confracții, *Botezul celor cinci frați*, *Toposul poetului (Ion Ene Fripcea) e satul și drumul voievodal...*

Poate cel mai semnificativ pentru ideea cărții, capitolul de *Mărturii de suflet pentru ceas aniversar* a inclus semnătura a peste 20 de autori, preoți și mireni, din județ și din țară, între care: Ioan Barbu, Ion Buga, Zenovie Cârлуgea, Marian Cosmin, Alexandru Horezeanu, Pompiliu Manea, Costea Marinou, Veniamin Micle, Alexandru Popescu-Mihăești, Tudor Nedelcea, Dumitru Panu-Misăilescu, Lelia Petrescu, Ion Predescu, Ion Soare, Alexandru Stănciulescu-Bârda, Sonia Stoica, Mihai Valică și, din nou, Constantin Zărnescu. Aceștia l-au definit pe părintele Nicolae State-Burluși drept: *Duhovnicul mare*, *Un preot cu „traista” plină de iubire pentru Dumnezeu*, *Fântână cristalină*, *Un preot din aristocrația de cărturari ai Vâlcii*, *Un Badea Cârțan contemporan*, *Un editor și donator de excepție*, *O legendă a acestui spațiu*, *Un preot pentru secolul XXI*, *Păstor și învățător în duh*. Toate acestea au reliefat prețuirea societății civile din Vâlcea și din țară pentru un preot cu activitate pastorală, socială și culturală exemplară. Un omagiu a fost și portretul grafic al părintelui realizat și dăruit în anul 2006 de către renumitul sculptor Doru Drăgușin și inclus pe coperta a treia a cărții.

În acest volum – care a beneficiat de inspirate coperte realizate de către admirabilul tipograf vâlcean Adrian Șuiu – mi-am rezervat, ca îngrijitor al ediției, doar un *Cuvânt din partea redacției*. Acolo am evocat, mai întâi, perioada primului deceniu de după 1989, al „triumviratului” meu cu părintele State-Burluși și cu regretatul director al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, Marian Creangă, perioadă în care, cu oblăduirea și cu sprijinul permanent din partea PS Episcop Gherasim și PS Irineu Slătineanul, s-a realizat o conjuncție mirabilă între Biserică și mireni, în beneficiul spiritualizării existenței vâlcenilor după deceniile ateismului oficial. Atunci s-au înființat Fundația Culturală „Antim Ivireanul” (1991), Fundația „Dascălul vâlcean” (1995) – ambele cuprinzând, într-o conlucrare binecuvântată, clerici și mireni, care, în 1999, se vor uni să propună – iar Consiliul Local al Primăriei a decis – alegerea Sfântului Ierarh Antim Ivireanul drept ocrotitor al Râmnicului. Dacă vâlcenii au avut în acest răstimp o viață spirituală „îmbogățită” – scriam – ea este rodul acestei slujiri sacrale nu numai în lăcașul Bisericii, dar și în afara lui sau, mai corect, în jurul lui, fiindcă, astfel, noi, mireni, nu ne îndepărtăm, ci venim în jurul Bisericii, ca metereze ale sufletului creștin ortodox (p. 175).

Cu atât mai paradoxale au fost apoi zavistia și dihonnia ce s-au iscat în privința părintelui State-Burluși (prezență ubicuă!) de către colegii săi din

conducerea eparhială – și acesta a fost accentul grav pe care l-am adăugat în partea a doua din *Cuvântul redactorului*. Rezultatul discordiei: „acel binom sacral PS Gherasim – părintele State-Burluși, pe care în resimțeam cu drag la atâtea reuniuni publice, a rămas de domeniul amintirii. Trăim – scriam, cu stupefacție și obidă – o frustrare (el ne „aparține”!), o ciudă (de ce nu depășim momentul?) și luptăm cu noi ca să nu cădem în sminteală (cum a părut unora, calea sindicală, aleasă, întru apărare, de părintele State, deși intensitatea luptei s-a redus de la sine, odată atins obiectivul ei prim, creșterea salarială),” (p. 177).

Contrar așteptărilor, nici instanța de dialog inițiată de către societatea civilă vâlceană și exprimată în volumul dedicat lui „Badea Cârțan contemporan” nu a remediat situația, prigoana împotriva părintelui State-Burluși continuând în forme pe care, în plan etic, îmi este jenă să le relev, dar, în spiritul adevărului, nu pot fi eliminate. Fapt este că, bolnav de diabet și sub continuă presiune, părintele State-Burluși a trebuit să facă, în anul 2010, o riscantă operație pe cord deschis, în urma căreia I s-au pus patru stenturi, iar pentru plata acestora, colegii săi din conducerea eparhială nu l-au ajutat nici măcar cu un leu! Fapt este că, la întoarcere, a fost scos cu jandarmii dintr-o cameră a Palatului Episcopal, în care se afla temporar și sediul Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” al cărei secretar general era (din 1998, după decesul lui Marian Creangă). Și încă un fapt: fiind redus dintre slujitorii Catedralei Episcopale, a fost mutat la o parohie, iar aceasta i s-a dat mai întâi la Cetățuie (unde nu putea urca pe jos!) pentru ca, mai apoi, spre a diminua influența părintelui în oraș, a fost numit în 2011 paroh la Râureni... Părintele Nicolae, fiind însă dintre cei ce „sfințesc locul” unde muncesc, a atras și aici numeroși dreptcredincioși locali la slujbele liturgice și la activitățile gospodărești, reușind să schimbe imaginea de sine a parohiei, care a fost și gazda unor manifestări cultural-spirituale la nivelul municipiului, organizate cu concursul Forumului Cultural al Râmnicului, al altor ONG-uri, precum și instituții.

În răstimpul celor cinci ani de după 2009, părintele State-Burluși a continuat să exercite un aport substanțial la multe dintre activitățile sociale, culturale și spirituale inițiate și dezvoltate anterior; o mențiune specială o fac pentru participarea sa la acțiunile Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (respectiv, sesiunile anuale ale Centrului de Studii Medievale și Premoderne Sfântul „Antim Ivireanul”, „Memorialul Bartolomeu Valeriu Anania” ș.a.), precum și la edițiile anuale ale Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda plopilor aprinși”, inițiate în 2011 de către scriitorul Ioan Barbu. A continuat să doneze carte religioasă la românii din diaspora – în 2011 la biserici românești din Italia, precum și la Centrul Cultural „Giacomo Leopardi” din orașul Recanati, iar în 2013, părintelui Bogdan Alexandrovici pe Valea Timocului. A rămas același „om între oameni” prețuit pentru

cuvântul său drept și constructiv în societate. Deloc întâmplător, la jubileul celor 65 de ani ai părintelui State-Burluși, Ioan Barbu a publicat la Editura „Antim Ivireanul” un pliant intitulat *Duhovnicul meu*, reunind mărturiile semnificative ale câtorva dintre oamenii de cultură ai Vâlcii.

Avem bucuria să constatăm că, în jumătatea de an de când a fost întronizat ca nou arhiepiscop al Râmnicului, IPS Varsanufie, prețuind și valorificând capacitățile intrinseci ale părintelui State-Burluși, devotamentul său pentru Biserică, spiritul dialogic eficient în relațiile cu mireni și colegii de breaslă, a inițiat un climat nou, în care are loc și restaurarea condiției ecleziale și sociale a Cucerniciei Sale.

La ceas aniversar, avem bucuria de a-i transmite părintelui Nicolae State-Burluși calde urări de viață îndelungată, cu sănătate și noi împliniri personale și familiale, care să fie deopotrivă binecuvântate pentru „folosul de obște” al comunității vâlcene (și nu numai!).

La Mulți și Fericiți Ani, Preacucernice Părinte Nicolae State – Burluși!...

Stelian Gomboș

Cu multă bucurie știm și (re)cunoaștem că în fiecare an la data de 19 mai este sărbătoare, mai ales pentru sfinția voastră, însă, de data aceasta, permiteți-mi să mă împărtășesc și eu de această bucurie și încununare, acum la ceas aniversar și jubiliar, deoarece împliniți și înmănunchiați o frumoasă vârstă, rotundă, cea de 65 de ani, frumoși, plini, rodnici și consistenți!...

Recunosc și mărturisesc faptul că eu personal, vă cunosc de relativ puțină vreme, mai precis – din anul 1993, însă de la bun început am fost plăcut impresionat de dumneavoastră, datorită caracterului, onoarei, demnității, blândeții, înțelepciunii și spiritului de om serios, onest și muncitor, perseverent și tenace, care vă caracterizează!...

De aceea, am apreciat și admir în continuare aceste calități, pe care le aveți, le cultivați și le împărtășiți și altora, cu toată abnegația, dragostea și generozitatea!...

Totodată, vă apreciez toată munca, osteneala și sudoarea depusă în câmpul activității științifice, de cercetare, scriitoricești, publice, civice, publicistice, editoriale, culturale ori spirituale și mai cu seamă în cea organizatorică, fiind un bun inițiator, fondator, coordonator și organizator al multor activități, societăți și acțiuni culturale, de anvergură națională și internațională, în ținutul Olteniei și Munteniei, mai bine spus, în cuprinsul Arhiepiscopiei Râmnicului!...

De la bun început, doresc să recunosc și dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna activitatea bogată, frumoasă, densă și consistentă, multiplă și variată a preacucerniciei voastre, articolele, interviurile pe care le-ați acordat sau discursurile și predicile pe care le-ați susținut, în diferite împrejurări și cu diferite ocazii, altfel spus, toată activitatea dumneavoastră pastoral-misionară, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispuneți, de asemenea (și) dragostea sfinției voastre pentru cultura, arta și spiritualitatea autentică!...

Sunt de-a dreptul mișcat și impresionat de capacitatea și puterea preacucerniciei voastre de muncă susținută, pe care o desfășurați, cu timp și fără timp, și bine faceți că aveți această atitudine față de viață, față de semenii și cunoștii dumneavoastră, care nu sunt puțini și care, dacă sunt sinceri și onești, vă apreciază și (vă) admiră foarte mult, fiindu-vă cât se poate de recunoscători, așa cum încerc să fiu și eu!...

Prin urmare, cugetând eu acum, în acest ceas sărbătoresc, omagial și aniversar, la activitatea și la personalitatea sfinției voastre foarte complexă și foarte completă, mă gândesc la darul omului providențial cu care v-a înzestrat Creatorul și Stăpânul nostru al tuturor – Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos – pe Care dumneavoastră îl cinstiți cu toată sinceritatea, evlavvia, dragostea și abnegația!...

M-aș bucura să știu, Părinte Nicolae, că atât contemporanii cât și posteritatea vă vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ce ați făcut, pentru ceea ce sunteți și însemnați (sau ar trebui să însemnați) dumneavoastră în conștiința și în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată și o spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă, din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita binefăcătorii și înaintașii noștri dar încerc, totuși, să-mi fac un act de încurajare și de optimism și să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele *Părintelui Nicolae State Burluși* va fi pronunțat cu venerație și respect pentru tot binele pe care dumneavoastră l-ați făcut atâtor oameni și care fapte, fiți sigur, că sunt consemnate de către Dumnezeu în Împărăția Sa cea cerească și veșnică de care, ne rugăm Lui, să aveți parte!...

Așadar, fiți încredințat, *Preacucernice Părinte Nicolae State Burluși*, că sunt foarte mulți oameni de rând, din țară noastră și din diaspora românească, credincioși ori slujitori ai altarelor care se roagă Bunului Dumnezeu, să vă dăruiască multă liniște și pace în suflet, multă bucurie sufletească și să vă răsplătească pentru faptul că i-ați făcut pe ei sau pe copiii lor oameni, cu spirit, suflet și simțământ românesc, cu școală autentică, cu carte românească de învățătură, cu biblioteci și cu studii înalte, încheiate, în aceste locuri deloc facile și suficient de vitregite, din acest punct de vedere – lucru care nu poate fi uitat de și în istoria sau geografia acestor locuri – marcate de prezența și activitatea dumneavoastră atât de bogată și de prodigioasă și care s-a

desfășurat, și încă se desfășoară, pe parcursul atâtor ani; rugăciuni cărora mă alătur și eu, dorindu-vă, încă odată să ne trăiți întru mulți, folositori și roditori ani, alături de familie, de colegi sau colaboratori și de toți cei dragi ai dumneavoastră!...

În încheierea acestor modeste dar sincere rânduri, scrise cu toată prețuirea și admirația, la acest mărit praznic și ceas aniversar – al zilei dumneavoastră de naștere, doresc să vă urez, încă odată, să aveți parte de multă putere de muncă în continuare, de multe realizări și sporite împliniri sufletești, însoțite de un sincer și călduros „*La Mulți și Fericiți Ani!*” Să vă bucurați de realizările și împlinirile de până acum, să le cultivați și să le înmulțiți, pe mai departe, îndeosebi pe cele de ordin cultural, spiritual, românesc și cărturăresc!...

Dumnezeu să vă ajute, să vă binecuvinteze și să vă poarte de grijă!

Cu aleasă prețuire și deosebită considerație,
București, 19 mai 2014

Părintele Nicolae State-Burluși, oază de liniște și credință...

Gabriela Crăciun

Preotul Nicolae State-Burluși este o figură cunoscută atât în spațiul religios ortodox, cât și în peisajul culturii vâlcene. Personalitate multilaterală, părintele își lasă amprenta atât în scrieri, cât și în oratoria religioasă expusă în mijlocul semenilor săi.

L-am cunoscut pe preotul Nicolae State în cadrul unei lansări de carte. Cuvântările sale erau atât de profunde și pline de credință, că ai fi ascultat acea voce neconținut, fără să cunoști plictisul. Altfel se deschide o lansare de carte, un eveniment, când preotul State-Burluși începe momentul de rugăciune. Spiritul devine mai liniștit, mintea mai concentrată, mai luminată.

Părintele este nelipsit de la evenimentele culturale, semn că propovăduirea cuvântului Lui Dumnezeu nu se oprește în biserică, ci se propagă peste tot, luminând mințile celor ce creează și deschizând sufletele celor ce ascultă, ori celor ce lecturează.

Totodată, părintele este și un excelent orator, reușind să-și delecteze auditoriul cu monologuri ce abundă în învățăminte și taine.

Preot cu har, Nicolae State-Burluși, are o voce vibrantă, religioasă parcă din naștere, discursul său fiind unul cald și plin de însemnătate, ce călătorește subit spre sufletele oamenilor.

De fiecare dată când eu, în calitate de student, țineam o cuvântare, preotul Nicolae State mă aplauda în cuvinte laudative, motivante, încurajatoare. Preocuparea pentru generațiile viitoare era evidentă, el menționând întotdeauna puterea creatoare a sufletului tânăr. Totodată, apropierea spiritului tânăr de Dumnezeu era mai mult decât o prioritate pentru acest preot, era un mod de a trăi, o destinație a propriului destin.

Când părintele State-Burluși ține o predică, credința nu se întrevește ca o datorie, ca ceva greu de urmat și înfăptuit. Credința apare ca un traseu exact spre fericire, o cale demnă spre care să pășești, singura posibilitate de a trăi viața adevărată.

Fire însetată de dreptate, preotul State demonstrează de fiecare dată valorile și calitățile, ce-l încununează.

Un spirit justițiar în straie sfinte umblă prin lumea aceasta, încercând să-și îndrepte semenii, să le arate o cale, calea cea dreaptă. Fericiți sunt acei ce-l ascultă, căci îndemnul său e veșnic născător de-nțelepciune.

Părintele State nu vorbește în grabă, nici nu aruncă vorbe în zadar. Ca să se întipărească undeva în subconștientul omului, vorbele trebuie să prindă culoare treptat, iar părintele cunoaște acest lucru, punându-l în practică de fiecare dată.

Când viața te încearcă, o mână ți se așază binecuvântător pe creștet, dându-ți speranță, putere să răzbați. Acea mână este mâna părintelui Nicolae State-Burluși, care simțind parcă nevoia credinciosului, îl binecuvântează. Și eu am primit binecuvântarea sa în acest chip. În încercările profesionale presărate prin viață, găseam speranță și totodată parcă o reînnoire a credinței în gestul binecuvântător al părintelui.

Preacucernicul Părinte Nicolae State-Burluși, model de duhovnic, de educator și de cărturar

Alexandru Popescu-Mihăești

Între numeroasele valori umane – care ne apropie de Dumnezeu și sunt purtătoare de progres – am ales, ca repere, două sinteze ale înțelepciunii: „Spune-mi cum e învățătorul și-am să-ți spun cum e poporul”, „Dați-mi duhovnici buni și am să schimb fața lumii”. Cele două calități umane le-am găsit înmănunchiate armonios în personalitatea părintelui Nicolae State-Burluși, care este membru activ la Forumului Cultural al Râmnicului și al mai multor asociații culturale și uman-ocrotitoare.

Omul – ca ființă socială – are sentimentul apartenenței unei familii, unui teritoriu, unui grup social, entități care îi dau o emblemă a grupurilor și

energiilor cu care se intersectează și care îi influențează afectivitatea, comportamentul, filozofia de viață și mândria de valoare a grupului.

Deseori întâlnim vâlceni care se laudă cu valorile naturale ale Vâlcii: forme variate de relief și altitudine, bogății ale solului și subsolului – ca resurse de materii prime, izvoare tămăduitoare, climă blândă ocrotitoare, energii tonice, frumuseți ale mediului natural etc.

Aceste valori ne bucură, dar nu fac obiectul mândriei noastre, pentru că sunt un dar al bunului Dumnezeu. Mândria trebuie să fie susținută de faptele și meritele oamenilor, de hărnicia și omenia lor, de ceea ce fac pentru contemporani sau pentru generațiile viitoare.

Dăm slavă Domnului că înaintașii noștri vâlceni s-au dovedit plini de merite prin hărnicie, cultură, inițiative și creație purtătoare de progres. Avem printre noi, din generația formatorilor de azi, valori purtătoare de progres, adevărate modele. Noi, truditarii de la Forumul Cultural al Râmnicului – și nu numai noi – rostim cu admirație și respect numele preacucernicului părinte Nicolae State-Burluși, pentru măsura în care s-a construit pe sine, pentru felul în care se raportează, cu grijă, la semeni, pentru verticalitate, sinceritate și dăruire. Calitățile (prețuite de către toți oamenii de bine care l-au cunoscut) i-au pricinuit, domniei sale și familiei, numeroase neazuri, declanșate de către cei cu mai puține merite și invidioși, pe care îi deranjează superioritatea de fapte a altora și acceptă numai superioritatea de funcție.

Părintele Nicolae State-Burluși s-a născut pe 20 mai 1949, din părinți agricultori, în satul Burluși, comuna Ciofrângenii, județul Argeș și, prin profesie, a devenit fiu mult prețuit al Vâlcii. În traseul devenirii (ca mulți copii de țărani) n-a avut „meditatori” și nici un alt „sprijin lateral”, ci numai credința în Dumnezeu, aspirația înaltă și efortul propriu. Împreună cu soția sa, doamna preoteasă Silvia, și-au educat cei doi copii cu credință în Dumnezeu, în cultul muncii și al omeniei, devenind preoți la fel de prețuiți și respectați.

Cărturar profund, se documentează din surse primare, sintetizează și dă curs în dezbateri orale sau în scris unor teze, idei, explicații motivate, pline de noutate și utile pentru limpezimea problemelor controversate. Ideile din lucrările preacucernicului părinte își păstrează valoarea și utilitatea și pentru generațiile viitoare.

Participă activ la întruniri, simpozioane, conferințe, dezbateri, lansări de carte – pe teme religioase și științifice – depunând și în slujba și folosul neamului românesc, respectând cu delicatețe pe oricine, indiferent de apartenența socială. Scrie, tipărește cărți de rugăciune și le dăruie gratis copiilor, elevilor, studenților și adulților. Merge în străinătate și dăruie românilor iconițe și cărți de rugăciune sau cărți cu valoare istorică pentru păstrarea credinței în Dumnezeu și a sentimentelor și culturii românești. Pentru aceste fapte a fost poreclit, dar cu prețuire „Badea Cârțan contemporan” – în volumul îngrijit de profesor doctor Ioan St. Lazăr și apărut în 2009, în Vâlcea

la Editura „Antim Ivireanul” și Asociația Ortodoxă Pro-Vita, când părintele Nicolae State-Burluși împlinise 60 de ani.

Numele adăugat a fost și este folosit ca model pentru faptul că părintele Burluși a tipărit zeci de lucrări cu caracter religios, majoritatea fiind distribuite în mod gratuit în țară și în străinătate: în Basarabia, Ungaria, Italia, Germania, Austria etc. Numele, lucrările și faptele părintelui Nicolae State-Burluși sunt înregistrate în dicționare de personalități, în citate ale unor articole, recenzii, evocări și în numeroase texte personale și de evocări.

Părintele Nicolae State-Burluși este un exponent de prestigiu al teologiei românești care dăruie și se dăruie, este un luptător pentru adevăr, un înfocat susținător al culturii române și al românismului, un educator talentat – formator al formatorilor, trudit în slujba neamului și un model uman pentru noi: „Doctorii fără arginți”, cum îi numim pe membrii Forumului Cultural al Râmnicului și pe cei activi din celelalte asociații culturale, care, fără plată, produc și valorifică bunuri spirituale. Îl admirăm și pentru felul în care echilibrează atitudinea de luptător cu noblețe sufletească, energizând oamenii, făcându-i mai buni, mai omenoși, mai harnici.

Pentru calitățile și faptele cunoscute, pentru merite i s-au conferit numeroase diplome de merit. Ne mândrim că avem o astfel de personalitate cu care s-ar mândri orice popor. Este un model uman.

Progresul omenirii este asigurat de oamenii de valoare, care rămân în istorie ca modele umane. Părintele Nicolae State-Burluși este un iubitor de Hristos și un frate iubit al nostru, al membrilor Forumului Cultural al Râmnicului.

Părintele Nicolae State-Burluși, un prieten adevărat și un slujitor devotat al ortodoxiei

Marian Pătrașcu

La 20 mai 2014, părintele Nicolae State-Burluși a împlinit o vârstă „rotundă” – 65 de ani!

L-am cunoscut imediat după evenimentele din decembrie 1989, prin intermediul unui prieten comun – inventatorul Dumitru Panu-Misăilescu, „fratele” Dumitru, cel plecat mult prea devreme dintre noi, unul dintre cei mai buni prieteni pe care i-am avut, fiind amândoi lovișteni și născuți în aceeași comună – Căineni, el – în Robești, eu – în Greblești. Țin minte că, într-o zi de Sfântul Dumitru, fusesem în vârful Cozia, cu el, conducând nebunește o mașină Mitsubishi – „Nu-ți fie frică, Dumnezeu e cu noi!”, îmi spunea de fiecare dată când eu îi ceream „s-o lase mai ușor” – și cu un alt prieten comun, George Vochițu, fostul meu coleg de liceu. „Fratele” Dumitru

a ținut neapărat să ne arate locul unde el hotărâse să ridice o cruce, fapt care s-a și întâmplat înanii care au urmat; mai mult, el a ridicat și un paraclis pe locul în care au fost găsite moaștele Cuviosului Neofit, un călugăr de la Sfânta Mănăstire Stânișoara care s-a nevoit ani de zile într-o mică peșteră situată mai sus de mănăstire, într-un loc greu accesibil.

După ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns în Râmnic (la urcare a fost cum a fost, dar coborârea a fost infernală, de nu știu câte ori am avut senzația că ies prin plafonul mașinii), ne-a dus direct acasă la el, a ținut să ne facă cinste, doar era ziua lui, nu? După o jumătate de oră, ni s-a alăturat și părintele Nicolae State-Burluși...

Treptat, am început să-l cunosc din ce în ce mai bine pe părintele State, ajungând să-i prețuiesc din ce în ce mai mult atât activitatea ecleziastică exemplară, cât și activitatea culturală, sfinția sa fiind și cel care răspundea de tipografia Episcopiei Râmnicului (pe atunci, ulterior Arhiepiscopie). Fiindcă dăruia cu orice prilej carte religioasă și nu numai, inclusiv în numeroase deplasări făcute pe bani proprii chiar în acest scop în Basarabia și Valea Timocului din Serbia, părintele State și-a câștigat pe deplin meritat supranumele de „Badea Cârțan modern”! Cine ar fi crezut însă că tocmai acest spirit de solidaritate culturală, această înclinație spre a dăruii dezinteresat, harul de a ajuta fără a urmări vreun scop ascuns, îi vor aduce părintelui și cele mai mari necazuri? Aici s-au adevărit vorbele regelui Solomon: „Mânia e crudă, frica e rușinoasă, dar cine poate ține piept pizmei?”. Ei bine, părintele State a reușit să țină piept pizmei și, atunci când părea că răuvoitorii săi l-au învins, iată că sfinția sa, cu răbdare și fără ură, în cele din urmă le-a servit acestora o lecție usturătoare. Chiar și așa, sfinția sa nu și-a savurat victoria făcând valuri și caz de ea, ci a trecut peste orice sentiment de ură și tendință de răzbunare ulterioară față de cei care i-au vrut răul, inclusiv răul suprem – chiar dispariția sa fizică! Iată, aici am să citez dintr-un eseu la care tocmai lucrez. Dacă veți deschide pagina mea de Facebook, la adresa <https://www.facebook.com/patrascu.marian.1>, veți putea vedea despre ce eseu este vorba: „Răzbună-te, dar fă-o inteligent, nu prostește: la rău, nu răspunde cu și mai rău, ci cu mai bine, căci nimic nu descumpănește mai mult pe dușmanul tău decât binele pe care i-l faci ca răspuns la răul pe care ți l-a făcut. Asta înțeleg eu prin îndemnul christic: *Întoarce și obrazul celălalt!*”. Da, părintele State a „întors și obrazul celălalt” și a învins!

Apoi, am rămas impresionat de faptul că, trebuind să facă o intervenție chirurgicală complicată, printre cei care au contribuit la salvarea sa a fost și un medic arab, deci de credință islamică, iar lui, aceluși medic, părintele i-a rămas îndatorat în mod deosebit, impresionat fiind de profesionalismul și seriozitatea aceluși medic de altă credință decât a sa, dar amândoi slujind oamenilor și aceluiași unic Dumnezeu. La rândul-i, părintele a ajutat pe foarte mulți oameni. Este suficient să amintesc aici doar pe regretatul Alexandru Horezeanu, cel căruia i-a fost nu numai părinte spiritual, ci chiar și părinte în sensul uzual al

acestui cuvânt. Îl ajută și în continuare, Alexandru Horezeanu fiind înmormântat în cimitirul parohiei sale și făcându-i cele convenite după moarte.

La rândul meu, și eu recunosc faptul că îi sunt foarte îndatorat părintelui Nicolae State-Burluși. Îi datorez în primul rând faptul de a fi slujit total dezinteresat la cununia fiului meu și la înmormântările părinților mei, fiind și cel care l-a spovedit și împărțășit pe tatăl meu. Nu pot uita un dar de suflet făcut de sfinția sa atunci când am împlinit 60 de ani: Biblia diortorisită de Mitropolitul Bartolomeu Anania!

Părintele Nicolae State-Burluși are o familie admirabilă, demnă de luat ca exemplu de către orice tânăr(ă) care dorește să-și întemeieze una. Acest fapt este extrem de important într-o vreme în care nu numai că ducem o lipsă cronică de modele demne de urmat, ci, mai mult – suntem sufocați de nenumărate modele negative, adevărate otrăvuri pentru moralitatea creștină și care, din păcate, sunt repede urmate de mulți tineri care și-au pierdut „busola”, pentru asta primii vinovați fiind, după părerea mea, părinții.

Ca membru destul de vechi al Forumului Cultural al Râmnicului, pot susține fără ezitare că părintele State, membru fondator al acestui ONG cultural, este un factor de echilibru, o voce auzită și respectată de către toți membrii, recunoscând faptul că unii dintre noi, inclusiv eu, uneori mai „sărim calul”, cum se spune, fiind mai colerici și mai încăpățânați în exprimarea părerilor. Părintele este ferm, fără a fi însă și repezit, chiar și atunci când dojenește o face cu blândețe și fără urmă de ranchiună ulterioară, cum ni se mai întâmplă nouă, mirenilor.

În fine, susțin cu toată convingerea că sunt onorat de prietenia sfinției sale și mă bucur de ea aproape în fiecare zi. Deși uneori părerile noastre politice diferă, sunt fericit că amândoi suntem monarhiști convingși. Îi urez părintelui Nicolae State – Burluși ani mulți, sănătoși, plini de bucurii și realizări personale și culturale, alături de familie și mulții prieteni pe care îi are și care îl prețuiesc după cum și merită!

Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Nicolae” (Rm. Vâlcea), sec. XIX

**Mănăstirea Hurezi (Horezu, Romanii de Jos) -
moaștele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu
(12 oct. 2014)**

LAZĂR COMĂNESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 4 iunie 1949, Urșani, Horezu, județul Vâlcea; diplomat, doctor în relații internaționale (1982); cercetător, publicist – autor și coautor de cursuri și manuale universitare, autor al mai multor articole și studii de specialitate publicate în diferite reviste din țară și din lume, editor și coautor al lucrării „Dicționar de relații economice internaționale”, Ed. Enciclopedica, 1993; diplomat la Departamentul Organizații Economice Internaționale din Ministerul Afacerilor Externe (1972-1982); lector universitar la Catedra de relații economice internaționale din cadrul Academiei de Studii Economice din București (1982-1990); consilier și ministru-consilier la Misiunea României pe lângă Uniunea Europeană, Bruxelles (1990-1994), director al Direcției Uniunea Europeană (1994-1995), director general, consilier al ministrului

afacerilor externe, director de cabinet (1995); secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe și profesor asociat la Academia de Studii Economice (1995-1998); ambasador extraordinar și plenipotențiar și șef al Misiunii României pe lângă NATO și Uniunea Europeană (1998-2001), ambasador extraordinar și plenipotențiar, șef al Misiunii României pe lângă Uniunea Europeană (2001-2007) și ambasador extraordinar și plenipotențiar, reprezentant permanent al României pe lângă Uniunea Europeană (2007-2008), ministru de externe al României (15 aprilie – 22 decembrie 2008); ambasador al României la Berlin (2009 – în prezent); decorat cu Ordinul Național „Serviciul credincios” în grad de mare ofițer (2000) -

* *

Lazăr Comănescu – personalitate de seamă a diplomației românești, se trage dintr-o veche familie de oieri ardeleni, stabilită cu secole în urmă în Subcarpații Olteniei. El se adaugă cu cinste acelor fii de ciobani, iubitori de carte, ce s-au afirmat și au performat de-a lungul vremii în varii domenii de activitate.

Părintele Constantin Mănescu-Hurezi, preot paroh la Parohia Horezu II, binecuvântat de Dumnezeu să păstorească peste obștea Urșanilor, bun cunoscător al neamului din care se trage distinsul diplomat, ne creionează în câteva cuvinte portretul acestuia.

LAZĂR COMĂNESCU, 65 YEARS OLD

- born on June 4, 1949, Urșani, Horezu, Vâlcea county; diplomat, with a PhD in international relations (1982); researcher, publicist – author and co-author of courses and university manuals, author of various articles and specialty studies published in different magazines from the country and the world , editor and co-author of the paper „Dicționar de relații economice internaționale”, Enciclopedica Publishing House, 1993; diplomat at the Department of International Economic Organizations from the Minister of External Affairs (1972-1982); lecturer at the Department of International Economic Relations from the Academy of Economic Studies from Bucharest (1982-1990); counsellor and counselling minister at the Mission of Romania, apart from the European Union, Bruxelles (1990-1994), director of European Union Direction (1994-1995), general director, counsellor of the minister of external affairs, cabinet director (1995); state secretary in the Ministry of External Affairs and associate professor at the Academy of Economic Studies (1995-1998); extraordinary and plenipotentiary ambassador and head of the Romanian Mission, apart from NATO and the European Union (1998-2001), extraordinary and plenipotentiary ambassador and head of the Romanian Mission, apart from the European Union

(2001-2007) and extraordinary and plenipotentiary ambassador, permanent representative of Romania, apart from the European Union (2007-2008), external minister of Romania (April 15 – December 22, 2008); ambassador of Romania in Berlin (2009 – until present); decorated with the National Order „Serviciul credincios” in the rank of great officer (2000) -

* *

Lazăr Comănescu – a valuable personality of the Romanian diplomacy, comes from an old shepherd family from Ardeal, established centuries ago in the Sub Carpathians of Oltenia. He can be honorably added to those shepherds’ sons, book lovers, who made themselves known and performed in various activity areas throughout time.

Father Constantin Mănescu-Hurezi, vicar priest at Horezu II Parish, blessed by God to pastorate over the community of Urșani, good connoisseur of the honorable diplomat comes from, outlines in a few words his portrait.

Un mare diplomat român, fiul al satului Urșani

Constantin Mănescu-Hurezi

Ținutul localității Horezu din județul Vâlcea, plin de istorie și de legende, a atras din cele mai vechi timpuri diferite categorii de oameni, de la crescători de vite și meșterii olari, la negustori, voievozi ai Țării Românești, haiduci și monahi dornici de o viață pustnicească, pentru că acest ținut, aflat într-o depresiune străjuită de masivul Buila, un adevărat Ceahlău al Țării Românești, a oferit fiecăruia ce a dorit: păduri seculare, bântuite de ciuhurezi sau huhurezi, păsări nocturne care au dat denumirea de Hurezi acestei localități, apoi fânețe și pășuni, dealuri plantate cu pomi fructiferi, pământul din Dealul Ulmului căutat de meșterii olari, aceste bogății naturale favorizând înființarea diverselor meșteșuguri: oieritul sau creșterea animalelor, olăritul, negustoria. Folosind ca materii prime lemnul pădurilor și lâna oilor, apăreau astfel micii meșteșugari: rotari, lemnari, dulgheri, dogari, croitori sau „abagii” care confecționau haine de dimie, cojocari care tăbăceau (argăseau) pieile din care se confecționau căciuli și cojoace. Țesutul și cusutul erau vechi meșteșuguri cu tradiție îndelungată, practicate de femei, țesăturile de lână fiind considerate piese de valoare, atât în casa boierească, cât și în casa țărănească, menționate cu mândrie în foile de zestre ale vremii și moștenite cu mândrie în cadrul aceluiași familii de mai multe generații.

Moșia Huhurezi este atestată documentar la sfârșitul secolului al XV-lea, într-un hrisov emis la 5 septembrie 1487 de Vlad Călugărul, domnitor al

Țării Românești în două rânduri (septembrie – noiembrie 1481; aprilie 1482 – septembrie 1495). La 29 decembrie 1684, încă pe când deținea dregătoria de logofăt al Țării Românești, cu patru ani înainte de a ajunge domnitor, Constantin Brâncoveanu avea să cumpere satul Hurezi, atras de frumusețea acestor locuri, unde avea să ridice, între anii 1690 – 1697, cel mai mare complex mănăstiresc din Țara Românească, devenit un simbol al Țării Românești, al Ortodoxiei și al jertfei supreme pentru credință și neam. Pe lângă această mănăstire, se va înființa Târgul Hurezi, care spre sfârșitul secolului al XVIII-lea (1780) se va muta la intersecția drumurilor comerciale importante la acea vreme: „Drumul Mare” (adică drumul Gorjului și al Mehedinților) și renumitul drum al sării, ce pornea de la Ocnele Mari, trecea prin Pietrarii de Jos și de la Horezu pornea la Slătioara, ca să ajungă la Cerneți, pe unde chirigiile transportau bulgării de sare în căruțe mari sau mici trase de boi. În 1968 localitatea primește atributul de oraș, grupând un număr mare de sate, și anume: Horezu, Râmești, Urșani, Ifrimești, Romanii de Jos, Romanii de Sus și Tănăsești.

Un loc aparte în configurația acestei localități îl ocupă satul Urșani, vechi sat de moșneni, atestat documentar la 22 iunie 1596. Oamenii acestui sat, ca de altfel ai întregii zone de dealuri subcarpatice, de când se știu au muncit pământul pe care l-au moștenit și stăpânit de la strămoșii lor (de aceea și-au zis moșneni). De-a lungul istoriei, ei și-au păstrat libertatea și pământul, grupându-se și stăpânind împreună păduri, pășuni, ape, îmbinând astfel proprietatea privată cu cea obștească. Astfel a apărut moșia moștenească sau obștea de moșneni, în care oamenii aveau un număr mai mare sau mai mic de drepturi. Ocupația lor principală a fost creșterea animalelor, ca și a celor din comuna învecinată Vaideeni, cu care s-au înrudit prin diferite căsătorii. Oameni corecți și cinstiți, harnici, sfătoși, cu vorbe pline de înțelepciune, cu o filozofie personală bazată pe întâmplări din viață, cu diverse cunoștințe de istorie și de geografie, desprinse pe parcursul drumurilor străbătute cu oile în toată țara, dar și cu un caracter puternic, Urșanii se aseamănă foarte mult cu Vaideenii. Lucian Blaga, în lucrarea sa „Spațiul mioritic” (scrisă în 1936 și care face parte din „Trilogia culturii”), afirmă că orizontul spiritual, caracterul și personalitatea omului de la munte se reflectă în doina noastră, „cântată de țărancă sau o băciță, cu sentimentul precis și economic al cântecului, și cu glasul expresie a sângelui, care zeci de ani a urcat munții și a cutreierat văile sub îndemnul și porunca unui destin”. Această doină evocă la rândul ei un orizont sau un spațiu geografic specific, și anume plaiul, adică un plan înalt, deschis, pe coamă verde de munte, scurs molcom la vale. Este orizontul înalt, ritmic și indefinit alcătuit din deal și vale. Peisajul geografic în care trăiește omul de la munte sau ciobanul se integrează sufletului său și îi determină caracterul. Așa cum există alternanța dintre deal și vale, tot așa el știe că viața are urcușuri și coborâșuri, bucurii și necazuri, măriri și căderi. El

străbate drumurile și este alături de oile sale zi și noapte, pe lapoviță și ninsoare, pe vreme bună, pe ploaie și de aici formulează proverbul care spune că „după ploaie și furtună, mai vine și vreme bună”. El nu se dă bătut în fața greutăților și necazurilor vieții. Le ia ca atare, știe că trebuie să treacă prin ele și acestea îi călesc voința, îi canalizează forțele spre orizonturi noi.

Unul din fiii satului Urșani, urmaș demn al lui Ioan Urșanu, mai întâi potecaș și apoi vătaf de plai, ctitor la 1800 al „templului libertății țărănești, care este biserica satului, este și Lazăr Comănescu. Născut la 4 iunie 1949 într-o familie de crescători de oi, este al cincilea dintre cei șase copii ai părinților Lazăr și Maria Comănescu. A urmat școala primară în satul natal, apoi gimnaziul și liceul la Horezu. Între anii 1968-1972 a urmat cursurile Facultății de Comerț Exterior din cadrul Academiei de Studii Economice din București. După absolvirea facultății, a fost angajat ca diplomat la Departamentul Organizații Economice Internaționale din Ministerul Afacerilor Externe (1972-1982). În 1973 a absolvit „Cursul de civilizație și limbă franceză contemporană la Sorbona, Paris. A obținut, în anul 1982, titlul de Doctor în relațiile economice internaționale la Academia de Științe Economice din București, după care, timp de opt ani va lucra ca lector universitar la Catedra de relații economice internaționale din cadrul aceleiași instituții (1982-1990).

După Revoluția din decembrie 1989, Lazăr Comănescu este numit în cadrul Ministerului Afacerilor Externe în funcția de consilier și apoi ministru-consilier (cu acest titlu din 1993) la Misiunea României pe lângă Uniunea Europeană – Bruxelles (1990-1994), director al Direcției Uniunea Europeană (1994-1995), director general, consilier al ministrului Afacerilor Externe, director de cabinet (1995). În anul 1995 a fost numit în funcția de secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe (1995 – 1998), în aceeași perioadă fiind și profesor asociat la Academia de Științe Economice din București. Începând din anul 1998, urmează o perioadă de zece ani de reprezentare diplomatică a României la Uniunea Europeană, în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar, fiind șeful Misiunii României pe lângă NATO și UE (1998-2001), ambasador extraordinar și plenipotențiar, șeful Misiunii României pe lângă Uniunea Europeană (2001-2007) și ambasador extraordinar și plenipotențiar, reprezentant permanent al României pe lângă Uniunea Europeană (2007-2008). În anul 1998, Lazăr Comănescu a obținut gradul diplomatic de ambasador.

La data de 14 aprilie 2008, a fost numit, prin decret, în funcția de ministru al Afacerilor Externe, în guvernul Tăriceanu, fiind investit a doua zi și ocupând această funcție între 15 aprilie – 22 decembrie 2008. În perioada 2009 – 2014, este ambasador al României la Berlin, iar din februarie 2014 ocupă funcția de Consilier prezidențial pentru politică externă.

Lazăr Comănescu este membru al Consiliului Consultativ Științific al Institutului European din România și membru al Consiliului Științific al Institutului Român de Studii Internaționale. De asemenea, este membru fondator al Forumului Europei Centrale de la Varșovia. În anul 2000 a fost decorat cu Ordinul național „Serviciul Credincios” în grad de Mare Ofițer, iar în 2007 cu Ordinul național „Serviciul Credincios” în grad de Mare Cruce. Vorbește fluent limbile engleză și franceză și bine limbile germană și spaniolă. Este autor și coautor de cursuri și manuale universitare, dintre care menționăm următoarele: „Economia Mondială” (1985, 1990, 1995), „Tehnicile tranzacțiilor economice internaționale” (1989), „Dicționar de relații economice internaționale” (1993). De asemenea, a publicat mai multe articole de specialitate în diferite publicații românești și străine. Acesta este omul politic și diplomatul Lazăr Comănescu, care și-a făurit o personalitate bine conturată în contextul actual al politicii românești, prin seriozitate, muncă asiduă, perseverență pe calea binelui, calități moștenite de la părinți și cultivate prin educație și autoeducație. El reprezintă țara și poporul român oriunde merge în această lume, fiind ambasador, nu numai al politicii românești, ci și al profilului moral al poporului în care s-a născut.

Dar ce putem spune despre omul Lazăr Comănescu? Este căsătorit cu Mihaela Comănescu, are o fiică, Alina Comănescu și se bucură de armonia vieții de familie. Nu uită de unde a plecat. În timpul concediilor, dar destul de des și la sfârșitul săptămânii, revine cu plăcere în Urșani, satul său natal, unde locuiesc o parte dintre frați și rude apropiate. De fiecare dată când vremea este frumoasă, îi place să revadă locurile copilăriei, mergând pe dealuri și văi, prin păduri sau stând de vorbă cu locuitorii satului. Vine cu familia la sfânta biserică, aflată la câțiva pași de casa părintească, la sărbătorile mari, unde aprinde o lumânare la mormintele părinților și ale rudelor care odihnesc aici. Glasul acestora ne cheamă pe fiecare dintre noi, și numai oamenii cu suflet îi mai dau ascultare. La sărbătorile câmpenești, la „Învârtita Dorului” de la Vaideeni și la nunțile tradiționale, nu se sfiește să îmbrace costumul țărănesc pe care-l purtau strămoșii săi. De când era copil a învățat să cânte la fluier (bunica din partea mamei i-a cumpărat un fluier) și foarte adesea, în vacanțe, și acum își exersează această pasiune.

Fiecare loc de sub soare are oamenii săi reprezentativi, care zboară ca pușorii dintr-un cuib în lumea largă, duc numele locului natal în depărtări și revin, cu aripile ostenite, să se adape din râurile copilăriei, pentru a primi din nou putere. Un astfel de om este Lazăr Comănescu, pentru comunitatea noastră, un nume cunoscut pe toate meridianele globului. La ceas aniversar, îi dorim puterea cu care să ducă mereu mai departe tot ce are mai bun neamul nostru, pentru ca lumea să știe că avem și valori.

Mănăstirea Hurezi (Horezu, România de Jos), sec. XVII - XVIII

Olăritul - activitate tradițională în zona Horezu

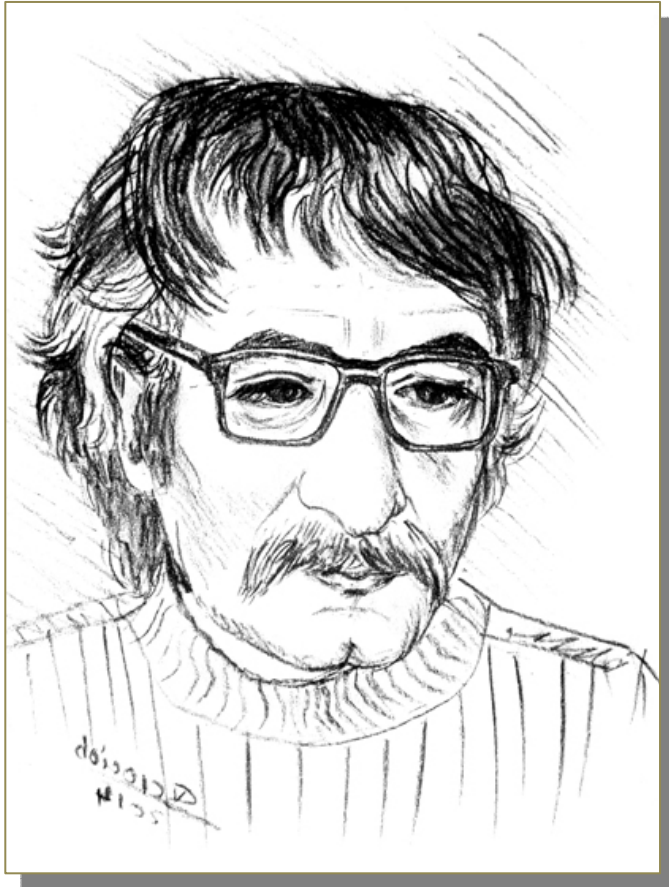

Ceramică de Horezu

Păstoritul - activitatea tradițională în zona Horezu

FELIX SIMA, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 6 iunie 1949, satul Măgura, comuna Mihăești, județul Vâlcea; bibliotecar, artist plastic, scriitor, publicist (debut publicistic în revista „Luceafărul”, 1969; debut editorial în 1978, cu volumul de versuri, intitulat „Cineva mai tânăr”, Ed. Albatros); autor a 15 volume de versuri (din care un volum în colaborare cu Dragoș Serafim), coautor a trei volume și îngrijitor a 11 volume monografice, versuri și romane – eseuri (publicate în perioada 1978-2014), autor a peste 200 de articole de istorie locală, despre viața și activitatea unor personalități vâlcene, publicate în peste 50 de ziare, reviste și volume colective, unele dintre acestea fiind editate, tipărite și distribuite la Cernăuți și Chișinău; operator stație radio Oltețul și Petrimanu – Hidrocentrala Lotru (1971-1972), profesor suplinitor (1973-1975),

decorator scenograf la Teatrul Popular din Râmnicu-Vâlcea (1977-1978), bibliotecar la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea (1978-2014); membru fondator al Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea, membru al Uniunii Scriitorilor din România (1993) -

* *

Maestru al cuvântului scris, Felix Sima se înscrie în galeria marilor creatori vâlceni de literatură bună. Pe distinsul scriitor am avut onoarea să-l am colaborator la realizarea a două volume omagiale dedicate unor cărturari de seamă ai Vâlciei: preotul Dumitru Bălașa (2011) și profesorul Costea Marinoiu (2012).

Viața și activitatea omagiatului nostru sunt prezentate sumar, în acest volum, de către doi buni prieteni: preotul cărturar Constantin Mănescu-Hurezi și scriitoarea Zenovia Zamfir (ani buni colegă de serviciu cu acesta, la „Casa cărții vâlcene”).

FELIX SIMA, 65 YEARS OLD

- born on June 6, 1949, Măgura village, Mihăești commune, Vâlcea county; librarian, artist, writer, publicist (publicistic debut in „Luceafărul”, 1969; editorial debut in 1978, with the lyrical volume entitled „Cineva mai tânăr”, Albatros Publishing House); author of 15 lyrical volumes (out of which one is done in collaboration with Dragoș Serafim), coauthor of three volumes and coordinator of 11 monographic and lyrical volumes, essay-novels (published in the period 1978-2014), author of over 200 local history articles about the life and activity of some personalities from Vâlcea, published in over 50 newspapers, magazines and collective volumes, some of these being edited, printed and distributed to Cernăuți and Chișinău; radio station operator at Oltețul and Petrimanu – Lotru Hydroelectric Power Station (1971-1972), locum tenens teacher (1973-1975), set designer at The Popular Theatre from Râmnicu-Vâlcea (1977-1978), librarian at „Antim Ivireanul” Vâlcea County Library (1978-2014); founding member of „Anton Pann” Cultural Society from Râmnicu-Vâlcea, member of the Writers’ Union from Romania (1993) -

* *

A master of the written word, Felix Sima joins the gallery of the great creators of good literature from Vâlcea. I had the honour of collaborating with the honorable writer at two reverential volumes dedicated to some important scholars of Vâlcea: the priest Dumitru Bălașa (2011) and the teacher Costea Marinoiu (2012).

The life and activity of the man we are now celebrating are briefly presented in this volume by two good friends of his: the scholar priest Constantin Mănescu-Hurezi and the writer Zenovia Zamfir (long time a co-worker of hers at „Casa cărții vâlcene”).

Un fericit artist al cuvântului – Felix Sima

Constantin Mănescu-Hurezi

Încă din primele rânduri ale Sfintei Scripturi, facem cunoștință cu cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Creatorul, făcător al cerului și al pământului, Duhul Sfânt, sfințitor al acestei creații, și Fiul, adică Cuvântul lui Dumnezeu, prin care s-au făcut toate. Acest Cuvânt sau Logos Divin s-a întrupat pentru noi și pentru a noastră mântuire, dar a fost dat și omului ca mijloc de comunicare cu Dumnezeu și cu semenii săi. Cuvântul dat omului mai are și funcția creatoare, pentru că există unii oameni înzestrați de Dumnezeu cu puterea de a înfrumuseța cuvântul, de a-l îmbrăca în forme artistice, pentru a exprima stări sufletești, sentimente, idealuri. Din această categorie fac parte și scriitorii „făcători” de poezie, creatori de valori spirituale, oameni cu mari calități sufletești, cu o noblețe rară.

Unul dintre aceștia este și poetul vâlcean Felix Sima, născut la 6 iunie 1949, în comuna Mihăești, satul Măgura. Este al doilea copil dintre cei trei fii ai colonelului-veteran de război Gheorghe Sima și ai Elenei Sima (născută Niță, din neamul Bobolea). Își petrece copilăria în satul natal, unde învață și clasele primare. Urmează cursurile gimnaziale la Craiova și tot aici urmează și primele clase de liceu, continuate la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Râmnicu-Vâlcea. În anul 1969, după bacalaureat, este admis la cursurile Școlii postliceale de Biblioteconomie din București, unde are loc și debutul său literar, în același an, în revista „Luceafărul”. După stagiul serviciului militar, la transmisiuni, se angajează în munți, la Hidrocentrala Lotru, ca operator stație radio Oltețul și Petrimanu. În anul 1977, este angajat ca decorator la Teatrul Popular din Râmnicu-Vâlcea (director Goange Gh. Marinescu), de unde se transferă, în 1978, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” (director Ioan St. Lazăr), unde a lucrat până la vârsta pensionării. Tot în 1978, i se publică primul volum de versuri, intitulat „Cineva mai tânăr”, la Editura Albatros, în urma premiului de debut obținut la concursul pe anul 1977 al acestei edituri, manuscris depus pentru jurizare în anul 1976.

Bibliotecar convins, iubitor al cărții, pentru că numai cel care iubește cărțile își caută locul printre ele, înzestrat cu „o impetuoasă febră a cunoașterii”, cum îl caracteriza Ilie Purcaru în 1987 în a sa „Carte despre

olteni”, Felix Sima este în același timp un poet împătimit, cunoscut nu numai de lumea vâlceană, dar și de pleiada scriitorilor contemporani cu el. Referindu-se la debutul său literar, pe când avea douăzeci de ani, la „faimoasa-râvnita de toți pe-atunci revistă Luceafărul”, Ion Lazu scotea în evidență talentul lui Felix, pentru că acest debut era „cu versuri nicidecum începătoare, ci turnate parcă în tiparele pentru totdeauna ale limbii române”. De fapt, între cei doi s-a înfiripat o puternică prietenie, nu numai pe teme literare, ci și pe coordonate sufletești, fiecare dintre ei cristalizându-și gândurile și sentimentele într-o mulțime de cărți.

După debutul său literar, poetul Felix Sima a fost și este prezent în coloanele revistelor și ziarelor locale și centrale, peste 50 la număr, precum și în publicații de la Chișinău și Cernăuți. Opera tipărită este cuprinsă în 15 volume de versuri, publicate între anii 1978-2014, având încă două volume în pregătire. Este prezent în 3 de antologii literare, precum și în 14 ediții alcătuite și îngrijite de diverși scriitori, poeți și oameni de cultură din țara noastră. La acestea, se adaugă peste 200 de articole publicate în diverse reviste de cultură din Râmnicu-Vâlcea și din alte localități, în care abordează și istoria locală, precum și personalități ale județului Vâlcea din lumea culturală (Dragoș Vrânceanu, George Țârnea, Dinu Săraru, Vasile Militaru, Gheorghita Măleanu, Malvina Urșianu și alții).

Între cei care au făcut referințe critice asupra poetului Felix Sima și asupra operei sale, menționăm pe Ion Caraion, Ion Lazu, Ilie Purcaru, Costea Marinoiu, Florea Miu, Vasile I. Bunea, Cornel Regman, Laurențiu Ulici, Constantin Mateescu, Constantin M. Popa, Constantin Zărnescu, Florea Firan, Ion Soare, Ioan St. Lazăr, Aurel Goci, Florea Miu, Ion Andreiță, Dan Ciachir și mulți alții. El este numit „un poet al iubirii delicate”, un poet „însingurat în căutarea interlocutorului nevăzut, căruia i se confiază tainic”. Felix Sima este prezent și în „Dicționarul General al Literaturii Române”, vol. VI (L-T), editat de Academia Română în 2007, unde i se fac valoroase aprecieri critice. Toate aceste realizări pe planul creației literare au făcut ca poetul Felix Sima să fie ales, în anul 1990, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Îl cunosc bine pe Felix și am reușit și eu, în întâlnirile de la Biblioteca Județeană și de la diferite manifestări culturale, să mă apropiu de sufletul său, de creația sa. Pot să spun că am întâlnit un om visător, interiorizat, liniștit, înțelept și în același timp modest, care, așa cum spunea Ion Soare, „poartă în suflet nostalgia naturaleței și a candorilor primare, într-o lume pragmatică și îmbătrânită prematur”. S-ar putea spune că Felix este din altă lume, și așa este. Lumea lui este mai bună, mai frumoasă, este o lume în care domnește pacea, liniștea și în care răul n-are ce căuta. Îi doresc lui Felix noi începuturi în creația sa, pentru că viața este o poezie care nu se sfârșește niciodată.

Curcubeie și mari bucurii – Felix Sima

Zenovia Zamfir

Nu eu vorbesc despre versurile mele, ci ele vorbesc despre mine. Este un curaj să ieși în lume cu o faptă, cu o strofă, cu o carte. Lumea te judecă, te estimează, te subminează sau te stimează. Preferam să rămân necântărit – dar fiecare are greutatea sa. Un gram de poezie, cât un fir de nisip, tot se va găsi în paginile mele... Iar dacă nu, facem din ele bărcuțe și le punem pe râu. Vedeți că ați descoperit poezia din pagini de ape? Prin ele cer iertare celor pe care i-am necăjit, cu voia sau fără voia mea, știuți sau neștiuți. Mi-a revenit bunul simț... Scopul versurilor mai este să nu ne otrăvim reciproc în timpul acestei convenții sociale care se numește VIAȚĂ... Am învățat, prin ele, să șterg geamurile casei lui Anton Pann. Sunt plătit pentru așa ceva? Nu! Însă plătim tot noi – cu viața. Poți să trăiești din scrisul trait, când poezia este un loc pe care îl locuim. Stând cu poetul Dragoș Vrânceanu, pe la 1975, în băătătura casei sale de la Băbăni, în ograda cu pruni înfloriți, i-am spus: „Noi locuim, pe drept, pământul unui poet de locuit”. Iar Domnia Sa mi-a răspuns: „Am atras atenția domnului Marin Preda asupra volumului dumatile de poezii”. Deci, volumul meu de poezii a locuit o secundă în Marin Preda, care a locuit cu prietenie în Dragoș Vrânceanu, care a locuit în Eugenio Montale. Și am alcătuit astfel o Casă Comună a Europei. Și de atunci, dragă cititorule, în părul tău trist îmi adăpostesc ochii amari!...

Astfel se mărturisește Felix Sima în revista „Luceafăr Românesc”. Cunoscându-l pe Felix de la serviciu, de la evenimentele culturale „pe unde am umblat”: Stănești, Lădești, Perișani, etc. mi-l imaginez la masa de scris sau în fața calculatorului, zâmbind suav muzei imagineare prin ceața densă a fumului de țigară. El – colegul, poetul, omul de litere dar și de bine este maestrul metaforei, al rimei, al cuvântului. „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul”. (Sfânta Evanghelie după Ioan, cap. 1)

„Fă, Doamne, curcubeie și mari bucurii / atuncea când, pe fruntea noastră, scrii! / Fă, Doamne, curcubeie și mari bucurii / atuncea când, pe viața noastră, scrii! / Fă, Doamne, curcubeie și mari bucurii / atuncea când, cu mâna noastră, scrii!”

„Felix Sima... al cărui talent ne apare ca așezat – este un autor de elegii... ironice, personale prin amestecul de candoare, inconformism, naturalețe și somptuozitate, muzicalitate, rafinament prozodic și tropic”. (Laurențiu Ulici, „Prima Verba III”, 1992)

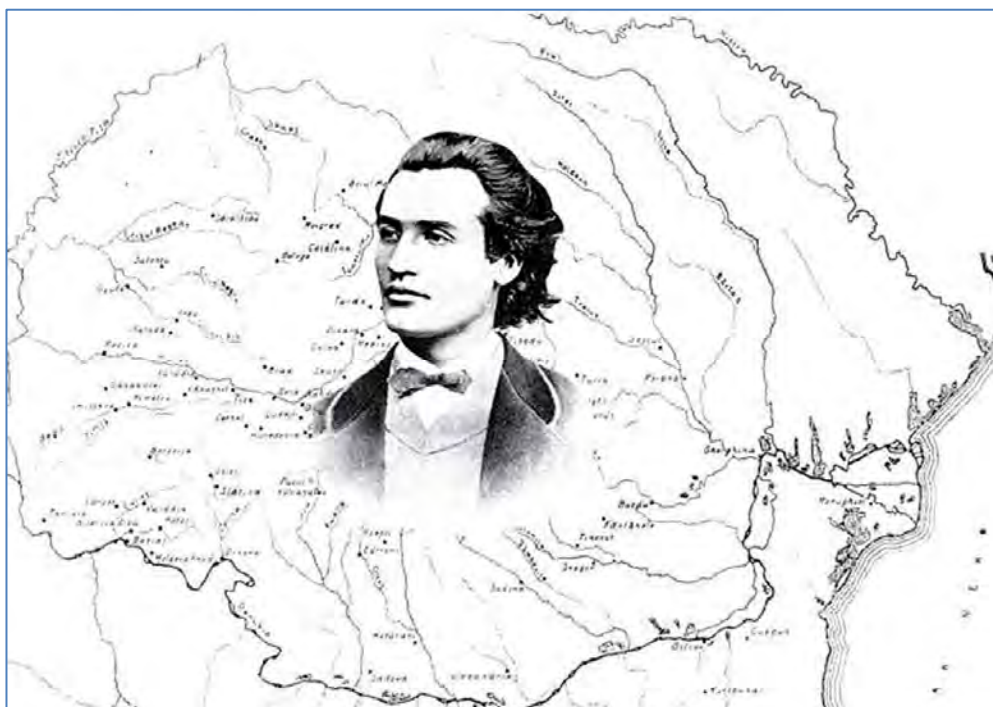
La început, a fost poezia lui Felix Sima care în opinia specialiștilor este „sublimată până la esențial” (Constantin Zărnescu), apoi a fost poetul, colegul Felix Sima. Dimineața în biroul „Resurse umane”, la o cafea aveam să descoper un Om mare și la propriu și la figurat. „Gingaș” de sensibil, Felix este de o modestie aparte, pe cale de dispariție, o apariție diafană în peisajul cotidian, o sensibilitate specifică marilor creatori de frumos. Îmi permit să vă destăinui câteva momente deosebite petrecute alături de „minunații prieteni scriitori vâlceni”, de la care am învățat bucuria de a scrie despre oamenii de ieri și de astăzi, despre zestre trecutului și nevoia de a fi folositori semenilor, despre iubire care este mai presus de tot și toate. Cu ani în urmă, am inițiat în cadrul Societății Culturale „Anton Pann” un „Cenaclu Itinerant”, care presupunea deplasarea în diferite localități vâlcene. Într-o zi de primăvară cu „mult soare și parfum de violele” am plecat spre Țara Loviștei, 16 băieți și o ștregăriță. Pe tot parcursul călătoriei, s-au spus versuri, s-au scris versuri, s-a cântat... Pentru copiii din Perișani, întâlnirea cu oamenii de cultură veniți special pentru ei a fost deosebit de emoționantă, iar domnul primar Sandu Ion ne-a mulțumit în cuvinte frumoase și alese. La întoarcerea spre Râmnic, am făcut popas pe Valea Băiașului, unde am degustat produsele tradiționale românești la „firul ierbi”. Curajosul Felix și-a aruncat pantofii pe malul râului și a pornit la pescuit păstrăv în apa rece ca gheața, nu a reușit să prindă nimic, însă l-am apreciat pentru îndrăzneală. Domnul Tălmăciu a compus imediat un poem, Poșircaru a recitat o epigramă, domnul Mihai Sporiș ne-a explicat istoria zonei. Frumoasă clipă!

Un loc aparte în tolba cu amintiri îl constituie deplasarea pe Valea Cernei în localitatea Lădești, zonă binecuvântată de Dumnezeu cu oameni minunați și înaintași deosebiți precum: patriarhul Justinian Marina (comuna Stănești), Mitropolitul Bartolomeu Anania (comuna Glăvile), scriitorul și jurnalistul Virgil Ierunca (comuna Lădești). Pentru a ajunge la destinație, un prieten binevoitor ne-a pus la dispoziție o mașină performantă, proaspăt achiziționată, un „dric”. La plecarea din Râmnic, nimeni nu a bănuit că autoturismul avea o poveste aparte, pe drum, unul dintre colegi a realizat în ce autovehicul se află și au început glumele, unele sinistre „altminteri”, eu din întâmplare mă aflam în altă mașină. Profesorii care ne așteptau au rămas uimiți de mijlocul nostru de transport. Am dat explicații, eu eram inițiatoarea evenimentului, am râs și împreună am căutat soluții ca întoarcerea la oraș să se efectueze cu alte mașini. Întâlnirea cu tinerii din localitate a fost frumoasă și plină de învățăminte. Am revăzut un dascăl drag sufletului, pe domnul profesor Băjan Victor, care a organizat o agapă în onoarea noastră; a fost emoționant și minunat de frumos momentul. Felix a recitat din creația proprie, a purtat un dialog cu domni și doamnele profesoare prezente, iar la plecare căuta „dricul”. Faptul că a trebuit să meargă cu altă mașină aproape că l-a dezamăgit. Și acum ne amintim cu plăcere de aceea aventură.

La Bibliotecă aveam același loc de „survolat” (de la colega Geta citire) cafeaua de dimineață, la „resurse”, prilej de a mai pune la cale o lansare de carte, o deplasare în teritoriu, de a merge în Franța marilor clasici francezi, de a ne consulta cu privire la anumite articole sau cărți pe care le publicam.

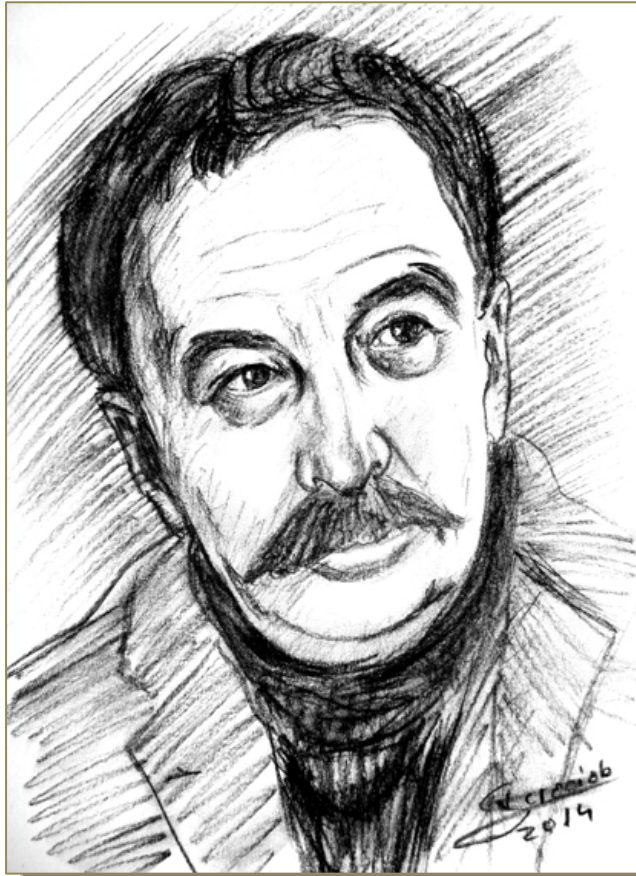
Felix a fost un coleg minunat (acum s-a pensionat) și un Om cu adevărat. Mulțumesc bunului Dumnezeu că a îngăduit să lucrăm împreună.

La ceas aniversar îi urez ani mulți, cu sănătate și rod bogat în creație!

DORU MOȚOC, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 iunie 1939, orașul Sibiu, județul Sibiu (după tată loviștean, din Căineni, Vâlcea); filolog, profesor; doctor în filologie; scriitor: poet (debut în revista „Luceafărul” cu poezia „Împlinire”, 1960), prozator (debut în revista „Argeș” cu povestirea „Mireasma fânului cosit”, 1966), dramaturg (debut cu piesa „La Colorado, aproape de stele”, la Teatrul de Televiziune, 1976; piesele sale au fost jucate pe scene din țară (Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” din București, Teatrul „Al. Davila” din Pitești, Teatrul „Toni Bulandra” din Târgoviște, Teatrul „Ariel” și Teatrul de Stat „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea) și din străinătate (Belgia, Italia, Rusia, Bulgaria, Albania etc.), eseist, cronicar, traducător, cercetător umanist, publicist (are o bogată activitate publicistică și redacțională); autor al mai

multor volume de poezie, proză și teatru (debut editorial cu piesa „Înainte de revărsatul zorilor”, Ed. Eminescu, 1977), autor a numeroase articole și studii publicate în revistele de cultură; om de teatru – actor, regizor, critic de teatru, profesor de actorie, regie și istorie a teatrului universal și românesc; profesor la Școala Generală Budești, județul Vâlcea, Centrul Școlar Cooperatist, Școala Generală nr. 3 și Liceul „Vasile Roaită” (astăzi Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”) din Râmnicu-Vâlcea (1962-1966); actor și regizor în cadrul Teatrului Popular din Râmnicu-Vâlcea (1962-1965), președinte al Cenaclului literar „I.L. Caragiale” din Râmnicu-Vâlcea (1962-1972), referent literar la Teatrul „Al. Davila”, Pitești (1966-1967), redactor, apoi șef de secție la revista „Argeș”, Pitești (1967-1968), redactor la ziarul „Orizont”, Râmnicu-Vâlcea (1968-1970), asistent de regie pe lângă D.D. Neleanu, Petre Bokor, Alexandru Tatos, Alexandru Colpacci și Mihai Dimiu (1968-1972), profesor de regie, actorie și istoria artelor la Școala Populară de Arte din Râmnicu-Vâlcea (1970-1972), corespondent județean, apoi redactor la cotidianul național „Scânteia tineretului”, București (1972-1975), profesor de limba și literatura română la Școala nr. 4 din Râmnicu-Vâlcea (1975-2001), realizator al publicației „Orizonturi noi” – primul ziar liber al județului Vâlcea (22 decembrie 1989), publicist comentator, apoi secretar general de redacție la „Curierul de Vâlcea” (primul ziar particular din România după 1989), redactor-șef adjunct al săptămânalului „Cetatea”, organ de presă al Prefecturii Județului Vâlcea (1990-1991), consilier șef al Inspectoratului de Cultură al Județului Vâlcea (1991-1993), director al postului privat de radio „Etalon” din Râmnicu-Vâlcea, ulterior director general al Radioteleviziunii „Etalon” (1993-1995), director programe media la cotidianul „Curierul de Vâlcea” și director al periodicului cultural „Curierul literar și artistic” (1995-1996), realizator de emisiuni la Televiziunea „Etalon” (1996-1998), lector universitar la departamentul de teatru al Facultății de Litere și Arte, a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, membru în staff-ul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu (1999-2005), director al revistei „Povestea vorbei” (2001), secretar literar și director de imagine la Teatrul Municipal Ariel din Râmnicu-Vâlcea (2004), director al Festivalului Național de Dramaturgie „Goana după fluturi” (2004), cadru universitar la Catedra de Literatură Universală a Facultății de Litere a Universității din Pitești, Filiala Râmnicu-Vâlcea (din 2005); mentor al multor generații de scriitori și actori și promotor al literaturii și artei dramatice; membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1979), membru al Societății de Științe Filologice; Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (2008) -

* *

Crescut și educat într-un climat cultural, în care teatrul ocupa un loc aparte, omagiatul nostru devine peste ani una dintre personalitățile de seamă

ale dramaturgiei românești, creațiile sale fiind jucate pe scenele marilor teatre din capitală și din țară și interpretate de „monștri sacri” ai neamului românesc precum: Radu Beligan, Ștefan Bănică, Virgil Ogășanu, Ștefan Velniciuc, George Oancea, Ștefan Radof, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuță, Valeria Seciu, Mircea Albulescu, Valentin Uritescu ș.a.

În semn de respect și de aleasă prețuire față de scriitorul Doru Moțoc – vâlceanul ce se dăruiește cu întreaga sa ființă zidirii de frumos, contribuind printr-un efort intelectual de excepție la dezvoltarea patrimoniului cultural românesc, vineri, 13 iunie 2014, Muzeul de Artă – Casa Simian din Râmnicu-Vâlcea a organizat și găzduit o seară literară închinată vieții și activității acestuia. Cu acest prilej, a fost lansat volumul omagial „Doru Moțoc sau chipurile iubirii de teatru” (autori: Gheorghe Deaconu și Ion Soare).

Din aceleași considerente, în rândurile următoare, într-un cadru restrâns, trei apreciați scriitori vâlceni, Ioan Barbu, Ilie Gorjan și Ion Soare, membri ai Uniunii Scriitorilor din România, pun în valoare viața, activitatea creativă și personalitatea omagiatului nostru.

DORU MOȚOC, 75 YEARS OLD

- born on June 12, 1939, Sibiu town, Sibiu county (after his father, he belongs to the Country of Lovișteea, from Căineni, Vâlcea); philologist, teacher; with a PhD in philology; writer: poet (debut in „Luceafărul” magazine with the poem „Împlinire”, 1960), fiction writer (debut in „Argeș” magazine with the narrative „Mireasma fânului cosit”, 1966), playwright (debut with the play „La Colorado, aproape de stele”, at the Television Theatre, 1976; his plays were performed on stages from the country („Lucia Sturza Bulandra” Theatre from Bucharest, „Al. Davila” Theatre from Pitești, „Toni Bulandra” Theatre from Târgoviște, „Ariel” Theatre and „Anton Pann” Theatre from Râmnicu-Vâlcea) and abroad (Belgium, Italy, Russia, Bulgaria, Albania etc.), essayist, chronicler, translator, humanist sciences researcher, publicist (he has a rich publicistic and editorial activity); author of various volumes of poetry, fiction and theatre (editorial debut with the play „Înainte de revărsatul zorilor”, Eminescu Publishing House, 1977), author of numerous articles and studies published in cultural magazines; theatre man – actor, director, drama critic, teacher of drama, direction and history of the Romanian universal theatre; teacher at Budești Secondary School, Vâlcea county, The Cooperative School Center, No. 3 Secondary School and „Vasile Roaită” Secondary School (nowadays „Mircea cel Bătrân” National College) from Râmnicu-Vâlcea (1962-1966); actor and director at the Popular Theatre from Râmnicu-Vâlcea (1962-

1965), president of „I.L. Caragiale” Literary Circle from Râmnicu-Vâlcea (1962-1972), literary referent at „Al. Davila” Theatre, Pitești (1966-1967), editor, and then department chief at „Argeș” magazine, Pitești (1967-1968), editor at „Orizont” newspaper, Râmnicu-Vâlcea (1968-1970), assistant director, along with D.D. Neleanu, Petre Bokor, Alexandru Tatos, Alexandru Colpacci and Mihai Dimiu (1968-1972), teacher of direction, drama, and history of Arts at the Popular Arts School from Râmnicu-Vâlcea (1970-1972), county correspondent, then editor at „Scântea tineretului”, Bucharest (1972-1975), Romanian language and literature at No. 4 School from Râmnicu-Vâlcea (1975-2001), founder of the „Orizonturi noi” issue – the first free newspaper of Vâlcea county (December 22, 1989), commentator publicist, then general secretary of „Curierul de Vâlcea” editorial office (the first private newspaper from Romania after 1989), deputy editor-in-chief of „Cetatea” weekly, press representative of Vâlcea County Prefecture (1990-1991), general counsel of Vâlcea County Culture Inspectorate (1991-1993), director of „Etalon” Private Radio Station from Râmnicu-Vâlcea, and later general manager of „Etalon” Radio Television (1993-1995), media programs manager „Curierul de Vâlcea” newspaper and manager of „Curierul literar și artistic” cultural periodical (1995-1996), show presenter at „Etalon” Television (1996-1998), lecturer at the theatre department of the Faculty of Letters and Arts of „Lucian Blaga” University from Sibiu, member in the Theatre International Festival of theatre staff from Sibiu (1999-2005), manager of „Povestea vorbei” magazines (2001), literary secretary and image directorat Ariel Municipal Theatre from Râmnicu-Vâlcea (2004), director of „Goana după fluturi” National Theatre (2004), professor at the Department of Universal Literature of the University of Pitești, Râmnicu-Vâlcea Subsidiary (since 2005); mentor of various generations of writers, actors and promoter of literature and dramatic art; member of the Writers’ Union from Romania (since 1979), member of the Philological Sciences Society; Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea municipality (2008) -

* *

Raised and educated in a cultural climate where theatre had a special place, the man we are now celebrating becomes over the years one of the most important figures in the Romanian theatre, his plays being performed on the stages of the big theatres in the capital and country, and interpreted by „sacred monsters” of the Romanian people, such as: Radu Beligan, Ștefan Bănică, Virgil Ogășanu, Ștefan Velniciuc, George Oancea, Ștefan Radof, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuță, Valeria Seciu, Mircea Albulescu, Valentin Uritescu ș.a.

As a sign of respect and appreciation for the writer Doru Moțoc – the dweller from Vâlcea who fully devotes himself to building beauty,

contributing through an exceptional intellectual effort to the development of the Romanian cultural patrimony, on Friday, June 13, 2014, The Arts Museum – The Simian House from Râmnicu-Vâlcea organized and hosted a literary evening dedicated to his life and activity. With this occasion, the reverential volume „Doru Moțoc sau chipurile iubirii de teatru” was released (authors: Gheorghe Deaconu and Ion Soare).

From the same reasons, in the next lines, three appreciated writers from Vâlcea, Ioan Barbu, Ilie Gorjan and Ion Soare, members of the Writers' Union from Romania, briefly valorize the life, the creative activity and the personality of the one we are now celebrating.

Un scriitor polivalent de raftul I și un mentor generos: dramaturgul Doru Moțoc

Ion Soare

Considerăm o datorie și, totodată, o onoare să alcătuim un „portret aniversar” al acestui important autor român, întrucât puțini sunt oamenii de cultură și scriitorii care să fi influențat atât de mult generația lor și *cultura loci*, așa cum a făcut-o DORU MOȚOC! La fel de puțini sunt autorii care să fi excelat printr-o asemenea polivalență în demersurile lor creatoare. Este încă și mai mic, numărul acelor slujitori ai Thaliei, care să fi pus atâta pasiune, să fi investit atâta timp și energie în dezvoltarea și promovarea teatrului, atât ca spectacol, cât și – mai ales – în ceea ce privește literatura dramatică!

Omul de teatru total. Nicio accepție a termenului și noțiunii de teatru, nu i-a rămas străină acestui intelectual rasat, în manifestările lor practice: a exercitat nu o dată profesiunile de actor și regizor și a sprijinit, alături de alți profesioniști în domeniu și de factori decizionali, înființarea unui teatru de stat la Râmnicu-Vâlcea. Profesorul de actorie, de regie și de istoria teatrului, cronicarul și eseistul dramatic purtând același nume, mentorul și promotorul literaturii în general și al celei dramatice în special – reprezintă tot atâtea ipostaze – ale unui „om de teatru total” – în care Doru Moțoc a apărut, succesiv sau în paralel, de-a lungul întregii sale vieți: în copilărie și în anii de liceu, datorită climatului cultural și teatral în care a fost crescut și educat (tatăl său – Dem Moțoc fiind un pasionat al teatrului, un neobosit animator cultural și un publicist de talent, iar mama sa, Elena Moțoc – o dăruită interpretă de teatru; în anii studenției – ca actor amator, activând în cadrul diferitelor formații studențești, dar și ca nelipsit spectator la spectacolele din București, în special la cele de la „Lucia Sturdza Bulandra” și la Studioul de teatru „Casandra”, unde erau prezentate producțiile realizate de studenții din anii terminali de la IATC); și, mai ales, după terminarea studiilor universitare, când, în paralel cu activitatea de bază – cea didactică, practică la diferite școli din

Râmnicu-Vâlcea și din împrejurimi (comuna Budești), împătimitul de teatru Doru Moțoc a desfășurat – fără hiatusuri – diverse activități legate de această artă: actorie și regie în cadrul Teatrului Popular din Râmnicu-Vâlcea (1962-1965), referent literar la Teatrul „Al. Davila” din Pitești (1966-1967), perioada de asistent de regie pe care o efectuează pe lângă mari regizori ai timpului (1968-1972) etc., până la debutul dramaturgic literar cu piesa *La Colorado, aproape de stele* (1973) și apoi scenic (1974), care va inaugura „serialul” de piese scrise și, deopotrivă, jucate pe scenele țării și ale Europei, continuând până în zilele noastre, într-o dăruire totală și o combustie interioară remarcabil, înscriind pagini memorabilă în istoria teatrului românesc. În lucrarea monografică pe care i-am dedicat-o împreună cu Gheorghe Deaconu (*Doru Moțoc sau chipurile iubirii de teatru*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Patrimoniul, 2014), distingeam în – relativ – prolifică sa activitate de dramaturg, trei etape (fără ca granițele dintre acestea să poată fi strict delimitate): a) o primă perioadă, în care autorul se dovedește „un autor dramatic al secolului său”, iar piesele scrise – puncte de convergență între realismul de tip caragialesc, linia teatrului liric al lui Cehov și Sebastian, și modernismul teatrului acestui secol (O’Neill, Saroyan etc.); b) o perioadă pe care am considerat-o „de tranziție”, începând cu *Dialog nocturn despre o piesă nescrisă* (1978) și prelungindu-se până spre începutul acestui mileniu și secol, și c) perioada „avangardistă” – cea corespunzând întemeierii de către protagonist, în urmă cu treisprezece ani („oficial” – anul 2001, însă ideea și căutările sunt anterioare), a unei noi formule dramaturgice: „Teatrul imaginativ”, teoretizată printr-un manifest și lansată – în premieră mondială – prin punerea în scenă a piesei scrise în acest stil, *Provocare sau Zborul – ce fericire!*. Au urmat și alte creații asemănătoare, care s-au jucat cu succes pe scenele unor teatre din țară și din străinătate. Această realizare de seamă a scriitorului, o considerăm cea mai originală și mai importantă contribuție a sa la dezvoltarea teatrului românesc (și nu numai).

Un aspect semnificativ al „omului de teatru total” pe care îl prezentăm aici, este activitatea sa de promotor al dramaturgiei românești. În anul 2004, la Râmnicu-Vâlcea a avut loc prima ediție a Festivalului Național de Dramaturgie „Goana după fluturi”. Ideea era mai veche – de prin a doua jumătate a deceniului șase al secolului trecut – și e legată de eforturile regretatului istoric literar Dumitru Mitrana privind cunoașterea personalității prozatorului și dramaturgului Bogdan Amaru și îndeosebi restituirea operei acestuia. Când în anul 2000 a fost publicat volumul exegetului, *Bogdan Amaru sau evidența talentului*, „ne-am decis – relata protagonistul peste un deceniu – să dăm curs ideii lui Mitrana și să organizăm un festival. Așa a luat naștere prima ediție, în anul 2004, fiind organizată de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea și de Teatrul Ariel. În anul următor, a fost organizată ediția a II-a, de acum înainte – cu concursul Teatrului de Stat „Anton Pann”, iar după această perioadă, s-a hotărât ca festivalul să aibă loc o dată la doi ani; astfel, în

anul 2013 s-a ajuns la ediția a VI-a a manifestării. Punerea în practică a acestei importante inițiative, cu toate implicațiile și dificultățile pe care le-a presupus, i-a aparținut aceluiași Doru Moțoc – competentul director al festivalului-concurs și președinte de juriu al unor ediții – și a reflectat grija sa pentru viitorul creației teatrale românești. În acest perimetru se înscrie și hotărârea sa și a celorlalți parteneri, în primul rând – Centrul de Creație (prin Editura „Patrimoniu”) de a publica antologii de teatru, cuprinzând lucrările premiate la edițiile anterioare. „Am socotit – spunea autorul în prefața primei antologii (2007) – că lansarea unui concurs de dramaturgie de anvergură națională, dublat de un seminar de dramaturgie care să abordeze dintr-o perspectivă teoretică problematica specifică genului, precum și un colocviu despre condiția tânărului autor dramatic din zilele noastre, merită toate eforturile” (p. 7). „Declarația” sa se constituie, considerăm noi, într-o adevărată profesiune de credință a unui teatrolog care, alături de condiția sa de dramaturg, a fost și a rămas sincer interesat de viitorul teatrului, în dubla manifestare a acestuia – de creație dramatică și de spectacol.

Preocupările publicistice și literare timpurii ale tatălui vor fi constituit tot atâtea momente și prilejuri de emulație pentru viitorul scriitor polivalent. În anii „râmniceni”, influențele cultural-literare și artistice ale părinților vor fi completate de cele ale altor dascăli străluciți, printre care profesorii de limba română Florica Nadolu și îndeosebi Traian Cantemir (în cadrul Cenaclului Literar „Ion Luca Caragiale”, întemeiat de acesta).

Poetul. Alături de dramaturgie, poezia a constituit o constantă a creației literare a scriitorului, chiar dacă, editorial, poetul a debutat târziu, publicând, în 1998, placheta de versuri cu un titlu interesant: *Ce-a mai rămas* – întrebare și, în același timp, răspuns inclus. Între prima (*Ca un surâs*) și ultima dintre poezii – aceea care dă titlul volumului, se derulează un roman de dragoste sui-generis, alcătuit nu numai din părelnicii aburi evanescenti ai unor iubiri defuncte, ci și din inflorescențe albe, de liliac târziu, ale unor doruri „contemporane” cu personajul poet, dovedind capacitatea sa de a retrăi oricând, la tensiuni înalte, cel mai frumos sentiment omenesc. La interogația... afirmativă din titlu, mai există încă un răspuns: a rămas și a supraviețuit, miraculos, peste decenii, dorința adolescentină de puritate, de frumos și de idealuri înalte, remarcată de critică încă de la primele creații ale scriitorului. Cu acest volum, pare a se fi terminat o întreagă etapă din creația poetică a lui Doru Moțoc, căci cea de-a doua plachetă de versuri – *Zece poeme de dragoste* (Râmnicu-Vâlcea, Editura „Silviu Popescu”, 1999) –, publicată la numai un an după prima, este scrisă într-un registru poetic diferit; stilistic vorbind, căci temele sunt în linii mari, aceleași: sentimentul scurgerii inexorabile a timpului, odată cu „jarul verilor” unei vârste revolute și „suflarea înghețată a toamnei”; acceptarea înțeleaptă a resemnării și „retragerea” în tărâmul mirific al amintirilor, căutarea „echilibrului interior”, iubirea ca un clopot ce trebuie să bată întotdeauna (*Moartea clopotului*); eterna și inefabila („indescriptibila”) Făptură, Ea – cea

care dă nume tuturor furtunilor tropicale!; puritatea de primă ninsoare a sentimentelor etc. Atrage atenția, ca și în cealaltă carte de versuri, „motivul” luminii din sufletele oamenilor, prezent și în dramaturgia scriitorului – fapt invocat de autorul însuși: „Să aibă, oare, dreptate acel/ autor dramatic cvasi-cunoscut, care/ zicea că *Undeva, o lumină ...?*” (*Scrisoarea a IX-a*). La o citire atentă, o anumită construcție dramatică poate fi constatată și în arhitectura acestor poeme, în care sunt prezente și câteva începuturi de dialoguri, unele mici prezentări de „decor” și – *mutatis mutandis* – chiar niște indicații ce pot fi luate drept „didascalii” („continuați să vă priviți ca în transă, / tăcuți”; „mi-ai zâmbit vag și m-ai luat la sigur” etc.).

În anul 2002, cu totul surprinzător, poetul a tipărit, la Editura „Silviu Popescu”, un volum bilingv de *Distihuri paradoxiste/ Paradoxistic distichs* – (sub)specie literară inventată de Florentin Smarandache, întemeietorul Mișcării literare paradoxiste. Noua formulă poetică, în care – în mod previzibil – nu a perseverat, dovedește dorința sa de înnoire artistică a limbajului poetic, capacitatea scriitorului de a se adapta unor stiluri inedite și, nu mai puțin, dorința/ ispita sa de a experimenta, dar și hotărârea de a rămâne el însuși. În urmă cu doi ani, scriitorul a publicat în revista vâlceană „Forum-V”, un grupaj de poezii. La indicația și cu aprobarea autorului, redacția a adăugat și un supratitlu „promoțional”: Se anunță o nouă carte, *Exerciții de singurătate*. Recent, scriitorul mi-a mărturisit că volumul se află deja în stadiul de „pregătire pentru tipar”; *quod erat ... expectandum!*

La toate aceste exprimări poetice ale protagonistului, s-ar putea adăuga (trebuie să se adauge!) lirismul tulburător, de cea mai bună calitate, care străbate întreaga sa creație dramatică – aspect important asupra căruia vom reveni detaliat într-o altă secvență, întrucât el constituie una din trăsăturile sale scriitoricești definitorii.

Prozatorul. Copilăria petrecută într-un colț mirific de rai, numit Căinenii de Vâlcea, a constituit, ca pentru mulți alți scriitori și artiști proveniți din mediul rustic, „paradisul pierdut” pe care Doru Moțoc îl va purta în suflet și în minte toată viața. Dealurile și munții Loviștei, cu măreția, forța și demnitatea lor de uriași blânzi nu puteau să nu-și transmită efectele lor benefice, adolescentului și apoi tânărului de mai târziu. Aici, copilul va fi fost amețit de „mireasma fânului cosit” – sintagmă care a dat și titlul primei proze cu care a debutat în 1966. Povestirea va fi inclusă în volumul *Catedrala pierdută*, apărută în 2012. Iarba înaltă, gorunul bătrân și biserica veche (într-o altă percepție, mânăstire) – sunt elemente specifice ale peisajului din ținutul natal. Elemente asemănătoare pot fi întâlnite și în alte povestiri din volum – în *Dincolo de râu, unde stelele*, în *Catedrala pierdută* ș.a. –, chiar dacă acestea nu sunt niciodată localizate, adică nu au „identitate” geografică; altfel spus, nu au nume, căci inteligența artistică a autorului a funcționat fără greș: numirea lor ca atare le-ar fi micșorat din universalitate.

Desigur, nu toate „piesele” din volum sunt învăluite în aburii de fum și de vis ai copilăriei, bine ascunsă în țesătura epică: alte povestiri se referă la perioade mai târzii ale vieții și sunt localizate în spații geografice diferite: plaja mării, Râmnicul de pe Olt, capitala. În felul acesta, „catedrala pierdută” devine un simbol nu numai al fericitei copilării revoluate, ci al unei vieți întregi (cartea a apărut în 2012). Mesajul ei e la fel de înalt și de generos, ca și intenția / visul autorului: aceea de a ne prezenta „o alcătuire suavă, fragilă, pură, echilibrată și durabilă, care să te exprime și să te justifice” (cop. IV).

Publicistul. Chiar dacă nu ar fi avut, prin natura funcțiilor deținute, o activitate redacțională destul de bogată (la publicațiile „Argeș” – Pitești, „Orizont” – Râmnicu-Vâlcea, „Povestea vorbei” și apoi „Forum-V” – Râmnicu-Vâlcea etc.), omul, cetățeanul și scriitorul Doru Moțoc ar fi fost – nu ne îndoim de acest fapt – la fel de prezent în presa vremii, în special după 1989, cu articole și eseuri referitoare la cele mai variate domenii: teatru (texte la care ne vom referi, mai insistent, într-un capitol separat al acestei cărți, *Teatrogul*), cultură și literatură, viața socială (a „cetății”) etc. Reprezentativă în acest sens, este rubrica „Din jurnalul unui provincial”, pe care a susținut-o săptămânal, timp de aproape doi ani, în cotidianul „Viața Vâlciei”, condus de scriitorul și ziaristul Petre Tănăsoaica – editorul care a avut benefica idee a realizării unui proiect interesant: Colecția „Scriitori în Viața Vâlciei”. O parte din eseurile publicate în amintita rubrică, au fost strânse în volum și tipărite, sub același titlu, în cea de-a doua jumătate a anului 2001, la Editura Petras. Citind zecile de texte cuprinse în carte, rămâi cu impresia că nu există domeniu al vieții sociale, al culturii (în sensul cel mai larg al cuvântului) și artei, pe care publicistul să nu-l abordeze: istoria locală, mentalități contemporane, efectele tranziției, starea literaturii române și reprezentanții ai ei, situația socio-politică a țării, organizarea socială, ierarhizările valorice în societate, supraviețuirea prin cultură, probleme privind educația și învățământul, responsabilitatea civică, procesul de alienare care cuprinde treptat umanitatea, migrația valorilor din România și câte altele!

Puțini știu că Doru Moțoc este și un poliglot: în afară de limba rusă, pe care o vorbește la perfecție (cu un doctorat în domeniu), cunoaște la niveluri destul de ridicate, franceza și italiana. L-am auzit, nu o dată, recitând versuri în toate cele trei limbi; sau chiar cântând, cu talent real – canțonete și cântece vestite. A efectuat și traduceri, în special poezie, cele mai izbutite fiind acelea din limba rusă, de care însuși traducătorul se declară mulțumit. Autorii ruși preferați, tălmăciți în românește, sunt Esenin, Evtuşenko, Rojdestvenski și Voznesenski. Pentru Teatrul „Ariel”, a tradus creații dramatice ale unor scriitori ruși, bulgari și italieni.

Cercetătorul umanist. Doru Moțoc a fost întotdeauna preocupat și de istoria propriu-zisă, nu numai de cea literară. *Dialog nocturn despre o piesă nescrisă* se află, de fapt, la granița dintre ficțiune și reconstituirea istorică.

Protagonistul a avut, însă, și preocupări de cercetător care țin de istoria pură, cu predilecție spre studierea momentelor controversate ale istoriei românilor. Astfel, în studiul *O ipoteză despre locul uciderii lui Radu de la Afumați*, publicată în nr. IV din „Studii vâlcene” (Bălcești pe Topolog, 1980, p. 50-57), el aduce dovezi peremptorii despre localizarea tragicului eveniment, nu la Cetățuia, ci la „Râmnicul de Sus” (numit în unele izvoare și „Râmnicul din Deal”), anume – pe locul unde se află astăzi Biserica „Cuvioasa Paraschiva” și unde, mai înainte, va fi fost o altă biserică, aparținând Episcopiei Râmnicului. Câteva trăsături impresionează în acest studiu; bogata documentare părănd exhaustivă, logica demonstrației și pasiunea pusă în demersul istoric. Aceleași trăsături, indispensabile oricărui cercetător autentic, se pot constata și în urma lecturării altor studii ale sale, precum *Unde s-a semnat actul de naștere al Țării Românești* (în „File vâlcene”, nr. 2/ 1972, 85-106).

Mentorul. Atunci când ne-am cunoscut, ne aflam pe la jumătatea vieților noastre. Amândoi eram – încă! – la anii iluziilor și ai nobilelor idealuri ale unei vârste revoluate, prelungite – miraculos și eroic! – în vârsta deplinei maturități. Participam, pentru prima oară, la una dintre ședințele Cenaclului literar „Anton Pann”, al cărui președinte era un proaspăt membru al Uniunii Scriitorilor. Fără ostentație sau obișnuitele – la mulți – aere de „monstru sacru”, m-a atras distincția figurii sale, politețea desăvârșită a comportamentului și timbrul distinct, clar și convingător al glasului ce părea hărăzit, alături de chip și ținută, unui destin de lider. Toți cei prezenți îl tratau ca atare și eu nu am făcut excepție. La sfârșitul întrunirii, l-am abordat cu discreție și i-am arătat câteva pagini de proză scurtă. Le-a luat și a citit, concentrat, câteva rânduri sau, poate, aliniate, apoi mi le-a întins și m-a privit deschis în față: „E OK! Mai arunci o privire peste ele și în ședința viitoare, citești în cenaclu!”. Am plecat bucuros de la acea întrunire și m-am apucat cu osârdie de lucru asupra textelor, așteptând cu înfrigurare trecerea timpului, căci din vremea liceului, mai exact – a slăvitului Traian Cantemir – nimeni nu mă mai invitase să citesc într-un cenaclu, eu mulțumindu-mă să iubesc „în taină” acea plăsmuire minunată numită Literatura, cu cele trei chipuri ale ei, de care mă îndrăgostisem încă din copilărie: poezia, proza și teatrul.

Am încheiat în mod intenționat „schița de portret” a Protagonistului, cu această „linie”, întrucât, chiar dacă unii au uitat acest lucru, generozitatea, delicatețea și tactul cu care i-a încurajat pe toți condeierii, îi vor fi determinat pe mulți dintre aceștia să-și ia în serios înzestrarea – atâta câtă exista în fiecare! – și să persevereze. Ca atâția alții, semnatarul acestor rânduri îi datorează lui Doru Moțoc revenirea sa la uneltele scrisului și ieșirea pe marea scenă a literaturii. Alți tineri creatori literari din Vâlcea și din țară, care băteau la porțile afirmării poetice, prozastice sau dramaturgice, au beneficiat de competentele sale sfaturi și îndrumări, în cadrul unor festivaluri și concursuri devenite tradiționale sau/și naționale: „Dragoș Vrânceanu”, „Gib Mihăescu”, „Vâlcea artistică” (al căror

președinte de juriu a fost și a rămas) și, în anii recenți, „Goana după fluturi”. La ediția a V-a a acestui festival, îi informam pe cei prezenți că am „descoperit” secretul succesului de public de care se bucură piesele de teatru ale protagonistului: evitând didacticismul și simbolistica, adică plecând – totuși! – de la viața reală, scriitorul lansează și promovează artistic idei mari, generoase: finalitatea existenței, aspirația spre ideal, căutarea luminii și a zborului interior ș.a. – singurele capabile să provoace „evadări” din banalul și vulgarul cotidianului, să genereze mutații pozitive în conștiințele cititorilor și ale spectatorilor.

Există așadar, un motiv esențial pentru care, în mod cert, generații întregi de cititori și spectatori îl vor iubi pe Omul și pe Scriitorul Doru Moțoc, întrucât asemenea unui ilustru confrate al său, pe care ne permitem să-l parafrazăm, „frumoase sentimente cu verbu-i a sădit, în veacul nostru aspru, el a slăvit lumina și generos cu semenii s-a dovedit”.

La porțile dorului de Moțoc

Ilie Gorjan

După decesul, în decembrie 1983, al băileșteanului de geniu, Amza Pellea, am citit în revista *Flacăra* (condusă pe-atunci de poetul Adrian Păunescu) o poezie dedicată marelui actor, al cărei conținut m-a impresionat atât de mult, încât am decupat-o (conform obiceiului pe care mi-l făcusem) și am reținut-o în arhiva personală. Poezia, al cărei autor atunci nu-mi spunea nimic, avea titlul *Final de spectacol* și suna astfel: *E liniște. Cortina a căzut, / Dar niciun spectator nu se ridică. / Stăm cotropiți de-un tragic viscol mut, / Actorul a plecat. Lacrima pică. // Mai tristă-i lumea fără Nea Mărin, / La Băilești sunt sufletele-n bernă, / Cum să scăpăm de-acest fantastic chin / De-a ști că despărțirea e eternă? // Nimic nu se mai poate întâmpla, / E mai săracă astăzi scena lumii, / Cu el parc-a pierit din noi ceva / De preț, ce-a luat înfățișarea humii. // E iarnă-n lume, iarnă e și-n noi... / Zăpada, doar, se cerne fără vină, / De parcă albul ei delir greoi / E-o ultimă cădere de cortină.*

După ani și ani, revenind prin pensionare din orașul lui Bucur în ținutul de baștină, Râmnicu-Vâlcea, am căutat într-o zi ceva în fondul de documente și am dat peste această poezie. Am recitat-o cu aceeași emoție și, uitându-mă la autor, am constatat că deja îl remarcasem printre iluștrii oameni de cultură ai județului în persoana lui Doru Moțoc. Participant fiind la numeroasele acțiuni cultural-artistice desfășurate pe plan local, am avut ocazia, la unele dintre ele, să remarc figura emblematică a intelectualului de marcă Doru Moțoc și să constat că acolo unde era prezent, activitățile căpătau o lumină aparte, o lumină a înțelepciunii, a elocinței, a artei dusă la superlativ.

După ce am reușit să procur cărțile *Cam târziu, domnule Godot!* și *Blues pentru saxofon alto* scrise de Doru Moțoc, mi-am exprimat modesta-mi părere cu privire la conținutul acestora în ziarul *Curierul de Vâlcea* editat de reputatul scriitor Ioan Barbu.

Cu prilejul împlinirii a cincisprezece luștri de viață, lui Doru Moțoc i s-a oferit o frumoasă surpriză de către doi corifei ai culturii vâlcene, Gheorghe Deaconu și Ion Soare, prin editarea lucrării *Doru Moțoc sau chipurile iubirii de teatru* la Editura Patrimoniul din Râmnicu-Vâlcea. Mi s-a oferit această carte cu prilejul lansării și am purces la lecturarea ei, convins fiind că voi avea ocazia să-l descopăr pe Doru Moțoc ca pe o strălucitoare personalitate culturală a momentului.

Convingerea mea a fost cu temei, pentru că, într-adevăr, lucrarea se constituie într-o pledoarie de suflet a celor doi distinși cărturari pentru omul care a însușit cuvântul și l-a dăltuit la porțile dorului cu meșteșugul și migala demne de un înger al artei. Bănuiam că Doru Moțoc posedă o sumă de însușiri artistice, dar cartea a avut menirea să le concretizeze și să-mi dezvăluie capabilitățile și talentul de actor ale lui Doru Moțoc, de dramaturg, de poet, prozator, publicist, traducător, cercetător umanist, mentor, puțini fiind oamenii de cultură în persoana cărora să fie întrunite atâtea calități și aptitudini artistice.

Privirea diacronică a devenirii sociale, profesionale și artistice a lui Doru Moțoc este efectuată cu atâta migală de către cei doi autori, încât la sfârșitul cărții rămâi uimit, atât de valoarea umană și de complexitatea personalității lui Doru Moțoc, dar și de truda la care s-au supus de bunăvoie Gheorghe Deaconu și Ion Soare pentru a scoate la iveală o asemenea bogăție de date și informații despre Doru Moțoc și opera lui.

Nu știam, și aflu din această carte, că Doru Moțoc, nu numai că a scris un teatru de valoare, dar a și jucat cu mare talent, el însuși, diverse roluri pe scene teatrale; nu știam și aflu din această carte că piesele sale s-au jucat cu mare succes pe scenele marilor teatre din București și din țară și că au fost interpretate de cei mai mari actori români: Radu Beligan, Ștefan Bănică, Virgil Ogășanu, Ștefan Velniciuc, George Oancea, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuță, Valeria Seciu, Ion Marinescu, Ștefan Radof, Mircea Albulescu, Magda Catone, Valentin Uritescu ș.a., adică de către floarea actorimii române contemporane.

Mai aflu din carte că, având în minte sugestia părinților săi că „întotdeauna, undeva o lumină rămâne aprinsă”, Doru Moțoc s-a întrecut pe sine, construindu-și temeinic o scară a afirmării pe care a urcat curajos treaptă cu treaptă până la nivelul cel mai de sus, fără ca bucuria înălțimilor să-i știrbească în vreun fel modestia, realismul, rațiunea, bunul simț și buna cuviință cu care s-a făcut remarcat în rândul confrăților de condei și de scenă.

Cartea ne dezvăluie și faptul că Doru Moțoc a deprins meseria armelor la o unitate militară din Botoșani alături de Mircea Radu Iacoban și Alexandru Arșinel, dar și că și-a început cariera de dascăl în pitoreasca localitate Budești (actualul meu loc de reședință). Este demnă de reținut, de asemenea, strădania lui Doru Moțoc, așa cum rezultă din carte, de a demonstra că acțiunea din piesa O scrisoare pierdută a lui Caragiale s-ar fi putut petrece la Râmnicu-Vâlcea, el aducând, în sprijinul afirmației sale, argumente mai mult decât plauzibile.

Cartea lui Gheorghe Deaconu și Ion Soare, scrisă cu măiestrie și profesionalism, îți oferă șansa unei lecturi minunate, unui exercițiu spiritual complet și benefic, ea se constituie, totodată, într-un bun prilej de cunoaștere temeinică a uneia dintre marile personalități culturale locale și naționale. Cine l-a cunoscut pe Doru Moțoc și i-a citit opera nu poate să-l uite nici pe omul Moțoc, dar nici opera lui, și permanent are în suflet un sentiment nestins de dor pe care și-l ostiește bătând cu evlavie la porțile dorului de Moțoc.

La Aniversară: Doru Moțoc – 75

Ioan Barbu

Scriitor polyvalent: poet, prozator, eseist, jurnalist și dramaturg. Scriitor cu o fire moderată și neagresivă, cu o inteligență ofensivă, care a dat literaturii române o operă care se identifică așa de complet cu marele său talent, fără a știrbi adevărul, fără a-și părăsi misiunea, cum spunea un prieten, de „albatros venit din cer, trimis de către Dumnezeu, să ne ungă inimile și sufletele.”

Doru Moțoc a reușit să evite temeie facile, ploconitoare sau, cum nota o distinsă profesoară, „didascaliile” regimului dictatorial. Printr-un continuu autocontrol al sincerității, el a avut grijă să-și dirijeze scrisul în slujba înnobilării personajelor, impunându-se în dramaturgia națională într-o vreme deloc favorabilă, când literații din provincie reușeau cu greu să pătrundă în elita țării.

Timpul e implacabil! Aleargă, nimeni n-a reușit să-l îmblânzească. Viața ne aleargă și ea. Încă scriu și zorii s-au ivit. Mă uit în calendar: Cireșar, 12. Curge primăvara pe sub fluturi, / visător podeaua curge pe sub tine! / Lasă-te pe somnul meu, tu vis frumos, / cade-mi tu în gura mea uscată / roșie cireașă dintr-un chiparos, zână inventată!” Este ziua de naștere a prietenului și fratele meu Doru Moțoc. Prietenul și fratele nostru, Doru Moțoc!

Membru al Uniunii Scriitorilor din România și membru de onoare al Asociației Scriitorilor Români din Canada, doctor „Cum laudae” în filologie – profesorul de critică și artă teatrală intră în categoria distinșilor seniori ai literaturii române, trecând astăzi frontiera celui de-al patrulea sfert de veac de viață. Al înțelepciunii, cum scriam cu câțva timp în urmă. Venerabila sa vârstă

include într-însa desfășurarea unei vieți frumoase și o operă unică, greu de egalat. Dacă numai piesele sale de teatru ar fi tipărite într-o singură carte, am ține în brațe un tom uriaș. De la un debut fulminant cu „La Colorado, aproape de stele”, reprezentată de Teatrul de Televiziune, la programul-manifest „Teatrul imaginativ” – lansat în revista sibiană „Transilvania” – anii au trecut repede, dar cu folos. O sumară privire asupra cuprinsului acestui volum-monument îl poate edifica pe cititor asupra valorii dramaturgiei lui Doru Moțoc. Un dramaturg „jucat” pe mari scene din țară și din alte țări europene, despre care reputatul critic literar Alex Ștefănescu scria, în 2009, în România Literară, în cronică cu titlul „Teatrul lui Moțoc vrem!”: «... Doru Moțoc a inventat un nou fel de piese de teatru: dialoguri lipsite de orice determinare, texte-plastilină din care degetele agile ale directorilor de scenă pot face orice. „Personajele unor astfel de piese – explică Doru Moțoc, scriitor inteligent și subtil, care trăiește aparent inofensiv departe de București, la Râmnicu-Vâlcea, dar care, iată, trimite de acolo o provocare întregii lumi a teatrului – nu au identitate, nici biografie certă. Locurile de desfășurare a acțiunii nu sunt numite, nici descrise. Costumele, recuzita, acțiunile fizice ale personajelor, sugerate uneori de text, sunt lăsate la inspirația și imaginația regizorilor.” Autorul consideră că acest mod de a scrie „partituri dramatice” poate sta la baza unui teatru imaginativ. „O altă specie a teatrului imaginativ – precizează el – ar putea, dimpotrivă, să ofere un tip de libret ce conține doar o descriere extrem de amănunțită a locului și / sau personajelor, precum și a câtorva situații/momente cu valoare de piloni ai acțiunii sugerate, urmând ca dialogurile să fie imaginate de regizori și/ sau interpreți”. Aceste idei și altele, la fel de ingenioase, sunt formulate în prefața volumului de teatru (imaginativ) „Blues pentru saxofon alto”, publicat de Doru Moțoc, la sfârșitul lui 2008. ... Se spune, în legătură cu asemenea manifeste literar-artistice: teoria ca teoria, dar practica ne omoară. În cazul lui Doru Moțoc, practica nu ne omoară deloc, ne încântă, și nu neapărat pentru că ilustrează o concepție reformatoare despre teatru, ci, pur și simplu, pentru că autorul are talent literar».

Când se află acasă și nu e plecat la vreo lansare de carte ori la vreun festival sau turneu de teatru – la Paris, Marsilia, Roma, Padova, Verona, Civitavecchia, Gyula, Budapesta, Brașov, Piatra-Neamț ori Costinești, la Gabrovo, Elbasan, Bruno sau Bruxelles – pe Doru Moțoc îl întâlnești, seară de seară, la braț, prin Râmnicul nostru, cu distinsa sa soție. Amândoi străbat Calea lui Traian, înclinându-se în fața concitadinilor pe care viața i-a răsplătit cu stima și prețuirea lor, sau salutând cu venerație Statuia Independenței, care i-a mângâiat anii, din adolescență până astăzi.

Undeva, în constelația Cireșar, s-a aprins o lumină! Strălucește de șapte decenii și jumătate! (*Curierul de Vâlcea*, joi, 12 iunie 2014)

Biblioteca Județeană „Anfim Ivireanul”, Vâlcea - lansare de carte (Varujan Vosganian, Florin Epure și Doru Moțoc)

**Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea
– lansare de carte (24 ian. 2014)**

**Cupola Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, Vâlcea –
operă a artistului plastic vâlcean Gh. Dican**

VIOREL DIANU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 iunie 1944, satul Bârsoiu, comuna Stoilești, județul Vâlcea; filolog; profesor de Limba și literatura română la școala generală din comuna Nicolae Titulescu, județul Olt (până în 1972) și la Colegiul Național „Radu Greceanu” (1972-2002); scriitor (debut în 1979, autor a peste 12 volume de povestiri, proză scurtă, eseuri etc., publicate la edituri precum: Scrisul Românesc, Eminescu, Cartea Românească, Viitorul Românesc, Semne, Vinea, Dacia XXI, Tracus Arte și Tipo Moldova), editor și publicist (are publicate peste o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări etc.); membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Societății Scriitorilor din București (ianuarie 1990) -

* *

*Pe lângă zecile de mii de denumiri de locuri, bogata toponimie vâlceană are în structura sa și toponimul **Dianu**. Acesta desemnează numele unei vechi vetre românești din **Oltenia de sub munte**, o așezare din componența comunei Stroești, de lângă Horezu.*

Se spune că pe vremuri, conform regulilor nescrise, păstrate din generație în generație, comunitățile atribuiău oamenilor de vază, ca nume de familie, denumirea satului în care aceștia trăiau.

Sigur, în trecut, indiferent de starea socială, viața românului nu era tocmai ușoară, acesta fiind nevoit de multe ori să-și părăsească satul și să poarte cu el pecetea locului de obârșie. Așa se face că, prin roire sau prin strămutarea din satul natal, omul ducea cu el numele locului de baștină, nume ce-i era atribuit ulterior de noii săi vecini. În concluzie, putem considera că distinsul scriitor, născut la Bârsoiu, dincolo de Olt, așezare aparținătoare cândva județului Argeș, prin strămoșii săi își are obârșia în inima Țării vâlcilor, între Olt și Olteț, la Dianu, pe valea Cernei.

Despre viața și opera omagiatului nostru, Viorel Dianu, ne vorbește scriitorul și jurnalistul Ioan Barbu, o distinsă personalitate a culturii românești.

VIOREL DIANU, 70 YEARS OLD

- born on June 16, 1944, Bârsoiu village, Stoilești commune, Vâlcea county; philologist; Romanian language teacher at the secondary school from Nicolae Titulescu commune, Olt county (until 1972) and at „Radu Greceanu” National College (1972-2002); writer (debut in 1979, author of over 12 volumes of tales, short fiction, essays etc., published at publishing houses like: Scrisul Românesc, Eminescu, Cartea Românească, Viitorul Românesc, Semne, Vinea, Dacia XXI, Tracus Arte and Tipo Moldova), editor and publicist (he has over a hundred fiction titles, novel excerpts, articles, essays, reviews, descriptions published); member of the Writers’ Union from Romania and of the Writers’ Society from Bucharest (January, 1990) -

* *

*Along with dozens of names of places, the rich toponymy of Vâlcea also has in its structure the toponym **Dianu**. This toponym indicates the name of an old Romanian place from **Oltenia de sub munte**, a settlement from Stroești commune, near Horezu.*

It is said that long time ago, according to the unwritten rules kept from generation to generation, the communities attributed important people the name of the village where they lived.

In the past, independently of the social status, the Romanian's life wasn't quite easy, as he was forced several times to leave his village and to carry the seal of his place of origin. This is how through spreading or displacement from the native village, the man carried along the name of the origin place, a name subsequently attributed to him by his new neighbours. In conclusion, we can consider that the honorable writer, born at Bârsoiu, beyond Olt, a settlement which pertained at some point to Argeş county, belongs, as well as his ancestors, to the heart of Vâlcea, between Olt and Olteţ, that is to Dianu, on Cerna valley.

The journalist and writer Ioan Barbu, an honorable personality of the Romanian culture, talks about the life and work of the one we are now celebrating, Viorel Dianu.

Viorel Dianu, un scriitor din familia marilor creatori români

Ioan Barbu

Viorel Dianu s-a născut la 16 iunie 1944, în comuna Bârsoiu (Stoileşti), judeţul Vâlcea. Părinţi: Alexandru şi Ioana Dianu (n. Bălăşoiu). Studii: Şcoala Generală din comuna Bârsoiu, Liceul „Nicolae Bălcescu” (astăzi, „Alexandru Lahovari”) din Râmnicu-Vâlcea, Facultatea de Filologie, Universitatea Bucureşti. Se căsătoreşte în anul 1967 cu Eleonora (Robu) şi au împreună doi fii: Cristian-Mihail şi Gabriel. Funcţionează ca profesor stagiar în comuna Nicolae Titulescu, judeţul Olt. În 1972, susţine concurs pentru ocuparea unei catedre în Slatina şi devine profesor de Limba şi literatura română la Colegiul Naţional „Radu Greceanu”.

Debutul editorial se produce în anul 1979 cu volumul *Revelaţie în do minor* – povestiri, publicat la Editura Scrisul Românesc din Craiova. Laurenţiu Ulici întâmpină astfel evenimentul: „Preocupat de stări şi comportamente insolite, Viorel Dianu reuşeşte, în povestirile sale, să facă veritabile radiografii ale unor cazuri de abatere de la firesc, interesante ca motivaţie şi semnificaţie, în care materia epică are avantajul de a fi constituită din ipostaze care îngăduie concentrarea naraţiunii şi de a rămâne mereu „deschisă”, sugestivă. Insolitul stărilor şi al comportamentelor se prezintă într-un registru larg, incluzând motivaţii din seria socialului, a psihologicului ori a eticului, exprimate într-o formulă ce aliază descripţia realistă cu alegoria şi simbolul”.

După încă un volum de proză scurtă, *Apoteoza Meşterului*, publicat la Editura Eminescu în 1984, îi apare romanul *Suplinitorul* la Editura Cartea

Românească în 1986. Romanul este o paradă a dascălilor în contextul epocii comuniste și configurează o imagine caleidoscopică a lumii învățământului. Autorului îi reușesc pe deplin scenele colective, fiind descrise memorabil întâlnirile de la inspectorat în preajma acordării suplinirilor, demonstrația organizată cu ocazia zilei de 23 August, atmosfera unei școli în timpul inspecțiilor, serbarea majoratului și a Zilei învățătorului. O tipologie umană variată, acțiunea antrenantă, mobilitatea tehnicilor narrative și dialogurile vii susțin un viabil eșafodaj romanesc. Datorită tentelor critice la adresa societății contemporane, romanul se bucură de succes și devine popular. A fost comentat de Ion-Bogdan Lefter, Ioan Lascu, Melu State ș. a.

În ianuarie 1990, imediat după Revoluție, Viorel Dianu devine membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Asociației Scriitorilor din București. Tot acum, împreună cu un grup de literați din Slatina sub conducerea lui Constantin Dumitrache, editează revista culturală *Agora literar-artistică*, în care publică eseuri și proză. În anii postrevoluționari îi apar mai multe povestiri în revistele literare: „România literară”, „Luceafărul”, „Literatorul”, „Contrapunct”, „Suplimentul literar-artistic al Tineretului Liber”, „Ramuri”. Ulterior, colaborarea se extinde: „Viața Românească”, „Contemporanul. Ideea europeană”, „Argeș”, „Art-Panorama”, „Scrisul Românesc”, „Convorbiri literare”, „Dacia literară”, „Vatra”, „Bucovina literară”, „Actualitatea literară”, „Oglindea literară”, etc. În timp, se adună în ziare și reviste aproximativ o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări, jurnal etc.

Între 1995-2000, publică anual câte o carte: *Crucea perpetuă și Înălțarea* – romane, *Iubiri alese*, *Șapte care mai de care* și *Ochiul Demiurgului* – povestiri. În romanul *Crucea perpetuă* (Editura Semne), dezvoltă un aspect concret-general, de o mare acuitate, din realitatea socio-psihologică imediată, dar și permanentă ca situație dată. Drumul crucii de marmură albă, transportată pe capota autoturismului este și real și în același timp simbolic. Pe parcursul narațiunii, romancierul reconstituie prin stilul indirect liber, prin memoria personajelor, dar și prin vocea directă auctorială, destinul unei familii de la țară în anii socialismului. *Înălțarea* (Editura Viitorul Românesc) se poate defini ca un roman al provinciei, aflată la sfârșit de „epocă de aur”, surprinsă prin ochii unui profesor de liceu cantonat în perimetrul conformist și lipsit de orizont al unui învățământ dirijat după precepte comuniste, consemnate minuțios în succesiunea lor degradantă de către prozator. Lumea în care trăiește personajul este contestată, dar ea nu poate fi schimbată decât de tăvălugul unei revoluții, cum este aceea din decembrie 1989. Romanele care conțin, ca și *Suplinitorul*, note critice la adresa orânduirii comuniste, sunt receptate pozitiv de critică (Dan-Silviu Boerescu, Mircea Moisa, Ioan Stanomir) și de publicul cititor. Cât despre *Iubiri alese*, Matei Gavril-Albastru spune: „Acest volum conține paisprezece povești de dragoste, una mai frumoasă și inefabilă decât cealaltă, pentru că

autorul știe să surprindă mai ales sufletul feminin în cele mai inedite ipostaze, la toate vârstele și în cele mai delicate situații. Viorel Dianu este un prozator de aleasă vocație, cu un puternic simț de observație și de expresie rar întâlnită, ajuns la o maturitate artistică incontestabilă. El face parte din familia marilor creatori, cei pentru care scrisul este mai mult decât o simplă profesie – o aventură, pur și simplu extraordinară!”

În anul 2002, după tragedia morții fiului cel mare, Cristian-Mihail, Viorel Dianu se pensionează și se stabilește cu familia în București. Îi dedică lui Cristian-Mihail romanul *Bucurați-vă și vă veseliți* (Editura Vinea, 2004), pe care Alex. Ștefănescu îl numește „roman simplu și puternic, *rusesc*”, Gabriel Coșoveanu – „un roman clar, frust, cumpănit ca structură”, iar Paul Aretzu – „o poveste copleșitoare, cutremurătoare, având o încărcătură sufletească, umană, greu de suportat fără o mare credință, fără o suferință asumată ca voință mai presus de oameni; este cartea destinului (literar) al lui Viorel Dianu”.

Despre *Cișmigiu forever* – povestiri (2006), Petru Pistol scrie: „Un loc al sublimității spiritului este Cișmigiul din cartea lui Viorel Dianu, pentru că totul, toată întâmplarea mirabilă îl revendică. Cele șapte povestiri deschid un univers mirific, un paradis modern, citadin. Atmosfera din *Cișmigiu forever* este, indubitabil, de rai, numai că intrările cern doar suflete alese.”

Romanul *Cântarea Patriarhului* (Editura Vinea, 2009) apare cu prezentarea lui Florin Mihăilescu: „Un profesionist al artei narative este Viorel Dianu. Evocator avizat și experimentat al universului didactic, el ne oferă acum un roman de dragoste, care reprezintă totodată o meditație aprofundată asupra destinului și condiției umane. Prin buna asimilare a tradiției epice și limpiditatea stilului, prin echilibrata ori discreta notă de modernitate, ca și prin caracterul său poetic, *Cântarea Patriarhului* constituie dovada celei mai autentice vocații creatoare.” Cronici interesante despre acest roman scriu Eugenia Țarlungă și Alexandru Mărșidan.

În anii consecutivi, 2012 și 2013, apar romanele *La Apostolul* (Editura Dacia XXI Cluj) și *O, ce lume minunată!* (Editura Tracus Arte). *La Apostolul* este povestea unei experiențe religioase a unui bătrân de șaizeci și cinci de ani, credincios, care are într-o noapte revelația misiunii de a se închina la moaștele Sfântului Apostol Pavel, aduse din Grecia în România, la Patriarhie. Dumitru Augustin Doman subliniază faptul că „romanul are măsură în toate”, iar Paul Aretzu scrie: „Aspectul cărții este al unui trunchi tematic central, de care se leagă întâmplări colaterale, amintiri, meditații, intersecții ale unor destine. Atingerea cu sacrul, solidaritatea întru duh îi schimbă lui Igăr Diamant condiția umană, asemenea Sfântului Pavel, pe drumul Damascului. Cartea, inițiativă, perfect construită, este pusă sub semnul predicăției marelui Apostol: *Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.*” În romanul *O, ce lume minunată!*, Viorel Dianu

explorează viața de fiecare zi, cu suișurile și coborâșurile ei, cu momentele prevăzute sau neprevăzute, într-o înșiruire de întâmplări când obișnuite, când dramatice, așa precum este de fapt și viața noastră. Iată cum îl caracterizează Ștefan Dimitriu: „Scris într-un ritm alert, într-un prezent continuu, ca o transmisie în timp real, de la fața locului, a unor întâmplări nu neapărat ieșite din comun, dar care ne fac viața când posibilă, când imposibilă, romanul lui Viorel Dianu – la care remarcăm încă o dată acuratețea observației sociale, arta portretistului, sprinteneala dialogurilor, tăietura sigură a frazei – este o apariție editorială remarcabilă și, mai ales, necesară.”

Anul 2013 este un an fast din punct de vedere literar pentru Viorel Dianu. Editura Tipo Moldova Iași îi publică în patru tomuri masive opera integrală realizată până acum: *Fantezii iluminate* – povestiri (volumele: *Revelație în Do minor, Ochiul Demiurgului, Iubiri alese, Șapte care mai de care, Cișmigiu forever*), și *Priveliști contemporane* – romane, vol. I: *Suplinitorul, Crucea perpetuă*, Vol. II: *Înălțarea, Bucurați-vă și vă veseliți*, Vol. III: *Cântarea Patriarhului, La Apostolul, O, ce lume minunată!* Despre *Fantezii iluminate*, Ștefan Dimitriu consemnează că „povestirile acestei antologii ne pun în fața unei creații de gen remarcabile, în care descoperim sau redescoperim un adevărat maestru al prozei scurte, de o originalitate, de o diversitate și de o prospețime ce răzbat din fiecare pagină. Parcurgând această carte, cititorii vor fi încântați să-l urmeze pe Viorel Dianu în *iluminările* sale, descoperindu-și astfel propriile *iluminări*”.

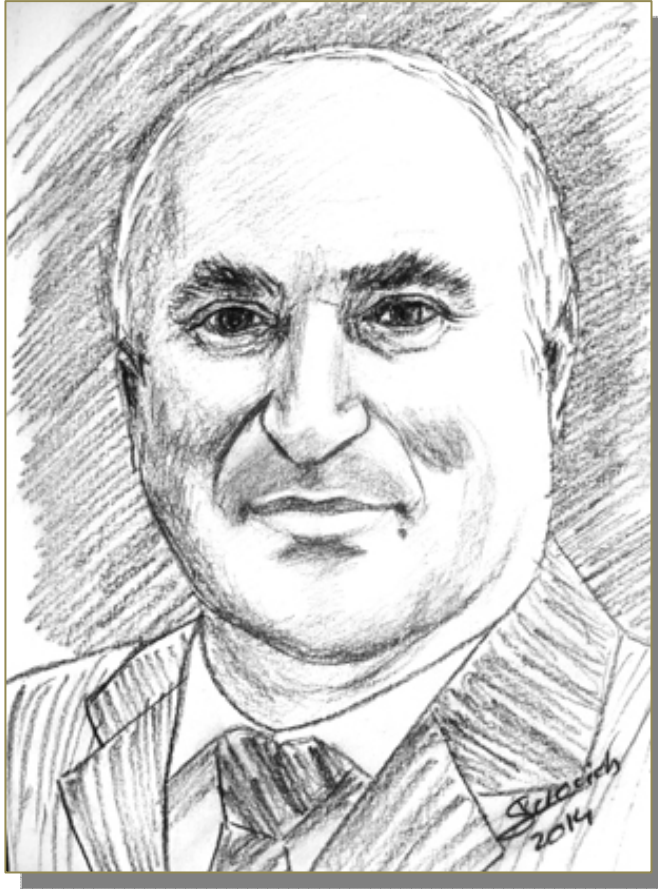
Viorel Dianu este inclus în dicționare, cărți de critică și istorie literară, monografii. Pe plan local, prezența sa este remarcată în volumele: Petre Petria, *Vâlcea – oameni de știință, cultură și artă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1997, p. 117; Eugen Petrescu, *Vâlcea – țara lupilor getici sau ținutul vâlcilor*, vol. II, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, ed. I, 2007, ed. II, 2008, p. 213; *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I, *Prezentare generală*, coordonator prof. dr. Ion Soare, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2010, p. 837.

Pe 16 iunie 2014 a împlinit 70 de ani. Cu acest prilej, cotidianul vâlcean „Curierul de Vâlcea” a publicat în paginile sale următorul mesaj: „Astăzi, la zi aniversară, din partea redacției „Curierul de Vâlcea” și a cititorilor – un călduros și frățesc „LA MULȚI ANI!”

GEORGE ROTARU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 iunie 1949, satul Lăunele de Jos, comuna Dănicei, județul Vâlcea; istoric; designer, inovator și inventator (patru medalii cu brevet); publicist; autor și coautor a 27 de volume (15 volume ca unic autor, 4 volume în colaborare și 8 volume în colective de autori); fondator, în 1974, prin Centrala de Producție, Prestări Servicii și Construcții, cu activitate în București, județele Argeș, Olt și Vâlcea, a primei întreprinderi, bazată pe artă serigrafică și design industrial; fondator, în 1977, al primei Întreprinderi de Artă Industrială Serigrafică cu sediul la Lăunele de Jos; primar al comunei Dănicei, județul Vâlcea (1982-1990), consilier județean în cadrul Consiliului Județean Vâlcea (1996-2000); membru fondator al Partidului Stânga Europeană; fondator, în 1990, al primei întreprinderi din

județul Vâlcea, cu capital integral privat, sub denumirea de Întreprinderea de Design, Serigrafie și Publicații, având obiect de activitate editură, publicitate, tipografie; fondator, în 1991, al S.C. Rotarexim S.A., prima societate pe acțiuni din țară, cu capital integral privat; fondator, co-fondator și membru în consiliile de conducere al mai multor ONG-uri: Asociația de Vexilologie „Tricolorul” (președinte), Fundația Muncii – Filiala Argeș (președinte), Asociația Cultural Argedava (vicepreședinte), Asociația Culturală „Izvor de Vâlcea” (președinte), Fundația „Petre Ionescu – Muscel”, Societatea de Științe Istorice din România – Filiala Argeș (vicepreședinte), Fundația „Casa Cărții”, Federația „Societatea Civilă Românească” (co-președinte), Asociația Româno-Japoneză de Educație și Știință (co-vicepreședinte), Asociația de Cronologie, Scientologie și Astronomie (președinte), membru al Filialei Județene Argeș a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” -

**

Prin George Rotaru, universul cultural și științific românesc are un câștig de apreciat. Inovațiile și invențiile sale – bine primite în lumea științifică românească, contribuie la progresul tehnicii aplicate, iar preocupările cu caracter istoric, patriotic și cultural, ce pun în valoare trecutul și prezentul nostru, contribuie la frumoasa și trainica zidire de neam, fenomen ce trebuie să curgă continuu, precum un râu, pentru a asigura nemurirea noastră ca popor.

La ceas aniversar, suntem onorați să publicăm în acest volum omagial o schiță de portret realizată de către artistul și scriitorul argeșean Constantin Samoilă și un interviu realizat de către distinsul jurnalist Ion Longin Popescu.

GEORGE ROTARU, 65 YEARS OLD

- born on June 16, 1949, Lăunele de Jos village, Dănicei commune, Vâlcea county; historian; designer, innovator and inventor (four license medals); publicist; author and coauthor of 27 volumes (15 volumes as single author, 4 volumes in collaboration and 8 collective authorship volumes); founder, in 1974, through the Production, Services and Construction Factory, functioning in Bucharest, Argeș, Olt and Vâlcea counties, of the first enterprise based on serigraphic art and industrial design; founder, in 1977, of the first Serigraphic Industrial Art Enterprise with the head office in Lăunele de Jos; mayor of Dănicei commune, Vâlcea county (1982-1990), county counsellor at Vâlcea County Council (1996-2000); founding member of Stânga Europeană

Party; fonder, in 1990, of the first enterprise from Vâlcea county, with integral private capital, called the Design, Serigraphy and Publications Enterprise, with its main purpose of publishing, advertising and typography; founder, in 1991, of S.C. Rotarexim S.A., the first shares society in the country with integral private capita; founder, co-founder and member in the leading councils of various NGOs: „Tricolorul” Vexillogy Association (president), The Work Foundation – Argeş Subsidiary (president), Argedava Cultural Association (vice-president), „Izvor de Vâlcea” Cultural Association (president), „Petre Ionescu – Muscel” Foundation, The Historical Science Foundation from Romania – Argeş Subsidiary (vice-president), „Casa Cărții” Foundation, „Societatea Civilă Românească” Federation (co-president), The Romanian-Japanese Association of Education and Culture (co-vice president), The Cronology, Scientology and Astronomy (president), member of Argeş County Subsidiary of „Regina Maria” National Association of Heroes’ Cult -

* *

Through George Rotaru, the Romanian cultural and scientific universe has a lot to win. His innovations and inventions – well received in the Romanian scientific world, contributes to the progress of applied technique, and historical, patriotic and cultural concerns that valorize our past and present, contributes to the beautiful and durable nation building, a phenomenon that must flow continuously like a river to ensure our immortality as people.

At anniversary time, we are honored to publish in this reverential volume a portrait sketch done by the artist and writer from Argeş, Constantin Samoilă, and an interview taken by the honorable journalist Ion Longin Popescu.

George Rotaru, un exemplu de a trăi plenar

Constantin Samoilă

Frumusețile zonei subcarpatice din care județul Vâlcea nu face excepție, relieful blând și pitoresc nealterat al credințelor și obiceiurilor, poveștile copilăriei pline de farmec și natură vie, dar și armonia în familie, reprezintă spațiul ideal pentru asimilarea emoției și a responsabilității unor destine menite să fie de folos mai târziu. În mijloc acestor frumuseți, la 16 iunie 1949, zi frumoasă de vară, în satul Lăunele de Jos aparținând comunei Dănicei, județul Vâlcea, se naștea un băiat ce avea să poarte un nume adulat – George – care mai târziu avea să reprezinte un nume de referință pentru

istoricul, editorialistul, cercetătorul, inovatorul și nu în ultimul rând creatorul de design și artă poligrafică – Gheorghe Rotaru.

Încă din copilărie, a nădărdit în ideea de a făuri, iar bucuria curată pe care strădania lui de mai târziu o va amplifica trăind în lumea proprie pe care o radiază, va reprezenta o respirație în tăcerea unei zile luminate, atunci când va crea elemente de inovare cu individualitate, care se vor înscrie într-un orizont ce cuprinde aspirații firești.

Universul croit adânc în rezonanțe tehnice și artistice, va constitui o lecție, pe care o putem învăța, privindu-i activitatea profesională și experiența personală, adăugând competența.

Încă de la vârsta de 15 ani, elev fiind la un Grup Școlar Agroindustrial în paralel cu pregătirea profesională, Gheorghe Rotaru a abordat un stil aplicat al activității de creație prin inovarea și realizarea prototipului unui aparat de aerografiat, concomitent construind și ansambluri de materiale didactice ce reprezentau o vie imagine școlară. Aceste calități au contribuit la angajarea sa ca laborant tehnic al Grupului școlar la care a învățat, iar în perioada 1969-1970 ca profesor suplinitor la catedra de desen tehnic și mașini agricole din aceeași unitate de învățământ.

După 1971, Gheorghe Rotaru parcurge cursuri în domeniul artei poligrafice pentru tehnicile aerografie, xilografie, metalografie, litografie, pictură murală, arte textile și desing industrial. Bazat pe aceste cunoștințe, în anul 1974, înființează în județele Olt și Vâlcea, prima Întreprindere Mică bazată pe arta serigrafică și design industrial, iar în anul 1977, în satul natal Dănicei va înființa Întreprinderea de Artă Industrială Serigrafică. În perioada 1974-1982, în cadrul unei activități complexe de marketing și producție în țară, dar și în afara ei, a participat la dezvoltarea parteneriatului de colaborare pentru expoziții și târguri comerciale naționale și internaționale, iar în anul 1990, va crea prima Întreprindere cu capital integral privat în județul Vâlcea cu sigla „Design Serigrafie și Publicații”.

Pentru a putea susține și mai mult dezvoltarea micii industrii la nivel de administrație locală și cooperatistă, în perioada anilor 1982-1990, Gheorghe Rotaru va îndeplini și funcțiile de Primar și Secretar al Comitetului de Partid al comunei Dănicei, județul Vâlcea, perioadă în care activitatea sa a fost materializată prin înființarea a două ferme agropomicole moderne, ce funcționau una în cadrul Întreprinderii Agricole de Stat Vâlcea și cealaltă în cadrul Stațiunii de Cercetări Pomicole Vâlcea; a contribuit la realizarea de spații pentru birouri, producție și prestări servicii și a acționat pentru terminarea electrificării comunei; a susținut și construit mai multe obiective sociale: o școală, sediului primăriei, dispensarul uman și cooperativa sătească. De asemenea, a susținut înființarea unui centru de cercetare a torenților, extinderea rețelei de apă-canal și drumuri, lucrări ce s-au realizat în perioada primariatului său.

În anul 1991, Gheorghe Rotaru a fondat Societatea Comercială Rotarexim S.A. – prima societate pe acțiuni, cu capital integral privat, la nivel național, cu multiple domenii de activitate. Aici s-au introdus tehnologii moderne în domeniul poligrafic, s-au realizat primele totemuri și panografii, termografie, lasografie, metalografie, flexografie, sublimare etc.

Începând din anul 1994, Gheorghe Rotaru participă la numeroase manifestări de parteneriat economic organizate la nivel european, sub titulatura „Europarteneriat”, în orașele Genova (Italia), Lyon (Franța), Kalamata (Grecia), Barcelona (Spania) etc. De asemenea, sub egida acestor manifestări, a organizat o serie de saloane și expoziții comerciale permanente la Râmnicu-Vâlcea, Pitești și București.

Sub egida editurilor Rotaris, Rottarymond și Bibliostar, fondate de Gheorghe Rotaru s-au editat o serie de lucrări precum: *Charta Oamenilor de Afaceri*, *Cartea Timpului Milenar*, *Argevillo*, *România Timpului XX*, *Un Veac de Răscoală a Pământului*, *Cu Muza Clio pe Drumuri de Istorie*, *Eva Celestă Loxodromică*, *Stăpânul Timpului*, *Compediu Astro – Enciclopedic*.

Pe lângă domeniile amintite, Gheorghe Rotaru activează și pe tărâm cultural și artistic, al educație și științei el fiind fondator și membru al colegiilor din cadrul mai multor asociații și fundații precum: membru fondator al Fundației „Casa Cărții” și al Fundației „Petre Ionescu Mucel”, fondator și președinte al al Asociației de Vexilologie „Tricolorul”, al Fundației Muncii – Filiala Argeș, al Asociației Culturale „Izvor de Vâlcea” și al Asociației de Cronologie, Scientologie și Astronomie; vicepreședinte al Asociației Culturale „Argedava”, al Societății de Științe Istorice – Filiala Argeș, al Federației „Societatea Civilă Românească” și al Asociației „Româno – Japoneză de educație și știință”. De asemenea, George Rotaru este membru în consiliul director al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala județeană Argeș, editor al revistei Argeș „Cultul Eroilor” și sponsor principal al acțiunilor acestei organizații, începând cu anul 2005.

Prin pregătirea și funcțiile pe care le deține, Gheorghe Rotaru a participat de-a lungul anilor la o serie de activități culturale internaționale precum: Turul capitalelor Europei de Est – Artă și Cultură Universală (Moscova, Leningrad, Varșovia, Berlin, Praga, Budapesta), Ziua Franței – Change Leman – Expoziția de artă etnografică și tradiție românească, Ziua Greciei – Calavrita, Calamats – Expoziție de artă și monumente românești, Eurosinfonia XX – Veneția, Milano (Italia), Zilele primăverii prieteniei asiatice – Novosibirsk (Rusia), Phenian (Coreea de Nord).

Gheorghe Rotaru este fondator și cofondator al revistelor: *Impact* (publicație de opinie și dialog social), *Tricolorul* (publicație de istorie și realitate românească), *Socialistul* (publicație a Partidului Alianța Socialistă) și *Clio* (publicație cu caracter istoric).

Pe linie editorială, Gheorghe Rotaru coordonează revistele: *Soarele* (publicație româno-japoneză), *Philosophia Militans* (publicație de filosofie), *Om și Societate*, *Omul și Universul*.

În cadrul activității de cercetare, are o serie de invenții și inovații. Așa se face că, pe lângă activitățile de cultură, artă, educație și știință, desfășurate în cadrul ONG-urilor amintite și cea de coordonare editorială participă la activitatea de cercetare și inventivitate care rămâne ca un element ce primează în biografia creatorului și inventatorului Gheorghe Rotaru; tehnicizarea poligrafică a serigrafiei și aerografiei prin mașina MG Mixi 1-2; crearea a 468 de noi prototipuri; inovarea aplicată a aparatului și instalațiilor pentru serigrafie, aerografie și metalografie; invenția aplicată pentru mașina de semănat porumb pe 2 rânduri cu tracțiune animală, tripod telescopic pentru draperle – inovație înregistrată la OSIM; copertare de înaltă rezistență în format triplex cu memorie încorporată; cartea duplex cu copertă tetradă – format loxodromic (început fără sfârșit); Calendarul Perpetuu Universal Rotarian – invenție înregistrată la OSIM și propunere pentru Comisia de Reformă a calendarului din cadrul ONU, desene și modele pentru Calendarul Universal, Perpetuu, Sincronic, Interactiv Rotarian – înregistrate la OSIM în formate și imagini diverse, modele desene și tehnologii aplicate pentru tipurile de producție fabricate de SC Rotarexim SA în regim special.

Pe linie social-economică, Gheorghe Rotaru are o viață plină de acțiuni și realizări: este fondator al întreprinderii de serigrafie, desen și publicații; fondator al Societății Comerciale Rotarexim S.A.; fondator al Societății Mixte „Rotinel Printed”, fondator al Societății Româno-Franceze „Change”, Vâlcea; fondator al Societății Comerciale „Cireșarii SRL”, fondator al Societății Comerciale Rottarymond, Bibliostar.

Pentru activitatea pe tărâm cultural, educație, artă și știință sau în organizații non-guvernamentale, organizații și societăți comerciale din perioada 1970 -2012, Gheorghe Rotaru a obținut premii și efecte simbolice premium: 4 medalii de brevet, 2 medalioane, 6 medalioane cu tricolor, 7 diplome de excelență, 8 diplome de onoare, 6 plachete, 10 plachete cu tricolor, 2 stampe In Honoris, 4 hrisoave de excelență.

Toate aceste activități, economice, culturale și de cercetare, au fost îmbinate de Gheorghe Rotaru cu activitatea politică. Începând din anul 1968 până în 1990 a fost membru al Partidului Comunist Român; din anul 1990 până în anul 2003 a fost membru al Partidului Socialist al Muncii (în perioada 1996-2000 a fost consilier în cadrul Consiliului Județean Vâlcea), iar în anul 2003 până în 2015 a fost membru al Partidului Alianța Socialistă, după care a devenit membru al Partidului Socialist Român.

Pasiunea, imaginația, curajul faptelor de excepție este treapta pe care trebuie să tindă orice om care dorește să-și trăiască viața cu maximă ardere, în ideea de a lăsa în urma sa fapte memorabile, lucrări remarcabile. Și Gheorghe

Rotaru îndeplinește aceste calități, fiind un om deosebit, un român cunoscut de cei din jur dar și de cei de peste fruntariile țării, devenit un exemplu de a trăi plener, obținând carate de strălucire, visate de mulți admiratori.

George Rotaru, omul care duce steagul

- interviu realizat de ziaristul Ion Longin Popescu -

„Tricolorul românesc este casa părinților și copiilor noștri, trecutul, prezentul și viitorul acestei țări!”

Zilele trecute, am văzut la Chișinău un drapel românesc uriaș, purtat pe brațe de mii de tineri basarabeni, în semn de unitate națională și dorință de reunire sub aceleași falduri tricolore. Nu departe, la Cernăuți, s-a deschis Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”, sub semnul aceluiași tricolor scos la lumină, după ce a fost păstrat ascuns sau mascat în țesătura costumelor naționale decenii de-a rândul. Și la Negotin, în Timocul Sârbesc, a fost târnosită, zilele acestea, o biserică românească, sub oblăduirea protopopului erou Boian Alexandrovici (Alexandru) și la „umbra” unui tricolor impresionant. La Slatina, pe dealul Grădiștei, un tricolor uriaș ține fața oltenilor sus, cum se spune. Același drapel monumental flutură în Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Brașov și în alte localități. Cel care a fabricat și deseori a donat toate aceste „instrumente” ale luptei și mândriei naționale este întreprinzătorul George Rotaru, istoric și scriitor, originar din așa numita zonă „Argevilo” (Argeș, Vâlcea, Olt), patronul S.C. Rotarexim S.A. din Râmnicu-Vâlcea și președintele Asociației de Vexilologie „Tricolorul”, vexilologia fiind, pentru cei ce nu știu, o disciplină a istoriei care studiază steagurile din diferite epoci și țări. A fabrica drapele a fost un vis din copilărie al acestui „patriot din sud”, cum i se spune, care a transformat o afacere în ocazia ideală de manifestare a dragostei pentru simbolurile naționale.

„Drapelul simbolizează istoria unui stat, trăirile și ambițiile unui neam!”

Ion Longin Popescu

– În ce împrejurare ați decis să vă faceți fabricant de... steaguri, domnule George Rotaru? Ce înseamnă pentru d-voastră tricolorul românesc?

George Rotaru

– Drapelul tricolor a fost o preocupare veche a vieții mele, cu mult mai veche decât momentul în care am început să-l produc în fabrica noastră. De când mă știu, drapelul a fost acel element care, „mut” fiind, îți spune totul. Oriunde te duci în lume, îl întâlnești și-l privești, îți dai seama imediat că reprezintă o țară, o națiune, o stare de fapt a libertății naționale. În toate cazurile, drapelul simbolizează istoria unui stat, trăirile și ambițiile unui neam. Tricolorul românesc este casa părinților și copiilor noștri, trecutul, prezentul și viitorul acestei țări...

Culorile sale au o istorie bine documentată. **Roșu** (sau glorie) reprezintă focul, simbolizează mărirea, bravura și generozitatea, dar și sângele vărsat în lupte, puterea de viață și energia strămoșească. Este o dovadă de mare distincție și de aceea făcea parte din componența stemelor princiare. **Galben** (sau aur) reprezintă pământul, este simbolul forței și bogăției, al holdelor aurii de grâu din timpul verii. **Albastru** (sau azur) reprezintă apa, dar și aerul, cel mai nobil element după foc, simbolizând blândețea, frumusețea, noblețea și buna credință.

Ion Longin Popescu

– Care este originea tricolorului românesc?

George Rotaru

– Curcubeul dacic, al lui Zamolxis. Cele șapte panglici colorate ale stindardului, aflate în prelungirea capului de lup, purtate de daci în luptă, m-au impresionat profund încă din copilărie. Ulterior, am căutat să aflu cum au fost acestea preluate de la strămoșii noștri, din acel curcubeu *rogvaiv* (roșu, oranj, galben, verde, albastru, indigo, violet), în dominantele tricolore ale drapelului nostru național.

În ultimii ani, și Institutul Mondial de Vexilologie a apreciat că stindardul dacic este unul dintre cele mai vechi și mai valoroase din lume.

„*Statul român a plătit o amendă de 200 de milioane de dolari Ciadului!*”

Ion Longin Popescu

– Ne amintim că, în anii '90, a existat o mare dispută internațională privind tricolorul românesc. Același institut, care prețuiește stindardul dacic, a refuzat să accepte drapelul românesc fără stema care, după cum se știe, fusese decupată de pe drapel. Cum s-a sfârșit această dispută?

George Rotaru

– Printr-un proces câștigat de statul african Ciad, al cărui tricolor este identic cu al nostru. În anul 1951, atunci când această țară, fostă colonie franceză, a preluat culorile roșu, galben și albastru din drapelul francez și din tradiția panafricană (galbenul), a primit interdicție de a insera o stemă pe propriul drapel, ca să nu fie confundat cu drapelul românesc. În decembrie 1989, stema așa-zis comunistă este dată jos, iar tricolorul nostru intră în ilegalitate. Ambasada Ciadului de la Moscova (la București nu exista o ambasadă a acestui stat) a acționat România în judecată și, cum spuneam, a câștigat. *Amenda plătită de statul român a fost uriașă: 200 de milioane de dolari!* Institutul mondial amintit a făcut presiuni permanente, să punem o stemă pe drapel, să intrăm în legalitate. Dar politicienii români au refuzat. Nici măcar stema iliesciană, cu acvila cheală, fără coroană, nu a fost luată în calcul. S-a înființat o comisie de heraldică în parlament, condusă de persoane străine de interesul național românesc, care a decis să încalce regulile vexilologice și heraldice internaționale, refuzând inserarea stemei – care ar fi însemnat „stat național, unitar, independent, suveran și indivizibil”. Cineva n-a dorit acest lucru. Lăsăm la o parte speculațiile care se făceau pe marginea găurii din steag, însemnând, se spunea, că simbolizează faptul că în mijlocul României

este un teritoriu „gol”, care nu aparține statului român. Să privim stema, așa cum a dispus președintele Ion Iliescu: în scutul central, avem cele patru cartiere reprezentând provinciile istorice: Moldova, Muntenia, Transilvania, Banatul-Crișana și instițiunea Dobrogea. Cine dorea ca aceste cartiere și instițiunea, reunite sub același scut să nu fie inserate pe drapelul României?

Ion Longin Popescu

– Ca să nu mai vorbim de stema adevărată, de care se vorbește acum în parlament și despre care revista noastră a scris în repetate rânduri. Cine nu dorește încoronarea statului român?

George Rotaru

– Sunt aceiași politicieni pe care nu-i preocupă interesul național. Coroana pusă pe capul acvilei ar fi un element de suveranitate, căci este trimiterea directă la coroana de oțel a regelui Carol I. Stema pentru drapel e ca inima pentru trup, stema fiind poporul român suveran, pe când drapelul tricolor reprezintă țara. Din 201 națiuni, câte există pe glob, 142 au diferite însemne heraldice pe drapelul lor. SUA au 50 de stele, reprezentând cele 50 de state. Marea Britanie are trei cruci ale Sfântului Andrei, reprezentând cele trei țări care formează Regatul Unit. Canada are frunza de arțar etc. În acest context, fabrica noastră de drapele susține completarea fără întârziere a însemnelor tradiționale ale statului român, deoarece suntem singura țară fostă comunistă care nu are stemă inserată pe drapel în acord cu tradiția și demnitatea poporului român. Această stemă trebuie neconditionat pusă pe drapel. Noi fabricăm drapele pentru Casa Regală a României, pentru Republica Moldova, pentru toate națiunile lumii. Nu facem doar un business, facem educație și cercetare. Asociația de Vexilologie cercetează toate drapelele din lume, toate stemele, vexilologia și heraldica internațională. Mereu ne lovim de criticile puternice ale institutelor și forumurilor internaționale de vexilologie: de ce nu intră România în legalitate, de ce nu-și creează un steag cu toate atributele?

„Schimbați stema României! Și puneți-o unde-i e locul: pe drapel!”

Ion Longin Popescu

– Povestiți, vă rog, ce a pățit delegația României, condusă de Ion Iliescu, la Johannesbourg, în anul 2000, când a luat parte la festivitățile prilejuite de Ziua Mondială a Pământului...

George Rotaru

– Din cauză că drapelele României și Ciadului erau și sunt încă identice, cu toată amenda plătită de București, organizatorii au refuzat intrarea delegației române în aula principală, pe motiv că locurile rezervate fuseseră ocupate de Ciad, aflată mai în față în ordine alfabetică. La uriașa masă la care urmau să se așeze șefii de stat, fusese pus steagul tricolor... ciado-român. Ce să mai creadă bieții oameni? Așa a ajuns domnul Iliescu și restul delegației în sala a doua, în așa-numita anticameră, unde stăteau servitorii (ca să glumim amar). De ce? Pentru că acești domni nu au întreprins nimic pentru a diferenția cele două

drapele. La Atena, la jocurile olimpice, a fost ceva asemănător: de fiecare dată, când se ridica steagul României pentru a marca victoria unui sportiv român, unele televiziuni străine vorbeau de victoria sportivilor din Ciad. De fapt, la ONU, la UNESCO, la toate instituțiile internaționale, există permanent această confuzie care deservește interesul nostru național. Dacă tot se vorbește în parlament despre schimbarea Constituției, atunci schimbați, domnilor și stema! Și puneți-o unde-i e locul: pe drapel.

Ion Longin Popescu

– V-am prins greu la telefon zilele acestea. Robotul mă informa că sunteți în zone fără acoperire. Pot să vă întreb ce treburi ați avut pe munți?

George Rotaru

– Am fost într-adevăr pe munți. Pe Transalpina și pe Transfăgărășan. În septembrie 2013, la Olănești, s-a desfășurat Congresul celor mai Faimoși Munți din Lume, la care au luat parte 47 de țări din lumea întreagă. Atunci am reînțeles că noi nu știm să prețuim ceea ce ne-a dat Dumnezeu. Congresul a desemnat cele două drumuri transmontane, Transalpina și Transfăgărășanul, drept „*Cea mai frumoasă centură montană și piemontană din lume*”. Ecoul s-a stins, nimeni n-a acționat în nici un fel, brandul de țară a fost desemnată o biată frunză anonimă de care, vorba poetului, „codrului nu-i pasă câtuși de puțin”... Văzând asta, Asociația de Vexilologie a luat decizia de a marca, din creastă în creastă, cele două splendide șosele cu steaguri uriașe, de 36/24 metri, urcate pe catarge de metal foarte înalte. Va fi contribuția noastră pentru frumusețea românească a peisajului, iar dacă parlamentul va adopta stema nouă (veche) și o va insera pe drapel, atunci efectul va fi cu atât mai semnificativ.

„*Drapelul secuiesc a fost creat de Mihai Viteazul și era un simbol anti-unguresc!*”

Ion Longin Popescu

– Vorbind despre drapele, nu putem ignora scandalul așa-zisului drapel secuiesc, pentru care se bat partidele și partidulețele maghiare din Harghita, Covasna și Mureș. A existat cu adevărat un drapel secuiesc în istorie?

George Rotaru

– A existat. Nu un „așa-zis” drapel secuiesc, ci un veritabil drapel secuiesc. Numai că există un detaliu, sesizat de istoricul maghiar de la Budapesta, academicianul Pall Antal Sandor, care-i sperie pe secuii de astăzi, asimilați de maghiari: drapelul lor a fost confecționat chiar de Mihai Viteazul! După trecerea prin defileul Oltului, în lupta de la Șelimbăr, în 1599, unde maghiarii au fost bătuți crunt de marele voievod, oștirii române i s-a alăturat și oastea secuilor condusă de Moise Secuiul, deoarece Mihai le promisese că le va reda privilegiile retrase de grofi. Moise i-a cerut însă domnitorului un semn în plus de recunoaștere a pedestrașilor săi: un drapel secuiesc. Atunci a creat și le-a dăruit Mihai steagul cu care astăzi udemerștii, pecemiștii și alții ca ei se afișează pretutindeni, fără să știe că acesta a fost, ironia sorții, un puternic simbol anti-

unguresc. Luna și steaua de pe drapelul secuiesc, ca să ne referim numai la un detaliu, reprezintă echinocțiile, timpul și eternitatea pe pământ românesc. Pentru că unirea tuturor provinciilor românești, înfăptuită de Mihai Viteazul și cu sprijinul secuilor, s-a vrut a fi eternă. Iată cum, fără să știe, unii reprezentanți autonomiști din secuime arborează sfidător și eronat un însemn al așa-zisei autonomii secuiești, în realitate fiind steagul de luptă al secuimii împotriva maghiarimii, sub comanda voievodului Mihai Viteazul, de acum 400 de ani.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala Județeană Argeș - adunare festivă la Cercul Militar Pitești (nov. 2009)

PETRU PISTOL, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 23 iunie 1944, comuna Scundu, județul Vâlcea; filolog (latinist și grecist), profesor, doctor în filologie (2000); scriitor (poet și eseist), cercetător, critic și istoric literar, traducător, publicist – are o bogată activitate literară și redacțională la mai multe reviste de specialitate (filologie clasică) și de cultură: „Calende” (Pitești), „Povestea vorbei”, „Forum-V” (Râmnicu-Vâlcea) etc.; redactor șef al publicației „Forum-V”; autor și coautor a 11 volume – manuale (cursuri universitare), lucrări științifice, monografii, eseuri și traduceri (nouă volume ca unic autor și două volume în colaborare); pseudonime: Eugen Bălașa, Petru Cozma și Petru Apostol; profesor de Limba latină în învățământul preuniversitar și Limbi clasice în învățământul universitar; profesor la Universitatea din Pitești, Facultatea de Litere și Istorie,

Catedra de Limbi străine aplicate și conducător de doctorate – domeniul științe umaniste, specialitatea filologie clasică (1992-2010); membru al Societății Române de Studii Clasice (din 1996), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 2006) -

* *

Publicam cu ani în urmă un studiu intitulat „Triunghiul valorilor Ortodoxiei Românești”. Este vorba despre un perimetru situat în partea de sud-est a județului Vâlcea, în formă de triunghi isoscel, în care s-au născut cinci slujitori de seamă ai Bisericii Ortodoxe Române. Forma geometrică respectivă are unghiurile de bază în satele Dealu Mare, comuna Gușoeni, locul de naștere al preotului cărturar Dumitru Bălașa și satul Orlești, comuna Orlești, locul de naștere al preotului cărturar Petre Gheorghe-Govora, iar unghiul opus, adică înălțimea, în satul Suești, comuna Stănești, locul de naștere al PF Justinian Marina. Cele două laturi congruente ale triunghiului trec prin satul Măciuceni, comuna Măciuca, locul de naștere al IPS Efrem Enăcescu-Tighineanul și satul Glăvile, comuna Glăvile, locul de naștere al IPS Bartolomeu Anania.

Acest triunghi are la bază doi preoți de mir – doi istorici și cărturari vestiți, adevărate pietre de temelie ale Bisericii noastre: Pr. Dumitru Bălașa și Pr. Petre Gheorghe-Govora; între bază și vârf are stâlpii de rezistență, doi înalți ierarhi, doi mitropoliți: pe latura de sud-vest îl găsim pe IPS Efrem Enăcescu-Tighineanul, arhiepiscop al Chișinăului și mitropolit al Basarabiei (din 12 ianuarie 1944 până în vara anului 1944), iar pe latura de nord-vest pe IPS Bartolomeu Valeriu Anania, primul mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului (2006-2011). La vârf se află PF Justinian Marina – patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (1948-1977).

Întâmplător sau nu, constatarea mea corespunde cu realitatea. Avem la bază, așa cum spuneam, doi preoți de mir, la mijloc doi mitropoliți și, la vârf, un patriarh. Putem spune că în triunghiul acesta, care cuprinde perimetrul: Gușoeni – Măciuca – Stănești – Glăvile – Orlești, avem întreaga Biserică: baza, miezul și vârful ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Trebuie precizat faptul că, în acest perimetru, pe lângă personalitățile bisericesti amintite, întâlnim și numeroase personalități din lumea laică. Fără a greși cu ceva, între aceste nume, multe la număr, ce fac cinste neamului românesc, îl putem include și pe omagiatul nostru, profesorul universitar și scriitorul Petru Pistol.

La ceas aniversar, trei filologi și scriitori vâlceni, apropiați ai distinsului om de știință și cultură și formator de valori umane: Ion Soare – prieten și coleg de forum, Viorel Dianu – vechi prieten, fost coleg de liceu și Gabriela Crăciun – fostă studentă, pun în valoare viața, opera și calitățile umane ale acestuia.

PETRU PISTOL, 70 YEARS OLD

- born on June 23, 1944, Scundu commune, Vâlcea county; philologist (Latinist and Grecist), professor, with a PhD in philology (2000); writer (poet and essayist), researcher, critic and literary historian, translator, publicist – has a rich literary and editorial activity in various specialty (classical philology) and cultural magazines: „Calende” (Pitești), „Povestea vorbeii”, „Forum-V” (Râmnicu-Vâlcea) etc.; editor-in-chief of „Forum-V” issue; author and coauthor of 11 volumes – manuals (university courses), scientific papers, monographies, essays and translations (nine volumes as single author and two volumes in collaboration); pseudonyms: Eugen Bălașa, Petru Cozma and Petru Apostol; Latin Language teacher and Classical Languages professor; professor at University of Pitești, the Faculty of Letters and History, the Department of Applied Foreign Languages, and PhD guide – in the area of humanist sciences, classical philology (1992-2010); member of the Romanian Classical Studies Society (since 1996), member of the Cultural Forum of Râmnic, member of the Writers’ Union from Romania (since 2006) -

* *

Years ago I was publishing a study entitled „Triunghiul valorilor Ortodoxiei Românești”. It is about a perimeter placed in the south-eastern part of Vâlcea County, in the shape of an isosceles triangle where there were born five important servants of the Romanian Orthodox Church. The respective geometrical shape has its base angles in Dealu Mare village, Gușoeni commune, the place of birth of the scholar priest Dumitru Bălașa and Orlești village, Orlești commune, the place of birth of the scholar priest Petre Gheorghe-Govora, and the opposite angle, i.e. the height, in Suești village, Stănești commune, the place of birth of His Grace Justinian Marina. The two congruent sides of the triangle pass through Măciuceni village, Măciuca commune, the place of birth of His Grace Efrem Enăcescu-Tighineanul, and Glăvile village, Glăvile commune, the place of birth of His Grace Bartolomeu Anania.

At the base, this triangle has two secular priests – two famous historians and scholars, true cornerstones of our Church: Pr. Dumitru Bălașa and Pr. Petre Gheorghe-Govora; between the base and the top, it has the strength pillars, two great hierarchs, two metropolitans: on the south-western side, we find His Grace Efrem Enăcescu-Tighineanul, archbishop of Chișinău and metropolitan of Basarabia (since January 12, 1944 until the summer of the year 1944), and on the north-western side – His Grace Bartolomeu Valeriu

Anania, the first metropolitan of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș (2006-2011). At the top, there is His Grace Justinian Marina – the patriarch of the Romanian Orthodox Church (1948-1977).

Accidentally or not, my finding corresponds to the reality. At the base, we have two secular priests, as I said, in the middle, two metropolitans and at the top a patriarch. We can say that in this triangle that encompasses Gușoeni – Măciuca – Stănești – Glăvile – Orlești perimeter, we have the entire Church: the base, the middle and the top of the Romanian Orthodox Church hierarchy.

It must be made clear that in this perimeter, along with the Church's personalities that we recalled, there are also some personalities from the laic world. Without excluding any of these many personalities that honor the Romanian people, we can also include the one we are now celebrating, the professor and writer, Petru Pistol.

At anniversary time, three philologists and writers from Vâlcea, close acquaintances of the honorable science and culture man, as well as of the human values teacher: Ion Soare – friend and co-worker at the forum, Viorel Dianu – old friend and former high school colleague and Gabriela Crăciun – former student, valorize his life, work and human qualities.

Un clasicist printre postmoderniști: Petru Pistol

Ion Soare

Dacă filosoful Diogene din Sinope ar reînvia în zilele noastre și, cu ajutorul proverbialei sale lămpi – aprinse ziua în amiaza mare, și-ar continua înțeleapta căutare de oameni adevărați, pe unul dintre aceștia l-ar găsi relativ repede, spre salvarea și „omologarea” unei părți semnificative din corectitudinea umană, din onoarea, bunul simț și modestia împinsă până la smerenie! OMUL ar putea fi găsit într-una dintre „academiile” moderne, numită Universitatea din Pitești, oferind cu generozitate – verbal sau prin intermediul manualelor alcătuite de dânsul – lecții din culturile greacă și latină (dar nu numai!); ar mai putea fi întâlnit prin parcul Zăvoi sau pe vreo bancă din municipiu, purtând îndelungate discuții, mai mult sau mai puțin peripatetice, cu prietenul său Nicolae Comănescu – fostul profesor de filosofie de la „Mircea...”, ori cu criticul literar și filosoful Ion Predescu. Și – neapărat! – cel puțin o dată pe săptămână, împreună cu frumoasa și distinsa sa soție, Doamna Eromanga – la Ioneștii Vâlcii, într-o casuță cochetă, construită și amenajată cu mult gust, în cel mai autentic stil rustic; de aici, asemenea legendarului Anteu, eruditul și discretul clasicist, dar mai ales Omul PETRU PISTOL își reîmprospătează periodic forțele, luând contact cu

vatra strămoșească natală, de al cărei spirit tainic și profund, a fost pătruns întotdeauna.

Un om discret și retras, aproape timid sau lăsând impresia că e astfel, căci are marele curaj de-a fi permanent el însuși, într-o lume în care mimetismul este forma cea mai onestă de adaptare și parvenire. Modestia lui frizând smerenia, este exemplară în cel mai înalt grad și, fără niciun demers didacticist din partea posesorului ei, îi face pe mulți (încă) nepervertiți să-l urmeze.

Petru Pistol nu s-a grăbit să sară peste treptele afirmării: le-a urcat meticolos, pregătindu-și cu grijă fiecare pas, ritmul obișnuit fiindu-i încetinit doar de „trivalența” preocupărilor sale de bază, pe care le slujește cu credință, pasiune și obstinație: propensiunea pentru clasicism și limbile clasice (latina și greaca, în care s-a și specializat), cu unul dintre fascinantele corolare ale lingvisticii – etimologia; eseistica și poezia.

Conștient și responsabil, el a acumulat timp de patru decenii de viață, apoi a început să așeze „cărămizile” plămădite astfel, în zidiri la fel de trainice ca bronzul horațian: cursuri universitare, monografii, eseuri, traduceri. În paralel, desfășoară o activitate didactică de excelență (din 1992, majoritar universitară), în timpul căreia – metamorfoză uimitoare, dar previzibilă, dată fiind responsabilitatea despre care vorbeam – omul politicos până la delicatețe, devine un profesor sever și autoritar.

Cărțile dedicate vieții și operei lui Lactanțiu, *Etimologicon*-ul apărut recent la Editura „Dacia” din Cluj, *Critice și ipocritice* ș.a. reprezintă – alături de manualele și cursurile universitare semnate de Petru Pistol, singur sau în colaborare – cărți de referință în domeniu, peste care, în viitor, niciun cititor sau cercetător serios nu va putea trece.

Soliditatea pregătirii în cele două limbi clasice (și nu numai), polivalența cercetărilor și ținuta științifică a studiilor și exegezelor sale, îl înrudesesc spiritual cu un alt strălucit clasicist originar din Vâlcea, Nicolae Barbu, cu care, de altfel, se și întâlnește, în explorarea unei stele de mărimea întâi a culturii antice: Lactantius.

Stilul, cumva stufos, dar – paradoxal! – limpid, al eseurilor și studiilor clasicistului Petru Pistol, este – într-un fel – unic; în orice caz, rarism și ușor recognoscibil, căci poartă pecetea inconfundabilă a intelectualului rasat, dublat de un stilist al eseisticii. „Pistolar” original al criticii literare, scriitorul nu abordează niciodată în mod direct, „șintele” analizelor sale: „pregătește terenul”, prin incursiuni în domenii adiacente obiectului de studiu, face asocieri spectaculoase și savante, în care citatul scurt, dar semnificativ, urmat – onest și „regulamentar” – de menționarea sursei, oferă cititorului o mare încărcătură informațională și colocvial-afectivă, amintind de metodele unor filosofi antici (în special, euristic-socratici) și, deopotrivă, de eficiența acestora. Petru Pistol și opera sa reprezintă un stâlp trainic al clasicismului antic și al culturii române în ansamblu, într-o vreme în care improvizăția și scribomania proliferază, iar

moștenirii spirituale a înaintașilor i se acordă tot mai puțină atenție (ca și cum ar fi posibilă ridicarea unor edificii direct în aer, fără temelie!)...

* *

Alături de alte societăți și ONG-uri profesionale din care face parte, latinistul și grecistul Petru Pistol este și membru titular al Forumului Cultural al Râmnicului, pe care îl onorează cu participările sale săptămânale (atunci când nu are cursuri în ziua respectivă). De regulă, se așază într-un loc cât mai retras, probând încă o calitate rară – aceea de a ști să asculte (spre deosebire de unii „zgomotoși și fanteziști” cărora, „în compensație”, le place să-și servească drept auditoriu!). Ca și la alte manifestări culturale la care participă, intervine rar în discuții, mai ales când i se cere părerea, răspunsurile și opiniile sale fiind întotdeauna „cu miez”, iar textele cu care onorează revista „Forum-V”, al cărei redactor-șef este, dau greutate publicației, ca și acelea aduse de Domnia Sa de la alți colaboratori de încredere. Cărțile sale, indiferent de domeniul căruia i se circumscriu tematic, reprezintă tot atâtea încântări ale spiritului, atât datorită erudiției neostentative, cât și stilului – cu multe elemente inedite; combinație complexă și originală de eseist, critic și istoric literar, scriitorul și cercetătorul cu acest nume are capacitatea de a descoperi lucruri noi acolo pe unde alții au trecut grăbiți, de a forța în adâncime în domenii ce păreau „închise”, de a descoperi și explica (în linia lui Al. Graur) originile îndepărtate ale unor cuvinte și noțiuni. Fie că este vorba despre Cae(cil)ius Firmianus Lactantius (în a cărui viață și operă, scriitorul este unul dintre cei mai buni specialiști din țară și din Europa, cu un doctorat în domeniu), de civilizația romană, de „istoriile” unor vocabule și sintagme sau de tainele limbilor clasice, rafinamentul analizelor și comentariilor sale făcute într-un limbaj în care specializarea se îmbină subtil cu accesibilitatea și – uneori – cu un umor fin, de cea mai bună calitate, este dublat de o erudiție puțin comună, ambele trăsături creându-ți, după lectură, tonica senzație că te-ai îmbogățit spiritual.

Pe un asemenea intelectual rasat, care își poartă ca pe o povară dulce, bogatul bagaj de filologie și filosofie clasicistă – totodată... rustic românească, ne-am propus să-l sărbătorim într-o zi de iunie a acestui an, cu ocazia împlinirii a 14 lăștri de viață. Sarcină care s-a dovedit destul de dificilă, dacă avem în vedere, parafrazând, că „Omul propune, iar Domnul ...Pistol dispune!”. Mai exact, Domnia Sa nu s-a arătat deloc încântat (eufemistic vorbind!) de inițiativa / dorința noastră, reacționând aproape ca la o agresiune. Abia cu greu, după îndelungi pertractări, l-am convins, cu argumente prietenești, că o „agapă forumistă” e, totuși, recomandabilă și „benefică” din toate punctele de vedere. Lucrurile s-au complicat, însă, atunci când a venit vorba despre „o cărticică (...), poate o broșură”... „un documentar”... „măcar un program, ceva”! Nimic! Toate propunerile noastre

erau demolate pe rând, izbindu-se ca de un zid, de modestia și discreția acestui om „diogenian-socratic”, care refuza categoric orice mediatizare „tradițională”. Până la urmă, după alte „runde de convorbiri”, am „convenit” ... unilateral să facem un program în trei exemplare: unul pentru dânsul, unul pentru arhivă și celălalt – pentru președintele Forumului. La textul de mai sus și la tradiționala urare LA MULȚI ANI!, adăugăm o plecăciune plină de prețuire și – totodată – un oftat încărcat de regretul că asemenea oameni există într-un număr atât de mic!

Un prieten pentru totdeauna

Viorel Dianu

Sunt prieten cu Petru Pistol de aproape 60 de ani. (Îi voi spune aici Petru Pistol, deși pentru mine a fost totdeauna și va fi: Petrică.) În anul 1958, am devenit amândoi elevi ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Râmnicu-Vâlcea, astăzi Colegiul Național „Alexandru Lahovari”. Elevi și, mai ales, colegi de clasă. Veneam și unul și altul de la țară: eu din Bârsoiu, el de la Scundu, localități aflate la vreo 40 de kilometri de oraș, între ele două fiind cam aceeași distanță. Eu eram fecior de țărani, el fiu de preot, ceea ce făcea diferența. Îl invidiam întrucâtva pentru asta. Pentru mine, colegii care aveau părinți preoți, medici, avocați, profesori făceau parte dintr-o castă superioară, și pe bună dreptate, deosebiți de noi, ceilalți, fii de țărani sau muncitori, deși cei cu origine muncitorească erau considerați de regim mai presus decât toți. Petru Pistol nu și-a clamat niciodată filiația, dimpotrivă, și-o tănuia pe cât putea. Aceasta, mi-a mărturisit mai târziu, i-a alimentat ca licean o continuă temere. Am înțeles de ce: regimul comunist i-a ostracizat la începutul anilor cincizeci pe intelectualii de marcă ai țării, pe preoți, pe proprietarii mari și mijlocii de la orașe și sate, pe care i-a trimis în lagăre de muncă, i-a deportat în Bărăgan, i-a întemnițat, i-a expropriat, iar pe fiii lor i-a exmatriculat din școli și facultăți. Acum, spre sfârșitul deceniului întunecat, teama persista încă puternic. Totuși, Petru Pistol nu a pătimit cu nimic, corpul profesoral i-a apreciat meritele cu obiectivitate. El era de altfel un elev tenace și inteligent, de aceea făcea parte dintre frunzașii clasei. Pasiunea cea mai mare o avea pentru limba latină. Altminteri, era un adolescent retras, introvertit, dominat parcă de o anume sfiiciune, spre deosebire de vărul său, mai îndrăzneț, mai participativ, mai tupeist, cum se spune în ziua de azi.

Locuiam amândoi la căminul din Strada G-ral Praporgescu, la câteva sute de metri de liceu. Noi, interniștii, aveam un program strict, chiar sever: dimineața frecventam orele de la liceu, după-amiaza ne pregăteam temele pe holul internatului, după masa de seară – puțină relaxare și apoi stingerea. La

ora 7.00 dimineața – deșteptarea. „Deșteptarea!” țipa cât îl ținea gura pedagogul din pragul camerei de patruzeci de paturi și bătea crunt cu lingura de metal în ușă, de ne sculam din așternut instant. Distracția noastră de bază rezida în vizionarea de filme. Existau două cinematografe în Râmnicu-Vâlcea: unul nou, cel principal, pe Bulevardul Tudor Vladimirescu, în vale, și un altul, mai modest, care ființa în sala de festivități a liceului nostru, din aripa dinspre fostul Bulevard Lenin. Eu mergeam mai des, Petru Pistol mai rar, pentru a nu-și neglija nicicum studiul. Mai vedeam și unele meciuri de fotbal, susținute de echipa locală pe stadionul din Zăvoi. În fine, se mai organizau sporadic reuniuni distractive în cantina internatului, de care profitau îndeosebi elevii din oraș. Ce să dansăm noi, eu și Petrică (încalc o dată convenția și-i spun cum îmi cere inima), veniți din fundul județului?

După anii de liceu drumurile ni s-au despărțit. La terminarea facultății, eu am funcționat câțiva ani ca profesor de Limba și literatura română într-o comună din județul Olt, apoi la Colegiul Național „Radu Greceanu” din Slatina, până în anul 2002, când m-am pensionat și m-am stabilit în București. El a urmat Facultatea de Limbi Romanice, Clasice și Orientale a Universității din București, după care a revenit ca profesor de Limba latină, la liceu mai întâi, iar după Revoluție a devenit cadru universitar, în domeniul Limbi clasice la Universitatea din Pitești, Facultatea de Litere și Istorie, Catedra de Limbi străine aplicate. A pregătit multe generații de studenți, iar pe cei care au excelat i-a îndrumat ulterior, în calitate de Conducător de doctorat, să-și redacteze și să-și susțină tezele de doctorat. Concomitent a desfășurat și o bogată activitate de cercetare ca istoric literar, autor de manuale și de lucrări științifice precum: *Lactantius, scriitor creștin și umanist paideic; Gramatica limbii latine; Limba elină; Etimologicon* – *eseuri; Contexte clasice* ș. a. E cel mai mare clasicist în viață. Sau printre cei mai mari.

Ne-am revăzut târziu, cu ocazia unor aniversări, de 40, 45, 50 de ani de la absolvirea liceului. În anul 2007, deci la a 45-a aniversare, i-am oferit cartea mea „Cișmigiu forever”. M-am bucurat văzând că i-a satisfăcut exigențele și a scris o cronică erudită despre ea, *Un Cișmigiu pentru fiecare*, publicată în revista *Argeș*, al cărei colaborator prețuit era, deținând aici o rubrică specială cu tematică de lingvistică romanică. Cronică a fost inclusă apoi în cartea *Critice și ipocritice*. În 2009, când i-am trimis și romanul *Cântarea Patriarhului*, i l-a încredințat lui Alexandru Mărchidan, care a scris la rândul-i o recenzie în revista *Forum – V* din Râmnicu-Vâlcea.

Cu Petru Pistol m-am întâlnit în câteva rânduri și în București. Cea mai frumoasă dintre aceste întâlniri a fost atunci când a avut de primit niște drepturi de autor și m-a rugat să-l conduc la Uniunea Scriitorilor. Ne-am întâlnit la gura de metrou de la Universitate, după care a urmat o plimbare foarte agreabilă: am luat-o în sus pe bulevard, am cotit la stânga, spre Victoriei, am trecut pe lângă Biblioteca Universitară și am ținut-o înaintea, pe

Cale, vorbind întruna, până la scriitori. După ce și-a încasat drepturile, ne-am îndreptat spre Romană, unde am servit o cafea și am tăifăsuț iarăși despre toate și pe săturate. A fost un moment minunat acela, de ținut minte. De acolo am luat metrourl până în Militari. El mergea la autogară să ia autobuzul spre casă, iar eu aveam de luat de la cineva *Dicționarul biobibliografic al scriitorilor, publiciștilor și folcloriștilor Argeșului*, în care eram inserați amândoi. Știa. Doi elevi dintr-o singură clasă de liceu ajuși scriitori. E ceva!

Ultima noastră întâlnire a avut loc în 2012, la sărbătorirea a 50 de ani de la absolvirea liceului. Cu acel prilej el a scris un cuvânt de salut adresat colegilor, dar m-a rugat pe mine să-l citesc. Își mai păstra timiditatea și la această vârstă?

În 2014, în iunie, ca și mine, a împlinit 70 de ani. Îi urez din suflet ani mulți și luminoși, iar prieteniei noastre îi doresc să dăinuiască, tot luminoasă, hăt-hăt!

Domnul Petru Pistol – Cufăr cu Latinitate

Gabriela Crăciun

Scriitor prolific și profesor de talie înaltă, domnul Petru Pistol este izvor de cunoaștere pentru toți cei care-l cunosc fizic sau prin intermediul cărților sale.

De fiecare dată când îl ascuți, ai senzația că te hrănești cu istorie. Fiecare cuvânt ascunde o civilizație în spate, un fond genetic pe care profesorul Pistol și-l prezintă, învăluindu-l în fascinație.

L-am cunoscut pe domnul Petru Pistol în anii facultății, când încercam să fac pace cu limba latină, o disciplină pentru care nu dezvoltasem vreo pasiune înainte. Discursul său filozofic, lumina în care punea fiecare cuvânt, vocea caldă și tonul calm făceau din cursurile de latină un focar de magie, ce te chema încontinuu să iei parte la dansul îmbătător al cuvintelor.

N-aveai cum să nu iubești limba latină atunci când era articulată de glasul domnului profesor. Fascinată fiind de rodul cuvântării sale, am ajuns să iubesc limba latină, lucrând la tot mai multe traduceri. Îmi amintesc cum mi-am petrecut vacanța de iarnă, traducând textele din cartea d-lui profesor. În trei săptămâni tradusesem toată cartea. Doar un profesor cu har te poate determina să te reeditezi, să-ți rescrii trecutul cu litere noi, aurite.

Domnul Petru Pistol este cufăr cu latinitate. Curiozitatea de a afla lucruri noi despre lucruri vechi, latinitatea ancestrală, misterul originii și limbii noastre, se regăsesc cu toate în cufărul de latinitate al profesorului Pistol.

Un orator excelent, cu un bagaj de cunoștințe incomensurabil, o enciclopedie în viață pentru noi toți, domnul Petru Pistol este un om cu har, sau mai bine zis, cu haruri, harul de a scrie precum îngerii, harul de a împărtăși și altora tumultul de informații și harul de a vorbi dumnezeiește.

El nu vorbește mult, iar când vorbește, nu poți să-ți abați privirea, sau să-ți îndrepti atenția spre altceva. E farul din întuneric care îți ține privirea ațintită spre el. Când îl asculți, cazi cufundat parcă într-o lume nepământească, imaginându-te într-o altă civilizație, din timpuri străvechi.

În ciuda realizărilor profesionale și portofoliului scriptural gros, domnul Petru Pistol este un om extrem de modest. Niciodată nu include în discursul său cuvinte laudative despre sine, ba mai mult, preferă să nu vorbească despre sine. Modestia este cea mai frumoasă calitate pe care un om o poate deține sau cultiva. Când i se cere să vorbească despre creația sa, scriitorul Pistol îndeamnă auditoriul să asculte vocea cărții sale, căci ea vorbește cel mai bine despre sine și despre creatorul ei.

Nu mulți sunt acei oratori care reușesc să atingă suflete, sau mai mult decât atât, să inspire receptorii. El este acel tip de om, care după ce-l asculți, dai fuga acasă să așterni cuvinte pe hârtie.

Profesorul Pistol a reapărut în tabloul universitar la vremea când îmi începeam cursurile de masterat. În discuțiile despre expresivitatea limbii, redescopeream de fiecare dată puterea cuvântului. Cât de frumos poate un om să exprime o idee, un concept. Un cuvânt genera alt cuvânt, o altă discuție fructuoasă.

Discursul său e poezie, viață explicată în versuri, sfaturi prinse în citate. Cuvintele-i sunt pură modestie a geniului.

Domnul Petru Pistol este un profesor și un scriitor cum rar găsești pe această lume. Sufletu-i cald și modestia i se aștern ca un văl peste cuvinte, auditorii și lectorii săi primind tainele în chip magic.

Schitul Dobrușa (Șefănești, Dobrușa), sec. XV - XVI

**Muzeul Satului Vâlcean - Biserica
de lemn de la Mrenești-Crețeni,
sec. XVIII**

Mănăstirea Mamu (Lungești), sec. XVII

Biserica Bolniță a Mănăstirii Mamu (Lungești), sec. XIX

VENIAMIN MICLE, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 7 iulie 1939, satul Plopiș, comuna Șișești, județul Maramureș; teolog, preot monah cu titlul de arhimandrit, profesor; artist plastic, cercetător istoric, traducător (franceză, italiană, engleză și rusă), publicist, editor și tipograf; autor a peste 370 de articole cu caracter teologic, omiletic și catehetic, studii de istorie bisericească și comunicări științifice, predici, reportaje, însemnări, comentarii-recenzii și referințe, publicate în peste 40 de reviste bisericești și laice; autor a 80 de volume (publicate între anii 1982-2014); profesor și duhovnic la Seminarul Teologic Special din Curtea de Argeș (1971-1972), asistent universitar la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu (1972-1973) și reprezentant al instituției pe lângă Institutul Teologic Ecumenic „Tantur” din Ierusalim

(Israel, 1973), profesor, diriginte și duhovnic la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova (1973-1977), profesor și director la Seminarul Teologic Ortodox din București (1977-1979), preot slujitor la Mănăstirea Cozia (1979-1982), mare ecleziarh al Catedralei Episcopale „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (1982-1983), stareț (1983-1992) și diriginte de șantier (1986-1992) la Complexul mănăstiresc Bistrița, județul Vâlcea, preot-slujitor la Mănăstirea Bistrița (1992 – în prezent); membru al Centrului de Studii Medievale și Premoderne „Antim Ivireanul” (1999 – în prezent), membru de onoare al Asociației Arhiviștilor și Prietenii Arhivelor (18 octombrie 2000), membru al Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2010 – în prezent); Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (2009) -

* *

Maramureșan prin naștere și vâlcean prin adopție, părintele arhimandrit Veniamin Micle se adaugă cu cinste uriașului tezaur uman românesc. În urma îndelungatei și profunde activități de cercetare științifică, distinsul monah pătrunde în tainele trecutului Bisericii noastre, ajungând, prin lucrările Cuvioșiei Sale, o distinsă personalitate a monahismului ortodox românesc și unul dintre cei mai apreciați cărturari ai Bisericii Ortodoxe Române. Întreaga operă, publicistică și editorială, a părintelui arhimandrit, o impresionantă sursă documentară pentru cercetătorii în domeniu, de azi și de mâine, constituie, negreșit, suportul nostru de rezistență în fața celor ce ne contestă istoria.

Mai mult de atât, pe lângă activitatea spirituală, educativă și de cercetare a istoriei bisericești, părintele arhimandrit Veniamin Micle a avut și are o contribuție importantă la restaurarea și conservarea unor valoroase monumente de arhitectură religioasă și obiecte bisericești aparținătoare patrimoniului național.

În cele ce urmează, împreună cu părintele Nicolae Moga – cel ce i-a fost elev la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova, aducem cititorilor, într-un cadru restrâns, principalele repere biografice ce îl definesc pe distinsul nostru confrate întru cercetarea istorică, vrednic slujitor al Bisericii și al culturii românești.

VENIAMIN MICLE, 75 YEARS OLD

- born on July 7, 1939, Plopiș village, Șișești commune, Maramureș county; theologian, monk priest with the title of archimandrite, teacher, artist, historical researcher, translator (French, Italian, English and Russian), publicist, editor and typographer; author of over 370 theological, homiletical

and catechetical articles, clerical history studies and scientific sessions, sermons, reports, journal entries, review-comments and references published in over 40 clerical and laic magazines; author of 80 volumes (published between 1982-2014); teacher and confessor at the Special Theological Seminary from Curtea de Argeş (1971-1972), assistant professor at the Theological Institute of university rank from Sibiu (1972-1973) and representative of the same institution, apart from „Tantur” Ecumenical Theological Institute from Jerusalem (Israel, 1973), teacher, form teacher and confessor at Mofleni Theological Seminary from Craiova (1973-1977), teacher and headmaster at Bucureşti Theological Seminary (1977-1979), serving priest at Cozia Monastery (1979-1982), great eclesiarch of „Sfântul Nicolae” Episcopal Cathedral from Râmnicu-Vâlcea (1982-1983), abbot (1983-1992) and master of works at Bistriţa Monasterial Complex, Vâlcea county (1983-1992), serving priest at Bistriţa Monastery (1992 – until present); member of „Antim Ivireanul” Centre of Medieval and Premodern Studies (1999 – until present), honorable member of the Association of Archivists and Friends of the Archives (October 18, 2000), member of „Pr. Dumitru Bălaşa” Centre of Historical Researches of „Regina Maria” Heroes’ Cult National Association (2010 – until present); „Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea town” (2009) -

* *

Born in Maramureş and adopted in Vâlcea, the archimandrite priest, Veniamin Micle, honorably adds up to the enormous Romanian human thesaurus. After a long and thorough activity of scientific research, the honorable monk discovers the mysteries of our Church’s past, becoming through his works an honorable personality of the Romanian orthodox monarchism and one of the most appreciated scholars of the Romanian Orthodox Church. The archimandrite priest’s entire publicistic and editorial work, an impressive documentary source for all the researchers in the area, is nevertheless our best piece against those calling our history into question.

Moreover, apart from the spiritual, educational and research activity regarding clerical history, the archimandrite priest Veniamin Micle had and still has an important contribution to the restoration and conservation of some valuable religious architecture monuments and clerical objects belonging to the national patrimony.

In the following lines, together with the priest Nicolae Moga – who was his student at Mofleni Theological Seminary from Craiova, we briefly bring to the readers the main biographical reference points that define our honorable fellow member in what refers to his historical research, as meritorious servant of the Church and of the Romanian culture.

Părintele arhimandrit Veniamin Micle, monahul cărturar de la Mănăstirea Bistrița Olteană

Eugen Petrescu

S-a născut la 7 iulie 1939, în satul Plopiș, comuna Șișești, județul Maramureș și este unul dintre cei șase copii ai familiei Timoftei și Eudochia Micle. La botez, a primit numele Valer. Atât după tată, cât și după mamă, este urmaș al unor vechi și vestite neamuri de români ortodocși maramureșeni, din Țara Chioarului, ale căror rădăcini coboară până în secolul al XIV-lea, la cnezul (cnezul) Giula, din Giuleștii Maramureșului. Micleștii se fac remarcăți în a doua jumătate a secolului al XV-lea, atunci când Ioan Micle din Șugatag este ridicat, de către regele Matei Corvin al Ungariei, la cel mai înalt rang nobiliar, acela de liber-baron (conte). După acest eveniment, petrecut la anul 1469, câțiva ani mai târziu, la 1477, Ioan Micle se stabilește la Surduc-Copalnic, în Țara Chioarului.

Istoricul neam al Micleștilor și-a înfiripat profund rădăcinile, de-a lungul veacurilor, în toate provinciile românești de dincoace și de dincolo de granițele actuale ale României, trasate vremelnic, după bunul plac, de către marile puteri pământene. Peste tot, în spațiul locuit de români, întâlnim ramuri ale acestui neam, purtătoare ale numelui Micle, Miclea sau Miclescu.

Începând din anul 1983, Părintele Arhimandrit Veniamin Micle viețuiește la poalele Arnotei, în pragul sudic al Cheilor Bistriței, în bătrâna și vestita cetate a culturii medievale românești, Mănăstirea Bistrița Olteană – ctitorie a vitejilor boieri Craiovești.

Crescut și educat în spiritul dreptei credințe, Părintele Veniamin simte încă din copilărie chemarea către viața monahală și, începând din 11 noiembrie 1954, la vârsta de 15 ani, intră novice la Sfânta Mănăstire „Sfânta Ana” – Rohia, județul Maramureș, acolo unde avea să fie călugărit în anul 1958. De atunci și până astăzi, timp de 60 de ani, se dedică în totalitate slujirii lui Dumnezeu și cercetării istoriei Bisericii neamului – Biserica Ortodoxă.

Apreciat pentru dragostea față de carte, de cunoaștere în general, și beneficiind de o moștenire genetică bogată din punct de vedere intelectual, este îndrumat spre studiul teologiei. Cu râvnă parcurge studiile teologice, inclusiv pe cele doctorale, în țară și în străinătate. De asemenea, urcă treptele și rangurile monahale de la frate, rasofor și monah (1958), la ierodiacon, ieromonah (1959), singhel, protosinghel (1975) și arhimandrit (1977).

Din păcate, viața blândului și înțeleptului Părinte Veniamin Micle este plină de piedici încă din primii ani de călugărie, acesta fiind supus unor grele

încercări, atât în timpul școlii, cât și după aceea; o viață tracasantă, rânduită altfel decât și-ar fi dorit acesta. Sunt momente triste din școală, continuate ulterior ca profesor și preot slujitor, prin mai multe instituții de învățământ teologic și așezăminte monahale din țară, momente care au determinat întreruperea ascensiunii sale către ierarhia superioară a clerului, către arhierie.

Așa cum am văzut, viața monahală a distinsului nostru omagiat începe la Mănăstirea „Sfânta Ana” – Rohia (1954-1959). A urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj (1955-1959) și ale Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu unde a fost admis în anul 1959. În urma Decretului nr. 410 din 1959, prin care regimul comunist a intenționat desființarea monahismului, a fost alungat atât din instituția de învățământ cât și din mănăstire. Revine în mănăstire în același an, și ulterior, între anii 1962-1966, își reia cursurile universitare. Proaspăt licențiat în teologie, continuă studiile la Școala doctorală a Institutului Teologic de grad Universitar din București (1966-1968), cu specializări la Facultatea de Teologie Catolică din Strasbourg-Franța (1968-1971) și la Institutul Ecumenic Tantur din Ierusalim-Israel (1973). În anul 1971 este numit asistent și duhovnic la Institutul Teologic de grad Universitar din București, dar se revine asupra deciziei și este numit profesor la Seminarul Teologic Special din Curtea de Argeș (1971-1972), apoi asistent la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu și reprezentant al instituției pe lângă Institutul Teologic Ecumenic Tantur din Ierusalim (1972-1973). În anul 1973, este propus pentru rangul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, dar la scurt timp este transferat ca profesor la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova (1973-1977), apoi ca profesor și director la Seminarul Teologic București (1977-1979). Doi ani mai târziu îl găsim preot slujitor la Mănăstirea Cozia (1979-1982), apoi mare eclesiarh al Catedralei Episcopale „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (1982-1983). În anul 1983, la propunerea sa, Episcopia Râmnicului și Argeșului face o serie de demersuri în urma cărora este recuperat Complexul mănăstiresc de la Bistrița – locul în care s-au realizat și descoperit primele tipărituri din țară, care ajunsese în folosința Ministerului Muncii. Se dorea reintroducerea sa în circuitul monahal și înființarea aici a unui „*centru de restaurare și conservare a bunurilor de patrimoniu (icoane și cărți vechi), precum și organizarea unui muzeu al tiparului românesc*”. Între anii 1983-1992, este stareț al așezământului, care fusese desființat abuziv de regimul comunist. Din 1986, este numit „șef al șantierului” de restaurare și consolidare a edificiilor de cult, iar în anul 1992, după încheierea lucrărilor, prin hotărârea Episcopiei Râmnicului și Argeșului, așezământul devine mănăstire de maici, părintele arhimandrit Veniamin Micle fiind trecut pe poziția de preot-slujitor, funcție în care îl găsim și în anul 2014.

* *

*

În anul 1977, este numit în funcția de director al Seminarului Teologic Ortodox din București. La scurtă vreme, este considerat un apropiat al preotului Gheorghe Calciu-Dumitreasa (n. 23 nov. 1925, la Mahmudia, jud. Tulcea – d. 21 nov. 2006, la Washington), profesor în cadrul instituției, pe care îl cunoscuse la o instruire pe linie de învățământ la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț. Distinsul preot profesor Calciu-Dumitreasa, un înverșunat luptător împotriva regimului comunist era în vizorul Securității; acesta fusese condamnat cu ani în urmă la zeci de ani de detenție, pedeapsă executată în lagărele de exterminare fizică și psihică de la Pitești și Gherla, între anii 1948-1964.

În urma atitudinii publice, luată de acesta față de demolarea Bisericii Enei din București, după marele cutremur din 4 martie 1977, a prelegerilor, intitulate „*Sapte cuvinte către tineri*”, ținute în Postul Sfințelor Paști din anul 1978, în fața a numeroși elevi seminariști și studenți bucureșteni, prin care a combătut ateismul și a contribuției avută la înființarea Sindicatului Liber al Oamnilor Muncii din România (1979), preotul profesor Calciu este arestat și condamnat în anul 1979 la peste 10 ani de detenție. După 5 ani și jumătate, la 20 august 1984, ca urmare a presiunilor internaționale venite din partea diasporei românești și a principalilor lideri ai lumii (Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Papa Ioan Paul al II-lea, etc) este eliberat. Un an mai târziu este obligat să părăsească țara împreună cu familia.

După condamnarea preotului profesor Gheorghe Calciu-Dumitreasa, părintele arhimandrit Veniamin Micle (directorul instituției) este învinuit de către Departamentul Cultelor de „lipsă de vigilență”, motiv pentru care, în anul 1979 a fost retras la mănăstire.

* *

*

Cunoscător a 10 limbi, a participat la o serie de congrese teologice și întruniri studențești; a vizitat numeroase și renumite centre de cultură și așezăminte monahale din: Franța, Belgia, Germania, Italia, Luxemburg, Olanda, Israel (Ierusalim), Grecia (Muntele Athos); a cercetat, etichetat, înregistrat și ordonat după toate rigorile științifice peste 200 de manuscrise românești aflate la Schitul Prodromul, o importantă colecție de documente care fac referire la toate vetrele monahale românești de la Muntele Athos, la monahii caligrafi și cărturari români din mănăstirile athonite.

La 4 iulie 1998, părintele arhimandrit Veniamin a întâmpinat familia regală – pe regele Mihai I al României, regina Ana și principesa Margareta, care a fost condusă de Înălpreasfințitul Gherasim al Râmnicului, în vizită la Mănăstirea Bistrița. Bun cunoscător al istoriei așezământului bistrițean, a

prezentat distinșilor oaspeți relațiile Casei Regale a României cu Mănăstirea Bistrița de-a lungul vremii.

Începând din anii '60, părintele arhimandrit Veniamin Micle a publicat peste 370 de articole cu caracter teologic, omiletic și catehetic, studii de istorie bisericească și comunicări bine documentate științific, predici, reportaje, însemnări, comentarii-recenzii și referințe în peste 40 din cele mai prestigioase reviste bisericești: *Mitropolia Ardealului* (Sibiu, 1968), *Studii Teologice*, (București, 1969); *Ortodoxia* (București, 1970); *Glasul Bisericii* (București, 1971); *Telegraful Român* – publicație bisericească a Arhiepiscopiei Sibiului, înființată la 1853, una dintre cele mai vechi reviste ortodoxe românești cu apariție neîntreruptă (Sibiu, 1972); *Mitropolia Olteniei* (Craiova, 1973); *Îndrumător Bisericesc* (Sibiu, 1974); *Romanian Orthodox Church News* (București, 1978); *Mitropolia Banatului* (Cluj-Napoca, 1980); *Biserica Ortodoxă Română* (București, 1980); *Îndrumător Pastoral* (Alba-Iulia, 1982); *Îndrumător Bisericesc Misionar și Patriotic* (Râmnicu-Vâlcea, 1984); *Renașterea* (Râmnicu-Vâlcea, 1997); *Credința Ortodoxă* (Râmnicu-Vâlcea, 1998); *Lumina lumii* (Râmnicu-Vâlcea, 2007), etc.

De asemenea, a publicat în numeroase ziare și reviste de cultură laică din județul Vâlcea și din țară: *Magazin Istoric* (București, 1985); *Reporter* (Râmnicu-Vâlcea, 1990); *Almarom* (Râmnicu-Vâlcea, 1994); *Jurnal de Vâlcea* (Râmnicu-Vâlcea, 1996); *Oltenia* (Craiova, 1999); *Gazeta Cărții* (Râmnicu-Vâlcea, 2003); *Caligraf* (Drobeta-Turnu Severin, 2004); *Forum – V* (Râmnicu-Vâlcea, 2006); *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane <C.S. Nicolăescu-Plopșor>* (Craiova, 2006); *Studii Vâlcene* (Râmnicu-Vâlcea, 2006); *Info Puls* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Maramureș – Vatră de istorie milenară* (Cluj-Napoca, 2007); *Ecrane Vâlcene* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Buridava* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Vatra Chioreană* (Copalnic Mănăstur, 2008); *Cultura Vâlceană* (Râmnicu-Vâlcea, 2009); *Șișești Vatră Străbună* (Baia Mare, 2009); *România* – publicație a românilor din Serbia de nord-est (2010).

În urma unei intense preocupări cărturărești și activități de cercetare științifică, părintele arhimandrit Veniamin Micle scoate la lumină numeroase adevăruri istorice sortite uitării, sau vine cu îndreptări asupra unor adevăruri istorice denaturate cu voie sau fără voie. În imensa sa operă publicată găsim o serie de monografii dedicate unor valoroase așezăminte monahale – mănăstiri și schituri, precum: *Coșuna – Bucovățul Vechi, Polovragi, Bistrița Olteană, Căluu și Arnota*; monografiile unor biserici de mir – monumente de arhitectură ortodoxă, situate pe teritoriul com. Costești – Vâlcea; lucrări legate de istoria vieții și minunile unor sfinți: *Sfântul Grigorie Decapolitul de la Bistrița, Sfântul Antonie la Iezerul Vâlcii, Sfântul Ștefan cel Mare, Sfântul Ioan Valahul*; biografia unor personalități monahale: *Arhim. Theofil S. Niculescu, Cuv. Chiriac Râmniceanu, Ierom. Macarie*; explicații și

interpretări legate de ortodoxie, documente, mărturii, istoria tiparului și a primelor tipărituri bisericești pe pământul românesc etc.

Părintele arhimandrit Veniamin Micle a reușit să demonstreze științific faptul că la Mănăstirea Bistrița Olteană (Vâlcea) – important centru de cultură și spiritualitate românească, nu la Mănăstirea Dealu (Dâmbovița) așa cum se susține, a fost instalată prima tiparniță din Țara Românească, de sub teascurile căreia ieromonahul Macarie a scos la 1508 *Liturghierul slavon*, prima sa carte și întâia carte religioasă tipărită pe pământ românesc, cunoscută sub numele de *Liturghierul lui Macarie*, acesteia urmându-i *Octoihul slavon* din 1510 și *Tetraevanghelul slavon* din anul 1512. De asemenea, a reușit să facă ordine și în controversata origine a ieromonahului Macarie – călugăr tipograf considerat de origine sârbă, în realitate acesta fiind român ardelean.

Așa se face că, pe linie editorială, distinsul monah cărturar a publicat în decursul a 32 de ani (1982-2014), 80 de volume – o adevărată operă de referință, marea majoritate fiind editate și tipărite personal, la Sfânta Mănăstire Bistrița Olteană.

Despre părintele arhimandrit Veniamin Micle și opera sa, au fost publicate de-a lungul vremii zeci de referințe critice în revistele de specialitate și în cele de cultură din județul Vâlcea și din țară, semnate de: Costea Marinoiu, Mircea Păcurariu, Constantin Cârstea, Radu Simion, Constantin Mănescu, Vasile Gordon, Simion Cristea, Gheorghe Telea, Firmilian Paloșan, Gh. Naghi, Al. Florin Țene, A. Păunoiu, Dorin Teodorescu, Lucia Toader, Ioan Barbu, Ion Predescu, Ion Stanciu, Ion Soare, Eugen Goia, Florin Epure, Petre Cichirdan, Ioan-Aurel Bolba, Florian Copcea, Felix Sima, Lucian Marin, Andrei Fărcaș, Ion Nicolescu, I. Roșianu, Constantin Cilibia, Nicolae Boroiu, Nicolae Moga, Ion Stanciu, Aneta Bardașu, Simion Cristea, Ilie Vulpe, Alex. Parolea Moga, Tudor Popa, Ion Georgescu, Adrian Popescu, Constantin Drăghici, Gheorghe Jianu, Eugen Petrescu, etc.

Omagiatul nostru este prezent cu referințe în mai multe dicționare, enciclopedii și alte genuri de lucrări: Petre Petria, *Vâlcea – Oameni de știință, cultură și artă – dicționar*, Editura Conphys, Râmnicu-Vâlcea, 1997, pp. 235-236; Constantin Toni Dârțu, *Personalități române și faptele lor, 1950-2000*, Iași, 2005, pp. 359-394; Eugen Petrescu, *Vâlcea – Țara lupilor getici sau ținutul vâlcilor*, vol. II, Editura Conphys, Râmnicu-Vâlcea, 2007, p. 228; *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I, Editura Fortuna, Râmnicu-Vâlcea, 2010, p. 821; Eugen Petrescu, *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiș la 60 de ani – volum aniversar*, Editura Petrescu, Râmnicu-Vâlcea, 2011, pp. 198-208; *Dicționarul Teologilor Români*, <http://biserica.org/WhosWho/>

În semn de prețuire și recunoștință pentru activitatea desfășurată pe tărâm religios, științific și cultural, între anii 1992-2014, a fost onorat cu mai multe titluri, decorații, medalii, premii, diplome etc.: Diploma pentru cultură

teologică ortodoxă, conferită de Inspectoratul pentru Cultură al Județului Vâlcea (1992 și 1996); Placheta comemorativă, conferită de Episcopia Râmnicului, la 500 de ani de la aducerea Moaștelor Sfântului Grigorie Decapolitul la Mănăstirea Bistrița (1997); Diploma de Excelență conferită de Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea (1999); Diploma de Onoare conferită de Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea (2000); Diploma „Membru de Onoare” conferită de Asociația Arhiviștilor și Prietenii Arhivelor (2000); Diploma de Onoare conferită de Primăria Comunei Costești, jud. Vâlcea (2001); Diploma de Onoare conferită de Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale (2001); Premiul de Excelență conferit de Fundația Culturală „Vâlcea 1” (2003); Diplomă de Excelență conferită la împlinirea vârstei de 65 de ani, de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Național Vâlcea (2004); Diploma Omagială „Aurelian Sacerdoțeanu” – Centenar 1904-2004, conferită de Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale (2004); Diploma de Excelență „Aurelian Sacerdoțeanu” conferită de Arhivele Naționale (2004); Diploma de Excelență conferită de Forumul Cultural al Râmnicului (2005 și 2009); Premiul de Excelență „Cornel Frâncu” conferit de Fundația Culturală „Vâlcea 1” (2005); Premiul de Excelență conferit de Asociația Română pentru Patrimoniu (2005); Premiul „Mihai Eminescu” – pentru valorificarea patrimoniului cultural românesc, conferit de „Curierul de Vâlcea” (2009); Hrisov de cinstire conferit de Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul” (2009); Diploma de Onoare conferită de Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea (2009); Diploma de Excelență conferită de Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea (2009); Diploma și titlul „Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea” (2009).

* *
*

Exigent, inteligent și bine pregătit, un incomod pentru regimul comunist, dar și pentru cei ce-l vedeau un rival puternic, sunt calități ce au atras asupra sa invidie și ură, poate și teamă, motiv pentru care, așa cum mărturisește Preacuviosul Părinte Veniamin, s-au întreprins tot felul de acțiuni care să oprească ascensiunea sa în ierarhia bisericească. Ceea ce nu i s-a putut lua a fost pofta de muncă, de studiu și cercetare, dorința de cunoaștere și de a transmite și celorlalți cunoștințele și rezultatele cercetărilor sale.

„Pentru călugări, stareți și exarhi, precum și pentru preoți și credincioși, „călugărul-cărturar” de la Bistrița-Olteană este o „legendă vie”, vrednică de urmat și un exemplu de imitat pentru supremația culturală a cărturarilor monahi. Arhimandritul de la Bistrița este o adevărată carte de istorie bisericească și națională... un „Om” de mare noblețe, de la care se poate învăța nu numai „istorie”, dar și știința de a trăi frumos.

Cărțile Părintelui arhimandrit Veniamin, sunt o adevărată lecție de istorie națională și bisericească. Prin glasul său vorbește istoria, Părintele fiind un munte de cultură și un vulcan de spiritualitate românească; pe drept cuvânt, îl putem asocia galeriei marilor bărbați de la cumpăna sfârșitului și începutului de veac contemporan”.*

Îi urez părintelui arhimandrit Veniamin Micle de la Mănăstirea Bistrița Olteană ani mulți cu sănătate, spor în migăloasa, dar nobila muncă de cercetare și îl asigur de sincera mea prețuire și considerație.

În umbra credinței

Nicolae Moga

În lumina binefăcătoare a aniversării venerabilului Părinte Arhimandrit Veniamin Micle, strălucește dragostea și binecuvântarea lui Dumnezeu, care este slăvit în Treimea cea Sfântă.

La acest popas aniversar, în care se reflectă viața ca dar al lui Dumnezeu, îmi aduc aminte cu multă bucurie, de faptul când în perioada studiilor seminariale la Craiova, ne-a fost profesor și cu multă admirație i-am urmărit apoi traiectoria vieții sale pe plan pastoral și științific. Sunt onorat și profund fericit că-mi pot exprima aici sentimente de recunoștință, înaltă admirație și excepțională prețuire pe care i le port Preacuvioșiei Sale.

Îmi aduc aminte cum ne îndruma să întocmim o cateheză sau o predică; trebuia să citim mult, să ne documentăm pentru elaborarea unui cuvânt care trebuia rostit într-un anumit prilej. Analiza unei predici pe care o susțineam în sala de curs sau în biserica seminarului, se făcea pe baza unor criterii ale oratoriei, care uneori aveau aspecte de o adevărată hermeneutică a textului. Trebuia să fim atenți în alegerea cuvintelor, încât acestea să meargă drept la sufletul auditorului. Am deprins de atunci că orice afirmație trebuie susținută cu argumente din Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție și din învățăturile Sfinților Părinți. Părintele Profesor Veniamin era tânăr și distins prin felul său, căruia îi plăcea mult misiunea de dascăl. Eram mândri, de profesorul nostru când am auzit că Părintele Patriarh Iustin l-a apreciat, undeva la o mănăstire din Moldova, când a susținut o comunicare. Nu bănuiam atunci că viața îl va pune la încercări pe care le-a biruit, întărit de Harul lui Dumnezeu, în tăcere.

---

* Citat dintr-o recenzie publicată la 28 iunie 2007, de Pr. Eugen Goia, din Câmpeni – Alba, fost coleg de școală cu Părintele Arhimandrit Veniamin Micle, la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj, cu privire la volumul *Genealogia familiei Micle*, Mănăstirea Bistrița, 2006.

Între cărți, departe de zgomotul acestei lumi, de orgolii și patimă a continuat cu multă hotărâre munca de cercetare, luminând multe aspecte neclare din istoria bisericii și nu numai, este un om care a explorat multe unghere necunoscute ale culturii românești. Cărțile, studiile, articolele, reflecțiile, exegezele, monografiile și cuvintele de învățătură ale Preacuvioșiei Sale constituie lucrări de referință pentru specialiști dar și în cercul nespecialiștilor.

Părintele Veniamin este omul sihăstriei care gustă fericirea ca o rană, iar durerea ca o vindecare, în căutarea luminii prin credință și dragoste. Prin cărțile sale s-a zidit pe sine pentru alții, dar nu în oricare „alții”. E aici o taină epifanică, e o oglindire cu repere, e un răspuns încărcat cu sfințenie la întrebarea fundamentală „cum poți fi mai mult decât ești?”.

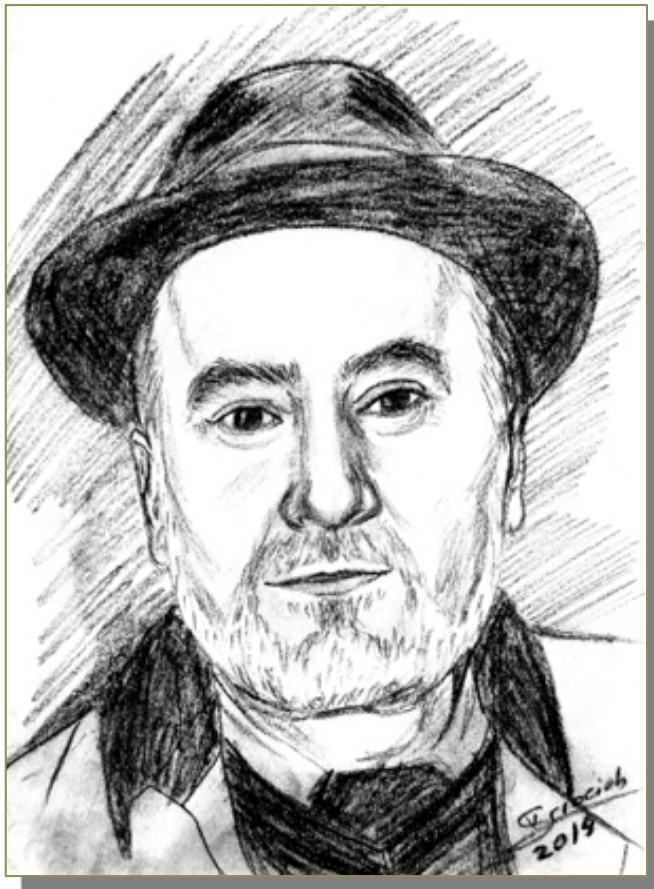
Am învățat mult de la Cuvioșia Sa și încă mai am multe a deprinde. Mi-am însușit îndemnul că păstorul trebuie să fie cât mai aproape de turmă, precum și credincioșii să fie cât mai apropiați de păstor și că marele nostru tezaur este tradiția, credința și istoria, care trebuie împărtășite mereu, printr-o pregătire continuă.

Mănăstirea Bistrița (Costești, Bistrița), sec. XV - XIX

LEON DURĂ, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 9 iulie 1959, satul Fedeleșoiu, comuna Dăești, județul Vâlcea; teolog, doctor în teologie; preot, profesor; preot paroh la Parohia Cetățuia II, Râmnicu-Vâlcea; secretar al Protoieriei Râmnicu-Vâlcea, profesor în cadrul Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (1993), profesor de Religie la Școala Generală nr. 1 din Râmnicu-Vâlcea (astăzi Școala Gimnazială „I. Gh. Duca), cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfânta Muceniță Filoteia” – Catedra de Vechiul Testament și Limba Ebraică, a Universității din Pitești (2004 – în prezent); scriitor (dramaturg, poet), cercetător istoric și publicist – autor al mai multor studii și articole de teologie publicate în revistele de specialitate, al unor volume de poezie și teatru cu caracter religios și al unor volume de istorie a religiilor etc.; realizator al emisiunii „Vâlcea

creștină”, transmisă de televiziunea „Vâlcea 1” din Râmnicu-Vâlcea; membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru al Uniunii Scriitorilor din România -

* *

Preotul Leon Dură, alături de frații săi, Ioan și Nicolae (gemeni), teologi și ei, oameni de aleasă ținută religioasă și culturală, situați pe poziții înalte la nivelul Bisericii și învățământului teologic românesc, se adaugă marilor slujitori ai neamului, doctori de suflete, îndrumători și formatori de valori umane.

Viața omagiatului nostru, de slujitor al Domnului, de dascăl și de creator de slovă românească, este schițată în linii mari de către preotul cărturar Constantin Mănescu-Hurezi.

LEON DURĂ, 55 YEARS OLD

- born on July 9, 1959, Fedeleșoiu village, Dăești commune, Vâlcea; theologian, with a PhD in theology; priest, teacher; vicar priest at Cetățuia II Parish Church, Râmnicu-Vâlcea; secretary of Râmnicu-Vâlcea Archbishopric, teacher at „Sfântul Nicolae” Theological Seminary from Râmnicu-Vâlcea (1993), Religion teacher at No. 1 Secondary School from Râmnicu-Vâlcea (which is nowadays known as I. Gh. Duca Secondary School), professor at „Sfânta Muceniță Filoteia” Orthodox Theology Faculty – The Department of the Old Testament and Hebrew Language, of the University from Pitești (2004 – until present time); writer (playwright, poet), historical researcher and publicist – author of various studies and theological articles published in specialty magazines, of some poetry and theatre religious volumes and of some religious history volumes etc.; „Vâlcea creștină” show host, transmitted by Vâlcea 1 Television from Râmnicu-Vâlcea; member of the Cultural Forum of Cultural Râmnic, member of the Writers’ Union from Romania -

* *

The priest Leon Dură, together with his brothers, Ioan and Nicolae (twins), theologians as well, refined religious and cultural people, placed in high positions of the Church and of the Romanian Theological Education, add up to the great servants of the people, doctors of the soul, mentors and human value trainers.

The life of the one we are now celebrating, that of a servant of God, of teacher and Romanian poet, is briefly sketched by the scholar priest Constantin Mănescu-Hurezi.

Un slujitor al lui Dumnezeu și al cuvântului. Părintele Leon Dură

Constantin Mănescu – Hurezi

Timpul este neiertător. El curge, secundă cu secundă, asemenea nisipului dintr-o clepsidră. Numai că, dacă la clepsidră, prin întoarcerea ei, firișoarele de nisip se pot întoarce de unde au plecat, clipele și zilele noastre au, în desfășurarea timpului, un caracter ireversibil. Și totuși, potrivit darurilor cu care a fost înzestrat omul de Creator, clipa poate fi eternizată, o viață de om poate deveni pildă pentru semenii lui, prin folosirea acelor daruri, prin muncă stăruitoare, prin iubirea față de semenii manifestată prin cuvântul scris sau rostit. De fapt, rostire sau rostuire înseamnă că, așa precum fiecare lucru, ființă sau fenomen al naturii își are rostul pe această lume, rost pe care Sfinții Părinți îl aseamnă cu raționalitatea pe care o au cele necuvântătoare, cu atât mai mult omul, care este o scânteie din divinitate, are la dispoziție cuvântul, pentru a-și exprima gândurile, pentru a statornici poziția sa de ființă superioară în Univers.

Dumnezeu a creat lumea din iubire. El s-a folosit de rostire, adică a adus totul din neființă la ființă, prin intermediul Logosului divin. De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos, ca persoană istorică, este de fapt Cuvântul lui Dumnezeu întrupat. Poate fi cineva în același timp slujitor al lui Dumnezeu și al cuvântului, făcând astfel legătura între sacru și profan? Răspunsul este unul afirmativ. Așa cum afirma distinsul om de cultură al Râmnicului, Doru Moțoc, depinde de puterea fiecăruia dintre noi convertirea profanului în sacru, identificarea profanului cu sacralul și, mai ales, capacitatea de a desprinde din acea identificare concluziile pozitive ce se impun.¹

Părintele Leon Dură, consacrandu-și viața slujirii lui Dumnezeu, a primit tot de la Dumnezeu toate darurile pentru a putea accede la amintita identificare. Și chiar a realizat-o, înțelegând că Sacralitatea poate îmbrăca, uneori, veșmintele fermecate ale poeziei. Născut la data de 9 iulie 1959, în satul Fedeleșoiu, comuna Dăești, județul Vâlcea, din părinți evlavioși, cu frică de Dumnezeu, mezinul Leon a venit pe lume după frații gemeni, Ioan și Nicolae, care au văzut lumina zilei la 9 august 1945. Bagajul ereditar cu care cei trei frați au fost dăruiați de Cel de sus, mintea ascuțită și înclinată spre cercetare, la care s-au adăugat creșterea și educația în duhul credinței

---

¹ Doru Moțoc, *Leon Dură sau convertirea profanului în sacru*, în *Curierul literar și artistic*, I, nr. 6, 29-30 iulie 1995, p. 2.

strămoșești, în dragostea creștinească, în respect față de învățătură și muncă, au făcut ca cei trei frați să devină nume de rezonanță în teologia românească, ducând faima acestora dincolo de granițele țării, în diaspora românească, precum și în instituții superioare de învățământ din Grecia, Belgia, Franța, Olanda, Germania, Italia și multe altele. Astfel, părintele Ioan Dură, specializat în Istoria Bisericii Ortodoxe Române, cu titlul de doctor în științe istorice, oferit de mai multe universități din Europa (București, Atena, Louvain, Geneva) este la ora actuală un mare teolog, istoric, redactor, editor și publicist,² iar fratele geamăn, părintele Nicolae Dură, este specialist în Drept Canonic, atât ortodox, cât și în Dreptul Canonic al Bisericii Catolice, funcționând ca profesor la mai multe universități din țară și din Europa.³

Tânărul Leon, prin chemarea de la Dumnezeu, a mers pe același drum sacru pe care au mers și cei doi frați ai săi. Copilăria și cursurile primare le-a urmat în satul natal. Între anii 1970-1974 a urmat cursurile secundare (gimnaziale) la Liceul „Mircea cel Bătrân” din Râmnicu-Vâlcea, urmând tot aici cursurile liceale. În anul 1978 a obținut bacalaureatul, la Secția filologie-istorie, după care s-a înscris la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu. Absolvă facultatea în 1982, cu lucrarea de licență: „Teme teologice dezbătute la cea de-a VIII-a Adunare Generală a Conferinței Bisericilor Europene – Creta (1979)”, în cadrul Facultății de Teologie din București.⁴ Dragostea față de Dumnezeu l-a călăuzit spre desăvârșirea studiilor în Teologie. Astfel, în urma examenului de admitere susținut în anul 1983 la Facultatea de Teologie din București, este doctorand la „Secția Biblică”, primind în același timp mai multe burse de studii la Bruxelles, Belgia. În prezent, este preot în municipiul Râmnicu-Vâlcea.

Dar, pe lângă slujirea lui Dumnezeu, sau în paralel cu aceasta, părintele Leon a desfășurat o intensă activitate culturală, atât prin publicarea de articole la diverse ziare și reviste de cultură din municipiul Râmnicu-Vâlcea, cât mai ales prin creația sa literară, fiind autorul mai multor cărți de poezie religioasă, teatru, istorie religioasă, înclinată mai ales spre Vechiul Testament și spre poporul ales de Dumnezeu ca din sânul lui să se nască după trup Mântuitorul lumii, adică poporul evreu.

Debutează editorial cu volumul de poezie religioasă intitulat „Închinare”, apărut în 1993 la Editura „Buna Vestire” din Râmnicu-Vâlcea, prefața fiind semnată de Ioan St. Lazăr, care-l numește pe tânărul poet o „voce” a credinței noastre.⁵ Versurile acestui modest volum reflectă căutările

---

² Petre Petria, *Vâlcea. Oameni de știință, cultură și artă. Dicționar*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1996, pp. 138-142.

³ *Ibidem*, pp. 143, 144.

⁴ *Ibidem*, p. 142.

⁵ Preot Leon Dură, *Închinare. Poezie religioasă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Buna Vestire, 1993, p. 3.

sufletești, aspirațiile tânărului preot, care se dovedește a fi „unealtă de lumină” între oameni, un intermediar între sacru și profan, cu misiunea de a-i ajuta pe semenii pe făgașul mântuirii. Zbuciumul său sufletesc între sacru și profan este în același timp zbuciumul fiecăruia dintre noi între viață și moarte, dintre lume și om, în care se strecoară și îndoiala, dar și nerăbdarea de a putea fi „vas ales” al sacralității. În viziunea tânărului poet, viziune profund teologică, moartea și Învierea Mântuitorului reprezintă garanția învierii noastre, căci puterea Fiului lui Dumnezeu va zdrobi prin Înviere puterea morții: „Tu, groapă efemeră și pustie/ Transformă-te în Paradis!”.

Al doilea volum de poezie religioasă, apărut în 1994, se intitulează „Schimbarea la față” și reprezintă „mărturisirea aspirației de depășire a condiției „profane”, muritoare și de accedere întru cele divine, eterne”.⁶ Titlul cărții redă titlul unei poezii din cuprinsul volumului, inspirat de scena biblică petrecută pe Muntele Taborului, când ucenicii lui Iisus au văzut „lumina Lui care nu mistuia/ Ci viață lumii dăruia”, lumină care era de fapt harul Lui și care îi preschimba pe apostoli „în sarea tuturor”.⁷ Poetul spune că acest har simte cum coboară și asupra lui, făcând ca, în momentele sale cele mai inspirate, să izbutescă versuri memorabile. El parcurge o veritabilă școală cristică a suferinței prin care se purifică, având mereu în fața ochilor pe Iisus: „Între sacru și profan/ Văd chipul Tău, supus,/ Pe cruce pironit,/ Cu mâinile, străpuns...”. El înțelege, astfel, un adevăr cardinal: arta se naște din suferință. Și, ca să o descopere, acceptă sacrificiul suprem: „Mă răstignesc cu Tine-odată,/ Ca astfel să ajung/ Om îndumnezeit prin faptă,/ Și pururi viețuind...”.⁸ Poetul face, astfel, referire la treptele „existenței întru Hristos” despre care vorbește marele nostru teolog, părintele Dumitru Stăniloae, și anume: purificarea de păcatul strămoșesc și de toate patimile, iluminarea care duce la contemplarea lui Dumnezeu și îndumnezeirea omului sau unirea lui mistică, contopirea lui existențială cu Iisus cel răstignit și înviat.

Un nou volum de poezii avea să apară în 1998 la Editura Logos, intitulat: „Europa, țara mea”. În loc de prefață, cartea are ca motto următoarele cuvinte ale lui Nicolae Steinhardt: „Nu aștept ca Dumnezeu să ne rezolve treburile noastre lumești, a căror înțeleaptă chivernisire ne revine nouă, ca ființe înzestrate de El cu o minte rațională și o inimă fierbinte. Nu dau treburilor acestora lumești mai multă însemnătate decât se cuvine, dar nici nu le disprețuiesc, deoarece țin de creația divină. Iar viața, defăimându-i deșertăciunile, o iau în serios, pentru că într-înșea și printr-înșea ni se joacă soarta de veci”. Este un volum de versuri patriotice, din care răzbate iubirea de neam și de țară, originea noastră dacică, România fiind o țară de eroi și chiar un

---

⁶ Preot Leon Dură, *Schimbarea la față. Poezie religioasă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Buna Vestire, 1994, p. 4.

⁷ *Ibidem*, p. 15.

⁸ *Ibidem*, p. 38.

pământ al făgăduinței. Preotul mărturisește dragostea de țară în poezia „Numai tu”: „Numai tu, Țară, mi-ai rămas credincioasă / Ca o mamă ce-și duce pruncul în pânțele. / Fiul tău soarbe cereasca băutură / A dragostei de țară”.⁹

După cum era de așteptat, tânărul preot Dură Leon, atras de studiul Vechiului Testament și de istoria poporului evreu, care a fost poporul ales de Dumnezeu ca din sânul lui să se nască, după trup, Mântuitorul lumii, avea să abordeze, în creația sa literară, și teatrul, inspirat din viața acestui popor. În 1999 apare volumul „Teatru”, în care publică două mici piese de teatru. Prima, „Cântarea fiilor lui Moise”, piesă într-un act, are ca erou principal pe Navi, un tânăr evreu evlavios, acuzat, în regimul comunist, că a vrut să treacă fraudulos granița, încercând să ajungă în Țara moșilor și strămoșilor lui. Are loc un proces, pe parcursul căruia acuzatorul, numit Og, spune că Navi s-a lăsat prostit de propaganda sionistă, de ceea ce spuneau posturile de radio Vocea Americii și Europa Liberă, de așa zisa „Țară Promisă”, venind în fața judecătorului cu martori și cu contra-argumente, pentru a dovedi că Israel nu este un trai mai bun. Acuzatul se apără, spunând că acolo l-a chemat glasul strămoșilor săi, „Cântarea lui Moise”, el fiind de fapt o fire mistică, argumentând cele spuse, cu citate din Tora. Acuzat ca trădător față de Statul socialist român, Navi este condamnat la trei ani de închisoare, dar însuși acuzatorul Og îi amintește în final președintelui instanței că există un decret de grațiere a celor care au primit pedepse cu închisoarea mai mici de cinci ani.¹⁰

Cea de-a doua piesă, intitulată „Biciul nevinovăției”, piesă în trei acte, construită în versuri, pe tema suferinței lui Iov din Vechiul Testament, om fără prihană și drept, încercat de Satan cu acordul lui Dumnezeu. De data aceasta, acțiunea se petrece în București, „într-o Românie a singurătății și a depărtării de Dumnezeu”, într-o casă de evrei evlavioși. Iov, „fiu de evreu gazat”, acuzat de creștinul Emanuel și învinuit de răstignirea lui Iisus, este într-o clipă lovit de vestea că „foc din cer a tot căzut / Peste bănci, peste venit; / Colapsul economic a distrus / Tot ce ați avut: bani, putere”. El își pierde copiii, vila din Otopeni a pierit distrusă-n flăcări, casa în care locuiește i se va confisca. Dar Iov nu cârtește în fața acestor necazuri, se roagă și consideră suferința lui ca fiind de fapt suferința întregului său popor. Arhanghelul Gavriil îl vizitează și îi spune că „Primit-a Domnul fumul de tămâie al rugăciunii sale și va primi de două ori mai mult tot ce a avut înainte. În final, Iosif, feciorul avut de Iov după patimi, elev la Liceul German din București, sosește de la școală și spune: „Mamă! Mamă! Este adevărat că tata / A suferit din pricină că este evreu? / Mi s-au predat astăzi, la liceu, / Consecințele celui de-al doilea război mondial; / Este adevărat?”¹¹

⁹ Preot Leon Dură, *Europa, țara mea. Poezii*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 1998, p. 41.

¹⁰ Idem, *Teatru*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 1999, pp. 7-22.

¹¹ *Ibidem*, pp. 25, 26.

Seria pieselor de teatru va continua cu „*Pieirea Sodomei*”, piesă într-un act, a cărei acțiune se desfășoară la Bruxelles, la început de secol XXI, vorbind despre pieirea Sodomei și Gomorei din cauza păcatelor grele care s-au făcut în aceste cetăți.¹²

Talentul de dramaturg al părintelui Leon Dură se poate vedea și în piesele: „*Libertate în iubire*”, „*Provocarea*”, „*Atentatul*”, „*Chip și asemănare*”, „*Lumina poezilor*” și „*Coroana*”, inspirate din viața poporului biblic și a marelui său profet Moise.

Poezia de inspirație religioasă este continuată cu volumul „*Scrisoare de la înger*”, alcătuit din „*poeme hristice*”, adevărate rugăciuni sau convorbiri ale autorului cu Dumnezeu, cu Părintele Ceresc iubitor, care primește tot sufletul smerit și plin de căință. În momentul în care acest suflet primește harul lui Dumnezeu, același har care a însuflețit pe Adam, omul primește și puțința de a birui materia prin spiritul său, devenind „pnevmatofor”, adică purtător de Duh Sfânt: „*Am devenit smerit participant la natura dumnezeiască, fără însă a mă transforma în esența Ta cerească... Sfârșesc pnevmatofor, Om sălășluit de Duhul Sfânt, prin har, căruia Dumnezeu s-a revelat ca unui înger pământean*”.¹³

Poezia și teatrul, în creația literară a părintelui Leon, sunt urmate de romanul „*Mărturisirea*”, care face parte din genul de literatură căruia germanii i-au găsit numele de Bildungsroman, adică opera literară epică menită nu atât să aducă desfătarea noastră, cât să ne învețe ceva despre ceva. Așa cum sublinia în prefața romanului I. Negoiteșcu, „*Bildungsromanul are o funcție pedagogică primordială, numai în aparență convertită estetic, tinzând nu atât la realizarea pură a esteticului, cât la echilibrarea esteticopedagogică, în favorul declarat al spiritului de cultură ce depășește pe cel estetic*”.¹⁴ Romanul creionează „lupta” dintre libertate și iubire, arătând că iubirea trebuie să învingă libertatea, pentru că iubirea nu știe de moarte.

Preocupat de istoria poporului evreu, care este în același timp poporul ales, dar și poporul blestemat, care L-a răstignit pe Hristos, părintele Leon afirmă că „evreii au primit pe Hristos” totuși. Pentru a argumenta această afirmație, el spune că poporul evreu se împarte în două: cei care au primit pe Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu, născut din Fecioara Maria, aceștia fiind cei o sută douăzeci de bărbați, fii ai lui Israel, care în urma predicii Sfântului Apostol Petru din ziua Cincizecimii au primit pe Fiul lui Dumnezeu în cămara sufletului lor, formând Biserica creștină, și cei care nu doreau să împărtășească altora pe Dumnezeu Savaot, Dumnezeul lui Avraam, aceștia

---

¹² Preot dr. Leon Dură, *Pieirea Sodomei*, în volumul *Teatru*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, pp. 27-35.

¹³ Idem, *Scrisoare de la înger. Poeme hristice*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2000, p. 61.

¹⁴ Idem, *Mărturisirea*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2001, p. 5.

fiind naționaliști farisei și cărturari.¹⁵ Aceștia, în viziunea autorului cărții „Urcșuri apofatice ale minții”, l-au răstignit pe Hristos, pentru că nu l-au lăsat să fie al tuturor. Întreaga carte este un eseu teologic, arătând că Dumnezeu este și incognoscibil, în ființa sa, care este inaccesibilă, dar și cognoscibil, după energiile și lucrările sale, care izvorăsc din ființa divină, dar sunt separate de ea.

De un profund realism sunt și versurile din poemul „Lacrimi amare”, în care preotul, asemenea Plângerilor lui Ieremia, varsă lacrimi pentru capitala țării noastre, orașul București, care în regimul comunist a devenit „o cetate robită de satan”, cu bisericile dărâmate, cu creștinii care „suspină umblând printre blocuri / Să caute pâinea frântă la Cină, / Ce-aveau mai de preț: Biserica cu tindă, / Au dărâmat-o buldozerele reci”.¹⁶ Chiar dacă robia ateistă a trecut și dictatorul ateu a murit, am ajuns astăzi tot de ocară, pentru că: „Am rămas flămânzi și goi / În propria noastră Țară. / Apusul ne-a întins o mână / Să ne arate ce-am ajuns”.¹⁷ Poezia părintelui Leon este o continuă rugăciune către Dumnezeu, pentru binele țării sale, al poporului său, pentru iubirea dintre frați, pentru iertarea păcatelor, ca o condiție necesară a întoarcerii sufletelor noastre în comunicarea primordială cu Dumnezeu.

Părintele Leon își îndreaptă atenția și asupra miturilor necunoscute ale românilor, dintre care face parte și Balada Meșterul Manole. Chiar dacă specialiștii români și străini spun că la baza acestei legende stă ideea de jertfă, de sacrificiu care însoțește ritualurile de construcție mai ales la popoarele din aria balcanică, autorul nostru se îndepărtează definitiv de aceste teorii și demonstrează originea (autentică) vechi-testamentară a textului Baladei Meșterului Manole. El spune că această baladă este o creație poetică populară impregnată de sacru,¹⁸ în care se cântă epic și jertfa voluntară de sine, specifică creștinismului iudaic, care la rândul lui își trage seva divină și din Cartea Judecătorii din Vechiul Testament. În capitoul 11 al acestei cărți biblice se relatează cum Ieftae Galaaditul, eroul poporului ales, în lupta cu amoniții, a făgăduit lui Dumnezeu că dacă îi va birui pe acești păgâni, oricine va ieși din porțile casei lui în întâmpinarea lui, va fi afierosit Domnului și-l va aduce ardere de tot. Bineînțeles că amoniții au fost dați de Domnul în mâinile lui Ieftae, dar când acesta s-a întors la casa sa, i-a ieșit în cale singura sa fiică, ceea ce l-a determinat să-și sfâșie hainele de pe el, știind că promisese Domnului să o sacrifice. Fecioara care nu cunoscuse bărbat (simbolul purității) se supune actului sacrificial, conștientă că hotărârea ei

---

¹⁵ Idem, *Urcșuri apofatice ale minții*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2001, p. 64.

¹⁶ Idem, *Lacrimi amare*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2002, pp. 15, 16.

¹⁷ *Ibidem*, p. 31.

¹⁸ Preot Dr. Leon Dură, *Balada Meșterului Manole interpretată autentic*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2003, p. 10.

este o continuare a răzbnării făcută de Dumnezeu, prin tatăl ei, împotriva dușmanilor amoniți.¹⁹

În aceeași carte, autorul abordează mai multe personaje ale istoriei și culturii noastre, generatoare de mituri și intrate astfel în eternitate: „Mihai Viteazul, mit și vitejie”, „Constantin Brâncoveanu, mit și dăruire”, „Antim Ivireanul, mit și sfințenie”, Mihai Eminescu, „Blaga între mister și adevăr”, „Imnul lui Mircea cel Bătrân” și „Ștefan cel Sfânt. La Putna”. Toate aceste personaje sunt descrise în pagini de un profund patriotism, pagini din istoria noastră zbuciumată, acești eroi nefiind cu nimic mai prejos față de eroii mitologiei antice greco-romane.

Deosebit de interesantă și fascinantă este cartea de eseuri teologice intitulată „Ortodoxia, amfora patriarhului Iacov”, în care autorul afirmă cu tărie că unirea mistică a omului cu Dumnezeu este posibilă și pentru cei care trăiesc în mileniul trei, făcând credincioșilor următorul îndemn: „*Să bem apa vieții din amfora eternității*”.²⁰ Această chemare a fost adresată inițial poporului ales, căruia Dumnezeu i-a dat niște daruri, care nu se pot lua înapoi. „Alegerea lui Israel rămâne neschimbată, spune autorul, dar trecătoarea lui necredință a adus miluirea păgânilor”. De asemenea, sunt pline de învățături creștinești cărțile dedicate familiei, acest așezământ rânduit de Dumnezeu și care datează de la crearea primilor oameni. Multe și interesante sunt problemele pe care le ridică familia modernă. Dar o unire dintre un bărbat și o femeie sau o căsătorie fericită nu poate fi decât aceea binecuvântată de Creatorul, care are la bază o iubire asemenea iubirii tainice a mirilor din cartea canonică-poetică „Cântarea Cântărilor” a Vechiului Testament.²¹ Dacă la începutul umanității familia a fost cea dintâi formă a vieții de obște și celula de bază a societății omenești, căsătoria a devenit Taină prin binecuvântarea Bisericii, prin prezența Mântuitorului la nunta din Cana Galileii, unde a sfințit familia.²² Acolo, la Cana, prin participarea Sa, Hristos i-a binecuvântat pe cei doi miri și a ridicat căsătoria lor la rangul de Taină a vieții.

Am putea spune că opera părintelui Leon Dură este vastă, este impresionantă pentru vârsta sa, dovedind până acum elan creator, diversitatea domeniilor abordate, talent, realism, dar și optimism, încrederea în puterea iertătoare a lui Dumnezeu. Este interesantă și o „*Bibliografie veterotestamentară românească din perspectivă tematică*” (Editura Logos, Râmnicu-Vâlcea, 2005, 42 pagini), care „introducea pe cititor în acea zonă de cultură și civilizație care a oferit omenirii Biblice, reflectând aportul

---

¹⁹ *Ibidem*, p. 13.

²⁰ Preot Dr. Leon Dură, *Ortodoxia, amfora patriarhului Iacov*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2003, p. 164.

²¹ Idem, *Cântarea Cântărilor. Familia modernă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, p. 147.

²² Idem, *Nunta din Cana*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, p. 23.

inestimabil al spiritualității ebraice la civilizația universală”.²³ Nuvela este prezentă în volumele: „Iosif în Occident” (Editura Logos, Râmnicu Vâlcea, 2006) și „Inocența” (apărut în 2005), iar anagogia (interpretarea Sfintei Scripturi care se ridică de la sensul literar al textului la cel mistic) o întâlnim în paginile cărții „Muntele credinței” (2006). Cert este un lucru: în toate scrierile sale, părintele Leon s-a declarat un apărător al evreilor: „Evreii au primit pe Hristos” (2006), „Evreii au creștinat neamurile păgâne” (2008), „Nu evreii au răstignit pe Hristos” (2008), arătând că „o parte (majoritară) a poporului evreu (cum spune Apostolul Pavel) nu a avut libertatea de a alege între bine și rău: a fost împietrită inima lor de către Tatăl cel Ceresc. Trebuia să se facă voia Tatălui. Fiul Omului să se ofere pe Sine ca jertfă de împăcare pentru neamurile rătăcite în politeism”.²⁴

În acest sens, al apropierii dintre mozaism și creștinism, al concilierii, al împăcării dintre cele două religii monoteiste, este demnă de amintit scrisoarea părintelui Leon Dură din 29 martie 2005, adresată Domnului Av. Iulian Sorin, Secretar general al Federației Comunităților Evreiești din România, în care, copleșit de amintiri, se întreba de ce a fost dărâmată Sinagoga din municipiul Râmnicu-Vâlcea și propunea rezidirea acelei Sinagogi. Din preambulul acelei scrisori, am aflat că părintele Leon s-a născut în 1959, în satul Fedeleșoiu, ca al șaptelea fiu al cântărețului bisericesc Vasile Dură și al Mariei Dură, nepoata ctitorului-boier Nicolae Olteanu, primind la botez numele: Leon-Gheorghe, părinții săi dormindu-și la ora actuală somnul de veci în curtea bisericii din satul Fedeleșoiu.²⁵

Psihopedagogia modernă afirmă, pe baza unor studii și cercetări îndelungate, că factorii făuririi personalității sunt patru: ereditatea, mediul, educația și autoeducația. Dacă ereditatea sau genetica face trimitere la darurile primite de om la naștere prin strămoșii săi, în schimb mediul sau familia și educația se referă la îndatoririle educatorilor, dintre care cei dintâi sunt părinții. Dintre toate viețuitoarele, omul se naște cel mai plâpând și cel mai neputincios în a-și satisface nevoile vitale ale existenței. Total dezarmat, singurul lui mijloc de conservare sunt lacrimile. De aceea, el are neapărată nevoie de ajutorul neîncetat al părinților săi, care în această lucrare nu pot fi întrecuți de nimeni, pentru că îl cresc și îl educă pe copil din iubirea cu care l-au și adus pe lume. Familia creștină are o însemnată funcție educativă. Ea este prima instituție de educație morală și pentru prima copilărie este mediul educativ prin excelență. Părinții și bunicii noștri nu au avut prea multă știință de carte, dar din dorința și grija de a-i face pe copii cât mai buni și mai

---

²³ Alfred Hârlăoanu, *O istorie a Mozaismului și a Israelului Antic*, București, Editura Nemira, 2001, p. 8.

²⁴ Preot Leon Dură, *Nu evreii au răstignit pe Hristos!*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2008, p. 11.

²⁵ Idem, *Israel – Țara Sfântă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2011, pp. 68, 69.

fericiți, ei și-au dat toată silința să le ofere pilde personale cât mai bune, după cum spune și dictonul latin: „*Verba volant, exempla trahunt*” (vorbele zboară, exemplele se urmează).

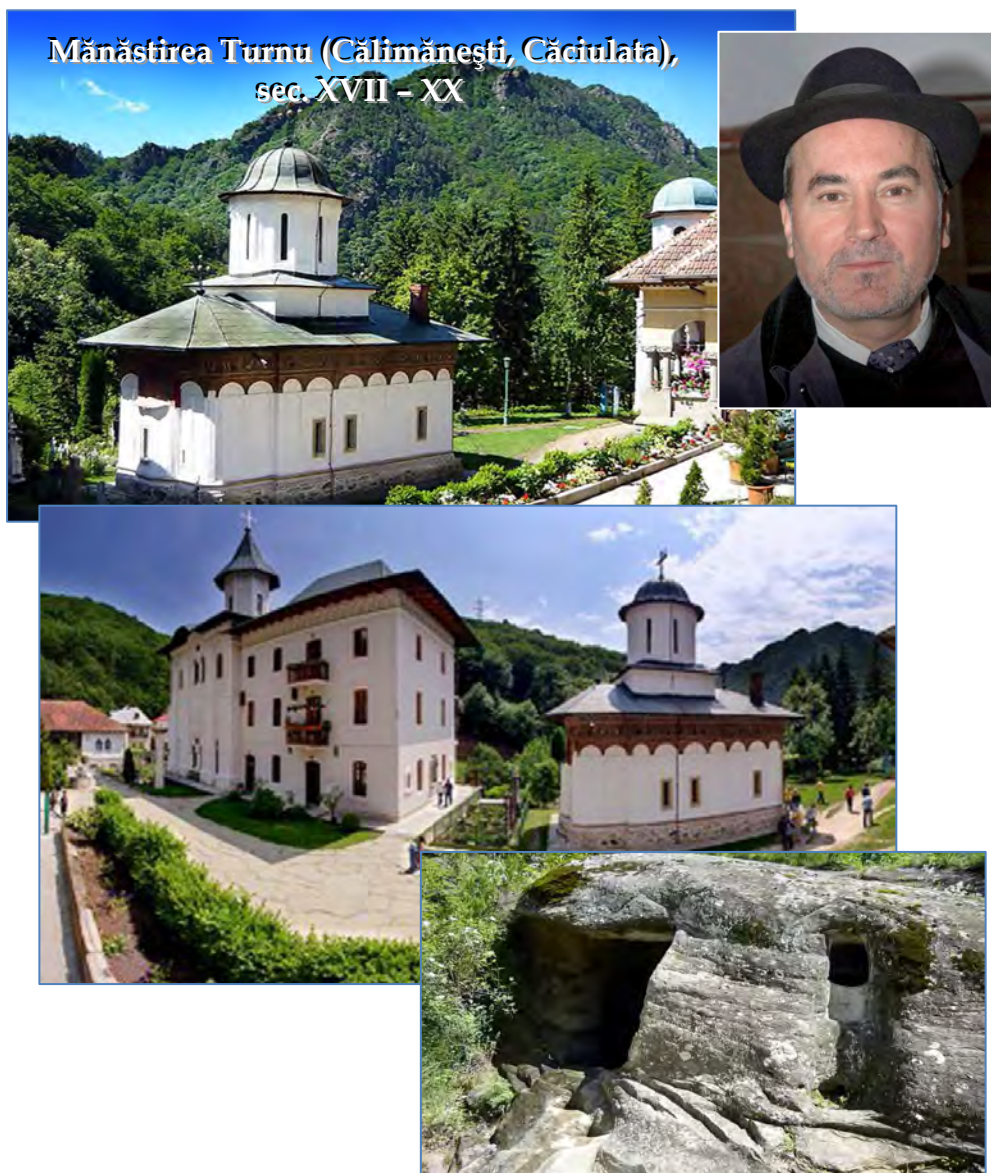
Frăgezimea copiilor și afecțiunea părintească cu care sunt înconjurați de părinții lor fac ca primele îndrumări de viață pe care le primesc în familie să rămână pentru totdeauna adânc întipărite în sufletul lor. Familia formează pe membrii ei prin căldura dragostei, al cărei sanctuar este, prin excelență, dragoste care oferă climatul cel mai prielnic pentru dezvoltarea omului. Într-adevăr, nicăieri nu găsim resursele de răbdare, iubire, abnegație, atât de necesare educării copiilor, ca la părinții lor. Familia creștină care își va îndeplini rolul educativ al copiilor, atât pe parcursul celor „șapte ani de acasă”, cât și pe parcursul întregii lor vieți, nu vor întârzia să culeagă roadele acestei educații. Părinții vor da societății oameni buni, caractere pozitive, dedicate binelui, apreciate de cei din jur. În general, la țară, unde oamenii se cunosc mai bine și alcătuiesc o familie mai mare, rezultatul educației copiilor se îndreaptă tot asupra părinților, prin expresii ca acestea: „Al cui ești tu?”, „Cinste părinților care te-au crescut!” sau „Ferice de părinții care au asemenea copii!”.

Așa putem spune și de părinții Vasile și Maria Dură, care au colaborat cu Dumnezeu atunci când au adus pe lume pe copiii lor, având grija de a le oferi cel mai mare dar, și anume o ereditate sănătoasă, unită cu o educație aleasă. Pe această temelie solidă, școala a zidit alte cărămizi solide, alcătuind un zid puternic de cunoștințe din diverse domenii, definind și realizând personalități ale culturii române și ale Bisericii noastre strămoșești. Una dintre acestea este și părintele Leon Dură, asupra căreia ne-am oprit pe parcursul acestor rânduri, ca o apreciere frățească a realizărilor sale cu prilejul împlinirii, la 9 iulie 2014, a frumoasei vârste de 55 de ani. Cinstea pe care i-o acordăm se îndreaptă și asupra familiei sale, a părinților, fraților și surorilor, asupra comunității în care își desfășoară misiunea preoțească, constituind pentru fiecare dintre noi un model de dăruire, de slujire a lui Dumnezeu și a semenilor, ca preot și ca om de cultură. Cărțile scrise de sfinția sa, al căror număr dorim să-l sporească, vorbesc despre talentul său literar, despre sufletul său nobil, despre credința sa în Dumnezeu, pe care-L slujește cu toată convingerea și cu responsabilitate. „*Verba volant, scripta manent*”, un adagiu vechi, ne atrage atenția că „Vorbele zboară, scrisul rămâne”, cartea fiind memoria pe hârtie a umanității. De aceea, atât generațiile actuale, cât și cele viitoare, vor avea fericirea și șansa de a vorbi din frumusețea cuvântului scris de părintele Leon, cuvânt cântărit cu multă chibzuință de sfinția sa, înainte de a-l așterne pe pagină.

Viața noastră este o luptă, după cum spunea Euripide în opera sa *Rugătoarele*. În această luptă, spune marele tragic grec, unii oameni sunt fericiți mai devreme, alții mai târziu, iar alții niciodată. Oamenii care urcă și

coboară drumurile grele, prăpăstioase ale vieții sunt luptători curajoși, iar cei care se complac într-un repaus rușinos, în timp ce ceilalți lucrează, sunt niște netrebnici. La noi, marele poet George Coșbuc, în gazetul „*Lupta vieții*”, susține același lucru: „O luptă-i viața; deci, te luptă / Cu dragoste de ea, cu dor”. Cei mai fericiți sunt aceia care lasă valori spirituale, creații literare și artistice, care printr-un limbaj universal propovăduiesc acea „*Kalokagathia*”, acea frumusețe și bunătate sufletească despre care vorbeau și filosofii din antichitatea greacă. Unul dintre aceștia este și părintele Leon Dură, care ne oferă, prin persoana și scrierile sale, un model de trăire în Hristos, în iubire și comunicare cu Dumnezeu și cu semenii noștri.

TITINA NICA ȚENE, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 10 iulie 1944, satul Ușurei, comuna Șușani, județul Vâlcea; scriitoare (poetă și prozatoare; debut publicistic în revista „Săteanca”, 1965), autoare a 14 volume de literatură pentru copii (debut editorial cu volumul „Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii”, Ed. Ion Creangă, 1989); învățătoare la Tarna-Mare, județul Satu Mare (1964-1965), impiegat de mișcare la Întreprinderea de Transporturi Auto Drăgășani, județul Vâlcea (1966-1977) și la Întreprinderea de Transporturi Auto Cluj-Napoca, județul Cluj (1978-1983), secretară dactilografă la revista „Tribuna” (Cluj Napoca); membră a Cenaclului literar „Vasile Sav” (fondat de Al. Florin Țene la 26 august 2004), membră fondatoare a „Ligii Scriitorilor Români” (2006) -

* *

Poeta Titina Nica Țene a văzut lumina zilei într-o veche familie de podgoreni, din arealul viticol drăgășenean – vatră care a dat universului spiritual și cultural românesc numeroase personalități: Gib Mihăescu, Dumitru Bălașa, Ilie Zugrăvecu, Bartolomeu (Valeriu) Anania, Al. Florin Țene, Ilie Gorjan etc. Prin bogata opera literară, aceasta se adaugă galeriei creatorilor de frumos ce au înnobilit de-a lungul vremii, cu râuri de slovă, vatra părintească, dar și marea vatră românească ce se întinde până dincolo de nedreptele hotare.

Despre distinsa doamnă s-a oferit să scrie câteva rânduri evocatoare istoricul și publicistul Mihai Călugărițoiu, fiu al comunei Șușani și prieten al familiei Țene – o frumoasă familie de vâlceni patrioți, stabilită de ani buni în inima Transilvaniei, la Cluj-Napoca.

TITINA NICA ȚENE, 70 YEARS OLD

- born on July 10, 1944, Ușurei, Șușani, Vâlcea; writer (poet and fiction writer); publicistic debut in „Săteanca”, 1965), author of 14 volumes of literature for children (editorial debut with the volume „Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii”, Ion Creangă Publishing House, 1989); primary teacher at Tarna-Mare, Satu Mare County (1964-1965), train dispatcher at Drăgășani Auto Transport Enterprise, Vâlcea county (1966-1977) and at Cluj-Napoca Auto Transport Enterprise, Cluj County (1978-1983), typist secretary at „Tribuna” magazine (Cluj Napoca); member of „Vasile Sav” Literary Circle (founded by Al. Florin Țene on August 26, 2004), founding member of the Romanian Writers’ League (2006) -

* *

The poet Titina Nica Țene was born in an old family of wine growers from the viticultural area of Drăgășani – a hearth that gave numerous personalities to the Romanian spiritual and cultural universe: Gib Mihăescu, Dumitru Bălașa, Ilie Zugrăvecu, Bartolomeu (Valeriu) Anania, Al. Florin Țene, Ilie Gorjan etc. Through her rich literary activity, she can be added to the gallery of beauty creators who have ennobled with their beautiful lines the native hearth but also the big Romanian hearth extending over the unfair settled borders.

The historian and publicist Mihai Călugărițoiu, son of Șușani commune and friend of the Țene family – a beautiful family of Vâlcea dwellers, established for years in the heart of Transylvania, at Cluj-Napoca – offered to write some evocative lines about the refined lady we are now celebrating.

Titina Nica Țene

Mihai Călugărițoiu

Titina Nica, căsătorită Țene, s-a născut la 10 iulie 1944, în satul Ușurei, comuna Șușani, județul Vâlcea. Până în 1968, Ușurei era comună de sine stătătoare.

Catagrafia ecleziastică din 1840 menționează biserica din Ușurei la 1540. În documente însă, localitatea Ușurei va fi menționată mai târziu, în registrul localităților, întocmit în timpul administrației austriece (1718-1739), și în harta lui Friederich Schwantz, realizată în anii 1720-1722.

Este fiica lui Constantin (1911-1977) și Maria (1916-2006) Nica din Ușurei. Bunicii materni au trăit aproape câte 100 de ani, Ilie Nedelea (1879-1978) și Ana Nedelea (1878-1976).

O fată, din cei opt copii ai familiei, a patra, s-a născut cu cordonul ombilical în jurul gâtului și cianozată. Mama, crezând că e moartă, a băgat-o sub pat. A avut noroc cu tatăl său care, sosit mai târziu, dorind să-și vadă copilul, i-a desfăcut cordonul din jurul gâtului și i-a redat dreptul la viață.

A crescut pe malul Beicii, pârâul ce traversează comuna de la nord la sud, care se umfla primăvara sau vara și lua grădinile oamenilor, în care copiii aruncau cu bolovani și bețe și pe gheața căruia se trăgeau iarna.

Beica i-a marcat copilăria, tinerețea, maturitatea și îi curge în vene la senectute:

*„De multe ori, pe malul Beicii,
Visez la casa-n care sunt născută*

.....
*Privind, atent, în luciul apei,
Observ că părul mi-a albit... ”.*

A copilărit în casa țărănească a părinților, lângă războiul de țesut, în sfârșitul fusului ce torcea caierul din furcă, la lumina lămpii cu gaz, ascultând, înmărmurită, poveștile vecinilor venite la clacă.

Școala Primară a făcut-o la Ușurei și Gimnaziul la Șușanii de Sus, satul vecin, la cinci kilometri. Își amintește cu nostalgie de colegi, învățători și profesori.

Puțină la trup, dar nemărginită la minte, la 14 ani avea 28 de kilograme, a dorit să învețe carte pentru a scăpa de munca grea, cu sapa. Tata Costică a dus-o la Drăgășani, orașul din apropiere, dar secretara școlii nu i-a primit dosarul pentru că nu avea înzestrarea fizică necesară.

Oameni de bine au făcut să fie acceptată și așa a absolvit Școala tehnică horti-viticolă și Liceul teoretic din Drăgășani.

Într-o zi de vară, 13 iunie 1963, „cerul a aprins candelabre” și pentru „mărunțica câmpului”. Pe o bancă de lemn, din micuțul parc al orașului Drăgășani, pe care stătea în așteptarea unei consătențe, s-a așezat, lângă ea Florin, un băiat din Drăgășani, care absolvise liceul și învăța pentru admiterea la facultate, Filologie.

Fire puternică, supranumit „stâncosul”, s-a dovedit, în scurt timp, că este alesul: „*Pentru ce sunt fericită?/ Pentru lună,... ape,... noapte..., / Sau că... tu ești pe aproape?*”

Vara i-a despărțit și Titina, împreună cu prietena ei, Ionica, din Mădulari, comuna vecină, a plecat la Tarna-Mare, județul Satu Mare, „unde se pune harta în cui”, la fratele ei, care era profesor în această localitate, care le chemase să fie învățătoare, în acea perioadă fiind mare nevoie de oameni cu carte.

Florin, chemat de destin, nu s-a mai dus la Craiova la facultate, cum avea de gând, ci la Baia Mare, să fie mai aproape de aleasă.

Se transferă la fără frecvență, ia catedră, de profesor suplinitor, la Limba română, în Tarna Mare și o ia de nevastă pe Titina.

A fost o nuntă „fastuoasă”. În 1 mai 1964, s-au dus împreună la Primăria din Tarna Mare și și-au luat certificatul de căsătorie. Ca să sărbătorească evenimentul, au cumpărat 1 litru de vin și au ciocnit un pahar, împreună cu Ionica, prietena Titinei.

„*Nu-mi trebuie mult ca să fiu fericită*” va spune poeta și prozatoarea mai târziu, pentru că „*nu ceea ce ni se întâmplă e important ci cum privim ce ni se întâmplă...*”.

Și au luat-o în serios.

Destinul a readus-o în Drăgășani, pentru o scurtă perioadă de timp, căci i-a fost să se stabilească în Cluj. Dar nu a fost deloc ușor în „drumul spre suflet”.

Firavă, dar tenace, a ajuns „trădătoare de neam și țară” pentru că n-a mai suportat fățărnicia, foamea și frigul și pupatul în..., în văzul lumii, pe preaiubitul, preînțeleptul, prea...

În anul 1981, după o noapte de stat la coadă la ulei, cu toată familia și nereușind să vină acasă cu nicio picătură de ulei, a scris o scrisoare lui Adrian Păunescu, la revista *Flacăra*. Cu o săptămână înainte, venise la Cluj, însoțind familia dictatorului Ceaușescu. În scrisoare, arăta că în Cluj și în țară se moare de foame și ar fi de bun simț să nu-l mai susțină pe dictator. Adrian Păunescu a trimis scrisoarea la Securitatea din Cluj și, ca urmare, Titina Nica Țene a fost dată afară din serviciu și a fost nevoită să lucreze timp de șapte ani, la revista *Tribuna*, ca secretar – un post neadecvat studiilor sale, cu o jumătate de normă. Numai după Revoluție, a fost pusă în drepturi.

N-a uitat, dar a iertat, pentru că ura, invidia necesită multă energie negativă, care te macină.

În tot acest timp, n-a uitat să fie soție, mamă, noră, gospodină, dar, mai presus de toate, creatoare de frumos. „*Tot ce faci cu drag nu te obosește*”, spune autoarea. Așa s-au născut operele: *Bucuria lucrurilor simple*, poezii pentru copii,

Editura Ion Creangă, 1989; *Recreația grădinii*, poezii pentru copii, Editura Porto-Franco, Galați, 1997; *Amurg de întoarcere*, volum de versuri, Editura Napoca-Star, 2002; *Pietre de aducere aminte*, povestiri, Editura Napoca-Star, 2004; *Scaunul Harului* (poezii), Craiova, Editura Contrafort, 2009; *Viața ca o punte*, Cluj Napoca, Editura DACIA XXI, 2011; *Anotimpul jocului*, Târgu Mureș, Editura NICO, 2011; *Un strop de veșnicie*, Editura Semănătorul, 2012; *Un strop de veșnicie*, Cluj Napoca, Editura Ecou, 2012; *Un strop de veșnicie, ed. a II-a, traducere în limba engleză de Mariana Zavati Gardner*; *Neastâmpărul toamnei*, poezii, Editura Semănătorul, 2014 și *O noapte palpitantă – întâmplări c-o nepoțică povestite de bunică*, Editura Semănătorul, 2014, povestiri pentru copii; *Întâmplări hazlii cu o nepoțică povestite de bunică*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Ecou Transilvan, 2014; *Drumul spre suflet*, memorii, Editura Semănătorul, 2014 și *Drumul spre suflet*, memorii, cu o prefață de Mariana Cristescu, Mureș, Târgu Editura NICO, 2014.

Alături de soțul său, Alexandru Florin Țene, este membră fondatoare a *Ligii Scriitorilor Români*, în septembrie 2006.

Opera sa este tradusă în limbile spaniolă, germană, engleză, catalană și italiană.

Colaborează cu numeroase reviste de cultură din România, Germania, Spania sau Italia.

Este prezentată în mai multe dicționare și antologii de personalități: *oameni de știință și artă, poeți, personalități române și faptele lor*.

De-a lungul anilor, a obținut numeroase premii, brevete și medalii pentru poezie (în special pentru copii), proză scurtă și povestiri, dar și pentru întreaga activitate literară.

Citită și apreciată de mari scriitori contemporani, a fost catalogată ca „scriitor autentic”, „talent înăscut”, abordând în scrierile sale „*teme variate, slefuite până la strălucire*”, cu un „*grad sporit de sensibilitate, gingășie și grandoare inocentă*”, o adevărată „*cumințenie a pământului*”, „*are o altă înțelegere privind sensul cuvintelor*” – spune Mariana Zavati Gardner, iar Petre Birău, referindu-se la scrierile sale, apreciază că „*marile opere strălucesc tocmai prin simplitate, prin ușurința exprimării și prin acuratețea evocării artistice*”.

„*Talentul de povestitor al Titinei Nica Țene are forță emoțională, este cuceritor*”, susține Mariana Cristescu. Tot aceasta, apreciază că „... *scriitoarea Titina Nica Țene a urcat, cu tenacitate și cu îndrăzneală, scara cunoașterii, impunând timpului contemporan scrisul ei luminos și curat*”.

Într-adevăr, (î)- „*mi înfloresc cuvine-n gură*” recunoaște autoarea însăși, așezată în „Scaunul harului”, trecând cu ușurință de la înțelepciunea senectuții la gingășia sufletească a copilăriei.

Autodidactă, cu o exprimare simplă, dar profundă, Titina Nica Țene definește filosofia ca „*adevărul din spatele cuvintelor frumoase*”, încă din copilărie, într-o discuție cu sora sa, Victoria.

Din punct de vedere ontologic, lucrurile sunt lămurite pentru autoare:
„Să ne ajute Dumnezeu pe toți să găsim DRUMUL SPRE SUFLET !”

Din punct de vedere gnoseologic însă, adoptă o poziție carteziană.
Veșnicia sau Vremelnicia?

„Deși pretind mereu că Te iubesc
Nu știi ce să mai cred”

.....
îmi e teamă că ACOLO
m-oi preface în NIMIC”

.....
„Ne temem, Doamne, de necunoscut!”

Cu toate îndoielile, poeta revine:
„nădejdea mi-e, Doamne, la Tine
ești rațiune mea de-a fi
că-n rest toate-s deșertăciune”.

Umblată prin lume, Titina Nica Țene nu și-a uitat niciodată locurile natale în care revine, ce-i drept, cu nostalgie.

„În satul meu m-am regăsit” dar „satul nu mă recunoaște”, „am plecat după Izvorul Vieții și dintr-odată, m-am trezit la mal”, „timpu-acesta curge iute / și mi s-a făcut târziu”.

Mâhnirea este, în parte, îndreptățită și nu este singura care o împărtășește. Localnicii, vecinii, și mai ales cunoscătorii, vorbesc cu respect și admirație de *Titina lu' Nică, poeta noastră*.

Să sper, că e bine!, pentru că de la domnia sa am aflat că „omul e mai fericit când speră, decât atunci când a realizat ce a sperat”.

Cât de adevărat!

Ar fi multe de spus despre opera Titinei Nica Țene care este o adevărată invitație la „Carpe diem!”

La redacția ziarului „Răsunetul”
din Bistrița (23 mai 2013)

La Casa Memorială
„Gib Mihăescu”
Drăgășani (martie 2014)

VIRGIL OPRESCU, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 iulie 1959, satul Runcu, comuna Runcu, județul Vâlcea; supranume literar Runceanu, după satul natal; teolog, preot, profesor; publicist (debut cu nuvela „Gorunul trăznit”, în revista „Luceafărul”, 1989) și scriitor (eseist, poet, prozator, romancier; debut editorial cu volumul de proză „Veste-n cer”, 1994); culegător de folclor și colecționar de obiecte de patrimoniu; a făcut parte din „Gruparea Revistei Gândirea” (serie nouă); preot slujitor la Parohia Balota, Protoieria Craiova I Nord, județul Dolj (1981-1986), preot paroh la Parohia Valea Scheiului, comuna Dănicei, județul Vâlcea (1986-1997), preot paroh la Parohia „Sfinții Voievozi” Runcu și profesor suplinitor la catedra de religie a Școlii Gimnaziale din comuna Runcu, județul Vâlcea (1997 – în prezent); membru al unor organizații culturale și religioase: membru al

Societății Ziariștilor din România (1996), membru fondator al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic” (2007) -

* *

Preotul și scriitorul vâlcean Virgil Oprescu, a venit pe lume într-o zi de duminică, la Runcu, „satul de dincolo de păduri”, cum frumos și-a numit vatra natală un alt runcean, profesorul Relu Stoica. Cu trei zile mai devreme, mai jos de Runcu, la Fedeleșoiu, sub poalele pădurii ce ascunde vechea așezare din țărâna căreia s-a plămădit personajul nostru, Virgil Oprescu, se născuse Leon Dură – teologul, preotul și scriitorul de mai târziu, iar la o săptămână după, în Loviștea, la Boișoara se naștea Nineta Popa – cea care avea să devină peste ani o mare voce a cântecului popular românesc. Patru luni mai târziu, în noiembrie, tot într-o zi de 12, venea pe lume și autorul acestor rânduri.

Preotul Virgil Oprescu, se adaugă prin felul de a fi, prin contribuția adusă la educarea tinerelor generații în spiritul creștin ortodox, în spiritul tradițional românesc și prin creațiile sale literare, acelor slujitori ai Bisericii strămoșești care au făcut și fac cinste neamului nostru. Supranumele Runceanu, adăugat la numele de familie, Oprescu, vine să reliefeze atât locul de obârșie, dar și dragostea pentru acesta, pentru oamenii în mijlocul cărora s-a născut, a crescut și s-a întors după formarea sa ca teolog și preot, pentru a le fi păstor și duhovnic.

Prin cele două schițe publicate aici, încercăm – eu și părintele Constantin Mănescu-Hurezi, să punem în valoare acele elemente ce definesc personalitatea distinsului preot scriitor, rolul său în sânul Bisericii și în societatea culturală vâlceană.

VIRGIL OPRESCU, 55 YEARS OLD

- born on July 12, 1959, Runcu village, Runcu commune, Vâlcea county; literary pseudonym – Runceanu, after his native village; theologian, priest, teacher; publicist (debut with the short story „Gorunul trăznit”, in „Luceafărul” magazine, 1989) and writer (essayist, poet, fiction writer, novelist; editorial debut with the fiction volume „Veste-n cer”, 1994); folklore and patrimony objects collector; he was part of „Gruparea Revistei Gândirea” (new series); serving priest at Balota Parish, Craiova I Nord Archdiocese, Dolj county(1981-1986), vicar priest at Valea Scheiului Parish, Dănicei commune, Vâlcea county (1986-1997), vicar priest at „Sfinții Voievozi” Parish, Runcu and locum tenens teacher at the department of religion at the Secondary School from Runcu commune, Vâlcea county (1997

– until present); member of some cultural and religious organizations: member of the Journalists' Society from Romania (1996), founding member of „Chesarie de Râmnic” Cultural and Religious Circle (2007) -

* *

The priest and writer from Vâlcea, Virgil Oprescu, came into the world on a Sunday, in Runcu, „satul de dincolo de păduri” („the village beyond the woods” – G. C. t. n.), how another man from Runcu, the teacher Relu Stoica beautifully named his native place. Three days earlier, near Runcu, at Fedeleșoiu, at the feet of the forest hiding the old settlement from whose soil our character Virgil Oprescu was born, Leon Dură – the theologian, priest and later writer was born, and a week after, in Lovișteea, Boișoara, Nineta Popa – the one who became over the years a great voice of the Romanian country song, was born. Four months later, in November, in a day 12 as well, the author of these lines also came into the world.

The priest Virgil Oprescu can be added to those servants of the ancestral Church who honored and still honor our people. What made him be counted among them is his way of being, his contribution to educating generations in the Christian orthodox spirit, in the Romanian traditional spirit and his literary creations. The pseudonym Runceanu, added to the last name, Oprescu, emphasizes his origins, his birth place, but also his love for it, for the people among whom he was born, raised, and returned after his formation as a theologian and priest to be their vicar and confessor.

Through the two sketches published here, me and father Constantin Mănescu-Hurezi try to valorize those elements that define the personality of the honorable priest and writer, his role in the Church and in the cultural society of Vâlcea.

Preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu

Eugen Petrescu

Virgil Oprescu s-a născut la 12 iulie 1959, în satul Runcu, comuna Runcu, județul Vâlcea și este cel de-al doilea copil al familiei Ion și Letiția Oprescu.

Crescut în spiritul credinței strămoșești, al hărniciei, tradițiilor și dragostei de neam – familia Oprescu fiind una cu o stare de mijloc, cu un puternic atașament față de vechile obiceiuri, cu mulți eroi căzuți pentru țară, chiar dacă viața l-a purtat prin diverse locuri: Craiova – capitala băniei,

București – capitala țării, Virgil va rămâne puternic ancorat de vatra copilăriei sale, comuna Runcu, județul Vâlcea.

Șapte ani mai târziu, la 1966, începe cursurile primare în localitatea natală, sub îndrumarea unui desăvârșit dascăl de școală veche, învățătoarea Frusâna Iiescu, cea care o învățase carte și pe mama sa, Letiția. După încheierea celor opt clase, începând 1974 parcurge cursurile treptei I de liceu la Școala cu Ceas, din Râmnicu-Vâlcea.

Simțind chemarea către alt gen de învățătură, cel teologic, în 1976, devine elev al Seminarului Teologic „Sfântul Grigorie Teologul” din Mofleni, Craiova”, momentul devastatorului cutremur din 4 martie 1977 trăindu-l aici, cu gândul la cei dragi, de acasă. Peste ani, fostul seminarist își amintește și vorbește cu respect despre dascălii de la Mofleni, despre rolul lor în formarea sa ca teolog, ca preot și scriitor.

În 1981, anul absolvirii seminarului teologic se căsătorește cu Rodica Aldea, care-i va aduce pe lume două fiice: Iustina și Iulia. Tot acum este hirotonit preot de către Preasfințitul Damaschin, pe seama Parohiei Balota, Protoieria Craiova I Nord, din Arhiepiscopia Craiovei.

În perioada 1983-1986, continuă studiile liceale urmând treapta a II-a în cadrul Liceului Agro-Industrial din Melinești, județul Dolj, unde îl are coleg de bancă pe viitorul scriitor Radu Sorescu, de care-l leagă o lungă și trainică prietenie.

După cinci ani de slujire la Balota, pentru a fi mai aproape de părinți și de satul natal, în 1986 este transferat la Parohia „Înălțarea Domnului” Valea Scheiului, comuna Dănicei, județul Vâlcea, unde, pe Dealul Horezului, ridicată din temelie Biserica „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie”. Cu prilejul sfințirii sfântului lăcaș ortodox, preotul Virgil Oprescu primește distincția de iconom stavrofor (rang ecleziastic onorific, acordat de ierarhul locului preoților iconomi cu activitate bisericească excepțională).

Dar, până să revină în locurile natale, mai avea de îndeplinit o misiune la parohia Valea Scheiului din județul Vâlcea unde, în 1986, a ridicat din temelie biserica cu hramul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în Dealul Hurezului. Abia în 1997 a fost transferat la cerere în Parohia Runcu din localitatea natală.

În 1989, devine student al Facultății de Teologie din București, iar în 1993, este licențiat în teologie în urma susținerii tezei cu titlul „Concepția despre divinitate la geto-daci”, realizată sub îndrumarea lectorului universitar doctor Remus Rus.

În 1997, a fost transferat la cerere în localitatea natală, la Parohia Runcu, județul Vâlcea, unde slujește și astăzi.

De-a lungul anilor, în afara activității din biserică, preotul Virgil Oprescu suplinește catedra de religie în mai multe școli. Tot pe această linie, în 2005 urmează o serie de cursuri pentru dezvoltarea învățământului rural, unde prezintă lucrarea „Școală din carton”.

Preotul Virgil Oprescu se remarcă de tânăr pe linia creației literare, debutul având loc în 1989, cu nuvela „Gorunul trăznit”, publicată în revista „Luceafărul”. Ulterior publică proză, cronică literară, articole-eseu în revistele: „Luceafărul”, „Gândirea”, „Renașterea”, „Lumina lumii”, „Forum V” și alte publicații.

Din dragoste pentru locul natal și în bună tradiție a Bisericii Ortodoxe, și-a luat supranumele de Runceanu.

Editorial debutează în anul 1994, cu volumul de proză „Veste-n cer”, cu o prefață semnată de criticul literar George Sorescu, care, printre altele, îl prezintă pe autor ca fiind un „Pictor de caractere,...” ce „se depășește pe sine în arta dialogului”.

În anii care urmează, preotul Virgil Oprescu colaborează la realizarea volumului monografic „Runcu, satul de dincolo de păduri”, autor Relu Stoica, publicat în 1998 la Editura Casei Corpului Didactic Buzău, capitolul privind viața spirituală fiind opera sa.

În 2003, cu sprijinul Societății Ziariștilor din România, publică la Editura Almarom din Râmnicu-Vâlcea volumul „Fântâna cu leac”. Prefața este semnată de scriitorul Radu Sorescu, care mărturisește printre altele: „Virgil Oprescu-Runceanu rămâne, în opinia noastră, un veritabil prozator al generației de mijloc...”.

În 2012, publică la Editura Gimnasium, romanul „Măsura zidirii”, cu o prefață semnată de Relu Stoica. Referitor la acest roman, criticul literar Ion Predescu publica în „Săptămâna în Oltenia”, din 1 decembrie 2014, sub titlul „Un roman frumos, pentru un lector cu idealitate poporanistă”, următoarele:

„Dramele sublimate, intersecția magicului, esotericului, obiceiurilor ancestrale, cu un concret fragmentar, de istorie actuală, propune romanul „Măsura zidirii” de Virgil Oprescu-Runceanu.

Autorul are ritm alert în povestire, dialogul are un ludic deschis spre metafizică. Începutul romanului se generează printr-un dialog incluzând un simbol antropologic, acum noțiunea de „surată”, urmează setarea într-un bulversant segment de istorie malefică: demolarea unui spital.

Daria Porfir păși adânc, stricând în drumul ei beteala boabelor de rouă, care-i strigară că voiau să-i aducă pe chip podoaba argintului lor. Nici gând! Roua astâmpără setea florilor până când rodnicia lor pârguiește fructele de vară. Roua își păstrează argintul. Ea spală marginile lunii, când aceasta coboară în oglinda apelor să-și pieptene fruntea.

Romanul abordează o temă ancestrală și inedită în același timp: „luarea măsurii unui om și așezarea acesteia la temelie a unei construcții noi, a unei noi biserici, ceea ce ar atrage moartea celui măsurat”, în termenii lui Relu Stoica, prefațatorul volumului.

Liturghia pentru ținerea sărindarului sau sorocului, un personaj enigmatic, Nicolae Pribeagu, ctitorul bisericii satului, povestea de dragoste

dintre Daria și Lucian Pribeagu, natura naturată și natura naturans. Un roman frumos, pentru un lector cu idealitate poporanistă, armonios.”

În perioada 1996-2004, a făcut parte din gruparea revistei „Gândirea” (serie nouă), alături de Pan Vizirescu, Zamfira Constantinescu și Călin Sămărghișan. De asemenea, la 8 martie 2008, împreună cu mai mulți vâlceni, printre care și autorul acestor rânduri (Eugen Petrescu) devine membru fondator al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic”, cu sediul la Centrul Eparhial al Episcopiei Râmnicului, al cărui președinte de onoare a fost Preasfințitul Gherasim Cristea – Episcopul Râmnicului. Apreciat pentru calitatea articolelor publicate, preotul Virgil Oprescu este primit în rândul membrilor Societății Ziariștilor din România.

Întreaga sa activitate creativă, publicistică și editorială a fost încununată prin recunoașterea publică a valorii sale. În 2012 a obținut Mențiune la Concursul Internațional de Proză pentru românii din întreaga lume „Starpress 2012”, iar în 2013 Forumul Cultural al Râmnicului ia conferit Diploma de Excelență pentru romanul „Masura zidirii”. De asemenea, în semn de prețuire a fost introdus în „Enciclopedia Județului Vâlcea”, vol. I, cap. XIV – *Personalități vâlcene*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, p. 850 (ediție îngrijită de prof. dr. Ion Soare).

De știut că, pe lângă frumoasa aplecare către slova scrisă, preotul Virgil Oprescu-Runceanu are și alte pasiuni: este culegător de folclor și colecționează obiecte de patrimoniu, în special icoane de lemn.

Părintele Virgil Oprescu-Runceanu avea să-mi fie cunoscut cu ani în urmă prin intermediul colegului nostru de generație și prietenului nostru comun, Ion Poienariu, fostul său coleg de clasă la școala generală și fostul meu coleg de clasă din liceu.

La ceas aniversar, urez părintelui Virgil Oprescu-Runceanu ani mulți cu sănătate și împliniri pe toate planurile!

Universul fascinant al satului românesc în viziunea unui preot

Constantin Mănescu-Hurezi

Cu treizeci și șapte de ani în urmă, într-o zi de septembrie a anului 1978, o chemare lăuntrică, tainică, îmi îndrepta pașii spre Craiova, lăsând în urmă frumosul orașel Băile Govora, stațiune balneară foarte cunoscută în țară și nu numai, aflată în vecinătatea comunei Stoenеști, localitatea mea natală. După cei trei ani petrecuți aici, la liceul mai întâi real-umanist (teoretic) și apoi industrial, cu profil de reparații și întrețineri la utilajele industriale aflate

la Uzina de Utilaj Chimic Govora (fostul UZUC), trebuia să reiau drumul spre Mofleni, cartier suburban al capitalei Olteniei, unde se afla Seminarul Teologic Craiova, cu o durată de școlarizare de cinci ani. Eram adolescenți, veniți atunci din șase județe (Vâlcea, Argeș, Olt, Dolj, Gorj și Mehedinți), care formam o clasă de viitori preoți ce aveau să fie instruiți și educați într-un cadru sever, auster, cu multe privațiuni, dar care ne-a prins bine, pentru că acolo ne-am educat voința și am canalizat toate energiile tinereții în acumulare de cunoștințe care au contribuit la baza formării personalității noastre, ca slujitori ai Sfințelor Altare.

Una din regulile nescrise ale școlii era aceea ca cei mici să-i respecte pe cei mari, din anii IV și V, pentru că aceștia constituiau pentru noi modele de urmat și erau în același timp ajutoare ale cadrelor didactice în procesul instructiv-educativ. Acolo, pe timpul școlarizării, se legau prietenii, se modelau caractere, se înfrățeau și se stimulau colegii între ei, pentru că se cultiva tot ce este frumos și durabil în sufletului omului. Unul din colegii mai mari era Virgil Oprescu, din comuna Runcu, județul Vâlcea, „satul de dincolo de păduri”, cum îi place părintelui Virgil să spună la ora actuală, cu un anume sentiment de atașament și de respect pentru un loc cu o istorie străveche. Virgil intrase deja în seminar cu doi ani înainte, în 1976. O prietenie se înfiripa între noi, mai ales prin faptul că eu aveam coleg de bancă pe Mihalcea Daniel, născut în comuna Runcu, satul Valea Babei, care venise la seminar după ce făcuse armata și care era un băiat de toată isprava. Noi îi spuneam, în glumă, „Veteranul”.

Anii au trecut, drumurile vieții ne-au dus pe fiecare în câte o direcție, urmând noi și noi trepte rânduite de Dumnezeu pentru fiecare dintre noi, care fac parte din devenirea noastră, din ajungerea la menirea, la scopul pentru care am fost aduși pe pământ. În general, absolvenții de seminar, după ce urmează și Facultatea de teologie, se căsătoresc, fac un drum plin de ocoluri în viață, pentru ca, la un moment dat, să revină tot la locurile natale, unde sunt moșii și strămoșii lor, unde se simt atrași de o forță nevăzută și nebănuită. Așa s-a întâmplat și cu mine. După „rătăcirii” prin lume, prin locuri îndepărtate, m-am apropiat de locurile natale, de schitul Pătrunsa, ctitoria episcopului Climent al Râmnicului, și mai ales de Hurezii Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Așa s-a întâmplat și cu Virgil Oprescu, care, după propria-i mărturisire, a rămas legat prin mii de fire de oamenii, de tradițiile copilăriei, cu o viață autentic rurală, practicându-le ca pe niște mari și de preț spectacole. Toate acestea au reprezentat o comoară, de unde el a cheltuit și din care a trăit când a plecat de acasă. Drumuri ocolitel-au dus la Melinești, în județul Dolj, unde l-a avut coleg de bancă la liceu pe viitorul scriitor Radu Sorescu, cu care a legat o lungă și trainică prietenie, apoi la parohia Balota din Arhiepiscopia Craiovei. Dar, până să revină în locurile natale, mai avea de îndeplinit o misiune la parohia Valea Scheiului din județul Vâlcea unde, în 1986, a ridicat

din temelie biserica cu hramul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în Dealul Hurezului. Abia în 1997 a fost transferat la cerere în Parohia Runcu din localitatea natală, unde funcționează și astăzi.

Dar, pe lângă vocația preotească, părintele Virgil mai are încă o chemare. Dumnezeu i-a încredințat misiunea de a-L sluji, dar l-a înzestrat și cu darul de a zugrăvi prin cuvinte tabloul satului românesc în care a văzut lumina zilei, sat cu adânci rădăcini în istorie, imortalizând toate elementele universului nostru rural, pe care le putem regăsi fiecare în satul în care ne-am născut: oamenii cu numele, ocupațiile și porecele lor, obiceiurile ancestrale (datinile), superstițiile, tradițiile și mai ales cultul strămoșilor, oglindit în slujbele de pomenire făcute de preot la biserică. Sfinția sa este un exemplu pentru toți preoții care, în comunitatea în care se află, trebuie să culeagă, să consemneze și să încadreze în adevărul istoric toate legendele despre toponime, despre denumirile geografice, legende care se întemeiază pe un sâmbure de adevăr și care concentrează în ele sute de ani de istorie.

Anul 1989 reprezintă debutul literar al lui Virgil Oprescu din Runcu (Runceanu), cu nuvela „Gorunul trăznit”, publicată în revista „Luceafărul”. A urmat debutul editorial cu volumul de proză „Veste-n cer”, publicat în 1994 la Editura „Buna Vestire” din Râmnicu-Vâlcea, cu o prefață semnată de criticul literar George Sorescu. Schimbarea banilor, cu decenii în urmă (în nuvela „Milionarii”), conflictul țăranilor cu arendașii („Arsene, arendașul”), mizeria cotidiană și dorința lor de evadare („Plecăm în lume”, „În jurul monumentului”), obiceiurile și vechile credințe specifice înmormântării („Veste-n cer”) constituie temele predilecte ale acestor cinci povestiri originale în felul lor. Personajele prezente în aceste nuvele sunt țăranii cu propriile lor comportamente și trăiri, surprinse cu finețe și eleganță de autor, care devine, după expresia criticului literar George Sorescu, „pictor de caractere”. Universul tematic al acestor proze este întregit de descrierea captivantă, de trăirea interioară a personajelor, de eresurile privind toposurile terestre și astrale, de unele ritualuri legate de căsătorie, de existență cotidiană și de înmormântare.

În anul 2003, apare la Editura Almarom volumul „Fântâna cu leac”, prin sprijinul acordat de Societatea Ziariștilor din România, având o prefață semnată de scriitorul Radu Sorescu. Eroii și acțiunile nuvelor cuprinse în acest volum („Nucul cu zburători”, „Micul colindător”, „Gramofonul cu harfă”, „Fântâna cu leac”) aparțin aceluiași univers fascinant al satului, populat la fiecare pas de întâmplări neașteptate, de răutăți și păcate, de personaje negative, anihilate în cele din urmă de personaje care copleșesc răul și înving prin bunătatea lor interioară. Acestea stăpânesc tradiția creștină și se ridică deasupra celorlalți prin idealurile lor frumoase, prin dorința de a lăsa ceva bun în urma lor, prin aspirațiile lor metafizice. În prefața acestui volum, Radu Sorescu mărturisea: „Virgil Oprescu-Runceanu rămâne un poet

al naturii patriarhale..., un veritabil prozator al generației de mijloc, prozele din acest volum dovedind cu prisosință faptul că autorul a ajuns la deplinătatea maturității sale artistice”.

Dar părintele Virgil Oprescu-Runceanu avea să ne ofere ceva și mai frumos, și mai captivant prin acțiunea și limbajul folosit, și anume romanul „Măsura zidirii”, apărut la Editura Gimnasium în 2012 și prefăcută de profesorul Relu Stoica. Autorul aduce în fața cititorului aceeași lume a satului, plin de misterele și de legende, precum și de obiceiuri ancestrale, cum este această măsură a zidirii. Respectarea unui obicei străvechi și de neînțeles astăzi, și anume luarea măsurii unui om și așezarea acesteia la temelie a unei construcții noi, a unei biserici, ceea ce ar atrage moartea celui măsurat, devine prilej pentru autor să ne prezinte această lume apusă și prezentă în același timp, în toată intimitatea sa. Dincolo de aspectul văzut, transmis din strămoși, și anume că la începutul construcției unei biserici se află piatra de temelie, sfințită de episcop și de preoți cu untdelemn și cu aghiasmă, intervine legenda care spune: „Ne trebuie măsura zidirii luată pe un om cu prăjina. În momentul când zidește măsura, omul respectiv moare. Să vedem cine e acela, să se lase măsurat!”. Să fie oare vorba aici de o reminiscență a mitului legat de meșterul Manole, care ne arată că orice construcție durabilă, trainică peste veacuri trebuie să aibă la bază un sacrificiu? Prin intermediul personajelor romanului, autorul face trimitere la sensul mistic al măsurii: „Măsură trainică e-n tot ce face omul cu inimă curată”.

Autorul scoate în evidență frumusețea locurilor cu nume de legendă, care fac trimitere la vremurile când haiducii luau bogățiile boierilor și le ascundeau în locuri numai de ei știute: Valea Comorii, Gura Comorii, Lacul Comorii, Dealul Comorii, Grota Haiducului, Fața Priporului, locuri în care noaptea de Anul Nou joacă banii. Dar este periculos să te lași furat de dorința de a descoperi aceste comori, pentru că aurul este blestemat și îți ia mințile. Legendele acestea le povesteau bătrânii în lungile nopți de iarnă, când făceau clacă la curățatul porumbilor. Din prisosul câștigurilor lor, atât haiducii, cât și oamenii mai puțin înstăriți, ridicau o biserică sau câte o cruce, câte o troiță la răspântie de drumuri sau unde răsărea câte un izvor. Unele s-au mai păstrat și astăzi, altele au rămas în amintire, doar ca toponime: Crucea Dorințelor, Crucea Mătușii, Crucea lui Calapancea, Crucea popii Badei, Crucea Vlădicăi sau La Troiță.

Alte toponime, precum: Râpa Stâniei, Coasta Pelinului, Creasta Cocoșului, Calea Fetelor Cercul Zânelor și multe altele, fiecare dintre ele dispuse să te cuprindă în mister, ar fi rămas uitate, neștiute poate chiar de generațiile mai noi, plecate la muncă în străinătate.

Se aduc, de asemenea, în fața cititorului personaje pitorești, fiecare trăind încă o întâmplare veche care le macină sufletul. O istorie întreagă se ascunde în numele de familie care s-au păstrat în această comunitate umană

până în zilele noastre. Așa este, de pildă, numele unui misterios Nicolae Pribeagu, ctitorul bisericii satului, adică acel pribeag venit în sat după răzmerița lui Tudor Vladimirescu de la 1821, care și-a găsit un ascunziș bun în satul de dincolo de păduri, nimeni neștiind de unde a venit. Un strănepot al acestuia, farmacistul Lucian Pribeagu, se rupe din vâltoarea orașului și a afacerilor sale și vine în Valea Comorii cu dorința de a purta un sărindar, adică de a face timp de patruzeci de zile parastas cu liturghie strămoșilor săi, dar și de a dezlega o sumedenie de enigme referitoare la aceștia. Alte nume sau porecle de oameni sunt chiar unicat, amintindu-ne de personajele din piesele lui Caragiale, precum: Nicolae Ciucioi, căruia oamenii îi spuneai Cioace, Zgăbăruș, groparii satului, Cioclea și Hârbaru, Sucăloaia, care se pricepea la tămâiat și multe altele. Aceste personaje folosesc un limbaj arhaic, rămas din străvechiul fond daco-roman, greu de înțeles de cei care folosesc astăzi limbajul internetului, dar plin de nuanțe și foarte ușor de priceput de locuitorii satului, uneori plin de ironie sau de proverbe pline de înțelepciune, precum și de cuvinte specifice universului satului românesc: a priponi vaca, a boli, a răuli (a înjura, a da răului), scarpeți, șomâioc de paie, hoanca, potereși, ud learcă, a se obloji și multe altele. Acești oameni ai satului, de la primarul ales, Nestor Săraru, până la gropari, bărbați și femei, folosesc un limbaj dublu: unul interior, meditativ, și altul în dialogul cu ceilalți, menit să le ascundă gândurile, trăirile, necazurile și bucuriile. Nu se dau în lături de a-și șicana vecinii, de a le aminti fapte din trecut ce nu le fac cinste, de a-și urmări interesele, uneori meschine. Cele mai interesante sunt dialogurile interioare, meditațiile, prin intermediul cărora autorul pune în fața cititorului o largă paletă de caractere.

Interesant este și episodul cu moartea lui Onică al Stanciului, căruia îi intrase în cap că au luat măsură pe el, pentru biserică și astfel a murit subit. Acest trist eveniment pune în mișcare întreaga comunitate rurală. Veste morții, mersul cu lumânare, săparea gropii în cimitir, discuțiile referitoare la frica de moarte pe care o au unele persoane, jelitul mortului de către soție sunt descrise cu amănunte care captează pe cititor, mai ales că aceste descrieri sunt făcute de un cunoscător al ceremonialului înmormântării, autorul fiind preot. Interesant este faptul că fiul mortului, fiind plecat la muncă în străinătate și aflându-se în vamă în ziua stabilită pentru înmormântare, soția mortului amână înmormântarea pentru a doua zi, iar oamenii mănâncă pomană în timp ce mortul este în casă. Un anume Dicu a spus câteva cuvinte despre mort la pomană, fiind coleg la școală cu Onică, dar în acest timp vine cineva și îi spune că a murit și soția lui...

În această lume, pentru unii ciudată, a satului Valea Comorii, răsare o ființă suavă și curată, Daria Porfir, „fata care a salvat gemenii la Lacul Comorii”. Rămasă de mică orfană de mamă, ea este crescută de tatăl eu, Matei Porfir, proprietarul morii de apă din sat, unde făcuse un generator de curent

electric. Pe plan secundar, în roman apare idila dintre Daria și Lucian Pribeagu, în final cei doi tineri ai timpurilor moderne hotărându-se să se căsătorească, învăluți în aburii istoriei misterioase a satului Valea Comorii. Sfârșitul acțiunii romanului reprezintă un mesaj pentru toți tinerii acestei țări minunate: să se întoarcă în satul natal, să facă ceva pentru punerea în valoare a frumuseții lor și bogățiilor sale. Lucian Pribeagu, după ce pribegeste, ca și strămoșii săi, prin locuri îndepărtate, găsește în satul Valea Comorii o ființă care este o comoară prin puritatea și candoarea sufletului ei. Este emoționantă până la lacrimi scena în care Lucian se adresează lui Matei Porfir, tatăl Dariei: „Vă rog să-mi fiți și mie tată, așa cum îi sunteți Dariei. Vreau să fiu împreună cu Daria toată viața”, ca și răspunsul tatălui fetei: „Îmi vine greu, că i-am fost și mamă, și tată. Dar crezi că mă pun eu curmeziș în fața fericirii fetei mele?” Astfel, cu binecuvântarea părintească, Lucian și Daria își unesc destinele și se hotărăsc să facă din moara de la Lacul Comorii o pensiune turistică.

De astfel de modele au nevoie tinerii noștri, care se îndepărtează tot mai mult de rădăcinile lor și riscă să se înstrăineze și să moară în pământ străin. Astăzi, mai mult ca oricând, avem cu toții nevoie de regăsirea identității noastre ca națiune, ca persoane aparținând unui anumit loc de sub soare, și aceasta nu se poate obține din perspectiva globalizării. Recăpătăm identitatea noastră prin întoarcerea la origini, la locul unde ne-am născut și unde am respirat prima gură de aer, la cimitirul unde își dorm somnul de veci moșii și strămoșii noștri, cu care intrăm în comuniune, rostindu-le numele, amintindu-le faptele, rugându-ne pentru ușurarea sufletelor lor.

Pentru mine, rămâne un model, prin curăția sa sufletească reflectată în scrierile sale și în activitatea sa în relațiile cu cei din jur, și mai ales ca păstor de suflete, colegul meu mai mare cu un an și jumătate ca vârstă, de care mă leagă amintirea anilor petrecuți la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova, ca și îndatorirea slujirii preoțești.

**Muzeul Satului Vâlcean (Bujoreni) -
Cula Bujoreanu (sec. XVIII)**

Schitul Ostrov (Călimănești), sec. XVI

Schitul Cornet (Racovița, Țuțulești), sec. XVII

IULIAN COMĂNESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 19 iulie 1939, satul Izvorul Rece, comuna Vaideeni, județul Vâlcea; economist; publicist (a publicat mai multe articole în revistele vâlcene de cultură); șef secție panificație la Întreprinderea de Panificație Vâlcea (sept. 1962 – dec. 1962), șef sector panificație la Brezoi (dec. 1962 – 1966), organizator prestări servicii la Uniunea Raională a Cooperativelor de Consum Vâlcea (1966 – apr. 1969), inspector fiscal teritorial în cadrul Consiliului Popular Județean Vâlcea – serviciul Administrația Financiară, revizor contabil la Corpul Unic de Control Financiar Intern (apr. 1969 – 1979), inspector financiar de stat, ulterior locuitor al șefului de inspecție la Inspecția Teritorială Financiară de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor (1979-1990), inspector-șef al Inspecției Teritoriale Financiare de Stat Vâlcea

(până la 26 iulie 1990), Prefect al județului Vâlcea – primul prefect de Vâlcea după Revoluția Română din decembrie 1989 (iul. 1990 – dec. 1990), director general al Direcției Generale de Control Financiar de Stat (dec. 1990 – 29 dec. 1992), Prefect al județului Vâlcea (1992-1996), președinte al Consiliului Județean Vâlcea (iunie 2000 – iunie 2004); membru al Forumului Cultural al Râmnicului -

* *

Român de viță veche, eroul acestei cuprinzătoare schițe de portret realizată de ziaristul și scriitorul vâlcean Gheorghe Stancu, rămâne în istoria locului ca unul dintre cei mai vrednici și devotați fii ai bătrânului și legendarului județ Vâlcea, un economist de aleasă ținută profesională și un politician înțelept, un iubitor de cultură și de istorie, calități demonstrate de-a lungul anilor.

Apariția Seniorului Iulian Comănescu în acest volum omagial, este dovada prețurii de care se bucură Domnia Sa în comunitatea vâlceană.

IULIAN COMĂNESCU, 75 YEARS OLD

- born on July 19, 1939, Izvorul Rece village, Vaideeni commune, Vâlcea county; economist; publicist (He published various articles in cultural magazines from Vâlcea); bread manufacture chief section at Vâlcea Bread Factory (Sept. 1962 – Dec. 1962), bread manufacture chief at Brezoi (Dec. 1962 – 1966), services organiser at the Departmental Union of Vâlcea Consumer Cooperatives (1966 – Apr. 1969), territorial financial inspector inside the County Popular Council.– Financial Administration Service, auditor accountant at the Unique Body of Internal Financial Control (Apr. 1969 – 1979), statal financial inspector, then deputy inspection chief at the Statal Territorial Financial Inspection inside the Minister of Finance (1979 – 1990), chief-inspector of the Statal Financial Territorial Inspection, Vâlcea (until July 26, 1990), Vâlcea County prefect – the first prefect of Vâlcea after the Romanian Revolution from December, 1989 (Jul. 1990 – Dec. 1990), general manager of the General Direction of State Financial Control (Dec. 1990 – 29 Dec. 1992), Prefect of Vâlcea County (1992-1996), president of Vâlcea County Council (June 2000 – June 2004); member of the Cultural Forum of Râmnic -

* *

Old style Romanian, the hero of this ample portrait sketch done by the newspaper and writer from Vâlcea, Gheorghe Stancu, remains in the history of the place as one of the most meritorious and devoted sons of the old and legendary Vâlcea County, a professionally refined economist and a wise

politician, a culture and history lover, qualities that have been proved over the years.

The appearance of the senior Iulian Comănescu in this reverential volume is the proof of appreciation that the community from Vâlcea shows for him.

Iulian Comănescu, un senior al comunității vâlcene

Gheorghe Stancu

Ca să fiu înțeles din capul locului, voi răspunde mai întâi eventualei întrebări a cititorului ușor nedumerit în legătură cu titlul, cu această asociere calificativă a termenului „senior” la numele domnului Iulian Comănescu. Ei bine, asocierea a fost cu grijă cumpănită, socotind lucrurile în primul rând după definiția dicționarului, care spune că, în Evul Mediu, în Apusul Europei, seniorul era socotit a fi un *stăpân al unui domeniu asupra căruia își exercita și unele attribute ale puterii de stat*; ca variante, noțiunea este dată în dicționar și cu accepțiunile de *om din înalta nobilime, aristocrat, boier mare etc.* (DEX).

Apoi, motivarea DEX-ului îmi dă libertatea să lămuresc cititorul asupra faptului că termenul de „senior” l-am folosit în bună cunoștință de cauză, având în vedere toate variantele explicative ale dicționarului, subsemnatul fiind mulți ani în apropierea *seniorului*, cu deosebire în perioada când a funcționat ca președinte al Consiliului Județean Vâlcea (iunie 2000 – iunie 2004), eu fiind purtătorul de cuvânt al președintelui și al instituției pe care o diriguia.

Ca o mărturisire de suflet, simt nevoia să spun că propunerea editorului acestei cărți de a scrie eu materialul despre domnul Iulian Comănescu, m-a pus cumva în dilemă și, după ce l-am întrebat asupra conținutului, dimensiunii și termenului de predare a materialului, am cerut un timp de gândire. Asta, pentru că aici este vorba despre ceva foarte delicat și sensibil, un eveniment aniversar – 75 de ani! – eveniment care se cere tratat cu toată seriozitatea și care presupune o responsabilitate anume. Și mai este vorba, desigur, despre un om a cărui viață are o foarte mare și diversă încărcătură, o viață... colorată în tot felul de tonuri – de la cele mai plăcute și impresionante nuanțe, până la tonurile de gri și negre. Unele dintre ele chiar stridente. Deci, un *câmp de luptă* extrem de larg și dens, cu multe lumini și umbre, cu multe suișuri și coborâșuri, unele abrupte, altele molcome, îmbietoare, toate acestea convergând spre o condamnare aproape sigură la debusolare, la *pierderea în spațiu și rătăcirea haotică* a celui ce s-ar încumeta să exploreze un astfel de câmp, un astfel de caz. Prin urmare, am simțit acut că problema, aparent simplă și la îndemână, nu e deloc de luat în dodii. De ce? Pentru că un astfel de material *solemn* – așa cum *solemnă* se vrea a fi această

carte dedicată unor personalități vâlcene din diverse domenii de activitate – presupune mai întâi o prezentare fidelă a vieții domnului Comănescu într-un tablou cu tușe cât mai sigure, mai fidele, cât mai apropiate de realitate, cu obligația, cu responsabilitatea expresă de a prezenta lucrurile pe cât se poate de obiectiv, cu detașare și în parametrii adevărului curat, ai adevărului știut de subsemnatul și confirmat, verificat de faptele vieții subiectului...

Sigur că, înainte de a-i da editorului cărții răspunsul – da sau nu! –, i-am prezentat domnului Comănescu ideea respectivă și l-am întrebat dacă este de acord cu această inițiativă. Da, a acceptat și ne-am pus de acord, în principiu, cu conținutul materialului în cauză, rămânând înțelegerea să pornim la drum și să păstrăm legătura. Numai că eu, timp de aproape două luni de zile, nu i-am mai dat niciun semn domnului Comănescu, fiindcă nu aveam ce-i spune. Pur și simplu, mi se părea că nu pot să scriu un astfel de material, nu știam cum și cu ce să încep, nu știam ce titlu potrivit să găsesc – la mine, când scriu un material, indiferent de ce natură, primul lucru de care am nevoie este titlul, care să-mi spună ce anume vreau, să mă ghideze în elaborarea scrisului, titlu din care să *curgă* tot materialul sintetizat în el; alți truditatori într-ale scrisului, procedează exact invers, ei elaborând mai întâi textul, spunând acolo ce au de spus, după care își aleg titlul cel mai potrivit, care, zic ei, rezultă firesc din materialul scris. Formulă care este, parcă, mult mai plauzibilă și de toată lauda pentru cei care o abordează.

Apoi, nu știam ce anume să aleg mai reprezentativ, din panoplia unei vieți atât de bogate și de pestrițe, încărcată cu de toate, să aleg și să rețin fapte și idei care să mă ajute să nu cad în stereotipul și banalul descrierilor fade, seci, gen proces-verbal, adică ceva cu înșiruirea cu sau fără noimă a tot ce a făcut, când și unde a făcut persoana care face obiectul scrierii. Dar, când timpul a început să mă strângă și să strige la mine, m-am apucat, totuși, de lucru. Mă luminasem, în sfârșit, în ideea că nu trebuie neapărat să fac „inventarul” complet al vieții și activității domnului Comănescu – de fapt, n-ar fi nici posibil și nici de folos așa ceva! –, asta, cu atât mai mult, cu cât este deja în lucru o carte cu acest subiect (și chiar cu predicat!), unde se va putea spune în detaliu despre subiectul abordat. Așa că, am purces la drum cu gândul și cazna de a face un material pe cât posibil ferit de subiectivism, cu prezentarea oarecum romanțată a vieții seniorului Iulian Comănescu...

Desigur, aici nu este vorba neapărat despre persoana în sine a domnului Comănescu, ci despre activitatea și rezultatele muncii dumnealui, care a lucrat în domenii de mare interes și de multă responsabilitate, atât înainte de 1989, cât și după această barbară schimbare de macaz politic, în vremea în care se busculau scandalos unele dintre cele mai aprinse frământări sociale, economice și politice. Că, dintr-o astfel de prezentare, va rezulta, în mod inevitabil, și profilul moral, dar și cel profesional al omului Comănescu Iulian, asta este altceva, este firescul care nu poate fi evitat.

Așadar, scurtând vorba și trecând la treabă, voi începe negreșit cu începutul, spunând că domnul Iulian Comănescu s-a născut în satul Izvorul Rece, comuna Vaideeni la 19 iulie 1939, într-o familie numeroasă, părinții Ștefan și Maria Comănescu fiind oameni bine așezați în societate. Zic bine așezați în societate, fiindcă erau înstăriți, cu gospodărie bogată, cu o moară pe apă, cazan de fabricat țuică, pe lângă casa impozantă – compusă din cinci camere, două holuri, două cămări și două verande – având și numeroase anexe gospodărești strict necesare – grajduri, fânare, pătule, cotețe și alte asemenea acareturi..., pentru numărul mare de animale – oi, vaci, boi, cai, porci, ca și pentru păsări, dar având și mult teren arabil, pășuni, fânețe, păduri... Și zic familie numeroasă, fiindcă au fost zece copii la părinți – cinci fete și cinci băieți –, rezultați din șase nașteri: patru gemelare și două singulare.

Dumnealui, Iulian, face parte din a doua serie de gemeni (1939), împreună cu o soră – Ștefania, alintată Fănița, numele Ștefania fiindu-i pus în amintirea dureroasă a celeilalte Ștefanii – sora ei dinainte, care murise între timp.

Înainte de război, veniseră pe lume două serii de gemeni și două fete din nașteri singulare: Eugenia și Maria (1933); Antoneta (1935); Ștefania (1937, care a murit înainte de a împlini doi ani!); Iulian și Ștefania – Fănița (1939). După război, au mai venit pe lume două serii de gemeni, băieți: Sabin și Cornel (1943 – Cornel a trăit doar nouă luni!); apoi, Valerian și Valentin (1950 – la două zile unul după celălalt!).

(O curiozitate cu titlu de divertisment este faptul – foarte rar întâlnit! – că, la ultima naștere gemelară, asistată de o moașă comunală de ocazie, după ce primul copil – Valerian, a venit pe lume în casa părintească, cel de-al doilea a venit după două zile, când mama gravidă, în chinurile nașterii, a ajuns cu căruța la spital la Horezu, cale de 10 kilometri, cu dureri cumplite și fără niciun fel de asistență medicală! Acolo, la spital, cel de-al doilea copil – Valentin, a trebuit să fie scos cu forcepsul!).

Condițiile precare de asistență medicală au adus mari necazuri în familie, în sensul că, așa cum am văzut, una dintre fetițe a murit când nu împlinise nici doi ani de viață, iar un băiețel – Cornel, a plecat din lumea pământeană la numai nouă luni de zile, în lipsa tatălui său, plecat pe front. În rest, ceilalți opt frați Comănescu au ajuns la vârste respectabile, cu ocupații dintre cele mai onorabile în societate: economist – cazul domnului Iulian, profesor – domnul Valerian, contabili, tehnicieni de diverse specialități.

În anul 2012, unul dintre frați – Sabin – a decedat, astăzi, fiind în viață numai șapte: Iulian, căsătorit cu Paraschiva – Felicia (Curcă), economișă. Au doi copii, Mihail Traian – medic stomatolog în București, și Horațiu Gabriel, licențiat în teologie și drept; mai sunt în viață două surori gemene – Eugenia și Maria; Eugenia a fost căsătorită cu Mircea Nicolae Boiță, economist – decedat, cu care are o fiică, Mihaela – economișă, căsătorită și stabilită în Germania; Maria a fost căsătorită cu Mihai Văduva – decedat, cu care are un

fiu, Eugen – licențiat în fizică nucleară. Toți cei trei frați – Iulian și gemenele Eugenia și Maria domiciliază în Râmnicu-Vâlcea. Valerian e stabilit la Horezu, căsătorit cu Adriana Georgescu – profesoară, cu care are doi copii: Raluca, jurist, și Alexandru, informatician, ambii copii fiind stabiliți în București; o altă soră, Antoneta este căsătorită cu Anton Glogoveanu, inginer, ei având două fiice – Daniela, inginer, și Elvira, medic; Valentin este căsătorit cu Elena Sinca și sunt stabiliți cu domiciliul în localitatea natală; au împreună o fată, Loredana – inginer constructor, și un băiat, Marius, rămași cu domiciliul la Izvorul Rece; Fănița a fost căsătorită cu Petre Nicolăescu, ea fiind astăzi văduvă și stabilită împreună cu fiica sa, Rodica – medic, în satul Cerna din comuna Vaideeni. Sabin, decedat în 2012, a fost căsătorit cu Veronica Băncescu, din căsătoria lor rezultând doi băieți – Cătălin, stabilit în Italia, și Adrian, profesor și arbitru de fotbal.

Aici este locul să vorbim despre marea umilință a familiei Comănescu, îndeosebi a celor opt copii ai acestei familii pe care noul regim a dus-o în prăpastia vieții. Cu Legea pentru reforma agrară de după război (martie 1945), familia Comănescu a suferit un prim *cutremur*, averea fiindu-le dijmuită fără nicio despăgubire. În schimb, cotele de produse agroalimentare obligatorii către stat au crescut enorm! Apoi, *Decretul nr. 115 din 30 martie 1959, pentru lichidarea rămășițelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură, în scopul ridicării continue a nivelului de trai material și cultural al țărănimii muncitoare și al dezvoltării construcției socialiste*, a lăsat familia Comănescu aproape fără mijloace de trai. De la statutul lor de oameni de vază ai comunei, ajunseseră acum, hărțuiți sub stigmatul chiaburiei, să umble cu haine și încălțăminte uzate până la refuz, părinții făcând eforturi disperate, supraomenești, de-a dreptul umilitoare, ca măcar cei opt copii să nu sufere de foame și de cele de strictă trebuință!

În astfel de condiții au trăit, au crescut și s-au format pentru viață copiii familiei Ștefan și Maria Comănescu! Dar cel mai dureros de îndurat a fost faptul că ei, ca fii de *chiaburi*, nu aveau dreptul nici la școlarizare, decât la clasele mici. Câțiva dintre ei au fost exmatriculați din școlile tehnice de specialitate (școala medie tehnică de contabilitate (SMTC), școala medie tehnică veterinară, școala pedagogică și altele) și nu erau primiți nici măcar la muncă în întreprinderile de stat. Iar acasă, desigur, nu mai era de trăit, pentru că nu mai era cu ce trăi. Și totuși, părinții s-au zbatut și au reușit – uneori și cu mijloace mai puțin ortodoxe, în sensul că și-au ascuns blestematul blazon de chiaburi și au recurs și la alte subterfugii – să le asigure câte o cale de supraviețuire mai omenească.

* *

*

În vremea de până în zorii cumplitelui război mondial, viața familiei Comănescu nu era apăsată de spectrul sărăciei, oamenii se chiverniseră în

perioada interbelică, prin multă trudă cinstită și chibzuială înțeleaptă, Ștefan Comănescu fiind un „boier” apreciat și respectat în comunitate. Așa-i spuneau, în semn de răsfăț amical, consătenii și prietenii și toți cei care-l cunoșteau: „boierul Ștefan”.

„Boierul Ștefan” se trăgea dintr-o familie cu șapte frați – cinci fete și doi băieți, fratele său pierzându-și viața în timpul satisfacerii stagiului militar. Lovitura a fost de trăsnet pentru întreaga familie, Ștefan fiind și el extrem de afectat. El a făcut școala primară în Izvorul Rece și apoi cursurile Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea. Imboldul acestui traseu duhovnicesc i-a fost insuflat de bunicul lui după mamă, preotul Ioachim Iliescu, cel care a ctitorit biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” în comuna Izvorul Rece, sfințită în anul 1895. La aniversarea cu fast a unui secol de la sfințire, adică în 1995, au participat la eveniment cinci miniștri din Guvernul României, la invitația seniorului Iulian Comănescu, prefect al județului Vâlcea în acea vreme.

Calitățile „boierului Ștefan” de om învățat, de bun gospodar și de om de mare omenie au făcut ca el să fie ales primar al comunei, să lucreze apoi ca notar multă vreme, ca președinte al Obștii satului și, până la sfârșitul vieții, să fie cantor bisericesc profesionist în localitatea natală.

Viața din timpul războiului a fost un adevărat chin pentru familie. „Boierul” a fost chemat la arme, pe front, și, în tot timpul celor cinci ani pe câmpurile de luptă ale cumplitei conflagrații mondiale, nu a venit decât o singură dată în permisie! Casa, cu cinci copii mici și întreaga gospodărie rămăseseră în grija soției Maria, femeie tânără și puternică, energică, asemenea oamenilor de munte, cu un sentiment matern deosebit de puternic și o credință ortodoxă, care au întărit-o permanent, dându-i forța să îndure, să lupte cu dârzenie și, cu un impresionant spirit de sacrificiu, să biruie greutățile și necazurile vieții. Cei cinci copii cu care rămăsese singură acasă, erau mici sub șapte ani și aveau nevoie de supraveghere și îngrijire, apoi, treburile casei și ale câmpului și atâtea alte griji ale numeroasei sale familii, nu-i mai lăsau răgaz de odihnă decât de 2-3 ore pe noapte.

Dar mama Maria Comănescu, deși învățase la școală doar două clase primare (mai mult pe furiș de bunicul său după mamă, care o adoptase după ce fiul său Ion Sinca murise în primul război mondial), avea o formidabilă școală a vieții, avea ceva nativ, știința și inteligența organizării muncii în gospodărie și a muncii câmpului, știința și inteligența organizării vieții după cerințele impuse de greutățile vremii, ale vremurilor. Copiii, încă de la vârste de numai câțiva anișori, primeau de lucru în fiecare zi câte ceva, pe măsura puterilor lor. Iulian participa cu entuziasm la mai toate treburile casei, la îngrijirea animalelor și a păsărilor, la alte treburi de care se simțea mândru că le face el, dar și ceilalți frați, astfel încât să ușureze cât de cât munca istovitoare și interminabilă a mamei, a părinților. La măturat curtea casei însă

nu-i plăcea. Odată, când i s-a repartizat această corvoadă, el a întrebat, dar nu cu naivitatea de copil, ci cu mirare, cu un ușor accent de... rebeliune, de... îmbufnare, că de ce trebuie să fie măturată curtea casei în fiecare sâmbătă, că tot se murdărește?!

– Da? Bine. Mâine dimineată să nu-mi ceri haine curate, că tot le murdărești!

A fost o replică extraordinară dată copilului Iulian atunci, la vârsta lui de 4-5 ani, replică al cărei ecou îi reverberează și astăzi în cap și în suflet, prin forța lui moralizatoare, educativă, după cum mărturisește domnul Comănescu acum, la 70 de ani de la mica sa *ispravă* cu măturatul.

* *
*

Sunt multe mărturisiri și aduceri-aminte copleșitoare despre clasele primare, pe care copilul Iulian le-a făcut la școala de lângă casă, peste gardul pe care-l sărea direct în curtea școlii, ca să nu mai ocolească 40-50 de metri pentru a intra pe poartă; despre vacanțele de vară pe care le petrecea cu nesaț la munte, la stâne, unde renumiții oieri de la Izvorul Rece și Vaideeni populau munții din primăvară până spre toamnă. Splendorile ritualurilor privind plecarea oilor la munte, primăvara, și coborârea turmelor la vale, toamna, erau sărbători emoționante, de mare fast, cu momente veșnicite în sufletul lui de atunci și de acum. Ce frumusețe, ce plăcere, ce distracție se întetea seara la stâne, de răsunau toate văile și culmile munților de glasul fluierelor și de strigăturile ciobănești la jocurile înflăcărâte pe care le încingeau după terminarea treburilor gospodărești de peste zi!

Ce frumusețe și ce plăcere să participe la ritualurile acestei vieți de basm, de vis, de baladă, la toată rânduiala treburilor oieritului! Ce minunăție pe copii să trăiască aievea, să simtă până în adâncul sufletului astfel de scene ale unui ritual absolut cosmic, care le înrăurește și le marchează definitiv și pregnant întreaga viață! Da, ce frumusețe, ce încântare, dar și ce spaimă nemaipomenită intra în ei, în copiii de pe la stâne, când turmele de oi erau atacate – uneori în plină zi – de lupi, care luau oaia de ceafă, o loveau cu coada pentru a merge pe picioarele ei cât era posibil, iar când erau scurtați – ajunși – de câini, o aruncau pe spinare și fugeau cu ea în pădure! Degeaba hămăiau de moarte câinii ciobănești, pentru că, vorba proverbului – câinii latră, ursul merge! El își vede de treabă, împins de foame și de pofta unei prospături de oaie... Degeaba alergau ciobanii călări să încolțească și să prindă jivina, ca să recupereze oaia sau mielul furat! Sau, să recupereze măcar semnul de identificare, pentru a stabili a cui e oaia respectivă, din ce turmă e, spre a se justifica la proprietar, ca probă martor, că paguba a fost făcută de lup sau chiar de urs.

Multe întâmplări încă vii și pline de savoare stăruie și astăzi în mintea seniorului Iulian Comănescu, dar și multe, foarte multe lucruri despre a căror

importanță și gravitate și-a dat seama cu trecerea anilor și adunarea înțelepciunii. Da, mai târziu a priceput câtă trudă și suferință trebuie să fi fost pe capul și pe sufletul bieteii sale mame, rămasă singură pe tot timpul războiului, cu cinci copii mici după ea și cu toate angaralele unei gospodării de anvergură! Pentru administrarea unei astfel de gospodării, alții aveau argați la curte, slugi și multe ajutoare de prin sat. Ajutoare avea și mama lor, desigur, fiindcă nu putea răzbi de una singură cu munca în toate părțile, dar erau ajutoare plătite și cinstite omenește. De asta se și bucura familia Comănescu de respect în comunitate.

Mult timp s-a gândit cu mirare și se mai gândește și astăzi seniorul Comănescu la miracolul care a făcut ca mama celor opt copii trăitori, din cei zece născuți, să reziste și să ducă povara vieții cu suferință, uneori cu umilință, dar cu îndârjire și mai ales cu demnitate și mare cinste.

E loc și e nevoie de multă recunoștință pentru mama-eroină Maria Comănescu, o femeie de munte și de tăria muntelui, aprigă, care a rezistat, a învins, a trecut peste durerea și chinurile singurătății din timpul războiului, așa cum și soțul Ștefan a îndurat cu stoicism ororile aceluia război, copleșit tot timpul de grija și dorul de casă. Permanent era apăsător de dorul mistuitor de familie, de soție și de cei cinci copii mici pe care-i lăsase acasă, gândindu-se acolo, în tranșeele luptei, că ei ar putea rămâne în orice clipă fără el, fără stâlplul casei. Se gândea la ei, măcinat de gândul negru că dacă, cumva..., Doamne ferește!, se va întâmpla cu el răul cel mai rău, să-i rămână oasele pe cine știe ce câmpuri de luptă, cum se vor descurca ei în viață, fără el...

Dar, iată că s-a terminat războiul și „boierul” Ștefan s-a întors acasă, da, în sfârșit, acasă! Și-au refăcut familia și au luat-o iarăși la pas cu grijile gospodăriei, cu noile griji ale vieții de acum în condiții tot mai tulburi, amenințătoare, cu nori grei deasupra. Au continuat în același spirit al muncii și credinței în Dumnezeu, de data asta sub lumina unui nou regim politic, instaurat după marele război care ne adusese pierderi și suferințe enorme, dar care ne adusese și marea împlinire a întoarcerii Transilvaniei acasă la ea, în pământul său strămoșesc.

Așteptările oamenilor erau mari. Lumea credea că, intrând într-o „eră nouă”, va fi mai bine, mult mai bine ca în trecut, așa cum se trâmbița peste tot. Numai că, la scurtă vreme după război și după instalarea la putere a regimului democrat-popular, au început mișcările și bulversările în toată viața economico-socială și politică a țării. Venise la putere clasa muncitoare – clasa conducătoare, cu Partidul ei Muncitoresc Român, cu o doctrină total nouă și cu ifosele de a acapara totul, recurgând la măsuri grosolane, sălbătice, de distrugere a elitei intelectualității române, a armatei regale și a ofițerilor ei superiori, care comandaseră armata română în luptele împotriva marii URSS, doctrină de desființare și condamnare-lichidare a burgheziei, a chiaburimii și

moșierimii, a tuturor *exploatatorilor și dușmanilor care au supt sângele bravului nostru popor român!*

Astfel de transformări revoluționare i-au adus și familiei lui Ștefan Comănescu o schimbare dramatică de statut social, fiind *avansat* la gradul de *chiaburi*! Ceea ce era foarte grav, fiindcă chiaburii aveau să plătească „păcatele chiaburiei” uneori cu viața sau cu ani grei de pușcărie, chiar dacă unii dintre ei fuseseră oameni de omenie, care ajunseseră înstăriți, nu prin rapacitate și comportament ciocoiesc față de țărani, ci cu demnitate, prin muncă cinstită, prin chibzuință, prin spirit gospodăresc și prin știința de organizare a vieții și nicidecum prin traiul întâmplător, așa, „cu ce-o da Dumnezeu!”. Mulți dintre chiaburi au ajuns în pușcării sau la munca de ocaș la Canalul Dunăre-Marea Neagră, ori la recoltat de stuf în Delta Dunării, în apă până la brâu și printre șerpui de baltă care provocau groază de moarte. Șerpi cu care, la puțin timp, a trebuit să se „împrietenească”; deținuții îi prindeau și îi mâncau de vii (brrr!), pentru a-și ostoi cât de cât foamea chinuitoare care îi leșuia, le slăbea toată vloga, caz în care nu și-ar mai fi putut realiza norma zilnică de muncă, normă animalică pentru a cărei nerealizare erau pasibili de pedepse crunte. Ne frisonază și astăzi gândul despre faimoasele colonii de muncă de la Canal sau din Deltă – de la Grindu, Periprava, Chilia, rămase de pomină în istorie, prin regimul drastic de muncă și de viață de acolo, cu regim animalic. Un astfel de regim absolut inuman a pătruns și în vestitul folclor lăutăresc, într-o exprimare a jalei cumplite a celor ce au trăit acele vremuri și acele patimi. Între cei mai expresivi și vestiți lăutari care făceau spectacole lacrimogene de mare succes cu acest subiect extrem de sensibil, ni-l amintim pe celebrul Fărâmiță Lambru: „*Bate-un vânt rece din baltă / La Chilia-n port, of...! / Să vezi stuful cum se înalță / Să-l mai tai nu pot, of! / La Chilia, la Tătaru / Ah... ce dureros, măi!, / Bate Maromet cu parul / Ah, ce dureros, măi! / La Tătaru, la Chilia / Vai, ce dureros, măi,! / Bate Lungu cu frânghia, / Ah, ce dureros, măi,!... Fraților de la Chilia, e de rău cu noi! Ne mănâncă șerpăria, ah, ce dureros, măi!*”. (...) *Caraliul strigă tare: „dă-i, hoțule, dă-i! C-au venit zece vagoane, dă-i, hoțule, dă-i!” / Nu pot, domne căpitane, rănile mă doare, / Că am fiare la picioare, rănile mă doare...*”.

În astfel de condiții, cu încadrarea în tagma chiaburilor, pe capul familiei Comănescu au căzut neașteptate necazuri de neimaginat. Au suportat confiscări de bunuri, li s-a luat moara, cazanul de țuică, boi, căruță, cai, pământ, li s-au stabilit cote de produse agroalimentare și animaliere către stat mult peste puterile lor de agonisire, după *Legea de expropriere și împrumut din 1945*, care le limitase foarte mult averea și, desigur, sursele de venituri. Era ceva cumplit. Părinții erau sperați, nu mai știau încotro s-o apuce. Fiindcă, dacă nu-și achitau la timpul stabilit cotele respective, soarta *chiaburului* era pecetluită, avea să urmeze blestematul drum al exterminării!

Ca să facă rost de cele de trebuință pentru achitarea cotelor, părinții strângeau bănuț cu bănuț și când se aduna o sumă anume, Ștefan Comănescu

se ducea tocmai în zona Aradului, de unde cumpăra, în condiții mai avantajoase, porumb, grâu și alte produse pe care trebuia să le dea la stat pentru cotele astronomice impuse de *noul organ*. Mulți ani după război au pătimit așa, toți membrii onorabilei familii ajungând într-o stare de umilință de neînchipuit – nu mai aveau încălțăminte, haine, toate erau ponosite, roase, cârpite, folosite până în ultimul grad, ceea ce dădea satisfacție unora dintre *sătenii revoluționari*, care se vedeau cumva răzbunați, că, uite, le-a venit și boierilor rândul să-și trăiască viața ca toată prostimea, în lipsuri de tot felul!... Întocmai cum zice o înțeleaptă vorbă din popor: *Fie roata și pătrată, tot se-ntoarce ea odată!*

O altă amintire dureroasă de acest gen o are seniorul nostru de pe când avea opt – nouă ani. Era la moara părinților, unde se măcina grâu și porumb, când a intrat un ins revoltat, membru de partid muncitoresc, l-a luat de mână, l-a scos din moară și l-a aruncat furios pe scări afară, poruncindu-i pe un ton revoluționar, cu limbajul la modă atunci: *pleacă de-aici, copil de chiabur, gata, s-a terminat cu vremea voastră, de acum înainte noi o să dictăm și o să dispunem de averile voastre și de voi!*. Mare noroc a fost pe acel pârlit de *revoluționar al noului regim* că nu l-a mai găsit acolo tatăl Ștefan, care s-a dus într-un suflet la moară, de mână cu copilul plângând și suspinând, pentru a se socoti cu acel prăpădit și a-i da ceva de *cheltuială*, după fapta oribilă și vorbele otrăvite pe care fusese în stare să le arunce în sufletul nevinovat al copilului Iulian. Durerea și mai mare a fost pentru că acel rebel nesocotit era un ins bătut de Dumnezeu, beteag de un ochi – lumea îi zicea Chiorul. Era pădurarul Obștii satului, Diaconescu Victor, pus în funcția respectivă chiar de „boierul” Ștefan Comănescu, pe când era Președintele Obștii! Îi dăduse de milă această funcție de pe urma căreia mânca o pâine bună, o franzelă, chiar!

Pe lângă toate aceste nelegiuii și privațiuni pe care era nevoită să le îndure, familia Comănescu mai trăia și coșmarul cumplit indus de teama grozavă de securitatea statului, care opera frecvent arestări și trimiteri la pușcărie a chiaburilor care *supseseră sângele poporului!* Toate arestările se făceau în puterea nopții, când echipaje ale securității veneau în haită, cu 3-4 mașini de teren, puneau farurile cu faza mare pe casă și agenții coborau și mergeau, însoțiți de câini lupi, să-l ridice pe cel pe care căzuse blestemul noului regim. Poate că tatăl Ștefan a scăpat de o asemenea urgie pentru faptul că dormea noaptea pe câmp sau cine știe pe unde, ori poate că acolo, undeva, dintr-o sfântă urmă de umanism sau – cine știe?! – din considerente de respect pentru un om de vază al comunei, se ținea seama și de faptul că el nu fusese dintre aceia care chiar *supseseră sângele poporului* și că, pe deasupra, el contribuia și cu sume importante de bani la plata impozitului stabilit cu ură proletară și dușmănie, dar contribuia și cu cantități enorme de produse la fondul de stat. Cote de sute de kilograme de grâu, sute de kilograme de porumb, sute de kilograme de carne de porc; sute de kilograme de carne de

vită; sute de kilograme de fân; sute de kilograme de lână; sute de litri de lapte de vacă și de oaie etc. Cine nu achita produsele respective la timp și în cantitățile stabilite de *organe*, era învinuit de „sabotaj economic” și era pasibil de pușcărie; și pușcărie nu oriunde, ca astăzi, la *pension*, ci în Deltă sau la Canal, cum era moda atunci! Adică acolo unde statornicea groaza și pândeia moartea în fiecare clipă...

Cu sacrificii enorme, familia Ștefan și Maria Comănescu a reușit să formeze și să trimită în lume oameni educați, formați și căliți de mici prin muncă, în spiritul sfânt al cinstei, al corectitudinii, al respectului față de oameni, al responsabilității sociale, oameni care au făcut și fac și astăzi notă distinctă în societate.

Copiii au fost crescuți în spiritul curat și sănătos al tradițiilor și credinței strămoșești, ortodoxe, de a se păstra curați și neatinși de viciile care pun stăpânire pe omul slab de minte și slab de înger... Un astfel de spirit trebuie să fi dominat în familia Comănescu, mai ales că Ștefan, ca absolvent de Seminar Teologic, se poate să fi cunoscut din școală și acele sfinte învățături evanghelice care îi cheamă la ascultare duhovnicească pe preoți, pe slujitorii întru Domnul: *Să nu alergați niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecați pe panta patimilor omenеști. Politica să o goniți din jurul altarelor, așa cum a gonit Mântuitorul pe mântuitorii de bani. Să o goniți și pentru voi și pentru drept-credincioșii voștri. Ea a adus multă nenorocire în această Țară. Ea v-a învrăjbit fiindcă, politica, la noi, a însemnat pândă: să pândești un om, ca să-l dai la o parte; să pândești un loc, ca să-l ocupi fără merit; să pândești un lucru, ca să ți-l însușești cu orice preț și prin orice mijloc; să pândești o situație, ca să ajungi cât mai repede și să te îmbogățești peste noapte...*

Iată niște precepte valabile pentru tot omul de rând, nu doar pentru slujitorii altarelor! Precepte pe care Seminaristul Ștefan Comănescu le va fi instituit ca regim de comportament pentru sine și pentru întreaga sa familie. Ceea ce este de apreciat și de toată lauda pentru familia Comănescu!

* *
*

Copilul Iulian Comănescu a făcut liceul la Râmnicu-Vâlcea, terminându-l la vârsta de 17 ani. Mai departe, la studii superioare, nu avea acces: *era fiu de chiabur!* Dar copilul acesta nevinovat avea niște aptitudini, avea vocație de constructor, avea un spirit practic, am putea spune, ieșit din comun! Voia să lucreze undeva, oriunde, orice, numai să poată să se exprime practic, prin muncă, să-și poată asigura singur existența. A căutat trei ani de zile, de la absolvirea liceului până la încorporare, bătând pe la toate ușile întreprinderilor de stat din Râmnic. Și, nimic: *era fiu de chiabur!*

În toată perioada celor trei ani de frământări, a făcut totuși câte ceva, ceva care i-a rămas în minte pentru totdeauna, ca o mângâiere de suflet: după

terminarea liceului, la vârsta de numai 17 ani (!), neavând astâmpăr și motivat de faptul că acumulasese în liceu niște cunoștințe serioase de fizică, s-a apucat de unul singur și a realizat instalația electrică a casei, instalație cu lustre și corpuri moderne de iluminat, în casa în care, până atunci, pentru lumină arseseră numai lămpi cu gaz. Și casa, cum am văzut mai sus, nu era o bojdeucă oarecare, ci era un imobil spațios, desfășurat pe suprafață mare, cu cinci camere, două holuri, două camere și două verande. A făcut lucrarea după știința cărții de specialitate, cu firele conductoare încastrate în zid, cu toate cerințele tehnice și de securitate. Până și racordarea la stâlpul de rețea stradală a făcut-o tot singur – copil de 17 ani! –, sfidând pericolul la care se expunea și care putea să-i fie fatal. Fiindcă rețeaua stradală era, bineînțeles, sub tensiune. Zice seniorul Iulian că știa secretul sfânt al lucrului cu electricitatea: să nu pună niciodată simultan mâna pe două fire de curent electric aflate sub tensiune – fază și nul – și să fie izolat față de sol! Să lucreze întâi cu unu, și după ce termină cu el, să lucreze și cu cel de-al doilea. Așa a făcut racordul instalației la stâlpul rețelei aflate sub tensiune: „pe viu”; a pus scara pe stâlp, s-a urcat și a făcut lucrarea, fără scule speciale și fără echipament de protecție!

Să fi fost aici vorba și de teribilism infantil?! Da, întrucâtva se poate vorbi și de o bună doză de teribilism, această „doză de teribilism” având aici echivalentul chiar de... inconștiență! Dar, mai presus de orice, dincolo de teribilism, este vorba totuși de siguranța pe care i-o dădeau cunoștințele sale teoretice, îndemânarea și aptitudinile practice – atuuiri care au asigurat realizarea unei lucrări trainice. Instalația aceea făcută de el funcționează și astăzi, după aproape 60 de ani de la darea ei „în exploatare!”. Și funcționează în aceeași „formulă” în care a fost realizată atunci! Fără nicio modificare, îmbunătățire sau adaptare în timp. Ceea ce ni se pare un lucru formidabil!

Tot în perioada de ședere acasă, fiindcă îl mâncau palmele și n-avea stare, a lucrat vreo două săptămâni ca ajutor de tractorist (în anul 1958), la o exploatare forestieră pe valea pârâului Izvorul Rece. De aici a luat primul lui „salariu”, bani cu care a cumpărat *Dicționarul Limbii Române Moderne*, pe bază de comandă de la Librăria „Cartea prin poștă”, lucrare foarte importantă pentru vremea aceea și pentru totdeauna! A aflat de Dicționar, de la emisiunile radio, unde au fost prezentate câteva detalii convingătoare pentru el și din catalogul cu cărțile apărute în ultimul timp, la care era abonat și pe care îl primea, cu regularitate. N-a stat deloc la îndoială dacă e bine sau nu să facă o asemenea achiziție care l-a costat 70 de lei! Are și acum în casă acel Dicționar. Asta a fost una dintre marile lui satisfacții, ca și electrificarea casei părintești, pentru care este mândru și astăzi.

O altă realizare importantă, pe care o păstrează în suflet la compartimentul intim numit „mândrie personală”, este schița rețelei stradale (rutiere) a comunei Izvorul Rece, cu obiectivele ei de referință.

Solicitarea acestei pretențioase lucrări a venit din partea Președintelui Sfatului Popular al comunei, adresată tatălui său, în schimbul scutirii de prestațiile cu boii și căruța –, obligații pentru folosul comunității pe care Ștefan Comănescu le avea stabilite pentru anul următor, 1957.

Copilul de 17-18 ani, Iulian, încrezător în el și chiar entuziasmat, s-a învoit să facă lucrarea, cerând primarului să-i pună la dispoziție două persoane, o ruletă de 50 de metri și o busolă. Măsurarea în teren și desenarea pe hârtie de calc a schiței a durat aproape două luni de zile. Marea satisfacție a fost când, schița întocmită de el și prezentată de primarul comunei la Sfatul Popular Regional Argeș – de care aparținea raionul Horezu și toată Vâlcea de astăzi, această schiță a lui a fost acceptată și aprobată, în timp ce schița comunei Vaideeni, făcută de meseriașul topometrist Popescu, a fost respinsă!

Între timp, a făcut și Școala de conducători auto profesioniști, avându-l ca instructor de teorie pe excelentul profesor Cornel Ionescu, dascăl cu trei licențe, de la care a învățat cu temeinicie și pasiune toate secretele motoarelor de mașini mari, grele, de șantier – camioane, basculante și ce mai era motorizat la acea vreme. În școală se făcea instrucție serioasă, cu montarea și demontarea motoarelor, cu repararea lor, cu toată bucătăria mașinăriei respective. După terminarea cursurilor și susținerea examenului, a obținut carnet de conducere numai pentru mijloace de transport militare. După lăsarea la vatră, a susținut din nou examenul necesar și a primit permis de conducere pentru toate categoriile de vehicule, de la autoturisme, până la autobuze de transport persoane, TIR-uri, camioane cu remorci etc. Numai categoria A nu o are, cea pentru motocicletă, care nu l-au pasionat niciodată.

La vârsta de 20 de ani a fost încorporat în armată. Era în septembrie 1959. Tânărul Iulian din Izvorul Rece, călit în viață și ros de atâtea opreliști, ar fi vrut să zboare. Să evadeze în altă lume, o lume din afara constrângerilor umilitoare de până atunci. Era fericit, în sfârșit!

După *Decretul 115 din martie 1959*, când familiei Comănescu i s-a luat aproape toată averea, toată agoniseala, și scăpase, în sfârșit, de stigmatul de *chiaburie* (dar asta, abia în iulie, după patru luni de la apariția Decretului – perioadă în care rămăsese singurul *chiabur* în comună), acum, tânărul Iulian se putea bucura de dreptul de a se manifesta liber, după propriile-i dorințe și pasiuni ale vieții.

Și, cum ziceam, ar fi vrut să zboare, să se desprindă de chingile unui destin înrobitor, umilitor... A vrut să se facă pilot de aviație. Așa că, cu sprijinul Comisariatului Militar Horezu și-a făcut dosarul pentru școala de aviație. A fost trimis la o unitate militară de specialitate, la Fetești – Ialomița, unde era o astfel de școală. Dar, ghinionul vieții l-a urmărit și aici. În toamna anului 1959, școala de aviație a fost mutată la Buzău, iar militarii în termen au rămas pe loc, soldatul Iulian Comănescu făcând armata la „Aviație”, specialitatea „Transmisiuni” cu durata stagiului de trei ani. Era ceva tot de

profil, dar nu era școala de piloți pe care și-o visase și cu care a rămas doar în suflet, ca dorință după care a tânjit multă vreme. La „Transmisiuni”, asigura legătura radio pentru conducerea și coordonarea de la sol, cu concursul stațiilor radar, a zborurilor aviatice, a avioanelor militare care efectuau exerciții și antrenamente de zbor, de luptă aeriană. Aici i-a plăcut foarte mult, remarcându-se prin felul exemplar în care își însușise și stăpâna tehnica de specialitate în transmisiuni și pentru modul în care își îndeplinea misiunile de serviciu. Imediat după perioada de instrucție a fost avansat în grad și în funcție, ca șef de Stație Radio și trimis drept cadru de nădejde la o subunitate militară de radio locație la Roman, apoi, la Secuieni, unde s-a simțit foarte bine. Între timp, durata stagiului militar s-a redus de la trei, la doi ani. Dar, în anul 1961, toamna, datorită unor cauze necunoscute la nivel internațional pe linie de apărare, stagiul militar, spre ghinionul lui, s-a prelungit cu două luni.

A fost lăsat la vatră abia în decembrie 1961, venind acasă cu gânduri mari, cu entuziasmul de a găsi un loc de muncă în care să se exprime după capacitatea și dorința celui care de-acum, bine rodat în viață, știa să facă aproape de toate în câmpul muncii, oricât de largi și de diverse ar fi dimensiunile acestui câmp.

Dar, care câmp, ce câmp?! Că, pentru el era, iarăși, totul pustiu! Deșertăciunea deșertăciunilor! Timp de șase luni de zile a tot umblat și a depus cereri de angajare la toate întreprinderile din orașul Râmnicu-Vâlcea și peste tot a fost tratat cu refuz. De data asta i se „motiva” stereotip, de peste tot, că *efiu de fost chiabur* – observăm nuanța foarte importantă: acum era *fiu de fost chiabur*, nu mai era *fiu de chiabur!* Consecința era însă aceeași: refuzul de angajare în muncă! La acest „motiv” se mai adăuga și faptul că nu avea buletin de identitate de oraș, Râmnicul fiind cetate închisă în acea vreme.

Poate că e bine de știut și altă întâmplare cu peripețiile lui pentru angajare. După armată, tot căutând și negăsind nimic de lucru în Râmnicu-Vâlcea și vrând neapărat să aibă un loc de muncă și surse proprii de trai, la propunerea și după multe insistențe din partea unui consătean prieten, stabilit în Capitală, a acceptat și s-a dus la București la Autobaza Dristor să se angajeze, fiind posesor al permisului de conducere pentru toate categoriile de autovehicule. Autobaza Dristor era o unitate de transport foarte mare, care l-a primit cu brațele deschise, cu promisiuni de promovare până la nivel de conducere, dar cu condiția ca la început să lucreze pe post de conducător auto, să treacă prin toate treptele profesionale.

Radiind de bucurie că, în sfârșit, va putea lucra și va putea trăi pe propriile-i picioare, a primit propunerea, au făcut imediat formele de angajare și de predare-primire a mașinii, după care s-a dus la garaj să și-o ia în primire, să se ocupe de ea, s-o „asculte”, s-o pună la punct. Acolo însă a găsit un jaf ordinar, o rablă de pe care curgeau toate tablele. Un mecanic din garaj, s-a uitat la el cu milă când a auzit că s-a angajat acolo și că i s-a dat în

primire basculanta respectivă. Îl ia de-o parte și-i șoptește: *Bă, copile, vezi că ăștia își bat joc de tine. Mașina asta nu e bună, nu merge, nici nu pornește, motorul e făcut praf, e stricată de nu se mai poate repara în niciun fel. E de fiare vechi. Înseamnă că vor să ți-o pună în spinare, s-o plătești ca p-a bună! Ai grijă, fă ce-ai face și scapă de ea, n-o lua!*

Auzind așa ceva, tânărul Iulian a rămas trăsnit. Nici prin gând nu i-ar fi trecut că i s-ar putea încena o așa măgărie! Îi crezuse de bună credință pe acei... *angajatori*. S-a dus într-un suflet înapoi la ei, disperat că i se face o asemenea farsă și i-a luat la rost fără niciun fel de jenă. Era de-a dreptul speriat de ce putea să pățească. Le-a arătat nemulțumirea în urma constatării de la fața locului și, conștient de riscul la care se angajase, i-a atenționat că se duce la Procuratură să-i reclame. A plecat furios și chiar s-a dus la Procuratură. Acolo, după ce a prezentat toată tărășenia, procurorul, care-l primise, l-a întrebat dacă a semnat pentru primirea mașinii. *Da, am semnat, că i-am crezut oameni serioși, eram bucuros că mă angajează...*, a răspuns el copleșit de povara care-i căzuse pe cap. *Aaa, atunci, dacă ai semnat, plătești, ești răspunzător pentru ce ți-ai asumat. Nu deschizi ochii, deschizi buzunarul. Vezi cum te descurci acuma cu ei și altădată să deschizi bine ochii în viață, că nu tot ce zboară se mănâncă*, i-a zis procurorul, retezându-i brutal toată nădejdea în ajutorul pe care-l așteptase de la el.

De aici, tânărul „angajat” s-a dus înapoi la Autobază, cale lungă de mers pe jos dus-întors, că n-avea bani de tramvai. Între timp, „oamenii de bine” care-l angajaseră îi anulaseră formele de angajare și de predare-primire a mașinii, el plecând oarecum ușurat, dar cu o învățătură de minte pe toată viața, cum că, într-adevăr, *nu tot ce zboară se mănâncă!...*

Se împlineau șase luni de când bătuse iarăși pe la toate ușile pentru angajare și de când se întorcea mereu și mereu cu același refuz. Ultima oară, când se întorcea de la Trustul Întreprinderilor Agricole de Stat, tot cu un răspuns nefavorabil, chiar nu știa ce să mai facă, încotro s-o mai apuce. Epuizat, plutind în derivă, s-a oprit la afișierul Oficiului forțelor de muncă. Acolo, a văzut că Întreprinderea de Panificație Vâlcea angajează conducători auto. S-a hotărât să încerce, în ultima instanță, și acolo, din dorința de a munci undeva, totuși. A încercat și, în sfârșit, a reușit, l-au angajat. Era un conducător auto de clasă, profesionist, absolvent de liceu, nu se temea de greutățile meseriei și nici de problemele pe care i le-ar putea pune meseria și locul de muncă. *Dacă nu-ți este rușine de muncă, dacă ești un om serios și te ții de treabă, nu are cum să nu fie bine*, își zicea.

Întreprinderea era condusă de trei persoane: director, inginer-șef și contabil-șef, care aveau ca studii doar șapte clase, dar aveau multă experiență în muncă și în viață, astfel că treaba mergea foarte bine. Din tot personalul întreprinderii, doar doi angajați aveau studii superioare: juristul – fostul Prefect de Vâlcea (1933-1937), Eugen Băcescu, și șeful serviciului plan,

Filea Bădărău –, iar vreo șase-șapte, inclusiv el, aveau studii liceale. Între timp, a reușit să-și facă buletin de oraș și a hotărât ca de aici încolo, să nu-și mai declare niciodată apartenența socială demolatoare (*fiu de chiaburi*), stigmat care încă îi obstrucționa posibilitatea și dreptul de a ocupa alte funcții, conform pregătirii sale.

A lucrat acolo patru luni de zile. Era prima lui angajare oficială. Dormea deseori într-o magazie, pe sacii cu făină, neputând face naveta la Ocele Mari sau la Râureni, unde domiciliau două surori ale sale și neavând nici posibilități de a închiria o locuință în oraș. După scurtă vreme, în septembrie 1962, a fost numit șef de secție de panificație, unde avea în subordine 20 de salariați. Apoi, convingând foarte repede și confirmând așteptările conducerii Întreprinderii, în decembrie 1962, la numai 23 ani, a fost avansat în funcția de șef sector panificație la Brezoi.

La noul loc de muncă, avea în subordine peste 80 de muncitori și o mulțime de sarcini stricte, de importanță socială deosebită: să aprovizioneze ritmic secțiile de panificație din sector cu materie primă, aceste secții fiind șapte la număr și dispersate la distanțe mari între ele, în condițiile în care problema transportului în această zonă, mai ales pe timp de iarnă, era foarte dificilă și riscantă; se poate spune că era chiar o aventură: să asigure aprovizionarea necondiționată cu pâine a muncitorilor din exploatarea forestieră de pe Valea Lotrului și Valea Oltului, precum și a muncitorilor minieri de la Exploatarea de mică de la Cataracte; să rezolve probleme de organizarea muncii, de salarizare, de evidență tehnico-operativă, de desfacerea producției și justificare pe bază de cartelă, fiindcă pâinea era cartelată, raționalizată; să rezolve problemele de casierie etc. Era perfect conștient de marea responsabilitate la care se înhămasse, având în vedere și un exemplu concret, dureros: muncitorii minieri de la Cataracte au rămas fără pâine o singură dată, într-o duminică, iar contabilul-șef al Întreprinderii de Exploatare Minieră Brezoi, singurul din conducerea întreprinderii care se afla în sediu în acea zi – a fost găsit vinovat, fiind condamnat în regim de urgență la șapte ani de închisoare (!), pedeapsă pe care o ispășea chiar în acea perioadă...

Trei ani a lucrat pe această funcție, întâmpinând multe greutăți, cele mai complicate fiind determinate de inundațiile care au distrus drumurile de acces pe valea Lotrului, unde, pe lângă muncitorii forestieri și minieri, care trebuiau aprovizionați fără niciun fel de rabat cu pâine, începuseră și lucrările pentru construirea Hidrocentralei Ciunget, pe Lotru. Era cea mai mare Hidrocentrală de pe râurile interioare ale României (510 MW putere instalată), de concepție și construcție integral românească – premieră absolută în țară, cu șantiere de mare anvergură, desfășurate în munți pe o suprafață de peste 80 de kilometri pătrați, unde lucrau peste 10.000 de muncitori și specialiști de înaltă ținută profesională, care și ei trebuiau aprovizionați ritmic și, mai ales, cu prioritate! În perioada cât circulația rutieră pe Valea Lotrului

a fost întreruptă din cauza calamităților naturale, s-a folosit traseul strategic de pe vârful munților, foarte greu practicabil și foarte lung, ceea ce a făcut ca în situațiile de extremă urgență, transportul alimentelor pe Valea Lotrului să se efectueze cu elicoptere militare.

În 1966, a fost promovat la Uniunea Raională a Cooperativelor de Consum Vâlcea, pe funcția de Organizator Prestări Servicii. Sarcinile în acest caz constau în îndrumarea și controlul întregului sector de prestări de servicii existent în Raion, dar și misiunea de a-l dezvolta și întări, prin extinderea lui în toate localitățile raionului.

În Cooperația de Consum, care avea activitate în zona rurală, se acorda interes deosebit și se insista pe diversificarea și sporirea calității serviciilor, pe comportamentul civilizată al lucrătorilor din cooperație față de clienți, pe aprovizionarea corespunzătoare a tuturor unităților cooperației cu cele necesare etc. Aici a lucrat până în anul 1969.

În aprilie 1969, s-a transferat la Consiliul Popular Județean Vâlcea – Administrația Financiară – în funcția de Inspector fiscal teritorial. Avea ca sarcină de serviciu, să stabilească impozitele conform legislației în vigoare, pe toate categoriile de venituri pentru fiecare contribuabil în cadrul județului. Totodată, trebuia să urmărească și încasarea veniturilor bugetare aferente, putând aplica orice măsură pentru asigurarea recuperării lor, inclusiv punerea sechestrului pe bunurile persoanelor care nu-și achitau taxele respective.

După aproximativ un an de activitate în acest serviciu, s-a transferat, tot în cadrul aceleiași instituții, la Corpul Unic de Control Financiar Intern, în funcția de revizor contabil. Între timp, a absolvit cursurile Facultății „Economia Industriilor, Construcțiilor și Transporturilor” din cadrul Universității Craiova, având de-acum posibilitatea să intre pe culoarul unei alte vieți, care i se cuvenea de fapt și de drept. O viață care l-a încercat în toate felurile, l-a format și l-a călit, întărindu-l și stimulându-l în a se ridica treaptă cu treaptă pe calea profesionalizării. Specializat în probleme de control, a fost promovat șef serviciu. Atribuțiile de bază constau aici în organizarea, pregătirea și efectuarea controlului activităților economico-financiare la toate unitățile economice și instituțiile bugetare din subordinea Consiliului Popular Județean Vâlcea. Dar se urmărea și modul în care se gospodăreau valorile materiale și financiare la unitățile controlate. Era, adică, cineva care să vegheze asupra lucrului curat, cinstit, să stăvilească producerea derapajelor în scopul dijmuirii bunului-banului public...

Aici, a lucrat nouă ani, acumulând și folosind mereu noi cunoștințe, noi „secrete” ale meseriei, unele dintre cunoștințele sale teoretice, dublate de o bună cunoaștere teoretică, fiind de-a dreptul surprinzătoare pentru cei din conducerea instituției, dar și pentru cei care intrau în „fabrica” sau „malaxorul” lui Comănescu, atunci când se ducea în controlul de specialitate. Era imposibil să nu găsească ceva nereguli. Și asta, nu pentru că era un

„cârcotaș” sau un „chițibușar” care căuta neregulile „cu lumânarea”, ci fiindcă, pentru ochiul specialistului, unele dintre acele nereguli erau flagrante, altele apăreau pe măsură ce detalia etapele controlului. Le vedea repede, chiar dacă unele erau, chipurile, bine acoperite, bine motivate de documentele justificative. El le simțea, le intuia, avea un extraordinar spirit de observație, simț practic, format din viața în care făcuse fel și fel de meserii – vrute și nevrute. Era, cum se spune, uns cu toate alifiile. Învățase bine secretele multor meserii, întocmai ca un excelent general de armată care a ajuns general pornind de jos, de la gradul de soldat și parcurgând toate etapele vieții cazone. Cu bune și cu rele. De altfel, despre acest exemplu, s-a și statuat și se recunoaște adevărul că *generalul care a ajuns la gradul de general fără să fi fost și soldat, ăla nu e general!*

De-a lungul timpului, pe durata celor nouă ani în acest serviciu, a găsit multe și diverse nereguli, unele grave, ilegalități cu prejudicii mari la cheltuielile materiale și la alte capitole. Au fost și cazuri de fapte penale indubitabile, dar n-a mers până acolo încât să-i trimită pe vinovați la pușcărie. A făcut însă tot posibilul ca prejudiciile constatate să fie recuperate integral și necondiționat de la cei vinovați, în termene de urgență! A făcut ordine, a pus lucrurile în regulă, însă, fără să dea cu barda. N-a dat cu barda, fiindcă nu este un om „din topor”, nu era un zbir, era-este din spiță de oameni cu demnitate. Viața dură și deseori umilitoare pe care o trăise în mai toată tinerețea nu l-a înăsprit, nu l-a înrăit, nu l-a îndepărtat de oamenii-oameni. Dimpotrivă, l-a modelat, l-a maturizat, i-a dat înțelepciunea de a fi cumpătat, de a vedea lucrurile și cu *ochii minții*, dar și cu *ochii sufletului*.

Munca bine organizată, competența profesională, seriozitatea și pasiunea în muncă, felul în care aborda problemele aflate în atribuțiile instituției – cu respectarea riguroasă, dar nu „orbește”, a normelor legale –, l-au făcut remarcat și l-au propulsat până în vârful ierarhiei profesionale.

În 1979, s-a transferat în interesul serviciului, de la Corpul Unic de Control Financiar Intern al Consiliului Popular Județean Vâlcea, la Inspekția Teritorială Financiară de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, pe funcția de Inspector Financiar de Stat.

Activitatea de aici era extrem de importantă și cu o mare doză de exigență în privința profesionalismului și responsabilității, al cărei obiectiv principal și prioritar era de a verifica realitatea fundamentării bugetelor de venituri și cheltuieli, prin corecta calculare a prețului de cost pe fiecare produs din programul unităților de producție, în raport cu normele de consum la materii prime, materiale și energie, cu încadrarea în normele de muncă și asigurarea productivității muncii; avea în atenție, de asemenea, aplicarea cu toată rigoarea și a altor cote reglementate de lege, în contextul cerinței obligatorii de utilizare integrală a capacităților de producție etc. Prin verificările pe care le efectua, urmărea ca gospodărirea și utilizarea valorilor

materiale și financiare la toate întreprinderile și instituțiile județului, să se facă rațional și cât mai eficient, astfel încât să se reducă pe cât posibil cheltuielile de producție și, drept consecință, să se asigure o rentabilitate maximă la unitățile economice.

Rezultatele muncii la Inspekția de Stat, foarte apreciate la nivelul Ministerului Finanțelor, precum și seriozitatea, competența și aptitudinile de profil în această muncă l-au recomandat pe inspectorul Comănescu de la Vâlcea drept unul dintre cei mai valoroși inspektori din țară, fapt care a determinat includerea lui într-o comisie specială de control, comisie care, de fapt, era formată din doar doi specialiști din țară, pe care, în anul 1987, Ministerul Finanțelor i-a trimis în Irak, într-o foarte delicată acțiune de control de fond la două Combinat de ciment – Alcaim și Sanjar, construite acolo de România. Investițiile erau de mare tehnicitate, cu procesul tehnologic de fabricație complet automatizat și mecanizat, ambele obiective fiind pregătite pentru punerea în funcțiune în condiții tehnice excepționale și pentru a produce la parametri maximali încă din anul 1984 (întregul proces tehnologic al coloșilor industriali era condus din camera de comandă, unde lucrau doar câțiva angajați). Cu toate acestea însă, beneficiarul nu preluase și nu recepționase obiectivele respective nici până la data controlului: 1987! Lunga tergiversare a preluării acestor obiective economice era motivată de Irak prin faptul că se afla în război cu Iranul și nu avea ca prioritate problema celor două combinate, situație în care, nefiind luate în primire și date cu totul în grija beneficiarului, obligația întreținerii și menținerii în stare de funcțiune a fabricilor respective, cădea în sarcina constructorului, a României, cu mari cheltuieli suplimentare.

Cei doi specialiști români au efectuat verificări minuțioase și au consemnat riguros în documentele de control toate deficiențele constatate pe teren, întocmind și un consistent set de propuneri de măsuri pentru eliminarea tuturor carențelor și pentru perfectarea predării beneficiarului a celor două importante unități de producție, documentele respective fiind depuse la Ministerul Finanțelor.

Evenimentele din decembrie 1989 l-au găsit pe inspectorul financiar Comănescu Iulian pe funcția de locțiitor al Șefului de Inspekție, pentru ca, după câteva luni, să fie numit de Ministrul Finanțelor pe funcția de Inspector-șef al Inspekției Teritoriale Financiare de Stat Vâlcea, funcție ocupată până la 26 iulie 1990, când a devenit Prefect al județului – primul Prefect de Vâlcea, în noua eră în care intrase România. În decembrie 1990, însă, a demisionat din funcția de Prefect și a revenit la vechea sa iubire, care, între timp, se reorganizase și se transformase ca denumire – din I.T.F.S. devenise D.G.C.F.S., adică Direcția Generală de Control Financiar de Stat. De această dată, funcția sa ca Întâi Stătător al acestei Direcții era de „Director General”, pe care a „stăpânit-o” până la 29 decembrie 1992, când a fost numit din nou

de Guvernul României în funcția de Prefect al județului Vâlcea, pentru mandatul 1992-1996.

În iulie 1990, s-au înființat prefecturile, și, odată cu intrarea lor în vigoare, aveau să-și înceteze activitatea primăriile județene, care au funcționat de la Revoluție, ele având și atribuția de ordonatoare principale de credite. Primarul județului Vâlcea în acea perioadă de tranziție a fost inginerul Traian Sabău.

Prefecturile și primăriile, ca organe locale ale administrației de stat, cu competență generală, s-au înființat în temeiul *Legii nr. 5 din 19 iulie 1990 privind administrarea județelor, municipiilor, orașelor și comunelor până la organizarea de alegeri locale*. Conducerea Organizației Județene Vâlcea a Frontului Salvării Naționale, în comun acord cu colegii de partid l-au propus pe actualul senior Iulian Comănescu pentru funcția de prefect al județului. Scopul principal al prefectului era protejarea interesului național exprimat în legi și hotărâri de Guvern.

Oficial, funcția de prefect – primul prefect al județului Vâlcea de după Revoluție –, i-a revenit în luna iulie, odată cu adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 848 din 26 iulie 1990, semnată de Prim-ministrul Petre Roman. Prin Hotărâre de Guvern, au fost numiți și cei doi subprefecți – inginerul Dinu Boghez și economistul Badea Ionescu, precum și secretarul general – juristul Ion Ciolacu.

Atribuțiile care stăteau în sarcina Prefecturii erau multe și grele, în primul rând prin faptul că aproape toate aveau caracter de noutate și toate se cereau rezolvate sub semnul urgenței. Se intrase într-o eră nouă și era nevoie de instrumente noi, adecvate pentru mersul pe drumul cel nou. Și, până una-alta, se poate spune că ungerea seniorului Comănescu în funcția de Prefect a fost câștigul sau (și) norocul județului Vâlcea! De ce? Pentru că era un specialist în probleme economice și financiare delicate, se bucura de autoritate morală și profesională, era un om cumpătat, echilibrat, incoruptibil și refractar la compromisuri care să aducă prejudicii în activitatea care-i fusese încredințată, un om cu o știință temeinică, bine fundamentată în privința organizării muncii, dar și în știința și problemele vieții... Era, adică, exact ce trebuia, exact ce se cerea în acele momente de cumpănă a societății noastre: un factor de stabilitate.

În astfel de condiții, s-a trecut urgent la întocmirea Regulamentului de Organizare și Funcționare a Prefecturii, a Regulamentului de Ordine Interioară, a Organigramei și Statului de Funcții, toate acestea constituind jaloarele principale după care noua instituție trebuia să meargă înainte. Se lucra în colectiv, aproape non-stop, sub imperiul operativității, responsabilității și eficienței. O muncă imensă și de mare importanță a fost și aceea de organizare a instituțiilor administrației publice locale în teritoriu, adică a primăriilor municipale, orașenești și comunale, pentru care Prefectura era și *tată* și *mamă*... Și, evident, pe lângă faptul că era și ordonator principal de credite, principala obligație, principala grijă era ca, pe cât posibil, să fie *tată* și *mamă*

adevărați pentru toată lumea, fără părtinire, fără a vitregi sau, cum se spune în popor, fără a fi pentru unii mumă și pentru alții ciumă...

Articolul 6 (alin. 2) din Legea nr. 5/19 iulie 1990, prevedea că *numirea și eliberarea din funcție a primarilor, viceprimarilor și secretarilor se face prin decizia prefectului.*

Ei bine, această muncă de recrutare și numire a primarilor, viceprimarilor și secretarilor la primăriile din județ a fost una foarte grea și de enormă responsabilitate, fiindcă, în primul rând ca regulă obligatorie de bun-simț, se impunea ca pentru aceste funcții să fie găsiți cei mai reprezentativi oameni, cu *carte de vizită* serioasă, oameni, pe cât se poate, cu experiență, cu orientare constructivă în viață, cu potențial de muncă susținut de competență, oameni cu spirit gospodăresc și capacitate de mobilizare și angrenare a forțelor locale în acea operă de transformare în bine a condițiilor existente la nivel local... Pe de altă parte, se impuneau, în același timp și cu aceeași rigoare, măsuri de reformare și în structurile prefecturii, ale tuturor instituțiilor și unităților economico-sociale din județ. Și toate acestea se făceau sub teribila presiune a sindicatelor nou-constituite și foarte... revoluționare, dar și sub presiunea populației, oamenii de toate categoriile sociale fiind permanent în stradă, cu demonstrații de proporții și mai deloc pașnice, în cadrul cărora se cereau măsuri radicale și pedepse drastice, îndeosebi pentru conducătorii „ceaușiști”, care ținuseră lucrurile din scurt, adică în spiritul unei riguroase discipline de partid sau/și de producție, în unitățile industriale și în instituțiile de stat. Se striga furibund și se amenința cu profundă mânie proletară, fluturând războinic recuzita din dotarea individuală – bâte, lanțuri, uluci de gard și ce se mai nimerea, strigând cu vehemență: „jos Cutare, jos Cutărescu, afară cu Sclifosescu și Sforărescu – Șmecherescu, afară cu hoții, afară cu ceaușiștii etc”.

În această atmosferă „propice” se lucra zilnic la Prefectură, până seara târziu, pentru aplicarea noilor norme de organizare și funcționare a administrației publice locale.

Până la un timp, Prefectul a colaborat bine și cu parlamentarii județului, preluând și de la ei unele propuneri de numiri în funcțiile din administrație, numai că, în unele situații, s-a îngroșat gluma, unii parlamentari – din interese personale și de grup – insistând să fie numiți în funcțiile de primari, viceprimari sau secretari de primărie, ori conducători de instituții și agenți economici diverse persoane care nu aveau nicio tangență cu munca respectivă și nu aveau nici profilul moral și profesional care să le motiveze ocuparea posturilor vizate. Aveau însă o calitate: erau rude sau prieteni cu parlamentarii care susțineau numirea lor! Pe de altă parte, unii parlamentari urmăreau rezolvarea intereselor personale în zona lor de proveniență, ori aveau porniri cu caracter de răzbunare, propunând măsuri radicale împotriva unor persoane cu funcții în administrația din teritoriu, în majoritatea cazurilor acele măsuri fiind total nejustificate. Situație care s-a acutizat, generând un conflict ireconciliabil,

întrucât Prefectul se dovedea incoruptibil în situațiile de evidentă mascaradă; caz în care, cei câțiva parlamentari ofușcați ai FSN, deci, din aceeași tabără cu Prefectul (!), au încondeiat o reclamație la conducerea centrală a FSN și la Secretarul General al Guvernului, cu acuzații foarte grave, numite *deficiențe și ilegalități*, puse pe seama Prefectului: *lipsă totală de receptivitate față de programul de reformă al Guvernului; menținerea aproape în totalitate a vechilor structuri birocratice; numirea în funcții de conducere a unor persoane compromise; absența activității de îndrumare și control în teritoriu, ceea ce a condus la grave încălcări a legislației în vigoare; lipsa de inițiativă în promovarea celor mai adecvate măsuri pentru soluționarea problemelor economico-sociale cu care se confruntă județul etc.*

Reclamația semnală ceva care, dacă ar fi fost adevărat, era chiar foarte grav. Așa că, la nivel central, s-a constituit degrabă o comisie formată din doi parlamentari – unul, deputat de Gorj și celălalt, deputat de Dolj – delegați din partea FSN și un reprezentant al Guvernului, de la Departamentul Administrație Locală. Comisia a venit, a cercetat cu toată atenția și responsabilitatea și a constatat că: *Prefectura județului Vâlcea a acționat ca un factor de echilibru în județ, în perioada de la instalare (26 iulie 1990) până în prezent (noiembrie 1990) în ce privește înfăptuirea programului de reformă al Guvernului; până la data verificării, „gradul de înnoire” a aparatului propriu al Prefecturii a fost de 40% pe total, același procent fiind înregistrat atât la funcțiile de conducere, cât și la cele de execuție; Presiunea exercitată asupra Prefecturii de a efectua schimbări totale în aparatul propriu al primăriilor și Prefecturii conduce în primul rând la deprofesionalizarea instituției; Prefectura a folosit unele forme de îndrumare și control al primăriilor din județ, forme ce au condus la rezolvarea în bune condiții a sarcinilor ce revin acestora; Nu se verifică sesizarea privind „lipsa de inițiativă în promovarea celor mai adecvate măsuri pentru soluționarea problemelor economice și sociale cu care se confruntă județul”; Prefectura nu a lăsat lucrurile să se desfășoare de la sine, ci le-a coordonat în mod competent și profesional, în concordanță cu situația și răspunderile ce-i revin prin lege; Pregătirea și experiența Prefectului sunt utile în acest moment. Prefectul este onest și cinstit (...).*

Înainte de formularea acestor concluzii, în Nota de răspuns la sesizarea parlamentarilor, reprezentantul Guvernului, care a condus această comisie, semnalase faptul că tocmai ei, ca oameni legiuitori ai țării, nu cunosc atribuțiile Prefecturilor în condițiile date: *Din intervențiile parlamentarilor a rezultat necunoașterea legislației specifice administrației locale, a atribuțiilor Prefecturii în noile condiții, precum și neînțelegerea funcționării în teritoriu a principiului subordonării directe de cel al dublei subordonări (s-a insistat asupra schimbării de către Prefectură a conducerilor unor instituții și unități care au statute diferite, precum: cooperația agricolă, cea de consum, poliție ș.a.).*

Comisia de la București a fost impresionată pozitiv, apreciind faptul că, chiar în condițiile unor stări conflictuale cvasipermanente, cu convulsii sociale care perturbau activitatea în toate domeniile economico-sociale, până în luna septembrie se făcuseră toate numirile de primari, viceprimari și secretari în localitățile județului, mai puțin în comuna Boișoara...

Pot spune că totul s-a derulat conform programului, mai puțin în comuna Boișoara, unde fiecare dintre cele trei sate componente ale comunei, își dorea primar din satul lor, nu din celelalte; am făcut multe deplasări la Boișoara, împreună cu subprefecții, cu secretarul, cu reprezentanți ai Poliției și cu șeful Parchetului județean, dar fără rezultat. În ziua în care știau că ne ducem să reluăm tratativele în satul cutare, ne așteptau acolo de fiecare dată mase de 200-300 de oameni revoltați, care cereau ca primarul comunei să fie din satul respectiv, din satul lor, adică. Mergeam în celelalte sate, unde, la fel, ne întâmpinau oameni foarte revoltați, cu manifestări vehemente, care cereau la fel, ca primarul comunei să fie din satul lor, situație care făcuseră imposibilă numirea conducerii primăriei comunei Boișoara. Așa am fost nevoiți ca în această comună să organizăm alegeri locale – primele alegeri democratice organizate în județul Vâlcea..., mărturisește astăzi seniorul Iulian Comănescu.

Așadar, comisia parlamentară și guvernamentală a găsit la Prefectura județului Vâlcea lucruri care, mai degrabă, erau de luat exemplu pe țară, decât de criticat. Așa că, Prefectul putea rămâne să-și vadă în continuare de treabă, să ducă mai departe munca enormă de reformare a vieții economico-sociale și politice, după noile norme postdecembriste. Dar, nu! Prefectul își înaintase deja demisia la forurile centrale, dându-și seama că în astfel de condiții de presiune și hărțuială continuă cu „colegii” parlamentari nu se mai poate lucra. Ferm și cu demnitate, a rămas categoric pe poziția refuzului de a mai lucra în acele condiții obstructioniste, care se acutizaseră și mai mult.

A plecat de la Prefectură în decembrie 1990, după numai șase luni de la instalare, întorcându-se la marea lui pasiune, la munca de la Inspekția Financiară de Stat, unde era Director General.

În cel de-al doilea mandat de prefect (1992-1996), drepturile, obligațiile și răspunderile Prefecturii s-au modificat în bună măsură, deoarece, în baza Legii nr. 69/1991 privind administrația publică locală, s-au reînființat Consiliile Județene, care au preluat, între altele, și funcția de ordonator principal de credite pe județ. Dar, între timp, apăruse și Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, aflată în sarcina Prefecturii. Această Lege a ridicat o sumedenie de probleme, unele extrem de grele, pentru că suprafețele de teren existente acum, nu mai corespundeau cu cele deținute de oameni înainte de colectivizare, întrucât la nivel de țară se construiseră multe obiective economico-sociale (combinat chimic și giganții din siderurgie, fabrici industriale constructoare de mașini, termocentrale de mare putere,

hidrocentrale cu imense lacuri de acumulare, școli, blocuri de locuințe, spitale, obiective social-culturale etc.), care au ocupat mari suprafețe de teren. În această situație, nu se mai puteau reconstitui drepturile de proprietate pe „vechile amplasamente”, la nivelul solicitărilor pe baza actelor deținute de fiecare beneficiar, pentru că foarte multe dintre „vechile amplasamente” nu mai existau! Cu atât mai mult nu se putea aplica aberanta solicitare a unor grupări politice, de *Restitutio in integrum!*

Și totuși, prin măsurile luate la vremea respectivă, în astfel de condiții greu de imaginat, Prefectura Vâlcea a reușit realizarea programului de puneri în posesie, în perioada 1992-1996, în proporție de peste 80% la nivelul județului. Însă, faptul că pe parcurs au fost adoptate alte legi care au modificat condițiile de punere în posesie și au majorat drepturile de proprietate care se cereau și se cuveneau a fi restituite, a determinat ca această problemă a fondului funciar să nu se definitiveze nici până în prezent și să genereze tot felul de conflicte și litigii, abuzuri cu retrocedări ilegale – la nivelul întregii țări – de mii și zeci de mii de hectare de teren agricol și păduri, case și obiective social-culturale, multe dintre astfel de litigii aflându-se și astăzi pe rolul instanțelor judecătorești. Instanțe și interpuși din rândul a tot felul de „băieți deștepți” și „fete și mai deștepte” care, prin acțiunile lor condamnabile, au fraudat și au produs imense prejudicii la nivel național, de zeci, de sute de mii și chiar de zeci și sute de milioane de euro!

* *
*

Pentru definirea sumară a portofoliului de fapte ale seniorului Iulian Comănescu, în perioada celor două mandate de prefect (iulie – decembrie 1990 și 1992-1996), precum și în mandatul de președinte al Consiliului Județean Vâlcea (perioada anilor 2000-2004), vom arăta, fugăr, câteva obiective economice și social-culturale care poartă semnătura sa de Întâi Stătător al județului: în luna noiembrie 1990, a pus piatra de durabilă temelie a noului Spital orășenesc Horezu și a impozantului Liceu Constantin Brâncoveanu din aceeași cetate a ceramicii vâlcene; a aprobat indicatorii tehnico-economici pentru realizarea investiției „Aducțiunea de apă de la Brădișor – Râmnicu-Vâlcea”, pe o lungime de 52 de km, cu o conductă magistrală de transport cu diametrul de 1.200 mm; a început construirea Dispensarului uman din comuna Scundu, împotriva voinței locuitorilor, căroră le era teamă că rămân fără izlaz comunal; la insistențele medicului veterinar Traian Creangă – director al F.N.C. Băbeni, s-a implicat efectiv și cu putere de decizie în rezolvarea problemelor economico-financiare grave cu care se confruntau câteva întreprinderi importante din județ – Fabrica de conserve Râureni (Conservil), Avicola Băbeni, Întreprinderea de Stat pentru Creșterea și Îngrășarea Porcilor Băbeni (ISCIP), precum și Fabrica de Nutrețuri Concentrate Băbeni (FNC). Aceste întreprinderi au fost predate

Societății Comerciale Oltchim Râmnicu-Vâlcea, care a achitat toate obligațiile restante față de bugetele de stat ale acestor întreprinderi, le-a reabilitat și modernizat, făcându-le rentabile și creând astfel condițiile pentru ca, mai târziu, să fie externalizate în vederea privatizării; a fost de acord și a sprijinit acțiunea pionierat de înființare a Universităților private „Constantin Brâncoveanu” și „Spiru Haret” la Râmnicu-Vâlcea; la propunerea Inspectoratului pentru Cultură al județului Vâlcea a zis Da și a emis Decizia nr. 321/1990 de înființare a Teatrului de Stat „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea, instituție cu personalitate juridică; un rol însemnat l-a avut și în procesul de înființare, în anul 1995, a Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din municipiul Râmnicu-Vâlcea; în anul 1993 s-a implicat direct în organizarea festivității sărbătorești de intonare a Imnului Național al României, în Parcul Zăvoi din Râmnicu-Vâlcea, acolo unde, la anul 1848, s-a cântat pentru prima oară, în cadru organizat și oficial, marșul revoluționar „Deșteaptă-te, române”, pe versurile poetului ardelean Andrei Mureșanu și pe muzica lui Anton Pann, marș care avea să devină Imnul de Stat al României. Astfel de ceremonii de rezonanță și de sensibilitate națională, la care au participat reprezentanți ai Președinției, ai Guvernului și ai Parlamentului României, au fost repetate și în următorii ani ai mandatului său de prefect; în perioada 29 iunie – 28 iulie 1995, la inițiativa energică a Prefecturii și cu sprijinul efectiv al societăților comerciale cu profil industrial și de construcții din municipiu, a fost reabilitat capital, în timp record, Parcul Zăvoi, care ajunsese aproape în paragină totală, iar pe 29 iulie, la Ziua Imnului Național, festivitatea sărbătorească s-a desfășurat într-un cadru cu totul nou, primitor și bucuros de oaspeți, în haină cu adevărat sărbătorească; în aceeași zi de 29 iulie 1995, tot în cadru festiv, orașul Drăgășani a fost ridicat la rang de municipiu; a realizat proiecte de hotărâri de guvern pentru introducerea gazelor naturale în majoritatea localităților județului, proiecte aprobate de Guvernul de atunci al României, dar, din păcate, nerealizate, fiindcă, în toamna anului 1996, PDSR a pierdut alegerile parlamentare și guvernarea țării, și, astfel, lucrările de investiții pentru gazele naturale au rămas pentru Sfântul Așteaptă!; a avut un cuvânt pozitiv de spus și a asigurat locația pentru reînființarea Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea, care fusese desființat în anul 1948, inițind totodată și sprijinind construirea noului și impozantului local de astăzi al instituției; în sezoanele estivale ale anilor 1994 și 1995, împreună cu un grup de vâlceni stabiliți în București, a inițiat și organizat la Muzeul Satului București – antrenând și instituțiile de cultură ale județului – întâlniri ale vâlcenilor, sub cunoscutul generic „Ziua fiilor Vâlcii”, prilej cu care s-au revăzut, după mai mulți sau mai puțini ani, peste 350 de vâlceni, foarte mulți fiind dintre cei pe care viața îi trimisese și îi stabilise, de ani și ani, în diferite munci și în diferite colțuri de țară sau în afara țării; anul 1996 a fost și el important în viața de Prefect de Vâlcea a seniorului Comănescu, prin faptul că, între multe altele, a inițiat și a obținut extrem de importanta și de necesara Hotărâre de Guvern pentru aprobarea indicatorilor

tehnic-economici ai investiției de mare anvergură și de mare cerință socială și culturală – Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea.

Din timpul mandatului de Președinte al Consiliului Județean Vâlcea (anii 2000-2004), reținem câteva realizări: în anul 2001, cu sprijinul unanim al consilierilor județeni, a adoptat o Hotărâre a Consiliului Județean prin care Schitul Troianu, uitat în părăsire și supus degradării, a fost dat în administrarea Episcopiei Râmnicului, care, prin grija și preocuparea gospodărească și evlavioasă a Starețului Arhimandrit Sava Pleșa, a fost reabilitat și transformat într-un foarte frumos și atractiv lăcaș al Domnului, loc de închinăciune, întru cinstirea și slăvirea credinței noastre ortodoxe. Dar Schitul Troianu a devenit și un interesant punct de atracție turistică, dată fiind importanța istorică a acestei zone. Aici, Generalul pașoptist Gheorghe Magheru și-a stabilit comandamentul taberei militare de la Râureni, pe *Câmpul lui Traian*, după ce Guvernul provizoriu revoluționar național de la 1848 a fost înlăturat de armata otomană și când Generalul Magheru – comandantul armatei române, refuzând să accepte înfrângerea revoluției, s-a retras cu o mare parte a armatei revoluționare în Oltenia, la Râureni, pe locul unde a fost amenajat, în anul 1973, Complexul muzeal „Gheorghe Magheru.” (În anul 2013, prin Hotărârea Consiliului Eparhial nr. 701/21 martie, Schitul Troianu a fost ridicat la rang de mănăstire, devenind Mănăstirea Troianu, cu hramul „Izvorul Tămăduirii”); în luna iunie 2004, după eforturi greu de imaginat, a fost dat în folosință, în sfârșit, noul, modernul și impozantul sediu al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea – singurul obiectiv cultural de amploare construit în țară în perioada 2000-2004, pe fondul mării sărăcii naționale și pe fondul rudimentar, precar și condamnat de gândire la nivel guvernamental – sistem perpetuat la infinit (!) –, cum că educația, cultura, sănătatea și celelalte sectoare „neproductive” pot să mai aștepte cu finanțarea pentru cerințele lor, chiar dacă aceste cerințe sunt imperios necesare!

După numeroase și zadarnice intervenții și insistențe la Guvernul României pentru obținerea fondurilor necesare finalizării sediului Bibliotecii (să ne aducem aminte că Hotărârea de Guvern pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai acestei investiții fusese adoptată, la inițiativa energică a Prefectului Comănescu, încă din anul 1996!), dat fiind faptul că lucrările stagnează și tindeau să fie tergiversate încă multă vreme, Consiliul Județean s-a văzut nevoit – nu fără un oarecare risc –, să împrumute de la bancă 80 de miliarde de lei, astfel încât să urgenteze lucrările și să poată fi respectat termenul de dare în folosință a acestui obiectiv. Este vorba despre termenul pe care, în ciuda tuturor opreliștilor și scepticilor vremii, Președintele Iulian Comănescu și-l asumase, angajându-se și garantând cu un an înainte, că, până la sfârșitul mandatului său de Președinte al Consiliului Județean, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” va fi dată în folosință. Ceea ce s-a și întâmplat, pe „muchie de cuțit”, adică exact la sfârșitul mandatului de Președinte, spre marele câștig al culturii vâlcene, al culturii și vieții

spirituale, în general! (Împrumutul din anul 2003 al celor 80 de miliarde de lei de la bancă a fost făcut în disperare de cauză, 60 de miliarde fiind destinate pentru Bibliotecă, 12 miliarde pentru Teatrul „Anton Pann” și 8 miliarde pentru extinderea și modernizarea sediului Consiliului Județean. Dar, cum timpul își grăbea trecerea și prețurile materialelor de construcție creșteau parcă de la o zi la alta – creștere necontrolată și alarmantă –, președintele Comănescu „a pus piciorul în prag”, cum se spune, și, la începutul anului 2004, împreună cu consilierii județeni, au hotărât să renunțe la extinderea sediului Consiliului și, cele 8 miliarde de lei destinate acestei extinderi să-i folosească pentru grăbirea și încheierea lucrărilor la Bibliotecă); a fost construit cartierul de locuințe pentru sinistrații de la Ocnele Mari, care și-au pierdut casele și gospodăriile în urma prăbușirii terenului în golul imens care se formase în subteran, prin exploatarea necorespunzătoare a sării; cu concursul nemijlocit al SC Acvarim Râmnicu-Vâlcea, s-a proiectat și s-a construit Microhidrocentrala de la Stația de tratare a apei Valea lui Stan, în amonte de orașul Brezoi, pe conducta de aducțiune a apei din lacul de acumulare Brădișor, Microhidrocentrala asigurând necesarul de consum intern de energie electrică în procesul de producție al Stației de tratare, surplusul de energie produsă aici fiind livrat, contra cost, în Sistemul Energetic Național; a fost rezolvată, de asemenea, o problemă pe cât de necesară, pe atât de complicată în privința tehnologiei de lucru, și anume, spălarea pe interior, curățarea conductei de transport al apei de la Brădișor la Râmnicu-Vâlcea, pe distanța de 52 de km, lucrarea fiind executată de o firmă specializată din Danemarca, ea fiind impusă de faptul că, după aproape zece ani de exploatare a acestei aducțiuni de apă, interiorul de 1.200 mm al conductei de transport a tot fost micșorat, prin colmatarea datorată depunerilor de aluviuni (mâl, nisip), fiind astfel afectată și cantitatea de apă transportată, dar și, mai ales, calitatea acesteia! Procesul de colmatare s-a datorat faptului că, în primii ani de exploatare, apa se transporta direct din lacul de acumulare și se trata abia în stația de la Călimănești; prin promovarea unor Hotărâri de Guvern, au fost preluate în proprietatea județului și în administrarea Consiliului Județean Vâlcea unele bunuri de mare importanță economică și socială: a fost preluată CET Govora de la ministerul de resort; s-au preluat trei blocuri de locuințe, inclusiv cu terenurile aferente, de la Întreprinderea Agricolă de Stat Râmnicu-Vâlcea. Două blocuri se află pe teritoriul comunei Milcoiu și altul în sudul municipiului, la Troianu. După ce au fost reabilite, modernizate și adaptate pentru destinații anume, imobilele respective au fost predate Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vâlcea, care le-a dat folosințe de utilitate socială imperios necesară: cele de la Milcoiu adăpostesc un modern complex de cămine de bătrâni, iar cel de la Troianu este centru pentru protecția victimelor violenței în familie; a fost preluat un teren în suprafață de 14 ha, situat lângă barajul Hidrocentralei Râmnicu-Vâlcea (Ostrovni), pentru construirea cartierului sinistraților de la Ocnele Mari, cartier care, în final, s-a realizat pe alt amplasament, iar acel teren a fost predat Primăriei municipiului, pentru amenajarea acolo a unui parc industrial; a fost preluat sediul

filialei Vâlcea a Băncii Naționale a României (situat lângă Piața centrală din municipiu), cu destinația pentru muzeu, destinație care, în cele din urmă, nu s-a respectat; sediul cantinei PCR, preluat apoi de Consiliul Municipal Râmnicu-Vâlcea și valorificat cu peste 70 de miliarde de lei, pentru ca, mai apoi, fostul obiectiv să fie demolat și locul lăsat în părăsire, sfidător, în plin centrul municipiului; a fost salvat de la demolare podul metalic de la Tătărani (Băbeni), de peste râul Olt, care era propus pentru scoaterea din funcțiune și demolare, lucru cu care seniorul Comănescu nu a fost de acord, luând inițiativa reabilitării lui. Operațiunea complexă de reparație capitală s-a realizat în condiții excepționale de calitate, cu specialiștii de la Regia Autonomă Județeană de Drumuri și Poduri Vâlcea, astfel încât acest pod, reparat și redat circulației în urmă cu mai bine de zece ani, mai are încă multă durată de viață!; s-a realizat transferul persoanelor din căminul de bătrâni de la Mănăstirea Sărăcinești în noile și modernele spații ale căminului de la Milcoiu, întregul edificiu fiind apoi retrocedat Episcopiei Râmnicului, la solicitarea acesteia; asphaltarea, printre altele, a drumurilor de acces către Mănăstirea Frăsinei (Muereasca) și Mănăstirea Surpatele (Frâncești); construirea de poduri din beton armat în comunele Dănicei, Vaideeni și altele; modernizarea și asphaltarea de drumuri în județ, prin Programul SAPARD; construirea blocurilor de locuințe prin ANL, pe strada Morilor și în cartierul Ostroveni, construirea a opt săli de sport la opt școli din județ: trei în municipiul Râmnicu-Vâlcea și câte una în municipiul Drăgășani, în orașele Horezu, Călimănești și Berbești și în comuna Sutești...

* *
*

Așadar, *Ecce Homo! Acesta este Omul!* Acesta este, în doar câteva trăsături de plaivas, portretul în tușe calde, acum, la venerabila vârstă de 75 de ani, portretul Omului Iulian Comănescu, adică al celui despre care dicționarul zice, în dreptul cuvântului Senior, că este *stăpân al unui domeniu asupra căruia și-a exercitat și unele attribute ale puterii de stat!*

La mulți ani cu bine, până dincolo de centenar, domnului Senior Comănescu, despre care știm că multă lume care îl cunoaște bine, îl apreciază ca fiind un mare „boier”!

**Memorialul
„Nicolae Bălcescu”
(Nicolae Bălcescu,
Valea Bălcească),
(29 nov. 2012)**

Păstoritul – activitate tradițională în zona Vairdeeni

NINETA POPA, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 19 iulie 1959, comuna Boișoara, județul Vâlcea; culegător de folclor și interpret de muzică populară (cu precădere din Mărginimea Sibiului, Țara Loviștei și zonele limitrofe); debutul ca solist vocal s-a produs după terminarea liceului, la Uzina „Independența” din Sibiu, ulterior activând la ansamblurilor profesionale „Cindrelul” și „Junii Sibiului” din Sibiu, la Orchestra de muzică populară „Vâlceanca” din Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), la Teatrul „Al. Davila” din Pitești (1999-2009) și la Orchestra „Doina Argeșului” din Pitești a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș (din 2009 – în prezent); are înregistrate mai multe CD-uri -

* *

Fiică a Țării Loviștei, veche vatră moșnenească păstrătoare de tradiții, obiceiuri și cântec popular autentic, Nineta Popa (căsătorită Ionescu) se înscrie printre cei mai iubiți interpreți de muzică populară românească.

În cele ce urmează, părintele Constantin Mănescu-Hurezi schițează în linii mari viața și activitatea artistică a acesteia, ca semn de prețuire și considerație pentru vocea și repertoriul său puternic ancorat în satele loviștene și în cele ce mărginesc sudul Ardealului.

NINETA POPA, 55 YEARS OLD

- born on July 19, 1959, Boișoara commune, Vâlcea county; folklore typesetter and popular music singer (especially in the outskirts of Sibiu, in the Country of Loviștea and limitrophe areas); the debut as a vocalist too place after graduating from high school, la Uzina at „Independența” Factory from Sibiu, later activating at „Cindrelul” and „Junii Sibiului” professional assemblies from Sibiu, at „Vâlceanca” Country Music Orchestra from Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), at „Al. Davila” Theatre from Pitești (1999-2009) and at „Doina Argeșului” Orchestra from Pitești of the County Center for the Conservation and Promotion of the Traditional Culture Argeș (since 2009 – until present); She has various CDs recorded -

* *

Daughter of the Country of Loviștea, old freeholder hearth keeping traditions, customs and authentic country songs, Nineta Popa (married name - Ionescu) is one of the most loved Romanian country music singer.

In the following lines, father Constantin Mănescu-Hurezi briefly sketches her life and artistic activity, as an appreciation and consideration sign for her voice and repertoire which is deeply anchored in the villages from Loviștea and those bordering the south of Ardeal.

Nineta Popa, o voce de aur din Țara Loviștei

Constantin Mănescu-Hurezi

Fiecare popor își are tradițiile lui, creațiile lui populare, care își trag seva din existența multimilenară în spațiul geografic rânduitor fiecăruia de sus, spațiu care îi influențează destinul. Oamenii își unesc destinul cu locurile unde s-au născut, nu-și vor uita niciodată satul natal și își vor uni aspirațiile, dorurile, bucuriile și necazurile cu aceste locuri, pe care le vor cânta în creațiile lor literar-artistice. Poeziile și cântecele noastre populare reprezintă o comoară de nestemate, pe care le-au cizelat, le-au scos la lumină și le-au așezat în circuitul valorilor universale acele personalități locale, care au devenit astfel exponenții semenilor lor.

O astfel de personalitate locală, culegător de folclor și interpret de muzică populară, care a devenit, prin muncă, dăruire și pasiune exponentă a gândurilor și dorurilor tuturor românilor, este distinsa doamnă Nineta Popa. Născută în Țara Loviștei, în comuna Boișoara, județul Vâlcea, la 19 iulie 1959, într-o familie cu patru copii, această „păcurăriță cântătoare”, cum o numea Sorin Mazilescu, înzestrată cu un ton vital propriu acestui teritoriu extracultural de mare poezie și farmec, va deprinde toate tainele interpretării cântecelor ciobănești locale și de peste munți și va rămâne atașată tradițiilor locului cu toată convingerea și resursele ființei sale. Nineta Popa a cultivat, în creația și în interpretările ei (ca și inegalabila Lucreția Ciobanu, care i-a influențat cariera) cântecul ardelenesc, atât de melodos și plin de savoarea emoției sincere, pe care consătenii boișoreni l-au prețuit din cele mai vechi timpuri.

La vârsta de doi ani și jumătate a fost înfiată de o familie din localitatea doljeană Cerăt. Face școala elementară, clasele I-V, în această comună, iar clasele VI-VII în comuna Boișoara. La vârsta de 12 ani, adică în anul 1971, pleacă în căutarea părinților ei adevărați. Însă, după câțiva ani, avea să se întorcă la familia adoptivă.

Urmează cursurile Liceului Agricol din orașul Sibiu; aici a fost descoperită ca o valoroasă cântăreață de muzică populară. S-a impus la concursurile școlare, mai apoi în diverse programe artistice, unde era invitată pentru calitățile sale deosebite interpretative. A fost întotdeauna îndrăgostită de portul popular din Mărginimea Sibiului, precum și de cel din Boișoara, care era mult influențat de cel ardelenesc.

Carierea de solistă remarcabilă și-a început-o după terminarea liceului, la Uzina „Independența” din Sibiu, cu prilejul reînființării ansamblurilor profesionale „Cindrelul” și „Junii Sibiului”. A fost perioada cea mai

importantă din viața Ninetei Popa, privind formarea sa ca interpretă de muzică populară. Ea se așază acum serios la masa de lucru, prelucrând folclorul muzical cules din zonele Mărginimii Sibiului, dar și pe cel din Țara Loviștei, punându-l pe portativ și făcându-l cunoscut publicului doritor și iubitor de muzică populară românească. Susținută permanent de conducerea acestor ansambluri folclorice din Sibiu, Nineta Popa avea să participe la înregistrarea primului CD, alături de Mircea Marcos, Dumitru Giurcă și Maria Lia Bologa.

A fost începutul unei lungi și impresionante cariere, de culegere, prelucrare și conservare a tezaurului loviștean, Nineta Popa înregistrând două CD-uri: *Bună ziua, maică bună* (1989), trei ani mai târziu, *Sunt fată din Boișoara*, și un album de colinde în 1995, alături de solista Mariana Anghel. De altfel, discografia artistei vorbește de la sine : *Dragu mi-i s-aud cântând*, *De la stâna din Bătrâna*, *Trec zilele omului*, *Badea cu căciula sură*, și ultimul album, *Doamne, pentru câte am* (2010), sunt CD-uri care conțin cel puțin fiecare câte o melodie ce s-a bucurat de apreciere la nivel național.

Multe sunt piesele pe care Nineta le-a interpretat în cadrul emisiunilor de radio sau cele de televiziune, neexistând un post sau o emisiune de folclor în care să nu se impună prin vocea-i plăcută și melodiile sale deosebite: *Badea cu căciula sură*, *Bună ziua, maică bună*, *Frunzuliță matostat*, *Ce vremuri grele trăim*, *Mai întoarce*, *Doamne, roata*.

În decursul carierei sale, a trecut pe la Orchestra Vâlceanca din Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), Teatrul „Al. Davila” din Pitești (1999-2009), ca solistă vocală în cadrul Orchestrei profesioniste „Doina Argeșului”, contribuind la reușita spectacolelor prezentate pe scenele din România. Din anul 2009, prin transferul acestei orchestre, a fost încadrată la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, unde se află și în prezent.

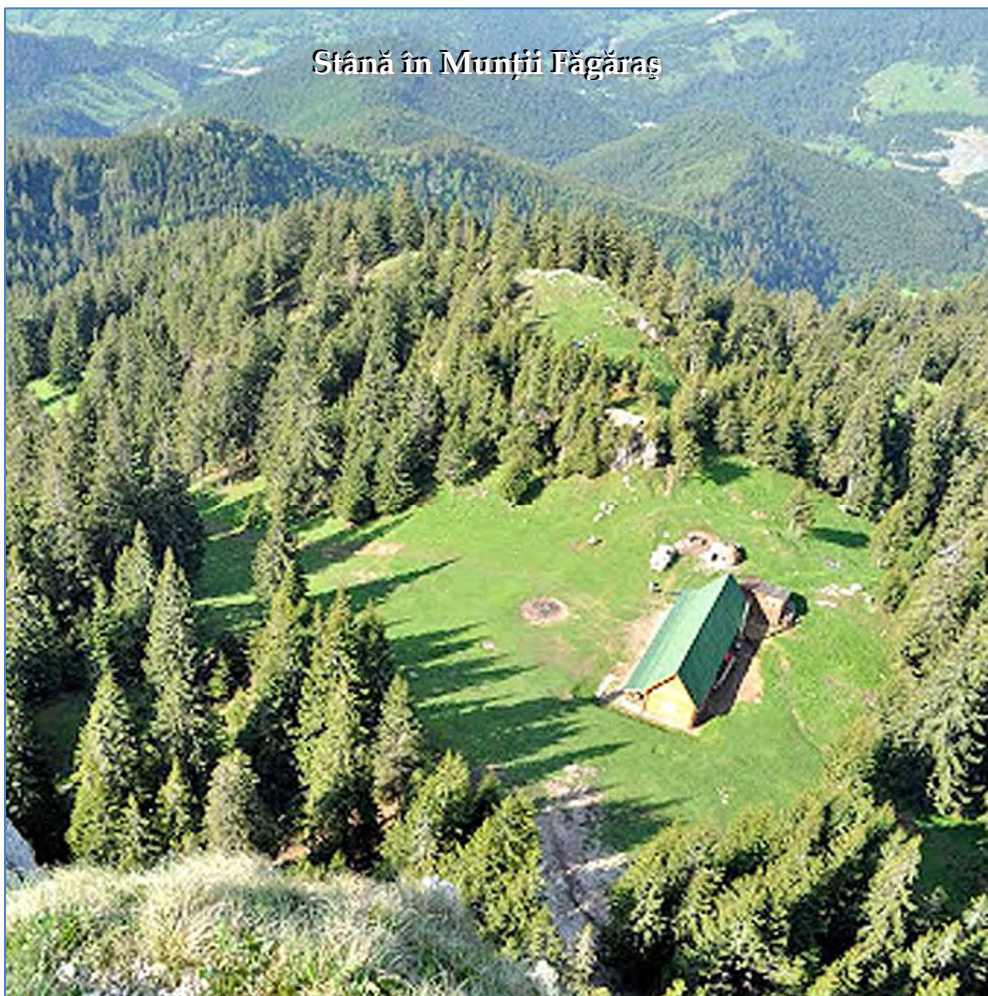
Nineta Popa rămâne solista de renume ce readuce publicului iubitor de muzică populară strălucirea cântecelor din Țara Loviștei, Mărginimea Sibiului și din zonele limitrofe acestui spațiu folcloric deosebit de bogat. Este invitată în permanență de posturile de televiziune și participă, alături de alți valoroși interpreți de muzică populară, la numeroase emisiuni de etnografie și folclor. Are un mare suflet de româncă, își iubește familia și înmulțește prin muncă asiduă talentul pe care i l-a dat Dumnezeu.

Păstoritul – activitate tradițională în Țara Loviștei

Stână în Munții Făgăraș

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 1 august 1949, orașul Drăgășani (astăzi municipiu), județul Vâlcea; economist (1971), doctor în științe economice (1989); publicist – autor și coautor a numeroase studii științifice și volume de specialitate, publicate între 1977-2014; cercetător științific la Institutul de Economie Mondială din București (1971-1989), reprezentant comercial la Ambasada României din Statele Unite ale Americii (1989-1990), guvernator al Băncii Naționale a României (sept. 1990 – în prezent), membru al Clubului de la Roma (din 1993), președinte al Asociației Române pentru Clubul de la Roma, vicepreședinte (ales în 1998 al Clubului Guvernatorilor Băncilor Centrale din Balcani, Marea Neagră și Asia Centrală (ales în 1998), președinte al acestui club (ales în 2002), prim-ministru al României (16 dec. 1999 – nov. 2000), candidat independent la

președinția României, la alegerile din 26 noiembrie 2000, membru corespondent (2001) și membru titular al Academiei Române (2006), membru corespondent al Academiei Regale de Științe Economice și Financiare din Spania (19 nov. 2007), membru corespondent al Academiei Regale a Doctorilor din Spania (25 nov. 2009); Doctor Honoris Causa al Universității din Craiova (oct. 2003), al Universității din Pitești (dec. 2006), al Universității „George Bacovia“ din Bacău (aug. 2007) și al Universității „Babeș-Bolyai“ din Cluj-Napoca (26 feb. 2009); Cetățean de Onoare al municipiului Drăgășani (2001), Cetățean de Onoare al municipiului Sibiu (2007); Ordinul „Meritul Industrial și Comercial“, în grad de Mare Ofițer (2 feb. 2007), Ordinul Național „Steaua României”, în grad de Colan (26 ian. 2010) -

* *

Născut la Drăgășani, Mugur Isărescu are rădăcini după mama sa, Aritina – fiică a cârciumarului Nae Fârtat (vecin cu bunicii mei materni, al cărui strămoș, „Fârtat din Crețeni”, este atestat ca martor într-un document emis în secolul al XVI-lea) –, pe valea Pesceanei, în satul Mrenești, comuna Crețeni iar după tatăl său, Constantin Isărescu, pe valea Luncavățului, la Șirineasa. Acesta se înscrie între cele mai reprezentative personalități ale românilor, născute sau cu rădăcini în bătrâna și vestita podgorie a Drăgășanilor. Este primul guvernator al Băncii Naționale a României și al doilea prim-ministru al României, după istoricul și politicianul drăgășenean Radu Vasile (văr al mamei mele), prim-ministru în perioada 1998-1999. De asemenea, este al treilea prim-ministru vâlcean, după generalul Nicolae Rădescu – ultimul prim-ministru al unui guvern român liber înainte de instaurarea regimului comunist în România.

La ceas aniversar, suntem onorați cu două schițe de portret realizate de către Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Lovișteanu, episcop-vicar al arhiepiscopiei Râmnicului și profesorul Emil Istocescu, cel ce i-a fost omagiatului nostru profesor de limba și literatura română, dar și diriginte în anii de liceu.

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 YEARS OLD

- born on August 1, 1949, Drăgășani town (nowadays municipality), Vâlcea county; economist (1971), with a PhD in economic sciences (1989); publicist – author and coauthor of numerous scientific studies and specialty volumes, published between 1977-2014; scientific researcher at the World Economy Institute from Bucharest (1971-1989), commercial representative at the Romanian Embassy from the United States of America (1989-1990),

governor of the National Bank of Romania (Sept., 1990 – until present), member of the Club from Rome (since 1993), president of the Romanian Association for the Club of Rome, vicepresident (chosen person in 1998 of the Central Bank Governors Club from the Balcans, The Black Sea and Central Asia (chosen in 1998), president of this club (chosen in 2002), prime-minister of Romania (Dec. 16, 1999 – Nov., 2000), independent candidate at the Romanian presidency, at the November 26, 2000 elections, corresponding member (2001) and appointed member of the Romanian Academy (2006), corresponding member of the Royal Academy of Economic and Financial Sciences from Spain (Nov. 19, 2007), coresponding member of the Doctors Royal Academy from Spain (Nov. 25, 2009); Doctor Honoris Causa of the University from Craiova (Oct., 2003), of the University of Pitești (Dec., 2006), of „George Bacovia“ University from Bacău (Aug., 2007) and of „Babeș-Bolyai“ University from Cluj-Napoca (Feb. 26, 2009); Honorable Citizen of Drăgășani Municipality (2001), Honorable Citizen of Sibiu Municipality (2007); „Meritul Industrial și Comercial“ order, in the rank of Great Officer (Feb. 2, 2007), the National Order „The Romanian Star“, in the rank of Collar (Jan., 26, 2010) -

* *

Born in Drăgășani, Mugur Isărescu belongs to Pesceana Valley, Mrenești village, Crețeni commune, after his mother, Aritina – daughter of the publican Nae Fârtat (neighbour of my maternal grandparents, whose ancestor „Fârtat from Crețeni“, is attested as witness in a document released in the 16th century) –, on Pesceana Valley, in Mrenești village, Crețeni commune, and after his father, Constantin Isărescu, he belongs to Luncavățului Valley, in Șirineasa. Mugur Isărescu is one of the most representative Romanian personalities, born or with roots in the old and famous vineyard of Drăgășani. He is the first governor of the National Bank from Romania and the second prime-minister of Drăgășani, Radu Vasile (my mother's cousin)), prime-minister between 1998-1999. He is also the third prime-minister from Vâlcea, after the general Nicolae Rădescu – the last prime-minister of a free Romanian govern before the instauration of the communist regime in Romania.

At anniversary time, we are honored with the two portrait sketches done by His Grace Father Dr. Emilian Lovișteanul, dean-bishop of the Archepiscopate of Râmnic and the teacher, Emil Istocescu, who was the Romanian teacher and former teacher during high school of the one we are now celebrating.

Domnul Academician Constantin Mugur Isărescu, binefăcător al eparhiei Râmnicului

† **Emilian Lovișteanul**

Existența omului în lume are valoare din perspectiva chemării la viață de către Dumnezeu și a chipului dumnezeiesc pe care îl poartă fiecare om și al nemuririi sufletului.

Raportarea la aceste valori netrecătoare îl determină pe om să iubească viața, să-l iubească pe Dumnezeu și pe semenii săi, contribuind prin faptele sale la bunul mers al familiei, comunității și al poporului, prin acestea înțelegând și Biserica ce le cuprinde în slujirea ei.

Viața omului reprezintă darul cel mai de preț pe care îl primește persoana umană de la Dumnezeu, iar fiecare zi și aniversare reprezintă un prilej de a-i mulțumi pentru acest dar, cu gândul mai întâi la Cel care a creat omul și universul și apoi la semenii din jur.

Aniversarea a 65 de ani de viață ai Domnului Mugur Isărescu, Guvernatorul Băncii Naționale a României, înseamnă frumusețea buchetului de împliniri și fapte săvârșite de-a lungul existenței terestre. S-a născut în localitatea Drăgășani, Județul Vâlcea din părinții Constantin și Satina Isărescu. Au fost două persoane apropiate de Biserică și în frumoasă prietenie cu vrednicul de pomenire Arhiepiscop Gherasim al Râmnicului. Din istoria spirituală a locului (mănăstirile Dobrușa, Mamu și Morunglavu) și podgoriile Drăgășanilor ce veghează curgerea lină a Oltului către Dunăre, familia Isărescu scrie o pagină frumoasă de viață ce înnobilează pitorescul românesc.

Prietenia Părintelui Arhiepiscop Gherasim cu familia Domnului Guvernator Isărescu a născut fapte ctitoricești pentru mănăstirile eparhiei care se aflau în condiții precare de existență. În timpul regimului comunist, multe așezăminte monahale au fost închise, iar altele au căzut în ruină; în aceste condiții, păstorirea Înaltpreasfințitului Gherasim la Râmnic s-a desfășurat cu grija refacerii și restaurării unor mănăstiri istorice.

Ajutorul consistent oferit prin grija și bunăvoința Domnului Mugur Isărescu a contribuit la refacerea mănăstirii Dintr-un Lemn (sec. XVI), Bistrița (sec. XV, ctitoria boierilor Craiovești), Arnota (ctitorită de Voievodul Matei Basarab în sec. al XVII-lea), Hurezi (ctitorită de Sf. Voievod Martir Constantin Brâncoveanu la sfârșitul sec. al XVII-lea) și un Centru pastoral-cultural în curtea Arhiepiscopiei Râmnicului.

La mănăstirea Dintr-un Lemn a fost refăcută incinta și totodată acoperită cu tablă, realizându-se un spațiu monastic potrivit și primitiv pentru pelerini.

Mănăstirea Bistrița se afla în ruină la sfârșitul perioadei comuniste, neavând decât un singur viețuitor, încât a fost necesară o lucrare amplă de refacere și construire din nou a zidurilor cu chilia și întemeierea unei obști de monahii.

Arnota, mănăstirea dragă Arhiepiscopului Gherasim, a fost și ea refăcută în totalitate, după ce cu ani în urmă, harnicul vlădică se ocupase de o altă ctitorie a Voievodului Matei Basarab, mănăstirea Căldărușani.

La mănăstirea Hurezi, Domnul Constantin Isărescu a sprijinit construirea unei case pentru mănăstire și pelerini, fiind de mare trebuință pentru ctitoria Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, ocrotitorul spiritual al domniei sale.

Centrul eparhial al Râmnicului avea nevoie de un spațiu în care să organizeze conferințe, o bibliotecă, un muzeu și spații pentru alte trebuințe. Astfel, într-un timp scurt (1999) a fost construit noul centru ce poartă numele Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul.

În toate aceste locuri, Arhiepiscopul Gherasim a pus mult suflet și multă osteneală, fiind ajutat la ctitorirea lor de Domnul Muger Isărescu și de alți binefăcători. Era o necesitate urgentă și Domnia Sa a înțeles contextul istoric potrivit pentru săvârșirea unor astfel de fapte care să continue lucrarea voievozilor și boierilor români care au înălțat cetăți ale rugăciunii păstrătoare de credință și cultură creștină.

Este cunoscut rolul misionar și cultural al mănăstirilor și frumusețea pe care o revarsă peste Vâlcea, prezența și lucrarea acestor vetre de sihăstrie românească și ortodoxă.

Astfel, la anii vieții pe pământ și la faptele săvârșite, se adaugă conlucrarea dintre ctitor și chiriarh care a rodit în pământul vâlcean spre folosul monahilor și monahiilor și spre bucuria pelerinilor.

Dumnezeu să răsplătească faptele ctitoricești săvârșite și să dăruiască Domnului Isărescu și familiei sale, ani mulți, frumoși, rodnici și binecuvântați.

Guvernatorul Băncii Naționale a României Între Mugur Constantin Isărescu

Emil Istocescu

La 1 august 2014, Academicianul Mugur Isărescu, Președintele Consiliului de Administrație și Guvernator al Băncii Naționale a României (BNR), a împlinit 65 de ani. Născut la Drăgășani, județul Vâlcea, a urmat cursurile generale și gimnaziale (1959-1963) la Școala „Nicolae Bălcescu“, iar pe cele secundare la Liceul Teoretic din localitatea natală, denumit astăzi Colegiul Național „Gib Mihăescu“ (între 1963-1967) și Facultatea de Comerț Exterior din cadrul Academiei de Științe Economice din București, absolvită în 1971.

După absolvirea facultății, a lucrat ca cercetător științific la Institutul de Economie Mondială din București, până în 1989, când a obținut titlul de Doctor în economie, cu teza „Politici ale ratelor de schimb“.

Din același an, a lucrat la Ministerul Afacerilor Externe, apoi ca reprezentant comercial la Ambasada României din Statele Unite ale Americii (SUA), iar din septembrie 1990, a fost numit Guvernator al Băncii Naționale a României, moment critic în care toată rezerva valutară a României se consumase pe importuri, iar inflația luase proporții îngrijorătoare.

În 1993 devine membru al Clubului de la Roma, apoi ales Președinte al Asociației Româna Clubului de la Roma, iar din 1999, reales în această funcție.

În 1998 a fost ales vicepreședinte al Clubului Guvernatorilor Băncilor Centrale din Balcani, Marea Neagră și Asia Centrală, iar în anul 2002, președinte al acestui club.

Din 16 decembrie 1999, până în noiembrie 2000, a fost prim-ministru al României. Guvernul condus de Domnia sa a elaborat strategia economică de aderare la Uniunea Europeană (UE).

La alegerile din 26 noiembrie 2000, a fost candidatul independent la Președinția României, fiind susținut de Convenția Democrată Română – 2000.

După această dată, a revenit la Banca Națională a României, în aceeași calitate de Guvernator și Președinte al Consiliului de Administrație, pentru următoarele mandate, fiind reconfirmat de curând pentru un nou mandat de 5 ani (2015-2020), devenind astfel unul dintre cei mai longevivi guvernatori pe plan european și mondial.

Mugur Isărescu este autorul unui plan economic liberal, care a condus la redresarea României printr-o politică monetară extrem de inteligentă. La 1 septembrie 2005, a introdus leul nou, după liberalizarea contului de capital. A dus o politică activă în privința dobânzilor acordate la credite, a siguranței banilor.

În 2001, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, devenind membru titular al acestui prestigios for științific al României, în anul 2006. În prezent, este și Președintele Secției de Economie, Sociologie și Științe Juridice a Academiei Române. Pe 19 noiembrie 2007 a devenit membru corespondent al Academiei Regale de Științe Economice și Financiare din Spania, iar pe 25 noiembrie 2009 a devenit membru corespondent al Academiei Regale a Doctorilor din Spania.

Activitatea publicistică și editorială. De-a lungul anilor, începând cu 1977, singur sau în colaborare, publică o serie de studii științifice și volume de specialitate.

Distincții. De-a lungul îndelungatei activități de guvernator al BNR, Mugur Isărescu a primit mai multe distincții și titluri, printre care: Doctor Honoris Causa al Universității din Craiova (octombrie 2003), al Universității din Pitești (decembrie 2006), al Universității „George Bacovia“ din Bacău (august 2007) și al Universității „Babaș-Bolyai“, din Cluj-Napoca (26 februarie, 2009). Din 2001 este Cetățean de Onoare al municipiului Drăgășani, titlu acordat „în semn de recunoștință și admirație pentru tot ceea ce îl reprezintă ca personalitate marcantă a patriei noastre”, iar din iunie 2007 este Cetățean de Onoare al municipiului Sibiu.

La data de 2 februarie 2007, Președintele României, Traian Băsescu, i-a conferit Ordinul „Meritul Industrial și Comercial“, în grad de Mare Ofițer, pentru „cea mai spectaculoasă perioadă de creștere de după cel de al Doilea Război Mondial”, cu această ocazie fiind decorat întregul Consiliu de Administrație al Băncii Naționale a României. De asemenea, la 26 ianuarie 2010, președintele Traian Băsescu i-a conferit cea mai înaltă distincție a statului român, Steaua României, în grad de Colan, „pentru efortul deosebit depus în vederea elaborării și implementării politicilor care au asigurat stabilitatea financiară a României”.

Mărturii evocator-sentimentale. Când, prin anii 1962-1966, Mugur Isărescu era elevul nostru la Liceul Teoretic din Drăgășani, fiindu-i profesor de limba și literatura română, dar și diriginte, nu aveam să intuim devenirea sa spectaculoasă în timp, reținând în schimb figura-i blajină, calmă și prietenoasă cu privire iscoditoare și siguranța cu care își etala cunoștințele.

Probabil că recomandarea noastră de a face, alături de ceilalți colegi, efortul să scrie caligrafic a reținut-o ca pe o toană ciudată a noastră, fapt care l-a determinat să ne scrie pe o carte poștală ilustrată expediată din San Francisco (SUA), prin 1976 următoarele rânduri: „*Îmi amintesc că acum... 12 ani în urmă, mă învățați să scriu frumos! Nu știu dacă am reușit! Primiți sincere salutări și urări de bine „tov. diriginte”. 31 oct. 1976, San Francisco*”.

Ne dădea de înțeles, indirect că pretenția noastră pentru scrierea frumoasă – pe care a respectat-o totuși, nu l-a împiedicat, ci l-a ajutat în ascensiunea profesională.

* *

Mugur Isărescu a sprijinit financiar, în mod consistent, urbea natală, astfel, în ziua de 10 mai 1997, în Drăgășani, s-a desfășurat o ceremonie memorabilă cu prilejul dezvelirii bustului dedicat lui Gib Mihăescu, prozatorul modern, fiu al acestei urbe, cheltuiala căruia a fost asigurată cu un gest de bunăvoință și patriotism local al guvernatorului Băncii Naționale a României.

Din nețărmurita dragoste pentru vajnicii săi părinți, care își află locul de veșnică odihnă în cimitirul orașului natal – Drăgășani, a asigurat amenajarea aleilor cimitirului, unde se află și obeliscul închinat eteriștilor greci, care au căzut în confruntarea cu turcii, și monumentul eroilor locali, căzuți în Războiul de Independență și în cele două războaie mondiale, precum și o capelă dedicată ceremoniilor religioase de înhumare a celor decedați din acest oraș.

De asemenea, prin 2001, cu ocazia amenajării unui nou sediu al Primăriei municipiului Drăgășani, lucrări realizate cu sprijinul guvernatorului Mugur Isărescu, drept recunoștință, edilii locali, reprezentați de primarul Gheorghe Iordache, au amenajat, la parterul edificiului administrativ o sală dedicată expozițiilor și manifestărilor multiple cultural-sociale, sală care îi poartă numele. În Cartea de Onoare a Primăriei a rămas imortalizat un text de suflet al guvernatorului Mugur Isărescu, cu prilejul inaugurării noului sediu, text pe care îl reproducem mai jos:

29 iunie 2001, Drăgășani

Doi drăgășăneni adevărați – născuți, crescuți și școliți în urbea Drăgășanilor între dealurile cu vie și vin – doresc din tot sufletul ca ziua de astăzi, luminată de sfinții apostoli Petru și Pavel să marcheze renașterea orașului nostru.

Dragășaniul să ajungă repede la fel de frumos ca această clădire nouă a Primăriei, așezată nu departe de cea dărâmată cu păcat în anii din urmă! Drăgășaniul să-și regăsească valorile adevărate în tradițiile sale seculare, surprinse în hrisovul domnesc de naștere adresat pârcălabului Fârtat. Iar locuitorii acestor ținuturi, proprietari de vie și hârnicie să devină prosperi, așa cum ne aminteam noi din copilăria noastră.

Dumnezeu să ne ajute!

Ileana și Mugur Isărescu,

cu părinții, frații și surorile, toți din Drăgășani

**Centrul Eparhial
al Arhiepiscopiei
Râmnicului -
Centenar
„Constantin
Isărescu”
(13 iunie 2013)**

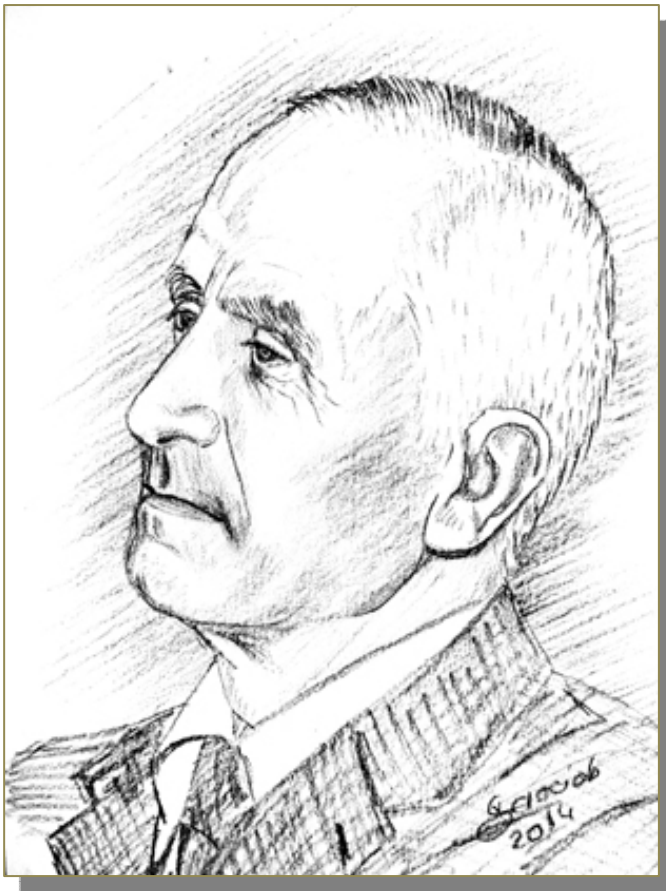

Dealul Olt-Drăgășani, Conacul Isărescu

GHEORGHE DEACONU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 22 august 1944, satul Piatra, comuna Ciofrângeni, județul Argeș; filolog, etnolog și folclorist; doctor în filologie (1984); eseist, publicist, scenarist și regizor de spectacole, animator cultural, editor (a alcătuit, îngrijit și prefațat numeroase volume – antologii, monografii și studii privind cultura populară din județul Vâlcea); autor a numeroase articole și studii publicate în revistele de cultură; autor al unor volume de specialitate; fondator al Editurii Patrimoniul, Râmnicu-Vâlcea, fondator și director al SC Ateneul „Meșterul Manole” SRL și al Editurii „Fântâna lui Manole”, Râmnicu-Vâlcea; director (cu întreruperi) al Casei Județene a Creației Populare Vâlcea (1968-2000), director al Centrului Național de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare (1990-1992), director al Direcției Județene pentru Cultură,

Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea (2001-2004); fondator al mai multor publicații de profil, printre care „Izvorașul” (serie nouă) și „Doina Oltului”; cofondator al Galeriei de Artă Populară Contemporană și al Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop” (componentă a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea); fondator și conducător al unor asociații, societăți, cluburi, studiouri etc., printre care și Asociația Folcloriștilor Vâlceni (1969), fondator și coordonator al unor programe și proiecte culturale, devenite tradiționale: „Cântecele Oltului” – festival folcloric al județelor străbătute de râul Olt, „Cocoșul de Hurez” – târg național al ceramicii populare românești, „Hora Costumelor” – sărbătoare a portului popular vâlcean (1970), „Învârtita dorului” și „La izvorul fermecat” (1973) – festivaluri păstorești, Festivalul de creație „Vâlcea artistică” (1975), „Brâul de aur” – festival al dansului popular vâlcean, Grupul vocal bărbătesc „Rapsodii Oltului”; membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului (2001); distincții: Medalia „Meritul Cultural” cl. I (1983), Premiul Fundației Naționale pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani” (1998), Ordinul „Meritul Cultural” cl. I, în grad de Cavaler, Categoria F, „Promovarea culturii”, conferit de președinția României (2004), Cetățean de Onoare al Județului Vâlcea (2014) -

* *

Gheorghe Deaconu, argeșean prin naștere și vâlcean prin adopție, face parte din elita culturii românești călită în anii de restricții și cenzură impuse de regimul comunist. Harnic și devotat profesiei în care s-a format, acesta slujește cultura vâlceană și națională cu credință, dăruire și pricepere de peste 45 de ani, urmele sale fiind profunde în mișcarea artistică, creativă, publicistică și editorială din această veche vatră românească ce vine din istorie cu numele de Vâlcea.

Meritele distinsului omagiat sunt puse în valoare, într-un „tablou editorial”, de către vechiul și bunul său coleg, prieten și colaborator filologul și scriitorul Ioan St. Lazăr.

GHEORGHE DEACONU, 70 YEARS OLD

- born on August 22, 1944, Piatra village, Ciofrângenii commune, Argeș county; philologist, ethnologist and folklorist; with a PhD in Philology (1984); essayist, publicist, scriptwriter and shows director, cultural entertainer, editor (he elaborated, coordinated and prefaced numerous volumes – anthologies, monographies and studies regarding the popular culture from Vâlcea county); author of numerous articles and studies published in culture magazines; author of some scientific volumes; founder of

Patrimoniu Publishing House, Râmnicu-Vâlcea, founder and director of SC Meşterul Manole Atheneum SRL and of „Fântâna lui Manole” Publishing House, Râmnicu-Vâlcea; director (with interruptions) of the Popular Creation County House Vâlcea (1968-2000), director of the National Center of Conservation and Capitalization of Tradition and Popular Creation (1990-1992), director of the County Direction for Culture, Cults and of the National Cultural Patrimony Vâlcea (2001-2004); founder of various profile publications, among which Izvoaraşul (new series) and Doina Oltului; cofounder of the Contemporary Popular Art Gallery and of „Mihail Pop” Ethnology Library (component part of Antim Ivireanul County Library Vâlcea); founder and leader of some associations, societies, clubs, studios etc., among which the Folklorists’ Association from Vâlcea (1969), founder and coordinator of some cultural programs and projects, later become traditional: „Cântecelul Oltului” – folkloric festival of the counties traversed by Olt river, „Cocoşul de Hurez” – national fair of the Romanian popular pottery, „Hora Costumelor” – celebration day of the popular garb from Vâlcea (1970), „Învârtita dorului” and „La izvorul fermecat” (1973) – pastoral festivals, „Vâlcea artistică” Creation Festival (1975), „Brâul de aur” – festival of the popular dance from Vâlcea, „Rapsodii Oltului” Manly Vocal Group; founding member of the Cultural Forum of Râmnic (2001); awards: The Medal „Meritul Cultural” cl. I (1983), The National Foundation Prize for Rural Civilization „Nişte Țărani” (1998), the Order „Meritul Cultural” cl. I, in the rank of cavalier, F Category, „Promovarea culturii”, bestowed by the presidency of Romania (2004), Honorable Citizen of Vâlcea County (2014) -

* *

Gheorghe Deaconu, born in Argeş and adopted by Vâlcea, is part of the Romanian culture elite hardened during the years of restrictions and censorship imposed by the communist regime. Hard-working and devoted to his profession, he serves the national culture as well as the culture from Vâlcea with faith, devotion and skills of over 45 years, his traces being deeply printed in the artistic, creative, publicistic, editorial movement from this old Romanian hearth that was named by history, Vâlcea.

The merits of the honorable man we are now praising are emphasized in an editorial frame by his old and good colleague, friend and fellow worker, the philologist and writer Ioan St. Lazăr.

Competență și performanță întru promovarea culturii populare

Ioan St. Lazăr

Pe colegul și prietenul etnolog și folclorist, Gheorghe Deaconu, în 1999, în postfața unui volum dialogic, pe care i l-a dedicat scriitorul Ion Soare, *Gheorghe Deaconu – vocație și devenire*, îl defineam, pentru tot ce a trăit, a gândit și a acționat în planul culturii populare, drept „un intelectual haretian”, străduindu-mă să-i fac, dintr-o bogată experiență de „împreună-lucrare”, un portret, fără voia mea, parțial, alcătuit din secvențe sugestive și, pe alocuri, literar. Selectez mai jos, într-o altă ordine, câteva fragmente în sensul definiției:

Trăind „de mic” și reîntorcându-se în „miezul” vieții sătești, al datinilor și creațiilor poporului, Gheorghe Deaconu a conștientizat (mai mult decât alții) că trebuie să se afle mereu într-o «misiune» (haretiană, dacă-i pot spune astfel) și a dat actelor sale putere de semnificație majoră...

Am profunda convingere că, dacă n-ar fi fost să fie director, dirigitor cultural, dacă ar fi fost să rămână profesor în sat, Gheorghe Deaconu ar fi reeditat – cu noblețe și tenacitate ideală – modelul lui Gheorghe Bobei și al atâtor alți intelectuali, chiar contemporani, ca Vartolomei Todeci, care s-au identificat în gând și faptă cu păstrătorii tradițiilor satului, fiind mai înțelepți și mai fericiți decât oricare alții! A fost să fie, însă, director într-o instituție profilată spre acest sens, iar noi, toți cei care am lucrat cu el, i-am prețuit fără rezerve patetismul, spiritul curat și idealist, dar și capacitatea organizatorică ieșită din comun, așa încât ne-a fost și ne este oricând „directorul”. A văzut întotdeauna sensul major și ne-a chemat către el!...

Ca și alți intelectuali onești, Gheorghe Deaconu a înțeles de timpuriu că pot să nu fie promotori asidui ai comandamentelor politice ale vremii și că, potrivit aforismului după care «în orice rău este și un bine», trebuie să-și orânduiască fapta astfel încât, în pofida compromisurilor inerente, să o facă sămânță bună, cu rod sigur, durabil. El s-a dedicat resuscitării datinilor locului și recuperării valorilor folclorice intrate în „eclipsă” (colinde, balade ș.a.); s-a dedicat promovării autenticității în creația folclorică și de artă populară, stimulării individualităților creatoare și etalării lor; s-a dedicat aducerii în actualitate a tradiției culturale cărturărești și artistice din Vâlcea și stimulării unor replici valorice din partea noilor generații de creatori de artă vâlceni...

Gheorghe Deaconu este intelectualul de factură haretiană, convins că, în „mecanica socială”, are un loc și un rol propriu, organic și, de aceea, s-a dăruit faptei constructive pentru ridicarea alor săi, a neamului; este intelectualul haretian confirmat în «misiunea» sa de către Școala Sociologică de la București (eminentă, în perioada interbelică, pe plan internațional!), care nu cerceta faptele în mod izolat, ci în corelațiile lor sociale și promova acțiunea pentru cunoașterea, conservarea și valorificarea tezaurului popular de gândire și simțire umană în vitalitatea lui curentă; este intelectualul care, cu această formație (dobândită prin studiu și meditație), cu aceste resorturi de gândire și acțiune, nu s-a lăsat copleșit de comandamentele politico-ideologice ale epocii totalitare în care i-a fost dat să activeze, ci s-a străduit să le reziste, făcând loc faptelor ce se subsumau sensului existenței întru care se formase... Pentru conturarea acestei personalități, trebuie subliniată o calitate inalienabilă: Gheorghe Deaconu este un specialist recunoscut în folclor și etnografie, pregătit la școala modernă a profesorului Mihai Pop, școală deschisă împletirii dialectice a tradiției cu modernitatea, a teoriei cu praxisul; este cercetătorul neobosit al folclorului „viu”, al obiceiurilor și datinilor în actualitate, al mentalităților în devenire perpetuă, al structurilor ceremoniale și artistice care se configurează în prezent pentru a se reorganiza neconținut sub impulsul tendințelor și factorilor interni și externi. Această calitate a lui Gheorghe Deaconu trebuie de două ori subliniată: atât pentru realizările individuale (...), cât și pentru realizările instituției pe care o conduce...

Este de menționat că, în cartea evocată, confesiunile lui Gheorghe Deaconu dobândesc calitatea de „martor” din partea unui performer în domeniul culturii populare și al acțiunilor culturale din Vâlcea de dinainte și de după '89 și o aceeași calitate o posedă și utilul documentar bio-bibliografic, care le probează și susține, integrându-le, cu partea lor de exemplaritate, într-o semnificație mai largă.

Trecând la alt palier al rândurilor de față, remarcăm caracterul emulativ de excepție al relației lui Gheorghe Deaconu cu profesorul (nostru) Mihai Pop, creativitatea sa ca discipol și exeget al Profesorului. Pot afirma, în deplină cunoștință de cauză, că atât de mult s-a identificat Gheorghe Deaconu (și „echipa” sa) cu spiritul profesorului Mihai Pop, lucid, luminos, activ, întemeietor și generos, venind în întâmpinarea inițiativelor locale și consacându-le prin sprijinul său (Vâlcea ocupând, în acest plan, un recunoscut loc de frunte în țară), încât emulația efervescentă (și, desigur, jertfelnică), în care a lucrat, nu i-a îngăduit timpul material și relaxarea psihică pentru minima distanțare necesară meditației și creativității științifice proprii în raport cu opera Profesorului, ca și cu sine însuși.

Acest deziderat se împlinește de câțiva timp prin mai multe modalități corelative. Întâi, în legătură cu opera și memoria Profesorului, inițierea seriei de colocvii și volume sub genericul *Școala Mihai Pop*. În primul volum, din

1997, îngrijit de Gheorghe Deaconu și subsemnatul, semnau: Dumitru Pop, Nicolae Constantinescu, Al. Dobre, Vasile Latiș, Grațian Jucan și cercetători vâlceni. Salutată de la început cu prețuire (în „Adevărul” din 20.11.1997), sintagma lansată în titlu dovedea, în spiritul Profesorului, lipsa de complexe a Provinciei față de Centru, și reprezenta o opțiune care, treptat, s-a consacrat în etnologia românească de azi, îndeosebi prin confirmarea de către succesorul la catedră al Profesorului, dl. Nicolae Constantinescu, respectiv, în texte din 2003, când a configurat generațiile *Școlii Mihai Pop*, și din 2007, când a reliefat o seamă de trăsături ale concepției Profesorului Pop, răsfrânțe în „Școala folcloristică Mihai Pop”, cum a denumit-o Domnia Sa. Ca atare, în anul 2007, a apărut, îngrijit de subsemnatul, al doilea volum *Școala Mihai Pop*, în care au semnat Nicolae Constantinescu, Paul Miclău, Georgeta Stoica, Sabina Ispas, Al. Dobre și alți autori, între care și vâlcenii.

Într-un al doilea rând, odată cu preluarea unui fond de carte și publicații din biblioteca profesorului Mihai Pop și constituirea cu acesta, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din Vâlcea, a Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop” (bibliotecă anual completată cu lucrări de la Salonul Național al Cărții de Etnologie „Mihai Pop”), Gheorghe Deaconu a inițiat, cu profesionalism, seria de cataloage ale *Fondului de carte „Mihai Pop”*, începând cu cartea în limbi străine (în 2008) și continuând cu aceea în limba română (în curs de apariție); se află în „șantier” și catalogul de publicații periodice.

După ce, în câteva reviste și în volume colective, publicase studii și articole despre Profesorul Mihai Pop, anii 2007 și 2008 i-au prilejuit lui Gheorghe Deaconu cristalizarea unui proiect personal de excepție, unic până acum la noi în țară: o trilogie de studii sub genericul *Mihai Pop – discursul despre folclor*, cuprinzând *Conceptul* (vol. I, 2007), *Metoda* (vol. II, 2008) și *Știința* (vol. III – în curs de editare) – tot atâtea aspecte de resort conceptual care, numai din rațiuni metodologice sunt disociate, ele funcționând mereu în corelație. Despre acest proiect, într-o prezentare introductivă, Gheorghe Deaconu scria:

...a reconstitui modul de structurare și funcționare a gândirii sale [a Profesorului Mihai Pop – n. n.] este o aventură intelectuală, căci presupune o incursiune în evoluția teoriei, metodei și practicii cercetării socio-umane pe parcursul secolului XX, evoluție care oferă imaginea unui fascinant spectacol al ideilor despre spiritul uman, despre omul social și cultural. Mihai Pop a fost nu doar un martor al acestui spectacol, ci un actor, chiar un protagonist. (vezi în „Forum V”, Râmnicu-Vâlcea, nr. 3-4, trim. III-IV/2007, p. 1).

Mutatis mutandis, în acest „fascinant spectacol al ideilor” s-a încumetat a intra Gheorghe Deaconu, reconstituind toate treptele formației intelectuale a Profesorului Mihai Pop, disociate în relația cu mari școli de cultură din secolul al XX-lea, cu mari personalități străine și românești, cu a căror ființă

și operă a avut șansa să se întâlnească fructuos, dobândind orizont științific, concepte și concepții, strategii și metode de acțiune, rigoare și echilibru; niciodată, însă, Profesorul Pop, om al pământului și cerului natal românesc, n-a uitat „lecția” de acasă, a tradiției ancestrale și a realității la zi, structurile acestora și dinamica lor, performerii lor, oameni vii din neam, ce l-au ajutat să fie mereu în adevăr; pe acest adevăr al vieții l-a prezentat și altora, de aici și din afară, câștigând prestigiu pentru țara, ca și pentru personalitatea lui.

Neavând, în paginile de față, contextul unei analize de specialitate, ne limităm la a releva dintru început aplicația deosebită a lui Gheorghe Deaconu pentru conceptualizare și, în consecință, pentru limbajul teoretic – ceea ce îi asigură un discurs intelectual autentic, bine susținut și elevat. Exemplificăm cu încă un citat legat de propriul său demers: *A reconstitui gândirea lui Mihai Pop înseamnă a parcurge traseul epistemologic al etnologiei, de la „gândirea sălbatică”, gândirea originară, naturală, bazată pe „logica sensibilului, a concretului” (Cl. Lévi-Strauss), proprie culturii populare, la logica savantă, elaborată, a cercetării științifice, întemeiată pe o logică a conceptului, a explicita „inconștientul colectiv”, a analiza procesul de gramaticalizare a gândirii populare, proces, pe care Mihai Pop îl consideră revelator pentru devenirea tradiției.* (vol. I, p. 40, 41)

Și, pentru că știința presupune ipoteze și demonstrația lor, consemnăm în continuare, onestă și elegantă, formula opțiunii cercetătorului Gheorghe Deaconu:

Se poate afirma, pătrunzând logica etnologului [Mihai Pop], că gândirea lui științifică este o echivalență gramaticalizată a gândirii populare. Formulez această ipoteză, conștient fiind de ambiguitatea sensului: este aceasta rezultatul travaliului sistematic al etnologului de a-și apropia o cunoaștere cât mai aprofundată a obiectului de studiu, sau etnologul însuși este creația obiectului, adică „opera” spiritului modelator al culturii populare? Altfel spus: este vorba despre o simplă analogie sau despre o omologie structurală? (vol. I, p. 41).

De la acest nivel expresiv, care-l proiectează ca pe unul dintre cei mai dotați protagoniști ai demersului teoretic, din „Școala Mihai Pop”, Gheorghe Deaconu „coboară” mai greu pentru novici, dar o face ordonat și, uneori, aproape didactic, încât, dacă este lecturat cu consecvență, dovedește la tot pasul „buna rânduială” și limpezime. Impresionează, într-adevăr, din „mantaua” Profesorului, dar și din dotația exegetului, gândirea sistemică aplicată la proces/devenire, puterea de analiză și aceea de sinteză, la fel de consistente fiecare, coerența interpretării, ca și a dicțiunii, ștacheta intelectuală constantă, claritatea ideilor și eleganța frazei; acestea se mențin în discurs chiar și când un „ce” diegetic este implicat: aspecte confesive (la persoana I), în dorința de inter-comunicare cu cititorul, atras astfel către „aventura” ideatică, bucuria descoperirilor, fervoarea trăirii ideilor – ceea ce,

barthian vorbind, putem spune că avem de a face, în cele două cărți, cu un „discurs îndrăgostit” de... obiectul investigației!

Nu exemplificăm îndeaproape, întrucât rostul textului de față nu este acela de a-l prezenta pe Profesorul Mihai Pop în viziunea lui Gheorghe Deaconu, ci vizează personalitatea și realizările colegului și prietenului meu; iar dacă paginile sunt multe, este pentru că și realizările lui sunt multe. Amintesc succint pe acelea semnificative din planul editorial:

- inițierea, în 1970, a seriei *Folclor din Țara Loviștei*, prin antologia de cântece, legende și studii, realizate prin cercetarea efectuată de un colectiv de la Institutul de Etnografie și Folclor și de la Universitatea din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. Mihai Pop; din această serie, au mai apărut, până în 1989, prin grija lui Gheorghe Deaconu, încă două culegeri;

- inițierea, documentarea etnografică, co-redactarea și tipărirea monografiei-album *Arta populară din Vâlcea* (1972), cu concursul specialiștilor Paul Petrescu, Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Ion Vlăduțiu, și al cercetătorilor vâlceni. În acest volum, textul semnat de Gheorghe Deaconu, referitor la aportul Centrului Județean de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă conține nu doar un bilanț, cât mai ales un program de acțiune urmat cu tenacitate de către lucrătorii instituției până în '89;

- teza de doctorat, susținută în 1984, cu tema *Evoluția folclorului în satul contemporan. Dinamica obiceiurilor*, având drept conducător științific pe Profesorul Mihai Pop. Am definit atunci această teză (rămasă în manuscris) drept „un prețios îndrumar pentru folcloriști”, fiindcă etala spiritul științific în gândire și aplicație, buna credință întru continuitatea culturii populare, experiența în cunoașterea devenirii și păstrarea autenticității acesteia;

- *Patrimoniul documentar al culturii tradiționale în Vâlcea, 1968-2008*, lucrare în două volume: vol. I (2008), vol. II (2010), însoțită de *Catalogul subiectelor etnoculturale* (2010), cuprinzând indicele tematic și de autori corespunzător. Cele două volume dau seamă de cei 40 de ani de activitate a instituției (cu denumirea de azi, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea) pe care Gheorghe Deaconu a condus-o mai bine de trei decenii, implicând o strategie etnoculturală și o metodologie de acțiune riguroase, realizate în mod tenace și cu foarte bune rezultate. Se evidențiază un travaliu ieșit din comun al autorului, pentru documentarea și arhivarea informațiilor, clasarea materialului, organizarea lui tematică, iar, în interiorul acesteia, prezentarea (analitică) a informației în ordine cronologică, an de an. Unică în spațiul editorial românesc relativ la demersul instituțional de profil, lucrarea, publicată la Editura „Patrimoniu” din Râmnicu-Vâlcea, are și calitatea de „martor” și cronică a unei perioade semnificative din istoria recentă a devenirii culturii tradiționale românești;

- *Cultura tradițională din Vâlcea, 1968-2013. O istorie concentrată și ilustrată* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. „Patrimoniu”, 2013), realizată în colaborare

cu Elena Stoica, succesoarea de azi la conducerea aceleiași instituții menționate mai sus. Având un conținut informațional bogat, asociat cu ilustrații, lucrarea este o cronică a celor mai însemnate și semnificative realizări ale vieții cultural-artistice vâlcene, atât în domeniul folclorului și artei populare, cât și în domeniul creației și interpretării artistice originale din perioada respectivă;

- *Sărbătoarea „Alegerea de june” – ritual și spectacol* (în colaborare cu Gheorghe Tomescu, profesor în comuna Muereasca, unde s-a păstrat obiceiul respectiv), lucrare de etnologie aplicată, tipărită în 2010;

La acestea, se adaugă peste 30 de studii și articole de profil etnologic, publicate în „Revista de Etnografie și Folclor”, în „Studii și Comunicări de Etnologie” (Sibiu), în seria „Sinteze” a Centrului Național al Creației Populare, în „Cerc” – revista Facultății de Litere a Universității din București, în „Caietele ASER” (ale Asociației de Științe Etnologice din România), în revistele „Studii vâlcene” și „Forum-V”, în diferite volume colective, ca și în *Enciclopedia Județului Vâlcea* – lucrări care-și așteaptă adunarea în volume personale.

Ieșind, din anul 2005, în orizontul pensiei (pe care i-l dorim cât mai extins!), Gheorghe Deaconu a înființat Ateneul Meșterul Manole, iar în cadrul acestuia, Editura „Fântâna lui Manole”, una din puținele edituri cu program, cu serii tematice susținute an de an. Între cărțile de profil etnologic editate, amintim, pe lângă cele două dedicate profesorului Mihai Pop, pe acelea despre Teodor Bălășel, Gh. N. Dumitrescu-Bistrița (și folcloriștii vâlceni), Constantin Catrina, Nicolae Constantinescu, Ion Ghinoiu, și, mai recent, Vartolomei Todeci (exemplară monografie de folclorist!); cea mai recentă apariție la această editură îl promovează pe vâlceanul Traian Ciuculescu cu excelenta sa carte *Cimpoiul la români*, o premieră în etnomuzicologia noastră.

Tot pe atât de dăruit s-a manifestat Gheorghe Deaconu și în legătură cu tradițiile și oamenii locului său de baștină, fiindu-le gazdă în colecția „Cartea Topologului”. În același timp, Editura „Fântâna lui Manole” s-a ilustrat ca promotoare a valorilor din lumea artei înalte (George Enescu) sau a aceloră din învățământul și cultura vâlceană contemporană.

Am insistat exemplificativ asupra domeniului editorial de manifestare nu pentru că ar fi (fost) cel mai important din tot ce a făcut Gheorghe Deaconu în cultura populară și cea scrisă din județul Vâlcea, în cei peste 45 de ani de trudă cu timp și fără timp – despre care dă seamă în sintezele documentare menționate – și nici pentru că aspectele editoriale ne-ar fi cele mai proaspete în memorie, ci pentru un alt motiv: anume, acela că, în lunga perioadă de timp în care am lucrat împreună, noi nu ne-am putut rezerva timp pentru personalizarea prin cărți proprii, amânând împlinirile *sine die*.

Iar dacă mă bucur pentru „tabloul” editorial prezentat mai sus, nu pot să nu observ că Gheorghe Deaconu a scris mai mult despre alții decât despre

sine (despre experiența și ideile sale) și că a ținut cu încredințare și acribie să lase istoriei nu numai amintirea, ci și documentele faptelor instituției în care pot să spun că și-a jertfit tinerețea.

Îi mulțumesc pentru faptul că a scris substanțial, obiectiv și onest despre colegul, prietenul și colaboratorul loial ce i-am fost, împărțind bunele și relele vieții. Totodată, cunoscându-l foarte bine, cred că, deopotrivă cu cărțile despre Profesorul Mihai Pop, care îl consacră, Gheorghe Deaconu se va impune, prin încă alte lucrări proprii, în etnologia românească, în aceeași dublă (și rară) ipostază, de teoretician și practicant, care îl caracterizează.

Departate de a fi epuizat prezentarea valențelor personalității și a realizărilor etnoculturale prin care Gheorghe Deaconu și-a câștigat un loc aparte în rândul haretienilor contemporani, îi doresc mulți ani de sănătate și noi împliniri, spre a împărtăși generațiilor ce vin, bogata experiență personală a „științei în acțiune” (deviza Școlii Sociologice de la București, asumată), idealurile și faptele de bună credință, râvna și hărnicia (jertfelnică) întru cinstirea prin fapte a tradițiilor românești, a strămoșilor și a urmașilor din neam.

Totuși, cred că n-aș putea încheia mai plăcut paginile de față decât reluând o secvență din textul meu din 1999, anume: *Pornind de la «arhetipul» tatălui său, care, rostind orația de nuntă, povestea fascina(n)t mulțimii despre «tânărul nostru împărat» și aleasa lui, îl văd pe Gheorghe Deaconu, în alt plan, reușind an de an ca, din «pridvorul vâlcean», să arate lumii celor de azi și celor de mâine, comorile de viață, de spiritualitate și artă realizate de „ai locului” său, exponenți ai neamului supraviețuind – și prin datini, basme, doine, proverbe sau joc – „gâtuielilor” din partea istoriei... Ca Nicolae Boierescu călare în fața alaiului de nuntă (...), Gheorghe Deaconu are nu numai patima faptei, ci și patima rostirii ei...*

Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale (16 dec. 2013)

**Muzeul Satului Vâlcean –
gospodărie tradițională**

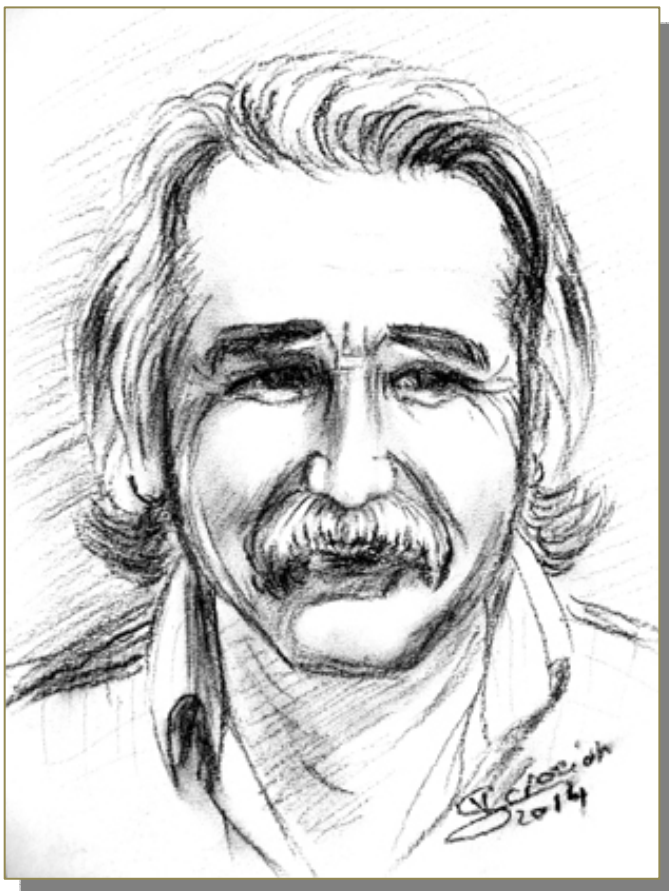
Costume populare din zona etno-folclorică Horezu

Ie din colecția Corina Bedreagă (Crețeni-Vâlcea)

Alexandru Ilinca – mester opincar din Orlești-Vâlcea

GELU STRATULAT, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la data de 27 septembrie 1949, în comuna Nămolosa, județul Galați; profesor, dirijor de cor și compozitor; profesor la Liceul Teoretic din Băile Govora (1973-1985), Școala Generală nr. 10, Râmnicu-Vâlcea și alte unități școlare (1985-1990), Liceul de Artă „Victor Giuleanu” – catedra de Forme, teorie și istoria muzicii (1990-2001), Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” – catedra de Muzică liturgică (2001-2014); dirijor secund al Coralei „Gaudeamus” a Conservatorului din București (în perioada studenției), dirijor al Coralei Casei de Cultură din Băile Govora (1973-1980), al Coralei Combinatului Chimic și al Corului de Cameră al Trustului de Construcții Hidroenergetice din Râmnicu-Vâlcea (1980-1983); fondator și dirijor al Corului de cameră pentru tineret „Vox Humana” al Casei

Tineretului din Râmnicu-Vâlcea (1983-1996), dirijor al Coralei mixte a Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea (1987-1989), fondator și dirijor al coralelor „Canticum” și „Da Capo” ale Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” (1995-2014), dirijor colaborator al Corului Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din Râmnicu-Vâlcea (2001-2014); compozitor, autor a șase lucrări corale, piese pentru voce și pian, aranjamente corale etc., tipărite în perioada 1997-2004, autor al unui volum de cântece pentru copii, aflat în manuscris și al mai multor CD-uri de compoziții muzicale -

* *

Pentru maestrul Gelu Stratulat, gălățean prin naștere și vâlcean prin adopție, muzica este esența vieții, de aceea reușita domniei sale ca dirijor de cor, compozitor și autor de carte de specialitate nu este întâmplătoare. Așa se face că, prin talent și perseverență, distinsul omagiat și-a făcut un nume în arta muzicală de la noi.

Despre toate acestea ne vorbesc trei vechi prieteni, filologii Alexandru Popescu-Mihăești (președintele Forumului Cultural al Râmnicului) și Ioan St. Lazăr și preotul Ion Gavrilă – profesor de muzică bisericească la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea.

GELU STRATULAT, 65 YEARS OLD

- born on September 27, 1949, in Nămolosa commune, Galați County; teacher, choir conductor and composer; teacher at the Theoretical High School from Băile Govora (1973-1985), No. 10 Secondary School, Râmnicu-Vâlcea and other schools (1985-1990), Victor Giuleanu Art High School – the department of music’s forms, theory and history (1990-2001), „Sfântul Nicolae” Theological Seminary – the department of liturgical music (2001-2014); second conductor of Gaudeamus Chorale of the Conservatory from Bucharest (during conservatory days), conductor of Băile Govora Lyceum Chorale (1973-1980), of the Chemical Company Chorale and of the Hydroelectric Construction Corporation Chamber Choir from Râmnicu-Vâlcea (1980-1983); founder and conductor of Vox Humana Chamber Choir for youth, a choir that belongs to The Youth Club from Râmnicu-Vâlcea (1983-1996), conductor of the Mixt Chorale of Vâlcea County School Inspectorate (1987-1989), founder and conductor of Canticum and Da Capo Chorales of St. Nicholas Theological Seminary (1995-2014), collaborator conductor of „Ion Dumitrescu” State Philharmonic Choir from Râmnicu-Vâlcea (2001-2014); composer, author of six choral works, vocal and piano works, choral arrangements etc., printed in the period 1997-2004, author of

a song volume for children, which can be found in his manuscript, and also author of various musical composition CDs -

* *

For the master, Gelu Stratulat, born in Galați and adopted by Vâlcea, music is the essence of life, that is why his success as a choir conductor, composer and author of specialty books is not accidental. This is how, through talent and perseverance, the honorable man we are now celebrating has made himself known in the Romanian musical art.

Three old friends of him, the philologists Alexandru Popescu-Mihăești (president of the Cultural Forum of Râmnic), Ioan St. Lazăr and the priest Ion Gavrilă – clerical music teacher at „Sfântul Nicolae” Theological Seminary from Râmnicu-Vâlcea, talk about him.

Profesorul Gelu Stratulat

Ioan St. Lazăr

Pentru a prezenta pe omul, profesorul, dirijorul și compozitorul Gelu Stratulat, datele unui CV personal sunt, chiar dacă bogate, ca și inexpresive; ele pot doar sugera, din resortul cantitativ, marea dragoste a acestui „vrăjitor” de suflet pentru muzică și pentru împărtășirea ei către publicul de toate vârstele. Aceasta este „cheia” personalității sale demne de admirație și recunoștință pentru frumusețile muzicale dăruite celor ce-i suntem contemporani; aceasta ne vom strădui să reliefăm, dintr-un resort calitativ, în portretul de față, după ce, totuși, vom acorda prioritate biografiei.

Profesorul Gelu Stratulat s-a născut la 27 septembrie 1949 în județul Galați și a studiat muzica de timpuriu. În intervalul 1958-1963, a urmat gimnaziul la Liceul de Muzică „Dinu Lipatti” din București, cu profesori de seamă, pentru ca, apoi, în răstimpul 1964-1969, din rațiuni familiale, să urmeze Liceul Pedagogic „Costache Negri” din Galați; aici și-a continuat pregătirea muzicală, asociind-o cu aceea pedagogică și asigurându-și o primă calificare în învățământ, aceea de învățător, nepracticată, însă, vreodată.

A venit în București, unde, în perioada 1969-1973, a urmat Conservatorul „Ciprian Porumbescu” la Facultatea de Compoziție și Muzicologie – secția „Profesori de muzică și dirijat coral”, specialitate vocațională, pe care și-a împlinit-o în mod strălucit în județul Vâlcea. Pentru aceasta, în anul absolvirii, a urmat și Seminarul Pedagogic Universitar – cursul practic de pedagogie pentru categoria „Profesori de muzică”.

Perfecționarea profesională continuă și-a susținut-o prin obținerea gradului definitiv în învățământ (în 1977, la Conservatorul „Gheorghe Dima”

din Cluj-Napoca), a gradului didactic II (în 1989) și apoi a gradului I (în 1993) – ultimele grade, în urma examenelor la Conservatorul, respectiv, Academia de Muzică din București. Diferite alte cursuri de formare continuă aveau să urmeze în deceniul următor la Râmnicu-Vâlcea.

Competențele dobândite ca atare au fost și răsplătite: muzicologie, didactică muzicală (teorie, forme, istoria muzicii), dirijat coral, compoziție muzicală (îndeosebi corală), orchestrație. Dintre acestea, a realizat la cote înalte o bogată experiență în planul didactic, în cel dirijoral, ca și în acela al componisticii.

Profesiunea didactică, de care nu s-a despărțit niciodată până la pensionare, și-a exercitat-o succesiv în mai multe școli. Mai întâi la Liceul Teoretic din Băile Govora, timp de 12 ani, în intervalul 1973-1985, după care va reuși transferul în municipiul Rm. Vâlcea, funcționând pentru completare de catedră la Școala Generală nr. 10 și la alte unități școlare, în răstimpul 1985-1990. Din 1990 până în 2001 a trecut, prin detașare, la Liceul de Artă „Victor Giuleanu”, la catedra de Forme, teorie și istoria muzicii, iar, din 2001 până în 2014, prin transfer, la Seminarul Teologic „Sf. Nicolae”, la catedra de Muzică liturgică. În toate aceste școli a lăsat o urmă proprie, imaginea unui cadru didactic exemplar, îndrăgostit de profesiunea sa și pedagog dăruit cu însuși exemplul său.

Valoroasa activitate didactică s-a împletit permanent cu aceea de dirijor de cor pe care și-a început-o în studenție în calitate de dirijor secund al Coralei „Gaudeamus” a Conservatorului din București, condusă de prof. univ. Gheorghe Oprea, împreună cu care va participa la turnee, înregistrări Radio, precum și la transpunerea repertoriului pe discuri. Ca profesor în Vâlcea va dirija formații corale la unitățile școlare, la instituții și întreprinderi, reușind de fiecare dată să își construiască grupuri sau ansambluri corale omogene cu care a putut obține performanțe. Astfel, în intervalul 1980-1983, a fost dirijor al Coralei Stațiunii Băile Govora, al Coralei Combinatului Chimic Rm. Vâlcea și al Corului de cameră de la TCH Rm. Vâlcea; în iarna 1983-1984, a înființat și dirijat Corul de Cameră „Vox Humana” al Casei Tineretului din Rm. Vâlcea, o formație de excepție în peisajul județean și național până în anul 1996, anul încheierii activității. În perioada 1987-1989 a fost dirijorul Coralei mixte a Inspectoratului Școlar Județean. Din anul 1995 până în 2014 a fost dirijorul fondator al coralelor „Canticum” și „Da Capo” ale Seminarului Teologic „Sf. Nicolae” – formații cu care, de asemenea, va obține frumoase performanțe la nivel național. Din anul 2001 până în anul 2014, a funcționat și ca dirijor colaborator al Corului Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din Rm. Vâlcea. În toate aceste activități a fost performant, el însuși și formațiile sale artistice realizând prestații memorabile, bucurându-se de aprecieri rezonante, materializate în multiple distincții și premii la nivel interjudețean sau național.

Spre surprinderea lectorului care parcurge CV-ul profesorului Gelu Stratulat, aceste distincții și premii sunt menționate parțial, doar pentru perioada mai recentă, iar aprecierile scrise prin ziare și reviste de cronicarii concursurilor și festivalurilor sau ai concertelor din țară și din afară la care a impresionat cu formațiile sale nu sunt marcate. Această situație mi se pare încă o dată semnificativă pentru omul, profesorul și dirijorul Gelu Stratulat, care nu trăiește pentru gloria sa, ci pentru gloria muzicii, pentru starea inefabilă la care ajunge cu corala sa în sala de concert, împărțând-o deopotrivă cu publicul. Aceasta este rațiunea de a fi a artistului adevărat, care este Gelu Stratulat, restul putând să stea în grija altora!

Grija lui, talentul, pregătirea continuă, munca pasionată sunt în slujba unei singure dorințe: aceea de a avea, de fiecare dată, cum spunea un comentator vâlcean (Petre Tănăsoaica), „puterea de a-i convinge pe ceilalți că prin muzică au dreptul la fericire” (*Orizont*, Rm. Vâlcea, 13 ianuarie 1989).

Cu încredința cititorului nostru, alegem din noianul de informații, impresii și aprecieri proprii și ale altora, pe cele referitoare la corul de cameră „Vox Humana” și respectiv, la coralele „Canticum” și „Da Capo” – cu care, fără îndoială, dirijorul Gelu Stratulat a realizat cele mai de seamă izbânzi și satisfacții profesionale, producând, deopotrivă, în inimile ascultătorilor, emoții artistice de neuitat.

Corul de cameră „Vox Humana”, preluând și onorând „denumirea celui mai frumos glas al orgii: acela care reproduce vibrația vocii umane” (Gelu Stratulat), a funcționat neîntrerupt timp de 13 ani (1983-1996) împlinind o necesitate launtrică a fondatorului său: „păstram încă dorința de a cânta la un instrument (cor) mai bun, mai maleabil, mai echilibrat și totodată mai receptiv și mai sensibil. Voiam încă să dau viață ființei muzicale care sălășluia în mine, rămasă înăbușită datorită imperfecțiunilor instrumentelor muzicale care mi-au ieșit în cale după terminarea anilor de studenție”. (Gelu Stratulat în interviul dat lui Constantin Sorescu și publicat sub titlul *Un vis se construiește*, în *Scânteia tineretului* din 6 aprilie 1989). Aluzia la imperfecțiunile coralelor sindicale cu care a trebuit să lucreze înainte de '89 și pentru a căror asamblare interioară de voci era, în mod obiectiv, greu de susținut travaliul de repetiții necesar, vădește încă o dată, în pofida distincțiilor obținute totuși, autoexigența profesională a dirijorului Gelu Stratulat care, în același timp, se resimțea înstrăinat de la creația sa esențială, aceea camerală.

Astfel încât șansa de a înființa grupul cameral „Vox Humana” a fost fructificată cu toată ardoarea și competența metodologică și pedagogică a creatorului, care, chiar lucrând cu „materialul clientului”, îl fasonază până devine perfect adecvat proiectului său. Întâi de toate, a manifestat lipsă de prejudecăți asupra acelor tineri care i s-au atașat, „muncitori, profesori, tehnicieni, liceeni”, deci fără studii de specialitate, dar care, sub bagheta lui, „și-au găsit [...] o identitate artistică pe care o purtau latent în adâncul

sufletului” (G.S., în același interviu). În al doilea rând, a pus în lucrare principiul metodologic: „în cor fiecare vine cu o individualitate vocală, care trebuie integrată într-o imagine sonoră de partidă, omogenă precum sonoritatea unică a unei corzi de vioară, iar fiecare partidă la rândul ei într-o omogenitate de ansamblu în așa fel ca fiecare voce să pară că aparține aceluiași instrument” (*Ibidem*). Într-un al treilea rând, a acționat cu deplin profesionalism și tact pedagogic, identificându-și ființa cu devenirea artistică a grupului său coral: „un cor reunește oameni foarte diferiți, uneori și cu talent vocal în faza potențialității, cu temperamente, individualități și grade de cultură diferite. Cel care reunește aceste unicități într-un mecanism unic, într-un instrument viu, într-un aliaj propriu este dirijorul. Se poate spune, de aceea, că un cor adevărat este făcut după chipul și asemănarea celui din față, că reprezintă oglinda fidelă a spiritului său” (*Ibidem*).

Rezultatul, consemnat de un alt comentator vâlcean, Alexandru Mircescu, a fost pe măsura proiectului și a travaliului pentru acesta: „Corală *Vox Humana* [...], întemeiată după visurile sale și cu care chiar de la înființare a trăit cele mai mari satisfacții spirituale, reușind spectacole de anvergură, executând, pe parcursul anilor, peste o sută de piese corale. Astfel, după multe căutări și experiențe, dirijorul Gelu Stratulat a reușit să atingă pragul cuceririlor artistice desăvârșite, care i-au permis să dobândească un stil propriu de interpretare, dându-ne spectacole muzicale deosebit de apreciate” (*Curierul de Vâlcea*, Rm. Vâlcea, 22 decembrie 1998). Și, din nou, referința comentatorului la munca asiduă și metodică eficientă a dirijorului: „Inteligent, plin de har interpretativ, dar mai ales printr-o muncă ordonată, fără concesii, el a izbutit să canalizeze posibilitățile vocale ale interpreților spre spectacole de ținută, cu finețe și spontaneitate. Așa ne-a câștigat sufletele și entuziasmul. Așa a cucerit și ascultătorii, în toate turneele întreprinse prin centrele culturale din țară” (*Ibidem*). De unde și o concluzie: „Corală *Vox Humana* a constituit în acest mod un ansamblu coral model, pe care Gelu Stratulat l-a ridicat la un nivel performant, printr-o tenacitate fără rabat de la exigență și disciplină, atitudinea coriștilor dovedind un atașament deplin față de aceste deziderate” (*Ibidem*).

Și cum n-ar fi dovedit atașament acești coriști când, în fața ochilor aveau – ca o particularitate semnificativă – nu doar pe profesorul-dirijor, ci și întreaga lui familie îndrăgostită de artă, respectiv: pe doamna Lidia Stratulat, reputată actriță a Teatrului de Stat „Anton Pann” din Rm. Vâlcea și pe cele două fiice: Loana (în prezent, membră a Filarmonicii din Napoli, Italia) și Irina (în prezent, profesoară de pian la Liceul de Artă „Victor Giuleanu”)! În acest nucleu familial s-a născut o altă particularitate a spectacolelor cameralei „*Vox Humana*”: îngemănarea muzicii cu poezia, în programe incluzând forme istorice ale muzicii corale, de la creații folclorice la muzică preclasică, de Renaștere, clasică, barocă, romantică sau modernă – asociate de fiecare

dată cu texte de aleasă expresivitate poetică, stimulând împreună educația și gustul artistic al publicului.

Toate acestea conjugându-se în constituirea aceluși „stil interpretativ propriu” al dirijorului și al cameralei sale, reușitele au fost de excepție. Comentatorii vâlceni au înregistrat ca un pisc artistic „primul concert EMINESCU în libertate” susținut „la 15 zile după revoluția din decembrie 1989”, iar noi adăugăm o mărturie inedită (pe care nu ne sfiim a o face în chiar timpul în care Gelu Stratulat o poate primi realmente și binemeritat): fiind în preajma juriului unui concurs național de interpretare corală organizat la Rm. Vâlcea, pe când ascultam cu iubitoare uimire sonoritățile „astrale” catifelate la care ajungea „Vox Humana” interpretând liedul lui Paul Constantinescu pe versurile din poezia *Stelele-n cer* de Mihai Eminescu, l-am auzit pe unul dintre jurați exclamând: „E genial dirijorul acesta!” Cât de fericit am fost pentru colegul nostru, pentru formația lui, pentru Vâlcea, dar mai ales pentru generația noastră culturală, care și-a văzut confirmată dragostea pentru interpretarea muzicală marca „Gelu Stratulat”!

Un cor își împropăștează „din mers” membrii, vocile, „partidele”, repertoriul mereu adecvat, iar, când nu se mai întrunesc condițiile favorabile „reconstrucției” sale, rămâne o pagină frumoasă în istoria locală (și nu numai!) a muzicii. O pagină rară a rămas, după 1996, și corala „Vox Humana”, la care ne întoarcem adesea, în memorie, cu recunoștință și melancolie, în timp ce, pentru profesorul-dirijor Gelu Stratulat, coralele „Canticum” (înființată în 1990 de pr. prof. Ion Gavrilă) și „Da Capo” (înființată de el însuși) ale Seminarului Teologic „Sf. Nicolae” au constituit o nouă „provocare” prin specificitatea vocilor masculine tinere, ca și prin formele istorice corale ale muzicii religioase răsăritene și apusene abordate în repertoriu.

Va reuși în scurt timp omogenizarea grupului și calitatea interpretării – o dovadă fiind concertul de colinde susținut împreună cu alte corale din țară, în sala Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din Rm. Vâlcea, în decembrie 1997, concert despre care regretatul poet și comentator muzical Alexandru Mircescu scria: „[...] am avut prilejul să vedem cum colinde cunoscute ne-au fost restituite cu hărnicie și talent [...] printr-o interpretare de mare ținută corală și artistică, pentru care publicul, în majoritate tineret, a fost mișcat într-atât încât, pe parcurs, și mai cu seamă la finalul concertului [...], a aplaudat minute în șir, cu înflăcărare, impresionat de valoarea spectacolului de colinde oferit de un dirijor care a reușit să imprime pieselor prezentate un aer curat, măreț și luminos, de înțelegere și religiozitate” (*Curierul de Vâlcea*, 18 decembrie 1997). Acest dirijor a fost, desigur, Gelu Stratulat, despre care consemna că, în numai trei ani de când a venit ca profesor la Seminar, a îmbogățit repertoriul coralei „Canticum” cu peste 50 de piese muzicale importante, reușind ca, prin intermediul lor „să se exprime cu mișcătoare filozofie și religiozitate muzicală”. În aceeași seară memorabilă în care s-a

dovedit „incontestabil un profesionist de clasă”, profesorul-dirijor vâlcean a arătat oaspeților – ceea ce noi știam deja – că „este înzestrat în aceeași măsură cu un simț regizoral complex; acesta l-a ajutat (ca) în finalul concertului, să reunească benefic cele două coruri remarcabile: al Seminarului său „Sf. Nicolae” și al Colegiului „I.L. Caragiale” din București, dând dovadă de dinamism, pricepere și spontaneitate aproape incredibile, dăruindu-ne, din plin, emoția poetică și sufletească ce naște satisfacția spirituală” (*Ibidem*).

Menționăm că, pentru cititorul nostru ne-am îngăduit aceste citate *in extenso* pentru a sugera (măcar) ceea ce au însemnat de fiecare dată, ca ambianță artistică, cele 11-12 concerte susținute anual de corala „Vox Humana”, precum și de corala „Canticum”, în afara participării la diferite concursuri artistice interjudețene sau naționale, soldate cu inerente distincții.

Referindu-ne în continuare la Corala „Canticum”, palmaresul său realizat în intervalul 1995-2014, sub bagheta lui Gelu Stratulat, este excepțional. Remarcăm din CV-ul dirijorului cel puțin următoarele:

- locul I la faza națională a Concursului coral al Seminariilor teologice – (chiar) în 1995, apoi locul I la fazele interjudețene ale aceluiași concurs în 2005 și 2011;

- premiul special pentru cel mai original și inedit repertoriu coral – la faza națională a aceluiași concurs, în 1999;

- concerte la Muzeul Satului „Dimitrie Gusti” din București, în cadrul manifestării tradiționale „Pridvor Vâlcean” în anii 2003, 2004, 2005;

- concerte corale la Craiova, în 2003, la Filarmonica „Oltenia”, iar în 2005, la Mitropolia Olteniei;

- concert coral la Institutul Cultural Român din Budapesta (în contextul manifestării vâlcene „Monahism și artă”);

- concert de muzică veche și neobizantină la Muzeul Bruckenthal din Sibiu, în 2006;

- concert coral la Biblioteca „Astra” din Sibiu, în cadrul programului „600 de ani” de muzică religioasă”, organizat cu prilejul Adunării Mondiale Ecumenice, în 2007;

- Premiul Asociației Române de Cânt Coral – la faza națională a Concursului inițiat de Ministerul Educației și Cercetării, în 2007.

Organică personalității artistice a profesorului și dirijorului Gelu Stratulat, creativitatea s-a manifestat firesc și în creația lui componistică. Aceasta este evidențiată, mai întâi, de cele șase lucrări tipărite la Rm. Vâlcea, în intervalul 1997-2004, respectiv: *Lucrări corale* – ediție jubiliară, la 160 de ani de învățământ teologic vâlcean (1997); *Albumul Irinei* – piese pentru voce și pian (1998); *Iubi-Te-Voi, Doamne* – creație corală liturgică (2003); *Tropare, axioane și condace* (2004); *Cântările Sfintei Liturghii* – aranjamente corale (2004); *D'a Colinda* – colinde (2004).

Un volum de cântece pentru copii, aprobat la secția corală a Uniunii Compozitorilor din România, urmează să apară la editura acesteia.

Aceste compoziții, în majoritate intrate în repertoriul coralelor „Canticum” și „Da Capo”, și ca atare, înregistrate și în CD-uri, au fost bine primite de public, fiind valorificate și de alte formații, în diferite alte contexte. Un exemplu semnificativ este integrarea lui Gelu Stratulat cu piesa „Doamne al puterilor” în CD-ul de grup, intitulat *Creatori români de muzică religioasă*, în interpretarea coralei bărbățești „Te Deum laudamus” a Patriarhiei Române, sub bagheta lui Dan Mihai Goia. Deloc întâmplător, profesorul Gelu Stratulat este integrat cu un portret de dirijor și compozitor în *Dicționarul creatorilor de muzică bisericească românească*, editat de Patriarhia Română.

Amintim, de asemenea, un alt CD personal, *Vis de Crăciun* (2001), la care a realizat prelucrarea materialului muzical pentru nai și claviaturi, precum și muzica de scenă pentru spectacolul *Cum vă place* de Shakespeare, realizat la Teatrul de Stat „Anton Pann” din Rm. Vâlcea.

Subliniem și noi, împreună cu pr. prof. Ion Gavrilă, străduința muzicianului Gelu Stratulat de a realiza „variante și prelucrări pentru cor bărbătesc”, prin care aduce „o reală contribuție la tezaurul muzicii corale românești” (*Renașterea*, Rm. Vâlcea, nr. 3/2001); adăugăm totodată și preocuparea curentă din resortul metodicii de predare a muzicii cu ajutorul unor aranjamente muzicale adecvate pentru liceele de muzică (v. lucrarea *Linii ritmico-melodice*), ca și pentru orchestrele de cameră ale acestora (v. *Orchestrații I și II*) – ceea ce vădește, încă o dată, vocația sa didactică și pedagogică funciară, cu care și-a câștigat un loc de neclintit în inimile elevilor săi, ale părinților acestora, ale publicului vâlcean.

În încheierea acestui itinerar selectiv prin viața și activitatea profesorului, dirijorului și compozitorului Gelu Stratulat, mărturisesc că am scris – pe cât am putut de obiectiv, temperat și expresiv (în raport de factura de portret a textului de față) – cu gândul că încerc să exprim mulțumirea și recunoștința pe care noi, generațiile de prieteni și colaboratori, de părinți și elevi, avem datorită să i le aducem pentru darurile sufletești pe care ni le-a făcut de-a lungul unei vieți omenești. Sinceri fiind, niciodată nu vom uita acea transfigurare întru frumusețea artei, pe care o trăiam împreună, interpreți și spectatori, la concertele coralelor dirijate de Gelu Stratulat, când, sub bagheta lui „magică”, muzica și poezia se reuneau mirabil, făcându-ne pe toți mai frumoși și fericiți în clipa fugace, dar reverberantă (v. și Petre Tănăsoaica, în *op. cit.*). Onești fiind, dăm seamă că, datorită lui Gelu Stratulat, precum și unui alt „monstru sacru” al vieții muzicale vâlcene contemporane, profesorul, dirijorul și compozitorul Mihail Ștefănescu, noi am avut șansa de a fi în sălile de concert și în momente privilegiate ale acestei vieți pentru toți trecătoare, fericiți prin și întru frumusețea sacră a artei.

Profesorul și dirijorul Gelu Stratulat

Ion Gavrilă

Ca profesor de muzică bisericească la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Rm. Vâlcea, am avut șansa și bucuria de a fi coleg o perioadă bună de timp, între anii 1995-2014, cu Domnul Gelu Stratulat, cunoscut profesor de muzică, dirijor și compozitor vâlcean. De cunoscut, însă, l-am cunoscut cu mulți ani înainte, prin 1985 (!?) – cu câteva zile înainte de Crăciun – când dirija corul „Vox Humana” pe scena Casei Sindicatelor din Rm. Vâlcea. Ascultam în premieră, într-un cadru oficial și în plină perioadă comunistă, Colinde românești de Crăciun și Anul Nou. În aceeași seară, corul de cameră „Euphonia” dirijat de prof. Mihail Ștefănescu a oferit publicului vâlcean un recital de Colinde. După modelul „Corului Madrigal” condus de maestrul Marin Costantin, cei doi profesori și dirijori vâlceni își lansau programul într-un mod profesionist, curajos și chiar ostentativ. Peste câțiva ani, prima mea fată, Alina-Maria Gavrilă se înscria la Liceul de Arte din Râmnicu-Vâlcea pentru a deveni violonistă și a avut, printre atâția profesori, pe Domnul Gelu Stratulat la Istoria muzicii. La fel și următoarele două fiice, Elena-Mihaela și Ioana-Cristiana. Așa am cunoscut în persoana acestui muzician, în următorii ani, un adevărat dascăl, un părinte și un prieten al elevilor.

În anul 1995, mă aflam profesor de muzică bisericească la seminarul teologic vâlcean, dar predam totodată muzica liniară la clasele de seminar vocațional și la cele de cântăreți bisericești. Pentru orele de cor, a fost adus profesorul Gelu Stratulat și, din acel an, am devenit colegi. A urmat o perioadă (1995-1998) în care eu predam muzica liniară (teorie și solfegiu), iar dumnealui efectua orele de cor cu elevii talentați și selectați pe partide. Au fost numeroși ani în care, prin munca și priceperea sa, corala școlii sub numele Corala „Canticum” a obținut numeroase premii la concursurile și olimpiadele regionale și naționale. La un moment dat, organizatorii au luat act de aceste rezultate și au introdus „ad hoc” noi reguli de jurizare pentru ca și alte coruri seminariale să acceadă în etapele naționale și să obțină premiile.

În perioada 1991-2000, la examenul de admitere la seminarul vâlcean candidau pentru fiecare loc în medie 4-5 absolvenți ai școlilor generale din județele Olt și Vâlcea, iar examenul admis-respins dar și notat la muzică presupunea din partea candidaților o pregătire anterioară temeinică în ceea ce privește auzul, ritmul și un repertoriu variat, religios și laic. Orele de muzică psaltică, de liniară, de cor, dar și cele de meditație zilnică pe clase au dat rezultate remarcabile în această perioadă. Munca, pregătirea superioară și

devotamentul profesorului Gelu Stratulat de-a lungul anilor au dat multe roade. Mulți absolvenți au fost recrutați în corurile facultăților de teologie, unii au urmat cursurile conservatorului de muzică, devenind profesori, muzicieni și dirijori, iar câțiva au ajuns cântăreți de operă. Majoritatea, însă, au îmbrățișat slujirea preoțească sau cea de strană și astăzi fac cinste Bisericii Ortodoxe Române în parohiile unde slujesc ori în corurile în care cântă.

Dar cine este de fapt Profesorul și Omul Gelu Stratulat? S-a născut la data de 27 septembrie 1949, în localitatea Nămolosa, județul Galați. A învățat mai întâi la școala primară din satul natal, apoi a urmat cursurile școlii generale în cadrul Liceului de muzică „Dinu Lipatti” din București. Între anii 1969-1973, a studiat la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, secția „Pedagogie și Dirijat cor” din cadrul Facultății de Muzicologie, Compoziție și Dirijat cor. În ultimul an de studii, a fost dirijor secund al Corului studențesc „Gaudeamus”, cor înființat și condus de profesorul universitar Gheorghe Oprea. În perioada 1973-1980, a fost profesor de muzică la Liceul Teoretic Băile Govora, după care, între 1980-1983, a fost trecut la Casa Tineretului a județului Vâlcea. În anul 1990, a fost transferat la Liceul de Arte din Râmnicu-Vâlcea, școală nou înființată, ca profesor de Istoria muzicii și Forme muzicale. Începând cu anul școlar 1995-1996, a fost adus ca dirijor al corului Seminarului Teologic Liceal „Sf. Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea, iar din 1998, a devenit profesor titular al catedrei de Muzică liniară și cor la acest seminar. Începând cu anul 2002, a fost desemnat profesor consultant pentru Secțiunea muzicală în Colegiul metodic al Inspectoratului Județean Vâlcea.

De-a lungul a peste 40 de ani de carieră muzicală de excepție, profesorul Gelu Stratulat a inițiat și condus următoarele formații corale: Corala Casei de Cultură Băile Govora, în perioada 1973-1980; Corul Combinatului Chimic Râmnicu-Vâlcea; Corul nou înființat al T.C.H. (Hidroconstrucția) Râmnicu-Vâlcea, între anii 1980-1983; Corul de cameră pentru tineret „Vox Humana”, în perioada 1983-1997; Corala Sindicatului Învățăământului Vâlcean, între anii 1987-1989; Corul Seminarului Teologic Liceal „Sf. Nicolae” Râmnicu-Vâlcea, în perioada 1995-2014.

Activitatea sa muzicală nu s-a rezumat doar la munca de la catedră și cea de dirijor de coruri, ci a fost dublată de un intens travaliu creator necesar corului, elevilor și practicii coral-liturgice. Pe lângă programele corale specifice tuturor corurilor școlare (câte mai sunt!?), corul unui seminar teologic trebuie să aibă și alte abilități, anume însușirea și susținerea unui repertoriu liturgic foarte variat și de o certă dificultate muzical-artistică pe tot parcursul unui an calendaristic. Pentru atingerea unor astfel de performanțe, Domnia sa a trebuit să studieze tipicul bisericesc, un impresionant repertoriu muzical din creația psaltică de tradiție bizantină, începând cu cel târziu din secolul al VIII-lea, dar mai ales să descifreze acele modalități de exprimare

prin muzică a adevărilor eterne. În acest sens, activitatea corală a fost transformată într-un real laborator de studiu, creație și recreație muzicală în funcție de specificul corului bisericesc, iar pe de altă parte într-o misiune de natură sacră, prin care corul elevilor a devenit un organism spiritual viu de exprimare muzicală a credinței creștine ortodoxe. Tot acest travaliu s-a concretizat, de-a lungul anilor, în alcătuirea și publicarea de numeroase lucrări muzicale în care, pe lângă creațiile corale și monodice ale marilor înaintași, și-a demonstrat și măsura propriei opere alcătuită din lucrări originale, prelucrări și aranjamente pentru cor bărbătesc, din care reiese concepția sa clară despre păstrarea tradiției, dar și promovarea noului, a ineditului muzical în contextul dezvoltării și căutării de noi soluții componistice monodice și corale. Se cuvine să amintesc aici lucrările și creațiile sale cele mai reprezentative:

1) Repertorii muzicale: *Pagini corale* – Ediție jubiliară, 160 de ani de învățământ teologic vâlcean, Râmnicu-Vâlcea, 1997; *Albumul Irinei – Colinde și alte cântece*, Râmnicu-Vâlcea, 1998; *Iubi-Te-voi, Doamne* – Ediție omagială – 500 de ani de la atestarea Sfintei Episcopii a Râmnicului, Râmnicu-Vâlcea, 2003; *Tropare, Axioane și Condace* – repertoriu coral pentru uzanță liturgică, Râmnicu Vâlcea, 2004; *Cântările Sfintei Liturghii* – repertoriu coral, Râmnicu-Vâlcea, 2004; *D'a Corinda* – repertoriu coral de colinde românești, creație proprie și prelucrări, Râmnicu-Vâlcea, 2004.

2) Lucrări, prelucrări și aranjamente pentru cor bărbătesc: „Cămara Ta”, aranjament după Ioan D. Chirescu; „Fericirile”, aranjament după Ioan D. Chirescu; „Apărătoare Doamnă”, o lucrare originală pentru cor bărbătesc; „Sfinte Dumnezeule”, aranjament după Paul Constantinescu; „Heruvicul” („Noi care pre heruvimi”), monodia pr. prof. Ion Gavrilă, prelucrare unică în stil psaltic pentru cor bărbătesc; „Ca pre Împăratul” (două variante), aranjament după Gavriil Musicescu; „Iubi-Te-voi, Doamne”, lucrare originală; „Pre Tine Te laudăm”, aranjament după Ioan D. Chirescu; „Vrednică ești cu adevărat”, prelucrare după monodia lui Macarie Ieromonahul; „Axionul Bunei-Vestiri”, lucrare originală în manieră psaltică; „Dumnezeu este Domnul” (Axionul la Duminica Floriilor), monodia lui Macarie Ieromonahul, aranjament după muzica lui Ioan D. Chirescu; „Să se umple gurile noastre”, lucrare originală în manieră psaltică pentru cor bărbătesc (un laudatio adus lui Anton Pann, la împlinirea a 150 de ani de la moartea sa); „Doamne, buzele mele”, aranjament după Gavriil Musicescu; „Condacul Nașterii Domnului”, aranjament după Paul Constantinescu; „Hristos Se naște, măriți-L”, aranjament după muzica lui Paul Constantinescu; „Toparul Sf. Antim Ivireanul”, prelucrare pentru cor bărbătesc după monodia glas III a pr. prof. Ion Gavrilă; „Condacul Sf. Antim Ivireanul”, prelucrare pentru cor bărbătesc după monodia, glas III, a pr. prof. Ion Gavrilă; „Podobia de Crăciun”, aranjament după Paul Constantinescu. Pe lângă acestea, prof. Gelu Stratulat a rescris un

întreg repertoriu de Colinde, cules din diferite zone românești, pe care l-a prelucrat și reasezat pentru cor bărbătesc, într-o manieră de concert cu sau fără acompaniament, care a rezultat din tradiția concretă a colindului la români.

Despre Profesorul, Dirijorul, Omul și Colegul Gelu Stratulat se pot spune multe. Personal, îndrăznesc a-l descrie astfel:

- un profesor de muzică foarte bine pregătit care s-a aflat permanent într-un travaliu didactic, dirijoral și creator. Preluând corala seminarului teologic a trebuit să parcurgă și să studieze un nou repertoriu muzical-liturgic foarte variat și nu la îndemâna unui neteolog. Citea mult și se informa asupra istoriei și tradiției muzicii psaltice românești, având adeseori puncte de vedere interesante și pertinente. De-a lungul anilor, a susținut foarte multe concerte în județ, în țară și chiar peste hotare, iar concertele de Crăciun au fost adevărate „recitaluri regale”;

- un dascăl angajat total prin muncă și punctualitate în dificilul proces de educație și formare a elevilor. Ani de-a rândul a susținut în fruntea corului programul muzical-liturgic în Catedrala Arhiepiscopiei Râmnicului, în sărbătorile mari de peste săptămână, oferind slujitorilor și credincioșilor adevărat recitaluri sacre. A scris și rescris piese religioase liturgice ori de concert, precum și colinde pentru corul seminarului pe care le-a editat cu sprijinul Arhiepiscopiei Râmnicului fără nici un câștig material. A făcut totul cu credință, cu dăruire și fără avantaje personale;

- un coleg onest, cinstit și demn al cărui cuvânt este literă de evanghelie, de o punctualitate rar întâlnită, corect cu elevii, dar și răbdător, îngăduitor și prietenos. A fost foarte apreciat, respectat și iubit de către elevi, în special de coriști care transpirau mult până ce „maestrul” se declara mulțumit. Cu toate acestea, nu l-am auzit niciodată mulțumit pe deplin de rezultatele obținute, ci se autoevalua și recepta cu realism critica constructivă;

Pentru mine, Domnul Gelu Stratulat a fost, este și va fi un Om excepțional, un Profesor exemplar și un Dirijor de mare valoare. Nădăjduiesc că, deși a ieșit la pensie, va trudi în continuare pe linie muzicală.

Bibliografie: Arhiva Seminarului „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea, *Dosar de personal Prof. Gelu Stratulat*; Prof. Gelu Stratulat, *CV-ul personal*; Pr. prof. dr. Ion Gavrilă, *Muzica bisericească în ținutul Vâlciei. Studiu monografic*, București, Editura Roza Vânturilor, 2010, p. 332-334.

La ceas aniversar, îl omagiem, cu prețuire, pe domnul profesor Gelu Stratulat

Alexandru Popescu-Mihăești

Omul – ca orice ființă – are trebuințe biologice (de hrană, adăpost, de securitate a eului și a urmașilor, de reproducere), dar în raport cu celelalte viețuitoare, omul are și trebuințe spirituale, culturale, religioase, afective și estetice.

Pentru satisfacerea acestor trebuințe, au apărut, în societate, preocupări și specializări.

Ca rezultat al predispozițiilor cu care se naște puiul de om, al mediului educogen și, mai ales, al hărniciei și efortului propriu depus, din fiecare generație, se remarcă personalități performante în toate domeniile.

Ele fac mândria nu numai a generației, ci și a concetățenilor, a etniei și a propriului popor. În Vâlcea, de sute de ani, au existat cărturari, oameni de știință și de arte care au făcut gloria neamului.

Între personalitățile active cu care ne mândrim, în etapa actuală, un loc de frunte îl ocupă și domnul profesor de muzică, Gelu Stratulat.

Școlit temeinic de mic în domeniul muzicii – în București, la Liceul „Dinu Lipati” și format didactic, la Liceul Pedagogic „Costache Negri” din Galați, și-a desăvârșit pregătirea muzicală prin studii superioare în București, la Facultatea de Compoziție și muzicologie – dobândind calificarea de profesor de muzică și dirijor de cor.

Preocupat constant pentru măiestria profesională, a promovat cu strălucire examenele pentru gradul didactic doi și unu.

Ca profesor cu vocație, a înțeles faptul că muzica este și știință și artă și conține numeroase elemente cognitive, educative, logistice, voliționale și estetice, pentru a stimula, (prin solicitare și exercițiu de întrebuintare) toate procesele psihice umane.

A folosit tezaurul muzicii, valorificându-i toate valențele: informare cu mesaje diverse, declanșarea unor sentimente care se asimilează prin trăire și printr-o sonoritate armonică lăuntrică cu valoare estetică ca ecou al sufletului.

Pe unde a lucrat, s-a implicat cu competență și dăruire, sfințind locul, în calitate de profesor, dirijor de cor, compozitor, metodist, membru în comisii de concurs și în jurii, moderator și realizator de concerte.

A fost și este prețuit de către toți oamenii, care l-au cunoscut.

A fost distins cu premii, medalii și diplome de excelență.

Este un model uman cu care noi, vâlcenii, ne facem un titlu de mândrie. Îi dorim viață lungă, sănătate și liniște sufletească!!!

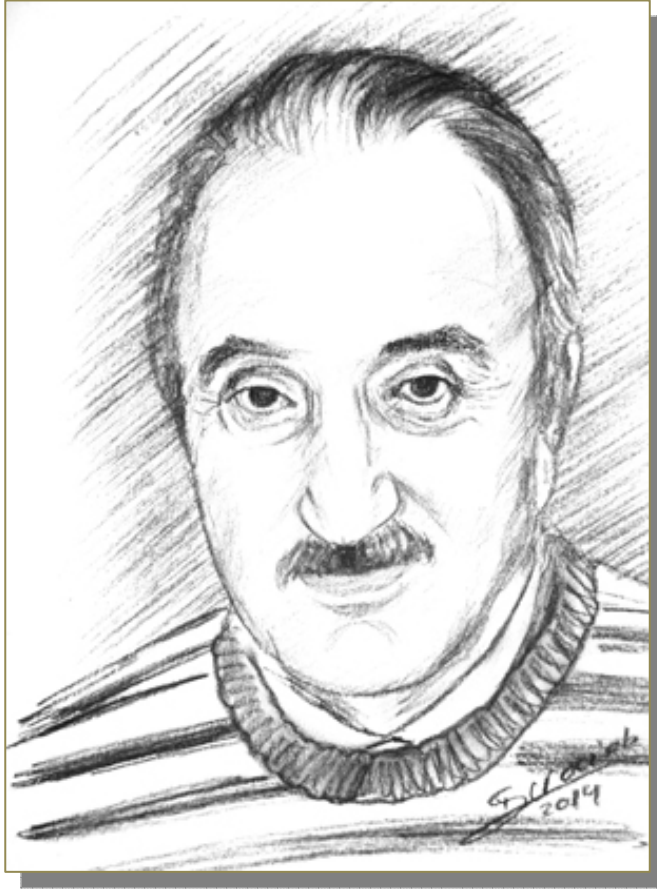

Mănăstirea Surpate (Frâncești, Surpate), sec. XVI - XVII

Schitul Igheaburi (Stoenești, Piscu Mare), sec. XIV - XIX

ION PARHON, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 7 octombrie 1944, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; filolog; scriitor, critic literar și de teatru, jurnalist, regizor și scenarist de filme documentar-artistice, publicist; autor a trei volume (reportaje, critică etc.), autor al unei piese de teatru de păpuși pentru copii și tineret și a mii de articole și reportaje, publicate în revistele de cultură locale și centrale; colaborator, redactor, redactor șef și șef secție cultură al unor publicații naționale (1966-2000); colaborator pentru o serie de emisiuni culturale transmise de Radio România Cultural și de Televiziunea Română; membru în redacția film, seriale și teatru a Societății Române de Televiziune (2000-2008); director al Festivalului Național de Teatru „I.L. Caragiale” (2004), președinte de juriu la Festivalul Internațional de Teatru de Păpuși „Puck” (Cluj-Napoca,

2005-2012), membru în juriu la Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii și Tineret organizat de către Teatrul „Ion Creangă” din București (2011-2012), director artistic al Festivalului Internațional de Teatru Clasic, Arad (2002-2009), selecționar unic și membru în juriul Festivalului Comediei Românești (2003-2013), director artistic al Festivalului Internațional „Zile și nopți de teatru european la Brăila” (2011-2012), selecționar unic al Festivalului Internațional de Teatru de la Oradea (2014); colaborator permanent, din anii 1970 până în prezent, cu cele două teatre vâlcene (Teatrul Popular, devenit Teatrul de Stat „Anton Pann” și Teatrul Municipal Ariel), cu Centrul Județean de Conservare și Promovare a Creației Tradiționale (la manifestările dedicate memoriei poetului și dramaturgului Bogdan Amaru), cu Filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România etc.; membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru -

* *

Distinsul om de cultură și artă Ion Parhon, asemenea confrăților Domniei Sale, omagiați în acest volum: Corneliu Medvedov, Florin Zamfirescu și Doru Moțoc, s-a născut pentru artă, pentru a da sens și frumusețe vieții noastre. Ca și cei amintiți, acesta pune în valoare bogăția cultural-spirituală a poporului român și, în același timp, adaugă în lada de zestre a neamului, realizările și împlinirile sale acumulate de-a lungul a cinci decenii de activitate.

În semn de prețuire, față de bunul și vechiul său colaborator, Ion Parhon, filologul Ioan St. Lazăr ne face cunoștință cu acesta printr-o schiță de portret bine documentată. Sunt rânduri ce vor rămâne mărturie peste timp, despre viața și activitatea unui vâlcean ce s-a pus cu întreaga ființă în slujba culturii naționale.

ION PARHON, 70 YEARS OLD

- born on October 7, 1944, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; philologist; writer, literary and theatre critic, journalist, director and artistic documentary screenwriter, publicist; author of three volumes (reports, criticism etc.), author of a puppet show play for children and youth and author of thousands articles and reports published in local and central cultural magazines; collaborator, editor, editor-in-chief and culture department chief of some national issues (1966-2000); collaborator at a series of cultural shows broadcast by the Romanian Culture Radio Station and Romanian Television; member in the film, series and theatre editorial office of the Romanian Society of Television (2000-2008); director of „I.L. Caragiale” National Festival of Theatre (2004),

jury president at „Puck” International Festival of Puppets Theatre (Cluj-Napoca, 2005-2012), jury member at the International Theatre Festival for Children and Youth organized by „Ion Creangă” Theatre from Bucharest (2011-2012), artistic director of the International Festival of Classical Theatre, Arad (2002-2009), sole selector and jury member at the Festival of the Romanian Comedy (2003-2013), artistic director of „Zile și nopți de teatru european la Brăila” International Festival (2011-2012), sole selector of the International Festival of Theatre from Oradea (2014); permanent collaborator since 1970 until present with the two theatres from Vâlcea (The Popular Theatre, become „Anton Pann” State Theatre and Ariel Municipal Theatre), with the County Center of Conservation and Promotion of the Traditional Creation (at the manifestations dedicated to the memory of the poet and playwright Bogdan Amaru), with Vâlcea Subsidiary of Artists’ Union from Romania etc.; member of the International Association of the Theatre Critics -

* *

The honorable culture man and artist Ion Parhon, as well as his fellow members praised in this volume: Corneliu Medvedov, Florin Zamfirescu și Doru Moțoc, was born for Art, to give meaning and beauty to our life. As well as the ones reminded above, he valorizes the cultural and spiritual wealth of the Romanian people and at the same time, he adds his accomplishments and achievements summed up over five decades of activity to the nation’s dowry chest.

As an appreciation sign for his good and old collaborator, Ion Parhon, the philologist Ioan St. Lazăr introduces us to him through a well-documented portrait sketch. These are lines that will last in time as evidence of the life and activity of a man from Vâlcea, who dedicated himself, heart and soul, to the national culture.

ION PARHON

Ioan St. Lazăr

Reputatul critic de teatru și publicist cultural Ion Parhon s-a născut în urmă cu 70 de ani, la 7 octombrie 1944, în Râmnicu-Vâlcea, într-o familie tradițional vâlceană care, în curând, se va muta, parțial, la Craiova. Aici își vor face primele studii cei doi frați, Victor și Ion, care totodată se vor îndrăgosti funciar de teatru (animați la Craiova, de marele regizor Vlad Murgur), amândoi devenind cu timpul valoroși teatrologi.

Ion Parhon, în perioada 1961-1966, va urma cursurile Facultății de Limba și Literatura Română a Universității din București, pe care o va

absolvi cu dublă specializare: în critică literară și în jurnalism. Ulterior, în 1968-1969, va urma și un curs postuniversitar de jurnalism. Pe această bază a desfășurat o remarcabilă activitate publicistică în domeniul cultural pe parcursul unei jumătăți de secol.

Astfel, în intervalul 1966-1989, a făcut parte din redacția ziarului *Munca*, fiind, pe rând, redactor, publicist comentator, șef de secție – într-o „echipă reductabilă”, alături de colegii de an de facultate Mircea Iorgulescu și Dana Dumitriu, critici literari, Alina Popovici, critic de teatru, Mihai Cernat, profesor ș. a.

În intervalul 1990-1992, a fost redactor șef-adjunct, apoi redactor-șef la cotidianul *Realitatea românească*, practicând o gamă variată de formule jurnalistice: editoriale, anchete, interviuri, reportaje din țară și din străinătate. Acestea vor fi continuate și îmbogățite în perioada următoare, 1992-1996, când va funcționa ca șef al secției de cultură în cadrul revistei *Expres magazin*, la care săptămânal a realizat 4-6 pagini de profil; în cadrul acestora a inițiat un ciclu de portrete și interviuri cu realizatori de emisiuni tv. punând în lumină profesii de credință ale unor importanți formatori de conștiință, ca și travaliul echipelor lor de lucru.

Orizontul publicistic al activității lui Ion Parhon este întregit de colaborarea pertinentă și constantă, înainte de 1990, la numeroase publicații culturale din Capitală și din țară: *Teatru*, *Scena*, *Contemporanul*, *Ramuri* (Craiova), *Astra* (Brașov), *Familia* (Oradea) – cu rubrică permanentă *Cronica rolului* și cu cronici de teatru și film, pentru ca, în perioada 1990-2014, să fie colaborator permanent al publicațiilor *România literară*, *Teatrul azi*, *Scrisul românesc* (unde este și redactor), al emisiunilor de la Radio România Cultural și de la Televiziunea Română.

Activitatea ziaristică a lui Ion Parhon s-a împletit, însă, în permanență, cu pasiunea pentru teatru și film, pe care le-a abordat în mod curent din și în registrul presei, al mass-mediei. În acest sens, este relevant că, mai bine de 30 de ani, din 1966 până în 2000 a funcționat ca șef de secție la revista *Panoramic tv* a Societății Române de Televiziune, în acest răstimp devenind tot mai calificat ca om de televiziune și specializându-se în înregistrarea tv a pieselor de teatru și în producția de filme documentar-artistice de profil tv pentru acestea funcționând ca membru în redacția *Film, Seriale tv și teatru* a Societății Române de Televiziune, în intervalul 2000-2008.

Integrând omogen în personalitatea sa mai multe ipostaze – de ziarist, om de teatru, om de televiziune, critic dramatic –, fiecare dintre acestea slujite cu profesionalism și dăruire, Ion Parhon, adoptând modul trudei continui, dar fericite a unui *homo artifex*, și-a configurat, fără emfază, o statură echilibrată și armonioasă devenind un reper discret, dar stabil în viața noastră culturală, în general, în cea teatrală, în special.

De la sine înțeles, Ion Parhon a trăit și trăiește prin toate fibrele personalității sale viața teatrală din țara noastră și nu numai, fiind un asiduu co-participant și jurat, cronicar și critic empatic, precum și, nu o dată, manager.

Membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru, și în Biroul de conducere al Secției române din cadrul acesteia, este dintotdeauna o prezență activă la majoritatea evenimentelor teatrale și teatrolgice, la manifestările de excepție inițiate de prestigioasa școală românească de teatru, la transpuerile cinematografice ale marilor ei spectacole de teatru, având și inițiative personale de promovare în mass-media audio-vizuală a marilor regizori și interpreți ai scenei românești; a condus festivaluri naționale și internaționale de teatru desfășurate în țara noastră, iar despre toate acestea a scris „dinlăuntru”, dar cu o rară putere de a fi onest și obiectiv.

A reliefa cele mai de seamă realizări personale în lumea teatrului, măcar pe cele din intervalul 1990-2014, implică un exercițiu de selecție pe cât de dificil, pe atât de semnificativ. Astfel:

- și-a asumat calitatea de realizator și redactor la producția și înregistrarea tv a unor însemnate spectacole de teatru precum *Hamlet*, *Slugă la doi stăpâni*, *Așa este... dacă vi se pare* (regia Vlad Mugur), *Hamlet* (regia Liviu Ciulei), *Exact în același timp* (regia Mihai Mănuțiu), *Pilafuri și parfum de măgar* (regia Silviu Purcărete), *Toujours l'amour* (scenariul și regia Dan Puric) ș.a.

- a realizat scenariul și regia unor filme documentar-artistice TV pe teme ca: *Duet sau duel cu textul clasic*, *Comedia românească la răscruce*, *Spectacolul interculturalității* (șase documentare despre Festivalul internațional de teatru de la Sibiu), *Mărturii contemporane despre... contemporanul nostru Shakespeare* (cu prilejul Festivalului internațional Shakespeare de la Craiova, 2003); de asemenea a realizat, în anul 2003, un documentar consacrat Festivalului Național de Teatru I.L. Caragiale, în 2005, un film, *Privește în oglindă*, dedicat teatrului contemporan, iar, în 2006, documentarul artistic *De ce nu vine Godot?*, pe un scenariu propriu dedicat celor trei versiuni cu binecunoscuta piesă a lui Beckett, montate de către Silviu Purcărete (la Sibiu), Tompa Gabor (la Sfântu Gheorghe) și David Esrig (în Germania).

- și-a asumat producția unui film documentar al Televiziunii Române referitor la turneul european cu spectacolul *Don Quijote* al lui Dan Puric, în capitalele Londra, Paris, Bruxelles, Madrid, Berlin și Viena.

- a realizat, pentru TVR Internațional, un ciclu de emisiuni-portret pentru o seamă de proeminente personalități artistice românești, între care actorii Dan Puric și Irina Petrescu, violonistul Alexandru Tomescu, pictorul Ion Sălișteanu ș.a; la acestea se adaugă realizarea a numeroase emisiuni de autor la Radio România Cultural, cum au fost: *Hamlet după Hamlet* (cinci episoade), *Teatrul Bulandra înainte și după directoratul Ciulei* (două episoade) ș.a.

- a fost producătorul filmului documentar dedicat turneului cu trei spectacole românești în Orient, la New Delhi, Singapore, Seul, Shanghai, Beijing, Sydney – sub egida Catedrei europene de teatru din cadrul UNESCO;
- a realizat un reportaj TV despre spectacolul *Danaidele* de Silviu Purcărete, precum și un film-portret consacrat regizorului Goange Marinescu, directorul Teatrului de Stat „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea.

O copioasă activitate a desfășurat criticul de teatru Ion Parhon în calitate de membru în juriile diferitelor concursuri și festivaluri de profil, inclusiv ale manifestărilor UNITER. Enumerăm selectiv:

- membru în juriile Galei UNITER (2002, 2005, 2010, 2011, 2012, 2013);
- membru în juriu la Festivalul de Dramaturgie Contemporană (Brașov), la Festivalul de Teatru Scurt (Oradea), la Festivalul Teatrelor de Stadio (Pitești), la Festivalul de Creație Dramatică Originală „Bogdan Amaru” (Râmnicu-Vâlcea);
- președinte de juriu la Festivalul Internațional de Teatru de Păpuși „Puck” (Cluj-Napoca, 2005-2012);
- membru în juriu la Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii și Tineret organizat de către Teatrul „Ion Creangă” din București (2011-2012).

Asemenea prestații se cumulează cu acelea de prodigios manager de festivaluri teatrale. Astfel:

- din 2002 până în 2009, director artistic al Festivalului Internațional de Teatru Clasic (Arad);
- din 2003 până în 2013, selecționer unic și membru în juriul Festivalului Comediei Românești;
- în 2004, directorul Festivalului Național de Teatru „I.L. Caragiale”;
- în 2011 și 2012, director artistic al Festivalului Internațional „Zile și nopți de teatru european la Brăila”;
- în 2014, selecționer unic al Festivalului Internațional de Teatru de la Oradea.

O mențiune specială se cuvine pentru colaborarea permanentă a lui Ion Parhon din anii 1970 până în prezent cu cele două teatre vâlcene (Teatrul Popular, devenit Teatrul de Stat „Anton Pann”, precum și Teatrul Municipal Ariel), cu Centrul Județean de Conservare și Promovare a Creației Tradiționale (la manifestările dedicate memoriei poetului și dramaturgului Bogdan Amaru), cu Filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici. Ca atare Ion Parhon și-a revendicat întotdeauna filiația vâlceană, fiind un cunoscător avizat al vieții culturale și teatrale din Vâlcea, pe care a prezentat-o deseori în circuitul public.

Exceptionala sa activitate publicistică, teatrală și de televiziune în care s-a dovedit harnic și meticolos, onest și obiectiv, câștigând prețuirea și respectul cititorilor și specialiștilor – nu i-a îngăduit să-și strângă în cărți

proprii comoara de realizări, astfel încât opera sa editorială este încă restrânsă:

- *1001 de nopți în Las Vegas* (1992) – carte de reportaje dedicate unei călătorii cu o echipă de filmare în Statele Unite;

- *Pragul iubirii. Jurnal de spectator, jurnal de trăitor* (2005) – un periplu în lumea teatrului românesc contemporan, distins cu premiul „I.D. Sârbu” de către Editura „Scrisul Românesc”;

- *Pe repede înapoi* (2009) – dedicată experienței culturale și afective de spectator și critic „în casa Thaliei”.

Este totodată autorul unei piese de teatru pentru păpuși, copii și tineret intitulată *Unicul Rai e Pământul*, jucată de Teatrul Yorick din Piatra-Neamț, în mai multe stagiuni.

De-a lungul anilor, Ion Parhon a primit numeroase premii prin care i-a fost recunoscută valoarea ca publicist și ca om de teatru cu merite deosebite în viața artistică din contemporaneitate. Între distincțiile din ultima perioadă menționăm: *Premiul special al Ministerului Culturii și Cultelor*, pentru filmul Tv consacrat Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu (2005), *Premiul special al editurii și revistei „Scrisul românesc”*, pentru publicistică culturală (succesiv în 2007, 2008, 2009, 2013), *Premiul de critică dedicată spectacolului de animație*, din partea juriului Festivalului Internațional de Teatru de Păpuși „Țândărică” (București, 2008), *Premiul pentru cel mai bun critic de teatru*, din partea Teatrului de Stat „Elvira Godeanu” din Târgu-Jiu (2012), *Placheta onorifică din partea Teatrului de Stat „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea*, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani (2014), *Diploma de excelență pentru Opera omnia*, din partea Forumului Cultural al Râmnicului (2014).

Toate cele scrise mai sus nu ne spun, însă, destul despre omul, teatrologul și scriitorul Ion Parhon. Dacă este adevărat că „*stilul e omul însuși*” (Buffon), tot atât de adevărat este că scrisul lui Ion Parhon – autorul trăind și respirând prin teatru, cunoscând îndeaproape *facerea* de teatru, de la primele cuvinte așternute pe hârtie de un autor dramatic sau de la primele schițe vizionare ale regizorului și scenografului sau de la ticăitul interior al actorului descifrându-și rolul și proiectându-se în el și până la împlinirile finale ale tuturor realizatorilor – poartă în el o umanitate conubială, în care se regăsesc aluziv cu toții și în care chiar fandările unor accente grave sunt catifelate cu artă.

De acest adevăr ne convingem cu atât mai mult când Ion Parhon își focalizează atenția asupra unuia sau altuia dintre eroii teatrului românesc de azi. Exemplificăm stilul său cald, substanțial și nuanțat cu două fragmente din portretul creionat atât de interesantul regizor vâlcean Goange Marinescu după trecerea lui în lumea dreptilor: *E greu de înțeles și de povestit tot mecanismul inefabil, prin care un om reușește să devină emblemă pentru o instituție,*

pentru identitatea teatrală a unui oraș, ba chiar și pentru conexiunile sale în viața culturală a țării, așa cum s-a întâmplat cu Gheorghe Marinescu, mult mai cunoscut sub numele de Goange, o inimă atât de fierbinte și de generoasă, legată prin pulsul ei de pulsul municipiului Râmnicu-Vâlcea. O inimă greu încercată cu anii, de luptele cu notabilitățile și cu „morile de vânt”, mai întâi pentru soarta „Teatrului Popular”, apoi, după 1990, pentru destinul Teatrului „Anton Pann” și pentru destinul său de „om de teatru”. O inimă care avea să cedeze, însă, în anul 2000, când el adunase deja în palmares nu numai atâtea premiere vâlcene, dar și două spectacole „recente”, pe scena teatrelor din Pitești și Sibiu (în limba germană), pregătindu-se, nu cu mult înainte de dispariția dintre noi, pentru o revenire „în forță” ca regizor, în orașul căruia i-a închinat bucuriile și necazurile, dragostea lui nepereche pentru scenă. Avea adânc întipărite în ființa lui un uriaș har al prieteniei, o înnăscută poftă de viață și de proiecte îndrăznețe, o capacitate extraordinară de a survola platitudinile și banalitatea prin acel „înălăuntru” al său, unde și timpul și spațiul și teatrul, ba chiar și oamenii aveau adeseori alte înfățișări și tâlcuri decât cele reale. [...].

Marea taină și marea frumusețe a omului și artistului Goange, în viziunea și simțirea lui Silviu Purcărete, nu se identifică cu spectacolele făcute, ci cu acel spectacol „nenăscut” pe care îl proiecta, îl visa, îl povestea „lui Silviu” (Purcărete) cu toată ardoarea imaginației, a ingenuității și a iubirii lui de o viață pentru teatru. Toată pofta lui uriașă de adevăr artistic logodit cu visul sau de o performanță în care originalitatea nebunească se îmbina în chip năucitor cu o regală simplitate, era închisă, dar reapărea în acel spectacol gândit pentru viitorul apropiat, viitor ce n-avea să mai vină pentru el niciodată... [...].

... Goange nu trebuie uitat! Fie și pentru exemplara lui putere de a visa la acel spectacol „genial”, cum obișnuia să spună, un spectacol al lui, la care, fără voie simt nevoia să mă gândesc, spre a mă scutura de urât, ori de câte ori ce se întâmplă în fața mea, pe o scenă, nu-și merită „titlul” de spectacol. (Ion Parhon, Pragul iubirii. Jurnal de spectator, jurnal de trăitor, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2005, p. 81-82)

**Biserica Schitului Bradu (Băile Olănești, Gurguiata),
sec. XVIII**

**Mănăstirea Sărăcinești
(Păușești-Măglași, Valea Cheii),
sec. XVII**

DUMITRU BONDOC, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 octombrie 1949, satul Costești, comuna Costești, județul Vâlcea; inginer feroviar în cadrul Uzinei Sodice Govora (1972-2001): șef stație Căi Ferate Uzinale, șef birou, șef serviciu transporturi, director comercial adjunct și director al serviciului de aprovizionare, desfacere și transport (1994-2000); profesor suplinitor la Colegiul Tehnic „Nicolae Pleșoianu” din Râmnicu-Vâlcea (2001-2003), director tehnic exploatare feroviară, în cadrul grupului de firme Antares din Râmnicu-Vâlcea (2003-2008); cercetător istoric și publicist, autor a nouă volume (publicate între 2002-2014) și al mai multor articole de istorie locală; membru al Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea (2001 – în prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, vicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina

Maria” – Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea și președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Costești, județul Vâlcea (2008 – în prezent) -

* *

Urmelor materiale descoperite în vatra Costeștilor, aparținătoare epocilor pierdute în negura istoriei, li se adaugă uriașul tezaur de arhitectură medievală românească ce scoate în evidență cultura și credința noastră ca popor născut și rămas peste veacuri creștin, obiectele de cult, mulțimea de documente și cărți publicate în tiparnițele bistrițene și valorile umane ziditoare de cultură, credință și civilizație românească trăitoare aici. Despre toate acestea ne vorbește prietenul și colegul nostru, Dumitru Bondoc, în cărțile sale, lucrări ce constituie o operă bine documentată și de reală însemnătate pentru istoriografia românească.

Prin efortul depus și prin rezultatul muncii de cercetare în acest domeniu, Dumitru Bondoc se înscrie între cărturarii de valoare pe care i-a dat sau i-a adoptat comuna Costești de-a lungul vremii, între personalitățile de frunte ale acestei străvechi așezări vâlcene: Aurelian Sacerdoțeanu (profesor, arhivist, istoric), Alexandru Bălinescu (profesor, arhivist, muzeograf), Nicolae Chipurici (istoric) și Nicolae Ciobanu (general, profesor și istoric militar), la care adăugăm pe vrednicul monah cărturar de la Mănăstirea Bistrița Olteană, părintele arhimandrit Veniamin Micle – adoptat de localitate în anii '80 ai secolului trecut.

DUMITRU BONDOC, 65 YEARS OLD

- born on October 16, 1949, Costești village, Costești commune, Vâlcea county; railway engineer at Govora Soda Factory (1972-2001): station chief at Railway Plant, office chief, transportation chief, deputy comercial manager and manager of the supply, sale and transportation service (1994-2000); locum tenens teacher at „Nicolae Pleșoianu” Technical College from Râmnicu-Vâlcea (2001-2003), railway exploitation technical manager at Antares firm group from Râmnicu-Vâlcea (2003-2008); historical researcher and publicist, author of nine volumes (published between 2002-2014) and of various local history articles; member of „Anton Pann” Cultural Society from Râmnicu-Vâlcea (2001 – until present), member of the cultural Forum of Râmnic, vice-president of „Regina Maria” National Association of Heroes’ Cult – „Matei Basarab” Vâlcea County Subsidiary and president of „Cultul Eroilor” Costești Second-Tier Subsidiary, Vâlcea county (2008 – until present) -

* *

Traces of the materials discovered in the hearth of Costești, belonging to the lost eras in the darkness of history, add up to the giant Romanian medieval architecture that valorizes our culture and faith as a people forever Christian, as well as the cult objects, the multitude of documents and books published in the printing press from Bistrița and the human values which build up the Romanian culture, faith and civilization that exist here. Our dear friend and co-worker, Dumitru Bondoc talks to us about all of these in his books, papers that constitute a well-informed and significant work for the Romanian historiography.

Though his effort and results in what regards the research from this area, Dumitru Bondoc becomes one of the most valuable scholars born or adopted by Costești commune, one of the top personalities in this ancestral settlement from Vâlcea: Aurelian Sacerdoțeanu (teacher, archivist, historian), Alexandru Bălinescu (teacher, archivist, museographer), Nicolae Chipurici (historian) and Nicolae Ciobanu (general, teacher and military historian), to which we add up the meritorious scholar monk from Bistrița Olteană Monastery, the archimandrite father Veniamin Micle – embraced by the place in the last century '80s.

Publicistul Dumitru Bondoc, iubitor și promotor al istoriei locale

Eugen Petrescu

S-a născut în comuna Costești, județul Vâlcea, la 16 octombrie 1949 și este fiul lui Ion și Aurelia Bondoc.

A parcurs cursurile primare (patru clase) și gimnaziale (trei clase) la Școala cu clasele I-VII din localitatea natală, unde i-a avut ca dascăli, printre alții, pe învățătorul Constantin Iliescu și profesorii Aurelian Stoican, Ion Lăcraru, Elena Munteanu și Maria Bălintescu de care își amintește și vorbește cu drag. După absolvirea celor 7 clase, a continuat studiile în cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu” (în prezent, Colegiul Național „Alexandru Lahovari”) din Râmnicu-Vâlcea. Aici l-a avut profesor de istorie pe Florea Rădulescu, cel care, cu măiestrie, i-a sădit o dragoste nemărginită pentru acest obiect de studiu.

Născut și crescut în mediul sătesc, în vestita vatră etno-folclorică costeșteană și având înclinații către muzica și dansul popular (începând de la vârsta de 12 ani, a luat lecții la acordeon de la Fane Barabancea – descendentul unei faimoase familii de lăutari bistrițeni), în timpul studiilor liceale, a făcut parte din brigada artistică de agitație și din echipa de dansuri

populare a Căminului Cultural din Costești și a participat la mai multe concursuri de profil organizate pe scenele caselor de cultură din orașele Horezu, Râmnicu-Vâlcea și Pitești. De asemenea, a făcut parte din orchestra semi-simfonică a liceului, coordonată de profesorul Gabriel Chaborschi și a participat și în această calitate la mai multe spectacolele organizate la Râmnicu-Vâlcea.

În pofida înclinației pentru științele umaniste, a ales ca studiile universitare să le urmeze în cadrul Universității Politehnice din București – Facultatea de Transporturi. După susținerea examenului de licență, în 1972, a optat pentru un post de inginer feroviar la Uzina de Sodă Govora – una dintre cele mai mari unități industriale vâlcene, unde a activat și s-a remarcat ca specialist timp de aproape 30 de ani în mai multe funcții: șef stație Căi Ferate Uzinale, șef Birou, șef Serviciu transporturi, director comercial adjunct și director Serviciu aprovizionare, desfacere și transport (1994-2000).

În vara anului 1973, s-a căsătorit cu Maria Petrică din satul vecin Pietreni, proaspăt absolventă a Facultății de Biologie a Universitatea din Iași și au doi băieți, Ion Liviu și Radu Mihai, astăzi absolvenți ai cursurilor Academiei de Studii Economice din București.

Date fiind grupele de muncă de care a beneficiat la Uzina de Sodă Govora, s-a pensionat în anul 2001, la vârsta de 51 de ani. Ulterior, a predat ca profesor suplinitor la Colegiul Tehnic „Nicolae Pleșoianu” din Râmnicu-Vâlcea (2001-2003) și a îndeplinit funcția de director tehnic exploatare feroviară, în cadrul grupului de firme Antares din Râmnicu-Vâlcea (2003-2008).

Eliberat de stresul generat de responsabilitățile pe linie de serviciu și de șocul trecerii la un alt mod de viață, așa cum mărturisește adeseori, a revenit la vechea sa pasiune, istoria. Așa se face că, în 2001, impresionat de bogata zestre istorică a vetrei în care s-a născut, a făcut un legământ cu viața spunând: *„Cât voi trăi pe acest pământ, nu voi ezita a face cunoscute, prin scrierile mele, toate tainele meleagurilor natale care m-au fascinat încă din copilărie și continuă să mă fascineze și astăzi”*. Apoi a trecut la cercetarea și valorificarea trecutului comunei Costești, la acest moment fiind unul dintre cei mai prolifici istorici autodidacți din județul Vâlcea.

Treptat, i se deschide un nou orizont și o nouă dimensiune existențială – cea de cercetător istoric și publicist, de membru, din 2001, și de vicepreședinte între anii 2012-2014, al Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea. Ulterior, odată cu apariția primelor realizări publicistice și editoriale devine membru al Forumului Cultural al Râmnicului (component al colectivului de conducere din 2012 – în prezent), membru al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Costești (din 2007) și vicepreședinte filială (2008 – în prezent).

De remarcat faptul că, până în prezent, Dumitru Bondoc a publicat un important număr de studii, articole și eseuri în revistele locale de cultură: *Studii Vâlcene*, *Cultura Vâlceană*, *Buridava*, *Forum V*, *Povestea Vorbei*, și un număr de 9 volume cu caracter monografic și biografic: *Costești-Vâlcea, 45 secole de istorie* (vol. I, 2002), *Schitul Pătrunsa, de la legendă la adevăr* (2004), *Alexandru Bălintescu, ctitor al Muzeului de Artă din Costești* (2006), *Istoricul Căilor Ferate din județul Vâlcea* (2008), *Biserica din lemn din Grușetu-Costești* (2011), *Biserica „44 de Izvoare” din Pietreni-Vâlcea* (2011), *Costești-Vâlcea, 45 secole de istorie* (vol. II, 2012), *Partizanii din muntele Arnota, un dosar elucidat?* (2014) și *Costești-Vâlcea. Personalități, tradiții și cercetări istorice* (2014).

De asemenea, a colaborat cu referințe și evocări la realizarea mai multor volume omagiale: *Trubadurul imaginii, în Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Petrescu, 2010, pp. 50, 51 (ediție îngrijită de Eugen Petrescu); *Un „mecena” al culturii vâlcene contemporane, în Personalități vâlcene. 75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Petrescu, 2012, pp. 125-129 (ediție alcătuită și îngrijită de Eugen Petrescu); *Un arhivist de excepție: profesor doctor Corneliu Tamaș, în Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2013, pp. 52-55 (ediție alcătuită și îngrijită de Eugen Petrescu); *Petre Petria: un neobosit bibliotecar, cercetător și cărturar vâlcean, în Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Iași, Editura Rotipo, 2014, pp. 105-107 (ediție alcătuită și îngrijită de Eugen Petrescu).

Despre activitatea de cercetare și opera realizată de inginerul Dumitru Bondoc au publicat o serie de referințe mai mulți vâlceni: Costea Marinoiu, Aurelian Stoican, Mihai Sporiș, Ioan St. Lazăr, Florin Epure, Eugen Petrescu etc., din care prezentăm câteva: Eugen Petrescu, în *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani* (Ed. Petrescu, 2010), p. 51; *Enciclopedia Județului Vâlcea* (Ed. Fortuna, 2010), pp. 742, 743; Eugen Petrescu, în: *Personalități vâlcene. 75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu* (Ed. Petrescu, 2012), pp. 521, 522; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș* (Ed. Fortuna, 2013), p. 367; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, (Ed. Rotipo, 2014), p. 201.

Pentru toate aceste realizări, omagiatul nostru s-a bucurat de aprecierea specialiștilor vâlceni, fiind onorat cu un premiu și o diplomă de excelență oferite de Fundația „Vâlcea 1”, o medalie aniversară oferită de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea, cu alte premii, diplome și nominalizări din partea Forumului Cultural al Râmnicului, Societății Culturale „Anton Pann”, Consiliului Județean Vâlcea și Primăriei comunei Costești. La toate acestea se adaugă comentariile pozitive publicate în presa vâlceană.

Tot ca rezultat al aprecierilor de care se bucură, a fost invitat să prezinte o parte dintre volumele sale pe posturile locale de televiziune, unde i-a avut ca moderatori pe Florin Epure și Dragoș Teodorescu (Televiziunea VTV), pe Nicolae Dinescu, Jeana Zdreală și Lucian Marin (Televiziunea Vâlcea 1), Mihai Mihăiță, Adrian Mugoiu și Violeta Scrociob (Televiziunea Etalon).

La ceas aniversar, onorat cu mari împliniri publicistice și editoriale, îi urăm prietenului, colegului și colaboratorului nostru, Dumitru Bondoc, ani mulți cu sănătate și rod bogat în toate.

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 21 noiembrie 1949, comuna Mischii, județul Dolj; istoric, profesor, muzeograf; profesor la Școala Generală Roșcani, județul Galați, muzeograf la Muzeul Județean Vâlcea (1975-1988), director al Memorialului „Nicolae Bălcescu”, comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea (1988-2014); cercetător istoric, eseist și publicist, fondator și editor de publicații cu caracter istoric, autor a numeroase studii și articole publicate în revistele de specialitate, autor al unor volume de referință în istoriografia românească; promotor al culturii și istoriei naționale, organizator a numeroase tabere naționale și internaționale de creație în domeniul artelor plastice, simpozioane, mese rotunde, conferințe, spectacole și concursuri; președinte al Filialei Județene Vâlcea a Asociației „Pro Basarabia și Bucovina” și vicepreședinte al Partidului Național al Reîntregirii (1991-1993) -

* *

Dedicat cercetării istorice, stimulării creației artistice și mișcării de reîntregire a neamului, istoricul Nicolae Bănică-Ologu se dovedește a fi un patriot și un naționalist în sensul frumos și curat al cuvântului.

Ionuț Săraru – un tânăr istoric vâlcean, cu mari perspective de afirmare, pune în valoare, în câteva fraze, viața și personalitatea omagiatului, realizările dar și dezamăgirile acestuia.

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 YEARS OLD

- born on November 21, 1949, Mischii commune, Dolj county; historian, teacher, museographer; teacher at Roșcani Secondary School, Galați county, museographer at Vâlcea County Museum (1975-1988), director of „Nicolae Bălcescu” Memorial, Nicolae Bălcescu commune, Vâlcea county (1988-2014); historical researcher, essayist and publicist, founder and historical issues editor, author of numerous studies and articles published in specialty magazines, author of some important volumes in the Romanian historiography; culture and national history promoter, organizer of numerous national and international creation camps in the plastic arts area, symposiums, roundtables, conferences, shows and competitions; president of Vâlcea County Subsidiary of „Pro Basarabia și Bucovina” Association and vice-president of National Party of Reunion (1991-1993) -

* *

Dedicated to the historical research, to the stimulation of artistic creation and to the movement of reunion of the people, the historian Nicolae Bănică-Ologu turns out to be a patriot and a nationalist in a beautiful and pure way.

Ionuț Săraru – a young historian from Vâlcea, with great prospects of asserting himself, valorizes in a few words the life and personality, the accomplishments and disappointments of the one we are now celebrating.

Nicolae Bănică-Ologu, un istoric desăvârșit

Ionuț Săraru

„Îndeobște nu agreez cărțile de memorialistică și nici pe cele de însemnări de călătorie. Primele sunt disculpatorii, celelalte se vor impardonabil de erudite. Dintre cele dintâi am experiența lucrării lui

Constantin Giurăscu, care desființează imaginea lui Nicolae Iorga, din a doua categorie – cu unele excepții, Dinicu Golescu, Ioan Bogdan, ș.a., mai toate sunt pline de confuzii și judecăți ciuntite” – așa își începe Nicolae Bănică-Ologu articolul *Neguri albe*, Vlădești, sâmbătă, 20 aprilie 2002.

La rându-mi, nici subsemnatul nu poate decât să încerce a-i alcătui o microfîșă cât mai aproape de obiectivitate, cu precizarea că nu m-am situat decât la periferia cercurilor sale concentrice.

Personalitate puternică, plămădită în neîmblânzita Oltenie, Nicolae Bănică-Ologu a fost, este și va fi o enigmă pentru prieteni și dușmani, admiratori și detractori, oameni de bună credință sau rea-voință, spirite înalte sau mediocrități.

S-a născut la 21 noiembrie 1949, în comuna Mischii, județul Dolj. Și-a început studiile gimnaziale în comuna natală, iar adolescența și-a trăito ca elev de liceu în Cetatea Banilor. Aici se remarcă prin cunoștințele sale pluridisciplinare, colaborând cu diverse publicații craiovene. A ales Facultatea de Istorie din cadrul Universității București, având ca profesori mari eminențe formate la vechea școală interbelică, sub atenta îndrumare a marelui savant Nicolae Iorga.

Ieșit de pe băncile facultății este trimis profesor, după regula timpului, în județul Galați, la Școala Generală din Roșcani. În 1975, reușește printr-un concurs de împrejurări să revină în atât de draga sa Oltenie, ca muzeograf la Muzeul Județean Vâlcea. În cadrul Muzeului de Istorie, datorită capacității intelectuale și a energiei debordante devine în scurt timp șef de secție. Începând cu anul 1982 a continuat editarea anuarelor *Studii Vâlcene*, numerele V, VI, VII și *Buridava*.

Fire rebelă, Nicolae Bănică-Ologu a fost de multe ori sancționat pentru neparticiparea la diverse acțiuni de promovare a „partidului”, pe care le considera cretinoide. În februarie 1988, este trimis disciplinar director la Muzeul Memorial „Nicolae Bălcescu”.

„O ceață fumurie cobora peste Grui (dealul din spatele Conacului Bălcescu n.n.), iar legendele își fac efectul. Parcă un prag nevăzut îmi spunea – Stai –. Știam dinainte unde vin: o secție a Muzeului Județean Vâlcea, fără personalitate juridică și, mai grav, fără arhivă proprie. Doi salariați trecuți de mult de vârsta a doua, purtau povara unei grădini (poiana nimănu?), fără garduri, cu conacul îngrijit cu cele câteva cutii de detergent, oferite de instituția mamut. Într-o comunitate „ab inițio” ostilă din prima clipă mi-au stăruit în minte două întrebări: Voi rămâne? Oare când voi pleca?” (Nicolae Bănică-Ologu, *Umbrele vii*, 2005).

Și a rămas, petrecându-și aproape jumătate din viață (27 de ani) slujindu-l pe Nicolae Bălcescu, familia sa și memoria locului. După un sejur în Germania, în 1990, și contactul cu o lume civilizată, care știe să-și prețuiască cultura și istoria națională, l-au determinat să dea o altă dimensiune memoriei familiei

Bălcescu. Perseverent, tenace, ambițios a reușit să obțină, în 1991, personalitatea juridică a Memorialului „Nicolae Bălcescu”. Din acel moment, în instituție a început o intensă activitate culturală, cercetare, lansări de carte, parteneriate cu instituțiile de învățământ, evenimente de promovare a tradiției locale. Organigrama Memorialului „Nicolae Bălcescu” număra la un moment dat 25 de persoane: contabili, muzeografi, custozi, supraveghetori, administrator, personal auxiliar de întreținere, agenți de pază. A trebuit în permanență să țină piept revendicărilor venite dinspre Uniunea Scriitorilor, Alexandra Crăsnaru, Ruxandra Culcer sau Ileana Chiavarino. Salonul Literar al Conacului Bălcescu i-a găzduit pe rând pe Ion Iliescu, Petre Roman, Emil Constantinescu, Răzvan Teodorescu ale căror promisiuni s-au răspândit în neant.

Desăvârșit istoric, cercetător, publicist, eseist, editor, muzeograf înființează în 1991 revista de cultură *Columna* cu suplimentul *Microalmanahul amorului*. Printre cărțile publicate: *Maria Tereza – micromonografie*, 1991; *Veacul de aur al Râmnicului*, 2000; *Nicolae Bălcescu – roman istoric radiofonic*, 2005; *Conacul Bălcescu – monografie*, 2009.

A reușit să aducă, spre veșnică odihnă, și să reînsumeze lângă bisericuța din lemn a Bălceștilor, osemintele lui Barbu Bălcescu (fost primar al Craiovei), ale Sevastiței Bălcescu și a inițiat demersuri similare pentru aducerea și a celorlalți doi frați ai lui Nicolae Bălcescu, Costache și Maria. A obținut în instanță, după o luptă de două decenii, restituirea a 24 ha de pădure ce aparținuse Conacului Bălcescu.

Patriot adevărat, având în permanență tricolorul la reverul hainei, în perioada 1991-1993, a fost președintele filialei Vâlcea a Asociației „Pro Basarabia și Bucovina” și vicepreședinte al Partidului Național al Reîntregirii (președinte – Mircea Druc, român basarabean, fost prim-ministru al Republicii Moldova). Ulterior, dezamăgit de mocirla politică dâmbovițeană, va refuza cu obstinație numeroasele oferte venite de la diverse partide de a participa la alegeri pe listele electorale parlamentare.

Printre proiectele de anvergură ale lui Nicolae Bănică-Ologu, amintesc *Rotonda spiritului românesc*, atât edițiile masculine cât și ediția feminină, unde de-a lungul a mai multor ediții, cei mai buni artiști plastici din Basarabia și Bucovina, influențați de atmosfera Conacului Bălcescu au creat adevărate capodopere, expuse ulterior în expoziții internaționale în Turcia, Belgia, Italia. Un alt proiect major este *Tabăra de restaurare a Bisericii din lemn a Bălceștilor*, ajunsă la ediția a IX-a în colaborare cu Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea din Oradea.

Capriciile politicii l-au îndepărtat la sfârșitul anului 2014 de slujirea memoriei lui Nicolae Bălcescu, atunci când experiența și vechimea, asemănătoare unui vin bun de colecție, puteau să ofere plus valoare cinstirii culturii naționale.

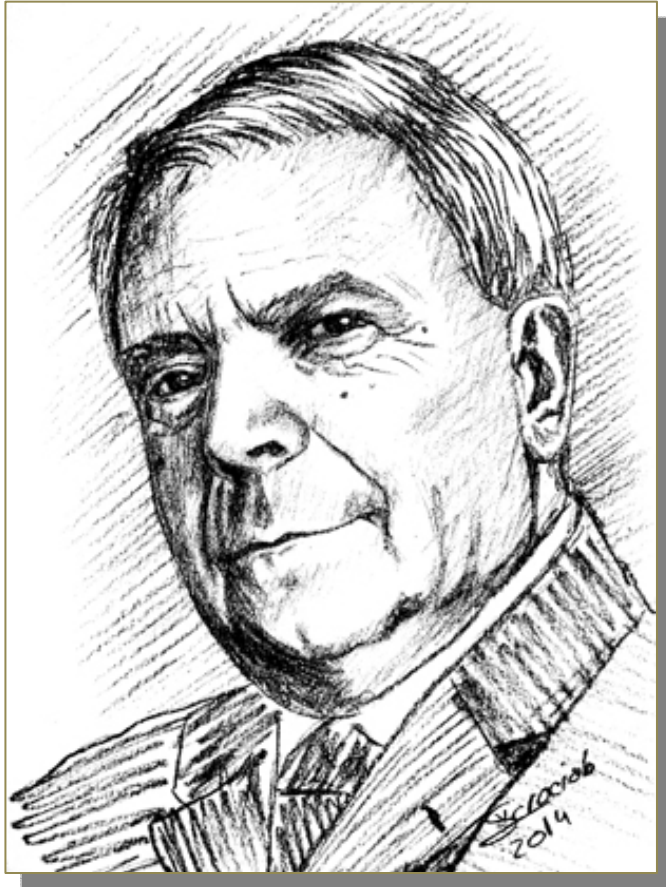
**Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea –
lansare de carte, autor Ion Iliescu –
fostul președinte al României (8 aprilie 2010)**

**Memorialul „Nicolae Bălcescu”
(Nicolae Bălcescu, Valea Bălcească), sec. XIX - XX**

NICOLAE MANOLESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut Apolzan, la 27 noiembrie 1939, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; filolog, doctor în litere (1974), profesor universitar titular (1990); eseist, critic și cronicar literar, istoric și teoretician al literaturii (la revistele: „Contemporanul”, 1962-1972 și „România literară”, 1972-1989), editorialist, jurnalist; publicist (debut publicistic cu o cronică literară în „Gazeta literară”, debut editorial în 1966, cu „Lecturi infidele” – volum de eseuri de critică și istorie literară); director și editorialist al revistei „România literară” (din 1990); moderator al talk show-ului cultural „Profesiunea mea, cultura”, la ProTv; autor a peste 70 de volume, un volum în colaborare și coautor la manualele de limbă și literatură română pentru clasele a IX-a (1977) și a XII-a (1979); politician (1991-2000): membru fondator al Partidului Alianța

Civică și președinte (iulie 1991), senator de Sibiu în Parlamentul României (1992-1996), candidat la președinția României (1992); membru al Academiei Române (corespondent, din 1997 și titular, din 2013); membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1963) și președinte (din 2005 – în prezent); ambasador al României la UNESCO (numit în 2006); Ordinul „Serviciul Credincios” în rang de Mare Cruce, conferit de Președinția României, Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2000) -

* *

Nicolae Manolescu, fiu de profesori de liceu – urmași ai unor neamuri cu adânci rădăcini în vatra românească, Apolzan și Manolescu, unul dintre cei mai importanți critici și istorici literari români ai timpului nostru, reprezintă pentru științele umaniste și pentru cultura română veriga de legătură dintre generația profesorilor și mentorilor Domniei Sale din facultate, oameni de aleasă ținută profesională, precum: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan, Edgar Papu, și generațiile ce-i vor urma.

Doi filologi și scriitori din generații diferite, profesorii Ion Soare și Gabriela Crăciun, pun în valoare câteva repere ce îl definesc pe vâlceanul nostru. Alături de aceștia, vin și eu cu câteva rânduri pentru a întregi întru cumva tabloul biografic al distinsului omagiat.

NICOLAE MANOLESCU, 75 YEARS OLD

- born as Apolzan, on November 27, 1939, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; philologist, with a PhD in letters (1974), tenured professor (1990); essayist, critic and literary chronicler, historian and literature theoretician (for the magazines: „Contemporanul”, 1962-1972 and „România literară”, 1972-1989), editorialist, journalist; publicist (publicistic debut with a literary chronicle „Gazeta literară”, editorial debut in 1966, with „Lecturi infidele” – a critical essay and literary history volume); director and editorialist of „România literară” (since 1990); moderator of „Profesiunea mea, cultura” cultural talk show, at Pro Tv; author of over 70 volumes, a volume in collaboration and coauthor at the language and literature manuals for the 9th (1977) and the 12th grade (1979); politician (1991-2000): founding member of the Civic Alliance Party and president (iulie 1991), senator of Sibiu in the Parliament of Romania (1992-1996), candidate at the presidency of Romania (1992); member of the Romanian Academy Române (corespondent since 1997 and titular member since 2013); member of the Writers’ Union from Romania (since 1963) and president (since 2005 – until present); ambassador of Romania at UNESCO (appointed in 2006); The order „Serviciul Credincios” in

the rank of Great Cross, awarded by the Presidency of Romania, Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea Municipality (2000) -

* *

Nicolae Manolescu, son of high school teachers – descendants of some people with deep roots in the Romanian hearth, Apolzan and Manolescu, one of the most important Romanian critics and literary historians of our time, represents, for the Romanian humanist sciences and culture, the link between his generation's teachers and mentors from the university, people of great professional quality, such as: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Jordan, Edgar Papu, and the generation that will come next.

Two philologists and writers from different generations, the teachers Ion Soare and Gabriela Crăciun, valorize some reference points that define our writer from Vâlcea. Along with these, I also wrote a few words in order to complete in some way the biographical portrait of the honorable man we are celebrating.

Un călinescian al criticii literare: Nicolae Manolescu

Ion Soare

Despre Nicolae Manolescu s-a scris mult (și bine!), ceea ce îl îndreptățește pe C. Stănescu să-l considere „cel mai răsfățat critic român de după război” („Adevărul literar și artistic”, nr. 495/23 noiembrie 1999). Domnia Sa este, într-adevăr, criticul care s-a bucurat cel mai mult de atenția contemporanilor; și aceasta, de la o vârstă (biologică, dar mai ales literară!) destul de tânără. Dintre numeroșii săi exegeți, calificativul maxim în materie de apreciere i-l dă Mircea Mihăieș, atunci când îl numește „cel mai important critic român al ultimei jumătăți a secolului douăzeci” (în *Totul despre Nicolae Manolescu*, București, Ed. Amarcord, 1996, p. 5). Aceluiași critic îi aparține și o succintă, dar expresivă și exactă caracterizare (cumva în stil manolescian!) a autorului de *Lecturi infidele*: „Strălucit profesor, autoritar îndrumător al scriitorilor tineri, ingenios eseist, doct (prea doct!), teoretician literar, comentator politic, istoric literar, politician!”

Întorcând „într-alt chip” o apreciere-titlu memorabilă a lui M. Mihăieș – **Transparența ambiguității**, noi constatăm o anumită... ambiguitate a transparenței din textele critice și eseurile lui Nicolae Manolescu. Chiar dacă unor teorii și idei ale sale li s-ar potrivi propria-i exprimare – „valabile, deși discutabile” (teoria despre rolul elitelor, modernizarea cu orice preț a

conținutului unor manuale școlare ș.a.), posturile de conștiință critică, de reper cultural de nivel național și de istoric literar avizat al acestei perioade, sunt indiscutabile. Consider oportun să adaug la cele de mai sus propria mea părere exprimată într-un anumit context „conform căreia autorul volumelor de *Teme* este „un dostoevskian al criticii literare”, datorită adâncimii și fineții analizelor sale – un fel de sondări abisale ale „sufletului” cărților.

S-a făcut despre Domnia Sa afirmația că este „o inteligență rece”, un scriitor „cu inima în creier” (C. Stănescu). Ne permitem o schimbare în topica celei de-a doua sintagme: este un om cu creierul în inimă, căci analistul care are capacitatea unui slujitor al științei, de a „diseca” până la cele mai mici unități o operă literară, posedă, totodată, darul și sensibilitatea artistului care se emoționează, se entuziasmează, iar uneori se extaziază de-a dreptul, înaintea virtuților unor opere sau numai a unor fragmente cu un superior potențial artistic. Dar acea colocvialitate – familiară și erudită în același timp – a stilului, cu unele vocabule și expresii neaoș populare dovedind (și) o strălucită cunoaștere a limbii vorbite – ține ea (în mod exclusiv) de oralitate? Nu cumva acea excelentă complicitate/ punte afectivă pe care eseistul o realizează permanent cu cititorul, se raportează mai mult/ și la inimă??! Luate în parte, fiecare dintre opiniile de mai sus ne apare ca justă, iar toate la un loc alcătuiesc un sistem de „oglinzi paralele” în care profilul literar al acestui „călinescian din punct de vedere programatic” (Marian Popa), recompus din multiple „variante”, ne apare ca unul proeminent.

Dorința/ tendința care l-a urmărit pe Nicolae Manolescu de-a lungul a circa cinci decenii de activitate literară, pare a aparține sferei absolutului: aceea de a aborda toate ramurile științei literaturii: critica literară, istoria literaturii, teoria literaturii. Mai mult, cele trei discipline menționate sunt văzute și tratate în interdependența lor, autorul reușind însă, performanța de a nu se lăsa acaparat de niciuna dintre ele, tentația echilibrului și a modului de realizare a acestuia fiind evidente.

O primă sinteză a concepțiilor și ideilor sale literare o reprezintă, neîndoios, *Istoria critică a literaturii române* – I (București, Ed. Minerva, 1990, ed. a II-a, 1997) – operă de referință, atractivă la lectură și la studiu, ca și *Istoria (...)* călinesciană (mai puțin aspectul grafic de excepție, inspirată punere în pagină și bogată, ilustrație ale acesteia din urmă!). În cele două ediții ale primului volum al *Istoriei (...)* sale (ca, de altfel, și în ediția integrală!), aspectele istoricizante sunt relativ parcimonioase, numai atâta cât este necesar; balanța analizelor se înclină permanent spre judecata valorică a operei, criteriul estetic fiind predominant. În acest scop, analizele subtilului critic sunt, de la caz la caz, sintetic-generale, panoramice sau detaliate, autorul având deopotrivă darul conciselor caracterizări memorabil-sintagmatice („Mihail Dragomirescu – antiistorist dogmatic și ireductibil”; „Eugen Lovinescu – critic impresionist”; „... taineeni și științisti darwinieni

ca Ibrăileanu” etc.), ca și pe cel al amplelor desfășurări de profunde și fine comentarii, cu străluciri și minuții de filigrane literare, sau creând impresia de „tiranică” epuizare a problemei.

În anul 2009, la editura „Paralela 45” din Pitești, apărea ediția completă a *Istoriei critice a literaturii române*, un op de peste 1500 de pagini, despre care se poate spune – cel puțin sub raportul ecourilor produse! – că a fost „cartea anului”. De la *Istoria (...)* lui George Călinescu și – peste mai bine de șase decenii – cea a lui Marian Popa, puține lucrări asemănătoare s-au bucurat de o astfel de receptare: timp de mai multe luni de zile, un val imens de cronici, recenzii și comentarii despre carte s-a revărsat, din paginile a zeci de reviste cultural-literare și din presa audio-vizuală, asupra cititorilor incitați. În ceea ce privește tonul și conținutul acestora, „Istoria lui Manolescu a contabilizat, după valul festivist, severe articole critice” – sintetiza criticul Paul Cernat în „Observatorul cultural”, nr. 481/iulie 2009; o parte dintre criticile aduse veneau, desigur (reacție omenească, la urma urmei!) din partea celor care s-au considerat nedreptățiți prin omiterea lor din *Istorie* (destul de mulți, unii dintre aceștia – nume sonore! – nefiind menționați nici măcar cu numele). Ar fi necesare pagini întregi numai pentru simpla menționare a acestora și a preopinențelor, însă nu acesta este scopul demersului nostru, ci unul mult mai important: acela al preeminenței criteriului estetic în exercitarea actului critic și, – nu fără legătură cu acest aspect – cel al concepției și atitudinii subiective în exercitarea actului critic.

Călinescian declarat, Nicolae Manolescu îi urmează maestrului său – în linia mari, desigur – nu numai în plan compozițional (structural), ci și în unele idei și teorii referitoare la datarea și originalitatea literaturii române vechi, periodizarea acesteia, concepția despre relația dintre subiectivism și critica literară ș.a. BIBLIOGRAFIA – amintește, de asemenea, de cea călinesciană: extinsă pe câteva zeci de pagini scrise cu corp de literă mai mic, ea „salvează” și un număr semnificativ dintre cei omiși, încadrându-i, măcar prin menționarea lucrărilor lor, în curente, genurile și speciile corespunzătoare. Criticul și istoricul literar în discuție își asumă riscul subiectivismului său (inclusiv în selecția autorilor și a operelor comentate), luând măsuri – prevăzător și inteligent – chiar de la început, în prefața monumentalei sale lucrări, unde admite că în *Istoria* sa există și „destule impurități”, pe care însă le-a păstrat în mod deliberat, fiindcă n-a vrut să scrie „o operă perfectă (din acest punct de vedere) și steapă, ci una vie, chiar contradictorie” (p. 17). A reușit și una și alta, ceea ce – pe lângă evidențierea unor calități evidente ale lucrării (capacitatea de sinteză a autorului, preeminența criteriului estetic în analizele efectuate în cea mai bună tradiție maioresciano-călinesciană, profunzimea și subtilitatea unor analize etc.) – nu l-a scutit nici de critici din partea confracților săi!

Ca vechi admirator al lui Maiorescu și Călinescu, am fost și noi de părerea că valoarea unei opera literare este dată de anumite criterii estetice, pe care aceasta trebuie să le îndeplinească, în ceea ce privește stilul și mesajul ei moral (excluzând ideologiile politice), iar datoria criticului literar, ar fi asemănătoare cu cea a unui judecător care, pe baza „probelor” administrate în „speța literară” respectivă, trebuie să dea o rezoluție-hotărâre cât mai apropiată de obiectivitate și de dreptate, omologând sau, dimpotrivă, amendând, atât pașaportul unui scriitor spre veșnicia Parnasului, cât și legitimitatea acestuia de a ne reprezenta în marele și complexul dialog cultural-literar cu confrății de pe alte meridiane. Ori, în cazul unui subiectivism... subiectiv, parțial opus unei alte sintagme călinesciene – „subiectivismul obiectiv”, se mai poate, oare, vorbi despre o judecată nepărtinitoare, despre „harta ideală (a literaturii unui popor, n.n., I.S.), pe care, în naivitatea lor, iubitorii de literatură o cred posibilă!”, așa cum se exprima Nicolae Manolescu însuși? Pe de altă parte, impresionează și convinge acea pledoarie din postfața cărții, despre **Nostalgia esteticului**, în care autorul consideră că în prezent, la scară planetară, există valori absolute, „printre ele numărându-se și aceea estetică, rod al tradiției și educației” (p. 1456). De altfel, nu numai că – *ab initio* – și-a subintitulat opera *SINTEZE* ceea ce exclude din start ideea de exhaustivitate), dar în **Epilog**, autorul, admitând cu *fair-play*, și un „criteriu” (spunem noi, I.S.) al lecturilor („posibilitățile de informație”), al temperamentului și „de ce nu, capriciile spiritului meu critic”, a prevăzut că „selecția poate suscita nedumeriri încă și mai mari”; mai mult, a promis o nouă ediție a lucrării, în care va mai «îndrepta» din lipsuri; ceea ce echivalează cu o recunoaștere a acestora (1493-1494).

Cu toate controversele iscate, *Istoria critică (...)* a lui Nicolae Manolescu va sta, cu siguranță, alături de celelalte două faimoase istorii literare ale secolului XX – cea a lui Lovinescu și mai ales, cea a lui George Călinescu. Poate că, într-un fel, cei doi „și-au dat întâlnire” în Nicolae Manolescu!

Nicolae Manolescu – tatăl criticii literare românești

Gabriela Crăciun

Critic de geniu în cultura românească, istoric și cronicar literar, profesor universitar la Universitatea din București, Nicolae Manolescu este o personalitate multilaterală, un om dintre aceia ce rar se nasc în această viață.

Instituindu-se prin scrieri ca un personaj din sfere înalte, Manolescu este un atotștiitor al literaturii române și totodată un judecător drept, cântărind just calitatea fiecărei creații în parte, precum și cea a creatorilor acestora.

El nu se lasă condus de prime impresii, de un simț critic de suprafață, ci contemplă literatura în profunzime.

Potrivit criticului, interpretarea unei opere nu se reduce la o traducere a sensurilor, ea presupunând mai mult de atât, necesitând o transcendere a cuvintelor. Manolescu invocă și puterea epocii în definirea criticii, căci fără context, nu există interpretare corectă, adevărată.

Am crescut cu romanul ionic, doric și corintic al lui Manolescu, el fiind punct de reper în înțelegerea și disecarea scrierilor ce-mi încântau anii de liceu.

Nici în anii facultății nu m-am separat de critica manolesciană, considerând-o atunci, ca și acum, biblia literaturii. Ori de câte ori îmi trecea vreo carte prin mână, dădeam iama în bibliotecă, unde citeam interpretările lucide ale lui Manolescu.

Timpul călătorește în chip misterios prin viețile noastre, oamenii îmbrățișează vizibil trecerea sa, pe când creațiile lor rămân tinere și falnice. Critica manolesciană mă însoțește și acum, citate peste citate curgând în scrierea unei prime cărți, o carte despre Alexandru A. Philippide, omul despre care Manolescu a vorbit în repetate rânduri.

Critic de formațiune integră, corectă, Nicolae Manolescu nu ezită să revină asupra lucrurilor cândva înscrise în cărți, reeditându-se încontinuu, în funcție de crezul sau epoca sub egida căreia se află.

Studiile, lucrările pe care le scrie, sunt veșnic sub lupă, căci prin recitare, acestea se pot rescrie. Reinterpretându-l pe poetul Philippide, Manolescu întrezărește aspecte pe care nu le notase la o primă descompunere poetică: „Cînd am scris acum doi ani, despre Monolog în Babilon, am încercat să definesc formula poeziei, ignorând, ca să spun așa, istoria ei interioară. Recitind, am observat mai cu atenție tocmai evoluția poetului, de la *Aur sterp* la ultima carte [...].”

Această actualizare continuă arată profesionalismul unui critic de talia sa. La Manolescu, nu există interpretare finală, cum niciun lucru nu-i final pe lumea aceasta. Veșnic contemplând creațiile altora, ca și pe propriile creații, criticul dă dovadă de fair-play, aplaudând idei, ce ar contraveni ori completa propriile concepte: „Eugen Coșeriu are o idee mai simplă și mai atrăgătoare și, chiar dacă nu mă simt pregătit să renunț la a mea, vreau s-o „popularizez” pe a lui, poate și fiindcă n-o cred neapărat opusă ideii mele.”

Gândul că Nicolae Manolescu este vâlcean de-al nostru, ne umple sufletele de bucurie și mândrie. Vâlcea a născut un om-capodoperă. Să ne trăiască și să ne tot scrie, căci scrierile sale ne sunt ghid de călătorie prin a națiunii literatură.

Nicolae Manolescu, un român de viță veche

Eugen Petrescu

Distinsul academician, om de știință și cultură, Nicolae Manolescu, președinte al Uniunii Scriitorilor din România (asociație a creatorilor profesioniști de literatură din țara noastră), este, după tată, urmaș al unui neam de oieri ardeleni din Apold și Sibiel – vechi așezări românești din Mărginimea Sibiului –, care avea puternice legături de rudenie cu istoricul Andrei Oțetea și poetul Octavian Goga, iar, după mamă, este urmaș al unui neam de mici boieri și târgoveți olteni și munteni din Vâlcea și Argeș, în care își avea rădăcinile și Alexandru Tzigara-Samurcaș, istoric de artă și membru corespondent al Academiei Române. Tatăl, Petru Apolzan, născut la 1900 (al doilea copil, din cei unsprezece, ai lui Nicolae și Ana Apolzan – născută Crăciun), a crescut la Rotunda, un sat din Oltenia, în familia unor rude înstărite, tot oieri, și a avut parte de o educație aleasă: absolvent al Școlii Normale de la Câmpulung Muscel și al Facultății de Litere și Filozofie. A fost profesor la Cernăuți și Râmnicu-Vâlcea, unde a cunoscut-o pe Sabina Manolescu, cea care i-a devenit soție în 1938.

În 1953, pentru a putea să se înscrie la liceu, părinții fiind arestați și condamnați în 1952 de către organele de represiune ale regimului comunist, pe motive politice, a fost înfiat de bunicul matern, avocat de profesie, de atunci purtând numele de fată al mamei, Manolescu. În 1958, a fost exmatriculat din facultate, motivul fiind dosarele părinților; a revenit după un an. Spre mirarea multora, chiar dacă sistemul i-a fost potrivnic, începând cu anul 1963, după un an de așteptare (fără loc de muncă), urcă treptele universitare pas cu pas.

În timpul studiilor universitare, a avut parte de profesori și mentori de aleasă ținută profesională, printre aceștia aflându-se: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan, Edgar Papu și alte nume mari ale culturii, științei și învățământului superior românesc.

La împlinirea a 75 de ani de viață, Nicolae Manolescu declara: „Cel mai important în viață este să trăiești așa cum îți place, să fii fericit și împăcat cu tine însuși. Este un lucru fundamental, după părerea mea. De asemenea, trebuie să ai conștiința împăcată că nu ai făcut ticăloșii, că n-ai făcut rău altora. Toți greșim, facem tâmpenii în viață, dar sunt greșeli și greșeli. [...]”

Nu am motive să mă plâng că m-am născut unde m-am născut, că am trăit cum am trăit, că am făcut meseria pe care o fac. Mă declar mulțumit, am văzut și

mai rele. Dumnezeu a fost îngăduitor, mi-a permis să fac în viață exact ce mi-a plăcut să fac, asta mi-am dorit din capul locului, asta am făcut. Am scris cărți și am predat literatură la facultate, nu am vrut altceva. Sănătate mi-a dat Dumnezeu, nu am fost bolnav sau în spital, părinții mi-au trăit foarte mult, am doi copii frumoși. Nu vreau să mă plâng, să-l mâni pe Dumnezeu. Mă uit în jur și văd atâta mizerie și nenorociri încât îmi vine să zic: «Doamne, mulțumescu-ți, nu vreau altă viață»». (<http://www.uniuneascrititorilor.ro/conducere/nicolae-manolescu>
<http://jurnalul.ro/calendar/astazi-e-ziua-ta-nicolae-manolescu-681802.html>)

**Defileul Băiașului la
Pripoare (Perișani) - vedere
parțială, locul desfășurării
bătăliei din 9-12 nov. 1330**

Mănăstirea Govora (Mihăești, Scărișoara), sec. XV

Biserica lui Horea (Băile Olănești), sec. XVIII

ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 1 decembrie 1944, comuna Grădiștea, județul Vâlcea; inginer agronom, biolog; scriitoare (romancieră, prozatoare și eseistă), autoare a 10 volume de beletristică (7 romane și 3 volume de proză scurtă) și a numeroase tablete literare, eseuri și pamflete publicate în revistele vâlcene de cultură; profesor de biologie la Școala Sanatorială din Târgu-Cărbunești, județul Gorj (1973-1974), Școala Generală Târgu-Cărbunești (1974-1978), Școala Generală dn satul Ruda, comuna Budești, județul Vâlcea (1979-1988) și la Școala Generală nr. 2 din Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea (1991 – până la pensionare); biolog în cadrul ISPIF București, punct de lucru – Laboratorul de Agrochimie al IEELIF Vâlcea (1988-1991); membră a Cenaclului „Interferențe” din Târgu-Cărbunești (1974-1978), colaboratoare

a Cenaclului „Ramuri” din Craiova (1976-1978), membră a Forumului Cultural al Râmnicului (din ianuarie 2011) -

* *

Adina Dumitrescu se adaugă acelor scriitori vâlceni de valoare, încă necuprinși în Uniunea Scriitorilor din România, chiar dacă locul lor este acolo. Sperăm ca timpul să rezolve această nedreptate.

În rândurile următoare, filologul și scriitorul Ion Soare, pune în valoare, în linii mari, puterea creativă și talentul omagiatei noastre.

ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 YEARS OLD

- born on December 1, 1944, Grădiștea commune, Vâlcea county; agronomist engineer, biologist; writer (novelist, fiction writer and essayist), author of over 10 belletristic volumes (7 novels and 3 short fiction volumes) and numerous literary vignettes, essays, pamphlets published in cultural magazines from Vâlcea; biology teacher at the Sanatorium School in Târgu-Cărbunești, Gorj County (1973-1974), at Târgu-Cărbunești Secondary School (1974-1978), at the Secondary School from Ruda Village, Budești commune, Vâlcea County (1979-1988) and at No. 2 Secondary School from Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County (1991 – until retirement); biologist at ISPIF Bucharest, at the bias point – The Agrochemistry Laboratory of IEELIF Vâlcea (1988-1991); member of „Interferențe” Literary Circle from Târgu-Cărbunești (1974-1978), contributor at „Ramuri” Literary Circle from Craiova (1976-1978), member of the Cultural Forum of Râmnic (since January, 2011) -

* *

Adina Dumitrescu is one of those valuable writers from Vâlcea still not included in the Writers’ Union of Romania although she should be there. We hope time will resolve this injustice.

In the following lines, the philologist and writer Ion Soare briefly emphasizes the creative power and talent of the one we are now celebrating.

Un bilanț bogat și o „raportoare” pe măsură: Adina Dumitrescu

Ion Soare

Când, cu mai mulți ani în urmă, abordam – la recomandarea publicistului Petre Cichirdan – una dintre creațiile cele mai rezistente (*Aripa frântă*, roman) ale scriitoarei Adina Dumitrescu, mi-am dat seama imediat că intuiția acestuia fusese corectă. A urmat propunerea de premiere a romanului (de către Fundația Culturală „Vâlcea 1”) și publicarea unui eseu, însoțit de o prezentare a autoarei, iar de atunci, revista noastră și-a făcut un titlu de onoare în a oferi publicului cititor, număr de număr, câte una – două pagini semnate de această talentată scriitoare; toate acestea – aureolate de sărbătorirea recentă (1 Decembrie – zi premonitoare, de bun augur!) în cadrul (și la sediul) Forumului Cultural al Râmnicului.

Polivalența Adinei este impresionantă: eseuri, povestiri, memorialistică, versuri, dar mai ales... romane – autoarea scrie cu aceeași dezinvoltură în fiecare dintre genurile și speciile literare menționate. Nu o dată (trăsătură specifică a postmodernismului!), Domnia Sa a practicat în mod deliberat un amestec al genurilor și speciilor (cu avantajele și riscurile inerente!): CARUSELUL INTENȚIILOR era numit chiar de către autoare – „roman scurt sau eseu lung”, destule eseuri par a se transforma, sub ochii noștri, în autentice poeme în proză, iar în versurile sale, pot fi detectate cu ușurință numeroase inserții eseistice, dar și secvențe... prozastice.

Specia „de rezistență” în care excelează autoarea pare a fi – chiar înaintea romanului! – eseu. Cu mijloacele specifice acestuia, dar permițându-și și frecvente „inovații”, ea abordează cu lejeritate mai toate temele mari ale literaturii, dovedind o bună cunoașterea literaturii, a lumii înconjurătoare (formația sa de biolog o favorizează și chiar o obligă în acest sens!) și a vieții. O ajută la aceasta un simț de observație remarcabil, ca și stăpânirea – aproape... filologică! – a limbii literare românești, dar și a celei „vorbite”. Plăcerea evidentă cu care scrie, ca și „joaca” elevată cu frazele și cuvintele (amintind, în eseistică, pe confratele Mihai Sporiș), sunt doar două dintre atuurile succesului său. Concizia este o altă trăsătură care o particularizează (mai puțin în poeme!) – lucru meritos pentru o reprezentantă a genului considerat, îndeobște, nu numai „frumos” și „slab”, ci și „vorbăreț!”. Și mai există un motiv, poate cel mai important din toate, care ar trebui să ne facă să ne aplecăm cu mai mult interes asupra operei acestei cultivate, talentate și sensibile scriitoare. „Al cincilea motiv”, probând o conștiință scriitoricească superioară, ar putea fi rezumat prin cuvintele

criticului și esteticianului austriac Ernst Fischer (pe care, nu întâmplător, prozatoarea le așază drept motto la tableta cu tulburătorul titlu *Du-mi numele odată cu timpul!*): „Arta trebuie să arate că lumea se schimbă și să ajute la schimbare”. Sperăm – și, totodată, îi urăm Adinei, la ceas aniversar – ca timpurile literare să-i rețină, să-i păstreze și să-i ducă mai departe numele! „Voi, che-ntrate” în „Purgatoriul” micului și densului său univers literar, zăboviți cu atenție și înțelegere asupra mesajelor ei generoase, dar și a veșmintelor stilistice în care sunt îmbrăcate. Vă asigurăm, merită efortul!

Casa Memorială „Anton Pann”, (Râmnicu-Vâlcea), sec. XVIII

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 10 decembrie 1954, comuna Bălcești (astăzi oraș), județul Vâlcea; om de știință – informatician, fizician, matematician (autor al Funcției Smarandache); doctor în științe fizico-matematice al Universității din Chișinău (1997); cercetător; scriitor, artist plastic, traducător, publicist (autor a numeroase articole și studii științifice publicate în revistele de specialitate și de cultură); autor a numeroase volume de beletristică (debut, 1981) și de specialitate (debut, 1983); fondator al revistei „The paradoxist Movement Journal” (1993); profesor cooperant în Maroc, la Lycée „Sidi El Hassan Lyoussi” din Sefrou, unde a predat matematicile (1982-1984); urmărit, persecutat și marginalizat de regimul comunist între anii 1986 și 1988, a reușit să fugă din țară și a beneficiat de azil politic din partea

Republicii Turcia, în lagărele de la Istanbul și Ankara (1988-1990), de aici ajungând în Statele Unite ale Americii; inginer de software la corporația Honeywell din Phoenix din Arizona, Statele Unite ale Americii (1990-1995), profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997), asistent universitar de matematică la University of New Mexico (Guallup), (1997-2003), conferențiar universitar (2003-2008) și profesor universitar (din 2008); fondator, ulterior lider, al organizației culturale „Mișcarea literară paradoxistă” (1980), întemeietor al științei numite neutrosocie, co-autor la Teoriei Dezert-Smarandache, privind raționamentul plauzibil și paradoxul; membru al mai multor societăți și asociații științifice și cultural-literare din lume -

* *

Înfinitul univers științific și cultural stăpânit de Florentin Smarandache, îl situează pe acesta în rândul celor mai de seamă personalități ale timpului nostru.

Filologul și scriitorul Ion Soare valorizează în câteva rânduri principalele elemente ce îl definesc pe distinsul om de știință și cultură, Florentin Smarandache, vâlceanul nostru din Bălcești de pe Olteț, care, prin realizările de excepție, ca urmare a inteligenței și efortului intelectual de care dă dovadă, contribuie semnificativ la progresul omenirii.

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 YEARS OLD

- born on December 10, 1954, Bălcești commune (i.e. now a town), Vâlcea county; scientist – computer expert, physicist, mathematician (author of the Smarandache Function); with a PhD in physico-mathematical sciences at the University of Chișinău (1997); researcher; writer, artist, translator, publicist (author of numerous articles and scientific studies published in specialty and cultural magazines); author of numerous belletristic volumes (debut in 1981) and scientific volumes (debut in 1983); founder of the magazine „The paradoxist Movement Journal” (1993); cooperative teacher in Maroc, at „Sidi El Hassan Lyoussi” Lycée from Sefrou, where he taught mathematics (1982-1984); followed, persecuted and marginalized by the communist regime between 1986-1988, he managed to flee outside the country and he benefited of political asylum from the Republic of Turkey, in the concentration camps from Istanbul and Ankara (1988-1990), from here reaching the United States of America; software engineer at Honeywell Corporation in Phoenix, Arizona, the United States of America (1990-1995), deputy mathematics teacher at Pima Community College in Tucson (1995-1997), mathematics assistant professor at the University of New Mexico (Guallup), (1997-2003), senior lecturer (2003-2008) and professor (since 2008); founder, later leader of „Mișcarea literară

paradoxistă” (1980), founder of the science called neutrosophy, co-author of the Dezert-Smarandache Theory, concerning the plausible reasoning and the paradox; member of various scientific, literary and cultural societies and associations in the world -

* *

The infinite scientific universe, which is culturally mastered by Florentin Smarandache, places him among the most important personalities of our time.

The philologist and writer Ion Soare valorizes, in a few words, the main elements defining the honorable scientist and culture man, Florentin Smarandache, our Vâlcea dweller from Bălcești from Olteț, who, through his exceptional achievements and due to his intelligence and intellectual effort, significantly contributes to the progress of the mankind.

Un nume de rezonanță în cultura și știința mondială: Florentin Smarandache – 60

Ion Soare

Născut la 10 decembrie 1954 în comuna (azi – orașul) Bălcești din județul Vâlcea, Florentin Smarandache este, indubitabil, unul dintre cei mai cunoscuți olteni din lume! „Serialul” său memorialistic *Frate cu meridianele și paralelele*, ajuns la cel de-al VIII-lea volum, ar avea darul să convingă singur pe oricine s-ar îndoi de îndreptățirea aprecierii noastre. Susțin, însă, cu brio „încadrarea” aceasta, o viață exemplară prin curaj și verticalitate, și o operă de excepție prin talent, originalitate și polivalență, aventura creatoare a spiritului său depășind-o cu mult pe cea existențială. În 1980, împreună cu un grup de scriitori, a întemeiat *Mișcarea literară paradoxistă*, căreia i-a devenit, în scurt timp, lider de necontestat, nu numai prin manifestele teoretice publicate în diverse limbi, ci – mai ales – prin lucrările proprii în stil paradoxist, vizând toate genurile literare și o bună parte dintre speciile acestora și „inventând” și altele noi, printre care *distihurile paradoxiste*. În esență, plecând de la matematici, poetul introduce masiv paradoxurile în literatură, acestea fiind exprimate prin „propoziții naive, cotidiene, contradicții dure, antiteze puternice, expresii figurate interpretate la propriu...” etc.; în același stil, dar aplicat artelor vizuale, va publica și două albume de artă, sub titlul *Outer-art*.

Fost șef de promoție al Facultății de Științe – Secția Informatică din cadrul Universității Craiova, în perioada 1982-1984 a funcționat ca profesor cooperant în Maroc, predând matematicile în limba franceză (Lycée „Sidi El Hassan Lyoussi” din Sefrou). În anul 1986, în urma refuzului autorităților

române de a-i acorda viza de ieșire din țară pentru a participa la Congresul Internațional al Matematicienilor de la Universitatea din Berkeley (California), a intrat în greva foamei, publicând o scrisoare de protest în „Notices of the American Mathematical Society” (Providence, RI), prin care solicita libertatea de circulație a oamenilor de știință. În perioada anilor 1986-1988, din rațiuni politice, nu i s-a mai acordat catedră în învățământ, fiind obligat să dea meditații pentru a supraviețui. În toamna anului 1988, a obținut cu greu un pașaport de turist pentru Bulgaria. De aici, a trecut în Turcia, unde a cerut azil politic, fiind apoi deținut în lagărele de refugiați politici din Istanbul și Ankara (1988-1990). Abia în 1990, a reușit să emigreze în Statele Unite ale Americii, unde a lucrat ca inginer de software la corporația Honeywell din Phoenix (Arizona), specializată în calculatoare (1990-1995), apoi ca profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997). Din 1997, a funcționat ca asistent universitar de matematică la University of New Mexico (Gallup); în 2003 a devenit conferențiar universitar, iar din 2008 – profesor universitar la aceeași instituție.

După un masterat în informatică susținut în USA, a obținut titlul de doctor în matematică al Universității din Chișinău (1997, *Teoria numerelor – „Funcția Smarandache”*). Între timp sau/și în continuarea acestor importante forme de specializare, el a urmat numeroase studii de perfecționare în matematică, informatică și educație la Arizona State University (Tempe), (1991), Pima Community College (Tucson) (1995), University of Phoenix (Tucson) (1996); studii postdoctorale la New Mexico State University (Las Cruces) (1998), University of New Mexico (1998, 1999), National Science Foundation (Chautauqua Program, University of Texas, Austin) (1999) și Los Alamos National Laboratory Educational Networking Support Program (Gallup) (1999). A efectuat diferite cercetări post-doctorale: în iunie-iulie 2009, la Air Force Research Laboratory in Rome, NY, SUA (sub egida State University of New York – Institute of Technology); la ENSIETA (Școala Națională Superioară de Ingineri) – Brest, Franța, 15 Mai – 22 Iulie 2010; la Guangdong University of Technology (Guangzhou, China), între 19 Mai – 14 August 2012; la Okayama University of Science (Japonia) între 12 Decembrie 2013 – 12 Ianuarie 2014.

Autoritate recunoscută în mai multe științe și domenii, a fost invitat să conferențieze la o serie de instituții de renume internațional, precum University Berkeley (2003), NASA Langley Research Center-SUA (2004), NATO Advance Study Institute – Bulgaria (2005), Jadavpur University-India (2004), Institute of Theoretical and Experimental Biophysics-Rusia (2005), Air Force Institute of Technology Wright-Patterson AFB in Dayton [Ohio, USA] (2009), Air Force Research Lab și Griffiss Institute [Rome, NY, USA] (2009), COGIS 2009 (Paris, France), ENSIETA (Brest, Franța) – 2010,

Academia Română – Institutul de Mecanica Solidelor și Comisia de Acustica (București – 2011) etc.

Matematician (a descoperit noțiuni noi în Teoria numerelor, care îi poartă numele, cea mai cunoscută dintre acestea fiind „Funcția Smarandache”; coautor al modelului de matematică aplicată în tehnică, *Teoria Dezert-Smarandache* etc.); scriitor, fizician (a demonstrat teoretic faptul că pot fi obținute viteze mai mari decât cea a luminii, a introdus paradoxurile cuantice și noțiunea de *nematerie*); filosof (a întemeiat știința denumită *neutrosofie*, *logica neutrosofică* ș.a.), artist plastic, traducător, cercetător, publicist, editor etc., acest mare „aventurier” al spiritului omenesc (în speță – românesc) a creat opere durabile în fiecare dintre aceste domenii, dovezi peremptorii în acest sens fiind numeroasele premii prestigioase și distincții care i s-au acordat în mai multe țări ale lumii: titlul de „Poet internațional eminent”, acordat de către International Poetry Academy din Madras – India (1991), Medalia de argint pentru întreaga sa operă literară (Bergerac – Franța, 1992); Medalia de Aur pentru Știință, de la Academia Telesio-Galilei din Anglia (pentru Ipoteza Smarandache din fizică și pentru Logica Neutrosofică), acordată de Universitatea Pecs din Ungaria în 2010; Premiul „Traian Vuia” al Academiei Române pentru Logica neutrosofică și pentru fuziunea informațiilor în științele tehnice (București, 2011), Premiul Statelor New Mexico & Arizona în 2012, și Premiul Statului New Mexico în 2011 la categoria Știința & Matematica (Albuquerque), titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Jiaotong din Beijing – China (BJTU) – 2011, etc.

Despre acest original scriitor și autentic savant de origine vâlceană, s-au exprimat elogios – în câteva zeci de cărți și în sute de studii și articole – importanți scriitori, oameni de știință și cultură din întreaga lume, precum Charles Ashbacher, Marian Barbu, C. Dumitrescu, V. Feleacu, Henry Ibstedt, Dumitru Ichim, Eugène Ionesco, Solomon Marcus, Doru Moțoc, Teresinka Pereira, Constantin M. Popa, Titu Popescu, Khalid Raïs, Ion Rotaru, Ion Pachia Tatomirescu, J. Sandor, Jacques Sartou, Arnold Skemer, Dan Tărchilă și mulți alții.

Este inclus în principalele enciclopedii și dicționare contemporane din România și din întreaga lume, confirmând cu strălucire aprecierea făcută în urmă cu două decenii de poetul Gheorghe Tomozei, conform căreia românul Smarandache „a produs pentru cultura românilor, un nume rezonant”. La Mulți Ani, neobositule Florentin și te rugăm ca în numeroasele tale călătorii pe mapamond, să ai în vedere cât mai des, Paralela 45⁰!

Prof. Florentin Smarandache primind
medalia pentru structuri algebrice

Beijing, China, 24 dec. 2011

Shanghai, China, 31 dec. 2011

RETROSPECTIVĂ

Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013”

Eugen Petrescu

A schița un portret înseamnă, printre altele, „a desena ceva în mod schematic, a executa în câteva linii generale un desen preliminar, fugitiv; a contura, a descrie, a reda ceva în scris prin câteva trăsături caracteristice; a realiza o lucrare, operă care cuprinde o privire generală și sumară asupra unui anumit subiect; specie literară a genului epic, de dimensiuni reduse, care înfățișează... viața unuia sau mai multor personaje”. (DEX, ed. 1998) „Acest gen reprezintă, de fapt, o scurtă biografie, care pune în evidență unul sau mai multe episoade interesante, relevante, momente cruciale din viața eroului”. (<http://www.referatmd.com/jurnalism/schita-de-portret>)

Schița de portret poate fi individuală sau de grup și se poate realiza atât în timpul vieții eroului (eroilor), dar și după moartea acestuia (acestora). La scrierea acestui gen se apelează la diferite surse de informare, printre care și interviul. Dar, înainte de a scrie sau de a ne întâlni cu eroul viitorului articol, pentru a-l intervieva, este necesar să ne informăm și să cunoaștem cât mai multe despre acesta, sursele cele mai importante fiind: dicționarele, enciclopediile, revistele, ziarele, internetul, rudele, prietenii etc. Așa am procedat și noi, autorii schițelor de portret din prezentul volum, o lucrare ce vine să cinstească viața unor vâlceni implicați, fiecare după puterea și talentul său, în viața culturală, artistică sau sportivă a locului, oameni care în anul 2013 au împlinit vârste „rotunde”. Sunt 20 de vâlceni cu profesii și înclinații cultural-artistice și sportive diferite (un învățător; opt profesori; trei ingineri; doi medici, unul uman și celălalt veterinar; doi ofițeri, un jandarm și un genist; un teolog; un arhivist; un inspector de asigurări; un artist plastic), cu vârste cuprinse între 35 și 80 de ani (2 x 35 de ani, 1 x 45 de ani, 1 x 50 de ani, 2 x 60 de ani, 2 x 65 de ani, 4 x 70 de ani, 2 x 75 de ani, 6 x 80 de ani), oameni din generații aflate în „vara, toamna sau iarna” vieții: Marian Pătrașcu, 1 ianuarie 2013, 60 de ani; Gheorghe Rusu, 20 ianuarie 2013, 65 de

ani; Dragoș Gheorghe Călinescu, 7 martie 2013, 35 de ani; Alexandru Popescu-Mihăești, 14 martie 2013, 80 de ani; Emil Istocescu, 22 aprilie 2013, 80 de ani; Gheorghe Mămularu, 24 aprilie 2013, 80 de ani; Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, 1 mai 2013, 70 de ani; Constantin Mosor, 9 mai 2013, 60 de ani; Ioan Barbu, 15 mai 2013, 75 de ani; Ștefan Stăiculescu, 4 iulie 2013, 75 de ani; Eugenia Stilea, 15 iulie 2013, 80 de ani; Gheorghe Cărbunescu, 9 august 2013, 70 de ani; Dan Marin, 10 august 2013, 50 de ani; Adina Enăchescu, 25 august 2013, 80 de ani; Vasile Grevuțu, 1 septembrie 2013, 80 de ani; Violeta Scrociob, 11 octombrie 2013, 45 de ani; Ioan St. Lazăr, 1 noiembrie 2013, 70 de ani; Gheorghe Pantelimon, 24 noiembrie 2013, 70 de ani; Ion Marinescu, 27 noiembrie 2013, 65 de ani; Dragoș-Silviu Teodorescu, 22 decembrie 2013, 35 de ani. Decanul de vârstă al omagiaților cuprinși în acest volum este distinsul profesor universitar și om de cultură Alexandru Popescu-Mihăești.

Trebuie să precizez că ideea punerii în pagină a acestei lucrări i-a aparținut profesorului Ștefan Stăiculescu, cu prilejul lucrărilor Adunării Generale a Forumului Cultural al Râmnicului pe anul 2012, desfășurate la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea, la data de 28 martie 2013 (cu începere la ora 16.00), eveniment la care am participat ca invitat. Ajungându-se la momentul dedicat celor ce vor fi sărbătoriți în 2013, la aniversarea unor vârste „rotunde”, domnia sa, obișnuit cu inițiativa mea în urma cărora s-au născut în ultimii ani mai multe volume de acest gen, mi-a propus în plen realizarea unei lucrări la care se angaja să contribuie financiar. Inițial, propunerea făcea referire la două-trei persoane, ulterior, constatând că un număr destul de mare de oameni de cultură, membri ai unor importante organizații culturale vâlcene (Forumul Cultural al Râmnicului, Societatea Culturală „Anton Pann”, Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul”, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, Liga Scriitorilor Români – Filiala Județeană Vâlcea, Clubul Umoriștilor Vâlceni etc.) vor trăi un astfel de moment, m-am gândit să extind proiectul propus, așa ajungându-se la 20 de nume.

Fiind vorba de o lucrare complexă, cu un anumit grad de dificultate (în privința culegerii de date), am invitat de partea mea câțiva oameni cu experiență în domeniu și, întru cumva, apropiați de eroii noștri, unii dintre ei fiind la rândul lor eroi ai volumului. Preotul Constantin Mănescu-Hurezi, maiorul Dan-Sorin Pancu, inginerul Marian Pătrașcu, scriitorii Petre Petria și Ion Soare, artistul plastic Ion Tălmăciu și Valentin Pițigoii sunt cei care au venit în sprijinul meu aducându-și o importantă contribuție la punerea în valoare a personalității celor cuprinși în volum, printr-o portretizare cât mai cuprinzătoare a acestora. În lipsa unor colaboratori care să se ocupe de biografia doctorului Gheorghe Mămularu și a profesoarei Eugenia Stilea, cu acordul Editurii Intol Press din Râmnicu-Vâlcea (director Petre Cichirdan) și

al redacției revistei *Forum-V*, am preluat două articole publicate de Fenia Driva (*Doctor Gheorghe Mămularu – 80 de ani*, în *Cultura vâlceană*, anul VI, nr. 87, iunie 2013, p. 10-11; *Medicul publicist Gheorghe Mămularu la aniversare*, în *Forum-V*, anul VIII, nr. 2 (27), trim. II, 2013, coperta III) și un articol publicat de Gheorghe Pantelimon (*Eugenia Stilea – o profesoară cu vocație*, în *Povestea vorbii 21*, anul II (XXI), Serie nouă, nr. 2 (51), iunie, 2013, p. 16), doi valoroși publiciști și oameni de cultură ai Vâlcii.

La această lucrare de remarcă este și aportul Violetei Scrociob, o apreciată mânătoare a penelului și creionului, un artist care stăpânește foarte bine arta liniei, a desenului; cu ajutorul domniei sale, am reușit să împlinim și cel de-al doilea sens al schiței de portret – reprezentarea grafică a fiecăruia dintre personajele noastre.

Pentru mine, ca autor și editor de carte, fotografia reprezintă un document de mare valoare. De aceea, partea a doua a acestui volum este dedicată unui capitol special și consistent alcătuit din 20 de portrete în cărbune, realizate de Violeta Scrociob și 418 poze color cu ajutorul cărora omagiații noștri pot trăi amintiri dintre cele mai frumoase. Ilustrațiile foto au fost realizate în perioada 2004-2013, cu prilejul unor evenimente de importanță majoră pentru comunitățile în care trăiesc și în care au fost implicați aceștia.

Cititorul va constata că lucrarea nu este creionată după un anumit șablon, pentru că nu ne-am propus acest lucru, iar diversitatea modului de prezentare a omagiaților este dată de diversitatea autorilor; fiecare a avut libertatea de a-și prezenta personajul în nota și limita dorită. Pe alocuri, noi, îngrijitorii ediției, am intervenit prin alăturarea la biobibliografiile de bază a unor eseuri proprii (tot de natură biografică) sau transmise de prietenii omagiaților.

Este greu să așterni pe hârtie viața unui om, să poți cuprinde totalitatea datelor și evenimentelor existenței sale, iar atunci când lipsește informația corectă și completă, rodul muncii poate fi altul decât cel dorit. O biobibliografie sau un simplu eseu biografic poate aduce satisfacții, dar poate naște și stări imprevizibile, de nemulțumire, riscurile unei astfel de lucrări fiind mari. Sperăm totuși că efortul nostru, al celor implicați în realizarea acestui volum aniversar colectiv (autori, îngrijitori de ediție și colaboratori), să-i mulțumească pe cei prezenți în paginile sale, să le aducă un gram de bucurie și de împlinire sufletească pentru că le merită cu prisosință.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și eroii culturii vâlcene

Gheorghe Pantelimon

Pe 15 martie 2014, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, în colaborare cu Liga Scriitorilor Români – Filiala Județeană Vâlcea, Garnizoana Râmnicu-Vâlcea și Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Vâlcea au organizat, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea, un dublu eveniment editorial: lansarea volumelor *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014, ediție realizată în colectiv de autori, îngrijită de Eugen Petrescu și Constantin Mănescu – Hurezi, cu o prefață de prof. dr. Ana – Maria Udrescu și *Iubirea trăită cu bucurie, prin cântec*, Iași, Editura Rotipo, 2013, autor pr. Dumitru Popa, cu un cuvânt înainte de prof. univ. dr. Alexandru Popescu – Mihăești.

Reuniunea a început cu lansarea volumului *Iubirea trăită cu bucurie, prin cântec*, al cărui creator nu se află la debutul scriitoricesc, ci la a treia carte pe care a realizat-o. După prezentarea lucrării de către prof. dr. Florin Epure, directorul Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea, care a fost și moderatorul întrunirii, au rostit alocuțiuni Alexandru Popescu-Mihăești, președintele Forumului Cultural al Râmnicului, istoricul Eugen Petrescu, președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, membru al Ligii Scriitorilor Români, scriitorul și jurnalistul Ioan Barbu, membru al Uniunii Scriitorilor din România, învățătorul Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor”, comuna Lungești, precum și autorul operei, pr. Dumitru Popa din Lungești – Vâlcea, vicepreședinte al Subfilialei „Cultul Eroilor”, comuna Lungești și secretar al Filialei Județene Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români. Cartea s-a bucurat de aprecieri unanime. „Prin conținutul acestei lucrări, religios și laic românesc, preotul Dumitru Popa ne îmbogățește spiritual prin cunoaștere, ne apropie de Dumnezeu și ne înfrumusețează sufletul, declanșând sentimente nobile de credință, de trăire și mândrie patriotică românească.” (Alexandru Popescu-Mihăești)

A urmat lansarea volumului *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret* prezentat de Eugen Petrescu, dedicat unui număr de 20 de vâlceni, care în anul 2013 au împlinit o vârstă rotundă: Marian Pătrașcu, Gheorghe Rusu, Dragoș Gheorghe Călinescu, Alexandru Popescu-Mihăești, Emil Istocescu, Gheorghe Mămularu, Gheorghe Dumitrașcu-Mamu, Constantin

Mosor, Ioan Barbu, Ștefan Stăiculescu, Eugenia Stilea, Gheorghe Cărbunescu, Dan Marin, Adina Enăchescu, Vasile Grevuțu, Violeta Scrociob, Ioan St. Lazăr, Gheorghe Pantelimon, Ion Marinescu și Dragoș Silviu Teodorescu. Lista este eterogenă, cu diferențieri de vârstă, profesie, performanță, de la cei mai tineri care au împlinit 35 de ani, dovadă concludentă că valoarea nu așteaptă trecerea anilor, până la cei care au atins venerabila vârstă de 80 de ani.

Toți sunt oameni de cultură, scriitori, poeți, artiști, jurnaliști, publiciști, cercetători, inventatori, realizatori de programe tv, etc. Cert este că așa cum sugerează și titlul ales *Oameni ai Vâlciei la ceas aniversar*, aceștia s-au remarcat prin contribuții originale, valoroase, în domenii pentru care s-au pregătit, la dezvoltarea materială și spirituală a municipiului Râmnicu-Vâlcea și a județului Vâlcea.

În alocuțiunile lor, scriitorul Ion Soare, vicepreședinte al Forumului Cultural al Râmnicului, inginerul Marian Pătrașcu, maiorul Dan-Sorin Pancu, profesorii Ioan St. Lazăr, Gheorghe Pantelimon, Eugenia Stilea și Dragoș-Silviu Teodorescu, pictorița Violeta Scrociob, căpitanul Dragoș Gheorghe Călinescu, preotul Constantin Mănescu-Hurezi, președintele Filialei Județene Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români au apreciat ideea realizării acestui volum, în condițiile în care statul nu mai apără valorile fundamentale și apar adesea în prim plan nonvalorile. Au fost reliefate contribuțiile celor omagiați la promovarea tradițiilor culturii vâlcene și naționale, când globalizarea tinde să le estompeze. De asemenea, a fost evidențiat talentul Violetei Scrociob, care a realizat în cărbune portretele celor omagiați.

Cei elogiați au mărturisit că sunt onorați de atenția care li s-a acordat și trăiesc sentimente de mândrie pentru ce au realizat în folosul comunității, al semenilor.

Istoricul Florin Epure a considerat că împreună cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” sărbătorim, cu acest prilej, câțiva dintre eroii culturii noastre.

Majoritatea vorbitorilor și-au exprimat dorința ca istoricul și editorul Eugen Petrescu să continue publicarea unor lucrări similare, care să mediatizeze preocupările unor personalități prestigioase din diferite domenii, care contribuie la dezvoltarea științei, învățământului și culturii, la afirmarea României în Europa și în lume. Pentru aceasta o condiție hotărâtoare o reprezintă depistarea și atragerea unor resurse financiare, care să slujească acestui scop nobil. În context precizăm că pentru tipărirea celor două cărți nu s-au utilizat bani publici.

Am participat la un act de cultură autentic, consistent, cu multiple valențe, grație organizatorului principal, istoricul Eugen Petrescu, căruia îi mulțumim și îi suntem recunoscători.

INDICE DE AUTORI ȘI COLABORATORI

Preasfințitul Părinte Emilian Lovișteanul (în mirenire Vlad Nică, n. 12 februarie 1972, comuna Berezeni, județul Vaslui): teolog; doctor în teologie (2009); arhieru, membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (din 2009); asistent (2004-2009) și lector universitar (2009 – în prezent) în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și al Facultății de Teologie a Universității din Craiova (din 2012); cercetător istoric, publicist, editor; autor, coautor și îngrijitor al mai multor volume cu caracter religios și omagial și a numeroase articole și studii publicate în diferite reviste de teologie și volume colective; a intrat în obștea Mănăstirii Neamț, la 1 septembrie 1989, iar la 15 februarie 1991 a fost tuns în monahism, primind numele Emilian; mare eclesiarh al Mănăstirii Neamț (1998-2001), referent la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Iașilor (2001-2008), preot spiritual al Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași (2002-2005), membru în Comisia liturgică a Arhiepiscopiei Iașilor (2006-2009), președinte al Consistoriului monahal din Arhiepiscopia Iașilor (2007-2008), consilier cultural al Arhiepiscopiei Iașilor (2008-2009), exarh pentru județul Iași (2009), episcop-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului (din 2009 – în prezent).

Ioan Barbu (n. 15 mai 1938, comuna Corbu, județul Olt): filolog, istoric; jurnalist, scriitor și editor; autor și coautor a peste 25 de volume și a numeroase articole, eseuri și reportaje publicate în diferite reviste de cultură și ziare din țară și din străinătate; profesor la Liceul de Muzică Nr. 1 din București (1959-1962), profesor și director la Casa de Copii Școlari din Siliștea-Gumești, județul Teleorman (1962-1968), ziarist la gazeta județeană „Orizont” din Râmnicu-Vâlcea (martie 1968 – ianuarie 1990); cofondator al Societății Literare „Anton Pann” (1983), fondator și președinte de onoare al ziarului *Curierul de Vâlcea* – primul cotidian particular din România, înființat după Revoluția Română din Decembrie 1989 (19

ianuarie 1990), fondator și director al Editurii Antim Ivireanul din Râmnicu-Vâlcea (iulie 1993), fondator și președinte al Fundației Culturale „Curierul de Vâlcea” (1994); membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, al Clubului Român de Presă (afiliat la Asociația Mondială a Ziarelor) și al Federației Internaționale a Jurnaliștilor, membru al Uniunii Scriitorilor din România și membru de onoare al Asociației Scriitorilor Români din Canada; Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (septembrie 2007).

Ion Buga (n. 2 mai 1949, comuna Chiliile, județul Buzău): teolog, doctor în teologie (1976, cu teza de doctorat scrisă în limba greacă); cercetător, scriitor, publicist; autor a 25 de volume de teologie, eseuri și proză și a numeroase articole și studii publicate în reviste teologice din țară și din străinătate; traducător a circa 10 volume din limbile: greacă, franceză, spaniolă și engleză; hirotonit diacon (1976) și preot (1977); profesor la Seminarul Teologic din București (1982-1995), lector la Universitatea Ovidius din Constanța (1995-2003), preot misionar în Arhiepiscopia Cretei, Grecia (2008-2012); membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Mihai Călugărițoiu (n. 24 noiembrie 1955, comuna Șușani, județul Vâlcea): licențiat în istorie și drept; cercetător istoric, publicist; autor și coautor a două volume de istorie locală; profesor (1984-1990) și director adjunct (1987-1990) la Liceul „Orban Balasz” din Cristuru Secuiesc, județul Harghita, profesor la Liceul „Henri Coandă” din Râmnicu-Vâlcea (1990); ofițer de poliție la Serviciul Pașapoarte Vâlcea (1990-2010), șef birou (1995-2010); membru al Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Ministerul de Interne – Filiala Județeană Vâlcea (din 2010) și al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2014).

Gabriela Crăciun (n. 22 mai 1990, comuna Slătioara, județul Vâlcea): licențiată în filologie; profesoară de limba engleză și dirigintă la Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu-Vâlcea (din 2012); scriitoare și publicistă (debut în 2006); autoare a peste 15 articole, creații literare, evocări și studii științifice publicate în diferite reviste și volume colective; membră a Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2013).

Viorel Dianu (n. 16 iunie 1944, satul Bârsoiu, comuna Stoilești, județul Vâlcea): filolog; profesor de limba și literatura română la Școala Generală din comuna Nicolae Titulescu, județul Olt (până în 1972) și la Colegiul Național „Radu Greceanu” (1972-2002); scriitor (debut în 1979, autor a peste 12 volume de povestiri, proză scurtă, eseuri etc.), editor și publicist (are publicate peste o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări etc., în mai multe reviste de cultură); membru al Societății Scriitorilor din București și al Uniunii Scriitorilor din România (ianuarie 1990).

Simona Dobrete (n. 24 ianuarie 1975, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): specialist în prelucrarea textelor și a imaginilor, asamblarea statică și dinamică a textelor, desenelor și imaginilor, planificarea activității și organizarea proceselor de producție poligrafică; membră a Filialei Județene „Matei Basarab”, Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2014).

Fenia Driva (n. 25 septembrie 1945, Timișoara): biblioteconomist, istoric literar și al culturii, publicist, scriitor și animator cultural; bibliotecar în cadrul Bibliotecii Publice „A.E. Bakonski” din orașul Călimănești, județul Vâlcea (1963-2001) și conducător al instituției din anul 1980; președintă a Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România – Filiala Vâlcea; membră a Asociației Scriitorilor Olteni, Craiova (din 2006); autoare și coautoare a mai multor volume având ca principală temă personalitățile, cultura și istoria orașului Călimănești.

Gheorghe Dumitrașcu (n. 19 aprilie 1938, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): istoric, arhivist; profesor, doctor în istorie (1984); cercetător, publicist; autor și coautor a peste 15 volume de memorialistică și istorie locală; autor a numeroase articole, studii științifice și materiale publicate în revistele de cultură și de specialitate; director al Școlii Generale Fedeleșoiu (1967-1968), director al Cabinetului Județean de Partid Vâlcea (1968-1978), director al Casei Corpului Didactic Vâlcea (1978-1984), inspector general la Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea (1994-1997); fondator al unor publicații școlare și culturale: „Coloane” (1979), „Educatorul” (1980), „Școala vâlceană”, „Studii vâlcene” etc.; membru corespondent al Institutului de Științe Istorice „Nicolae Iorga” din București (1965-1989), membru al Societății de Științe Istorice din România – filiala Vâlcea (1964) și președinte al acesteia în perioada 1986-1990, membru fondator al Fundației Culturale „Dascălul Vâlcean” (16 feb. 1995), membru fondator și secretar general al Forumului Cultural al Râmnicului (6 mai 2001), membru fondator al Asociației Seniorilor din Învățământ, Educație și Cultură din Județul Vâlcea (2007) etc.

Carmen Mărculescu Farcaș (n. 31 martie 1929, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): profesoară de limba și literatura română; publicistă; autoare a unor articole de specialitate (metode și procedee în predarea limbii române, procese literare etc.) și a trei schițe traduse din limba franceză, publicate în revista *Limbă și literatură* (1974) și în revista vâlceană de cultură *Seniorii*; a desfășurat o rodnică activitate în învățământul preuniversitar vâlcean și ieșean: Școala Pedagogică (1952-1955) și Liceul „Mircea cel Bătrân” din Râmnicu-Vâlcea (1955-1967), Liceul Pedagogic „Gh. Asachi” din

Iași (1967-1968), Liceul „Mircea cel Bătrân” (1968-1970) și Liceul Pedagogic din Râmnicu-Vâlcea (1970-1986); membră fondatoare a Asociației Seniorilor din Învățământ, Educație și Cultură din județul Vâlcea (2007).

Ion Gavrilă (n. 18 mai 1955, satul Blidari, comuna Golești, județul Vâlcea): teolog, doctor în teologie (2009); cercetător, publicist; redactor responsabil al revistei „Renașterea”; diacon la Catedrala Episcopală „Sfântul Nicolae” (1976-1983), preot slujitor la bisericile „Sfântul Dumitru” (1983-1996) și „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Râmnicu-Vâlcea (1996 – în prezent), profesor de Muzică Psaltică și cântare practică la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (1990 – în prezent); între anii 1988-1990 și 1993-2000 a îndeplinit o serie de funcții: secretar eparhial, inspector la catedra de religie a Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea etc.; dirijor al Corului preoților din Protoieria Râmnicu-Vâlcea și solist în Corala Academică „Euphonia”, Râmnicu-Vâlcea (1988-1991), membru fondator și președinte al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic” (8 martie 2007).

Stelian Titus Gomboș (n. 8 iulie 1977, municipiul Oradea, județul Bihor): teolog, doctor în teologie; consilier superior la Secretariatul de Stat pentru Culte din cadrul Guvernului României (1 oct. 2005 – în prezent); cercetător istoric, eseist, publicist; autor a 18 volume cu o tematică omagială, istorică și teologică variată (din care un volum în colaborare) și a peste 560 de studii științifice și articole publicate în revistele de cultură și de specialitate; participant la peste 100 de conferințe și simpozioane naționale și internaționale, la care a prezentat o serie de comunicări științifice.

Ilie Gorjan (n. 1 iulie 1950, comuna Orlești, județul Vâlcea): militar de carieră (arma Jandarmerie), general maior în rezervă; doctor în științe juridice, conferențiar universitar; cercetător, publicist, scriitor, redactor la diferite reviste militare; autor a peste 300 de articole, studii, recenzii, eseuri etc., publicate în revistele de specialitate și în cele de cultură; autor a 28 de volume – poezie, proză, cursuri universitare, istorie și administrație publică etc. (din care cinci în colaborare); membru al Uniunii

Scriitorilor din România (din iunie 2003), membru al Forumului Cultural al Râmnicului (din 2008), membru de onoare al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2009); Cetățean de Onoare al municipiului Caracal (2004).

Emil Istocescu (n. 22 aprilie 1933, comuna Costești, județul Vâlcea): filolog, profesor; cercetător, critic și istoric literar, publicist; autor a numeroase articole, cronici, eseuri etc., publicate în diferite ziare și reviste de cultură; autor și coautor a 6 volume (3 volume sub semnătură proprie și 3 volume în colaborare) publicate în perioada 2004-2011; membru al Forumului Cultural al Râmnicului.

Ioan St. Lazăr (n. 1 noiembrie 1943, Giurgiu, județul Giurgiu): filolog, etnolog, folclorist; doctor în filologie, conferențiar universitar; animator cultural, editor și îngrijitor de volume colective, scriitor și publicist, critic și istoric literar, redactor și redactor șef al unor publicații; autor a numeroase articole, studii științifice, recenzii și materiale publicate în ziarele și revistele locale, regionale și naționale; autor a 8 volume (versuri, studii de etnologie, folclor și artă populară, memorialistică etc.) publicate în perioada 1996-2009; îngrijitor (singur sau în colaborare) de culegeri și volume de creație literară, documentare monografice cu caracter omagial, publicate în perioada 1997-2007; fondator, inițiator și organizator a unor evenimente omagiale dedicate marilor personalități Antim Ivireanul, Bartolomeu Anania etc.; director al unor prestigioase instituții ale culturii vâlcene: Casa Creației Populare, Vâlcea (astăzi Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale) și Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea; membru fondator al Societății Literare „Anton Pann” (1983), membru fondator și președinte al Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (1992 – în prezent) și secretar al Centrului de Studii Medievale și Premoderne „Antim Ivireanul” din Râmnicu-Vâlcea, membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului (2001); Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (30 septembrie 2013).

Constantin Mănescu (n. 7 decembrie 1960, comuna Bărbătești, județul Vâlcea): teolog; preot paroh la Parohia Horezu II (Urșani); cercetător istoric, publicist (semnează cu supranumele literar *Hurezi*, după vechiul nume al orașului în care slujește și locuiește); autor a peste 80 de articole, recenzii și studii științifice publicate în revistele de cultură și de specialitate și în mai multe volume colective; ctitor al unor opere comemorative de război închinare eroilor neamului; membru al Societății Culturale „Anton Pann”, Râmnicu-Vâlcea și al Forumului Cultural al Râmnicului, președinte al Centrului Teritorial „Cultul Eroilor”, Horezu și secretar executiv al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2009), președinte al Filialei Județene „Petre Petria” Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români (din 21 februarie 2014 – în prezent).

Alexandru Popescu (n. 14 martie 1933, comuna Mihăești, județul Vâlcea): filolog, psihopedagog; doctor în pedagogie, profesor universitar; cercetător, publicist (semnează cu supranumele Mihăești, după denumirea satului natal); președinte al Forumului Cultural al Râmnicului, președinte de onoare al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, membru al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2013); Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea.

Nicolae Moga (n. 15 iunie 1955, comuna Malaia, județul Vâlcea): teolog; preot, profesor; preot paroh la Parohia Voineasa, județul Vâlcea (21 nov. 1983 – în prezent); Consilier Administrativ-Bisericesc în cadrul Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Râmnicului (2014 – în prezent); cercetător istoric, scriitor, publicist, editor și redactor; autor a peste 130 de articole, recenzii, referințe critice, studii științifice și materiale cu tematică diversă, publicate în peste 35 de volume colective, ziare și reviste de cultură și de spiritualitate creștină; autor și coautor a 15 volume de versuri, istorie locală, istoria bisericii, memorialistică, studii și documente etc. (13 volume ca unic autor și două volume în colaborare); președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Voineasa din

cadrul Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2009 – în prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru fondator al Ligii Scriitorilor Români – Filiala „Petre Petria” Vâlcea (din 2008) și vicepreședinte (din 2014).

Gheorghe Pantelimon (n. 24 noiembrie 1943, satul Cremenari, comuna Galicea, județul Vâlcea): profesor; ecologist, publicist; secretar general de redacție al revistei „Forum V”, secretar de redacție al revistei „Seniorii”, colaborator la revistele: „Cultura vâlceană”, „Povestea vorbii” și „Studii vâlcene”; autor a numeroase articole și studii publicate în revistele locale de cultură și în mai multe volume colective; membru al Forumului Cultural al Râmnicului (din 2003; în prezent secretar al organizației), membru fondator și vicepreședinte al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea (2007), membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (din 2013).

Marian Pătrașcu (n. 1 ianuarie 1953, satul Greblești, comuna Căineni, județul Vâlcea): inginer chimist; cercetător, inovator și inventator; scriitor și publicist; cercetător științific la Centrul de Cercetări Râmnicu-Vâlcea (1977-1989), SC Hervil SA, Râmnicu-Vâlcea (1990-1991), SC Incerchim SA, Râmnicu-Vâlcea (1992-1994), SC Oltchim SA, Râmnicu-Vâlcea (1994-1996), Centrul de Cercetare Oltchim, Râmnicu-Vâlcea (1997-1999); raportor pentru România la CAER (1980-1985); redactor și redactor șef al unor publicații vâlcene; autor a 16 lucrări științifice publicate în diferite reviste de specialitate, 22 de brevete de invenție, 66 comunicări științifice prezentate la diverse manifestări științifice organizate în țară și peste hotare (1981-1998) și 198 de lucrări tehnico-economice; autor și coautor a 15 volume (istorie locală, proză, memorialistică etc.); autor a peste 120 de articole, studii și texte literare (proză, poezie, eseu), publicate în revistele de specialitate și de cultură și în ziarele locale; membru al Societății de Chimie din România, președinte de onoare al Societății Inventatorilor din România, Filiala Vâlcea (1990 – în prezent), cofondator și vicepreședinte al Asociației „Pons Vetus” pentru Dezvoltarea Țării Loviștei (2003 – prezent), secretar al Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap Vâlcea (2004 – prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului și al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2006).

Eugen Petrescu (n. 12 noiembrie 1959, satul Mrenești, comuna Crețeni, județul Vâlcea): licențiat în istorie; cercetător istoric, cronicar, eseist, publicist, editor; președinte al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2009 – în prezent), fondator și director al Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” (2010 – în prezent); colaborator al Institutului de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu Ploșșor”, Craiova al Academiei Române (2008-2012) și al Centrului de Studii Medievale și Premoderne „Antim Ivireanul”, Râmnicu-Vâlcea (2012-2014); autor, coautor și îngrijitor a peste 35 de volume, autor a peste 120 de articole, reportaje, studii și comunicări științifice; animator cultural, ctitor al unor opere comemorative de război, inițiator și organizator de programe pentru cinstirea, valorizarea și eternizarea memoriei eroilor și martirilor neamului, veteranilor de război, personalităților militare, bisericesti și laice, din lumea tehnicii, artelor și culturii românești, prin ridicarea unor opere de artă plastică și de arhitectură, prin atribuirea numelor acestora unor instituții și obiective publice, prin realizarea și publicare unor articole și volume omagiale.

Ion Longin Popescu (n. 6 februarie 1949, comuna Bărbătești, județul Gorj): filolog; ziarist, reporter, traducător, scriitor (prozator și eseist), publicist – debut publicistic în revista „Luceafărul” (1974) și editorial cu volumul de proze scurte și reportaje literare „Strigarea Numelor”, Ed. Eminescu (1982); autor a numeroase articole publicate în mai multe periodice din țară și din diaspora; autor și coautor al mai multor volume de proză scurtă, reportaje, evocări, eseuri, interviuri etc.; redactor la revistele „Viața Satului” (1972-1974), „Viața Studențească” și „Amfiteatru” (1974-1978), „Tribuna României” – publicație pentru românii de pretutindeni (1978-1989), „Curierul Românesc” – publicație pentru emigrație, editată de Institutul Cultural Român (1989-2005), redactor șef al revistei „Privirea” și redactor principal al revistei „Formula AS” (din 2000).

Constantin Samoilă (n. 18 mai 1938, satul Poenărei, comuna Corbi, județul Argeș): inginer constructor; artist plastic (pictor, sculptor – cu expoziții în țară: Pitești, București, Ploiești etc. și în străinătate: Grecia, Franța și Canada), actor amator, solist cor (din 1980 membru al Coralei bărbătești „D.G. Kiriac” din Pitești, fondată în 1955 și al Grupului Vocal Armonia al Centrului Cultural Pitești), scriitor (eseist, poet) și publicist; autor al unor volume de poezie, memorii și jurnale de călătorie – mărturii legate de turneele și concertele susținute în afara țării.

Ionuț Săraru (n. 1 august 1980, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): licențiat în istorie, master în istorie; muzeograf la Memorialul „Nicolae Bălcescu” din comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea (2007 – în prezent); cercetător istoric, publicist – autor al mai multor studii și articole cu caracter istoric, publicate în revistele de specialitate; organizator al unor simpozioane, mese rotunde și conferințe pe teme istorice.

Violeta Scrociob (n. Cârstea, 11 octombrie 1968, sat Foleștii de Sus, comuna Tomșani, județul Vâlcea): artist plastic (grafician și pictor de icoane pe lemn și sticlă), publicist; realizatoare a emisiunii „Cu și despre cultură”, ulterior numindu-se „De la lume adunate și înapoi la lume date” transmisă de Televiziunea „Etalon” din Râmnicu-Vâlcea (august 2014); vicepreședinte al Societății Culturale „Anton Pann”, Râmnicu-Vâlcea (mai 2014), membră a Forumului Cultural al Râmnicului (2012).

Ion Soare (n. 26 octombrie 1941, satul Bârsești, comuna Budești, județul Vâlcea): filolog și lingvist (slavist); profesor, doctor în filologie; arhivist; scriitor, publicist, editor, animator cultural, rebusist, esperantist; specialist în arhivistică și paleografie chirilică, în slava veche și în slavona românească; critic și istoric literar, animator cultural; autor și coautor a 14 volume (7 volume publicate sub semnătură proprie și 7 volume publicate în colaborare) – beletristică (roman), istorie locală, critică și istorie literară, biobibliografie, publicate în perioada 1983-2013; inițiator, coordonator și coautor al volumului *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I, *Prezentare generală*, și vol. II, *Localitățile urbane*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2010, 2012; prefațator al mai multor volume cu autori aflați la debut editorial și al unor volume cu autori consacrați; autor a numeroase articole, studii științifice și cronici literare publicate în diferite reviste și volume colective; îngrijitor, în calitate de consilier editorial sau redactor de carte, a peste o sută de volume ale unor autori români din țară și din străinătate, clasici și contemporani; fondator al unor reviste de cultură; membru fondator al unor organizații culturale și profesionale: Societatea Literară „Anton Pann” (1983), Societatea de Științe Filologice din România – Filiala Județeană Vâlcea (1985), Asociația Slaviștilor din România (1998), Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea (1998), Societatea „Balcanoslavica” (1991), Forumul Cultural al Râmnicului (2001; vicepreședinte din 2006); membru al Uniunii Scriitorilor din România (2003); Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (29 februarie 2012).

Gheorghe Stancu (n. 4 ianuarie 1948, satul Zăvideni, comuna Prundeni, județul Vâlcea): ziarist; scriitor (poet, prozator, epigramist), cercetător, publicist; redactor, secretar general de redacție, redactor-șef adjunct, redactor-șef și director al ziarului județean „Orizont” (Râmnicu-Vâlcea), redactor-șef, ulterior director, al cotidianului „Evenimentul” (Râmnicu-Vâlcea); autor și coautor a șapte volume (cinci volume publicate ca autor și două volume publicate în colaborare, în perioada 2007-2013) și a numeroase articole publicate în ziarele și revistele locale; corector și îngrijitor al mai multor lucrări apărute sub egida și cu sprijinul Consiliului Județean Vâlcea.

Zenovia Zamfir (n. 2 iulie 1965, satul Oveselu, comuna Măciuca, județul Vâlcea): juristă, publicistă și prozatoare; autoare a zeci de articole și materiale publicate în presa locală și în revistele de cultură; autoare și coautoare a peste zece volume de proză scurtă, reportaje, memorialistică etc., tipărite în perioada 1992-2014; membră a Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea, membră a Societății Scriitorilor Români (București) și a Asociației „Liga Femeilor Creștin-Ortodoxe” din județul Vâlcea.

C U P R I N S

<i>Prefață</i> (Ioan Barbu)	5
<i>Notă editorială. Vâlceni omagiați în 2014</i> (Eugen Petrescu)	9
OAMENI ȘI „ANOTIMPURI” – SCHIȚE DE PORTRET, ESEURI BIOGRAFICE, MĂRTURII ȘI EVOCĂRI	21
CONSTANTIN MATEESCU, 85 DE ANI (Eugen Petrescu)	23
Ion Soare, <i>Un scriitor profesionist: Constantin Mateescu</i>	25
NELU BARBU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	29
Eugen Petrescu, <i>Nelu Barbu, valențe și împliniri</i>	31
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Cu Nelu Barbu în lumea Sânzienelor</i>	39
CORNELIU MEDVEDOV, 60 DE ANI (Eugen Petrescu)	47
Ioan St. Lazăr, <i>Corneliu Medvedov – 60</i>	49
NICOLAE RADU, 80 DE ANI (Eugen Petrescu)	53
Ion Soare, <i>Macondo-ul lui Nicolae Radu</i>	55
Gheorghe Pantelimon, <i>Nicolae Radu – o personalitate marcantă a medicinei și culturii românești</i>	58
CHESARIE GHEORGHESCU, 85 DE ANI (Eugen Petrescu)	63
Eugen Petrescu, <i>Părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu, monahul cărturar de la Mănăstirea Dintr-un Lemn</i>	65
ELENA GEORGESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu)	75
Gheorghe Dumitrașcu, <i>Elena Georgescu – istoric, cercetător, publicist</i> ...	77
Carmen Mărculescu Farcaș, <i>Interviu cu Elena Georgescu</i>	80
GEORGE ANCA, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	87
Ion Soare, <i>„Un performer internațional”: George Anca</i>	90
FLORIN ZAMFIRESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	97
Fenia Driva, <i>Florin Zamfirescu – actorie sau magie</i>	99
GEORGE MIREA, 85 DE ANI (Eugen Petrescu)	109
Ion Soare, <i>Un promotor al culturii, literaturii și limbii române: scriitorul George Mirea</i>	111
LAURENȚIU STILEA, 80 DE ANI (Eugen Petrescu)	117
Gheorghe Pantelimon, <i>Profesorul și antrenorul emerit Laurențiu Stilea, întemeietorul școlii vâlcene de volei</i>	120
Violeta Scrociob, <i>Modelele sunt nemuritoare</i>	125

NICOLAE STATE, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	131
Ion Buga, Dumitru Cățoi, <i>Părintele Nicolae State sau despre măsurile puse de Dumnezeu în Om</i>	133
Ioan St. Lazăr, <i>Părintele Nicolae State-Burluși, „Badea Cârțan contemporan”</i>	139
Stelian Gomboș, <i>La Mulți și Fericți Ani, Preacucernice Părinte Nicolae State-Burluși!...</i>	143
Gabriela Crăciun, <i>Părintele Nicolae State-Burluși, oază de liniște și credință</i>	145
Alexandru Popescu-Mihăești, <i>Preacucernicul Părinte Nicolae State-Burluși, model de duhovnic, de educator și de cărturar</i>	146
Marian Pătrașcu, <i>Părintele Nicolae State-Burluși, un prieten adevărat și un slujitor devotat al ortodoxiei</i>	148
LAZĂR COMĂNESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	153
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Un mare diplomat român, fiul al satului Urșani</i>	155
FELIX SIMA, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	161
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Un fericit artist al cuvântului: poetul Felix Sima</i>	163
Zenovia Zamfir, <i>Curcubeie și mari bucurii – Felix Sima</i>	165
DORU MOȚOC, 75 DE ANI (Eugen Petrescu)	169
Ion Soare, <i>Un scriitor polivalent de raftul I și un mentor generos: dramaturgul Doru Moțoc</i>	173
Ilie Gorjan, <i>La porțile dorului de Moțoc</i>	179
Ioan Barbu, <i>La Aniversară: Doru Moțoc – 75</i>	181
VIOREL DIANU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	185
Ioan Barbu, <i>Viorel Dianu, un scriitor din familia marilor creatori români</i>	189
GEORGE ROTARU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	193
Constantin Samoilă, <i>George Rotaru, un exemplu de a trăi plenar</i>	195
Ion Longin Popescu, <i>George Rotaru, omul care duce steagul (interviu)</i> ...	199
PETRU PISTOL, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	205
Ion Soare, <i>Un clasicist printre postmoderniști: Petru Pistol</i>	208
Viorel Dianu, <i>Un prieten pentru totdeauna</i>	211
Gabriela Crăciun, <i>Domnul Petru Pistol – Cufăr cu Latinitate</i>	213
VENIAMIN MICLE, 75 DE ANI (Eugen Petrescu)	217
Eugen Petrescu, <i>Părintele arhimandrit Veniamin Micle, monahul cărturar de la Mănăstirea Bistrița Olteană</i>	220
Nicolae Moga, <i>În umbra credinței</i>	226
LEON DURĂ, 55 DE ANI (Eugen Petrescu)	229
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Un slujitor al lui Dumnezeu și al cuvântului: Părintele Leon Dură</i>	231

TITINA NICA-ȚENE, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	241
Mihai Călugărițoiu, <i>Titina Nica Țene</i>	243
VIRGIL OPRESCU, 55 DE ANI (Eugen Petrescu)	247
Eugen Petrescu, <i>Preotul scriitor Virgil Oprescu</i>	249
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Universul fascinant al satului românesc în viziunea unui preot</i>	252
IULIAN COMĂNESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu)	259
Gheorghe Stancu, <i>Iulian Comănescu – un senior al comunității vâlcene</i>	261
NINETA POPA, 55 DE ANI (Eugen Petrescu)	289
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Nineta Popa, o voce de aur a Țării Loviștei</i>	291
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	295
† Emilian Lovișteanul, <i>Domnul Academician Constantin Mugur Isărescu, binefăcător al eparhiei Râmnicului</i>	298
Emil Istocescu, <i>Guvernatorul Băncii Naționale a României Mugur Constantin Isărescu</i>	300
GHEORGHE DEACONU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	305
Ioan St. Lazăr, <i>Competență și performanță întru promovarea culturii populare</i>	308
GELU STRATULAT, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	317
Ioan St. Lazăr, <i>Profesorul Gelu Stratulat</i>	319
Ion Gavrilă, <i>Profesorul și dirijorul Gelu Stratulat</i>	326
Alexandru Popescu-Mihăești, <i>La ceas aniversar, îl omagiem, cu prețuire, pe domnul profesor Gelu Stratulat</i>	330
ION PARHON, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	333
Ioan St. Lazăr, <i>Ion Parhon</i>	335
DUMITRU BONDOC, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	343
Eugen Petrescu, <i>Publicistul Dumitru Bondoc, iubitor și promotor al istoriei locale</i>	345
NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu)	349
Ionuț Săraru, <i>Nicolae Bănică-Ologu, un istoric desăvârșit</i>	350
NICOLAE MANOLESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu)	355
Ion Soare, <i>Un călinescian al criticii literare: Nicolae Manolescu</i>	357
Gabriela Crăciun, <i>Nicolae Manolescu – tatăl criticii literare românești</i>	360
Eugen Petrescu, <i>Nicolae Manolescu, un român de vișă veche</i>	362
ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu)	365
Ion Soare, <i>Un bilanț bogat și o „raportoare” pe măsură: Adina Dumitrescu</i>	367

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 DE ANI (Eugen Petrescu)	369
Ion Soare, <i>Un nume de rezonanță în cultura și știința mondială:</i>	
<i>Florentin Smarandache – 60</i>	371
<i>Retrospectivă</i>	375
<i>Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar.</i>	
<i>Schițe de portret, 2013”</i> (Eugen Petrescu)	375
<i>Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”</i>	
<i>și eroii culturii vâlcene</i> (Gheorghe Pantelimon)	378
<i>Indice de autori și colaboratori</i>	381

C O N T E N T S

<i>Preface</i> (Ioan Barbu)	5
<i>Editorial Note. People from Vâlcea celebrated in 2014</i> (Eugen Petrescu)	9
PEOPLE AND „SEASONS” – PORTRAIT SKETCHES, BIOGRAPHICAL ESSAYS, CONFESSIONS AND EVOCATIONS	21
CONSTANTIN MATEESCU, 85 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	23
Ion Soare, <i>A professional writer: Constantin Mateescu</i>	25
NELU BARBU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	29
Eugen Petrescu, <i>Nelu Barbu, valences and accomplishments</i>	31
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>With Nelu Barbu in the world of Midsummer fairies</i>	39
CORNELIU MEDVEDOV, 60 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	47
Ioan St. Lazăr, <i>Corneliu Medvedov – 60</i>	49
NICOLAE RADU, 80 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	53
Ion Soare, <i>Nicolae Radu’s Macondo</i>	55
Gheorghe Pantelimon, <i>Nicolae Radu – a memorable personality of the Romanian medicine and culture</i>	58
CHESARIE GHEORGHESCU, 85 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	63
Eugen Petrescu, <i>The Archimandrite Priest-Doctor Chesarie Gheorghescu, the scholar monk from Dintr-un Lemn Monastery</i>	65
ELENA GEORGESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	75
Gheorghe Dumitrașcu, <i>Elena Georgescu – historian, researcher, publicist</i>	77
Carmen Mărculescu Farcaș, <i>Interview with Elena Georgescu</i>	80
GEORGE ANCA, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	87
Ion Soare, <i>An international performer: George Anca</i>	90
FLORIN ZAMFIRESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	97
Fenia Driva, <i>Florin Zamfirescu – actory or magic</i>	99

GEORGE MIREA, 85 DE ANI (Eugen Petrescu)	109
Ion Soare, <i>A promoter of the Romanian culture, literature and language, the writer George Mirea</i>	111
LAURENȚIU STILEA, 80 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	117
Gheorghe Pantelimon, <i>The teacher and the emeritus coach Laurențiu Stilea, the founder of the volleyball school from Vâlcea</i>	120
Violeta Scrociob, <i>Role-models are immortal</i>	125
NICOLAE STATE, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	131
Ion Buga, Dumitru Cățoi, <i>Father Nicolae State or about the measures God placed in the human being</i>	133
Ioan St. Lazăr, <i>Father Nicolae State-Burluși, „The contemporary Badea Cârțan”</i>	139
Stelian Gomboș, <i>Happy Birthday to His Grace Father Nicolae State-Burluși!...</i>	143
Gabriela Crăciun, <i>Father Nicolae State-Burluși, a peace and faith oasis</i>	145
Alexandru Popescu-Mihăești, <i>His Grace Father Nicolae State-Burluși, confessor, educator and scholar role-model</i>	146
Marian Pătrașcu, <i>Father Nicolae State-Burluși, a true friend and a devoted servant of orthodoxy</i>	148
LAZĂR COMĂNESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	153
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>A great Romanian diplomat, son of Urșani village</i>	155
FELIX SIMA, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	161
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>A happy artist of the word: the poet Felix Sima</i>	163
Zenovia Zamfir, <i>„Curcubeie și mari bucurii” – Felix Sima</i>	165
DORU MOȚOC, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	169
Ion Soare, <i>A first class polyvalent writer and a generous mentor: the playwright Doru Moțoc</i>	173
Ilie Gorjan, <i>La porțile dorului by Moțoc</i>	179
Ioan Barbu, <i>At Anniversary Time: Doru Moțoc – 75</i>	181
VIOREL DIANU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	185
Ioan Barbu, <i>Viorel Dianu, a writer from the family of the great Romanian creators</i>	189
GEORGE ROTARU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	193
Constantin Samoilă, <i>George Rotaru, an example of plenary life</i>	195
Ion Longin Popescu, <i>George Rotaru, The man holding the flag (interview)</i>	199

PETRU PISTOL, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	205
Ion Soare, <i>A classicist among postmodernists: Petru Pistol</i>	208
Viorel Dianu, <i>A forever friend</i>	211
Gabriela Crăciun, <i>Mr. Petru Pistol – the Latinity Chest</i>	213
VENIAMIN MICLE, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	217
Eugen Petrescu, <i>The Archimandrite Father Veniamin Micle,</i> <i>the scholar monk from Bistrița Olteană Monastery</i>	220
Nicolae Moga, <i>In the shadow of faith</i>	226
LEON DURĂ, 55 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	229
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>A servant of God and words:</i> <i>Father Leon Dură</i>	231
TITINA NICA-ȚENE, YEARS OLD (Eugen Petrescu)	241
Mihai Călugărițoiu, <i>Titina Nica Țene</i>	243
VIRGIL OPRESCU, YEARS OLD (Eugen Petrescu)	247
Eugen Petrescu, <i>The priest-writer Virgil Oprescu</i>	249
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>The fascinating universe</i> <i>of the Romanian village in a priest's view</i>	252
IULIAN COMĂNESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	259
Gheorghe Stancu, <i>Iulian Comănescu – a senior</i> <i>of the community from Vâlcea</i>	261
NINETA POPA, 55 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	289
Constantin Mănescu-Hurezi, <i>Nineta Popa, a great voice</i> <i>from the Country of Lovișteea</i>	291
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	295
† Emilian Lovișteanul, <i>The Academician Constantin Mugur Isărescu,</i> <i>benefactor of the eparchy from Râmnic</i>	298
Emil Istocescu, <i>The Romanian National Bank Governor</i> <i>Mugur Constantin Isărescu</i>	300
GHEORGHE DEACONU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	305
Ioan St. Lazăr, <i>Competence and Performance for the promotion</i> <i>of the national culture</i>	308
GELU STRATULAT, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	317
Ioan St. Lazăr, <i>The teacher Gelu Stratulat</i>	319
Ion Gavrilă, <i>The teacher and the conductor Gelu Stratulat</i>	326
Alexandru Popescu-Mihăești, <i>At anniversary time,</i> <i>we celebrate and cherish the teacher Gelu Stratulat</i>	330
ION PARHON, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	333
Ioan St. Lazăr, <i>Ion Parhon</i>	335
DUMITRU BONDOC, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	343
Eugen Petrescu, <i>The Publicist Dumitru Bondoc,</i> <i>lover and promoter of the local history</i>	345

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	349
Ionuț Săraru, <i>Nicolae Bănică-Ologu, a complete historian</i>	350
NICOLAE MANOLESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	355
Ion Soare, <i>A follower of Călinescu in the literary critics:</i>	
<i>Nicolae Manolescu</i>	357
Gabriela Crăciun, <i>Nicolae Manolescu – the father</i>	
<i>of the Romanian literary critics</i>	360
Eugen Petrescu, <i>Nicolae Manolescu, a genuine Romanian</i>	362
ADINA DANIELA DUMITRESCU,	
70 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	365
Ion Soare, <i>A rich balance and an equal „rapportoeur”:</i>	
<i>Adina Dumitrescu</i>	367
FLORENTIN SMARANDACHE, 60 YEARS OLD (Eugen Petrescu)	369
Ion Soare, <i>A famous name in the world’s culture and science:</i>	
<i>Florentin Smarandache – 60</i>	371
<i>Retrospective</i>	375
<i>Editorial Note at the volume „People from Vâlcea</i>	
<i>at anniversary time. Portrait Sketches, 2013”</i> (Eugen Petrescu)	375
<i>„Regina Maria” Heroes’ Cult National Association</i>	
<i>and the heroes of the culture from Vâlcea</i> (Gheorghe Pantelimon)	378
<i>Index of authors and collaborators</i>	381

